

м. януари 2017 г.

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

В началото на първия месец от 2017 г., в резултат на намалената търговска активност на населението и ниските температури се наблюдаваше по-вяла търговия и лек спад на цените основно на плодовете и зеленчуците. Към средата на януари търговията се възстановява и наблюдаваните тенденции са типичните за този период от годината. За разлика от предходната година, нивата на които се стабилизират цените на едро на плодовете и зеленчуците през втората половина на месеца са по-високи, което е резултат основно от тежките климатични условия.

В същото време цените на основните хранителни стоки остават сравнително стабилни. Наблюдава се известно раздвижване на пазара на храни, изразено в леко поскъпване на яйцата, млечните произведения и някои видове риба и поевтиняване на пилешкото месо и колбасите. Ценовите колебания, обаче са в тесни рамки и като цяло пазарът на храни остава спокоен.

Анализът на цените на едро на храните показва, че през м. януари се запазват повечето тенденции, наблюдавани през последните месеци, които се обуславят от съчетанието на няколко фактора, като конюнктурата на международния пазар, конкретните метеорологични условия, търсенето и предлагането.

Стабилизирането на международната цена на захарта през втората половина на миналата година, рефлектира и на нашия пазар. След трайният възходящ тренд при движението на цената на захарта, наблюдаван от началото на 2016 г., през последните месеци кривата на цената на захарта се стабилизира, макар и на по-високи нива спрямо предходните две години. През м. януари продължава тенденцията на изключително постоянни цени на олиото и брашното.

Спрямо същия месец на 2016 г. се наблюдава известен ръст на цените на годишна база основно при захарта, фасула и кравето масло и спад на цените на месото и месните произведения.

Наблюденията за предходния петгодишен период показва, че пазарът на храни през последните няколко години е балансиран и ценовите колебания са в сравнително тесен диапазон.

При цените на едро на плодовете и зеленчуците се наблюдават типичните за средата на зимата сезонни тенденции, както и силната зависимост при тях от конкретните климатични и метеорологични условия. По тази причина и колебанията при тях са в по-големи ценови диапазони, а тенденциите са разнопосочни.

Спрямо предходния месец цените на по-голяма част от плодовете и зеленчуците са на по-високи нива. Наблюденията спрямо същия месец на миналата година показват разнопосочни тенденции. Преобладаващ възходящ тренд има при оранжерийните зеленчуци. Аналогични са изводите от анализа на цените на зеленчуците и плодовете през шестгодишния период, като тяхното движение илюстрира влиянието на метеорологичните условия и моментните климатични промени върху цените на тези продукти.

Пазарът на храните на световните борсови пазари също остава сравнително спокоен. През първия месец на годината се наблюдава известен възходящ тренд при движението на зърнените храни и растителните масла. По-голям ръст има при цената на захарта, но стойностите остават под нивата от лятото на 2016 г. Международният пазар на млечните и месните храни през месеца остава спокоен.

1. Хранителни стоки

През м. януари се наблюдава известна възходяща тенденция при движението на цените на част от хранителните стоки, но колебанията нагоре са в незначителен диапазон от 1-3% (0.05 – 0.20лв.).

Запазва се тенденцията на стабилизиране от предходните месеци при движението на цената на захарта. Средномесечната цена на захарта през януари спрямо декември е едва с 1% по-висока. (фиг. 11, 16)

Цените на брашното и на олиото на месечна база са без промяна. Поскъпване на месечна база от 5% има при яйцата. Известни ценови колебания има при ориза и варивата, които са в диапазона $\pm 1-2\%$. (табл. 1, фиг.11,18,20,22,24,25)

Фигура 1

Конструираният от Комисията групов Индекс на тържищните цени на хранителните стоки илюстрира общото относително изменение на цените на едро на хранителните стоки, които влизат в неговия състав¹.

От средата на м. септември 2016 г. кривата на индекса има стабилен характер и се движи на ниво от около 1.600 пункта. От средата на декември и през януари се наблюдава незначително движение нагоре, което се дължи на лекото поскъпване в този период на фасула и яйцата. (фиг. 1)

Наблюденията от предходните години показват, че най-високи стойности индексът на хранителните стоки е имал през 2008г., 2011г. и 2012г., когато се наблюдаваше повишаване на цените на някои основни хранителни стоки. (фиг. 2)

Фигура 2

¹ Този индекс отразява цените на следните стоки: захар, фасул, ориз, леща, брашно и олио.

През м. януари цените на **млечните произведения** са сравнително стабилни, с леко изразен възходящ тренд от 1-3%.

Цената на кашкавала се повишава минимално на месечна база с около 1%. Цените на сиренето и маслото се покачват с 3%, а цените на млякото се задържат около нивата от предходния месец. (табл. 1, фиг.11,32,34)

Наблюденията от предходни години показват, че при движението на цените на млечните произведения се наблюдават определени сезонни тенденции, изразяващи се в по-високи есенно-зимни стойности и спад на цените през пролетта и лятото. През последните три – четири години тези сезонни колебания са все по-слабо изразени. През 2016 г. тенденцията на слаби сезонни колебания при млечните произведения в общи линии се запази, но при кашкавала „Витоша“ и овчето сирене беше регистриран спад на цената през пролетта и лятото и плавно и трайно покачване на цената през есента и зимата.

Движението на кривата на Индекса на Тържищните Цени на млечните произведения се обуславя от движението на цените на стоките, които влизат в неговата структура². (фиг.3)

Фигура 3

През 2016 г. кривата на ИТЦ на млечните произведения следва типичните за тези стоки тенденции. През м. януари 2017 г. се запазва наблюдаваният от декември лек възходящ тренд на стойностите, което се дължи на посъпването на сиренето и кравето масло.

² Стоките, които влизат в структурата на този индекс са сирене – краве и овче, кашкавал "Витоша" и краве масло

Ретроспективният анализ на цените на млечните произведения показва, че индексът на тази група стоки е най-висок в началото на 2014 г. Рязък скок на стойностите беше наблюдаван през лятото на 2007 г. и през 2010 г. В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на индекса на млечните продукти имаше устойчив въходящ тренд. (фиг. 4)

На международния пазар на млечни продукти също се наблюдаваше покачване на стойностите в тези периоди. (фиг. 6)

Фигура 4

Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари.

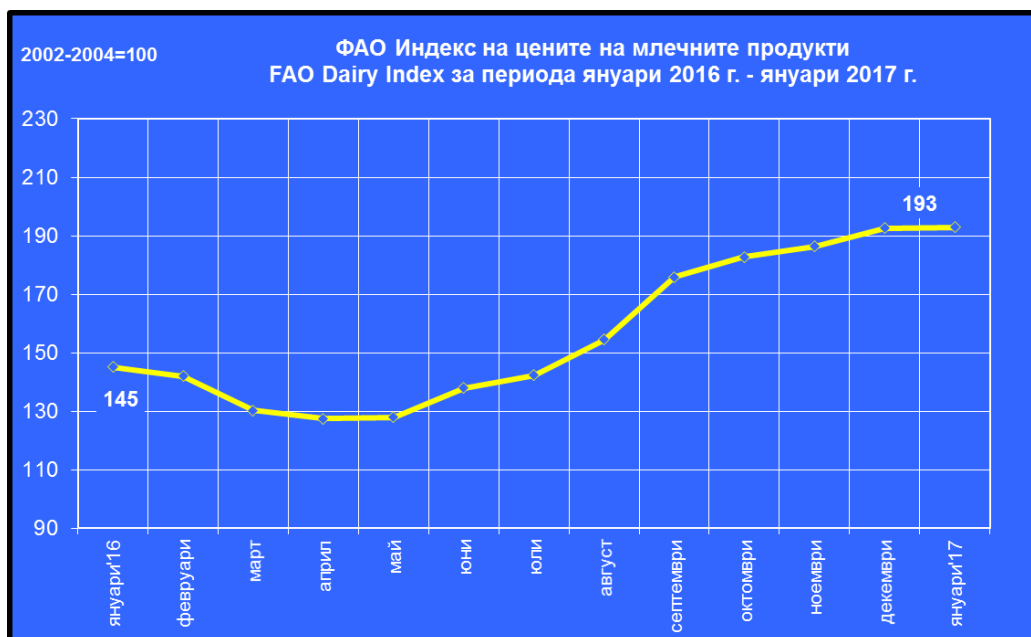
ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки.

При движението на ФАО³ индекса на млечните продукти⁴ на международните цени през януари се наблюдава задържане на стойностите от м. декември, като кривата стъпва на ниво 193 пункта. (фиг. 5)

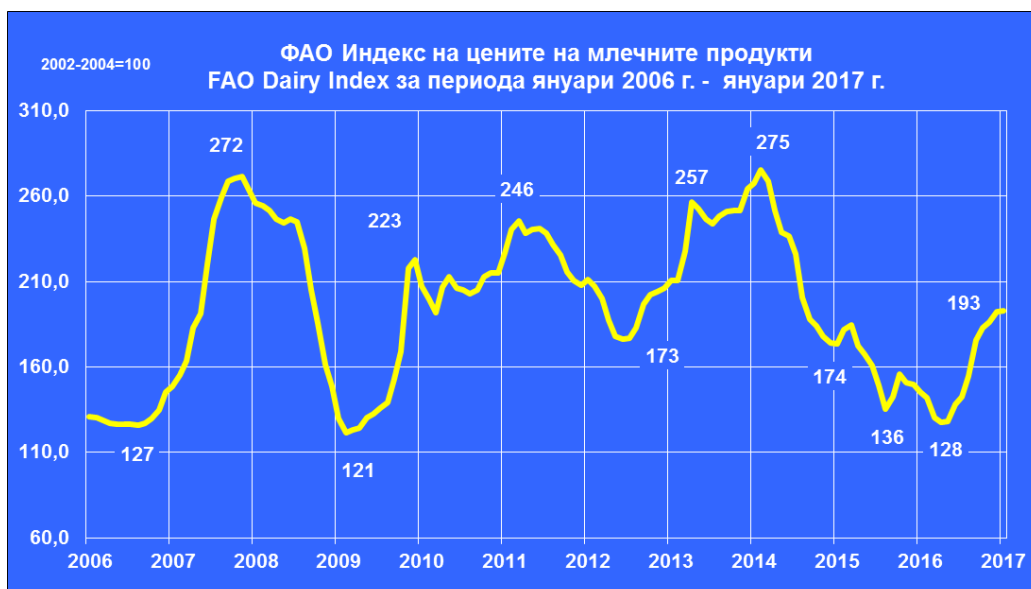
В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на ФАО индекса на млечните продукти имаше устойчив въходящ тренд. (фиг.6)

³ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations, Организация за прехрана и земеделие на ООН

⁴ FAO Index of International Prices of Selected Dairy Products

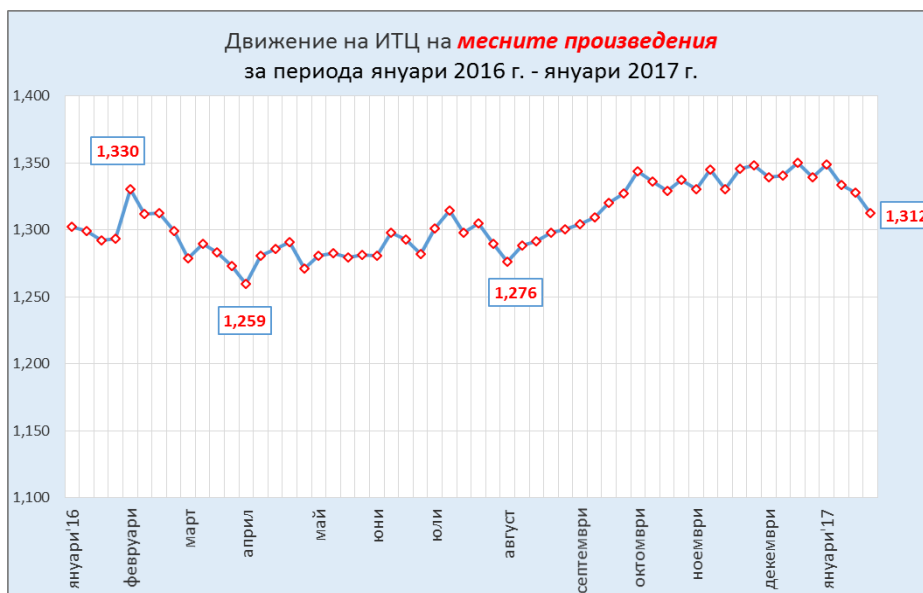

Фигура 5

Фигура 6

Ценовите колебания на цените на **месото и месните произведения** през м. януари са в диапазона $\pm 3-4\%$. Цената на свинското месо остава почти без промяна спрямо предходния месец. Пилешкото месо и пилешките гърди бележат спад на месечна база от 2-3%. Поевтиняване с 2-3% има и при месните произведения, като само при цената на кренвиршите е отбелязан лек ръст от 3%. Увеличение на цените спрямо предходния месец от 4-6% има при някои видове риба като сафрид, пангасиус и хек, а при скумрията и рибата хоки има поевтиняване на месечан база от 2-4%. (табл. 1, фиг.11)

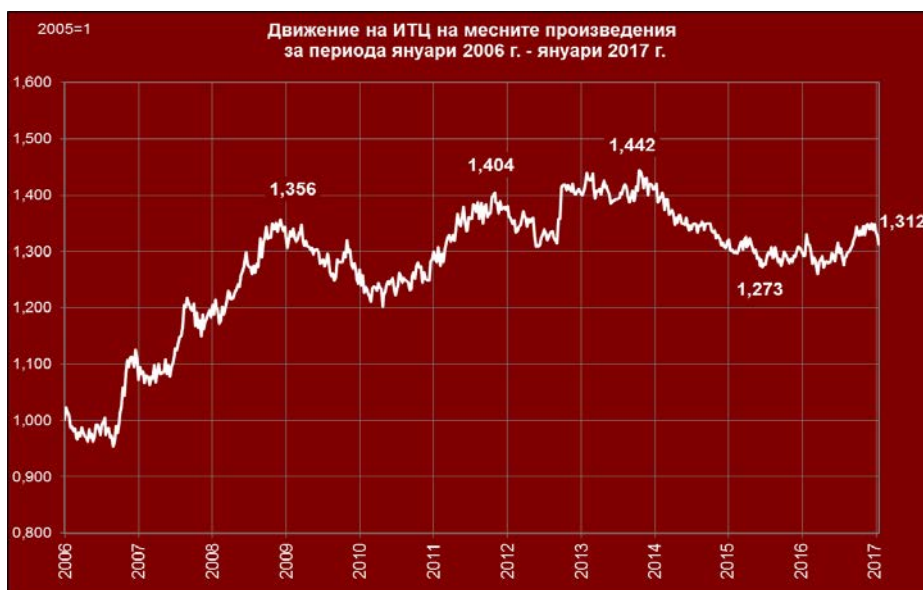

Фигура 7

ИТЦ на **месото, месните произведения и рибата**⁵ е относителен измерител на общото състояние на пазара на едро на този вид хранителни стоки. С най-голямо тегло в тази група е цената на пилешкото месо. (фиг. 7)

Индексът на месото и месните произведения през последните месеци на 2016 г. има стабилен характер, от средата на декември се заражда низходящ тренд, който се засилва през м. януари. (фиг.7)

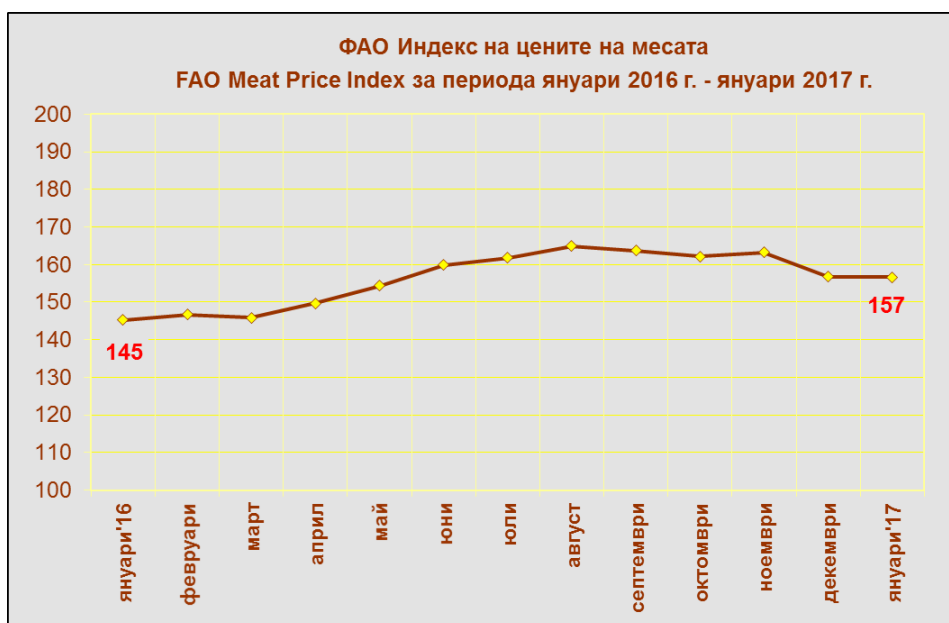
В периода 2006 – 2008 г. индексът на тази стокова група имаше устойчив възходящ тренд. През следващите години кривата следва разнопосочни тенденции. През 2014 г. стойностите трайно се движат надолу, а през 2015 и 2016 г. индексът се стабилизира на ниво от около 1.300 пункта. (фиг. 8)

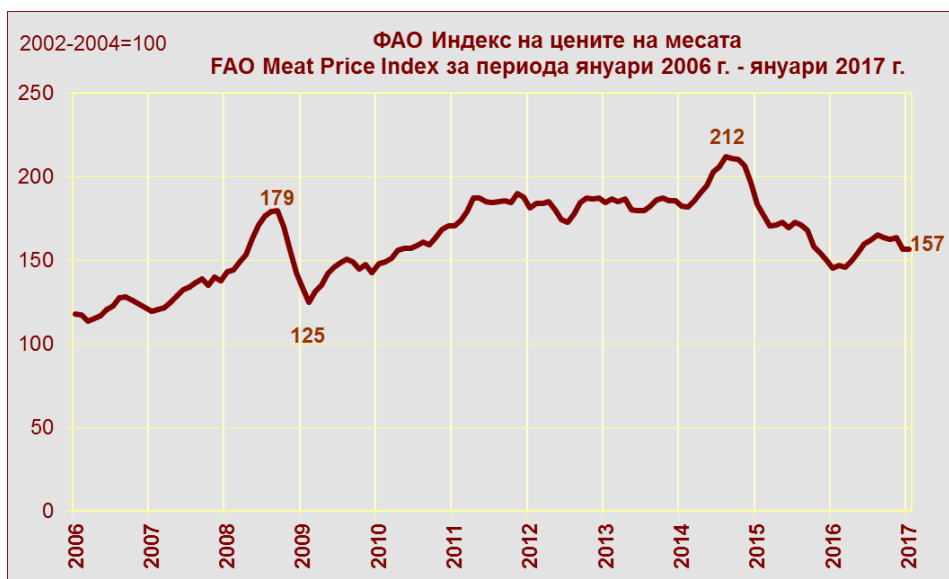
Фигура 8

⁵ В структурата на индекса влизат стоките: пиле, колбаси малотрайни и шпеков салам; кренвирши; кайма и риба (скуприя).

Анализът по данни на ФАО⁶ за състоянието на пазара на месо през последните години показва, че от 2009 г. цените на месните продукти започват да растат, като плавната възходяща тенденция се запазва до пролетта на 2011 г. Следва стабилизиране на кривата, като тенденцията се запазва в началото 2014 г., но стойностите остават на високото ниво от 2011 г. От средата на 2014 г. се заражда устойчив низходящ тренд, който продължава до м. март 2016 г. През м. януари 2017 г. индексът се стъпва на ниво от 156.7 пункта, каквото е нивото и през м. декември. (фиг. 9, 10)

Фигура 9

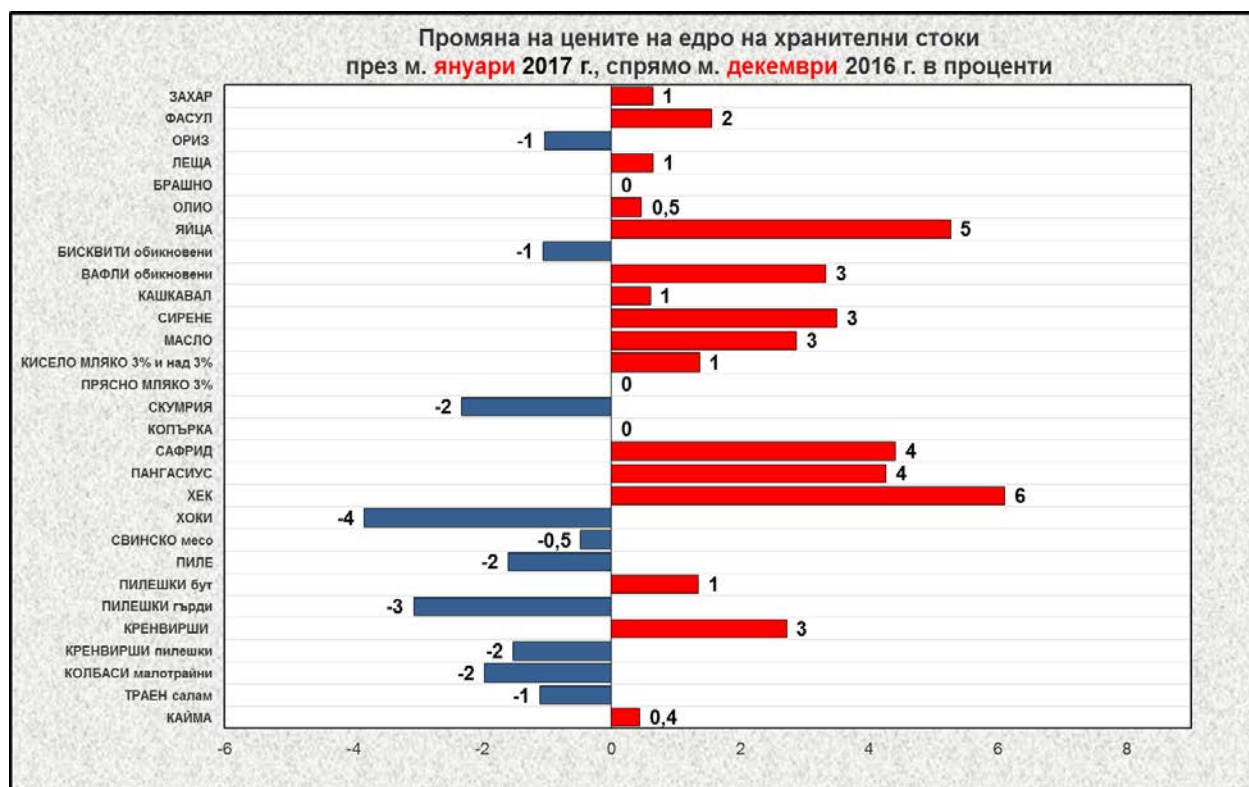

Фигура 10

⁶ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

Таблица 1

СТОКА	декември '16	януари '17	промяна в %	промяна в лв.	януари '16	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЗАХАР	1,55	1,56	0,6	0,01	1,36	14,7	0,20
ФАСУЛ	3,21	3,26	1,6	0,05	2,92	11,6	0,34
ОРИЗ	1,93	1,91	-1,0	-0,02	1,91	0,0	0,00
ЛЕЩА	3,05	3,07	0,7	0,02	2,93	4,8	0,14
БРАШНО	0,80	0,80	0,0	0,00	0,81	-1,2	-0,01
ОЛИО	2,12	2,13	0,5	0,01	2,19	-2,7	-0,06
ЯЙЦА	0,19	0,20	5,3	0,01	0,19	5,3	0,01
БИСКВИТИ обикновени	0,95	0,94	-1,1	-0,01	0,99	-5,1	-0,05
ВАФЛИ обикновени	2,40	2,48	3,3	0,08	2,45	1,2	0,03
КАШКАВАЛ	9,84	9,90	0,6	0,06	9,82	0,8	0,08
СИРЕНЕ	5,43	5,62	3,5	0,19	5,43	3,5	0,19
МАСЛО	1,39	1,43	2,9	0,04	1,29	10,9	0,14
КИСЕЛО МЛЯКО 3% и над 3%	0,73	0,74	1,4	0,01	0,75	-1,3	-0,01
ПРЯСНО МЛЯКО 3%	1,60	1,60	0,0	0,00	1,61	-0,6	-0,01
СКУМРИЯ	3,88	3,79	-2,3	-0,09	3,86	-1,8	-0,07
КОПЪРКА	2,17	2,17	0,0	0,00	2,05	5,9	0,12
САФРИД	2,95	3,08	4,4	0,13	2,96	4,1	0,12
ПАНГАСИУС	3,75	3,91	4,3	0,16	3,75	4,3	0,16
ХЕК	5,24	5,56	6,1	0,32	5,07	9,7	0,49
ХОКИ	4,44	4,27	-3,8	-0,17	4,60	-7,2	-0,33
СВИНСКО месо	6,33	6,30	-0,5	-0,03	7,00	-10,0	-0,70
ПИЛЕ	3,76	3,70	-1,6	-0,06	3,73	-0,8	-0,03
ПИЛЕШКИ бут	2,95	2,99	1,4	0,04	3,03	-1,3	-0,04
ПИЛЕШКИ гърди	7,18	6,96	-3,1	-0,22	7,78	-10,5	-0,82
КРЕНВИРШИ	4,41	4,53	2,7	0,12	4,46	1,6	0,07
КРЕНВИРШИ пилешки	3,28	3,23	-1,5	-0,05	3,25	-0,6	-0,02
КОЛБАСИ малотрайни	4,58	4,49	-2,0	-0,09	4,54	-1,1	-0,05
ТРАЕН салам	9,04	8,94	-1,1	-0,10	8,79	1,7	0,15
КАЙМА	4,57	4,59	0,4	0,02	4,70	-2,3	-0,11

Фигура 11

Спрямо същия месец на миналата година при цените на едро на част от хранителните стоки се наблюдава възходящ тренд средно с около 5 – 10%. (табл. 2, фиг. 12)

При цената на слънчогледовото олио от началото до средата на настоящата година се наблюдава устойчив и плавен низходящ тренд, в резултат на което цената на олиото на годишна база е с 3% по-ниска. През последните месеци има стабилизиране на стойностите на ниво от около 2.09 лв./л. В същия период на миналата година цената на олиото се повиши значително. (фиг. 19)

От началото на 2015 г. кривата на цената на захарта има плавен и траен възходящ тренд, който се запазва и през първите осем месеца на настоящата година. В периода септември - ноември кривата на цената на захарта се стабилизира, но на високото ниво от м. август. Поскъпването на захарта на годишна база е 15%. (фиг. 17,67,68)

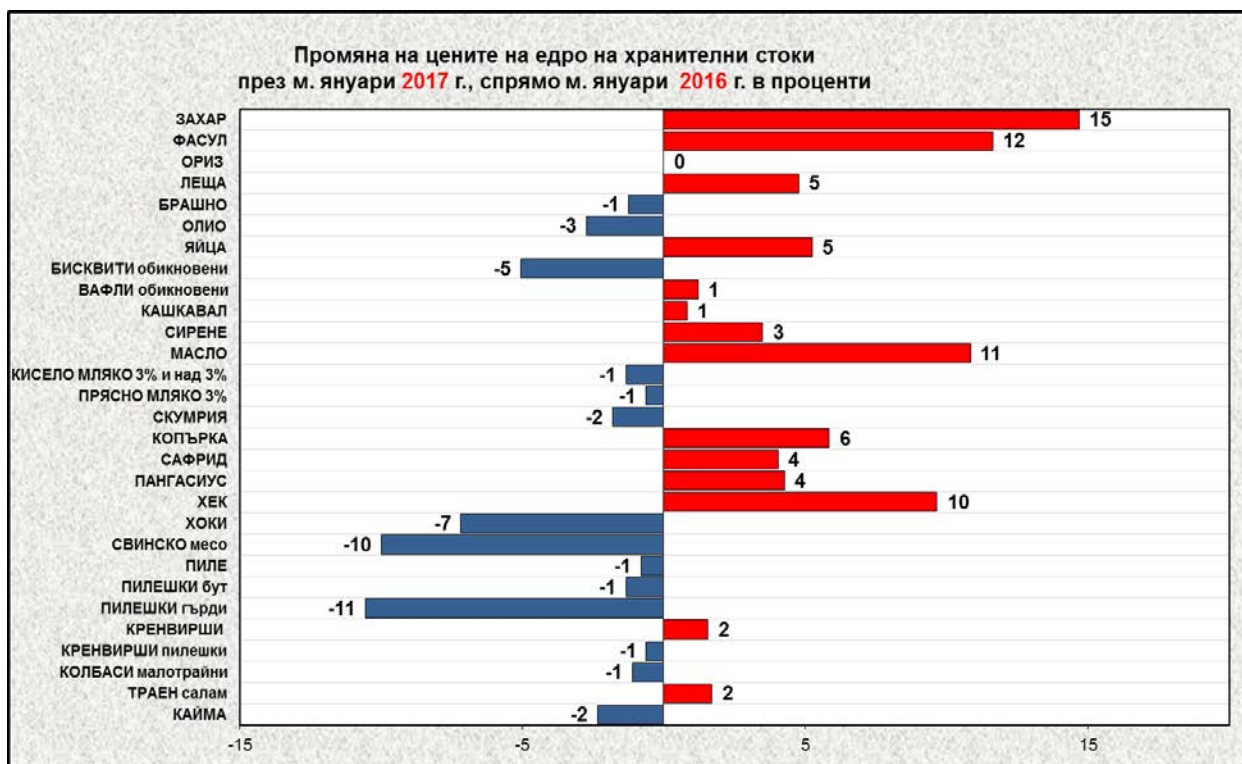
Цените на олиото бележи спад на годишна база от 3%, а брашното поевтинява спрямо същия месец на миналата година с 1%. Спрямо същия месец на миналата година яйцата поскъпват с 5%. При цената на фасула е отчетен ръст спрямо същия месец на миналата година от 12%, което е резултат от трайното му поскъпване през пролетта и лятото на предходната година. При цената на лещата също се наблюдава ръст на годишна база от 5%. (табл. 2, фиг. 12)

Промените на цените на млечните произведения на годишна база се движат в интервала +1-3% при кравето сирене и кашкавала. Ръст от 11% е отчетен при кравето масло, а цените на млякото (прясно и кисело) са по-ниски с около 1%.

Тенденциите при движението на цените на месото и месните произведения през м. януари тази година спрямо същия месец на предходната година са преобладаващо низходящи. Най-голям спад на годишна база има при цената на свинското месо, и пилешките гърди. С около 1-2% е намалението на цените на месните произведения (кайма, колбаси).

Наблюденията на цените на рибата на годишна база показват възходящ тренд при копърката, сафрида, пангасиуса и хека, като отрицателните колебания при тях са 4-10%. Поевтиняване на годишна база има при скумрията (2%) и хоки (7%). (фиг. 12)

При цените на захарните изделия се наблюдава спад на стойностите на обикновените бисквити със 5% и незначително поскъпване от 1% при обикновените вафли.

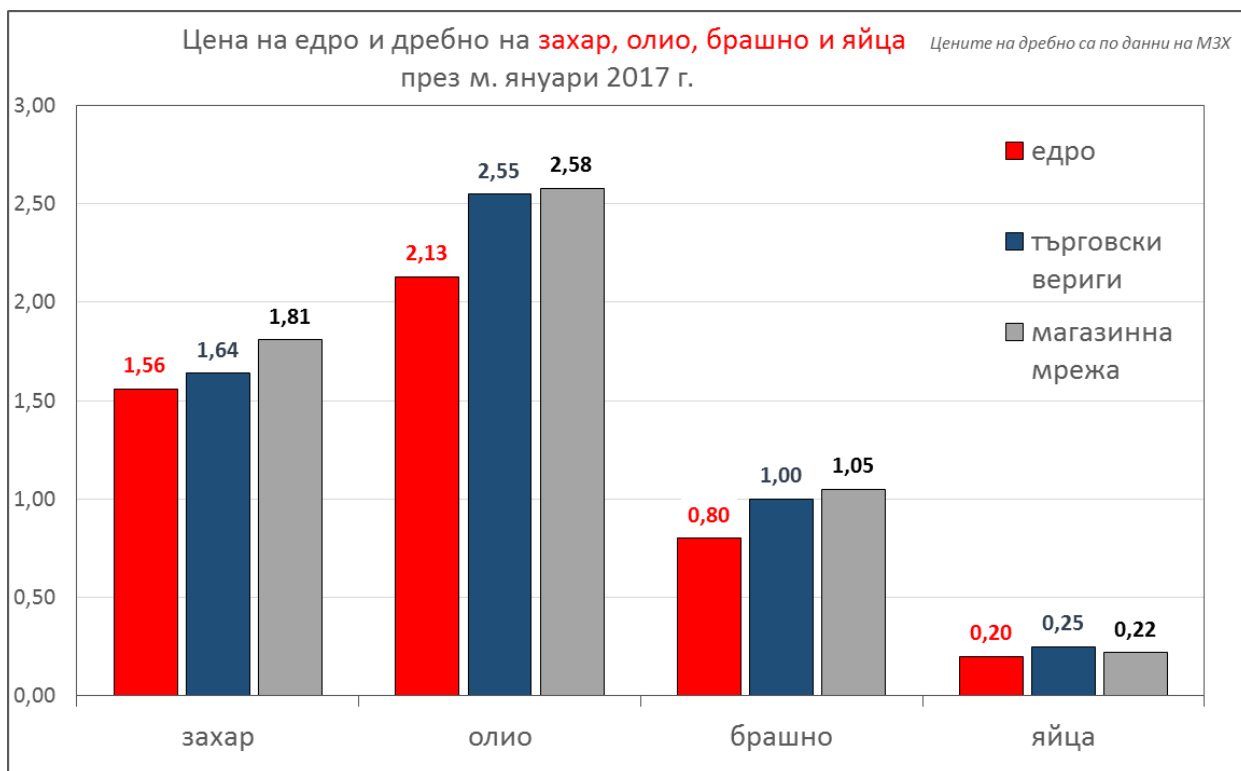

Фигура 12

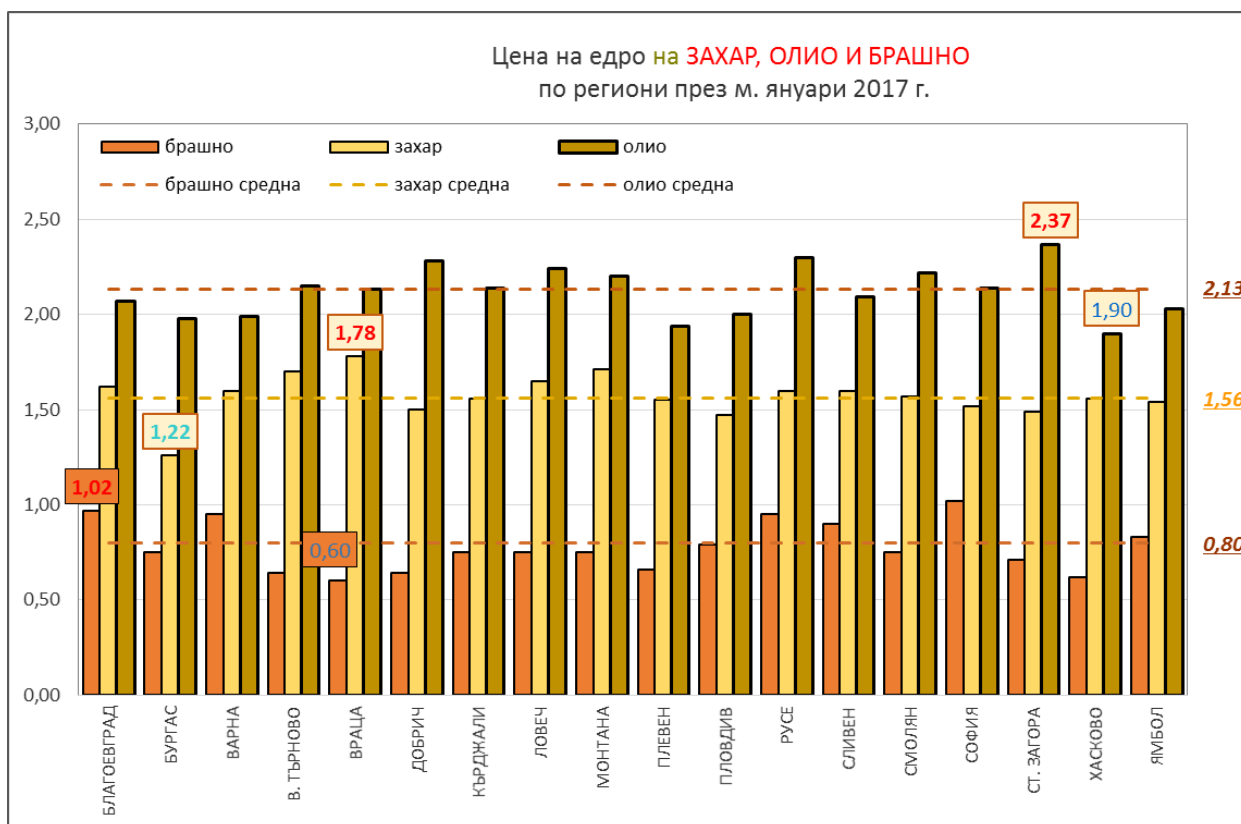
Наблюдението на цените на **дребно** на основните хранителни продукти: захар, олио, брашно и яйца показва, че през м. януари най-високи са цените в магазинната мрежа, като само при яйцата се наблюдава по-висока цена в големите търговски вериги. Надценките на цените на дребно, спрямо цените на едро, в големите търговски вериги са най-големи при яйцата и брашното – 25%, а най-малка надценка има при захарта – 5%. Маржът между цените на едро и дребно на олиото е 20%. В магазинната мрежа най-голямата надценка от 31% е при брашното, а най-малка съответно при яйцата – 10%. (табл.2 и фиг.13)

Таблица 2

СТОКА	цени на едро на тържищата	цени на дребно в търговските вериги	надценка в %	надценка в лв.	цени на дребно в магазинната мрежа	надценка в %	надценка в лв.
захар	1,56	1,64	5	0,08	1,81	16	0,25
олио	2,13	2,55	20	0,42	2,58	21	0,45
брашно	0,80	1,00	25	0,20	1,05	31	0,25
яйца	0,20	0,25	25	0,05	0,22	10	0,02

Фигура 13

Фигура 14

Анализът на цените на едро на основните хранителни стоки: брашно, захар и олио по **региони** показва, че отклоненията в цените в различните региони от средната за страната цена са в диапазона $\pm 20 - 45\%$.

При средна цена за страната през м. януари на брашното 0.80 лв./кг, средната цена на брашното на тържищата в област Благоевград е 1.02 лв./кг, а в област Враца 0.60 лв./кг. Най-висока цена на едро на захарта през януари е отчетена в област Враца – 1.78 лв./кг, а най-ниска в област Бургас – 1.22 лв./кг. Най-скъпо се е тъгувало през месеца олиото на тържищата в област Стара Загора - 2.37 лв./л, най-евтино е било то в Хасковска област – 1.90 лв./л, а средната за страната цена на олиото през месеца е 2.13 лв./л. (фиг.14)

Таблица 3 Цени на едро на хранителни стоки през м. ноември 2012/2017 г.

януари	ЗАХАР	ФАСУЛ	ОРИЗ	БРАШНО	ОЛИО	ЯЙЦА	КАШКАВАЛ	СИРЕНЕ	МАСЛО	СКУМРИЯ	СВИНСКО месо	ПИЛЕ	КАЙМА
година													
2012	2,16	2,62	2,11	0,85	2,39	0,21	10,39	4,67	1,13	4,73	6,46	3,68	4,81
2013	2,03	3,09	1,93	0,98	2,74	0,24	10,53	5,15	1,24	4,24	7,53	4,18	5,05
2014	1,66	4,33	1,94	0,86	2,15	0,18	10,91	5,77	1,30	4,37	6,99	4,06	4,99
2015	1,18	4,02	2,05	0,82	1,91	0,18	10,36	5,60	1,41	3,97	7,32	3,86	4,72
2016	1,36	2,92	1,91	0,81	2,19	0,19	9,82	5,43	1,29	3,86	7,00	3,73	4,70
2017	1,56	3,26	1,91	0,80	2,13	0,20	9,90	5,62	1,43	3,79	6,30	3,70	4,59

Анализът на цените на хранителните стоки през м. януари 2017 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2012 - 2017 г.) показва, че като цяло цените се движат около нивата от м. януари 2013 – 2015 г., като при фасула и някои млечни произведения, свинското и пилешкото месо и рибата има траен низходящ тренд в периода 2014 – 2016 г. и лек ръст през януари 2017 г.. Цените на свинското и пилешкото месо и рибата има траен низходящ тренд през последните три – четири години. (табл.3 и фиг.15)

- През 2011 г. цената на *захарта* бележи драстичен скок и за шест месеца се покачва със 70%. В резултат на този скок цената на захарта през м. януари 2012 г. е най-висока в сравнение със същия месец на следващите години. През м.

януари 2017 г. цената на захарта бележи ръст на годишна база спрямо предходните две години, но остава на по-ниско ниво спрямо периода 2012 – 2013г.

- От 2012 г. цената на *фасула* започва да расте и през м. януари 2014 г. тя е най - висока за последния шестгодишен период. От средата на същата година трендът се обръща, в резултат на което цената през януари 2016 г. е най-ниска за петгодишния период. През м. януари 2017 г. цената на фасула е малко над нивото от същия месец на 2015 и 2012-2013 г. (фиг. 25)

- Цената на *ориза* през последните години остава сравнително стабилна и се движи на ниво от около и малко под 2,00 лв./кг. През месец януари настоящата година цената на ориза у нас се доближава до нивото от 2013 г., когато стойностите са били най-ниски. Стабилният характер на цената на ориза се дължи на това, че производството на ориз в страната през последните години е във възход и тенденциите на световния пазар на ориз не дават силно отражение върху нашия пазар. (фиг. 27)

- През цялата 2012 г. кривата на цената на *брашното* има възходящ тренд и през м. януари същата година стойностите са най-високи за шестгодишния период. През м. януари настоящата година цената на брашното е на нивата от същия месец на предходните четири години.

- Наред с други хранителни стоки и при *олиото* през 2012 г. се наблюдаваше трайно поскъпване. По тази причина през м. януари 2013 г. цената на олиото има най-високи стойности в сравнение със същия месец на другите години от периода. През пролетта на 2015 г. беше регистрирано поскъпване на олиото, в резултат на което през м. януари на същата година стойностите са на малко по-високо ниво от 2013 и 2014 г. През м. януари на настоящата година цената на олиото остава на по-ниско ниво от 2016 г., на по-високо ниво от 2015 г. и се доближава до стойностите от същия месец на 2014 г. (фиг.19)

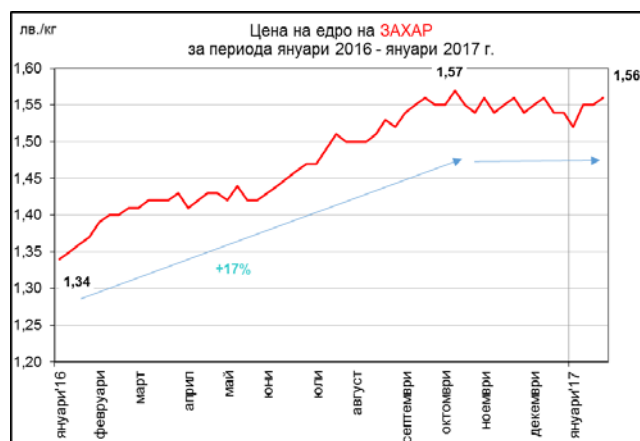
- През месец януари на 2017 година цените на *млечните произведения* имат разнопосочни тенденции спрямо същия месец на предходните години. Цената на кашкавал „Витоша“ следва устойчив низходящ тренд през шестгодишния период и през м. януари на настоящата година стойностите се доближават до стойностите от миналата година. Цената на кравето сирене през тази година е на малко по-високо ниво спрямо предходната година и спрямо 2012 и 2013 г. Тя остава, обаче под нивото от м. януари 2013 и 2014 г. Цената на

кравето масло през януари на шестгодишния период е стабилна и се движи около 1.35 - 1.40 лв./бр. (фиг. 33,34)

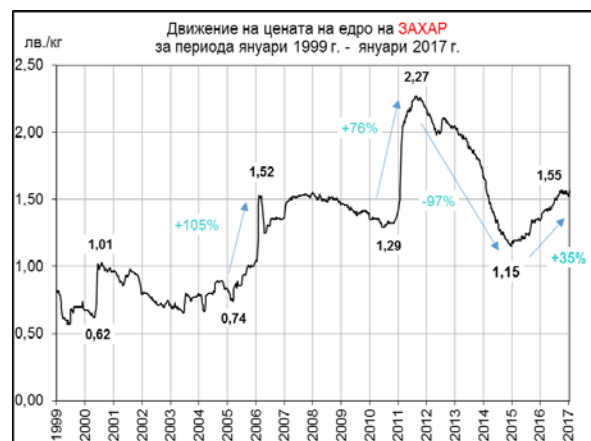
- В периода 2013 – 2017 г. цените на *месото и месните изделия* имат траен и плавен низходящ тренд. През януари 2013 и 2015 г. са отчетни най-високите стойности на цената на свинското месо. Тогава се наблюдаваше и голям скок на цената на месото на световния пазар. Цената на скумрията през петгодишния период също следва низходящ тренд, а през м. януари тази година бележи най-ниски стойности.

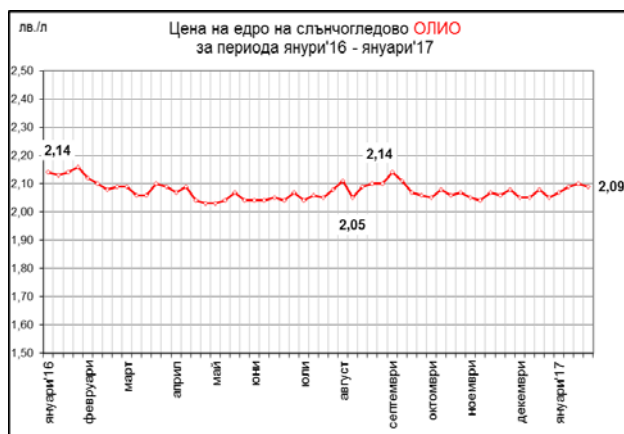
Фигура 15

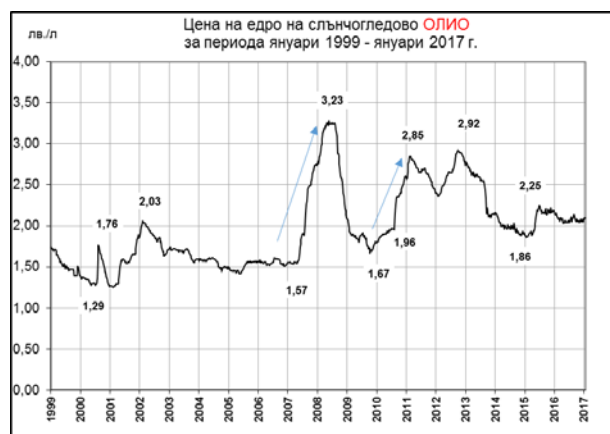
Фигура 16

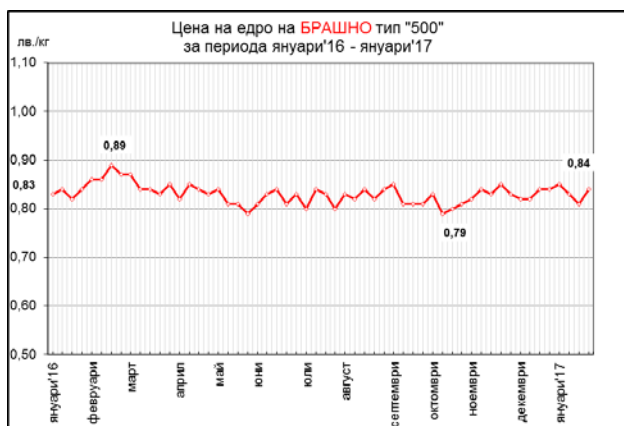
Фигура 17

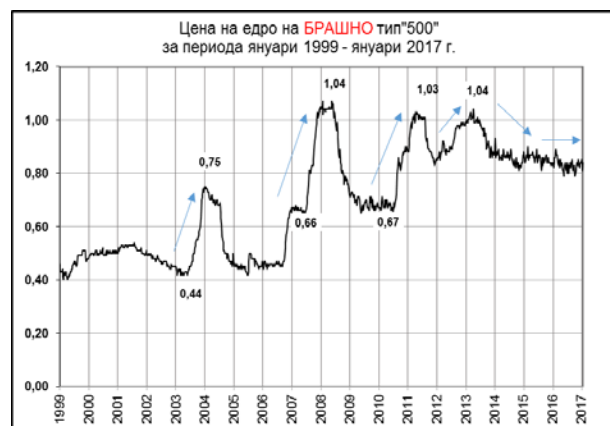
Фигура 18

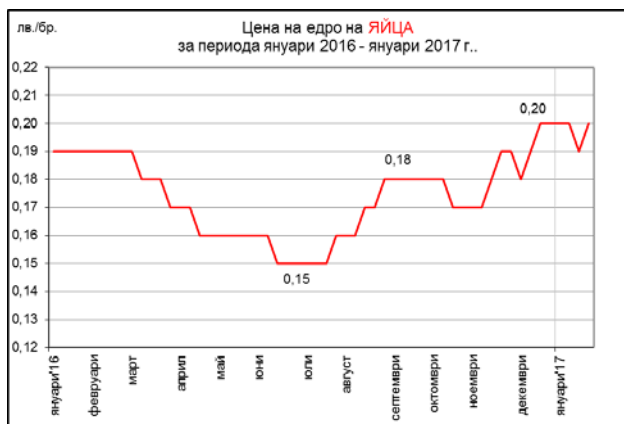
Фигура 19

Фигура 20

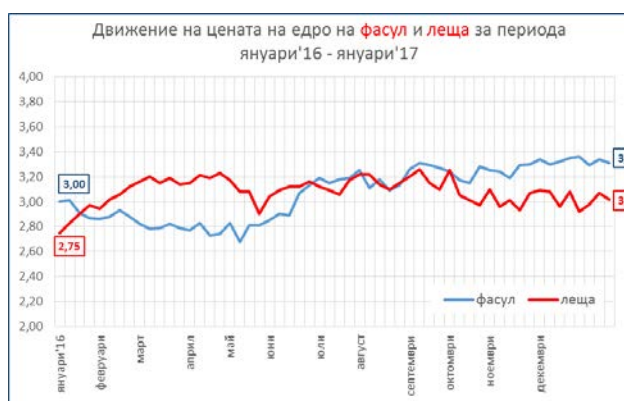
Фигура 21

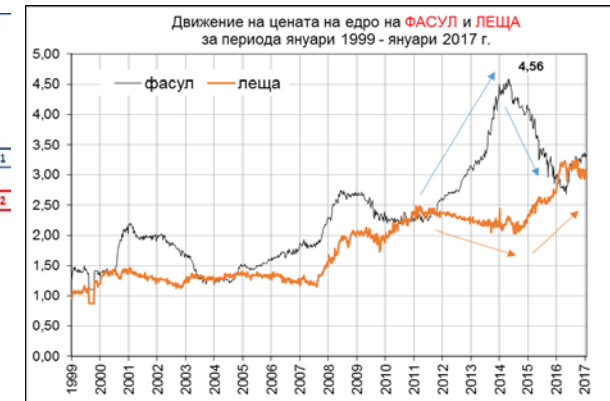
Фигура 22

Фигура 23

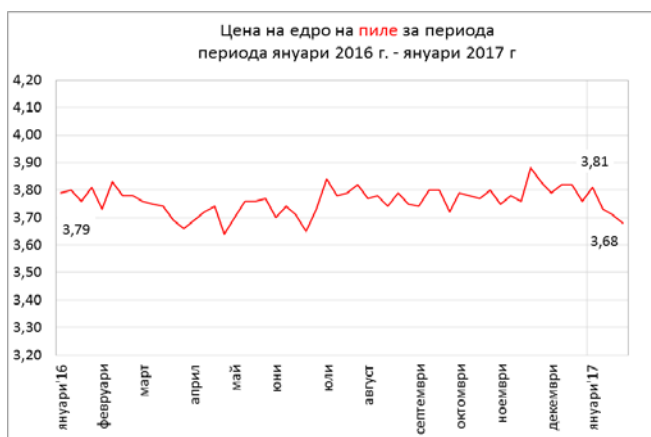
Фигура 24

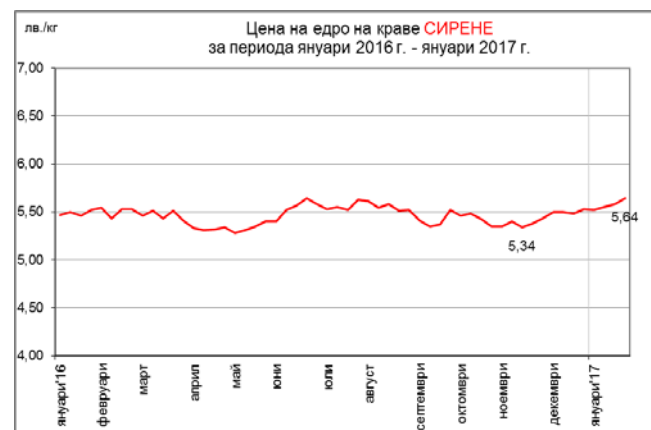
Фигура 25

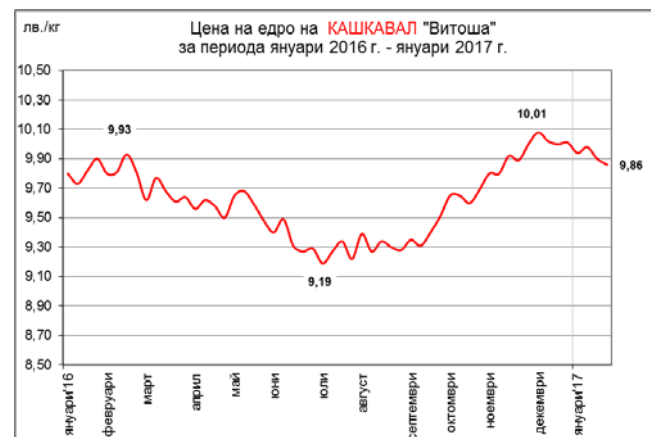
Фигура 26

Фигура 28

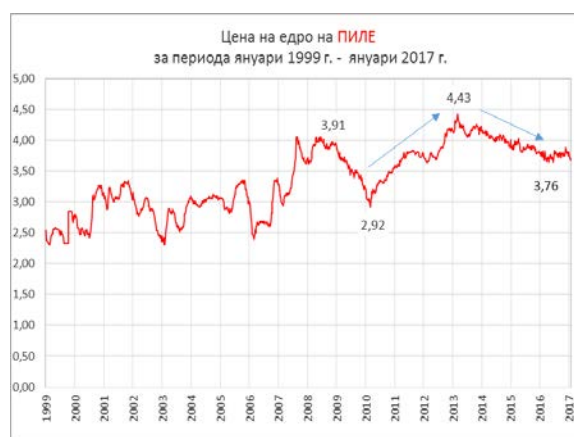
Фигура 32

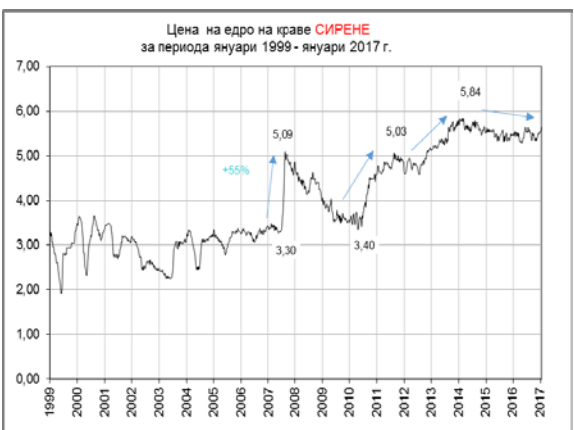
Фигура 34

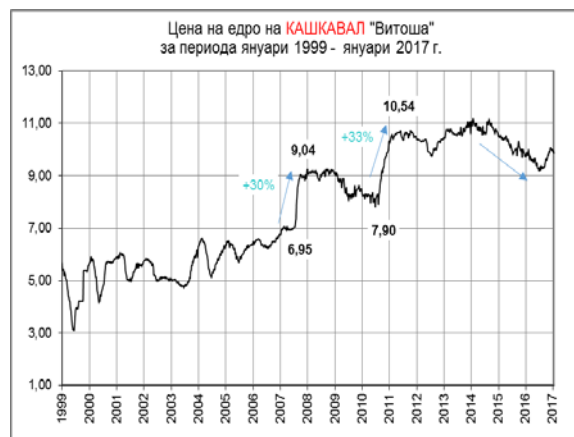
Фигура 27

Фигура 29

Фигура 33

Фигура 35

2. Плодове и зеленчуци

От късните есенни до ранните пролетни месеци относителният дял на българските плодове и зеленчуци е изключително нисък, но през летните месеци количествата българска продукция се увеличават.

Наблюденията върху пазара на плодове и зеленчуци през м. януари показват, че предлаганите количества българската продукция са много малки. (фиг. 36)

Съотношението между продажбите на български домати и краставици и домати и краставици от внос показва превес на вносните оранжерийни зеленчуци, като едва 16% от предлаганите количества домати са българско производство, а относителният дял на българските краставици е 24%

По-силно присъствие на българска продукция на пазар през януари имат картофите, които съставляват 57% от общото количество продажби.

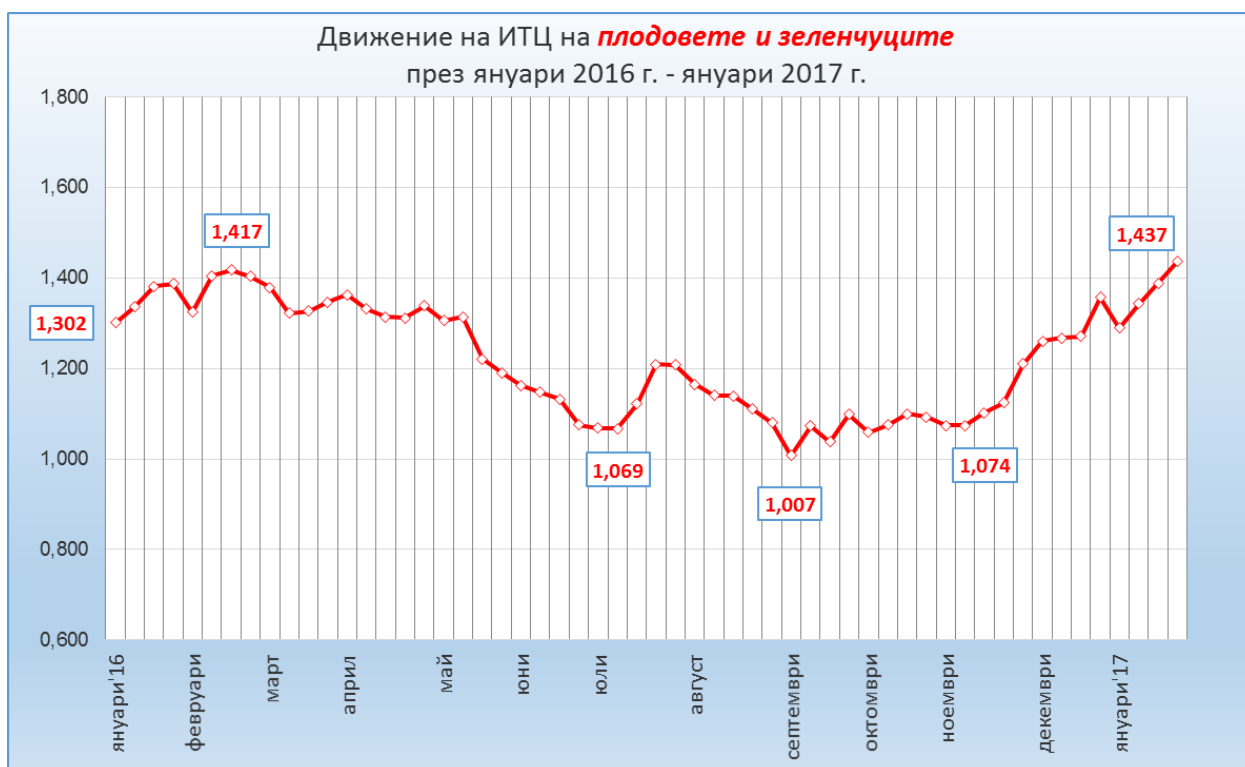
Наблюденията през последните години са, че производството на ябълки в страната е изключително малко и предлаганите количества не могат да задоволят търсенето, но в периода 2013 – 2016 г. се наблюдава ръст на българската продукция. През м. януари 2017 г. относителният дял на български ябълки на пазара е 38%. (фиг. 36)

Фигура 36

Движението на кривата на ИТЦ⁷ на плодовете и зеленчуците следва характерните за тези продукти сезонни тенденции. Максимални зимни стойности се наблюдават обикновено в периода януари – февруари, а минималните летни стойности, в зависимост от конкретните метеорологични стойности се регистрират през август.

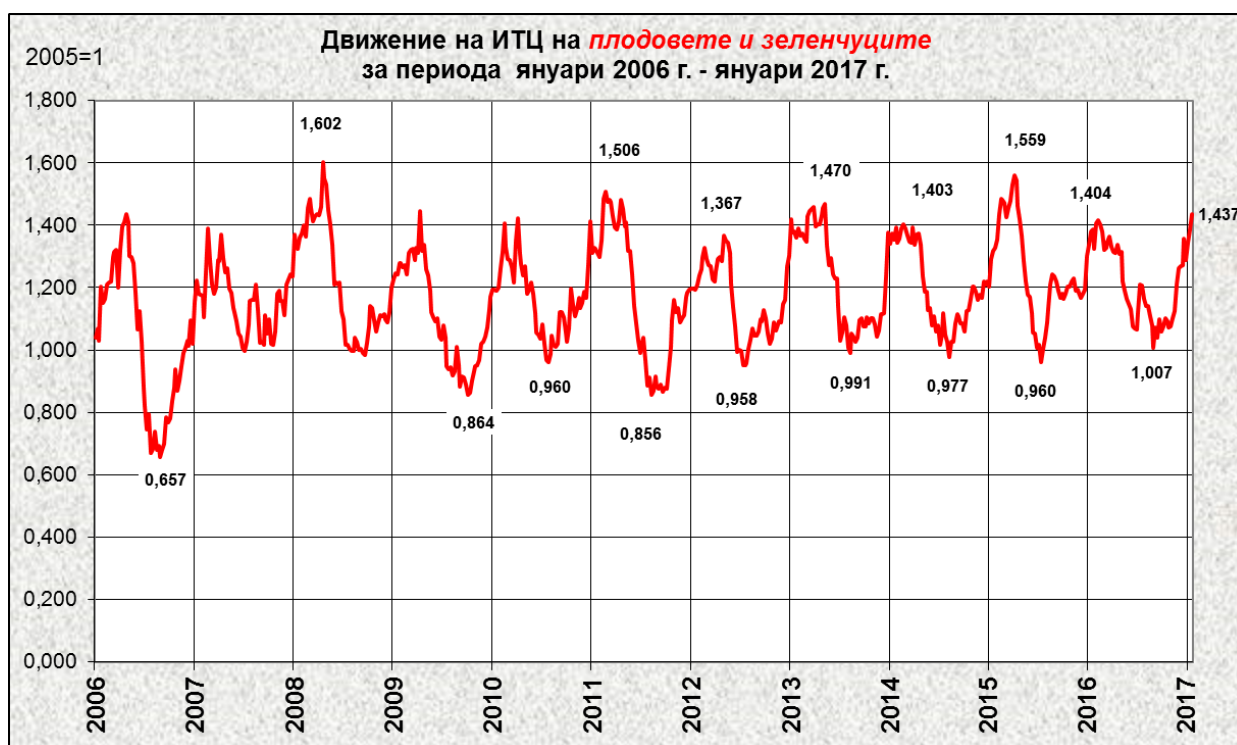
В началото на м. януари индексът на плодовете и зеленчуците стартира от ниво 1.289 пункта. През първата седмица на годината се наблюдава известен спад на стойностите, свързан с понижената търговска активност на населението непосредствено след празниците. През следващите седмици на януари кривата отново придобива стръмен възходящ тренд. В този период се наблюдава значително поскъпване на повечето оранжерийни зеленчуци и на някои плодове. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.437 пункта, като повишението на стойностите спрямо началото на януари е 11.5%. (фиг. 37)

Фигура 37

Анализът на движението на кривата на индекса през годините показва че най-високи зимни стойности са отчетени през 2008 г., а на най-ниско нива индексът се е стабилизирал през лятото на 2006 г. (фиг. 38)

⁷ В състава на този индекс са включени следните стоки: ябълки български и ябълки от внос, картофи български и от внос, лук зрял, чесън зрял, домати оранжерийни и домати от внос, краставици оранжерийни и от внос, пипер зелен, зеле, банани, портокали и лимони

Фигура 38

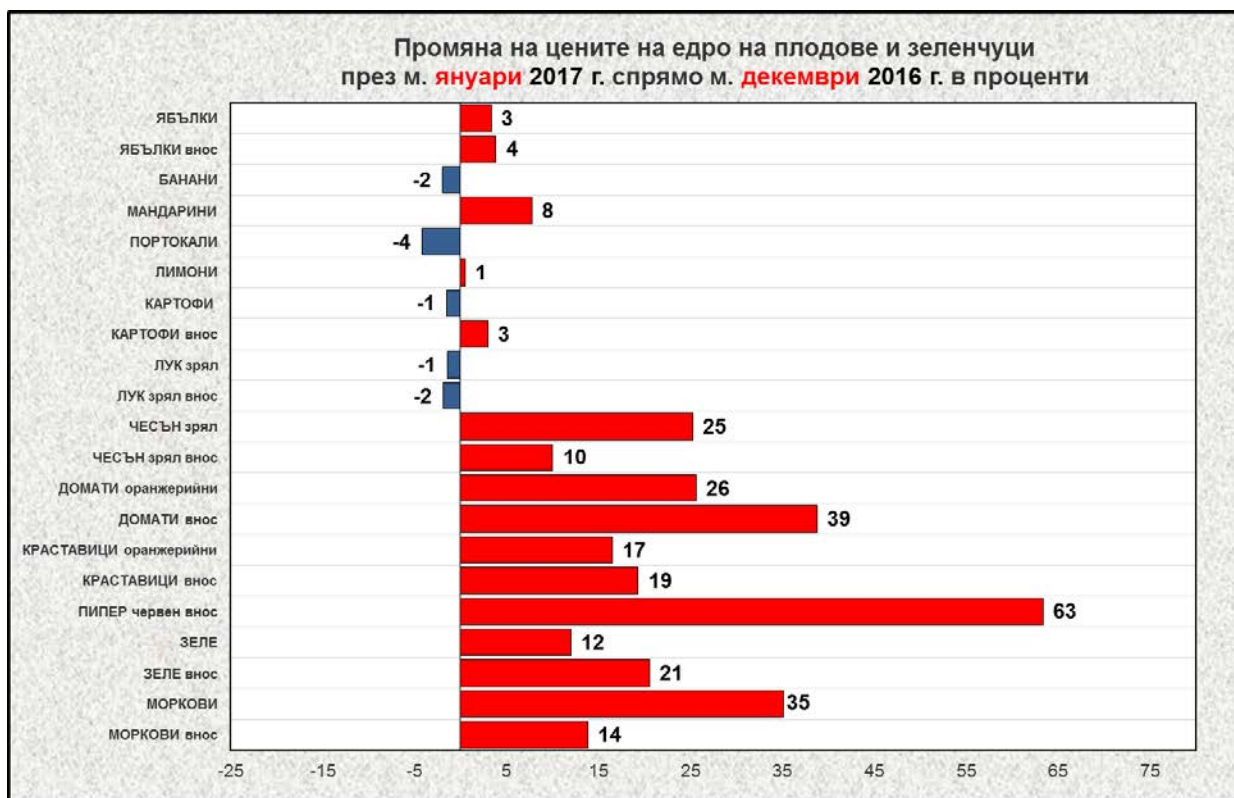
Таблица 4

СТОКА	декември'16	януари'17	промяна в %	промяна в лв.	януари'16	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЯБЪЛКИ	1,19	1,23	3	0,04	1,02	21	0,21
ЯБЪЛКИ внос	1,03	1,07	4	0,04	1,03	4	0,04
БАНАНИ	2,05	2,01	-2	-0,04	2,18	-8	-0,17
МАНДАРИНИ	1,28	1,38	8	0,10	1,17	18	0,21
ПОРТОКАЛИ	1,21	1,16	-4	-0,05	0,98	18	0,18
ЛИМОНИ	1,87	1,88	1	0,01	1,96	-4	-0,08
КАРТОФИ	0,68	0,67	-1	-0,01	0,62	8	0,05
КАРТОФИ внос	0,66	0,68	3	0,02	0,71	-4	-0,03
ЛУК зрял	0,70	0,69	-1	-0,01	0,86	-20	-0,17
ЛУК зрял внос	0,54	0,53	-2	-0,01	0,78	-32	-0,25
ЧЕСЪН зрял	4,35	5,45	25	1,10	4,43	23	1,02
ЧЕСЪН зрял внос	4,67	5,14	10	0,47	4,49	14	0,65
ДОМАТИ оранжевийни	1,87	2,35	26	0,48	2,40	-2	-0,05
ДОМАТИ внос	1,52	2,11	39	0,59	2,08	1	0,03
КРАСТАВИЦИ оранжевийни	3,02	3,52	17	0,50	2,33	51	1,19
КРАСТАВИЦИ внос	2,43	2,90	19	0,47	1,76	65	1,14
ПИПЕР червен внос	1,83	2,99	63	1,16	2,32	29	0,67
ЗЕЛЕ	0,50	0,56	12	0,06	0,80	-30	-0,24
ЗЕЛЕ внос	0,34	0,41	21	0,07	0,66	-38	-0,25
МОРКОВИ	0,74	1,00	35	0,26	0,80	25	0,20
МОРКОВИ внос	0,65	0,74	14	0,09	0,79	-6	-0,05

При движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. януари спрямо м. декември се наблюдават преобладаващо възходящи тенденции. (табл. 4 и фиг.39)

Цената на едро на домати бележи ръст на месечна база от 26 - 40%. (фиг.42,43) При краставиците се наблюдава поскъпване в сравнение с предходния месец от 17-19%. (фиг. 44,45)

През първия месец на годината значително поскъпване имат вносният червен пипер (63%), зрелия чесън, морковите и зелето съответно с около 15-30%. Цените на картофите и на зрелия кромид лук се движат около нивата от предходния месец. Колебанията на цените на плодовете, предмет на този анализ, са в сравнително в тесни граници и се доближават по стойност от предходния месец.

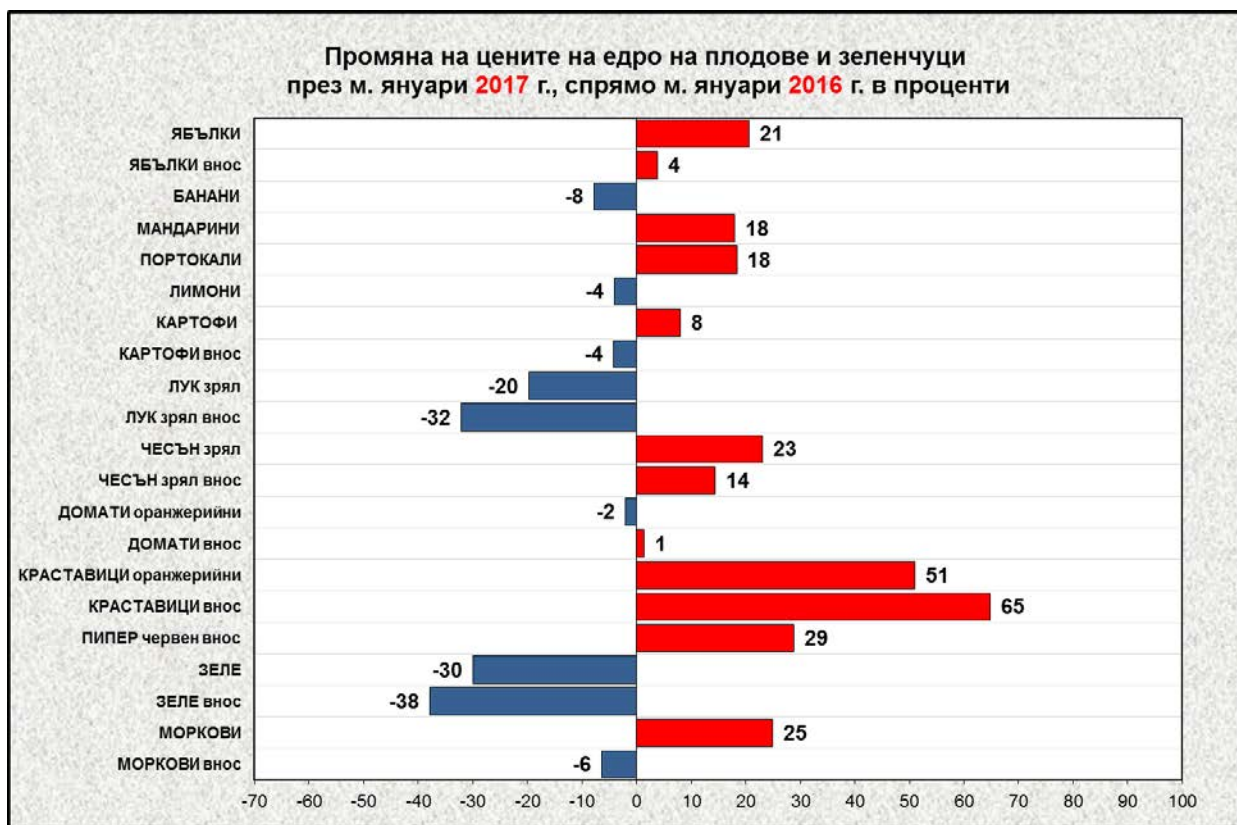

Фигура 39

В сравнение със същия месец на миналата година при цените на плодовете и зеленчуци наблюдаваните тенденции са разнопосочни. (табл.4 и фиг.40)

Поскъпване на годишна база с 50-60% има при краставиците. Отчетен е ръст спрямо същия месец на предходната година при зрелия чесън с средно с 15-20%. Поевтиняване на годишна база се наблюдава при зелето (30-38%) и зрелия кромид лук (20-30%).

През м. януари 2017 г. се наблюдава поскъпване на годишна база и при голяма част от плодовете. Поскъпването спрямо същия месец на предходната година има при портокалите и мандарините с 18%. При цената на ябълките също има покачване, което и по-силно изразено при българските ябълки – 21%. Малко по-ниски цени през тази година са регистрирани при бананите и лимоните.

Фигура 40

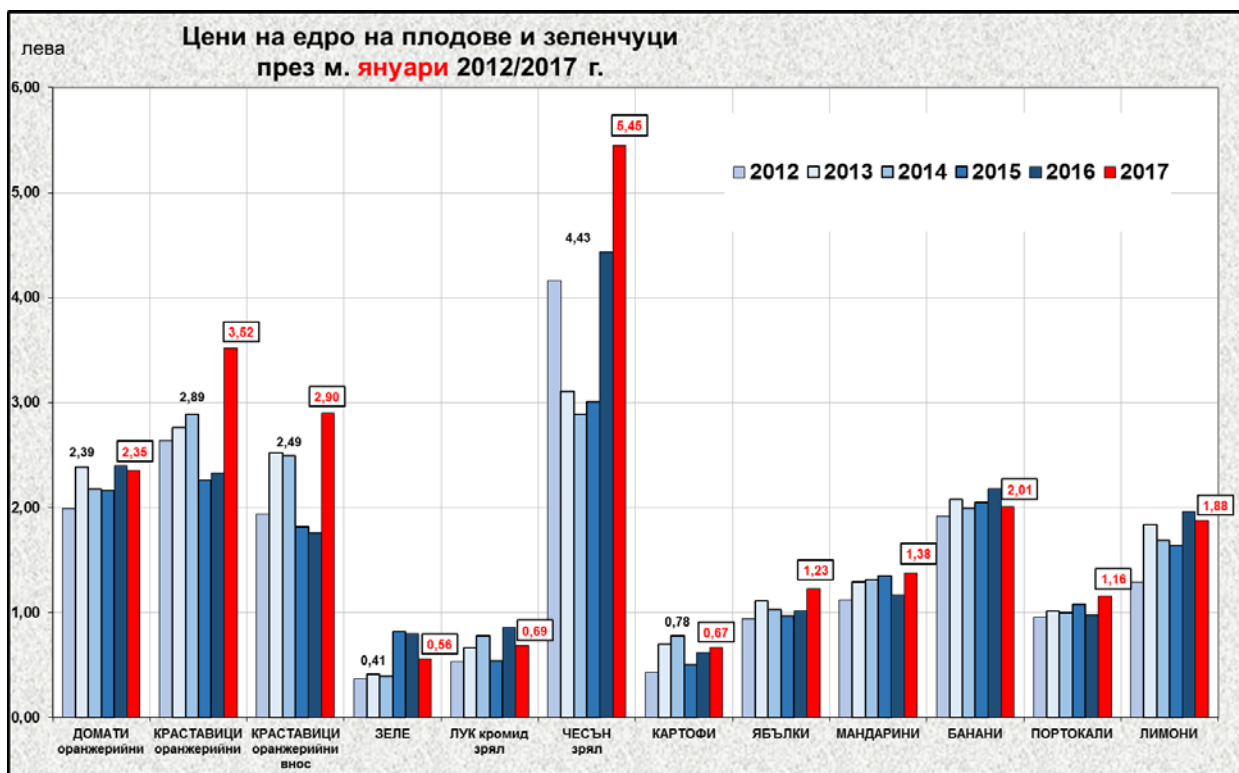
Анализът на движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. януари 2017 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2012 – 2017 г.) показва следните тенденции: (табл. 5 и фиг. 41)

- Плодовете и зеленчуците имат изцяло сезонен характер, а цените им силно се влияят от конкретните климатични и метеорологични условия. По тази причина цените на тези стоки са силно чувствителни и варират в сравнително големи диапазони за кратки периоди.

- По същата причина относителният дял на количествата българска продукция през м. януари на последните шест години е функция и от конкретните метеорологични условия.

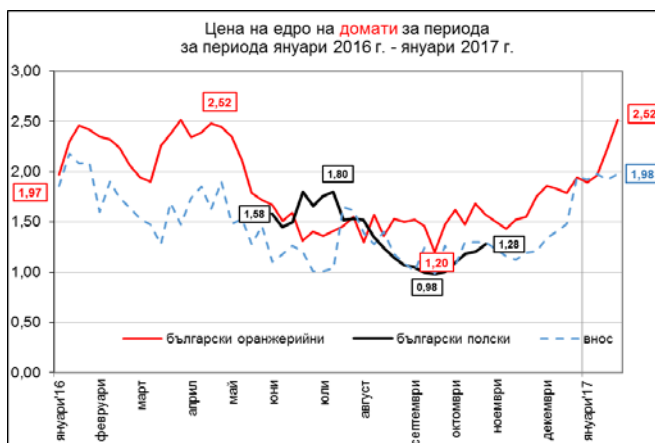
Таблица 5 Цени на едро на зеленчуци и плодове през м. януари 2012/2017г.

януари	ДОМАТИ оранжерийни	КРАСТАВИЦИ оранжерийни	КРАСТАВИЦИ оранжерийни внос	ЗЕЛЕ	ЛУК кромид зрял	ЧЕСЪН зрял	КАРТОФИ	ЯБЪЛКИ	МАНДАРИНИ	БАНАНИ	ПОРТОКАЛИ	ЛИМОНИ
година												
2012	1,99	2,64	1,94	0,37	0,54	4,16	0,43	0,94	1,12	1,92	0,96	1,29
2013	2,39	2,76	2,52	0,41	0,67	3,11	0,70	1,11	1,29	2,08	1,01	1,84
2014	2,18	2,89	2,49	0,40	0,78	2,89	0,78	1,03	1,31	2,00	1,00	1,69
2015	2,16	2,26	1,82	0,82	0,54	3,01	0,50	0,97	1,35	2,05	1,08	1,64
2016	2,40	2,33	1,76	0,80	0,86	4,43	0,62	1,02	1,17	2,18	0,98	1,96
2017	2,35	3,52	2,90	0,56	0,69	5,45	0,67	1,23	1,38	2,01	1,16	1,88

Фигура 41

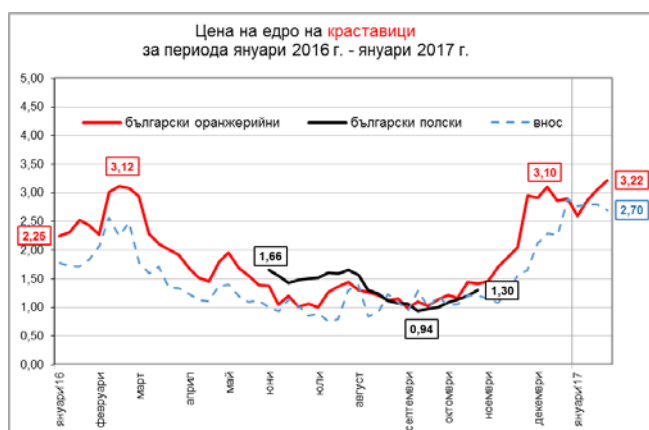
- Цените на оранжерийни домати през м. януари 2017 г. са на по-ниско ниво спрямо същия месец на 2016 г. и се доближават до нивата от 2013 г.
- Цените на оранжерийните краставици през м. януари на настоящата година са най-високи в сравнение със същия месец на предходните пет години.
- Цената на картофите през тази година е по-висока в сравнение с предходните две години, по-ниска е от м. януари 2013 г. и 2014 г.
- Цената на едро на ябълките през месец януари 2012-2017 г. остава сравнително стабилна, като през тази година стойностите са малко по-високи.
- Цените на портокалите и мандарините през тази година са на малко по-високо ниво спрямо миналата година и се доближават до стойностите от м. януари 2012 – 2015 г.
- През м. януари 2017 г. цените на бананите и лимоните се доближават до нивата от предходния петгодишен период.

Фигура 42

Фигура 43

Фигура 44

Фигура 45

Фигура 46

Фигура 47

Фигура 48

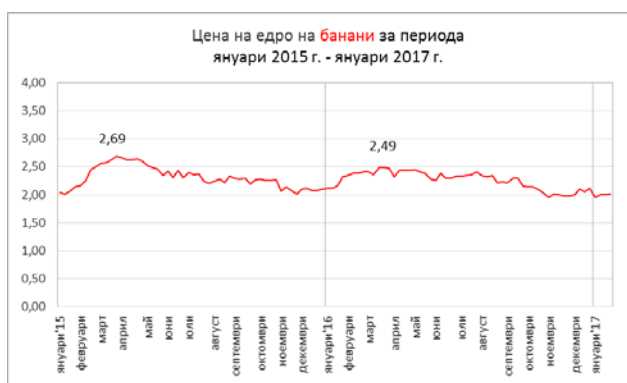
Фигура 49

Фигура 50

Фигура 51

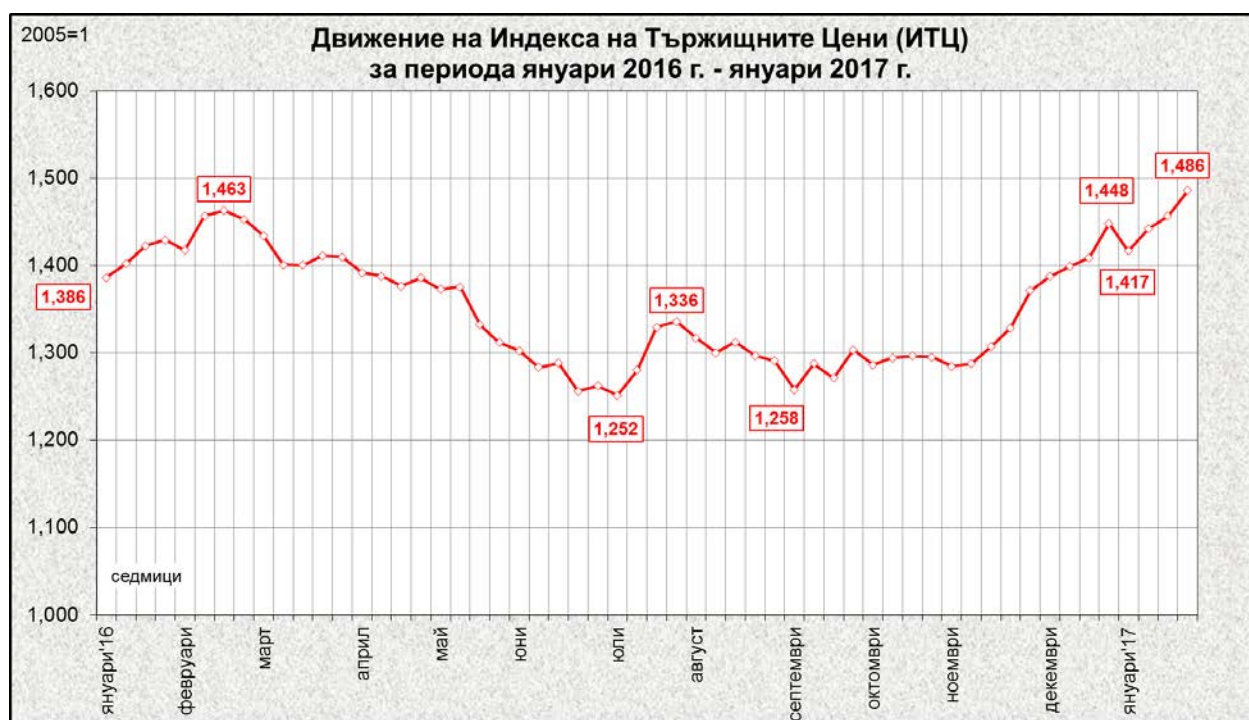
Фигура 52

Фигура 53

3. Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)

След краткотрайния спад на кривата на индекса на тържищните цени през първата седмица на годината, стойностите възстановяват нивата от края на декември и кривата придобита възходящ тренд. Наблюденията от предходните години показват, че най-високите си стойности индексът има в края на януари и през февруари. В началото на година индексът стартира от ниво 1.417 пункта. През следващите седмици кривата запазва устойчив възходящ тренд. В края на януари стойностите се стабилизират на ниво от 1.486 пункта. Повишаването на индекса за месеца е 5%. В сравнение със същия период на предходната година кривата се стабилизира на по-високи ниво, като покачването на стойностите на годишна база е 5%.(фиг. 54)

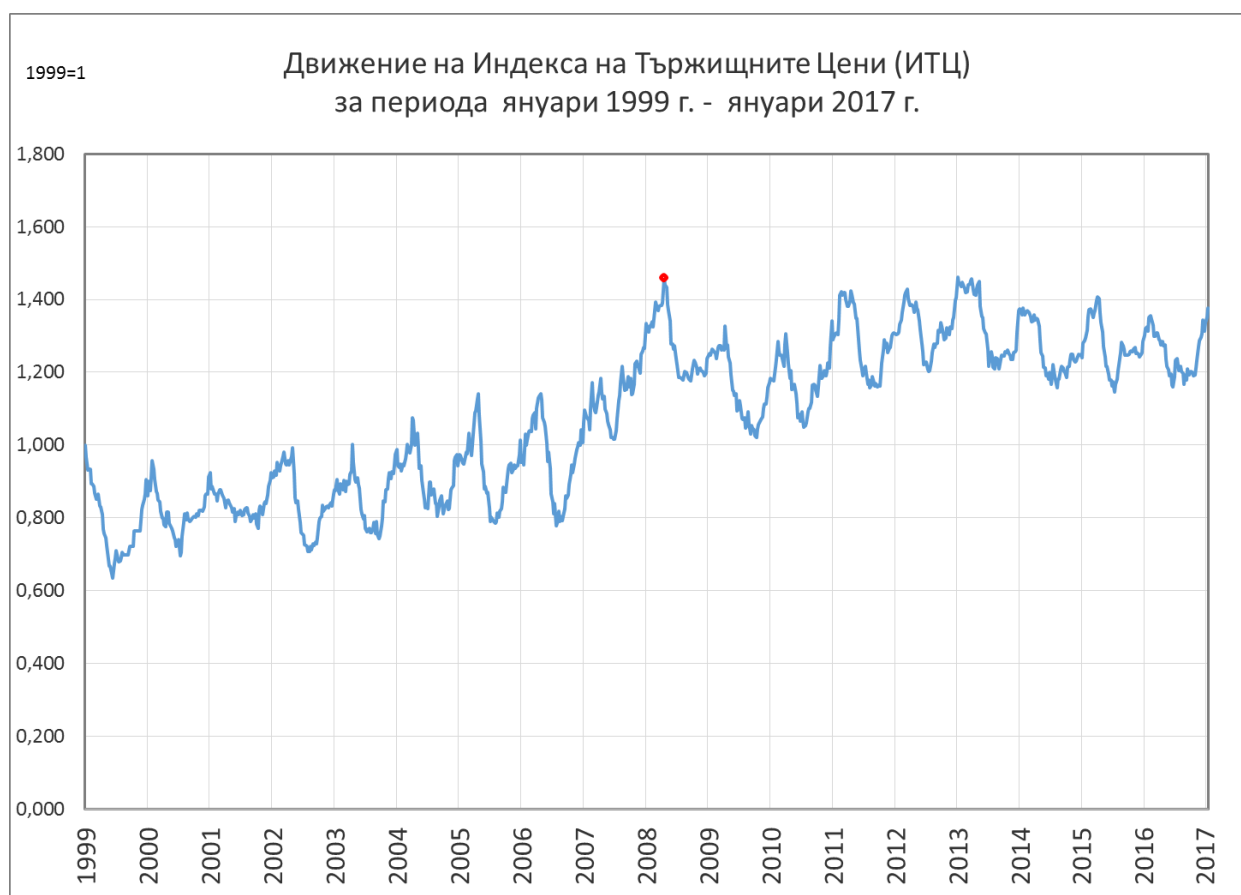

Фигура 54

Фигура 55

Движението на ИТЦ в периода януари 1999 г. – януари 2017 г. следва определени тенденции на силен ръст на стойностите през зимата и ниски нива през лятото. Най-високите стойности за този период индексът достига през зимата на 2008 г. (фиг. 55,56)

Фигура 56

4. *Международни цени*

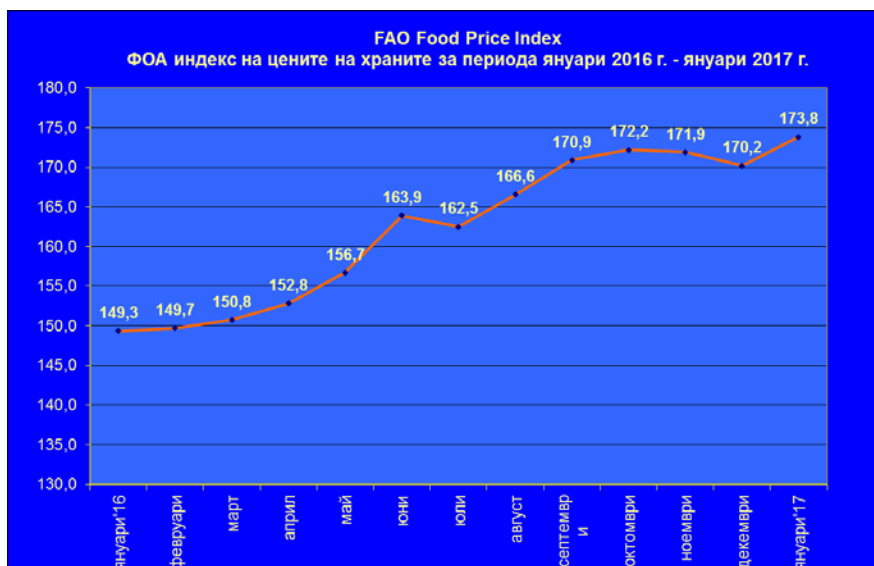
Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари. Цените на стоки като олио, захар, брашно, ориз и др. са силно зависими от борсовите цените на тези стоки на големите световни и европейски стокови борси.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки. (фиг.59,60)

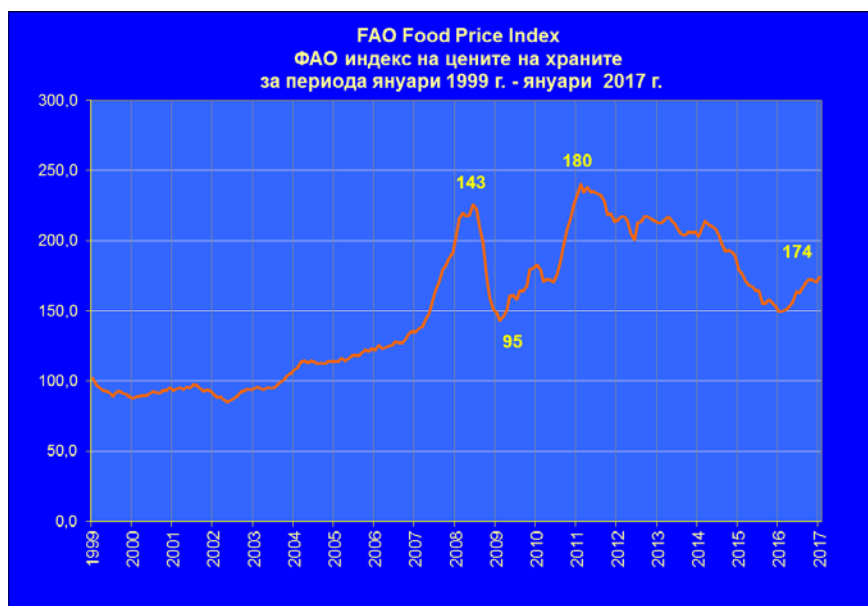
През м. януари 2017 г. Индексът на цените на храните⁸ на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (ФАО)⁹ стартира от ниво 173,8 пункта, което е с 3.7 пункта (2.1%) по-високо от декемврийските му стойности. Увеличението на индекса през януари е свързано с покачването на цената на захарта на световните борси, а така също и с известното покачване на цените на зърнените храни и растителните масла. Пазарът на месото и млечните произведения през януари остава по-стабилен. (фиг.57)

⁸ FFPI – FAO Food Price Index

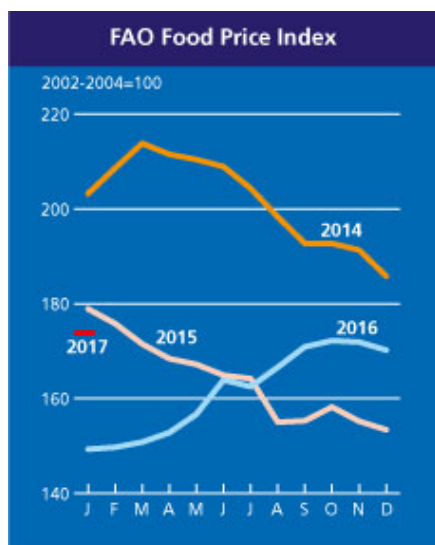
⁹ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

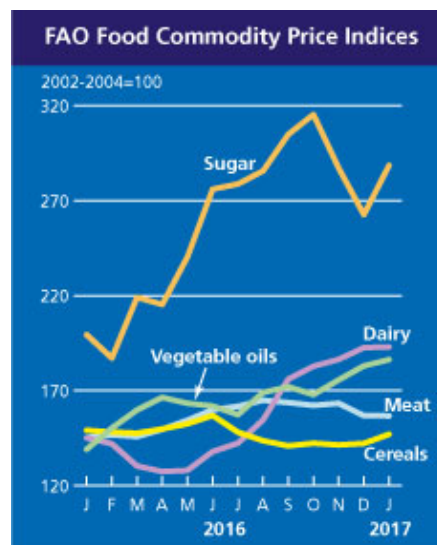
Фигура 57

Фигура 58

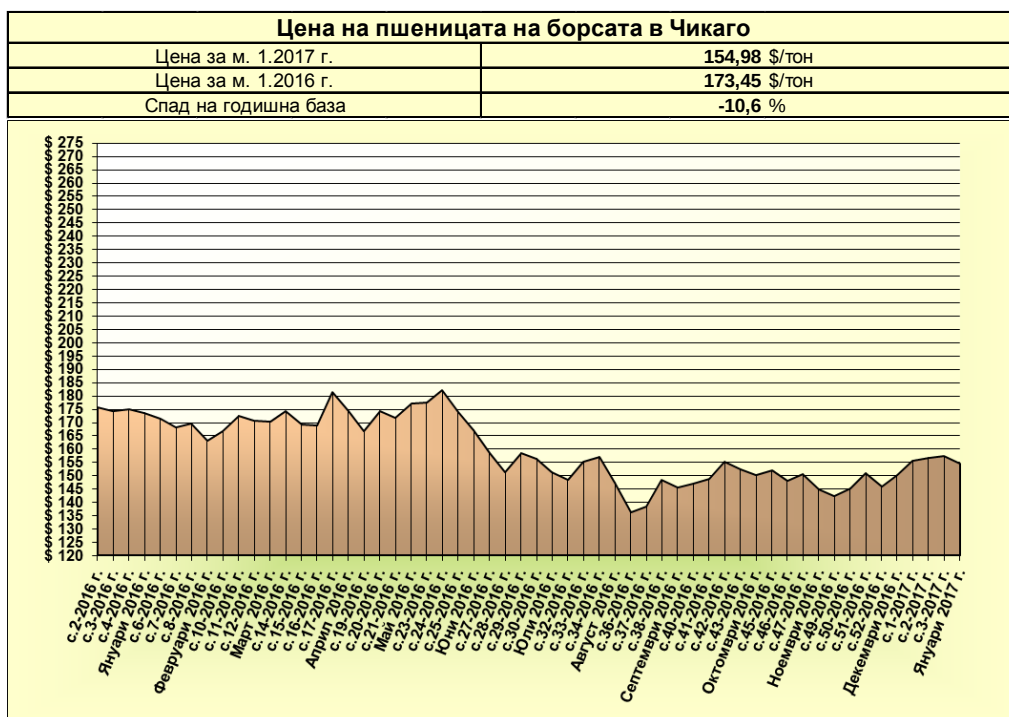
Фигура 59

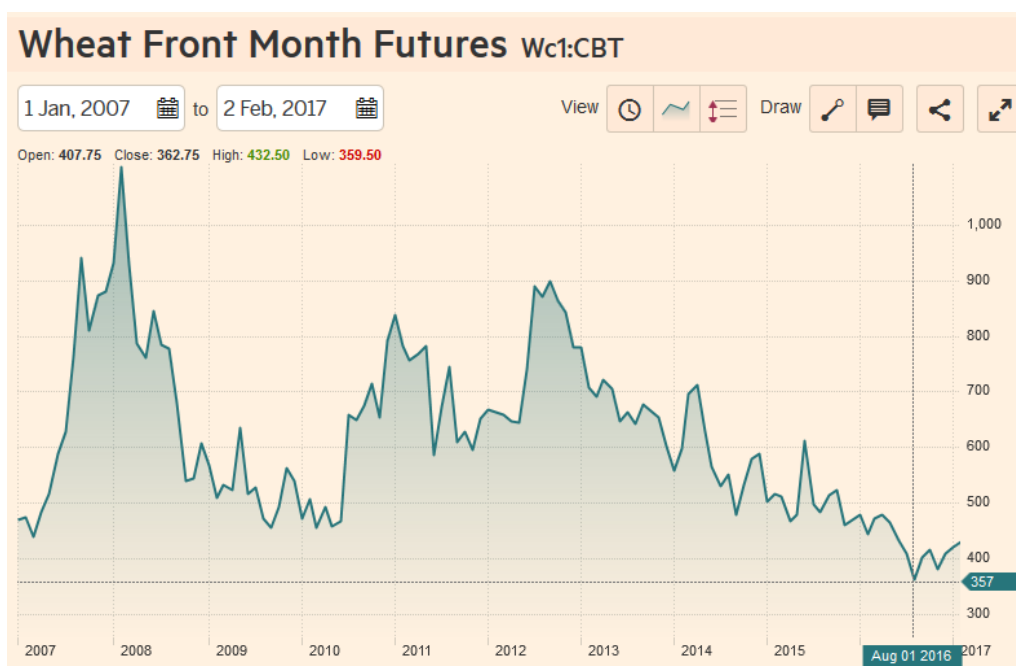
Фигура 60

През м. януари 2017 г. се наблюдава леко покачване на цената на **пшеницата** на стоковата борса в Чикаго с около 2%. Цената на пшеницата на световните борси се покачват през януари във връзка с опасенията от лоши климатични условия, които биха компрометирали реколтата през 2017 г., а така също и във връзка със съобщенията за съкращаването на посевните площи в САЩ. На годишна база е отчетен спад на цената на пшеницата на стоковата борса в Чикаго от 10.6%.

Наблюденията за последните 10 години показват, че цената на пшеницата през м. август 2016 г. е на най-ниското ниво от 2007 г. (фиг. 61,62)

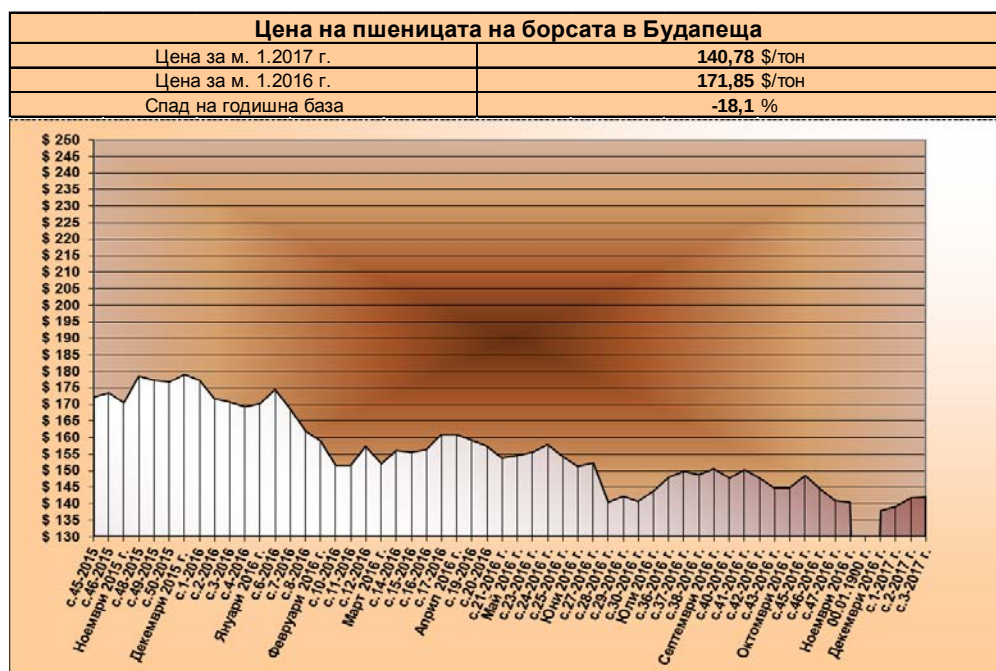

Фигура 61

Фигура 62

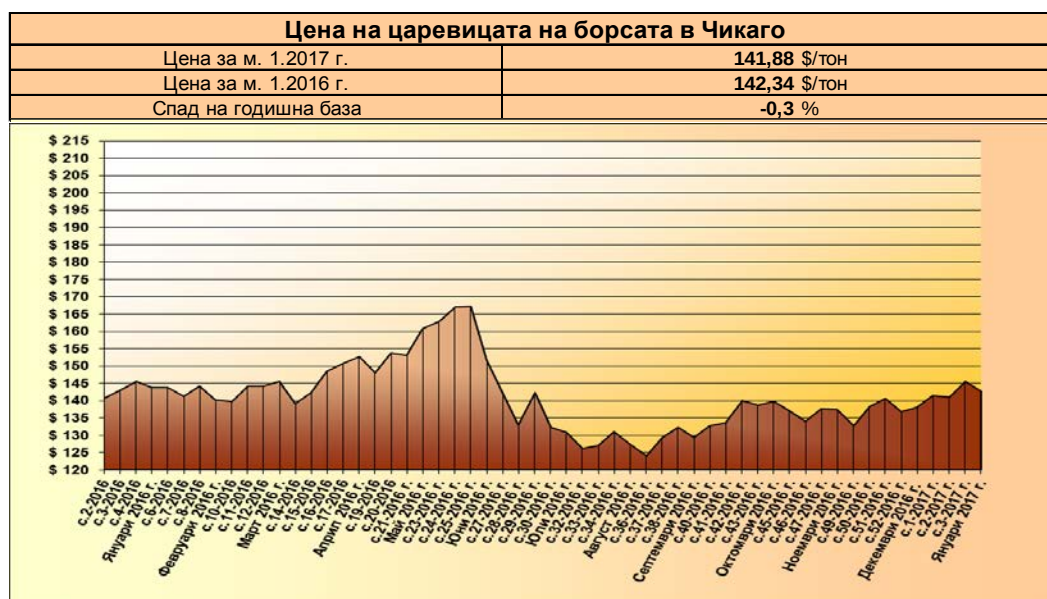
Цената на пшеницата на стоковата борса в Будапеща също бележи спад на годишна база от 18,1%. (фиг. 63)

Фигура 63

Цената на **царевицата** в Чикаго през м. януари 2017 г. се покачва леко с 2.5%. Ръстът на цената на царевицата на световните борси отразява повишеното търсене и несигурността на реколтата в Южна Америка. На годишна база се наблюдава незначителен спад на цената на царевицата на стоковата борса в Чикаго от 0.3%. Малко по-силно изразено намаление на цената на годишна база има на стоковата борса в Будапеща – 7.3%. (фиг.64,66)

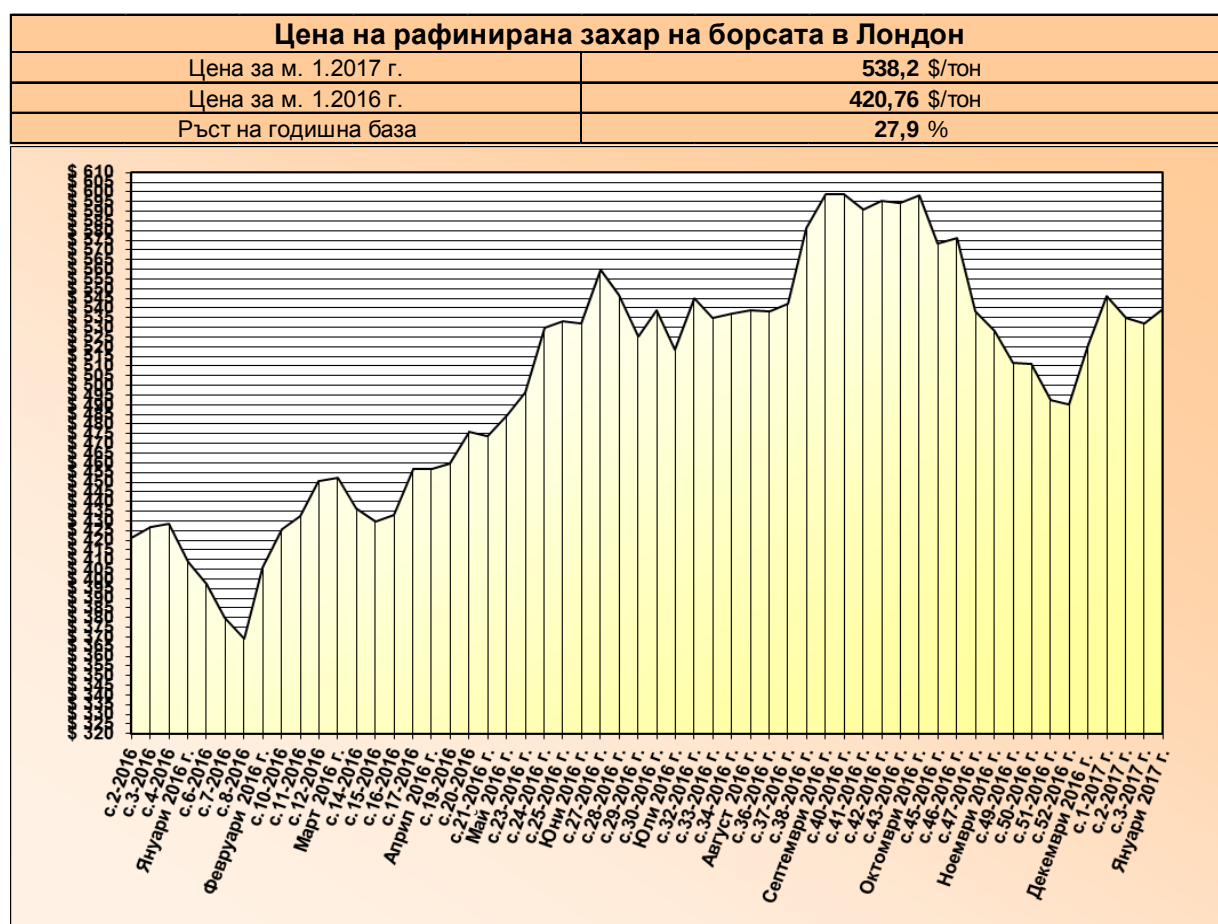
Наблюденията за последните 10 години показват, че цената на царевицата на стоковата борса в Чикаго е била най-ниска през лятото на 2016 г. , а най-висока през 2012 г. (фиг. 65)

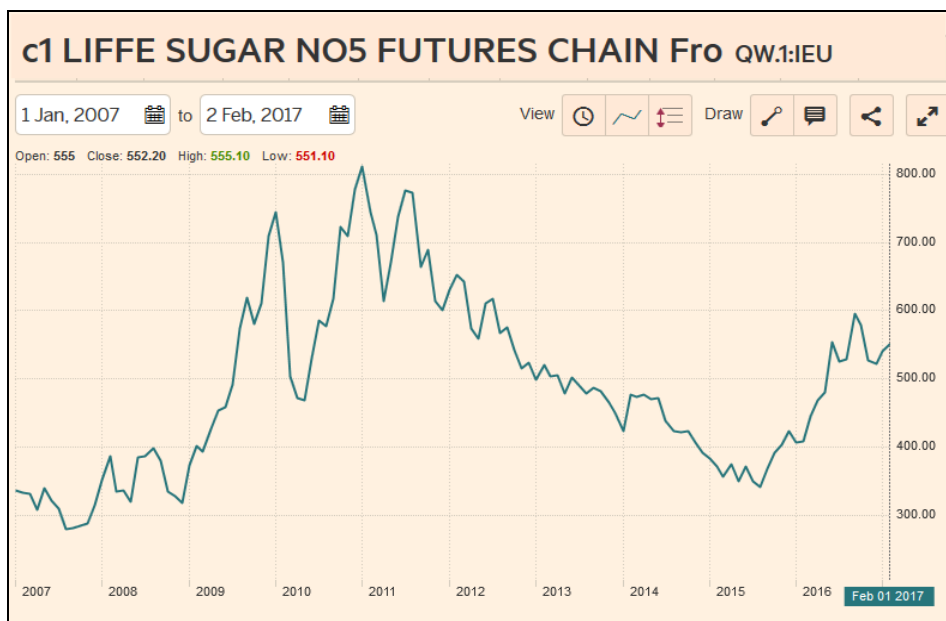
Фигура 64

септември, като през втората половина на месеца тенденцията се засилва и придобива стръмен характер. През м. октомври кривата се стабилизира, но на високото ниво от м. септември. През м. ноември се наблюдава устойчив низходящ тренд, като цената на захарта на борсата в Лондон бележи спад за месеца от 11%. От края на м. декември се наблюдава обръщане на тренда и цената на Лондонската стокова борса започва да се покачва., като през януари 2017 г. в сравнение с м. декември 2016 г. е отчетен ръст от 26 пункта или 9.9% Покачването на световните цени на захарта през януари се дължи основно на засилване на опасенията, че световното производство през 2017 г. ще намалее. На годишна база цената на захарта на Лондонската стокова борса се е покачила с 27,9%.(фиг. 67)

Въпреки наблюдаваният устойчив ръст на цената на захарта на международния пазар през последните месеци, тя остава много под пиковите стойности от 2011 г., когато цената достигна исторически за последните 20 години стойности от 850 долара/тон. (фиг. 68)

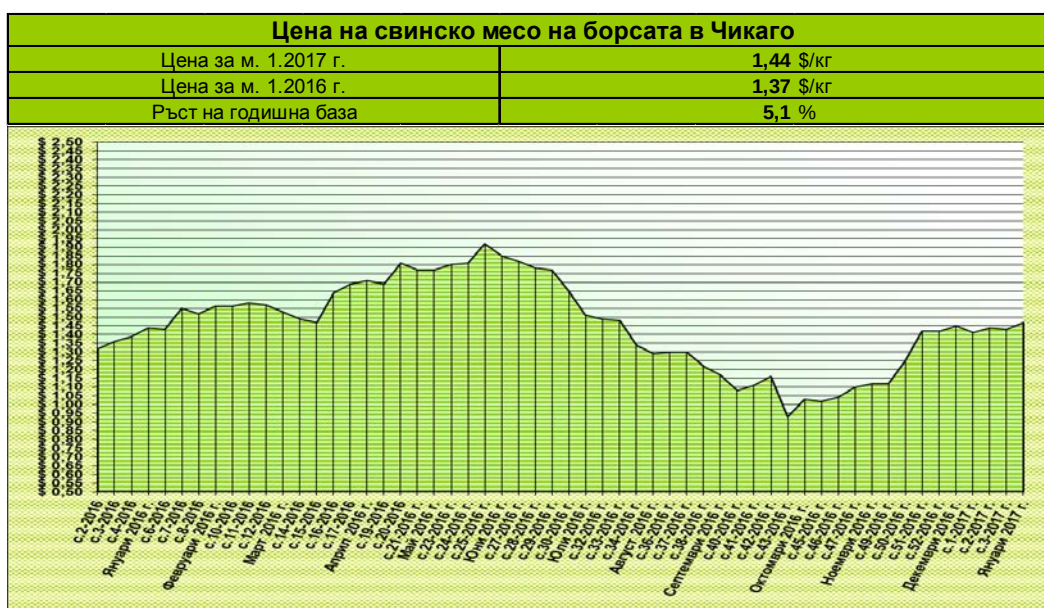

Фигура 67

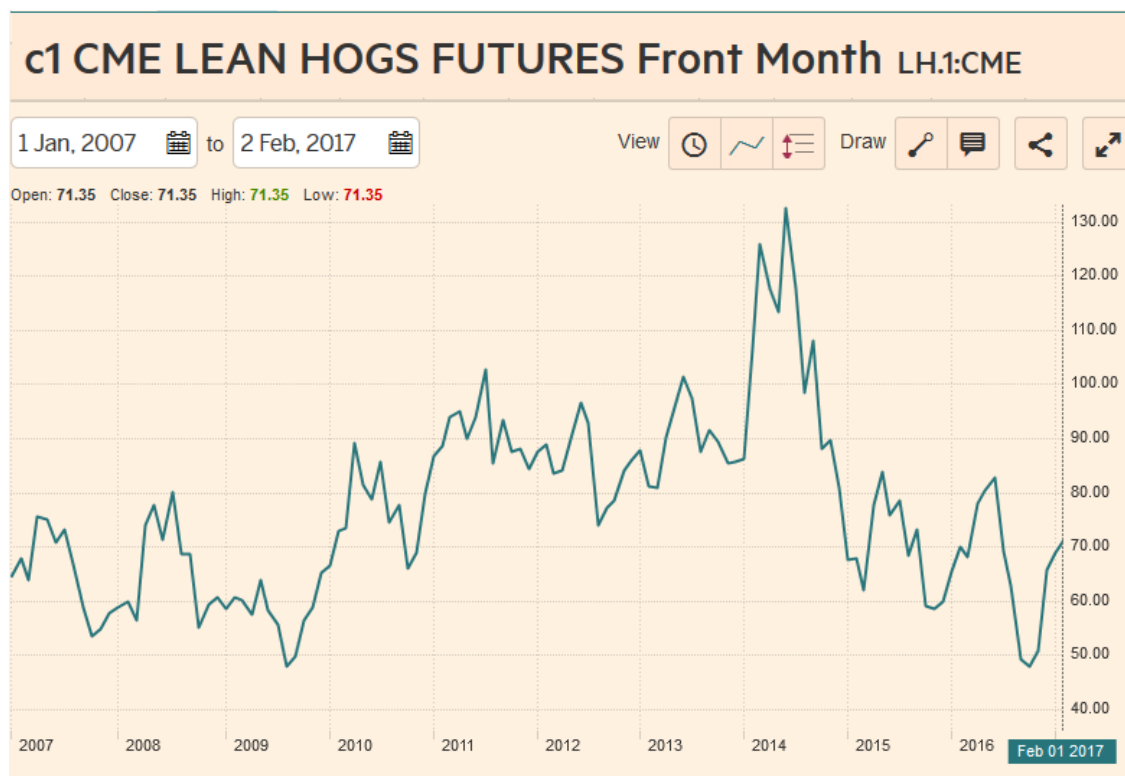

След няколко месеца на покачване на международната цена на **свинското месо**, през м. юни и юли 2016 г. се наблюдава стабилизиране и спад на стойностите. През следващите два месеца се наблюдава силна и устойчива низходяща тенденция, като намалението на международната цена на свинското месо в периода юни – септември е 45%. От началото на октомври кривата тръгва нагоре, но без да достига високото ниво от лятото на 2016 г. През декември 2016 и януари 2017 г. цената на свинското месо на световния пазар се стабилизира на ниво от около 1.40 – 1.50 \$/кг. (фиг. 70)

През м. януари на борсата в Чикаго е отчетен спад на цената на свинското месо на годишна база от 5,1%. (фиг.69)

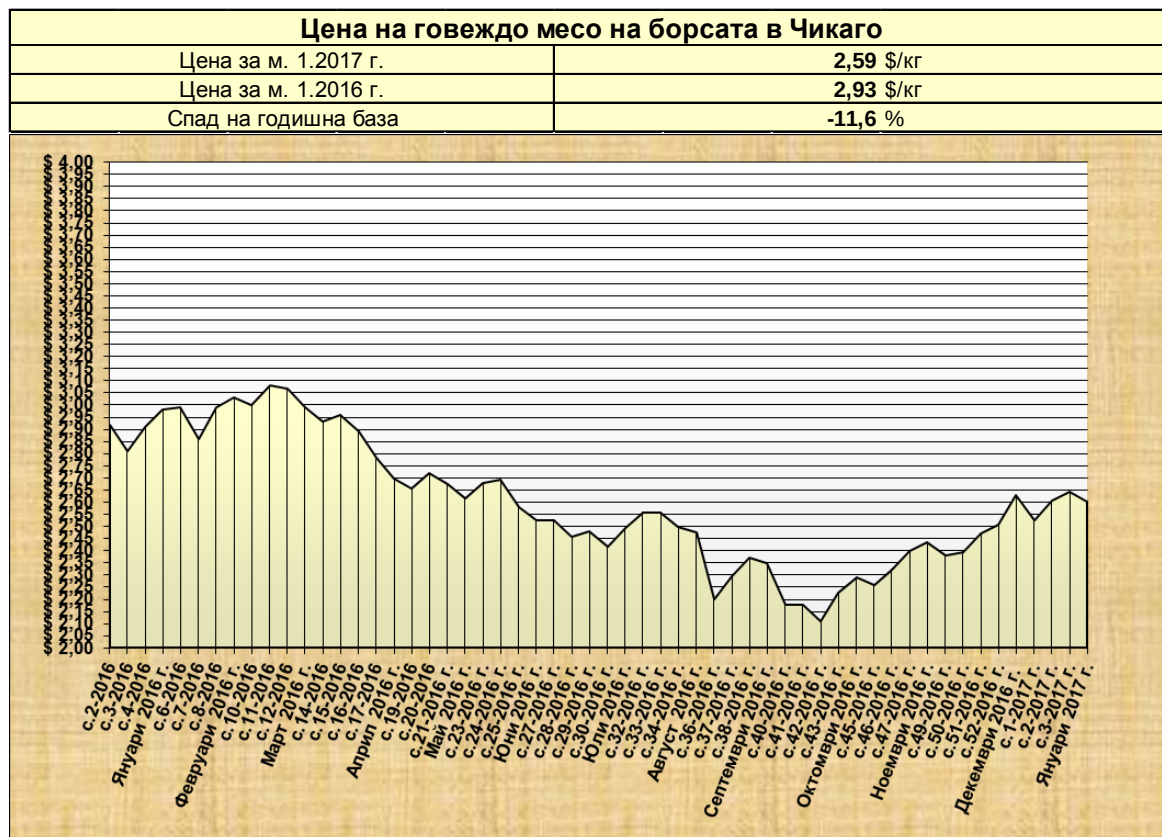

Цена на свинско месо на стоковата борса в Чикаго за последните десет години

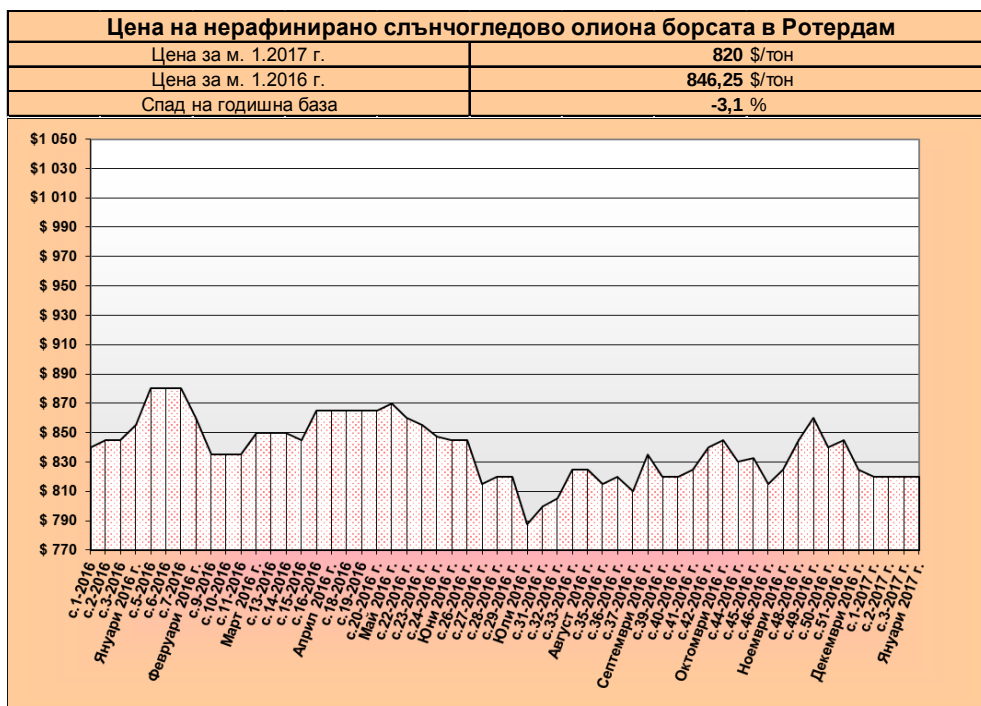

Фигура 70

При цената на **говеждото месо** има спад на годишна база от 11,6% на стоковата борса в Чикаго.(фиг. 72)

Фигура 71

Фигура 72

Цената на нерафинираното **слънчогледово олио** на борсата в Ротердам през м. януари 2017 г. бележи спад на годишна база от 3,1%, (фиг. 72)

Като цяло през последните две години цената на слънчогледовото олио на международния пазар е стабилна. като се наблюдава краткотраен пик на стойностите в края на м. септември 2015 г., когато цената достига 1010 долара/тон. (фиг. 73)

Фигура 73

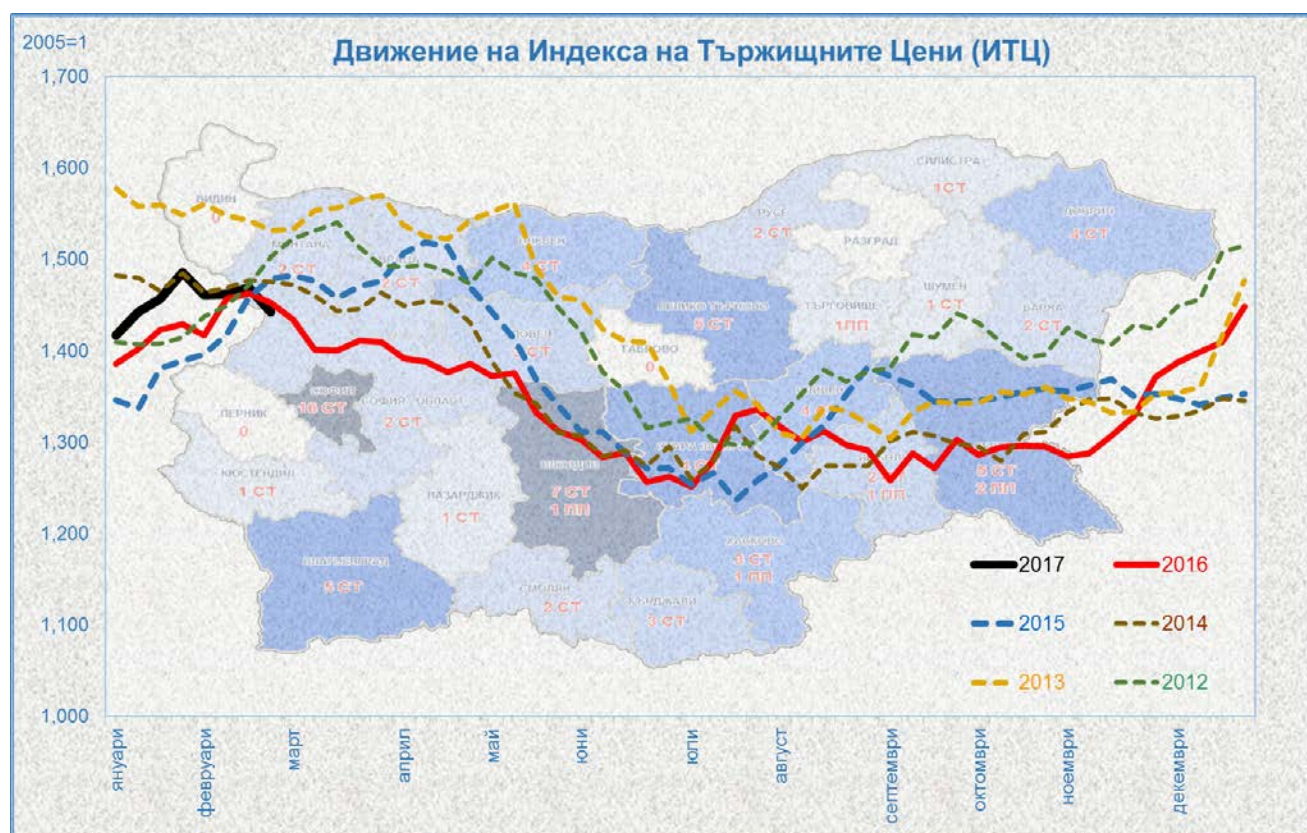
С уважение,

ВЛАДИМИР ИВАНОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДКСБТ

Месечен бюлетин

за цените на едро на хранителни продукти
на стоковите тържища в България

м. февруари 2017 г.

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

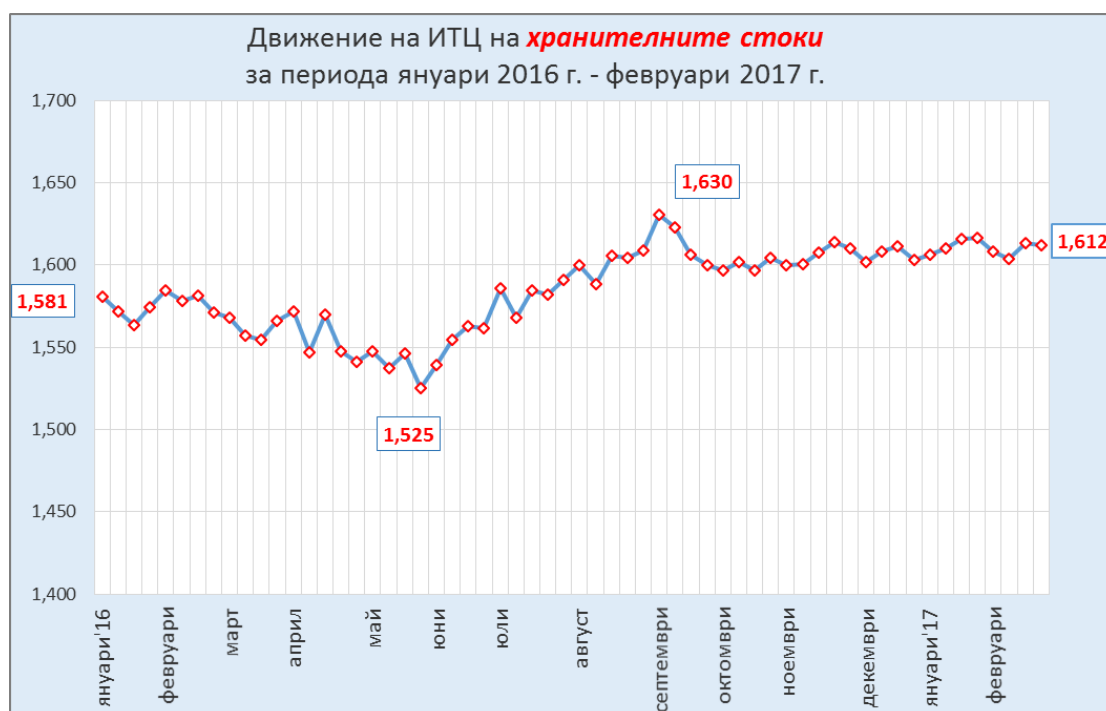
за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

През месец февруари цените на основните хранителни стоки остават сравнително стабилни. Наблюдава се известно раздвижване на пазара на храни, изразено в леко поскъпване на варивата и поевтиняване на месните произведения и някои видове риба. Ценовите колебания, обаче са в тесни рамки и като цяло пазарът на храни остава спокоен.

Известно стабилизиране през месеца се наблюдава и при цените на плодовете и зеленчуците, като отклоненията на месечна база са в нормалните за зимния сезон отклонения.

1. Хранителни стоки

През м. февруари се наблюдава известна възходяща тенденция при движението на цените на варивата, но колебанията нагоре са в незначителен диапазон от 4-5% (0.15лв./кг). Запазва се тенденцията на стабилизиране от предходните месеци при движението на цената на захарта. Средномесечната цена на захрата през януари спрямо декември е едва с 1% по-висока. (фиг. 11, 16) Цените на брашното, олиото и ориза бележат спад на месечна база в рамките на 1.5 – 3%, а цените на останалати хранителни стоки се задържат около нивата от предходния месец. (табл. 1, фиг.11,18,20,22,24,25)

Фигура 1

Конструираният от Комисията групов Индекс на тържищните цени на хранителните стоки илюстрира общото относително изменение на цените на едро на хранителните стоки, които влизат в неговия състав¹.

От средата на м. септември 2016 г. кривата на индекса има стабилен характер и с незначителни отклонения в двете посоки се движи на ниво от около 1.600 пункта. (фиг. 1)

Наблюденията от предходните години показват, че най-високи стойности индексът на хранителните стоки е имал през 2008г., 2011г. и 2012г., когато се наблюдаваше повишаване на цените на някои основни хранителни стоки. (фиг. 2)

През м. февруари цените на **млечните произведения** остават на нивата от м. Януари, като колебанията са около и под 1%.

Цените на кашкавала, кравето сирене и маслото са без промяна на месечана база, а колебанията при цената на млякото е $\pm 1\%$. (табл. 1, фиг.11,32,34)

Наблюденията от предходни години показват, че при движението на цените на млечните произведения се наблюдават определени сезонни тенденции, изразяващи се в по-високи есенно-зимни стойности и спад на цените през пролетта и лятото. През последните три – четири години тези сезонни колебания са все по-слабо изразени. От началото на есента на 2016 г. се наблюдава известна възходяща тенденция при движението на цената на млечните произведения. При кравето сирене и при маслото тази тенденция се запазва и през

¹ Този индекс отразява цените на следните стоки: захар, фасул, ориз, леща, брашно и олио.

първия месец на настоящата година. Цената на кашкавала достига максималните се зимни стойности през декември 2016 г., след което и се наблюдава устойчив низходящ тренд.

Движението на кривата на Индекса на Тържищните Цени на млечните произведения се обуславя от движението на цените на стоките, които влизат в неговата структура² .(фиг.3)

Фигура 3

През 2016 г. кривата на ИТЦ на млечните произведения следва типичните за тези стоки тенденции. През м. януари 2017 г. се запазва наблюдаваният от декември лек възходящ тренд на стойностите, което се дължи на поскъпването на сиренето и кравето масло. През февруари стойностите се стабилизират и се наблюдава лек низходящ тренд, но остават над нивото от същия месец на предходната година.

Ретроспективният анализ на цените на млечните произведения показва, че индексът на тази група стоки е най-висок в началото на 2014 г. Рязък скок на стойностите беше наблюдаван през лятото на 2007 г. и през 2010 г. В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на индекса на млечните продукти имаше устойчив възходящ тренд. (фиг. 4)

На международния пазар на млечни продукти също се наблюдаваше покачване на стойностите в тези периоди. (фиг. 6)

² Стоките, които влизат в структурата на този индекс са сирене – краве и овче, кашкавал "Витоша" и краве масло

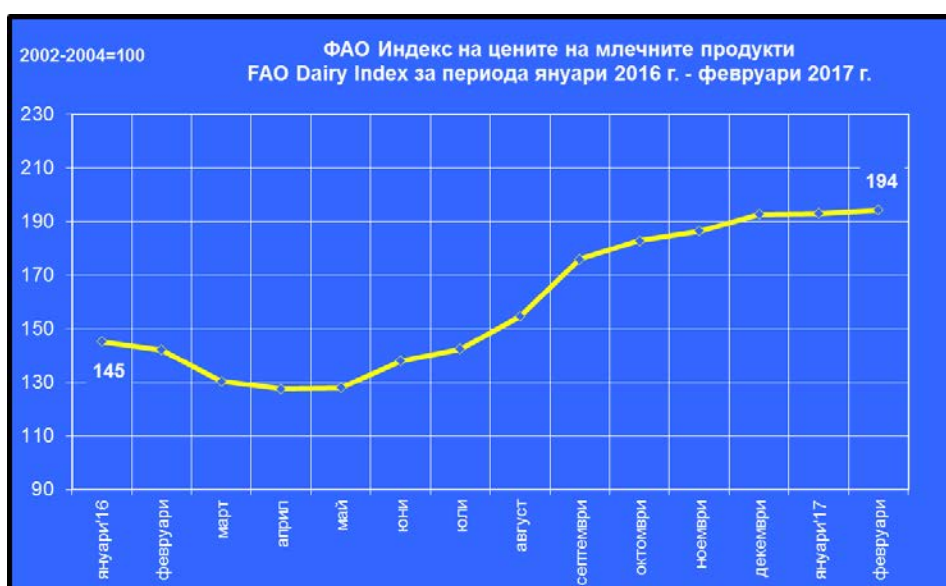

Фигура 4

Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки.

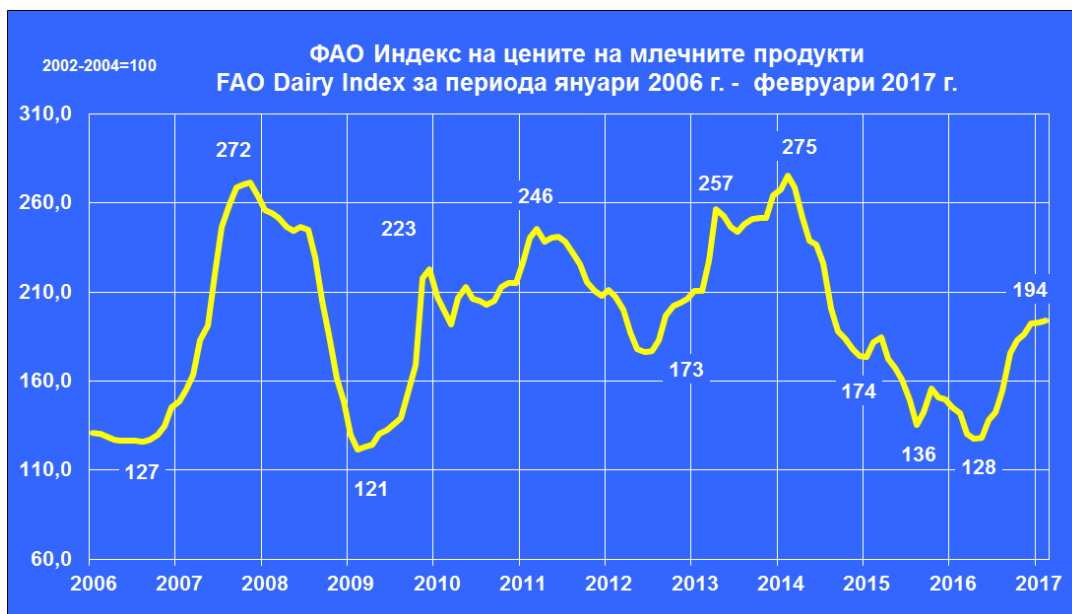
При движението на ФАО³ индекса на млечните продукти⁴ на международните цени през февруари се наблюдава слаб ръст на стойностите спрямо м. януари, като нивото на стабилизиране през февруари от 194.2 пункта е най-високото от м. август 2014 г. На годишна база този индекс се покачва с 52 пункта или 37%. В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на ФАО индекса на млечните продукти имаше устойчив въходящ тренд. (фиг. 5) (фиг.6)

Фигура 5

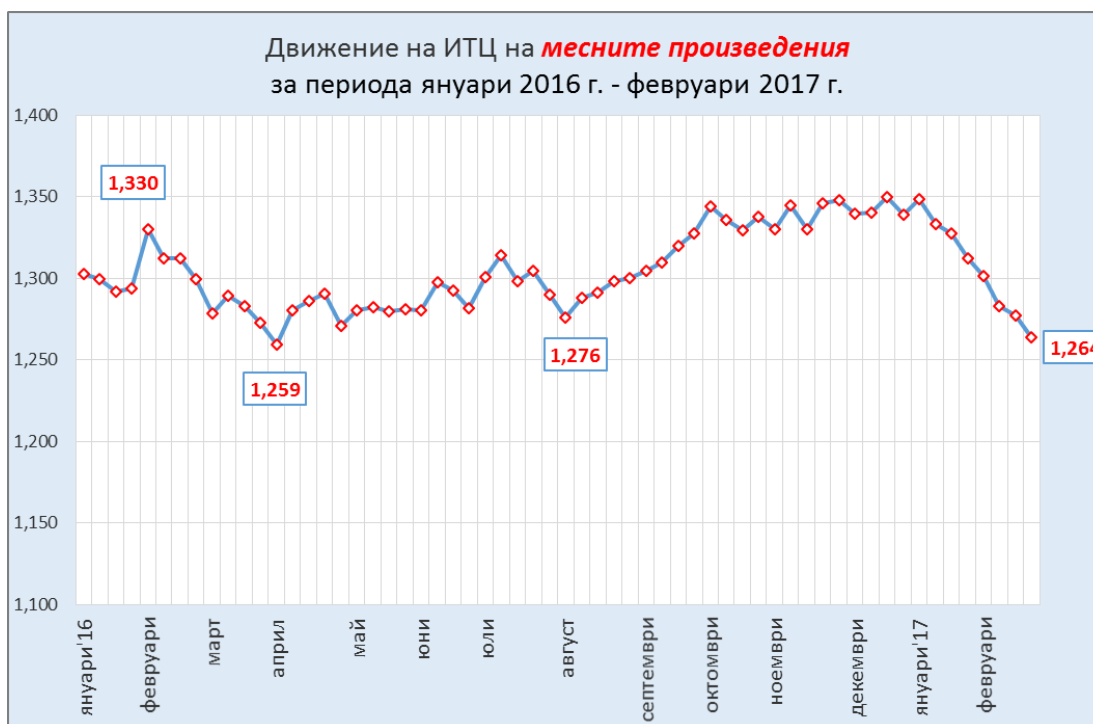
³ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations, Организация за прехрана и земеделие на ООН

⁴ FAO Index of International Prices of Selected Dairy Products

Фигура 6

Ценовите колебания на цените на **месото и месните произведения** през м. февруари са преобладаващо отрицателни. Цената на свинското месо бележи слаб ръст на месечна база от 4%, а пилешкото месо, пилешките разфасовки и месните произведения поевтиняват спрямо предходния месец в широк диапазон от 1-5% при пилешкото месо, пилешките гърди и кренвиршите, до 8-10% при пилешкия бут и трайния салам. При цените на рибите има разнопосочни тенденции, като поскъпване на месечна база има при пангасиуса и рибата хоки, а сафрида и хека поевтиняват с 2-8%. (табл. 1, фиг.11)

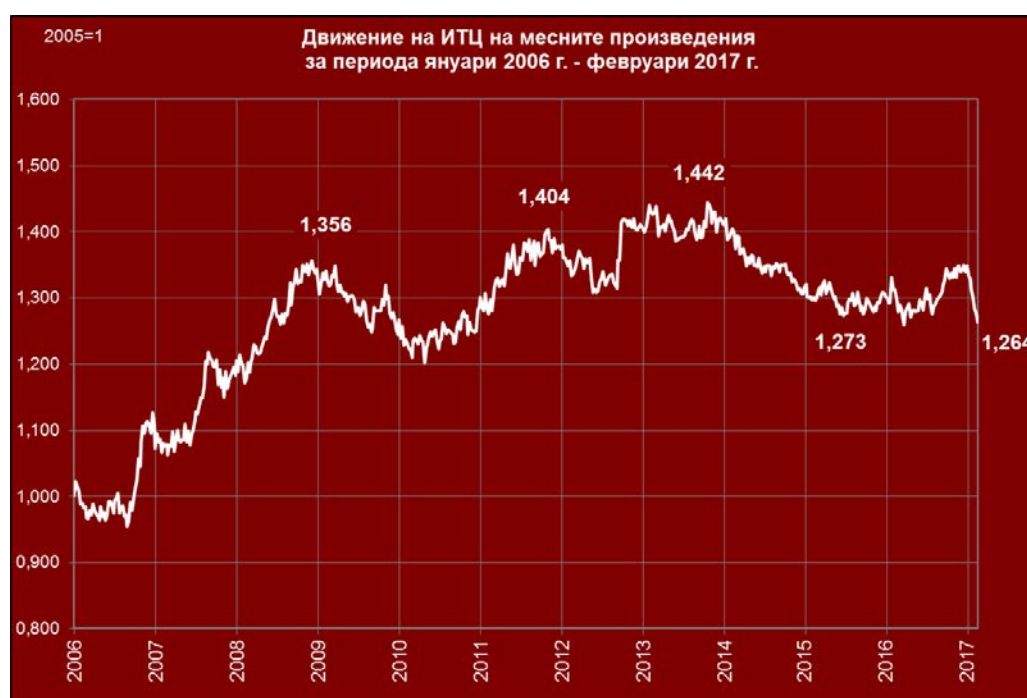

Фигура 7

ИТЦ на **месото, месните произведения и рибата**⁵ е относителен измерител на общото състояние на пазара на едро на този вид хранителни стоки. С най-голямо тегло в тази група е цената на пилешкото месо. (фиг. 7)

Индексът на месото и месните произведения от началото на тази година има устойчив низходящ тренд, което се дължи на поевтиняването на месните произведения. В края на м. февруари този индекс стъпва на ниво от 1.264 пункта и спадът на стойностите му спрямо началото на годината е 6.3% (фиг.7)

В периода 2006 – 2008 г. индексът на тази стокова група имаше устойчив възходящ тренд. През следващите години кривата следва разнопосочни тенденции. През 2014 г. стойностите трайно се движат надолу, а през 2015 и 2016 г. индексът се стабилизира на ниво от около 1.300 пункта. (фиг. 8)

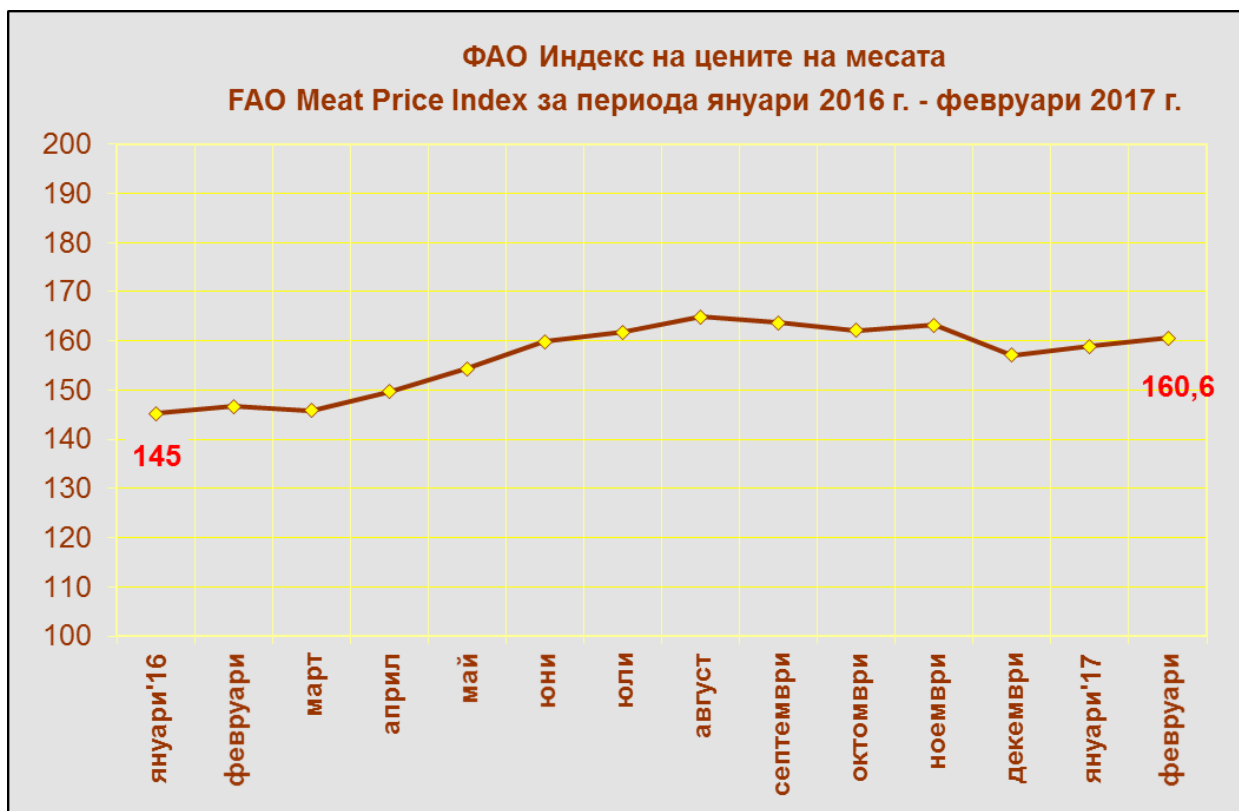

Фигура 8

Анализът по данни на ФАО⁶ за състоянието на пазара на месо през последните години показва, че от 2009 г. цените на месните продукти започват да растат, като плавната възходяща тенденция се запазва до пролетта на 2011 г. Следва стабилизиране на кривата, като тенденцията се запазва в началото 2014 г, но стойностите остават на високото ниво от 2011 г. От средата на 2014 г. се заражда устойчив низходящ тренд, който продължава до м. март 2016 г. През м. февруари 2017 г. индексът се стъпва на ниво от 160.6 пункта, което е с 1.7 пункта(1.1%) по-високо в сравнение с м. януари. (фиг. 9, 10)

⁵ В структурата на индекса влизат стоките: пиле, колбаси малотрайни и шпеков салам; кренвирши; кайма и риба (скуприя).

⁶ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

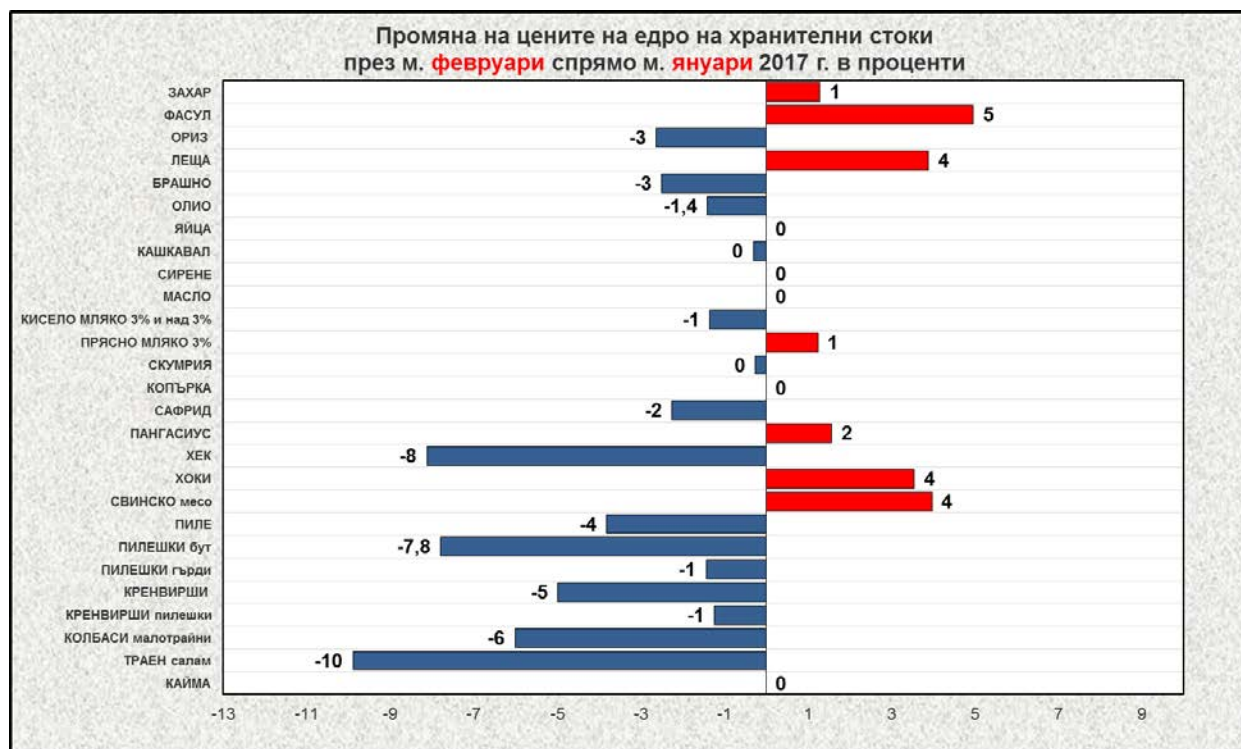
Фигура 9

Фигура 10

Таблица 1

СТОКА	януари '17	февруари '17	промяна в %	промяна в лв.	февруари '16	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЗАХАР	1,56	1,58	1,3	0,02	1,41	12,1	0,17
ФАСУЛ	3,23	3,39	5,0	0,16	2,85	18,9	0,54
ОРИЗ	1,90	1,85	-2,6	-0,05	1,95	-5,1	-0,10
ЛЕЩА	3,09	3,21	3,9	0,12	3,08	4,2	0,13
БРАШНО	0,80	0,78	-2,5	-0,02	0,84	-7,1	-0,06
ОЛИО	2,13	2,10	-1,4	-0,03	2,15	-2,3	-0,05
ЯЙЦА	0,20	0,20	0,0	0,00	0,19	5,3	0,01
КАШКАВАЛ	9,83	9,80	-0,3	-0,03	9,87	-0,7	-0,07
СИРЕНЕ	5,62	5,62	0,0	0,00	5,43	3,5	0,19
МАСЛО	1,44	1,44	0,0	0,00	1,31	9,9	0,13
КИСЕЛО МЛЯКО 3% и над 3%	0,74	0,73	-1,4	-0,01	0,78	-6,4	-0,05
ПРЯСНО МЛЯКО 3%	1,61	1,63	1,2	0,02	1,58	3,2	0,05
СКУМРИЯ	3,78	3,77	-0,3	-0,01	3,81	-1,0	-0,04
КОПЪРКА	2,18	2,18	0,0	0,00	2,07	5,3	0,11
САФРИД	3,11	3,04	-2,3	-0,07	2,98	2,0	0,06
ПАНГАСИУС	3,82	3,88	1,6	0,06	3,68	5,4	0,20
ХЕК	5,54	5,09	-8,1	-0,45	5,02	1,4	0,07
ХОКИ	4,23	4,38	3,5	0,15	4,78	-8,4	-0,40
СВИНСКО месо	6,30	6,55	4,0	0,25	6,92	-5,3	-0,37
ПИЛЕ	3,67	3,53	-3,8	-0,14	3,74	-5,6	-0,21
ПИЛЕШКИ бут	2,95	2,72	-7,8	-0,23	2,99	-9,0	-0,27
ПИЛЕШКИ гърди	6,98	6,88	-1,4	-0,10	7,61	-9,6	-0,73
КРЕНВИРШИ	4,41	4,19	-5,0	-0,22	4,66	-10,1	-0,47
КРЕНВИРШИ пилешки	3,23	3,19	-1,2	-0,04	3,22	-0,9	-0,03
КОЛБАСИ малотрайни	4,49	4,22	-6,0	-0,27	4,49	-6,0	-0,27
ТРАЕН салам	9,00	8,11	-9,9	-0,89	8,67	-6,5	-0,56
КАЙМА	4,58	4,58	0,0	0,00	4,67	-1,9	-0,09

Фигура 11

Спрямо същия месец на миналата година при цените на едро на част от хранителните стоки се наблюдава възходящ тренд средно с около 5 – 15%. (табл. 2, фиг. 12)

При цената на слънчогледовото олио от началото до средата на 2016 г. се наблюдава устойчив и плавен низходящ тренд, в резултат на което цената на олиото на годишна база е с 2% по-ниска. През последните месеци има стабилизиране на стойностите на ниво от около 2.09 лв./л. В същия период на 2015 г. цената на олиото се повиши значително. (фиг. 19)

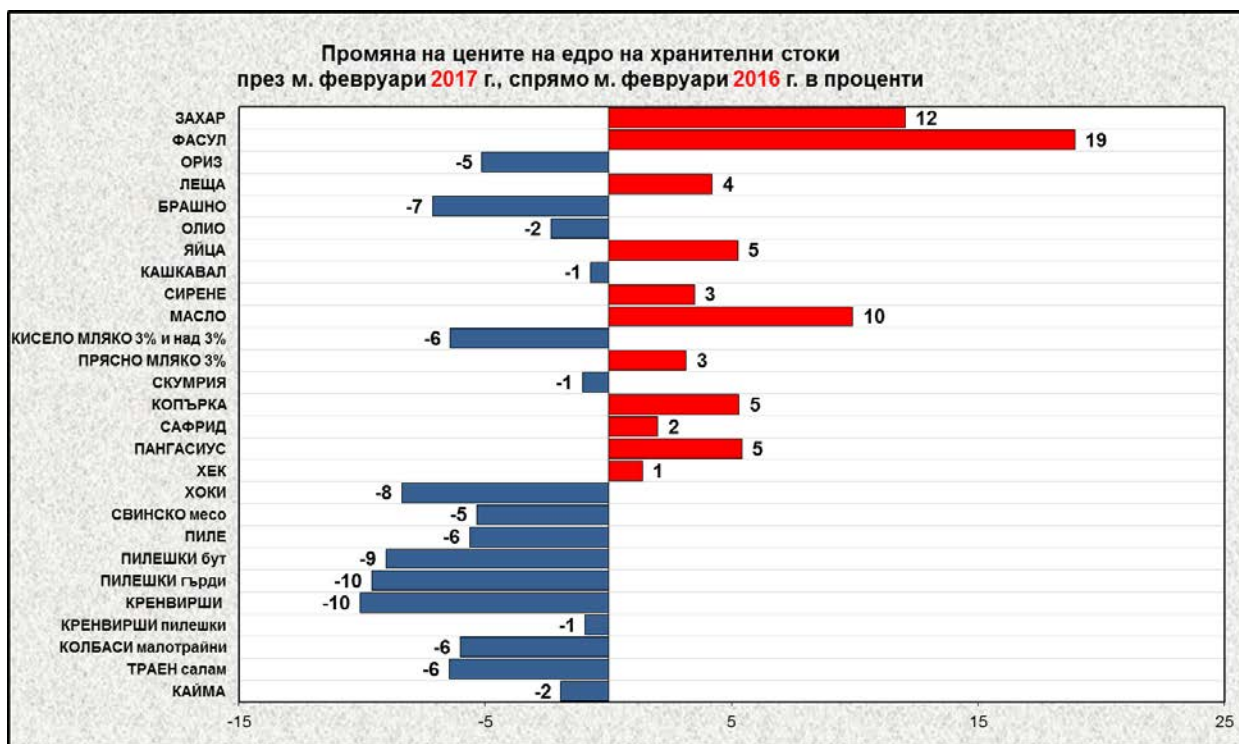
От началото на 2015 г. кривата на цената на захарта има плавен и траен възходящ тренд, който се запазва и през първите осем месеца на 2016 г. В периода септември - ноември кривата на цената на захарта се стабилизира, но на високото ниво от м. август. Поскъпването на захарта през м. февруари'17 спрямо м. февруари'16 е 12%. (фиг. 17,67,68)

Цените на олиото бележи спад на годишна база от 2%, а брашното поевтинява спрямо същия месец на миналата година със 7%. Спрямо същия месец на миналата година яйцата поскъпват с 5%. При цената на фасула е отчетен значителен ръст спрямо същия месец на миналата година от 19%, което е резултат от трайното му поскъпване през пролетта и лятото на предходната година. При цената на лещата също се наблюдава ръст на годишна база от 4%. (табл. 2, фиг. 12)

Промените на цените на млечните произведения на годишна база се движат в широк интервал от +3-10%. Ръст от 10% е отчетен при кравето масло, кравето сирене и прясното мляко поскъпват на годишна с 3%, а цената на киселото мляко поевтинява с 6%.

Тенденциите при движението на цените на месото и месните произведения през м. февруари тази година спрямо същия месец на предходната година са преобладаващо низходящи. Най-голям спад на годишна база с около 10% има при цената на пилешките разфасовки и кренвиршите, 5-6% е поевтиняването при свинското и пилешкото месо и при колбасите.

Наблюденията на цените на рибата на годишна база показват възходящ тренд при копърката, сафрида, пангасиуса и хека, като положителните колебания при тях са 2-5%. Поевтиняване на годишна база има при скумрията (1%) и хоки (8%). (фиг. 12)

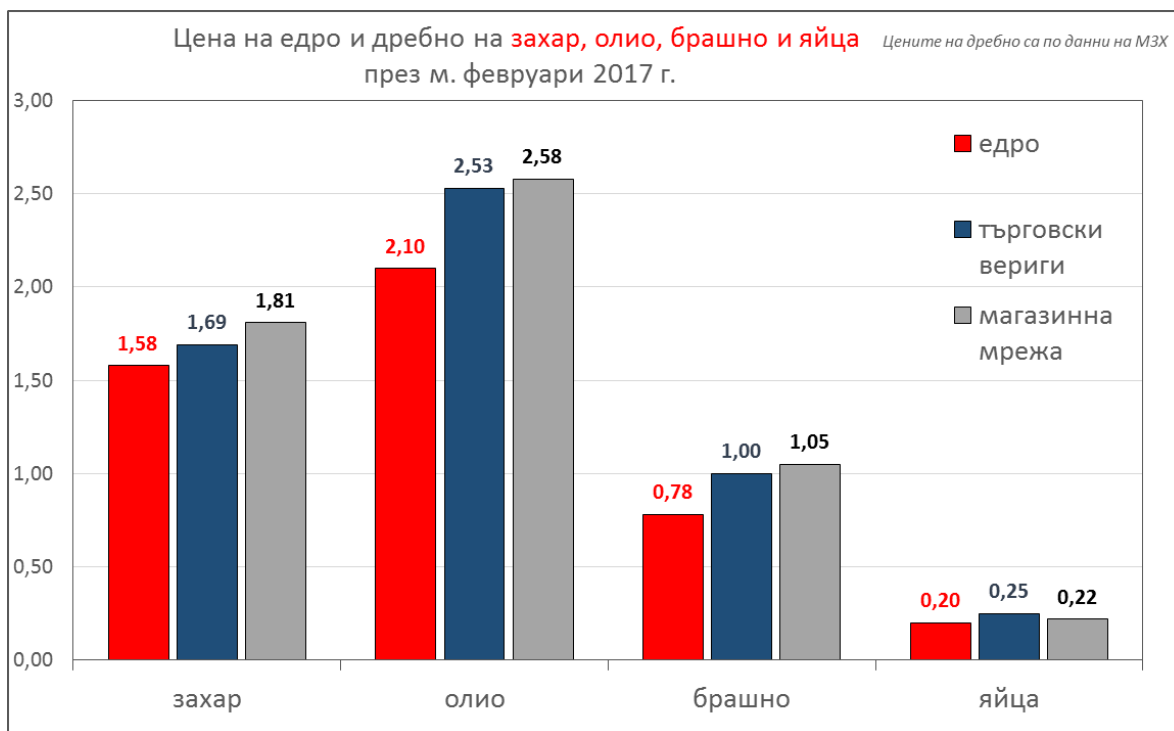

Фигура 12

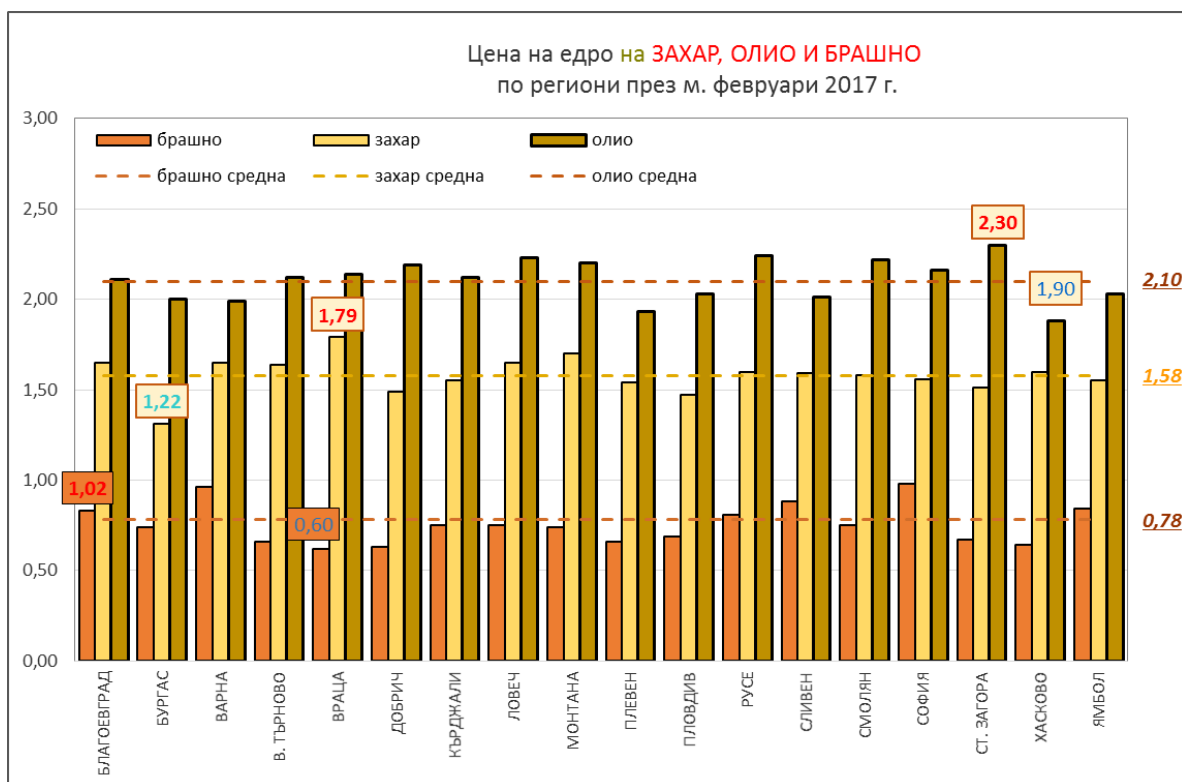
Наблюдението на цените на **дребно** на основните хранителни продукти: захар, олио, брашно и яйца показва, че през м. февруари най-високи са цените в магазинната мрежа, като само при яйцата се наблюдава по-висока цена в големите търговски вериги. Надценките на цените на дребно, спрямо цените на едро, в големите търговски вериги са най-големи при яйцата и брашното 25-28%, а най-малка надценка има при захарта 7%. Маржът между цените на едро и дребно на олиото е 20%. В магазинната мрежа най-голямата надценка от 35% е при брашното, а най-малка съответно при яйцата –10%. (табл.2 и фиг.13)

Таблица 2

СТОКА	цени на едро на тържищата	цени на дребно в търговските вериги	надценка в %	надценка в лв.	цени на дребно в магазинната мрежа	надценка в %	надценка в лв.
захар	1,58	1,69	7	0,11	1,81	15	0,23
олио	2,10	2,53	20	0,43	2,58	23	0,48
брашно	0,78	1,00	28	0,22	1,05	35	0,27
яйца	0,20	0,25	25	0,05	0,22	10	0,02

Фигура 13

Фигура 14

Анализът на цените на едро на основните хранителни стоки: брашно, захар и олио по **региони** показва, че отклоненията в цените в различните региони от средната за страната цена са в диапазона $\pm 20 - 45\%$.

При средна цена за страната през м. февруари на брашното 0.78 лв./кг, средната цена на брашното на тържищата в област Благоевград е 1.02 лв./кг, а в област Враца 0.60 лв./кг. Най-висока цена на едро на захарта през февруари е отчетена в област Враца – 1.79 лв./кг, а най-ниска в област Бургас – 1.22 лв./кг. Най-скъпо се е търгуvalo през месеца олиото на тържищата в област Стара Загора - 2.30 лв./л, най-евтино е било то в Хасковска област – 1.90 лв./л, а средната за страната цена на олиото през месеца е 2.10 лв./л. (фиг.14)

Таблица 3 Цени на едро на хранителни стоки през м. февруари 2012/2017 г.

февруари	ЗАХАР	ФАСУЛ	ОРИЗ	БРАШНО	ОЛИО	ЯЙЦА	КАШКАВАЛ	СИРЕНЕ	МАСЛО	СКУМРИЯ	СВИНСКО месо	ПИЛЕ	КАЙМА
година													
2012	2,13	2,66	2,06	0,86	2,38	0,24	10,37	4,86	1,11	4,65	6,37	3,63	4,80
2013	1,99	3,14	1,86	1,00	2,68	0,22	10,62	5,29	1,23	4,20	7,42	4,27	5,05
2014	1,54	4,43	1,92	0,86	2,08	0,18	10,92	5,92	1,29	4,28	6,69	4,03	5,00
2015	1,19	3,91	2,07	0,83	1,88	0,19	10,12	5,64	1,37	3,99	7,36	3,88	4,72
2016	1,41	2,85	1,95	0,84	2,15	0,19	9,87	5,43	1,31	3,81	6,92	3,74	4,67
2017	1,58	3,39	1,85	0,78	2,10	0,20	9,80	5,62	1,44	3,77	6,55	3,53	4,58

Анализът на цените на хранителните стоки през м. февруари 2017 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2012 - 2017 г.) показва, че като цяло цените се движат около нивата от м. февруари 2013 – 2015 г., като при кашкавала, свинското и пилешкото месо, каймата и рибата има траен низходящ тренд в периода 2014 – 2017 г. В сравнение с предходните 2-3 години през февруари 2017 г. са отчетени по-високи цени при захарта, фасула и маслото.(табл.3 и фиг.15)

- През 2011 г. цената на *захарта* бележи драстичен скок и за шест месеца се покачва със 70%. В резултат на този скок цената на захарта през м. февруари 2012 г. е най-висока в сравнение със същия месец на следващите години. През м. февруари 2017 г. цената на захарта бележи ръст на годишна база спрямо предходните две години, но остава на по-ниско ниво спрямо периода 2012 – 2013г.

- От 2012 г. цената на *фасула* започва да расте и през м. февруари 2014 г. тя е най-висока за последния шестгодишен период. От средата на същата година трендът се обръща, в резултат на което цената през февруари 2016 г. е най-ниска за петгодишния период. През м. февруари 2017 г. цената на фасула е малко над нивото от същия месец на 2016 и 2012-2013 г. (фиг. 25)

- Цената на *ориза* през последните години остава сравнително стабилна и се движи на ниво от около и малко под 2,00 лв./кг. През месец февруари настоящата година цената на ориза у нас се доближава до нивото от 2013 г. Стабилният характер на цената на ориза се дължи на това, че производството на ориз в страната през последните години е известен възход и тенденциите на световния пазар на ориз не дават силно отражение върху нашия пазар. (фиг. 27)

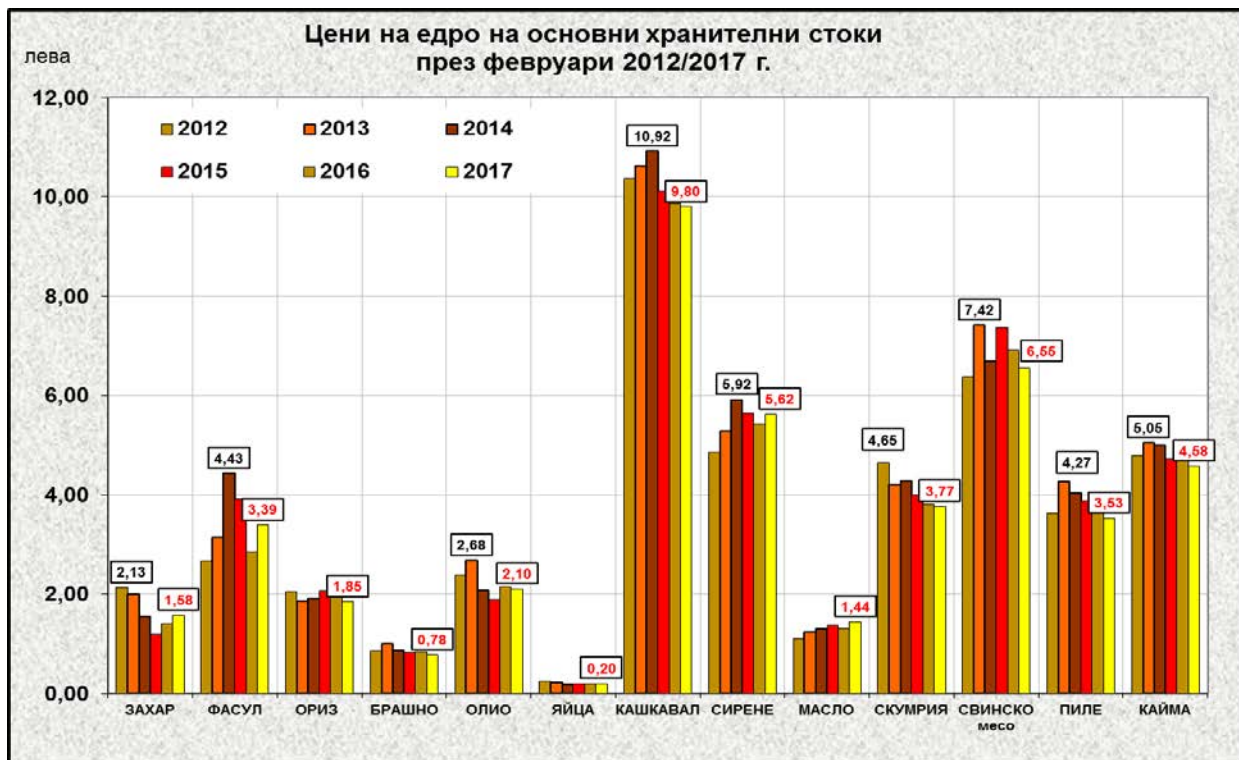
- През цялата 2012 г. кривата на цената на *брашното* има възходящ тренд и през м. февруари същата година стойностите са най-високи за шестгодишния период. През м. февруари настоящата година цената на брашното е на нивата от същия месец на предходните четири години.

- Наред с други хранителни стоки и при *олиото* през 2012 г. се наблюдаваше трайно поскъпване. По тази причина през м. февруари 2013 г. цената на олиото има най-високи стойности в сравнение със същия месец на другите години от периода. През 2015 г. беше регистрирано поскъпване на олиото, в резултат на което през м. февруари 2016 г. стойностите са на малко по-високо ниво. През м. февруари на настоящата година цената на олиото остава на по-ниско ниво от 2016 г., на по-високо ниво от 2015 г. и се доближава до стойностите от същия месец на 2014 г. (фиг.19)

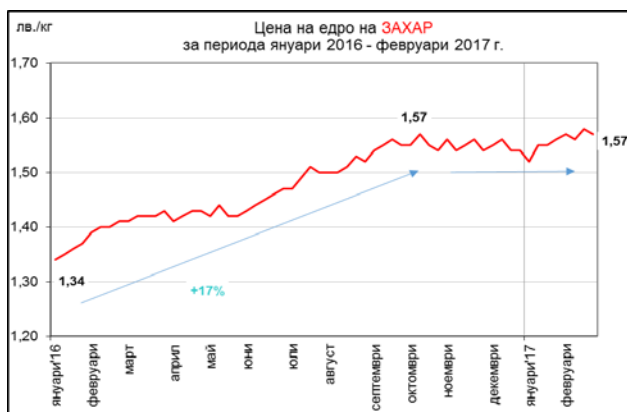
- През месец февруари 2017 година цените на *млечните произведения* имат разнопосочни тенденции спрямо същия месец на предходните години. Цената на кашкавал „Витоша“ следва устойчив низходящ тренд през шестгодишния период и през м. февруари на настоящата година стойностите са на най-ниско ниво спрямо предходните години. Цената на кравето сирене през тази година е на малко по-високо ниво спрямо предходната година и спрямо 2012 и 2013 г. Тя остава, обаче под нивото от м. февруари 2013 и 2014 г. Цената на кравето масло през февруари на шестгодишния период е стабилна и се движи около 1.35 - 1.40 лв./бр. (фиг. 33,34)

- В периода 2015 – 2017 г. цените на *месото и месните изделия* имат траен и плавен низходящ тренд. През февруари 2013 и 2015 г. са отчетни най-високите стойности на цената на свинското месо. Тогава се наблюдаваше и голям

скок на цената на месото на световния пазар. Цената на скумрията през шестгодишния период също следва низходящ тренд, а през м. февруари тази година бележи най-ниски стойности.

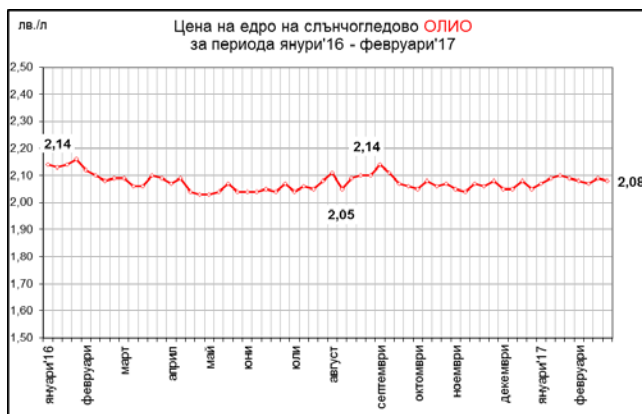
Фигура 15

Фигура 16

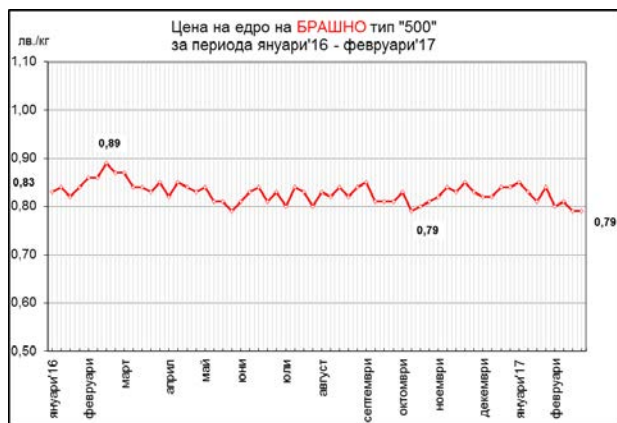
Фигура 17

Фигура 18

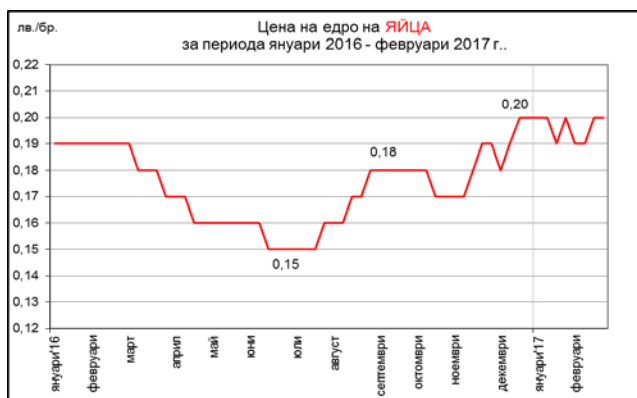
Фигура 19

Фигура 20

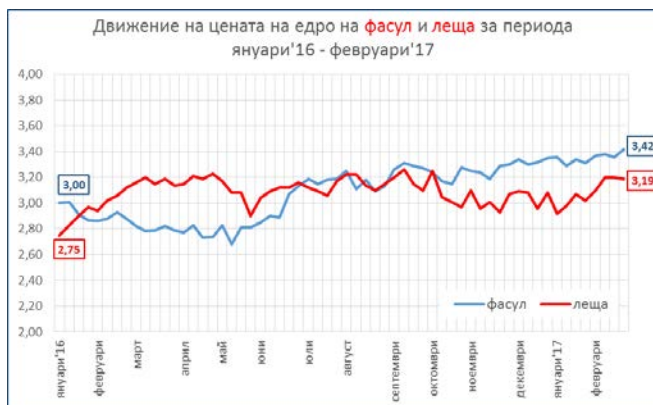
Фигура 21

Фигура 22

Фигура 23

Фигура 24

Фигура 25

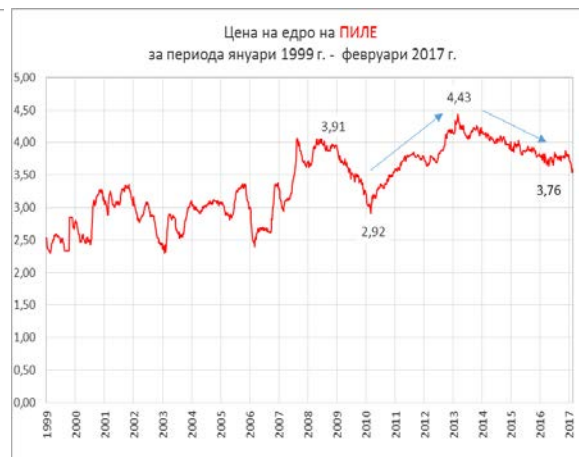
Фигура 26

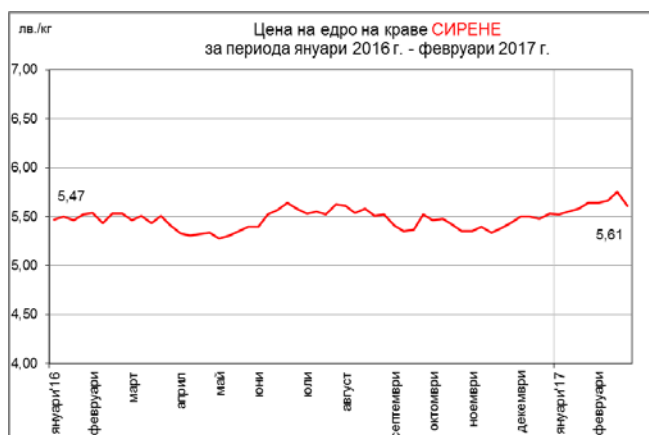
Фигура 27

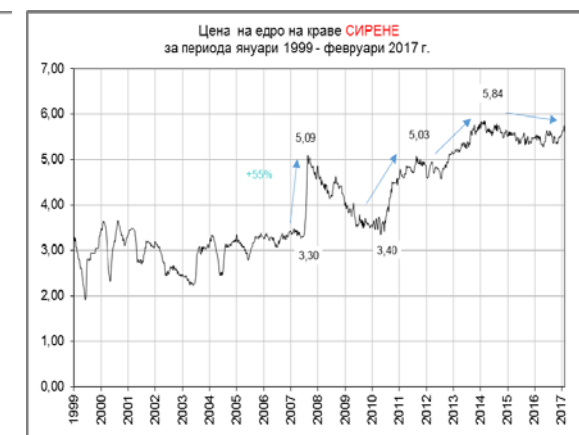
Фигура 28

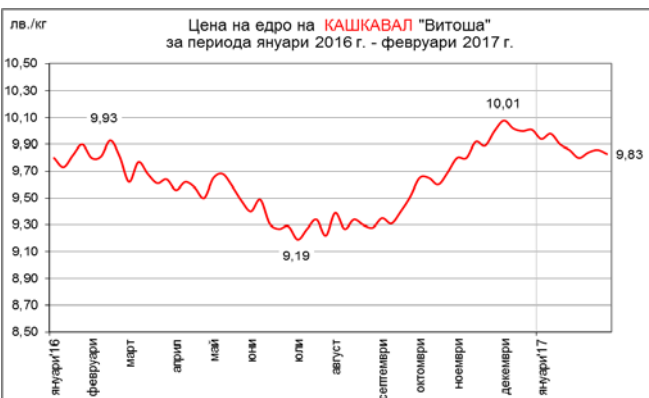
Фигура 29

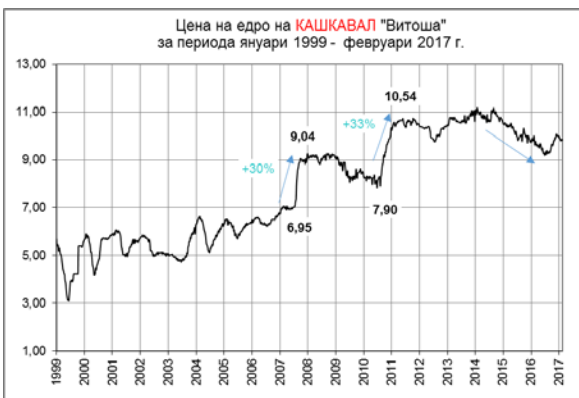
Фигура 32

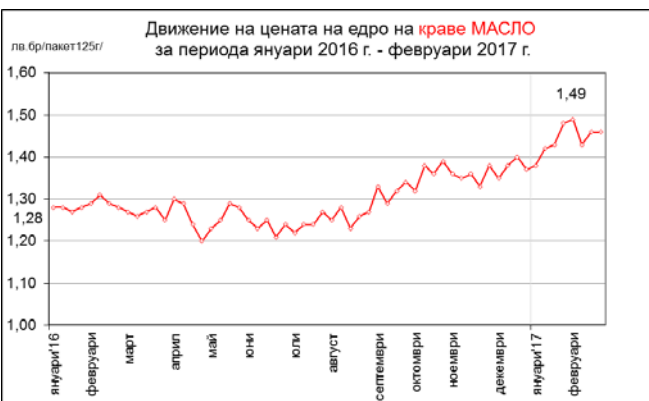
Фигура 33

Фигура 34

Фигура 35

Фигура 34

Фигура 35

2. Плодове и зеленчуци

От късните есенни до ранните пролетни месеци относителният дял на българските плодове и зеленчуци на пазара е изключително нисък, но през летните месеци количествата българска продукция се увеличават.

Наблюденията върху пазара на плодове и зеленчуци през м. февруари показват, че предлаганите количества българската продукция са много малки. (фиг. 36)

Съотношението между продажбите на български домати и краставици и домати и краставици от внос показва превес на вносните оранжерийни зеленчуци, като едва 19% от предлаганите количества домати са българско производство, а относителният дял на българските краставици е 34%.

По-силно присъствие на българска продукция на пазара през февруари имат картофите, които съставляват 57% от общото количество продажби.

Наблюденията през последните години са, че производството на ябълки в страната е изключително малко и предлаганите количества не могат да задоволят търсенето, но в периода 2013 – 2016 г. се наблюдава ръст на българската продукция. През м. февруари 2017 г. относителният дял на български ябълки на пазара е 36%. (фиг. 36)

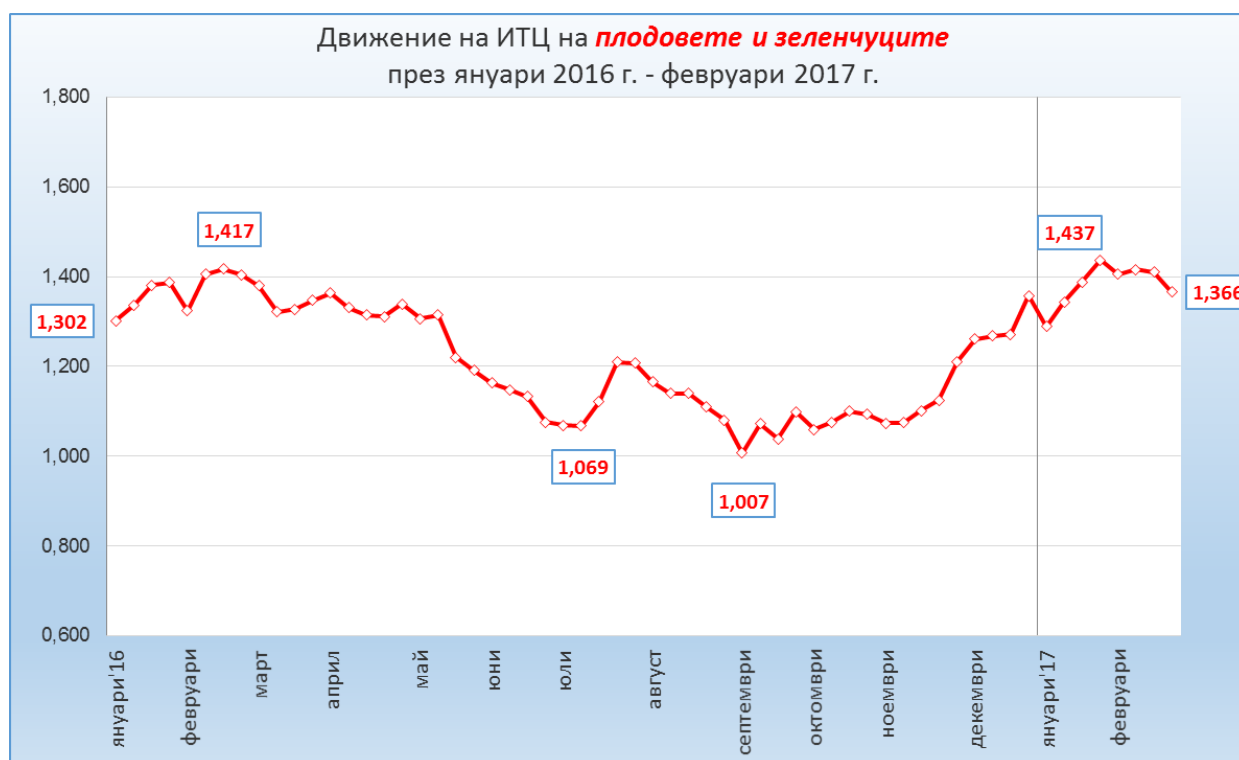

Фигура 36

Движението на кривата на ИТЦ⁷ на плодовете и зеленчуците следва характерните за тези продукти сезонни тенденции. Максимални зимни стойности се наблюдават обикновено в периода януари – февруари, а минималните летни стойности, в зависимост от конкретните метеорологични стойности се регистрират през август.

През първата седмица на годината се наблюдава известен спад на стойностите, свързан с понижената търговска активност на населението непосредствено след празниците. През следващите седмици на януари кривата отново придобива стръмен възходящ тренд. В този период се наблюдава значително поскъпване на повечето оранжерийни зеленчуци и на някои плодове. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.437 пункта, като повишението на стойностите спрямо началото на януари е 11.5%. (фиг. 37)

В началото на м. февруари индексът на плодовете и зеленчуците стартира от ниво 1.406 пункта и през целия месец кривата има низходящ характер, което е в резултат на стабилизирането и слабото понижение на цените на зеленчуците. През февруари 2017 г. стойностите на индекса се доближават до нивото от същия месец на предходната година. (фиг.37,38)

Фигура 37

⁷ В състава на този индекс са включени следните стоки: ябълки български и ябълки от внос, картофи български и от внос, лук зрял, чесън зрял, домати оранжерийни и домати от внос, краставици оранжерийни и от внос, пипер зелен, зеле, банани, портокали и лимони

Анализът на движението на кривата на индекса през годините показва, че най-високи зимни стойности са отчетени през 2008 г., а на най-ниско нива индексът се е стабилизирал през лятото на 2006 г. (фиг. 38)

Фигура 38

Таблица 4

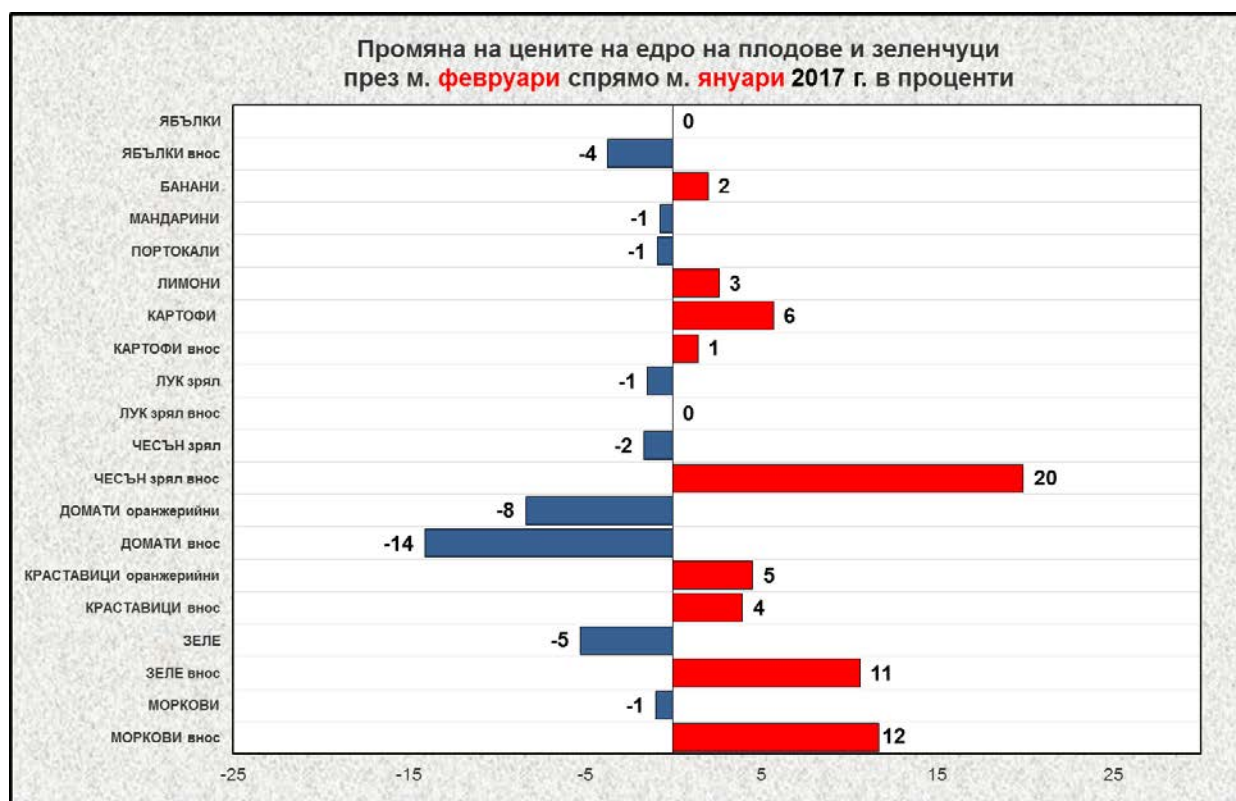
СТОКА	януари'17	февруари'17	промяна в %	промяна в лв.	февруари'16	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЯБЪЛКИ	1,30	1,30	0	0,00	1,04	25	0,26
ЯБЪЛКИ внос	1,08	1,04	-4	-0,04	1,07	-3	-0,03
БАНАНИ	1,99	2,03	2	0,04	2,37	-14	-0,34
МАНДАРИНИ	1,37	1,36	-1	-0,01	1,38	-1	-0,02
ПОРТОКАЛИ	1,13	1,12	-1	-0,01	0,97	15	0,15
ЛИМОНИ	1,90	1,95	3	0,05	2,15	-9	-0,20
КАРТОФИ	0,70	0,74	6	0,04	0,60	23	0,14
КАРТОФИ внос	0,70	0,71	1	0,01	0,70	1	0,01
ЛУК зрял	0,70	0,69	-1	-0,01	0,86	-20	-0,17
ЛУК зрял внос	0,54	0,54	0	0,00	0,83	-35	-0,29
ЧЕСЪН зрял	5,49	5,40	-2	-0,09	4,56	18	0,84
ЧЕСЪН зрял внос	5,07	6,08	20	1,01	4,43	37	1,65
ДОМАТИ оранжерийни	2,28	2,09	-8	-0,19	2,12	-1	-0,03
ДОМАТИ внос	1,99	1,71	-14	-0,28	1,72	-1	-0,01
КРАСТАВИЦИ оранжерийни	3,30	3,45	5	0,15	2,96	17	0,49
КРАСТАВИЦИ внос	2,78	2,89	4	0,11	2,32	25	0,57
ЗЕЛЕ	0,57	0,54	-5	-0,03	0,82	-34	-0,28
ЗЕЛЕ внос	0,47	0,52	11	0,05	0,73	-29	-0,21
МОРКОВИ	1,03	1,02	-1	-0,01	0,78	31	0,24
МОРКОВИ внос	0,77	0,86	12	0,09	0,81	6	0,05

При движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. февруари спрямо м. януари се наблюдават разнопосочни тенденции. (табл. 4 и фиг.39)

Цената на едро на домати бележи спад на месечна база от 8 - 14%. (фиг.42,43) При краставиците се наблюдава леко поскъпване в сравнение с предходния месец от 4-5%. (фиг. 44,45)

По-значително поскъпване през месеца е отчетено при зрелия чесън от внос (20%). С около 10% се покачват цените на месечна база при зелето и морковите от внос, а при българските се наблюдава леко понижение на стойностите. Цената на българските картофи се покачва на месечна база с 6%, а цената на вносите се задържа около нивото от предходния месец.

Колебанията на цените на плодовете, предмет на този анализ, са в сравнително в тесни граници и се доближават по стойност от месец януари.

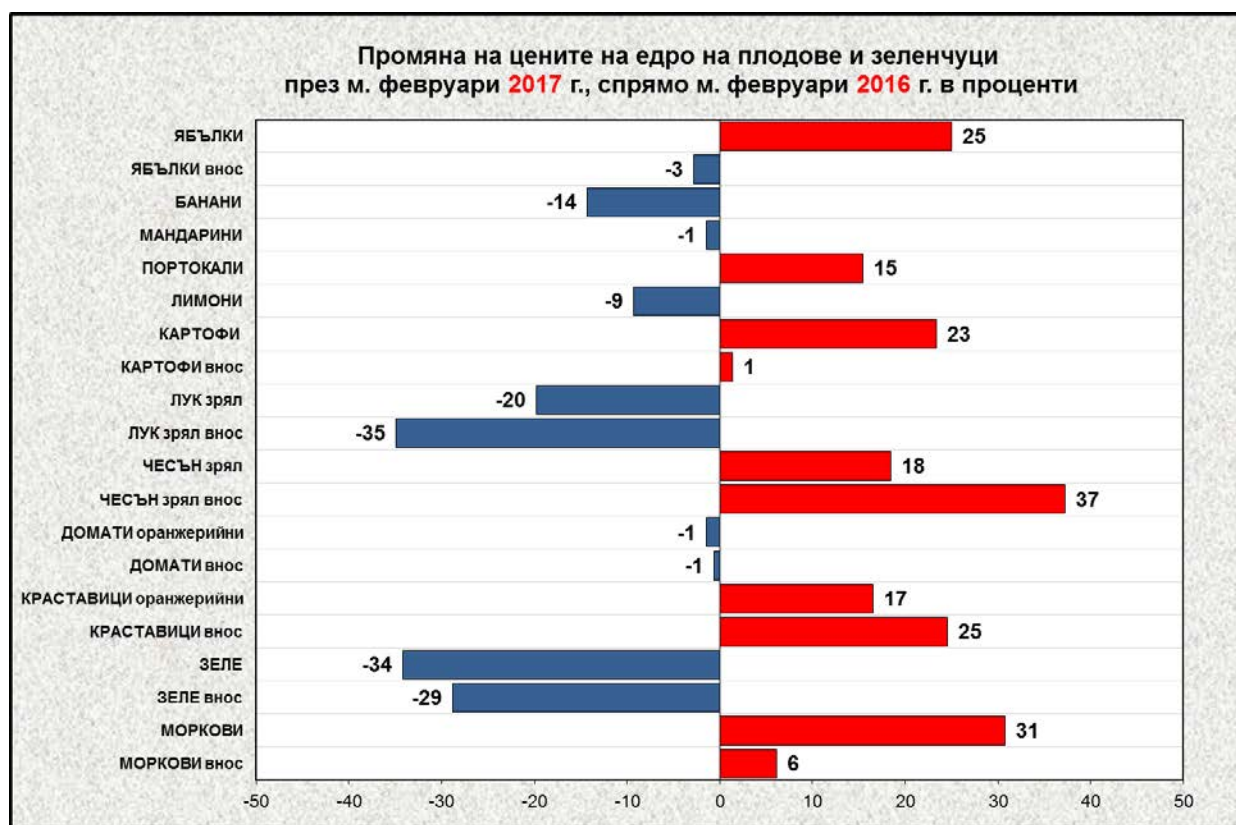
Фигура 39

В сравнение със същия месец на миналата година при цените на плодовете и зеленчуци наблюдаваните тенденции са разнопосочни. (табл.4 и фиг.40)

Поскъпване на годишна база със 17-25% има при краставиците. Отчетен е ръст спрямо същия месец на предходната година при зрелия чесън с средно с 18-37%. Ръст на стойностите на годишна база е отчетен и при морковите.

Поевтиняване спрямо м. февруари 2016 г. се наблюдава при зелето (29-34%) и зрелия кромид лук (20-35%).

През м. февруари 2017 г. се наблюдава поскъпване на годишна база и при част от плодовете. Поскъпване спрямо същия месец на предходната година има при ябълките и портокалите. Малко по-ниски цени през тази година са регистрирани при бананите и лимоните.

Фигура 40

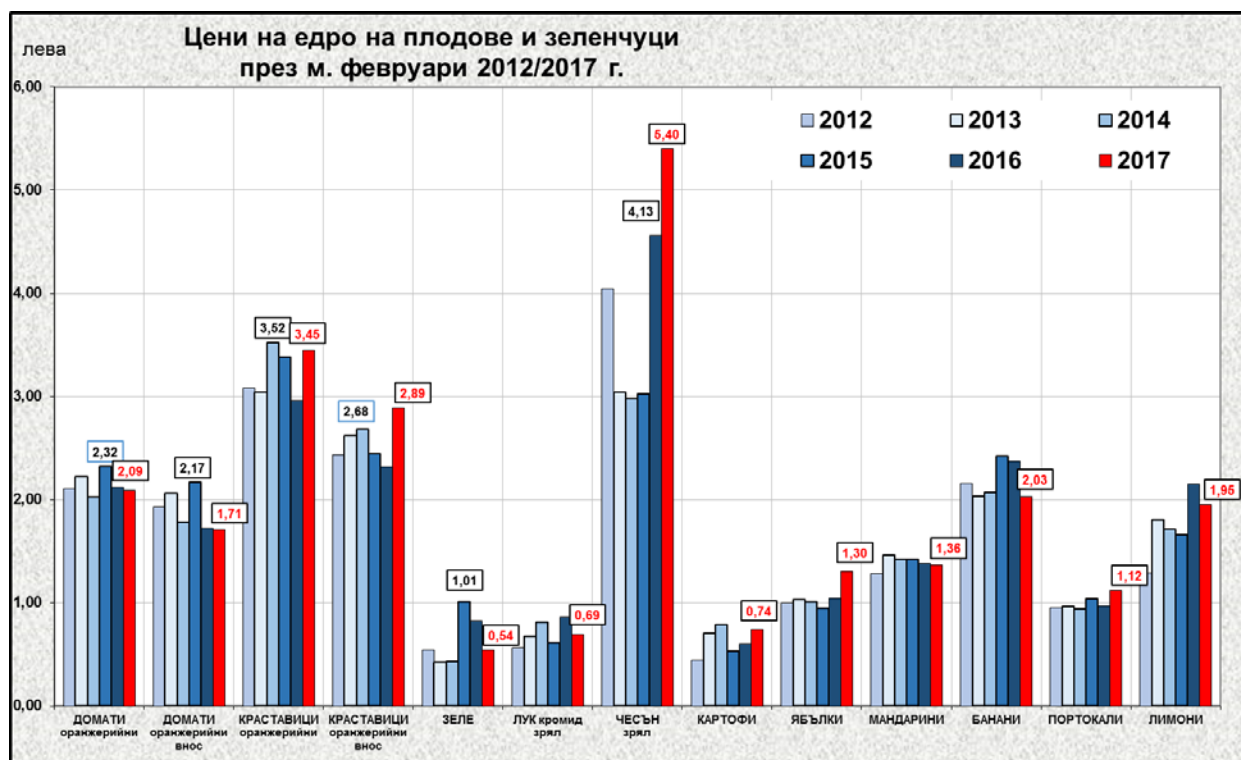
Анализът на движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. февруари 2017 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2012 – 2017 г.) показва следните тенденции: (табл. 5 и фиг. 41)

- Плодовете и зеленчуците имат изцяло сезонен характер, а цените им силно се влияят от конкретните климатични и метеорологични условия. По тази причина цените на тези стоки са силно чувствителни и варират в сравнително големи диапазони за кратки времеви периоди.

- По същата причина относителният дял на количествата българска продукция през м. февруари на последните шест години е функция и от конкретните метеорологични условия.

Таблица 5 Цени на едро на зеленчуци и плодове през м. февруари 2012/2017г.

февруари	ДОМАТИ оранжерийни	ДОМАТИ оранжерийни внос	КРАСТАВИЦИ оранжерийни	КРАСТАВИЦИ оранжерийни внос	ЗЕЛЕ	ЛУК кромид зрял	ЧЕСЪН зрял	КАРТОФИ	ЯБЪЛКИ	МАНДАРИНИ	БАНАНИ	ПОРТОКАЛИ	ЛИМОНИ
година													
2012	2,10	1,93	3,08	2,43	0,54	0,56	4,04	0,44	1,00	1,28	2,16	0,95	1,29
2013	2,22	2,06	3,04	2,62	0,42	0,67	3,04	0,70	1,03	1,46	2,03	0,96	1,80
2014	2,02	1,78	3,52	2,68	0,43	0,81	2,98	0,79	1,01	1,42	2,07	0,94	1,71
2015	2,32	2,17	3,38	2,44	1,01	0,61	3,02	0,53	0,95	1,42	2,42	1,04	1,66
2016	2,12	1,72	2,96	2,32	0,82	0,86	4,56	0,60	1,04	1,38	2,37	0,97	2,15
2017	2,09	1,71	3,45	2,89	0,54	0,69	5,40	0,74	1,30	1,36	2,03	1,12	1,95

Фигура 41

- Цените на оранжерийни домати през м. февруари 2017 г. са на по-ниско ниво спрямо същия месец на 2016 г. и се доближават се до нивата от 2013 г.
- Цените на оранжерийните краставици от внос през м. февруари на настоящата година са най-високи в сравнение със същия месец на предходните пет години, а цената на българските краставици се доближава до нивото от м. февруари на 2013 г.

- Цената на картофите през тази година е по-висока в сравнение с предходните две години, по-ниска е от м. февруари 2013 г. и 2014 г.
- Цената на едро на ябълките през месец февруари 2012-2016 г. остава сравнително стабилна, като през тази година стойностите са малко по-високи.
- Цените на портокалите през тази година са на малко по-високо ниво спрямо предходните пет години, цените на бананите, мандарините и лимоните остават под нивата от миналата година и се доближават до стойностите от м. януари 2012 – 2014 г.

Фигура 42

Фигура 43

Фигура 44

Фигура 45

Фигура 46

Фигура 47

Фигура 48

Фигура 49

Фигура 50

Фигура 51

Фигура 52

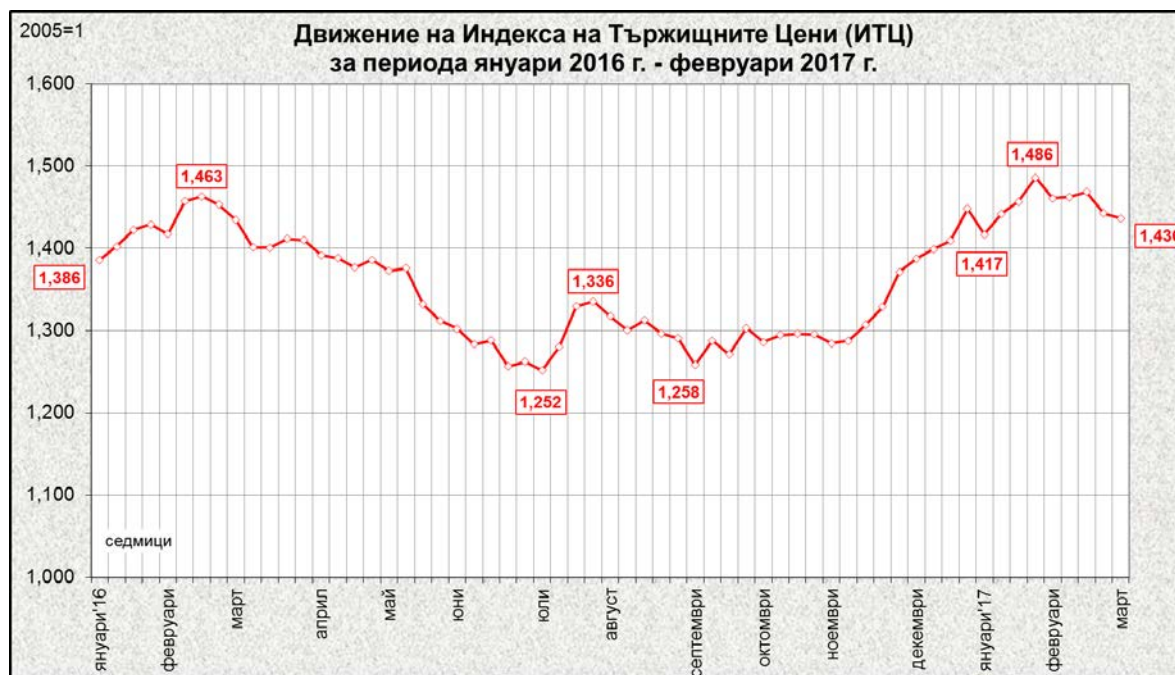
Фигура 53

3. Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)

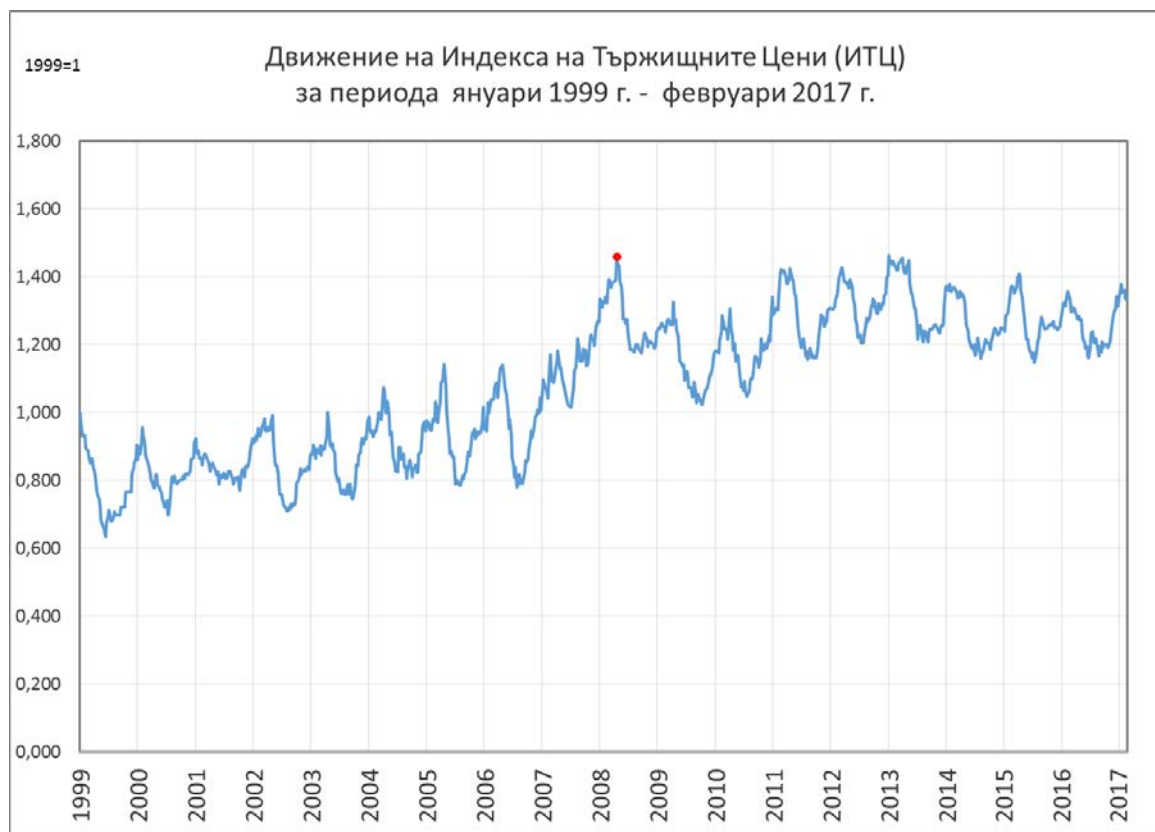
След краткотрайния спад на кривата на индекса на тържищните цени през първата седмица на годината, стойностите възстановяват нивата от края на декември и кривата придобива възходящ тренд. Наблюденията от предходните години показват, че най-високите си стойности индексът има в края на януари и през февруари. В началото на година индексът стартира от ниво 1.417 пункта. През следващите седмици кривата запазва устойчив възходящ тренд. В края на януари стойностите се стабилизират на ниво от 1.486 пункта. Още от първата

седмица на февруари индексът тръгва надолу и кривата придобива устойчива низходящ тренд.

Понижението на стойностите на индекса за месеца е 5%, а стойностите се доближават до нивото от същия период на предходната година. (фиг. 54)

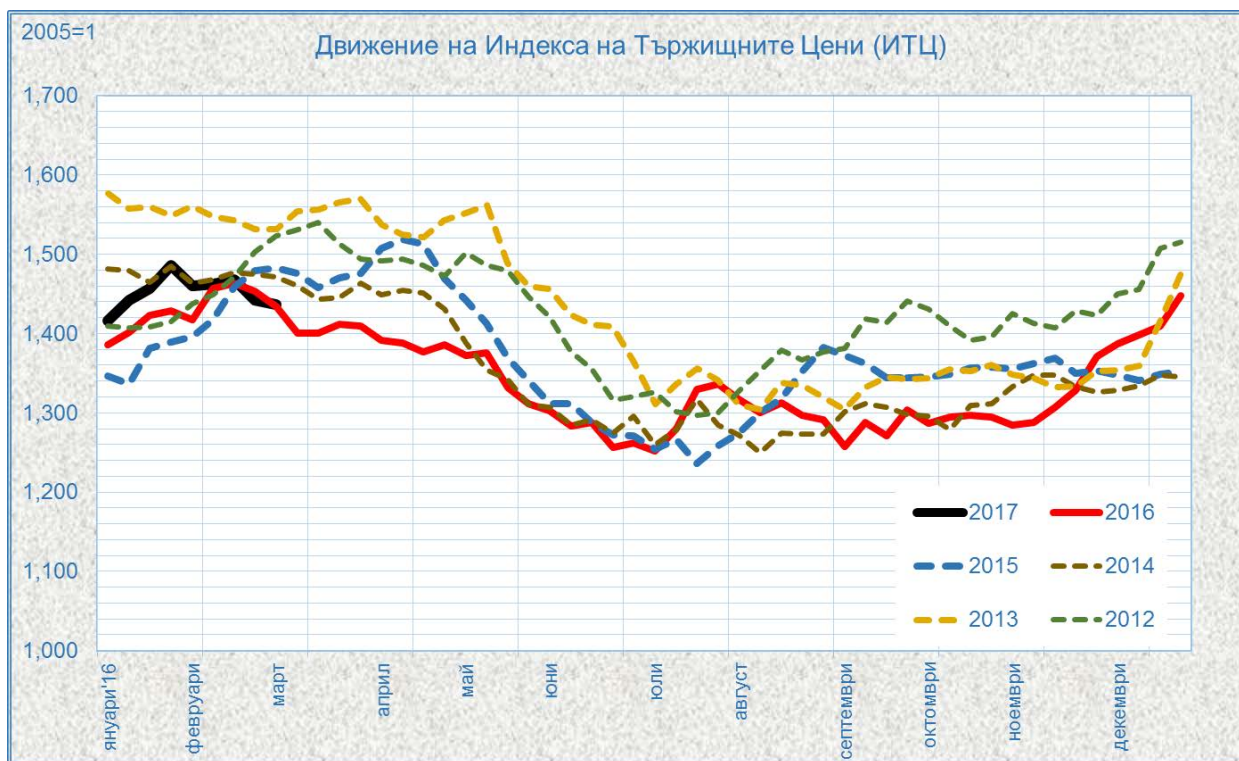

Фигура 54

Фигура 55

Движението на ИТЦ в периода януари 1999 г. – февруари 2017 г. следва определени тенденции на силен ръст на стойностите през зимата и ниски нива през лятото. Най-високите стойности за този период индексът достига през зимата на 2008 г. (фиг. 55,56)

Фигура 56

4. *Международни цени*

Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари. Цените на стоки като олио, захар, брашно, ориз и др. са силно зависими от борсовите цените на тези стоки на големите световни и европейски стокови борси.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки. (фиг.59,60)

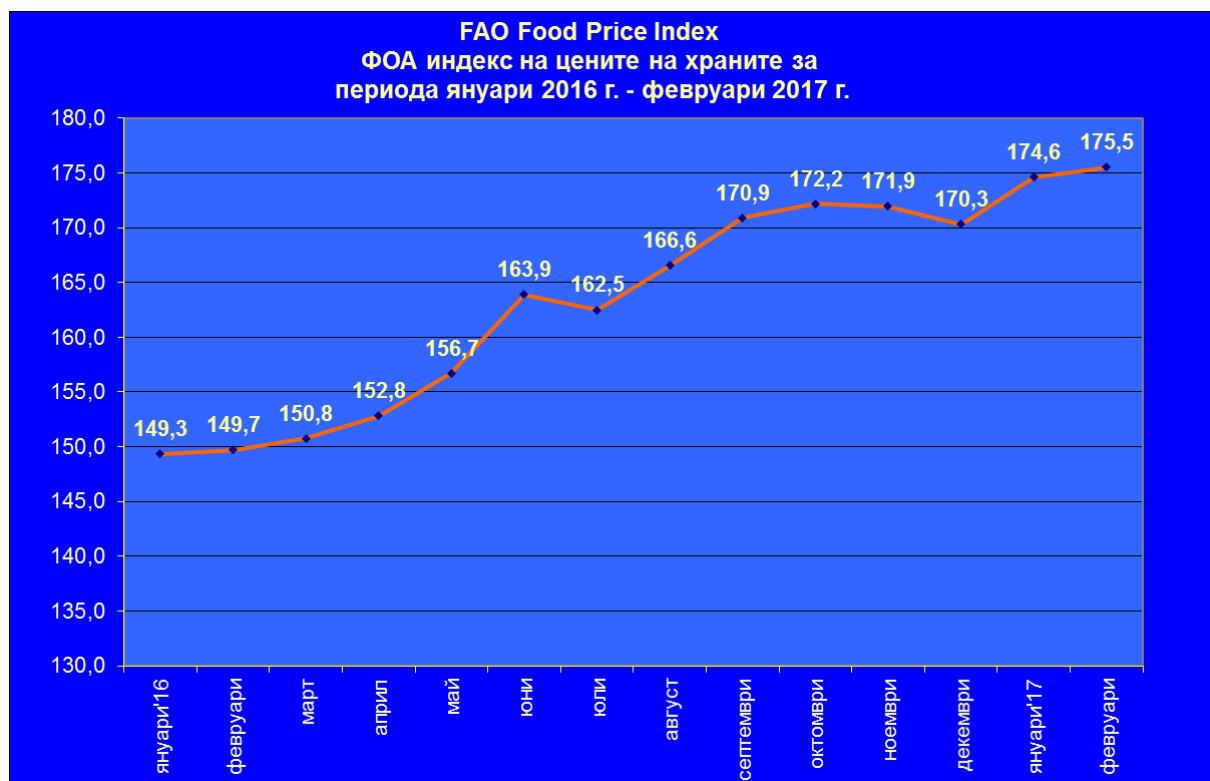
През м. февруари 2017 г. средните стойности на Индекса на цените на храните⁸ на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (ФАО)⁹ са 175.5 пункта, което с 0.9 пункта по-високо в сравнение с м. януари. В сравнение със същия месец на миналата година ФАО индексът е с 26 пункта (17.2%) по-висок.

С изключение на растителните масла, индексите на цените на останалите групи стоки, влизащи в структурата му са се повишили, което е най-силно

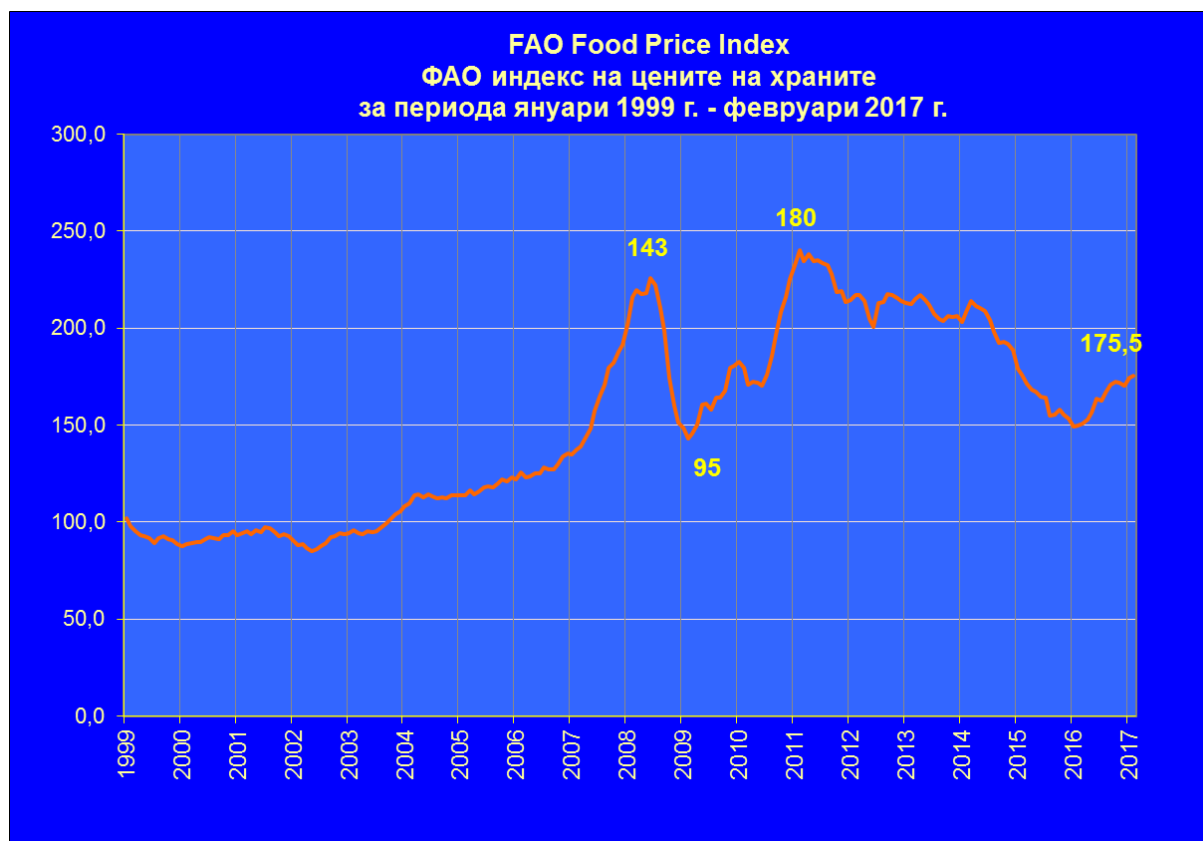
⁸ FFPI – FAO Food Price Index

⁹ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

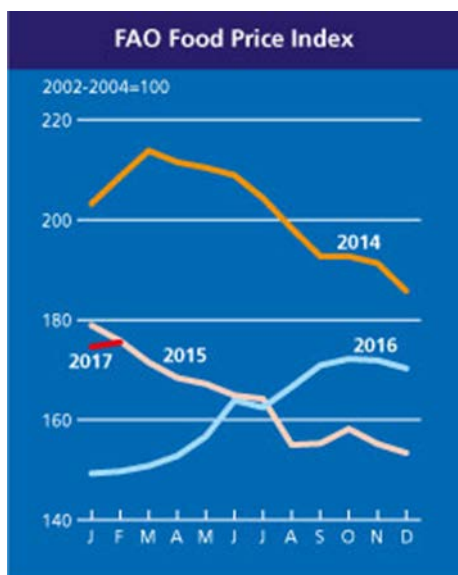
изразено при зърнените храни. ФАО индексът на зърнените храни се е повишил през февруари спрямо януари с 3.7 пункта или 2.5%. (фиг.57,58,59,60)

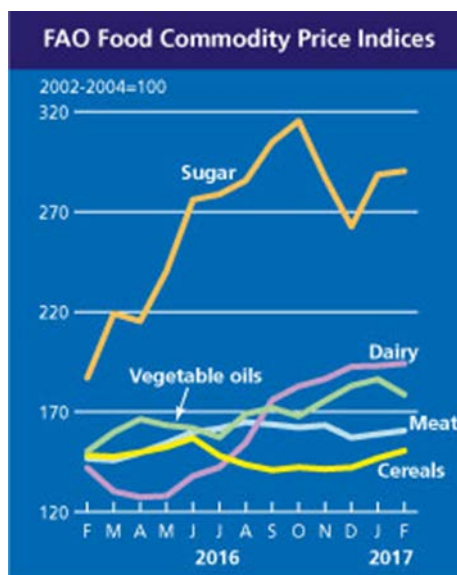
Фигура 57

Фигура 58

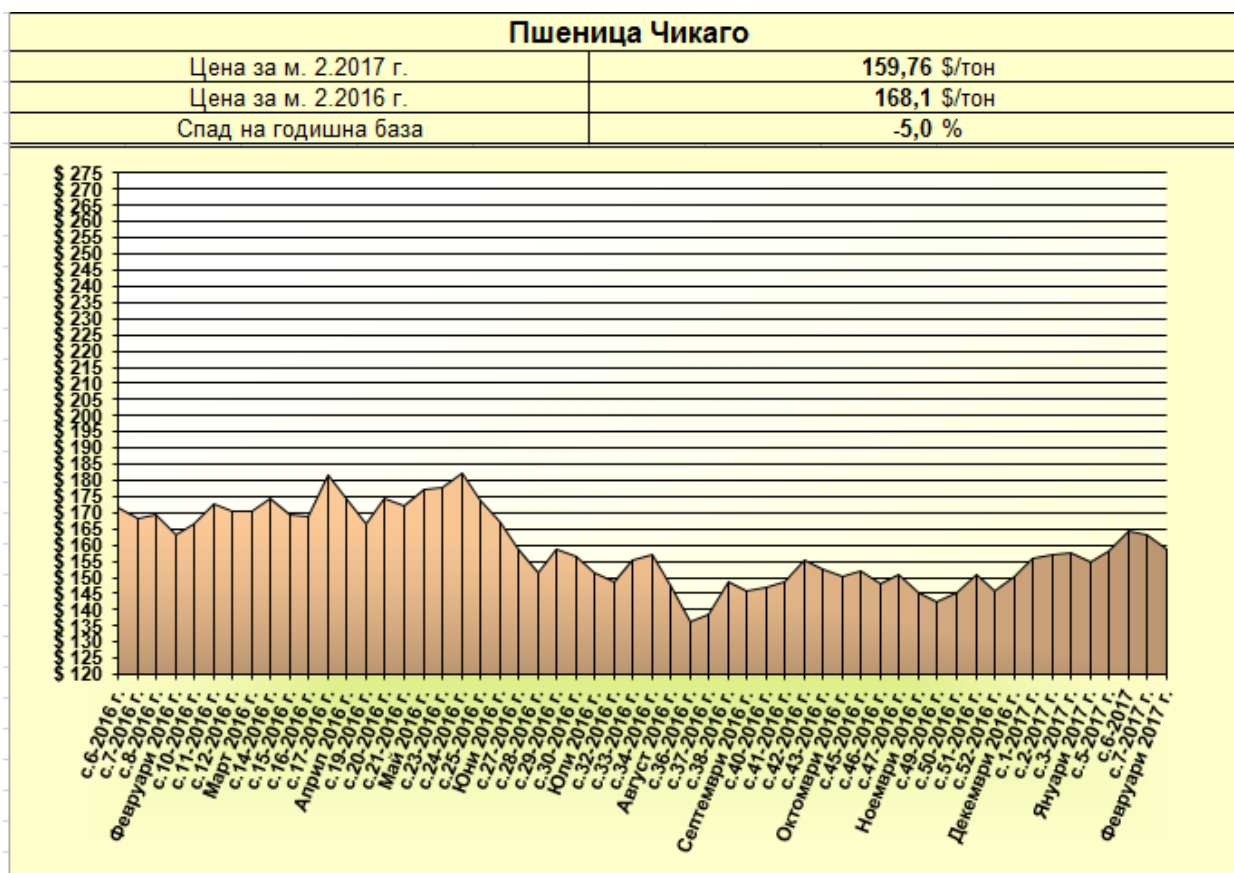
Фигура 59

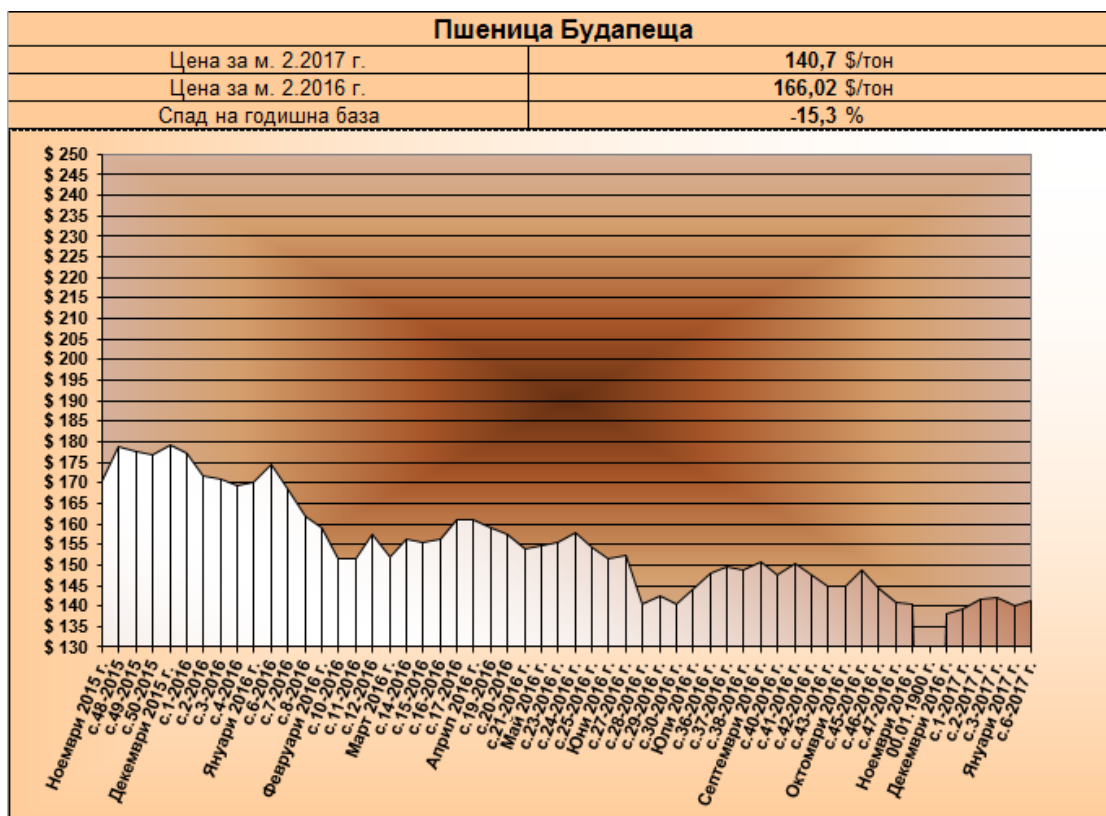
Фигура 60

През м. февруари 2017 г. се наблюдава покачване на цената на **пшеницата** на стоковата борса в Чикаго, като най-високите стойности са регистриран към средата на месеца. На годишна база е отчетен спад на цената на пшеницата на стоковата борса в Чикаго от 5%.

Наблюденията за последните 10 години показват, че цената на пшеницата през м. август 2016 г. е на най-ниското ниво от 2007 г. (фиг. 61,63)

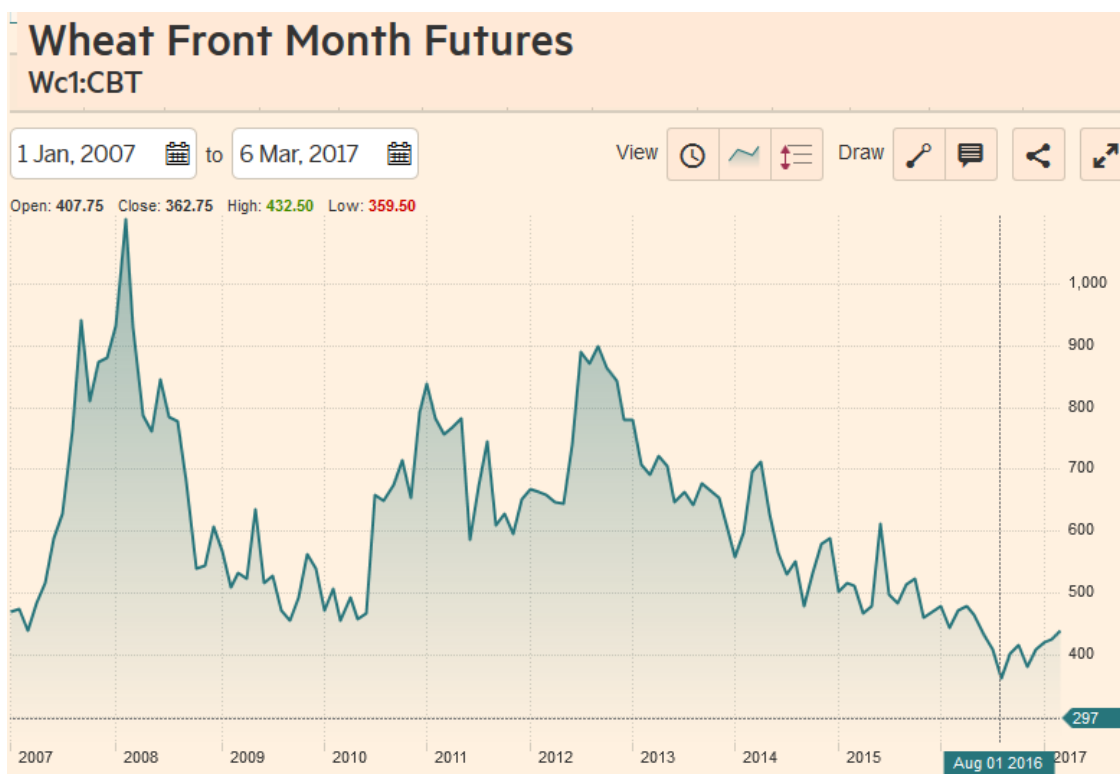

Фигура 61

Фигура 62

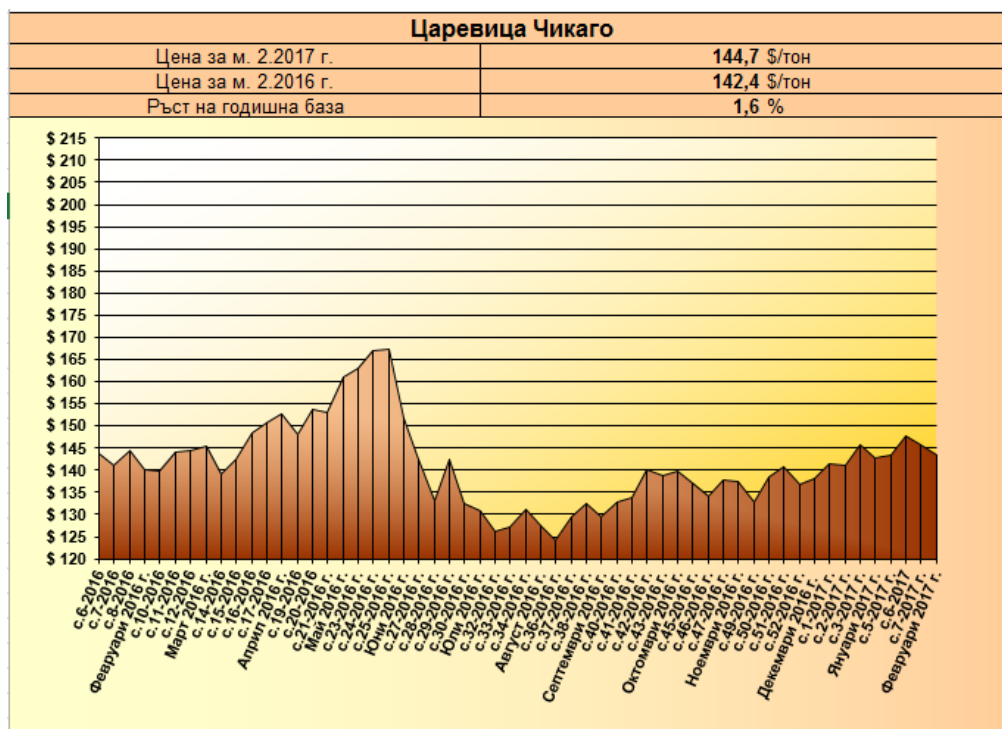
Цената на пшеницата на стоковата борса в Будапеща също бележи спад на годишна база от 15,3%. (фиг. 62)

Фигура 63

Цената на **царевицата** в Чикаго през м. февруари 2017 г. също се покачва леко. На годишна база се наблюдава ръст на цената на царевицата на стоковата борса в Чикаго от 1.6%, а на стоковата борса в Будапеща е отчетен спад от 6%. (фиг.64,66)

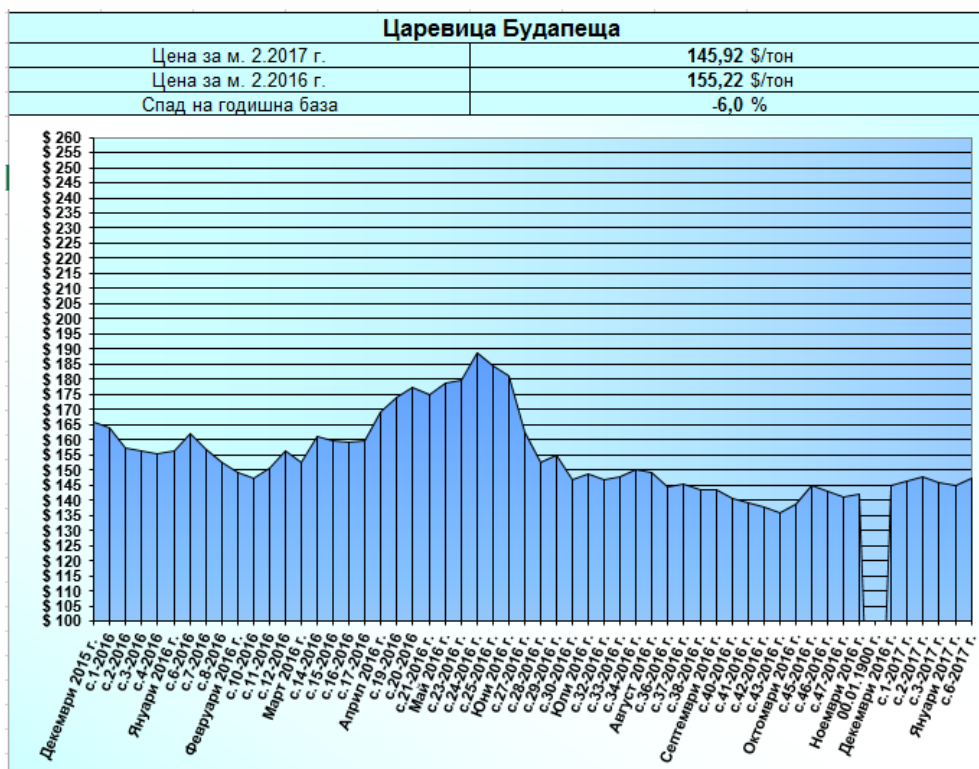
Наблюденията за последните 10 години показват, че цената на царевицата на стоковата борса в Чикаго е била най-ниска през лятото на 2016 г. , а най-висока през 2012 г. (фиг. 65)

Фигура 64

Фигура 65

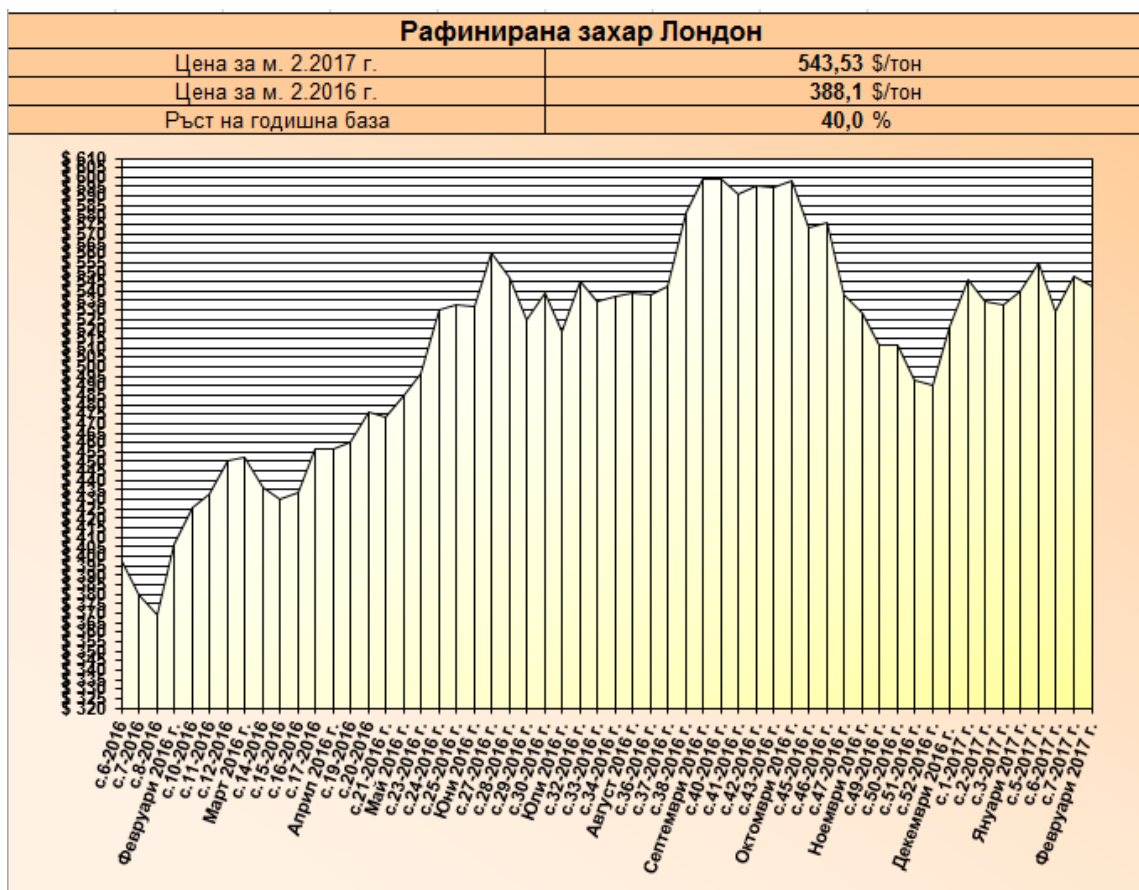
Фигура 66

В периода 19 февруари – 24 март 2016 г. е отчетен значителен ръст на цената на **захарта** на Лондонската стокова борса, когато стойностите се покачват с 26%. След известен спад през втората половина на м. март, през м. април и май кривата отново тръгва нагоре. Наблюдаваният от м. април възходящ тренд при движението на цената на захарта на международния пазар се запазва и през септември, като през втората половина на месеца тенденцията се засилва и придобива стръмен характер. През м. октомври кривата се стабилизира, но на високото ниво от м. септември. През м. ноември се наблюдава устойчив низходящ тренд, като цената на захарта на борсата в Лондон бележи спад за месеца от 11%. От края на м. декември се наблюдава обръщане на тренда и цената на Лондонската стокова борса започва да се покачва.(фиг.67,68)

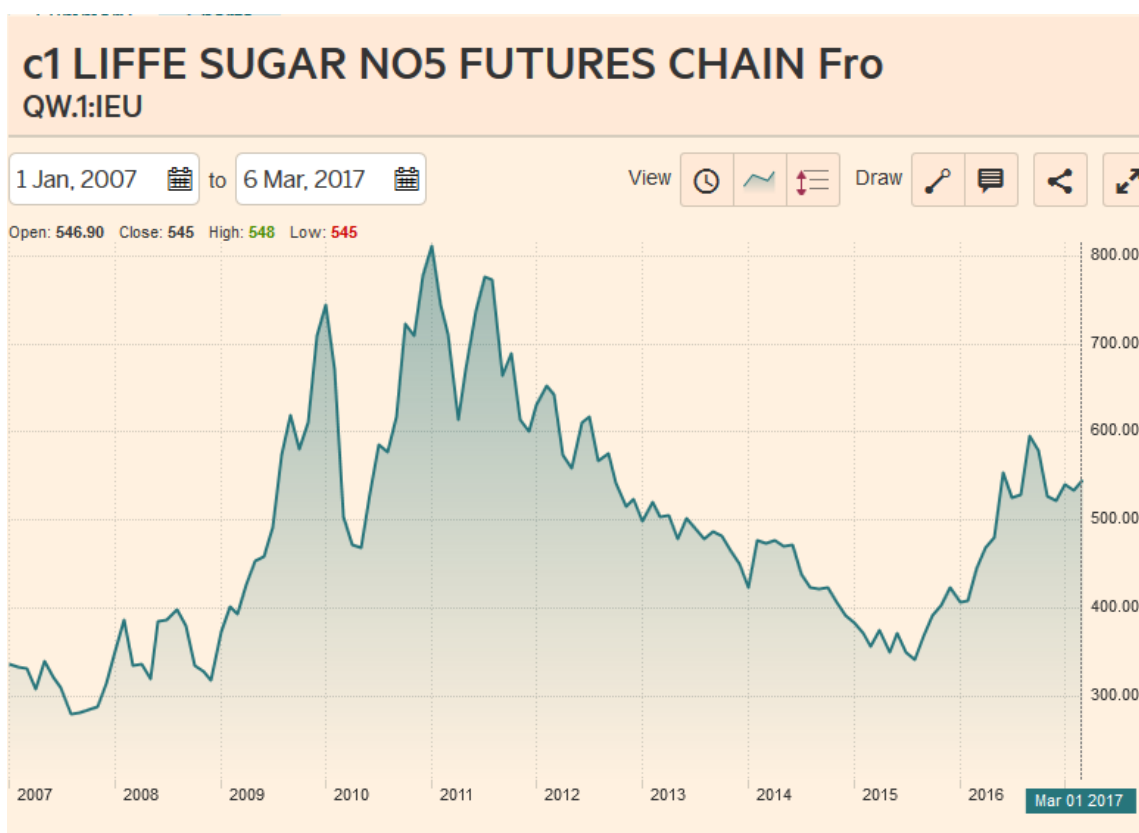
През февруари ФАО индексът на захарта се е покачил в сравнение с м. януари с 1.8 пункта (0.6%). (фиг.60)

На годишна база е отчетен ръст на цената на рафинираната захар на борсата в Лондон от 40%. (фиг. 67)

Въпреки наблюдаваният устойчив ръст на цената на захарта на международния пазар през последните месеци, тя остава много под пиковите стойности от 2011 г., когато цената достигна исторически за последните 20 години стойности от 850 долара/тон. (фиг. 68)

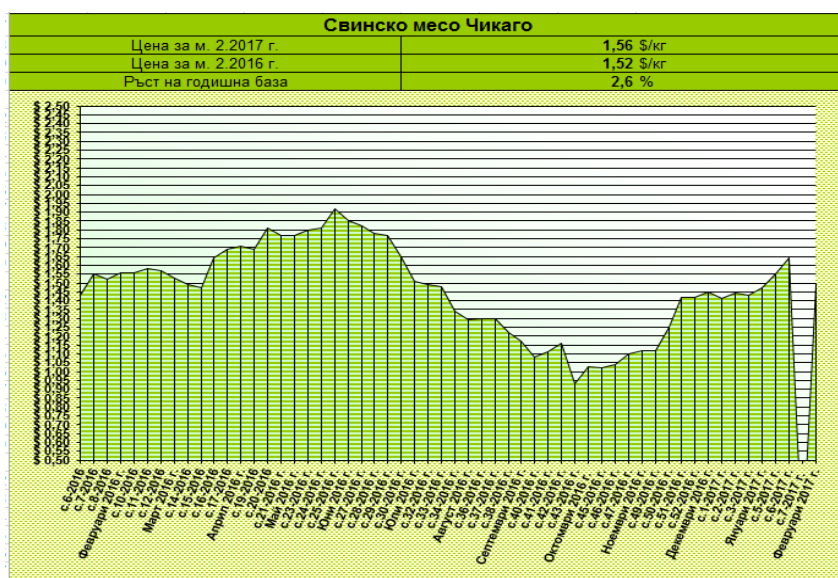
Фигура 67

Фигура 68

След няколко месеца на покачване на международната цена на **свинското месо**, през м. юни и юли 2016 г. се наблюдава стабилизиране и спад на стойностите. През следващите два месеца се наблюдава силна и устойчива низходяща тенденция, като намалението на международната цена на свинското месо в периода юни – септември е 45%. От началото на октомври кривата тръгва нагоре, но без да достига високото ниво от лятото на 2016 г. През декември 2016 и януари 2017 г. цената на свинското месо на световния пазар се стабилизира на ниво от около 1.40 – 1.50 \$/кг. Тенденцията се запазва през първите седмици на февруари, но от средата на същия месец се наблюдава обръщане на тренда. (фиг. 71)

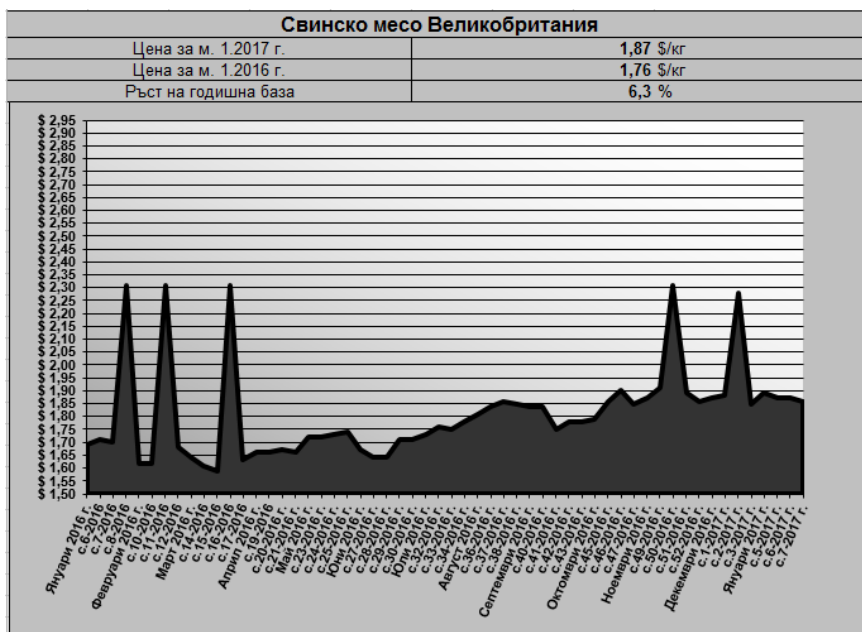
През м. февруари на борсата в Чикаго е отчетен ръст на цената на свинското месо на годишна база от 2,6%, във Великобритания регистрираният ръст е 6.3%. (фиг.69)

Фигура 69

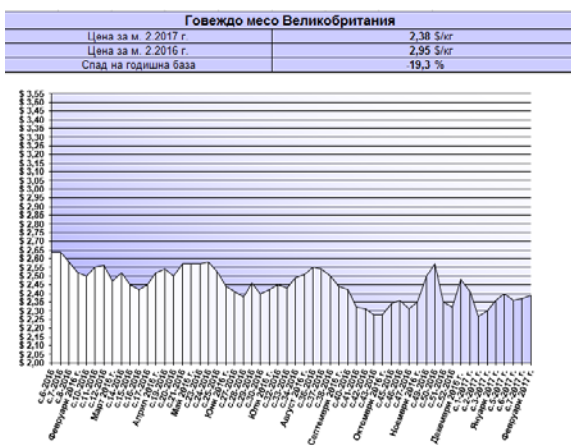

Фигура 70

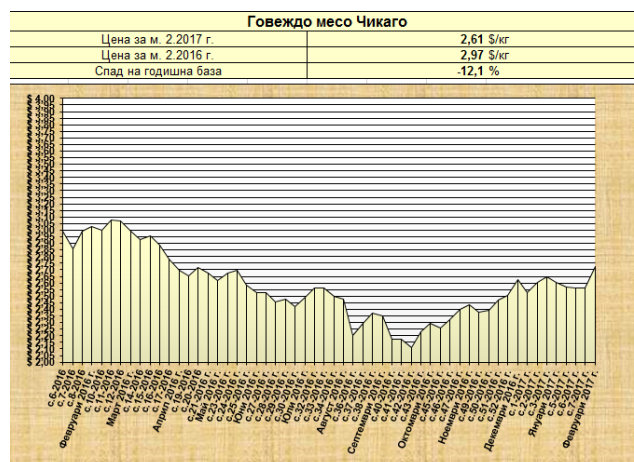

Фигура 71

При цената на **говеждото месо** има спад на годишна база от 12,1% на стоковата борса в Чикаго и 19.3% във Великобритания. (фиг. 72 и 73)

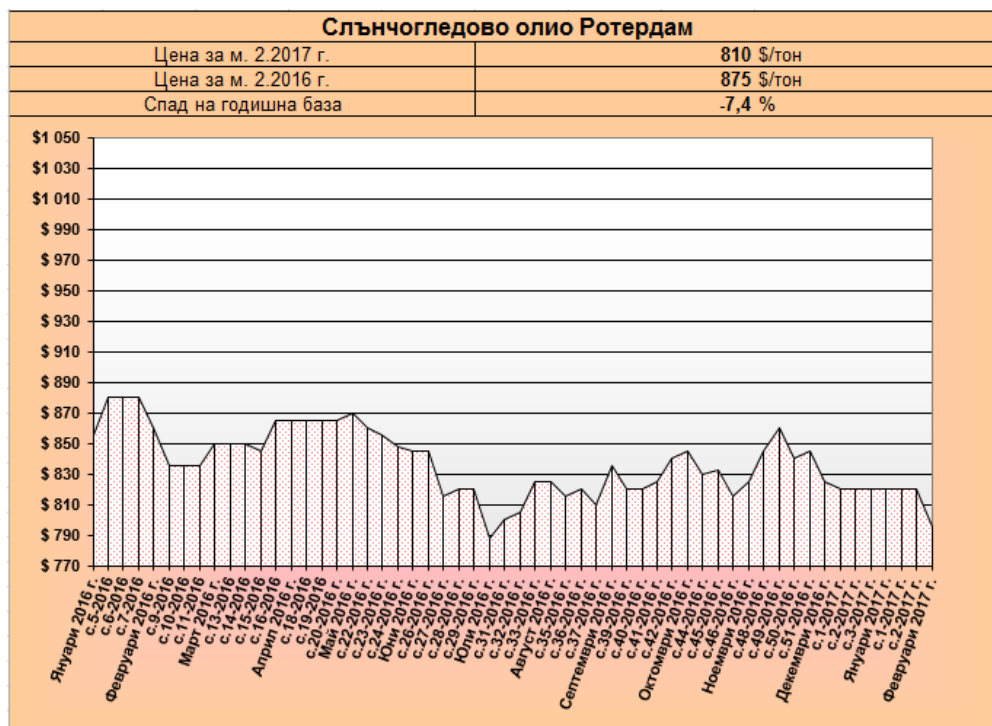
Фигура 72

Фигура 73

Цената на нерафинираното **слънчогледово олио** на борсата в Ротердам през м. февруари 2017 г. бележи спад на годишна база от 7,4%. (фиг. 74)

Като цяло през последните две години цената на слънчогледовото олио на международния пазар е стабилна. като се наблюдава краткотраен пик на стойностите в края на м. септември 2015 г., когато цената достига 1010 долара/тон. (фиг. 75)

Фигура 74

Фигура 75

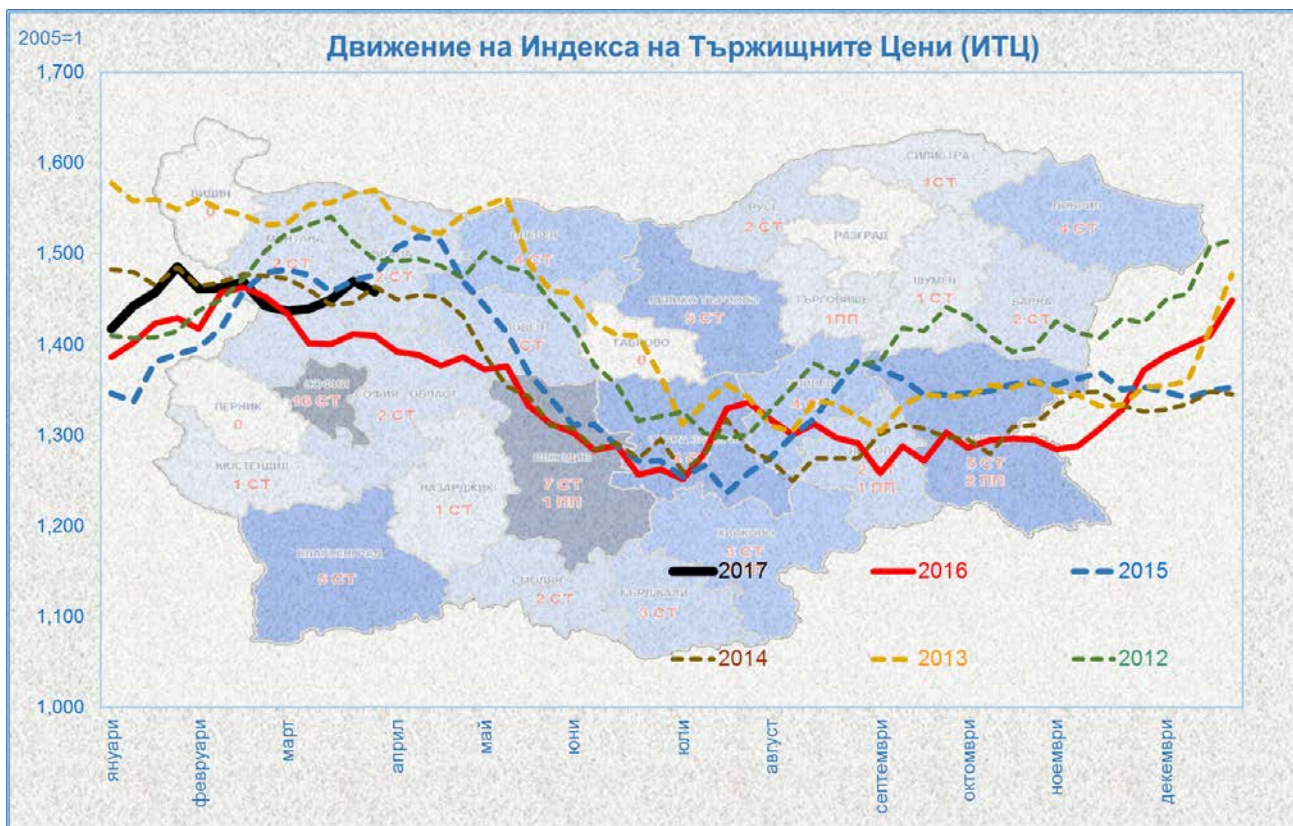
С уважение,

ВЛАДИМИР ИВАНОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДКСБТ

Месечен бюлетин

за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

м. март 2017 г.

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

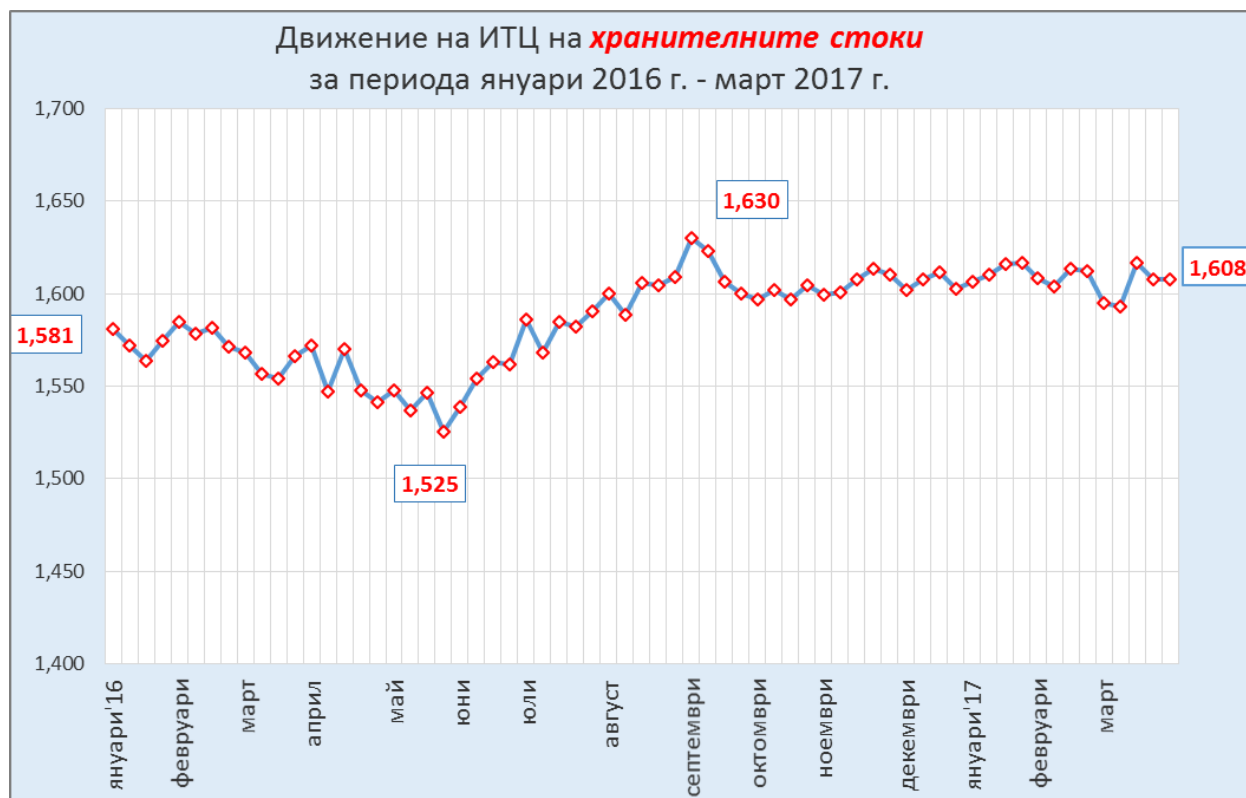
за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

През месец март пазарът на храни остава спокоен и балансиран, като се запазват повечето тенденции, наблюдавани от началото на годината. Забелязва се известно раздвижване на цените на хранителните стоки, изразено в леко поскъпване на млечните произведения, рибата и някои месни произведения. Ценовите колебания, обаче са в тесни рамки.

Известно стабилизиране през месеца се наблюдава и при цените на плодовете и зеленчуците, като отклоненията на месечна база са в нормалните за месец март отклонения.

1. Хранителни стоки

През м. март се запазва тенденцията на стабилизиране от предходните месеци при движението на цената на захарта, като на месечна база цената на едро няма промяна. На нивата от м. февруари се стабилизираят също цените на ориза и яйцата. Колебанията на стойностите при варивата, брашното и олиото са около и под $\pm 1\%$.

Фигура 1

Конструираният от Комисията групов Индекс на тържищните цени на хранителните стоки илюстрира общото относително изменение на цените на едро на хранителните стоки, които влизат в неговия състав¹.

От средата на м. септември 2016 г. кривата на индекса има стабилен характер и с незначителни отклонения в двете посоки се движи на ниво от около 1.600 пункта. В началото на март има известни колебания, но те са в пренебрежимо малки граници. (фиг. 1)

Наблюденията от предходните години показват, че най-високи стойности индексът на хранителните стоки е имал през 2008г., 2011г. и 2012г., когато се наблюдаваше повишаване на цените на някои основни хранителни стоки. (фиг. 2)

Фигура 2

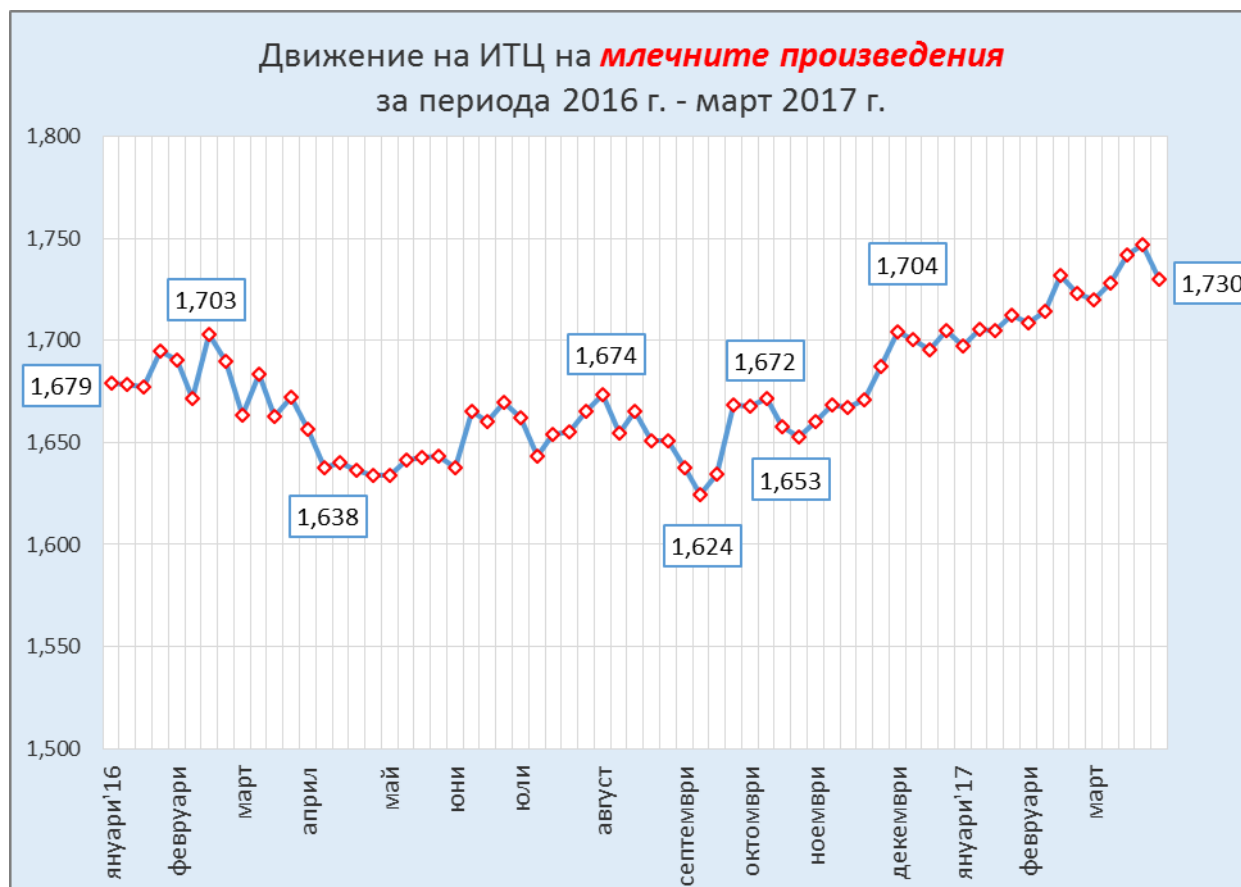
През м. март се наблюдава известна възходяща тенденция при движението на цените на някои **млечни произведения** (кашкавал „Витоша“, краве сирене и краве масло), но колебанията нагоре са в незначителен диапазон от 1-2%. Цените на млеката остават на нивата от предходния месец. (табл. 1, фиг.11,32,34)

Наблюденията от предходни години показват, че при движението на цените на млечните произведения се наблюдават определени сезонни тенденции,

¹ Този индекс отразява цените на следните стоки: захар, фасул, ориз, леща, брашно и олио.

изразяващи се в по-високи есенно-зимни стойности и спад на цените през пролетта и лятото. През последните три – четири години тези сезонни колебания са все по-слабо изразени. От началото на есента на 2016 г. се наблюдава известна възходяща тенденция при движенията на цената на млечните произведения. При кравето сирене и при маслото тази тенденция се запазва и през първия месец на настоящата година. Цената на кашкавала достига максималните се зимни стойности през декември 2016 г., след което и се наблюдава устойчив низходящ тренд.

Движението на кривата на Индекса на Тържищните Цени на млечните произведения се обуславя от движението на цените на стоките, които влизат в неговата структура² .(фиг.3)

Фигура 3

През 2016 г. кривата на ИТЦ на млечните произведения следва типичните за тези стоки тенденции. През м. януари 2017 г. се запазва наблюдаваният от декември лек възходящ тренд на стойностите, което се дължи на поскъпването на

сиренето и кравето масло. През февруари стойностите се стабилизируют и се наблюдава лек низходящ тренд, но остават над нивото от същия месец на предходната година. В началото на март има известен възходящ тренд, който през последната седмица се обръща.

Ретроспективният анализ на цените на млечните произведения показва, че индексът на тази група стоки е най-висок в началото на 2014 г. Рязък скок на стойностите беше наблюдаван през лятото на 2007 г. и през 2010 г. В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на индекса на млечните продукти имаше устойчив възходящ тренд. (фиг. 4)

Фигура 4

Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки.

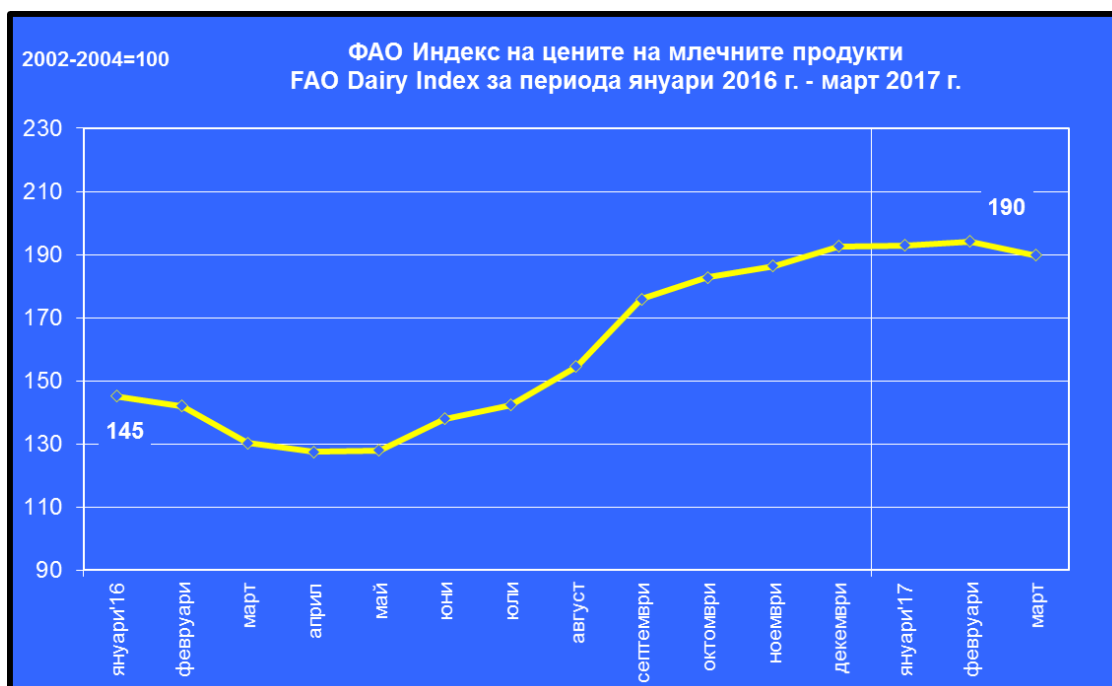
При движението на ФАО³ индекса на млечните продукти⁴ на международните цени през март се наблюдава слаб спад на стойностите спрямо м. февруари, като нивото на стабилизиране през март от 189,8 пункта е с 4.4 пункта (12%) по-ниско

² Стоките, които влизат в структурата на този индекс са сирене – краве и овче, кашкавал "Витоша" и краве масло

³ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations, Организация за прехрана и земеделие на ООН

от предходния месец, но е с 60 пункта (46%) по-високо от същия месец на миналата година. Понижението на този индекс през март е първото от м. април 2016 г.

В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на ФАО индекса на млечните продукти имаше устойчив въходящ тренд, последван от почти двугодишен низходящ тренд. Тенденцията се обръща през 2016 г, а в началото на 2017 г. се стабилизира.(фиг. 5) (фиг.6)

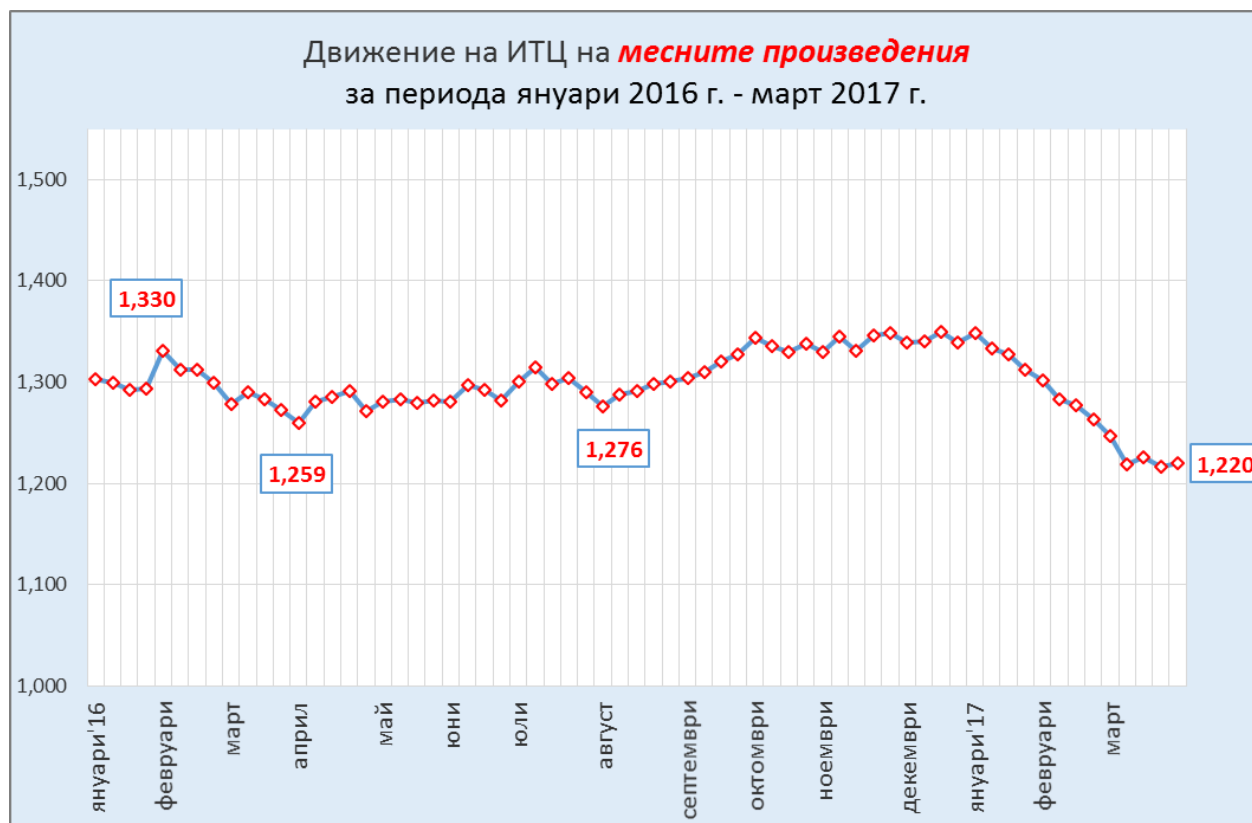
Фигура 5

Фигура 6

⁴ FAO Index of International Prices of Selected Dairy Products

Ценовите колебания на цените на **месото и месните произведения** през м. март са в диапазона $\pm 1-2\%$. Цената на свинското месо бележи слаб ръст на месечна база от 1%, а пилешкото месо, пилешките разфасовки и част от месните произведения поевтиняват спрямо предходния месец в диапазон от 1-3%. Леко движение нагоре е отчетено при малотрайните колабси и каймата. При цените на повечето риби има поскъпване на месечна база, като само при сафрида има поевтиняване с около 2%. (табл. 1, фиг.11)

Фигура 7

ИТЦ на **месото, месните произведения и рибата**⁵ е относителен измерител на общото състояние на пазара на едро на този вид хранителни стоки. С най-голямо тегло в тази група е цената на пилешкото месо. (фиг. 7)

Индексът на месото и месните произведения от началото на тази година има устойчив низходящ тренд, което се дължи на поевтиняването на месните произведения. В края на м. февруари този индекс стъпва на ниво от 1.264 пункта и спадът на стойностите му спрямо началото на годината е 6.3%. През м. март стойностите на се стабилизират, но на ниското ниво от м. февруари. фиг.7)

⁵ В структурата на индекса влизат стоките: пиле, колбаси малотрайни и шпеков салам; кренвирши; кайма и риба (скумрия).

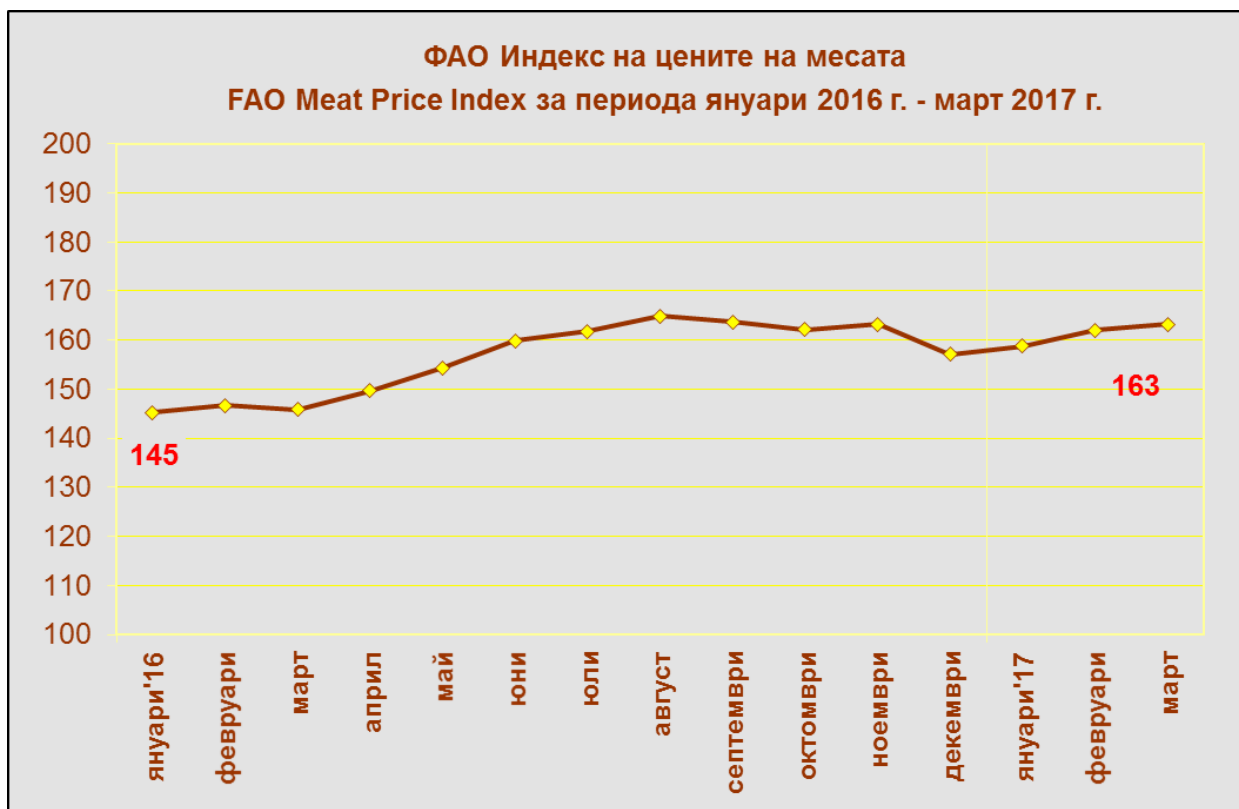
В периода 2006 – 2008 г. индексът на тази стокова група имаше устойчив възходящ тренд. През следващите години кривата следва разнопосочни тенденции. През 2014 г. стойностите трайно се движат надолу, а през 2015 и 2016 г. индексът се стабилизира на ниво от около 1.300 пункта. (фиг. 8)

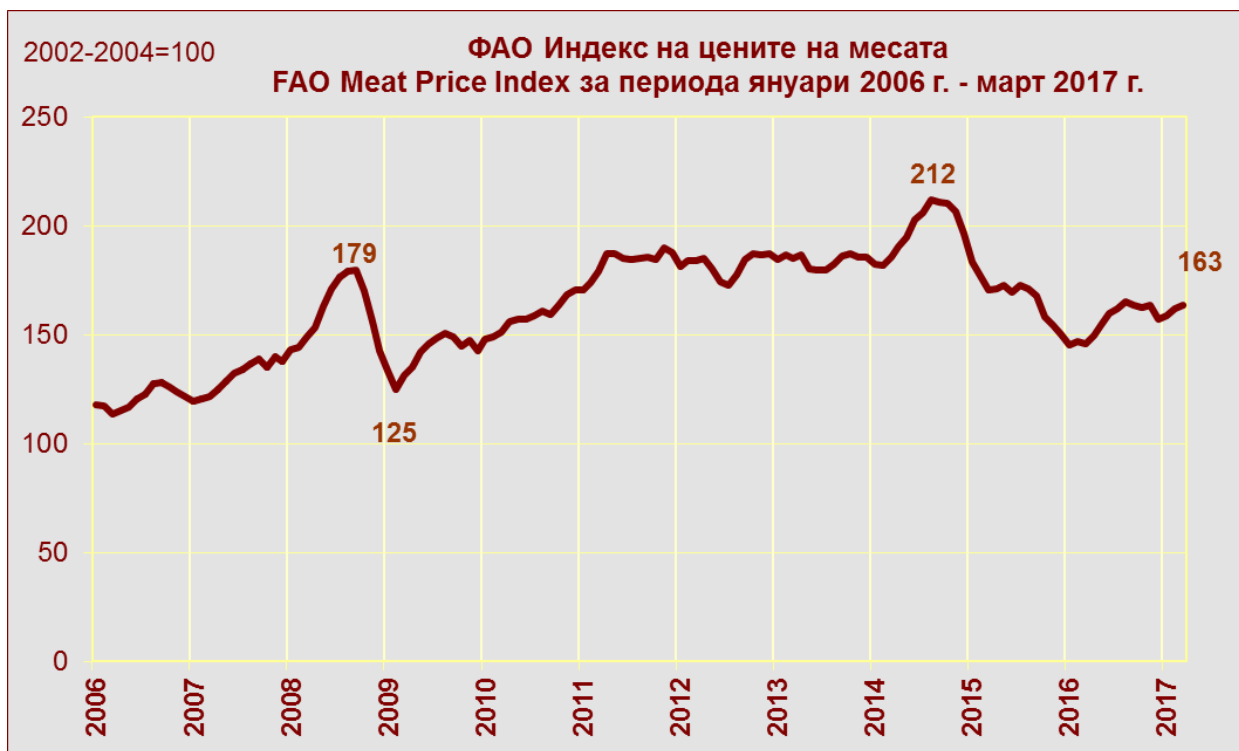
Фигура 8

Анализът по данни на ФАО⁶ за състоянието на пазара на месо през последните години показва, че от 2009 г. цените на месните продукти започват да растат, като плавната възходяща тенденция се запазва до пролетта на 2011 г. Следва стабилизиране на кривата, като тенденцията се запазва в началото 2014 г, но стойностите остават на високото ниво от 2011 г. От средата на 2014 г. се заражда устойчив низходящ тренд, който продължава до м. март 2016 г. През м. март 2017 г. индексът стъпва на ниво от 163.2 пункта, което е с 1.2 пункта (0.7%) по-високо в сравнение с м. февруари и със 17 пункта (12%) по-високо спрямо м. март 2016 г. (фиг. 9, 10)

⁶ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

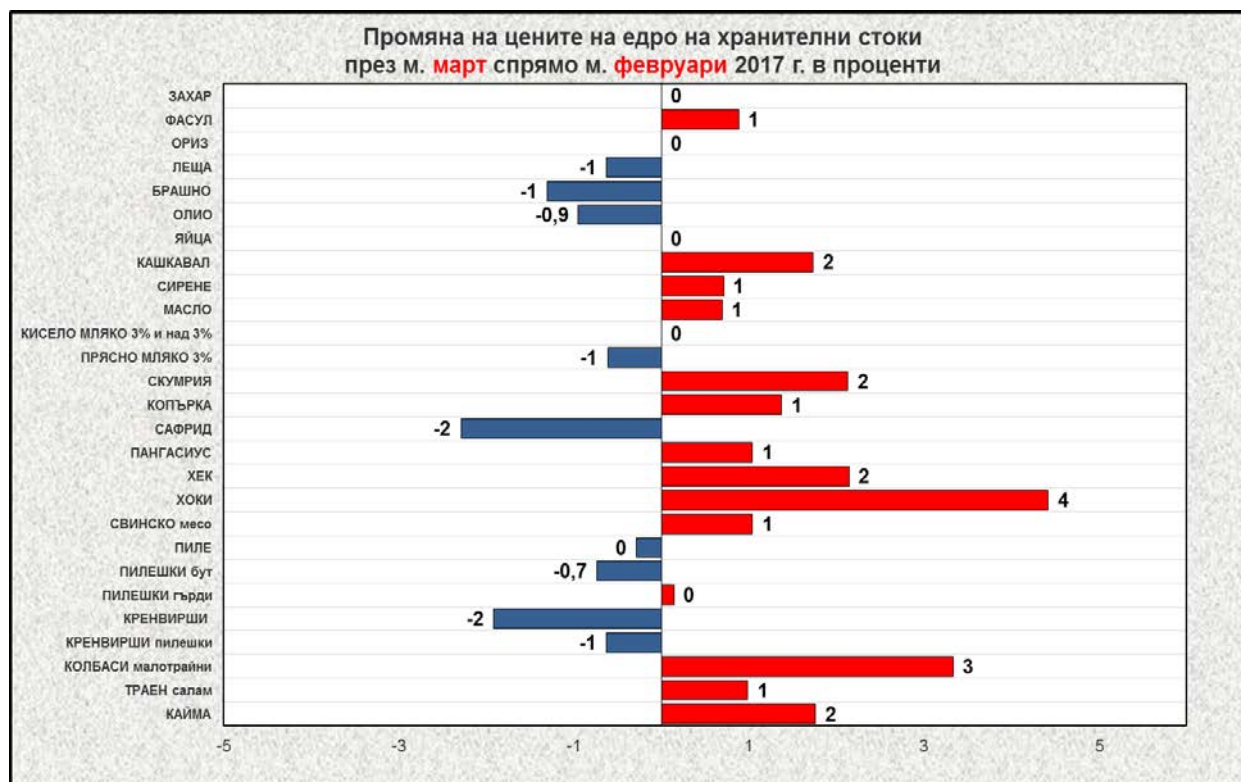
Фигура 9

Фигура 10

Таблица 1

СТОКА	февруари '17	март '17	промяна в %	промяна в лв.	март '16	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЗАХАР	1,58	1,58	0,0	0,00	1,42	11,3	0,16
ФАСУЛ	3,40	3,43	0,9	0,03	2,78	23,4	0,65
ОРИЗ	1,85	1,85	0,0	0,00	1,88	-1,6	-0,03
ЛЕЩА	3,21	3,19	-0,6	-0,02	3,12	2,2	0,07
БРАШНО	0,77	0,76	-1,3	-0,01	0,82	-7,3	-0,06
ОЛИО	2,11	2,09	-0,9	-0,02	2,14	-2,3	-0,05
ЯЙЦА	0,20	0,20	0,0	0,00	0,18	11,1	0,02
КАШКАВАЛ	9,81	9,98	1,7	0,17	9,67	3,2	0,31
СИРЕНЕ	5,62	5,66	0,7	0,04	5,34	6,0	0,32
МАСЛО	1,44	1,45	0,7	0,01	1,28	13,3	0,17
КИСЕЛО МЛЯКО 3% и над 3%	0,73	0,73	0,0	0,00	0,74	-1,4	-0,01
ПРЯСНО МЛЯКО 3%	1,63	1,62	-0,6	-0,01	1,59	1,9	0,03
СКУМРИЯ	3,76	3,84	2,1	0,08	3,87	-0,8	-0,03
КОПЪРКА	2,18	2,21	1,4	0,03	2,04	8,3	0,17
САФРИД	3,06	2,99	-2,3	-0,07	2,98	0,3	0,01
ПАНГАСИУС	3,85	3,89	1,0	0,04	3,72	4,6	0,17
ХЕК	5,13	5,24	2,1	0,11	5,28	-0,8	-0,04
ХОКИ	4,53	4,73	4,4	0,20	5,06	-6,5	-0,33
СВИНСКО месо	5,76	5,82	1,0	0,06	7,29	-20,2	-1,47
ПИЛЕ	3,54	3,53	-0,3	-0,01	3,68	-4,1	-0,15
ПИЛЕШКИ бут	2,72	2,70	-0,7	-0,02	2,84	-4,9	-0,14
ПИЛЕШКИ гърди	6,89	6,90	0,1	0,01	7,65	-9,8	-0,75
КРЕНВИРШИ	4,18	4,10	-1,9	-0,08	4,38	-6,4	-0,28
КРЕНВИРШИ пилешки	3,20	3,18	-0,6	-0,02	3,19	-0,3	-0,01
КОЛБАСИ малотрайни	4,20	4,34	3,3	0,14	4,52	-4,0	-0,18
ТРАЕН салам	8,11	8,19	1,0	0,08	8,42	-2,7	-0,23
КАЙМА	4,54	4,62	1,8	0,08	4,64	-0,4	-0,02

Фигура 11

Спрямо същия месец на миналата година при цените на едро на част от хранителните стоки се наблюдава възходящ тренд. (табл. 1, фиг. 12)

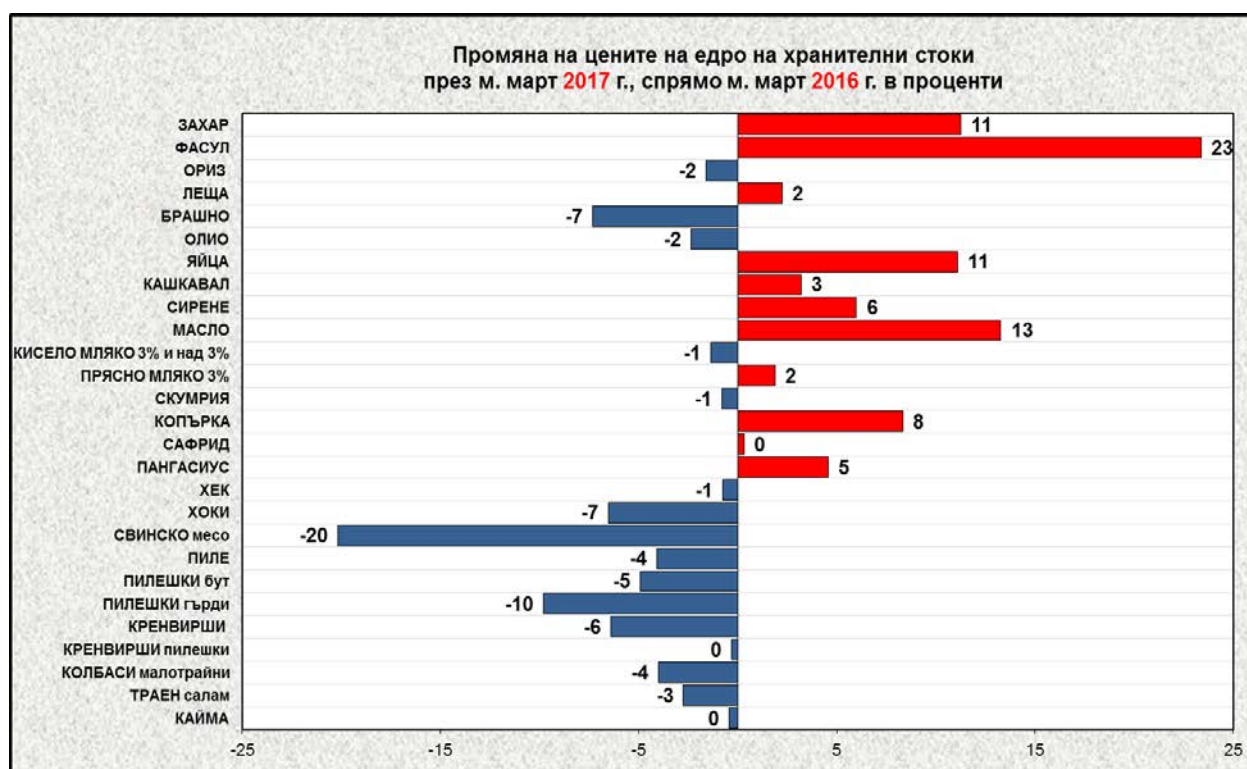
От началото на 2015 г. кривата на цената на захарта има плавен и траен възходящ тренд, който се запазва и през първите осем месеца на 2016 г. В периода септември - ноември кривата на цената на захарта се стабилизира, но на високото ниво от м. август. Поскъпването на захарта през м. март'17 спрямо м. март'16 е 11%. (фиг. 17)

Цената на олиото бележи спад на годишна база от 2%, а брашното поевтинява спрямо същия месец на миналата година със 7%. Спрямо м. март 2016 г. яйцата поскъпват с 11%. При цената на фасула е отчетен значителен ръст спрямо същия месец на миналата година от 23%, което е резултат от трайното му поскъпване през пролетта и лятото на предходната година. При цената на лещата също се наблюдава слаб ръст на годишна база от 2%. През м. март 2017 г. е отчетен спад на годишна база от 7% на брашното. (табл. 2, фиг. 12)

При цените на млечните произведения се наблюдава известно поскъпване на годишна база, което е по-силно изразено при кравето масло 13%. Цената на кравето сирене се е покачила в сравнение със същия месец на миналата годи с 6%. Цените на едро на прясното и киселото мляко се задържат около нивата от 2016 г.

Тенденциите при движението на цените на месото и месните произведения през м. март тази година спрямо същия месец на предходната година са преобладаващо низходящи. Най-голям спад на годишна база от 20% има при цената на свинското месо. В диапазона 5-10% е поевтиняването на пилешкото месо и пилешките разфасовки и месните произведения.

Наблюденията на цените на рибата на годишна база показват възходящ тренд при копърката и пангасиуса, като положителните колебания при тях са 5-8%. Поевтиняване на годишна база има при рибата хоки 7%. (фиг. 12)

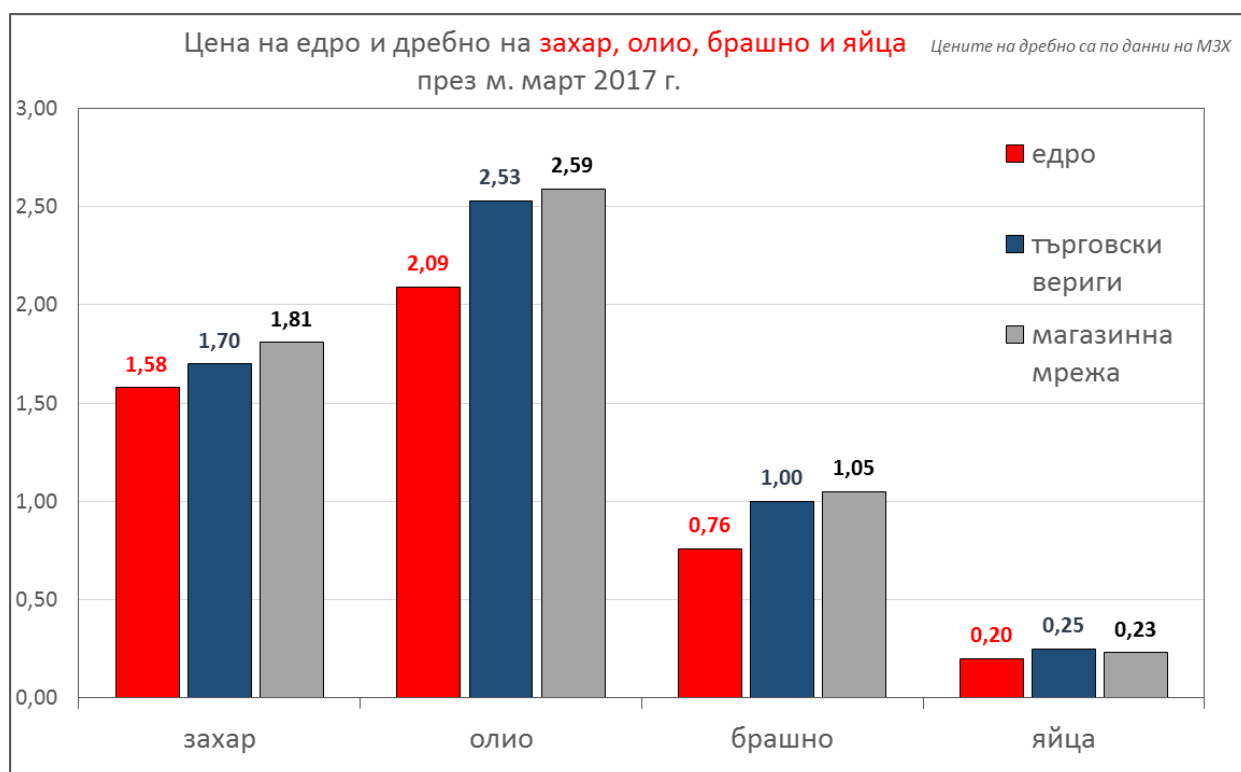

Фигура 12

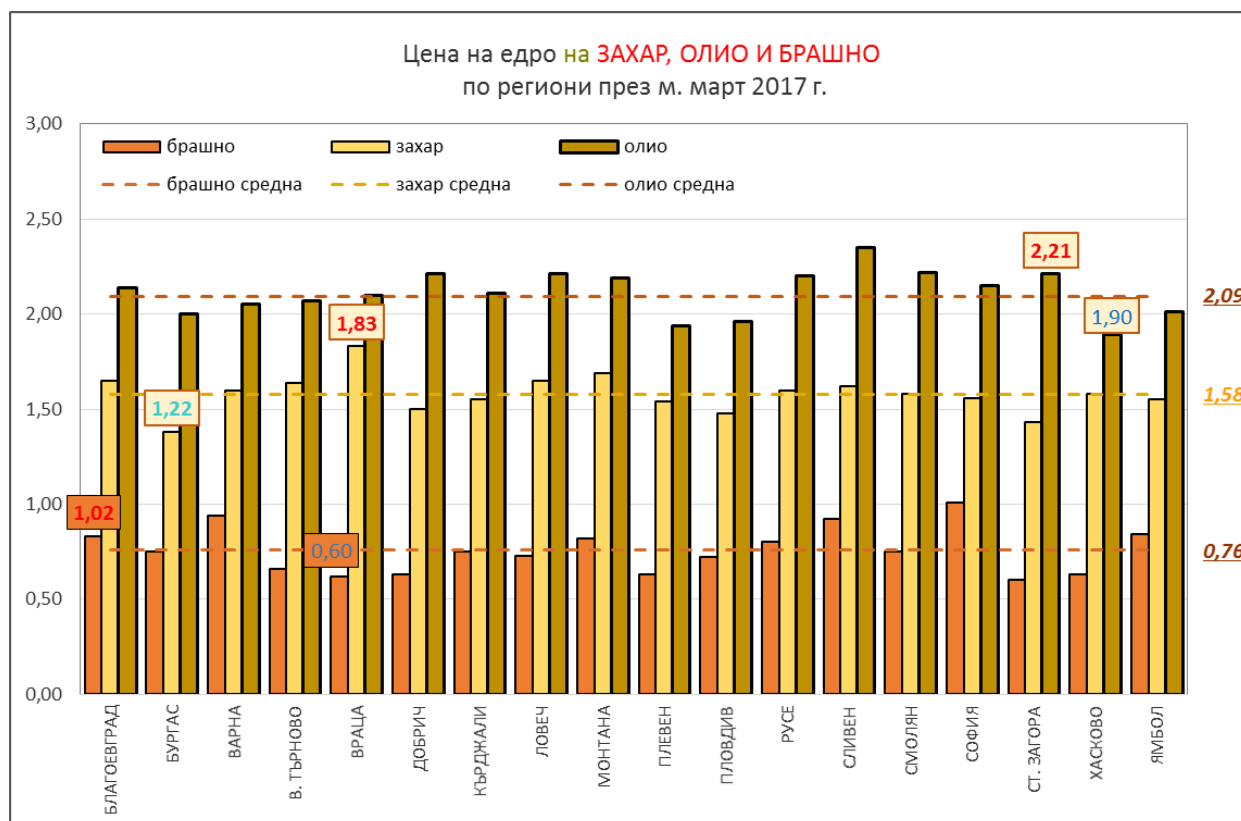
Наблюдението на цените на **дребно** на основните хранителни продукти: захар, олио, брашно и яйца показва, че през м. март най-високи са цените в магазинната мрежа, като само при яйцата се наблюдава по-висока цена в големите търговски вериги. Надценките на цените на дребно, спрямо цените на едро, в големите търговски вериги са най-големи при яйцата и брашното 25-32%, а най-малка надценка има при захарта 8%. Маржът между цените на едро и дребно на олиото е 21%. В магазинната мрежа най-голямата надценка от 38% е при брашното, а най-малка съответно при яйцата и захарта –10%. (табл.2 и фиг.13)

Таблица 2

СТОКА	цени на едро на тържищата	цени на дребно в търговските вериги	надценка в %	надценка в лв.	цени на дребно в магазинната мрежа	надценка в %	надценка в лв.
захар	1,58	1,70	8	0,12	1,81	15	0,23
олио	2,09	2,53	21	0,44	2,59	24	0,50
брашно	0,76	1,00	32	0,24	1,05	38	0,29
яйца	0,20	0,25	25	0,05	0,23	15	0,03

Фигура 13

Фигура 14

Анализът на цените на едро на основните хранителни стоки: брашно, захар и олио по **региони** показва, че отклоненията в цените в различните региони от средната за страната цена са в диапазона $\pm 20 - 40\%$.

При средна цена за страната през м. март на брашното 0.76 лв./кг, средната цена на брашното на тържищата в област Благоевград е 1.02 лв./кг, а в област Враца 0.60 лв./кг. Най-висока цена на едро на захарта през март е отчетена в област Враца – 1.83 лв./кг, а най-ниска в област Бургас – 1.22 лв./кг. Най-скъпо се е търгуvalo през месеца олиото на тържищата в област Сливен- 2.35 лв./л, най-евтино е било то в Хасковска област – 1.89 лв./л, а средната за страната цена на олиото през месеца е 2.09 лв./л. (фиг.14)

Таблица 3 Цени на едро на хранителни стоки през м. март 2012/2017 г.

март	ЗАХАР	ФАСУЛ	ОРИЗ	БРАШНО	ОЛИО	ЯЙЦА	КАШКАВАЛ	СИРЕНЕ	МАСЛО	СКУМРИЯ	СВИНСКО месо	ПИЛЕ	КАЙМА
година													
2012	2,08	2,70	2,06	0,88	2,47	0,32	10,30	4,88	1,12	4,58	6,52	3,75	4,86
2013	1,97	3,18	1,83	0,99	2,64	0,21	10,57	5,23	1,24	4,19	7,33	4,23	4,98
2014	1,48	4,45	1,94	0,84	2,00	0,18	10,84	5,72	1,32	4,29	6,77	4,05	4,88
2015	1,19	3,84	2,11	0,83	1,92	0,19	9,90	5,63	1,38	4,04	7,29	3,87	4,75
2016	1,42	2,78	1,88	0,82	2,14	0,18	9,67	5,34	1,28	3,87	7,29	3,68	4,64
2017	1,58	3,43	1,85	0,76	2,09	0,20	9,98	5,66	1,45	3,84	5,82	3,53	4,62

Анализът на цените на хранителните стоки през м. март 2017 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2012 - 2017 г.) показва, че като цяло цените се движат около нивата от м. март 2013 – 2014 г., като при свинското и пилешкото месо, каймата и рибата има траен низходящ тренд в периода 2014 – 2017 г. Малко по-високи цени през тази година в сравнение с предходните две са отчетени при млечните произведения. В сравнение с предходните 2-3 години през март 2017 г. са отчетени по-високи цени при захарта и фасула.(табл.3 и фиг. 15)

- През 2011 г. цената на *захарта* бележи драстичен скок и за шест месеца се покачва със 70%. В резултат на този скок цената на захарта през м. март 2012 г. е най-висока в сравнение със същия месец на следващите години. През м. март

2017 г. цената на захарта бележи ръст на годишна база спрямо предходните две години, но остава на по-ниско ниво спрямо периода 2012 – 2013 г.

- От 2012 г. цената на *фасула* започва да расте и през м. март 2014 г. тя е най-висока за последния шестгодишен период. От средата на същата година трендът се обръща, в резултат на което цената през март 2016 г. е най-ниска за петгодишния период. През м. март 2017 г. цената на фасула е малко над нивото от същия месец на 2016 и 2012-2013 г. (фиг. 25)

- Цената на *ориза* през последните години остава сравнително стабилна и се движи на ниво от около и малко под 2,00 лв./кг. През месец март настоящата година цената на ориза у нас се доближава до нивото от 2013 г. Стабилният характер на цената на ориза се дължи на това, че производството на ориз в страната през последните години е в известен възход и тенденциите на световния пазар на ориз не дават силно отражение върху нашия пазар. (фиг. 27)

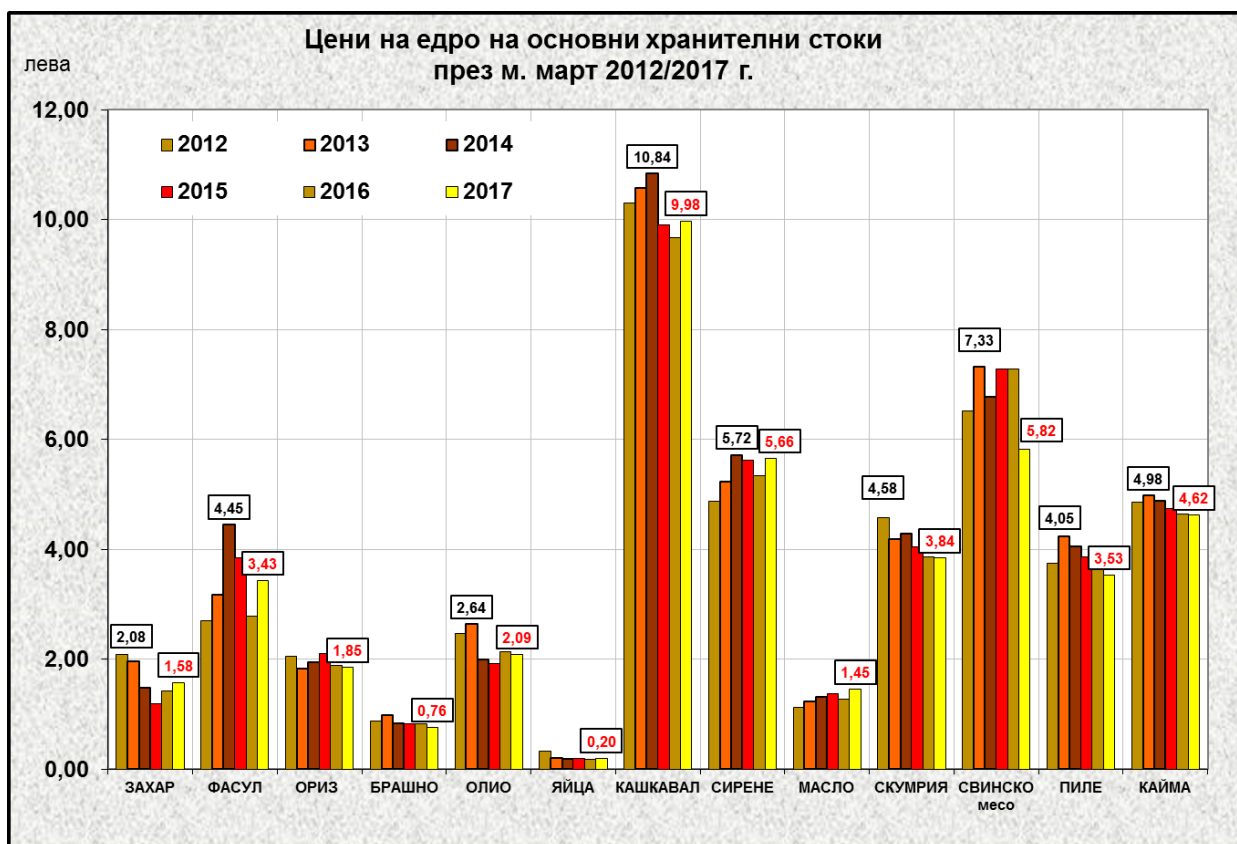
- През цялата 2012 г. кривата на цената на *брашното* има възходящ тренд, в резултат на което през м. март 2013 г. цената на брашното е най-висока за периода. През м. март настоящата година цената на брашното е на нивата от 2014 – 2016 г.

- Наред с други хранителни стоки и при *олиото* през 2012 г. се наблюдаваше трайно поскъпване. По тази причина през м. март 2013 г. цената на олиото има най-високи стойности в сравнение със същия месец на другите години от периода. През 2015 г. беше регистрирано поскъпване на олиото, в резултат на което през м. март 2016 г. стойностите са на малко по-високо ниво. През м. март на настоящата година цената на олиото остава на по-ниско ниво от 2016 г., на по-високо ниво от 2015 г. и се доближава до стойностите от същия месец на 2014 г. (фиг.19)

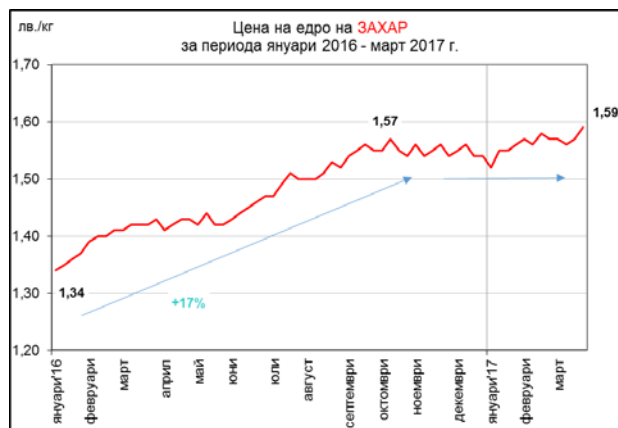
- През месец март 2017 година цените на *млечните произведения* имат разнопосочни тенденции спрямо същия месец на предходните години. Цената на кашкавал „Витоша“ следва устойчив низходящ тренд през петгодишния период 2012 – 2016 г. През м. март на настоящата година стойностите са на малко по-високо ниво в сравнение с предходните две години, но остава под цената от 2012 – 2014 г. Цената на кравето сирене през тази година е на малко по-високо ниво спрямо предходната година и спрямо 2012 и 2013 г. Тя остава, обаче под нивото от м. март 2014 и 2015 г. Цената на кравето масло през март на шестгодишния период е стабилна и се движи около 1.35 - 1.40 лв./бр. През тази година се

наблюдава лек ръст на годишна база спрямо предходния петгодишен период, но стойностите на колебанията са в тесен ценови диапазон.

- В периода 2015 – 2017 г. цените на *месото и месните изделия* имат траен и плавен низходящ тренд. През март 2013, 2015 и 2016 г. са отчетни най-високите стойности на цената на свинското месо. Тогава се наблюдаваше и голям скок на цената на месото на световния пазар. (фиг.70) През настоящата година цената на свинското месо е на най-ниското ниво от разглеждания период. Цената на скумрията през шестгодишния период също следва низходящ тренд, а през м. март тази година бележи най-ниски стойности.

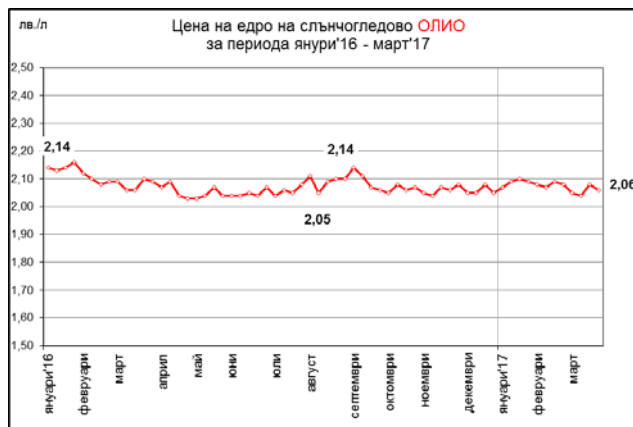
Фигура 15

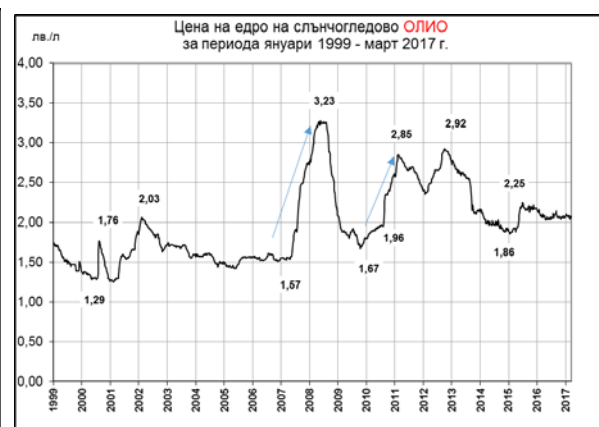
Фигура 16

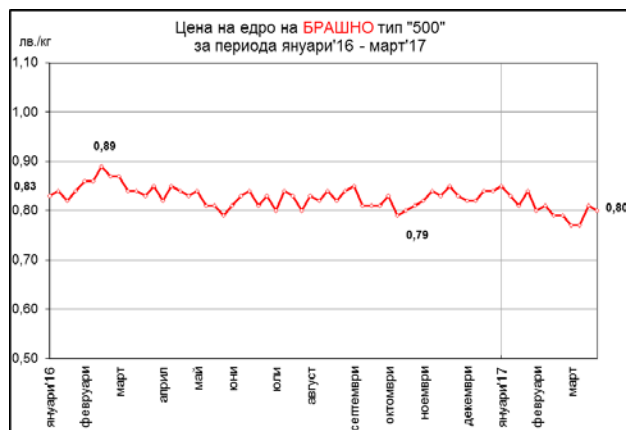
Фигура 17

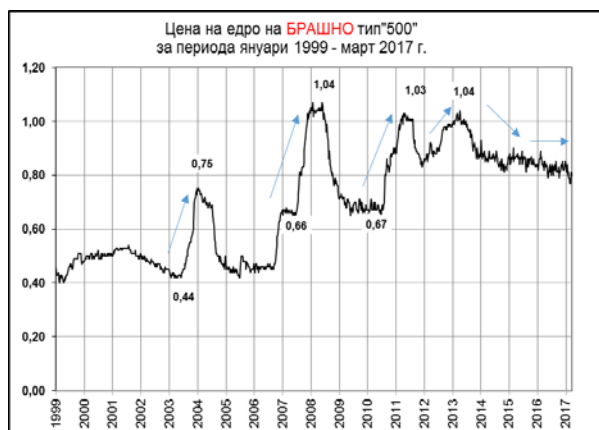
Фигура 18

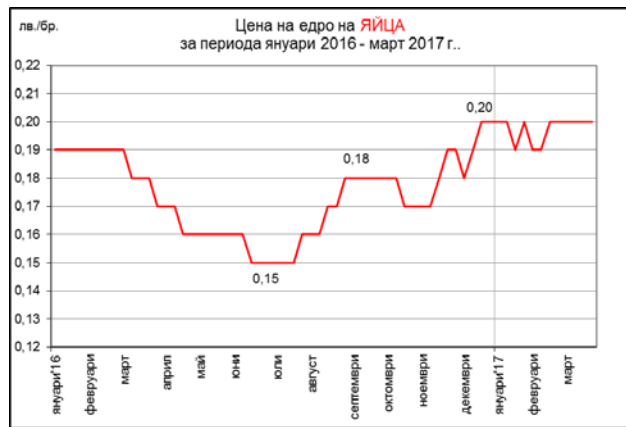
Фигура 19

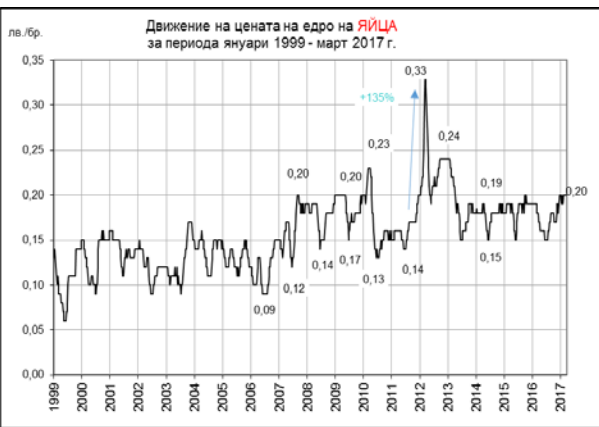
Фигура 20

Фигура 21

Фигура 22

Фигура 23

Фигура 24

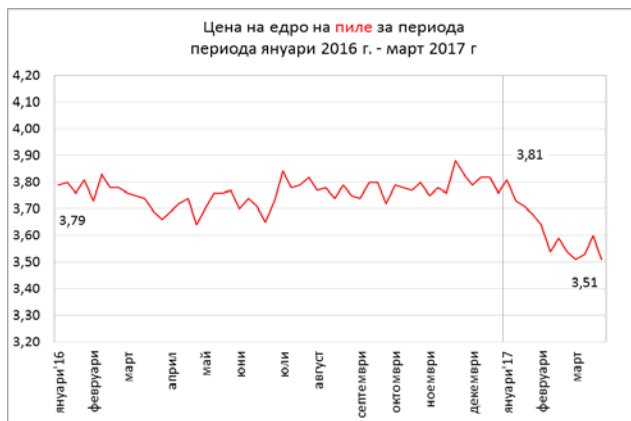
Фигура 25

Фигура 26

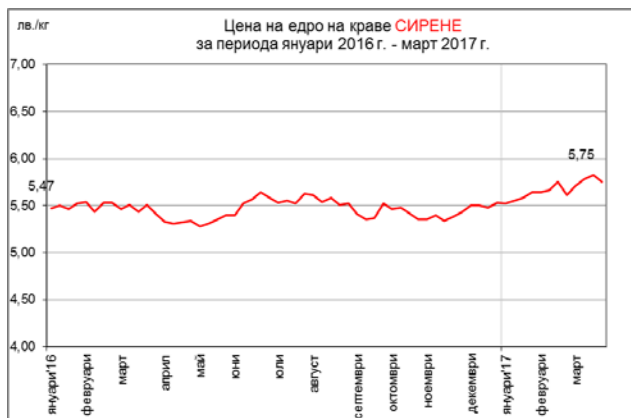
Фигура 27

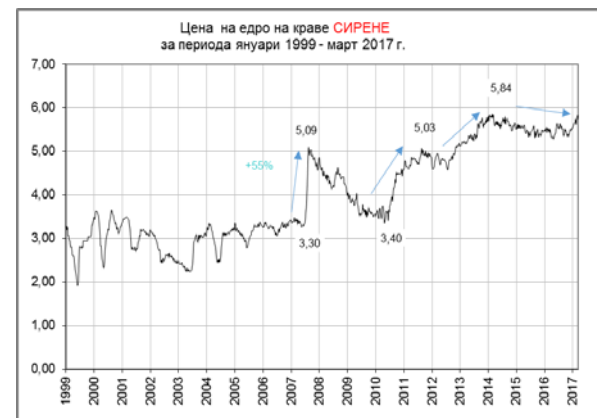
Фигура 28

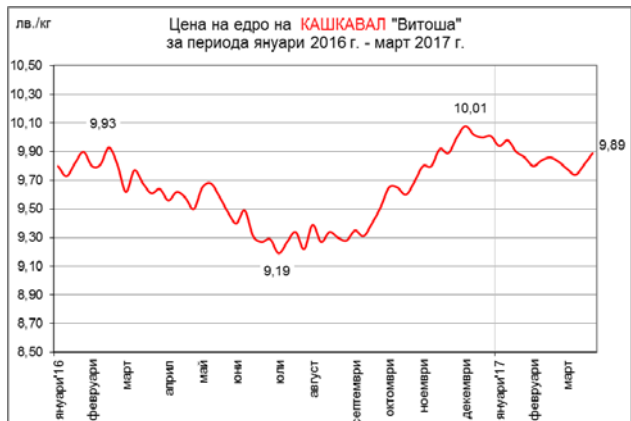
Фигура 29

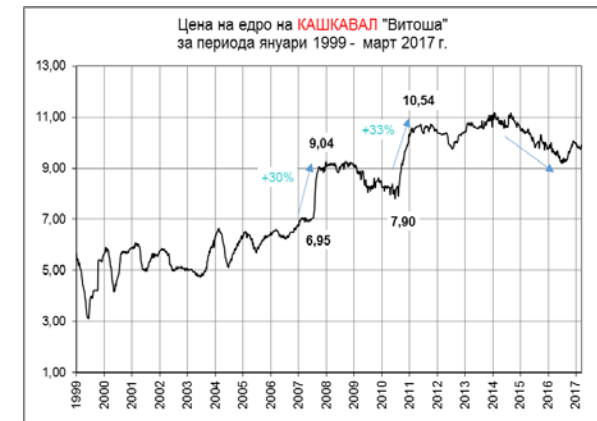
Фигура 32

Фигура 33

Фигура 34

Фигура 35

Фигура 36

Фигура 37

2. Плодове и зеленчуци

От късните есенни до ранните пролетни месеци относителният дял на българските плодове и зеленчуци на пазара е изключително нисък, но през летните месеци количествата българска продукция се увеличават.

Наблюденията върху пазара на плодове и зеленчуци през м. март показват, че предлаганите количества българската продукция се увеличават и някои от тях имат преобладаващо присъствие на пазара. (фиг. 36)

Съотношението между продажбите на български домати и домати от внос показва превес на вносните оранжерийни зеленчуци, като едва 20% от предлаганите количества домати са българско производство.

През м. март производството на български оранжерийни краставици се увеличава, в резултат на което количествата през март превишават като относителен дял вносните краставици. 59% от предлаганите на пазара краставици са българско производство.

По-силно присъствие на българска продукция на пазара през март имат и картофите, които съставляват 58% от общото количество продажби.

Наблюденията през последните години са, че производството на ябълки в страната е изключително малко и предлаганите количества не могат да задоволят търсенето, но в периода 2013 – 2016 г. се наблюдава ръст на българската продукция. През м. март 2017 г. относителният дял на български ябълки на пазара е 42%. (фиг. 38)

Фигура 38

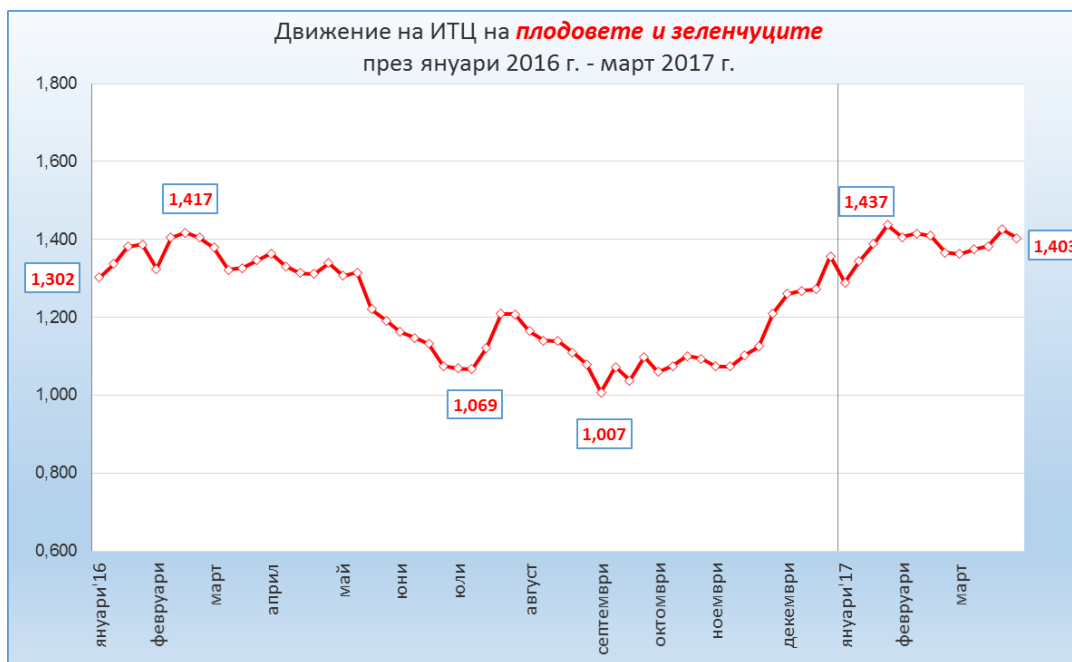
Движението на кривата на ИТЦ⁷ на плодовете и зеленчуците следва характерните за тези продукти сезонни тенденции. Максимални зимни стойности се наблюдават обикновено в периода януари – февруари, а минималните летни стойности, в зависимост от конкретните метеорологични стойности се регистрират през август.

През първата седмица на годината се наблюдава известен спад на стойностите, свързан с понижената търговска активност на населението непосредствено след празниците. През следващите седмици на януари кривата отново придобива стръмен възходящ тренд. В този период се наблюдава значително поскъпване на повечето оранжерийни зеленчуци и на някои плодове. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.437 пункта, като повишението на стойностите спрямо началото на януари е 11.5%. (фиг. 39)

В началото на м. февруари индексът на плодовете и зеленчуците стартира от ниво 1.406 пункта и през целия месец кривата има низходящ характер, което е в резултат на стабилизирането и слабото понижение на цените на зеленчуците.

⁷ В състава на този индекс са включени следните стоки: ябълки български и ябълки от внос, картофи български и от внос, лук зрял, чесън зрял, домати оранжерийни и домати от внос, краставици оранжерийни и от внос, пипер зелен, зеле, банани, портокали и лимони

Още от началото на м. март трендът се обръща и стойностите започват да се покачват. В този период се наблюдава поскъпване на оранжерийните домати, зелето, зрелия чесън. През последната седмица на месеца се забелязва успокояване на пазара на плодове и зеленчуци и индексът бележи лек спад. В края на периода кривата стъпва на ниво от 1.403 пункта, като остава над стойностите от същия период на миналата година.(фиг.39)

Фигура 39

Анализът на движението на кривата на индекса през годините показва, че най-високи зимни стойности са отчетени през 2008 г., а на най-ниско ниво индексът се е стабилизирал през лятото на 2006 г. (фиг. 40)

Фигура 40

Таблица 4

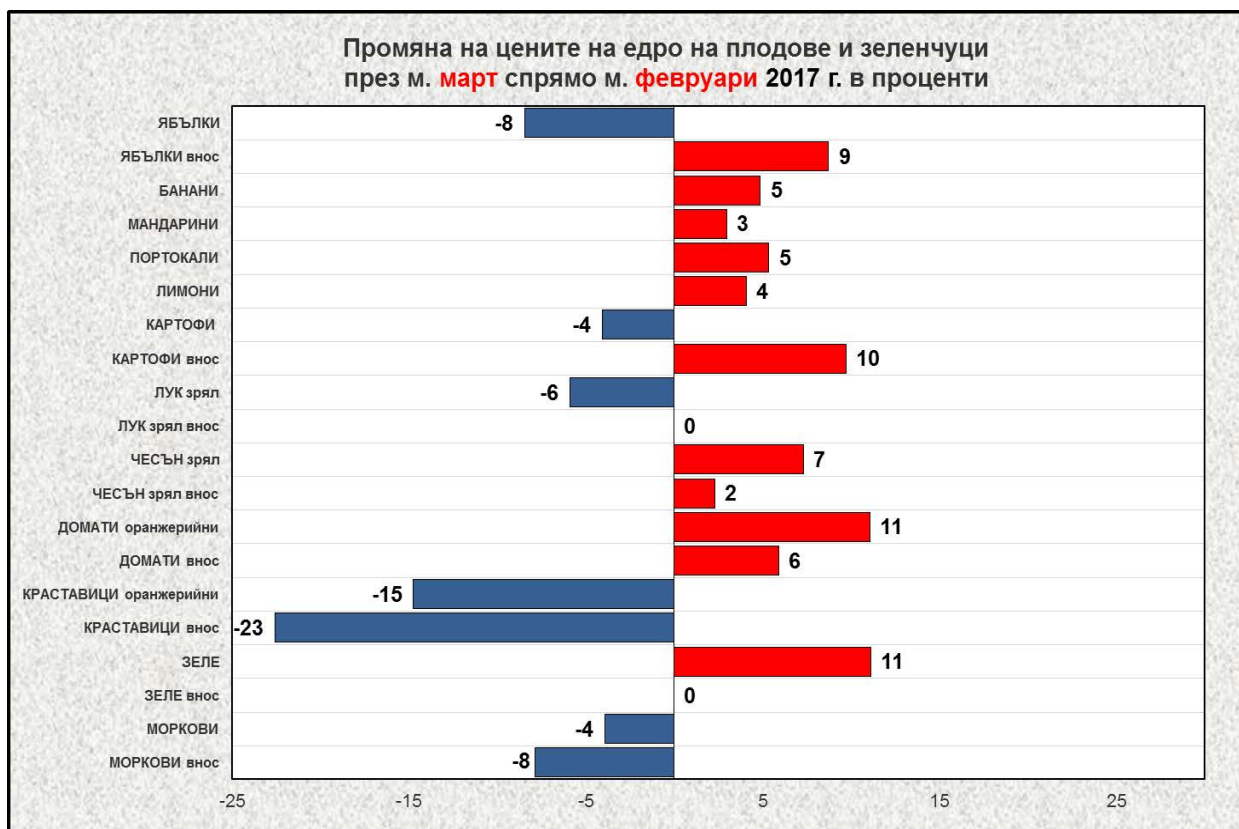
СТОКА	февруари'17	март'17	промяна в %	промяна в лв.	март'16	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЯБЪЛКИ	1,30	1,19	-8	-0,11	1,08	10	0,11
ЯБЪЛКИ внос	1,03	1,12	9	0,09	1,14	-2	-0,02
БАНАНИ	2,05	2,15	5	0,10	2,39	-10	-0,24
МАНДАРИНИ	1,34	1,38	3	0,04	1,37	1	0,01
ПОРТОКАЛИ	1,12	1,18	5	0,06	1,00	18	0,18
ЛИМОНИ	1,96	2,04	4	0,08	2,01	1	0,03
КАРТОФИ	0,74	0,71	-4	-0,03	0,61	16	0,10
КАРТОФИ внос	0,72	0,79	10	0,07	0,72	10	0,07
ЛУК зрял	0,68	0,64	-6	-0,04	0,87	-26	-0,23
ЛУК зрял внос	0,54	0,54	0	0,00	0,78	-31	-0,24
ЧЕСЪН зрял	5,48	5,88	7	0,40	4,89	20	0,99
ЧЕСЪН зрял внос	6,09	6,23	2	0,14	5,06	23	1,17
ДОМАТИ оранжерийни	2,08	2,31	11	0,23	2,18	6	0,13
ДОМАТИ внос	1,69	1,79	6	0,10	1,46	23	0,33
КРАСТАВИЦИ оранжерийни	3,46	2,95	-15	-0,51	2,18	35	0,77
КРАСТАВИЦИ внос	2,88	2,23	-23	-0,65	1,56	43	0,67
ЗЕЛЕ	0,54	0,60	11	0,06	0,85	-29	-0,25
ЗЕЛЕ внос	0,52	0,52	0	0,00	0,62	-16	-0,10
МОРКОВИ	1,02	0,98	-4	-0,04	0,84	17	0,14
МОРКОВИ внос	0,89	0,82	-8	-0,07	0,75	9	0,07

При движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. март спрямо м. февруари се наблюдават разнопосочни тенденции. (табл. 4 и фиг.41)

Цената на едро на домати бележи ръст на месечна база от 6 - 11%. (фиг.45,46) При краставиците се наблюдава значително поевтиняване от 15-23% в сравнение с предходния месец, както на българските краставици, така и на тези от внос. (фиг. 47,48)

Поскъпване през месеца е отчетено при зрелия чесън в диапазона 2 – 7%. С около 10% се покачват цените на месечна база на зелето и картофите, а при морковите и зрелия лук се наблюдава поевтиняване от около 4-8%.

Колебанията на цените на плодовете, предмет на този анализ, са преобладаващо нагоре. Поскъпването при повечето от тях е в диапазона 4-9%. Цената на ябълките през март, спрямо февруари бележи спад от 8%.(фиг.53)

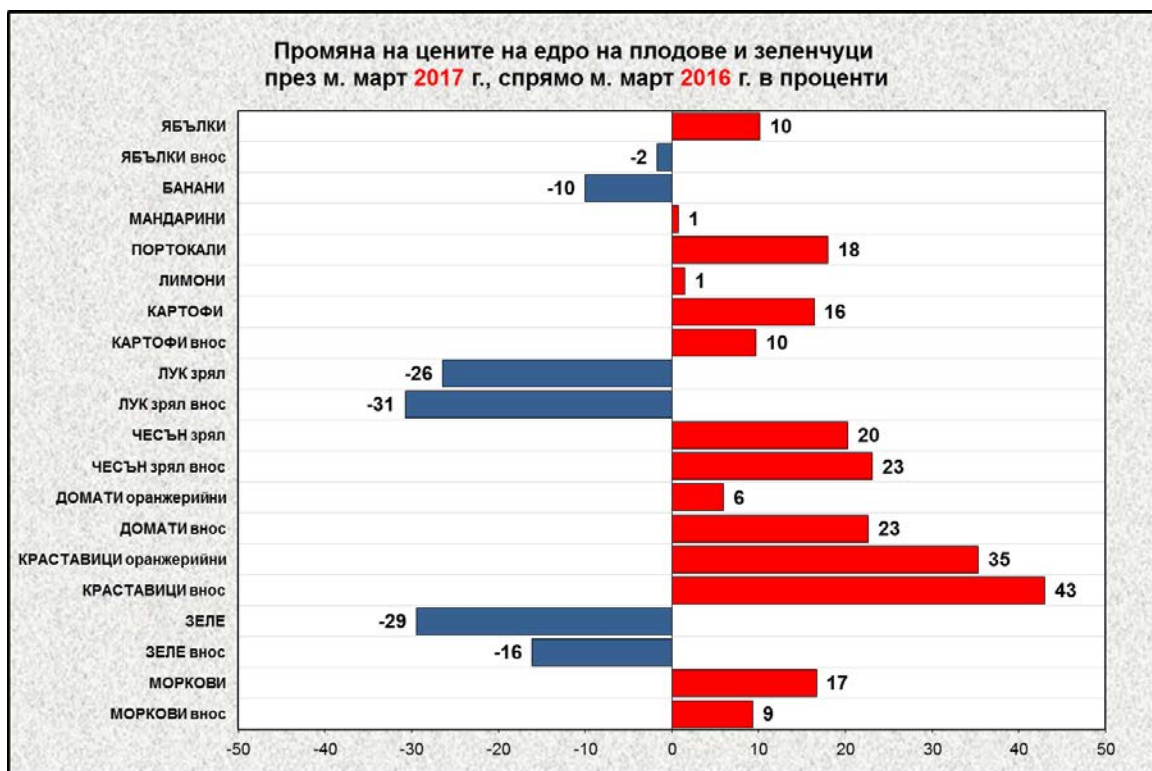
Фигура 41

В сравнение със същия месец на миналата година при цените на плодовете и зеленчуци наблюдаваните тенденции са разнопосочни. (табл.4 и фиг.42)

Поскъпване на годишна база с 30-40% има при краставиците и с 6-23% при домати, като по-голямо е поскъпването на вносните оранжерийни зеленчуци, което е резултат от засиленото присъствие на българска продукция на пазара.

Отчетен е ръст спрямо същия месец на предходната година при зрелия чесън с 20%. Ръст на стойностите на годишна база с около 10-15% е отчетен и при морковите и картофите. Поевтиняване спрямо м. март 2016 г. се наблюдава при зелето (16-29%) и зрелия кромид лук (26-31%).

През м. март 2017 г. се наблюдава поскъпване на годишна база и при част от плодовете. Поскъпване спрямо същия месец на предходната година има при ябълките и портокалите. Малко по-ниски цени през тази година са регистрирани при бананите, а цените на останалите плодове са близки до нивата от предходната година.

Фигура 42

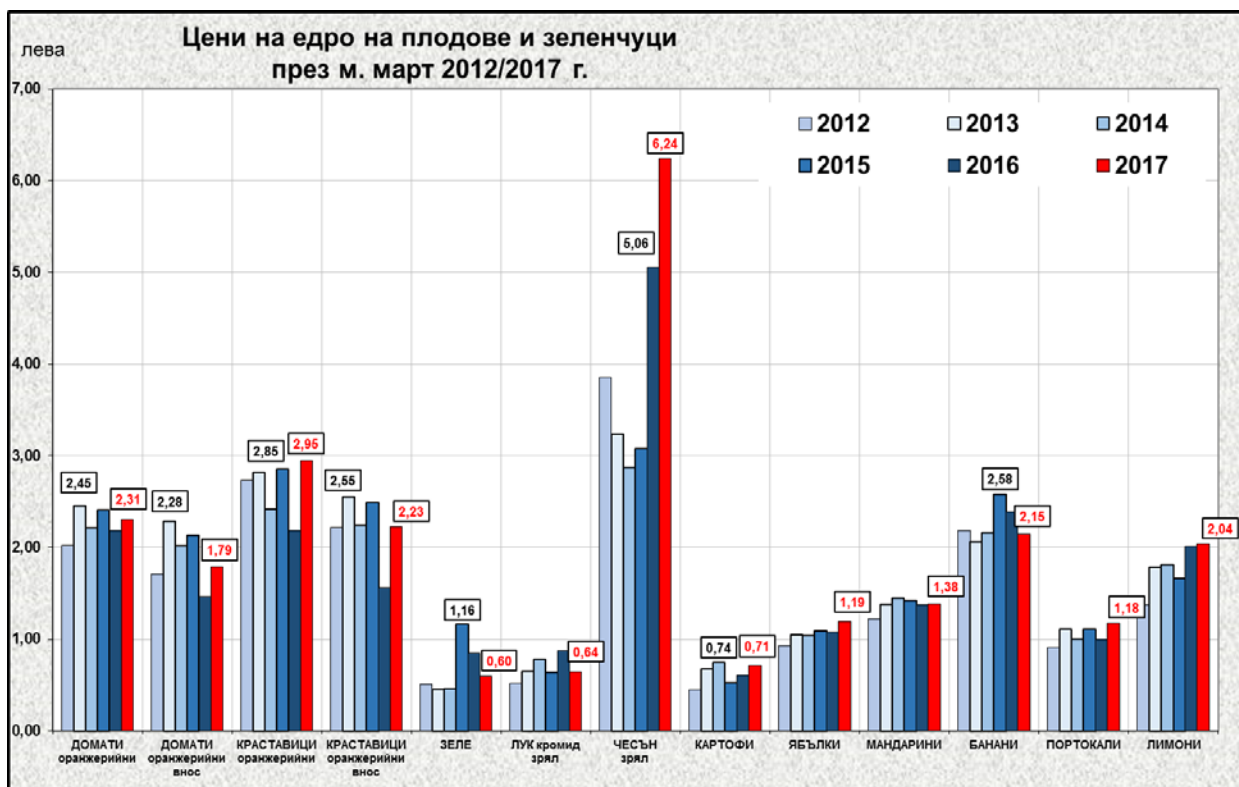
Анализът на движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. март 2017 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2012 – 2017 г.) показва следните тенденции: (табл. 5 и фиг. 43)

- Плодовете и зеленчуците имат изцяло сезонен характер, а цените им силно се влияят от конкретните климатични и метеорологични условия. По тази причина цените на тези стоки са силно чувствителни и варират в сравнително големи диапазони за кратки времеви периоди.

- По същата причина относителният дял на количествата българска продукция през м. март на последните шест години е функция и от конкретните метеорологични условия.

Таблица 5 Цени на едро на зеленчуци и плодове през м. март 2012/2017г.

март	ДОМАТИ оранжерийни	ДОМАТИ оранжерийни внос	КРАСТАВИЦИ оранжерийни	КРАСТАВИЦИ оранжерийни внос	ЗЕЛЕ	ЛУК кромид зрял	ЧЕСЪН зрял	КАРТОФИ	ЯБЪЛКИ	МАНДАРИНИ	БАНАНИ	ПОРТОКАЛИ	ЛИМОНИ
година													
2012	2,02	1,71	2,73	2,22	0,51	0,52	3,86	0,45	0,93	1,22	2,18	0,91	1,37
2013	2,45	2,28	2,82	2,55	0,45	0,65	3,24	0,67	1,05	1,38	2,06	1,11	1,79
2014	2,21	2,02	2,42	2,24	0,46	0,78	2,87	0,74	1,04	1,45	2,16	1,00	1,81
2015	2,41	2,13	2,85	2,49	1,16	0,64	3,08	0,52	1,09	1,42	2,58	1,11	1,66
2016	2,18	1,46	2,18	1,56	0,85	0,87	5,06	0,61	1,08	1,37	2,39	1,00	2,01
2017	2,31	1,79	2,95	2,23	0,60	0,64	6,24	0,71	1,19	1,38	2,15	1,18	2,04

Фигура 43

- Цените на оранжерийни домати през м. март 2017 г. са на по-високо ниво спрямо същия месец на 2016, 2014 и 2012 г. г. и се доближават се до нивата от 2013 и 2015 г.

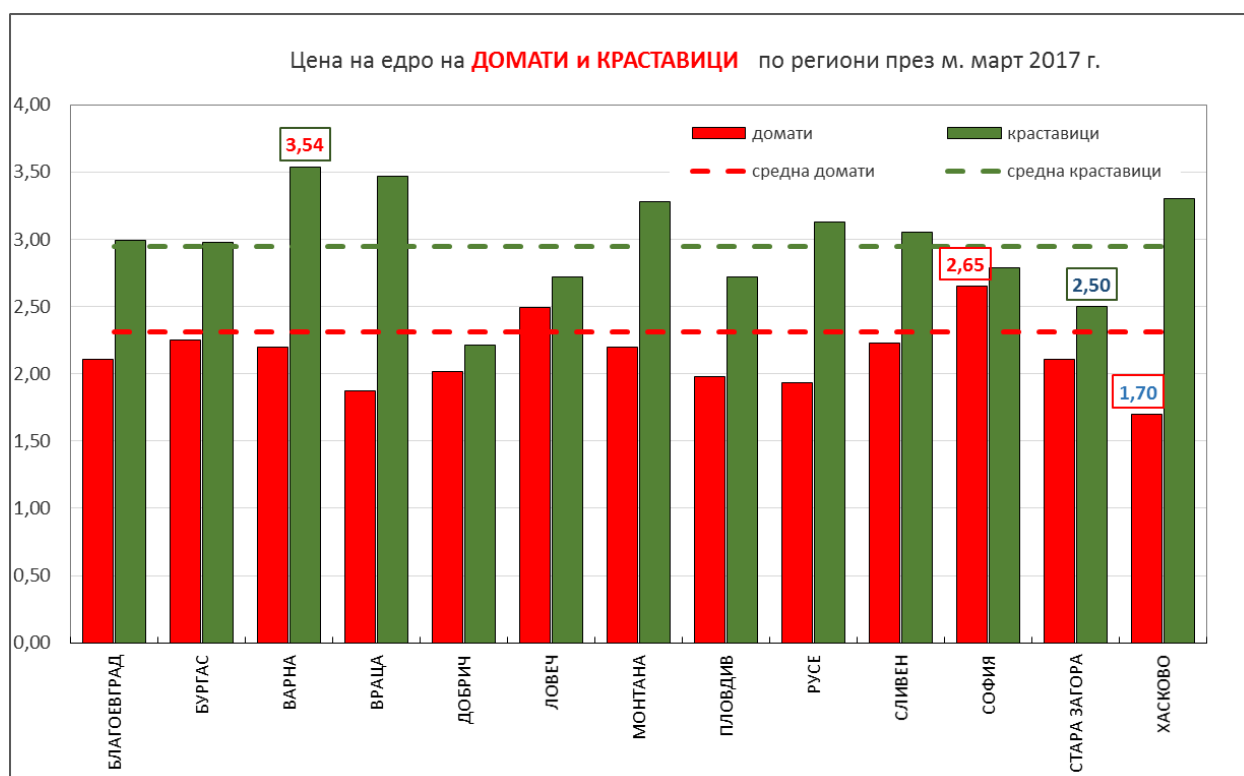
- Цените на българските оранжерийни краставици през м. март на настоящата година са най-високи в сравнение със същия месец на предходните пет години, а цената на краставиците от внос се доближава до нивото от м. март на 2012 и 2014 г.

- Цената на картофите през тази година е по-висока в сравнение с предходните две години и се доближава до нивото от 2014 г.

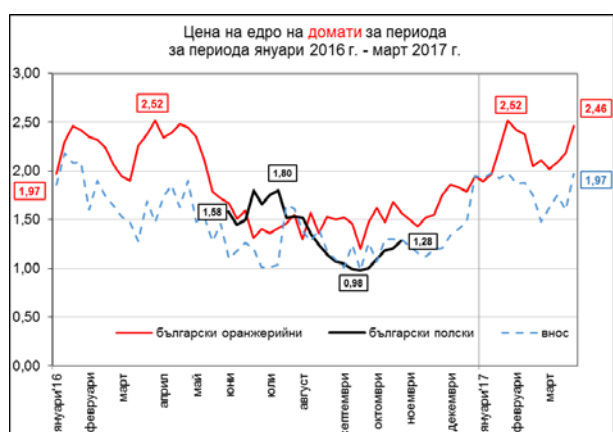
- Цената на едро на ябълките през месец март 2012 - 2016 г. остава сравнително стабилна, като през тази година стойностите са малко по-високи.

- Цените на портокалите през тази година са на малко по-високо ниво спрямо предходните пет години, цените на бананите и мандарините са по-ниски, а цената на лимоните през последните две години е по-висока спрямо периода 2012 – 2015 г.

Анализът на цените на едро на зеленчуците по *региони* показва, че отклоненията на цените в различните региони от средната за страната цена са значителни и достигат до 60 - 80%.(фиг.44)

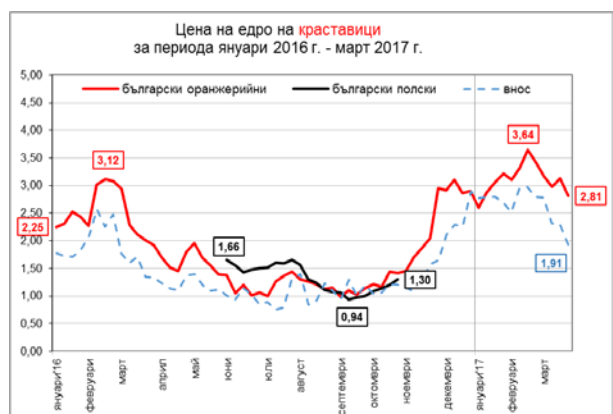
Фигура 44

Фигура 45

Фигура 46

Фигура 47

Фигура 48

Фигура 49

Фигура 50

Фигура 51

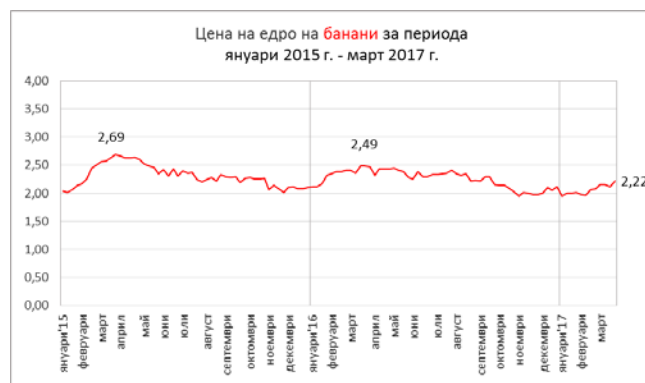
Фигура 52

Фигура 53

Фигура 54

Фигура 55

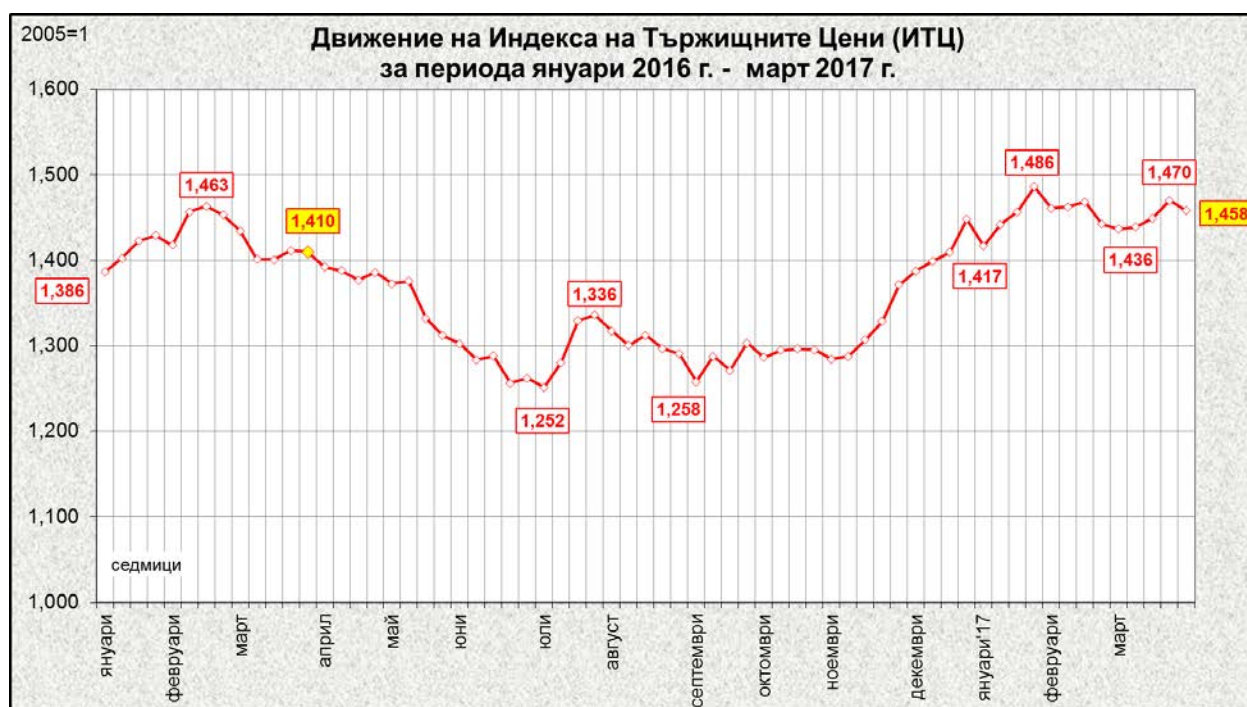

Фигура 56

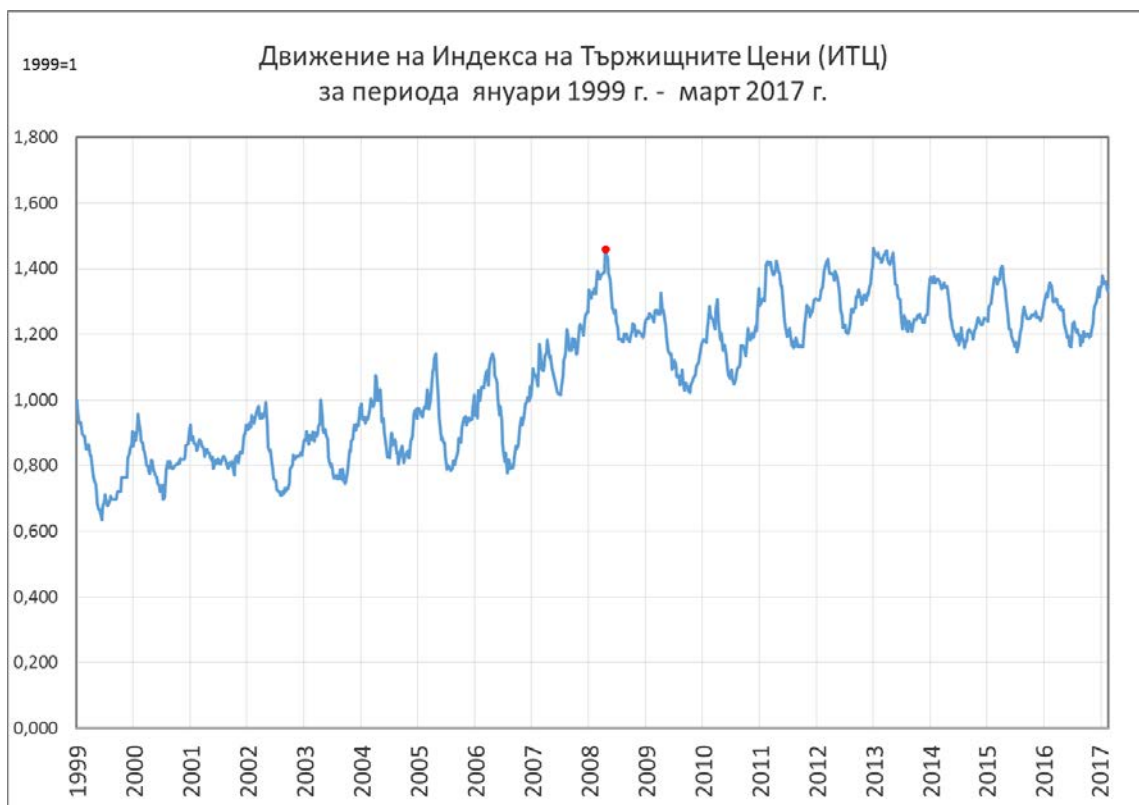
3. Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)

След краткотрайния спад на кривата на индекса на тържищните цени през първата седмица на годината, стойностите възстановяват нивата от края на декември и кривата придобива възходящ тренд. Наблюденията от предходните години показват, че най-високите си стойности индексът има в края на януари и през февруари. В началото на годината индексът стартира от ниво 1.417 пункта. През следващите седмици кривата запазва устойчив възходящ тренд. В края на януари стойностите се стабилизират на ниво от 1.486 пункта. Още от първата седмица на февруари индексът тръгва надолу и кривата придобива устойчив низходящ тренд. Понижението на стойностите на индекса за месеца е 5%, а стойностите се доближават до нивото от същия период на предходната година.

От началото на м. март трендът се обръща и кривата тръгва плавно нагоре. В предпоследната седмица на месеца стойностите стъпват на ниво от 1.470 пункта, като покачването на индекса за този период е 2.4%. В края на месеца пазарът на храни, особено на плодовете и зеленчуците се успокоява, стойностите се понижават и кривата се стабилизира на ниво от 1.458 пункта. В сравнение със същия период на миналата година това ниво е по-високо с 3.4% (фиг. 57)

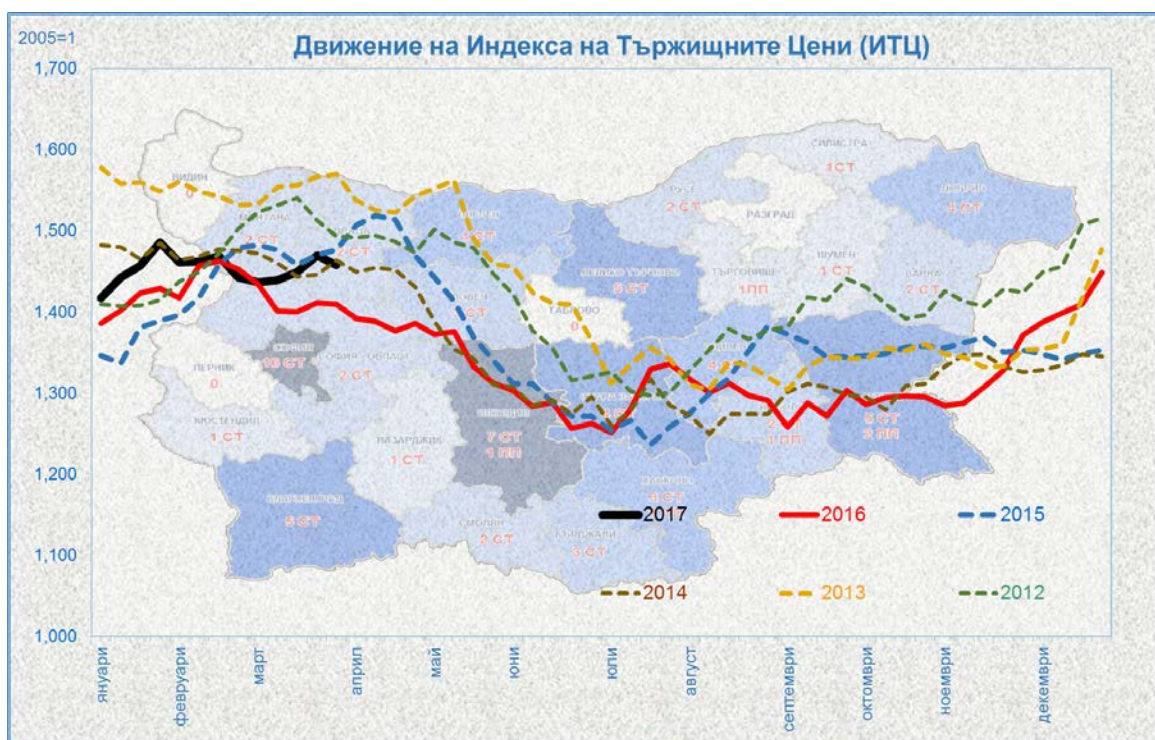

Фигура 57

Фигура 58

Движението на ИТЦ в периода януари 1999 г. – февруари 2017 г. следва определени тенденции на силен ръст на стойностите през зимата и ниски нива през лятото. Най-високите стойности за този период индексът достига през зимата на 2008 г. (фиг. 58,59)

Фигура 59

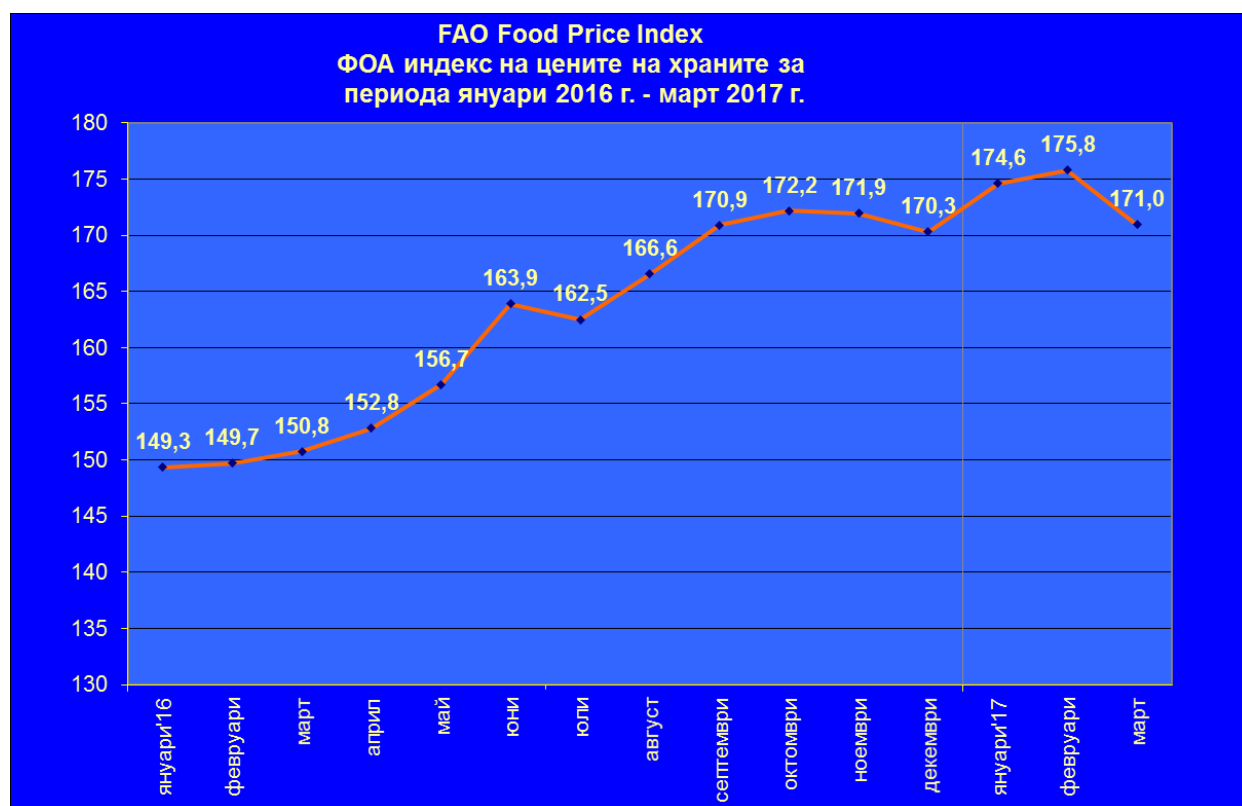
4. *Международни цени*

Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари. Цените на стоки като олио, захар, брашно, ориз и др. са силно зависими от борсовите цените на тези стоки на големите световни и европейски стокови борси.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки. (фиг.60)

През м. март 2017 г. средните стойности на Индекса на цените на храните⁸ на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (ФАО)⁹ са 171 пункта, което е с 5 пункта (2.8%) по-ниско в сравнение с м. февруари. В сравнение със същия месец на миналата година ФАО индексът е с 20 пункта (13.4%) по-висок. (фиг.61)

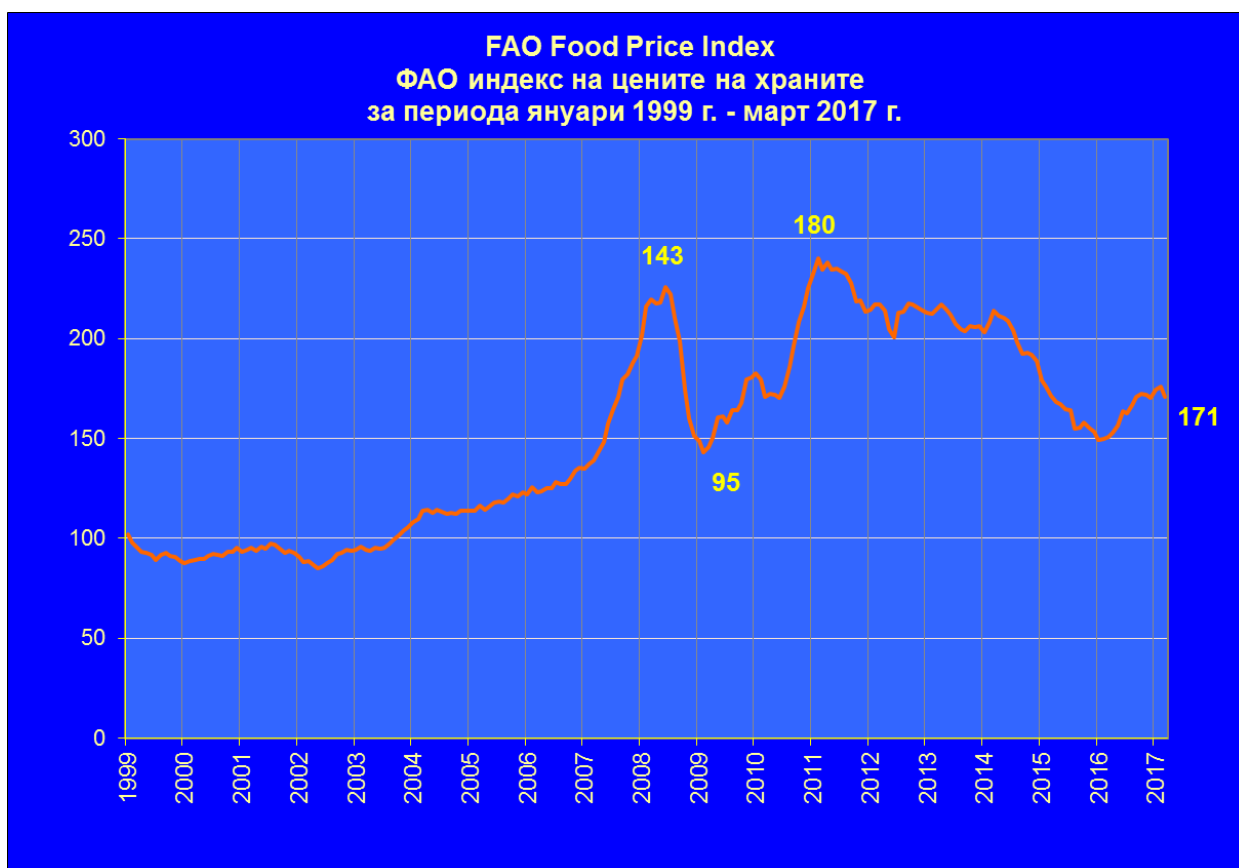
С изключение на месата, индексите на цените на останалите групи стоки, влизащи в структурата му са се понижали, което е най-силно изразено при захарта и растителните масла. ФАО индексът на зърнените храни се е понижил през март спрямо февруари с 2.7 пункта или 1.8%. Индексът на зърнените храни се стабилизира през март на ниво от 147.8 пункта и е на нивото от м. март на миналата година.(фиг.62,63)

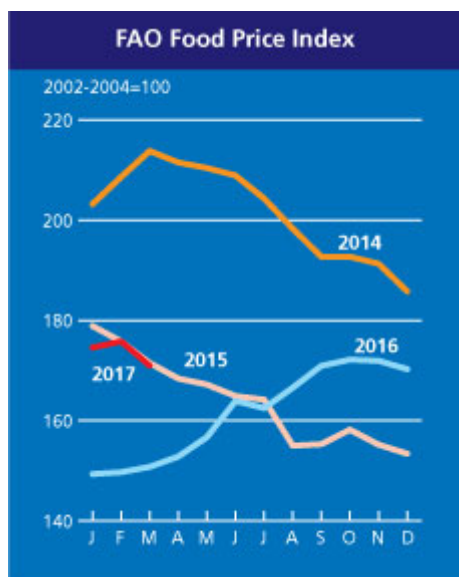
Фигура 60

⁸ FFPI – FAO Food Price Index

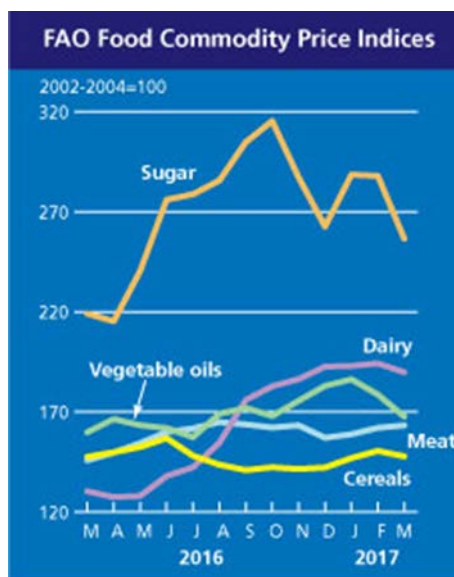
⁹ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

Фигура 61

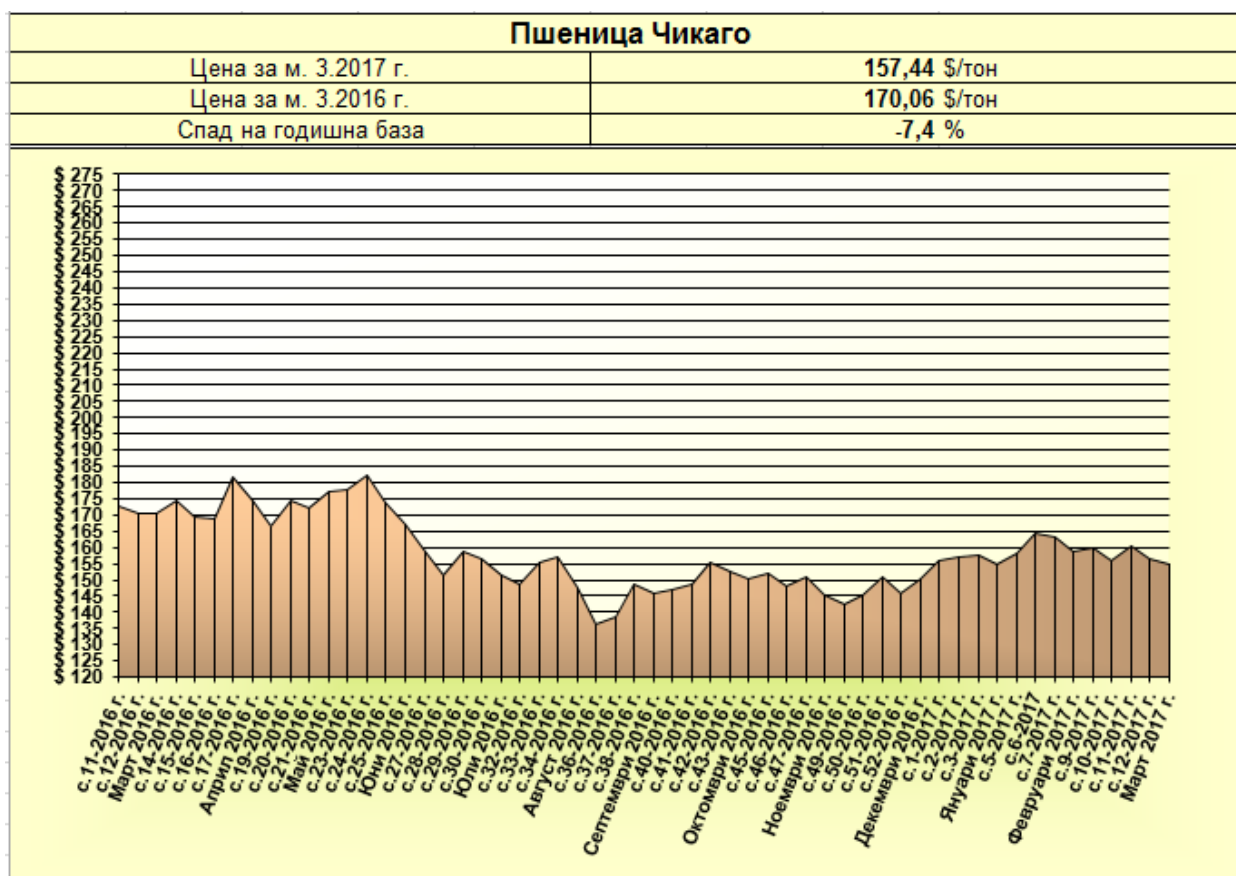
Фигура 62

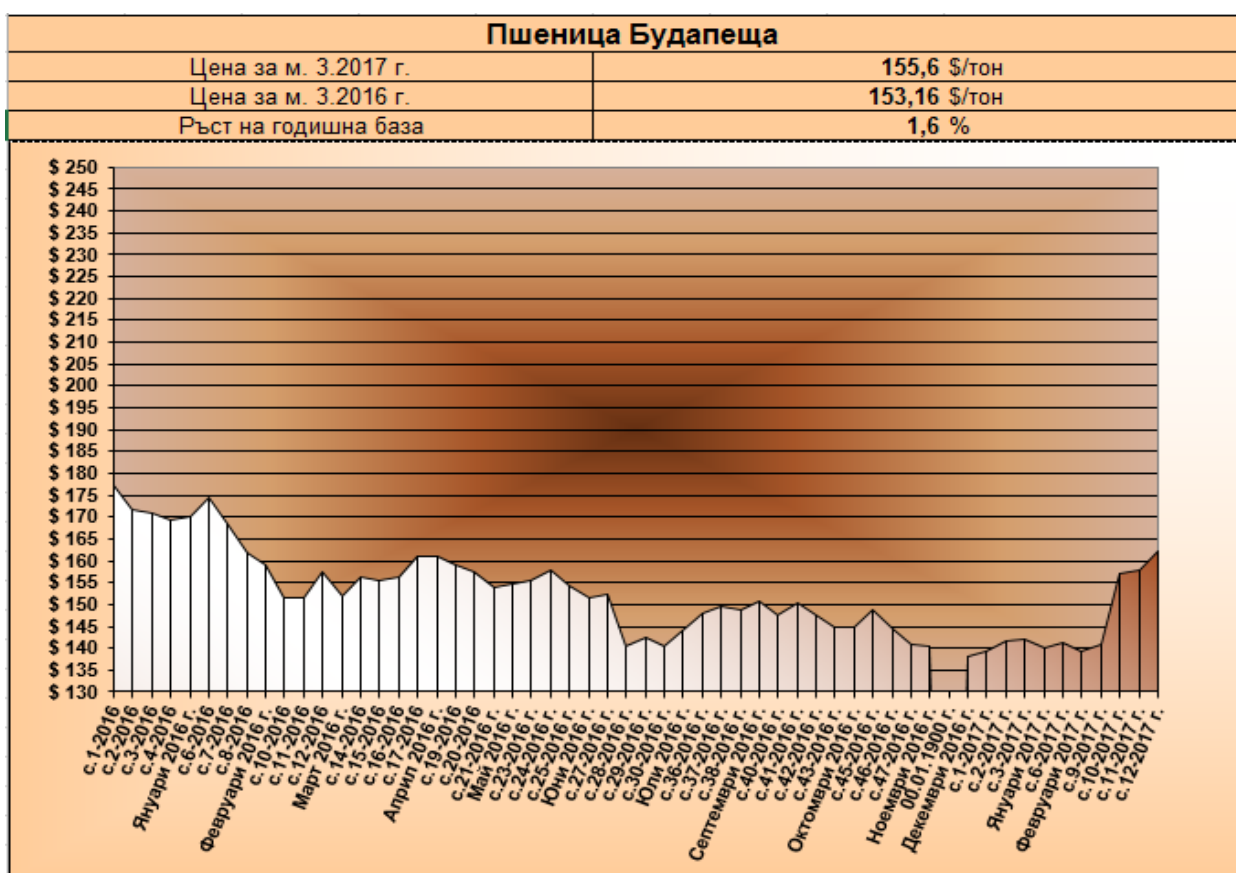
Фигура 63

През м. март 2017 г. се наблюдава спад на цената на **пшеницата** на стоковата борса в Чикаго, като средната цена за месеца е 157.44 \$/тон. На годишна база е отчетен спад на цената на пшеницата на стоковата борса в Чикаго от 7,4%. (фиг.64

Наблюденията за последните 10 години показват, че цената на пшеницата през м. август 2016 г. е на най-ниското ниво от 2007 г. (фиг. 66)

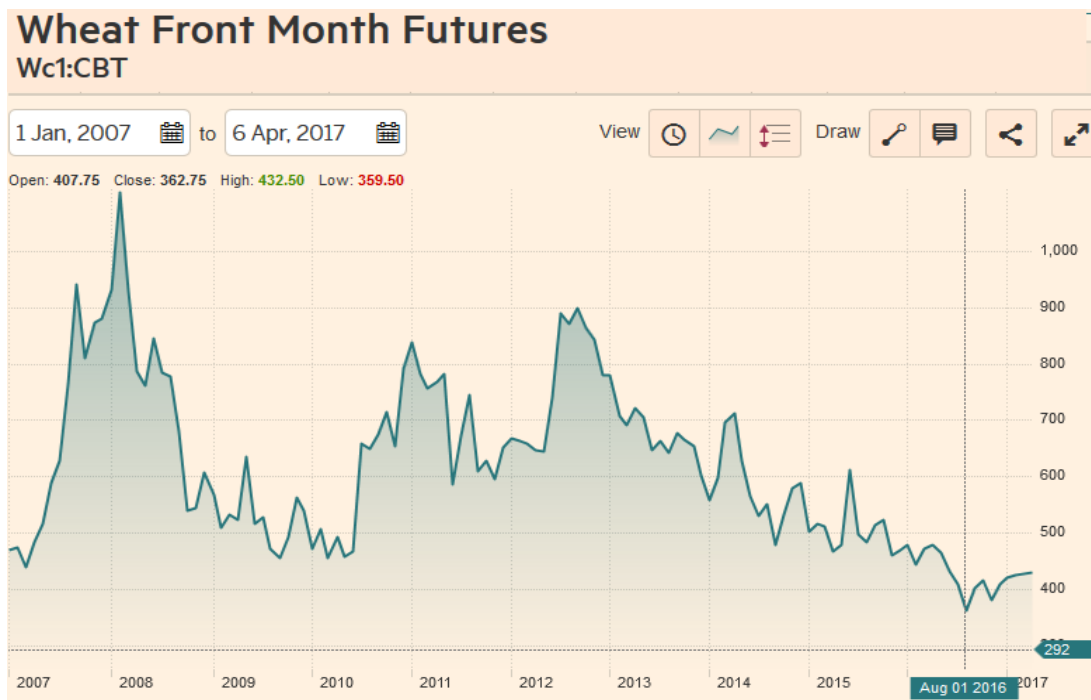

Фигура 64

Фигура 65

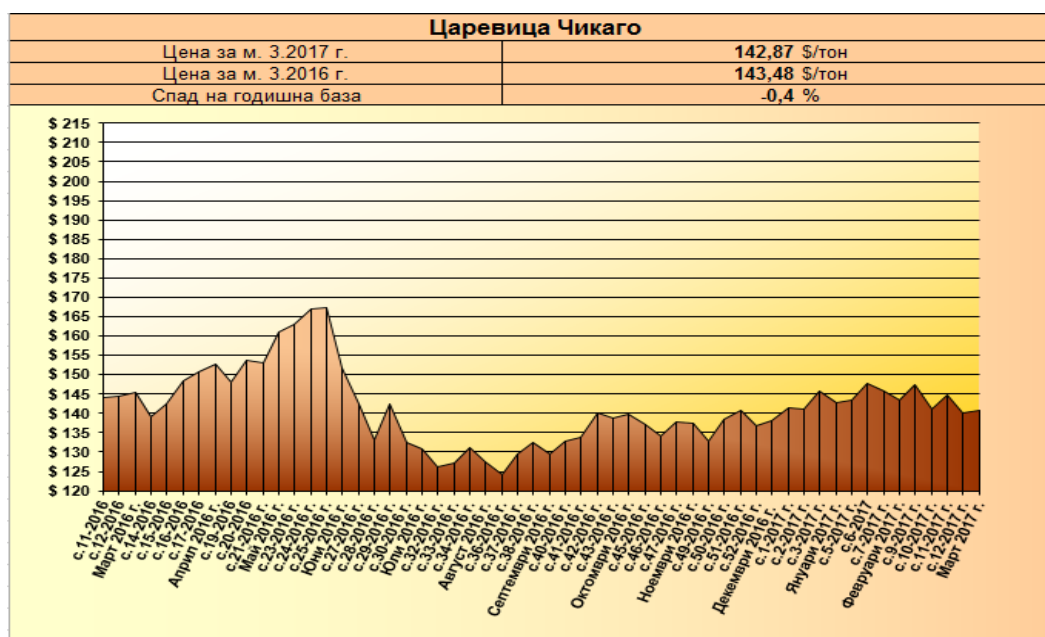
Цената на пшеницата на стоковата борса в Будапеща бележи ръст на годишна база от 1,6%. (фиг. 65)

Фигура 66

Цената на **царевицата** в Чикаго през м. март 2017 г. се понижава леко и се стабилизира на ниво от 142.87 \$/тон. На годишна база се наблюдава спад на цената на царевицата на стоковата борса в Чикаго от 0.4% и от 1% на стоковата борса в Будапеща. (фиг.67,69)

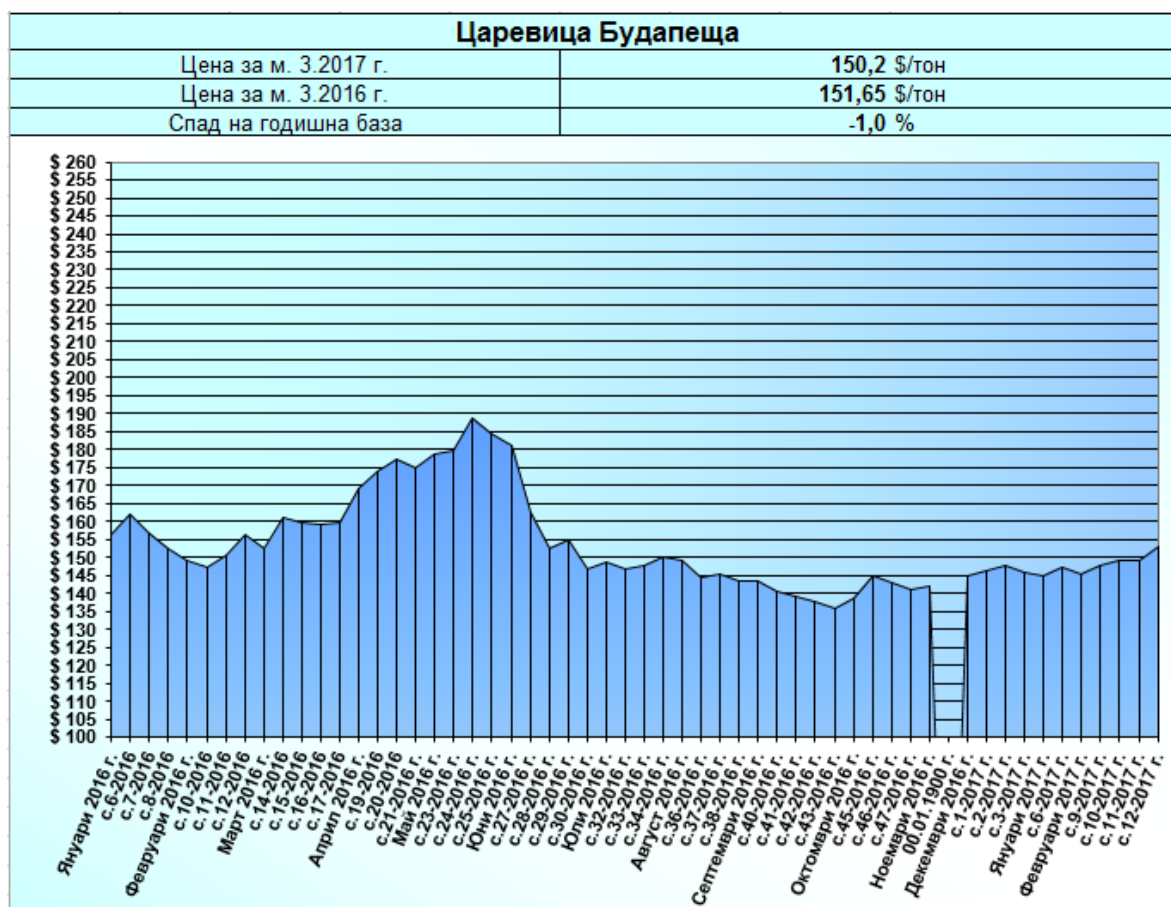
Наблюденията за последните 10 години показват, че цената на царевицата на стоковата борса в Чикаго е била най-ниска през лятото на 2016 г. , а най-висока през 2012 г. (фиг. 68)

Фигура 67

Фигура 68

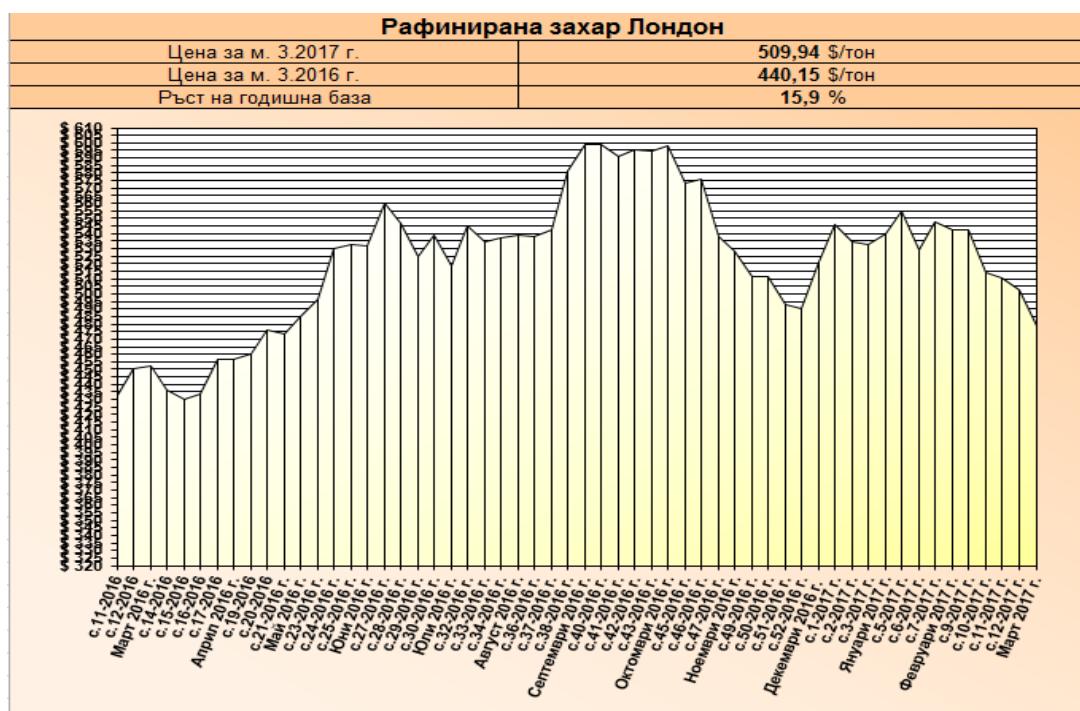
Фигура 69

В периода 19 февруари – 24 март 2016 г. е отчетен значителен ръст на цената на **захарта** на Лондонската стокова борса, когато стойностите се покачват с 26%. След известен спад през втората половина на м. март, през м. април и май кривата отново тръгва нагоре. Наблюдаваният от м. април възходящ тренд при движението на цената на захарта на международния пазар се запазва и през септември, като през втората половина на месеца тенденцията се засилва и придобива стръмен характер. През м. октомври кривата се стабилизира, но на високото ниво от м. септември. През м. ноември се наблюдава устойчив низходящ тренд, като цената на захарта на борсата в Лондон бележи спад за месеца от 11%. От края на м. декември се наблюдава обръщане на тренда и цената на Лондонската стокова борса започва да се покачва. След стабилизиране на кривата в периода януари - средата на февруари се заражда трайна и устойчива низходяща тенденция.(фиг.70,71)

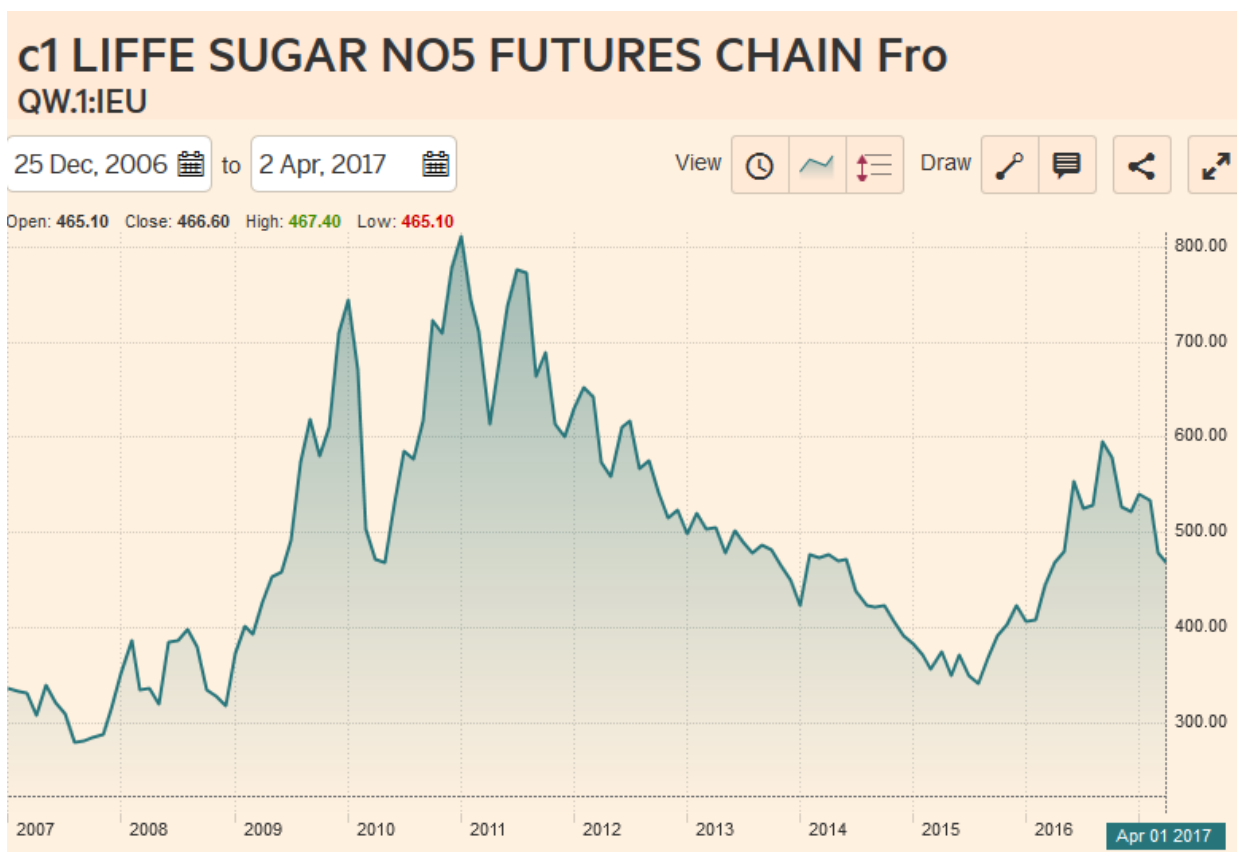
През март ФАО индексът на захарта стъпва на ниво от 256.6 пункта, което е с 31.3 пункта (10.9%) по-ниско от стойностите през февруари и достига най-ниското си ниво от м. май 2016 г. (фиг.63)

На годишна база е отчетен ръст на цената на рафинираната захар на борсата в Лондон от 15.9%. (фиг. 70)

Въпреки наблюдаваният устойчив ръст на цената на захарта на международния пазар през последните месеци, тя остава много под пиковите стойности от 2011 г., когато цената достигна исторически за последните 20 години стойности от 850 долара/тон. (фиг. 71)

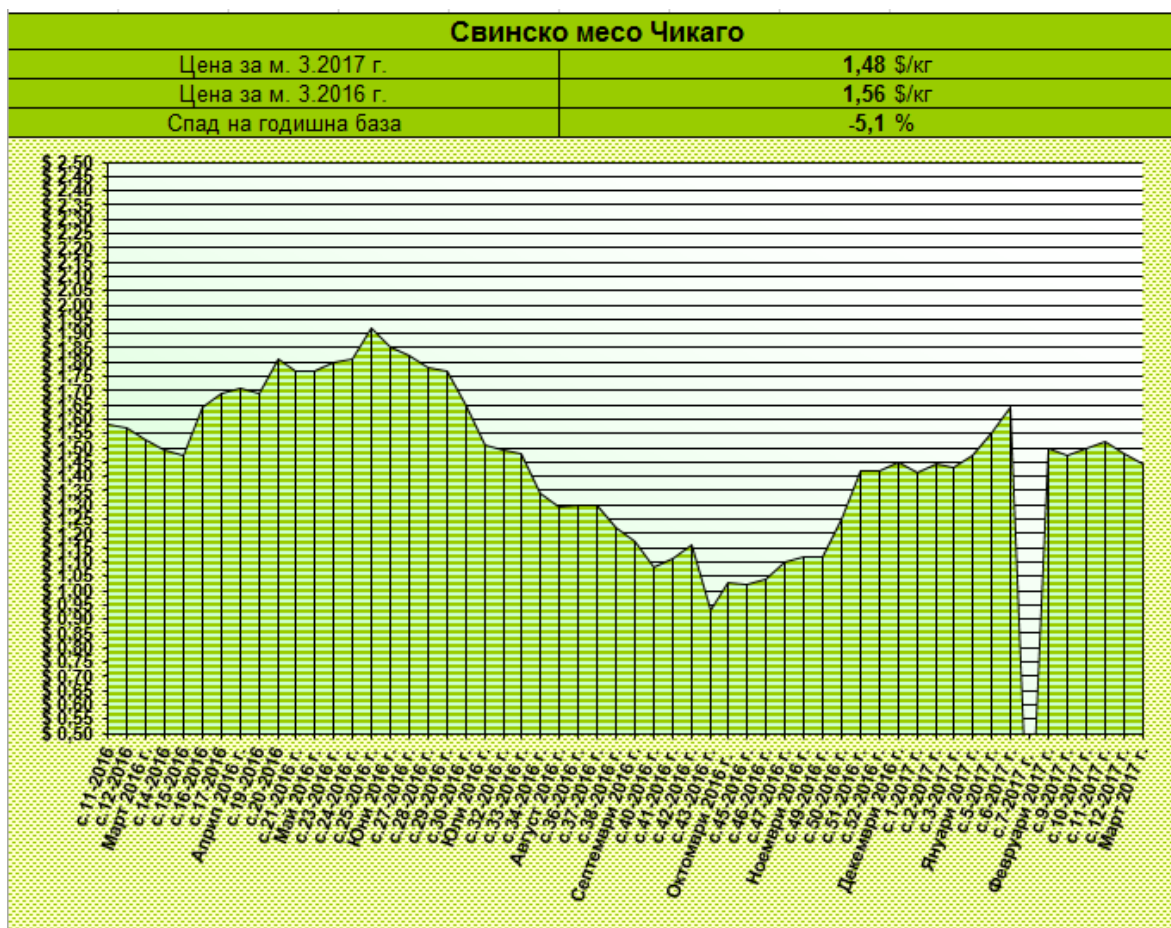
Фигура 70

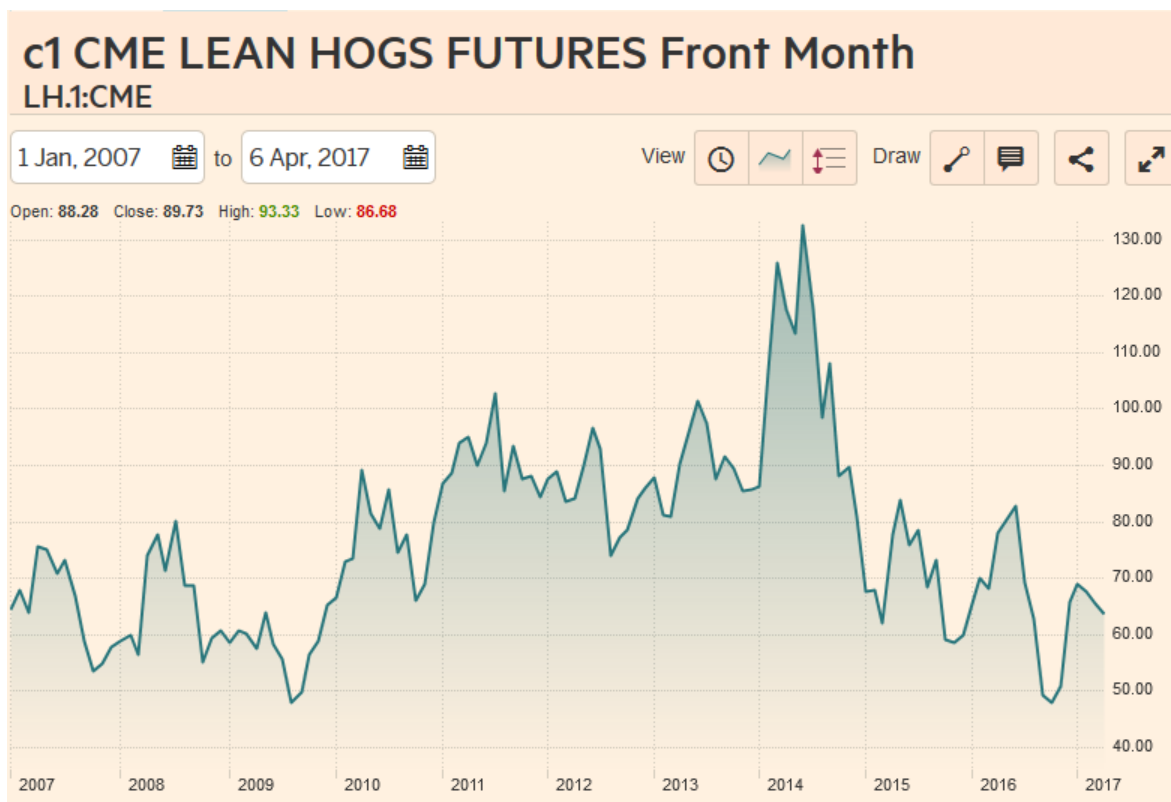
Фигура 71

След няколко месеца на покачване на международната цена на **свинското месо**, през м. юни и юли 2016 г. се наблюдава стабилизиране и спад на стойностите. През следващите два месеца се наблюдава силна и устойчива низходяща тенденция, като намалението на международната цена на свинското месо в периода юни – септември е 45%. От началото на октомври кривата тръгва нагоре, но без да достига високото ниво от лятото на 2016 г. През декември 2016 и януари 2017 г. цената на свинското месо на световния пазар се стабилизира на ниво от около 1.40 – 1.50 \$/кг. Тенденцията се запазва през първите седмици на февруари, но от средата на същия месец се наблюдава обръщане на тренда. През м. март стойностите се стабилизируют и стъпват на ниво от 1.48 \$/кг. (фиг. 72,73)

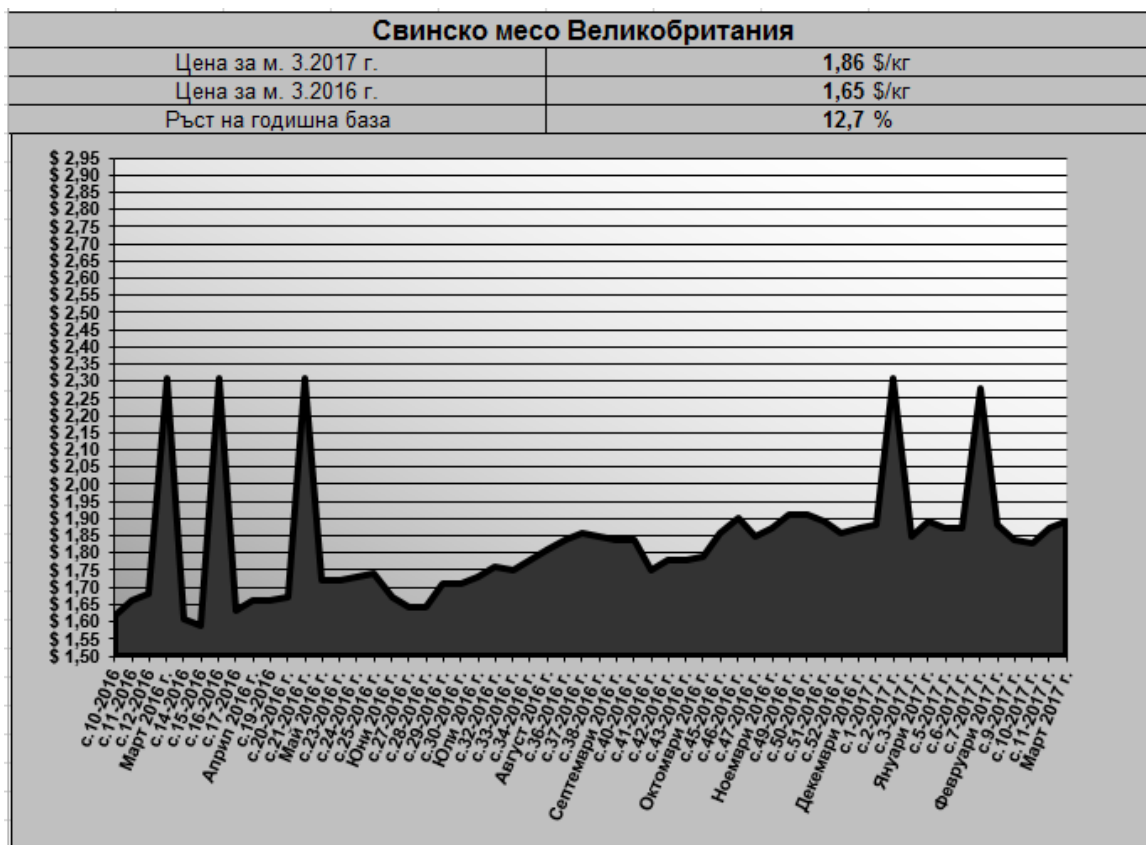
През м. март на борсата в Чикаго е отчетен спад на цената на свинското месо на годишна база от 5.1%, а във Великобритания е регистрираният ръст от 2.7%. (фиг.74)

Фигура 72

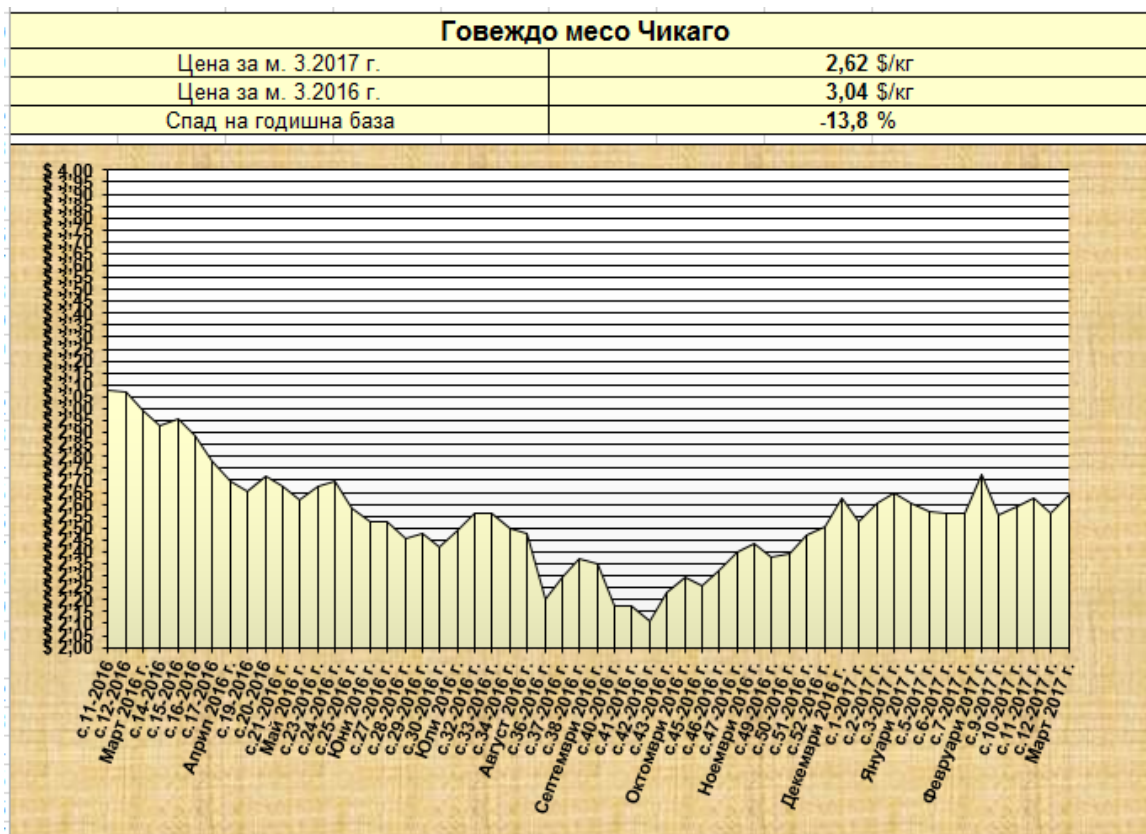

Фигура 73

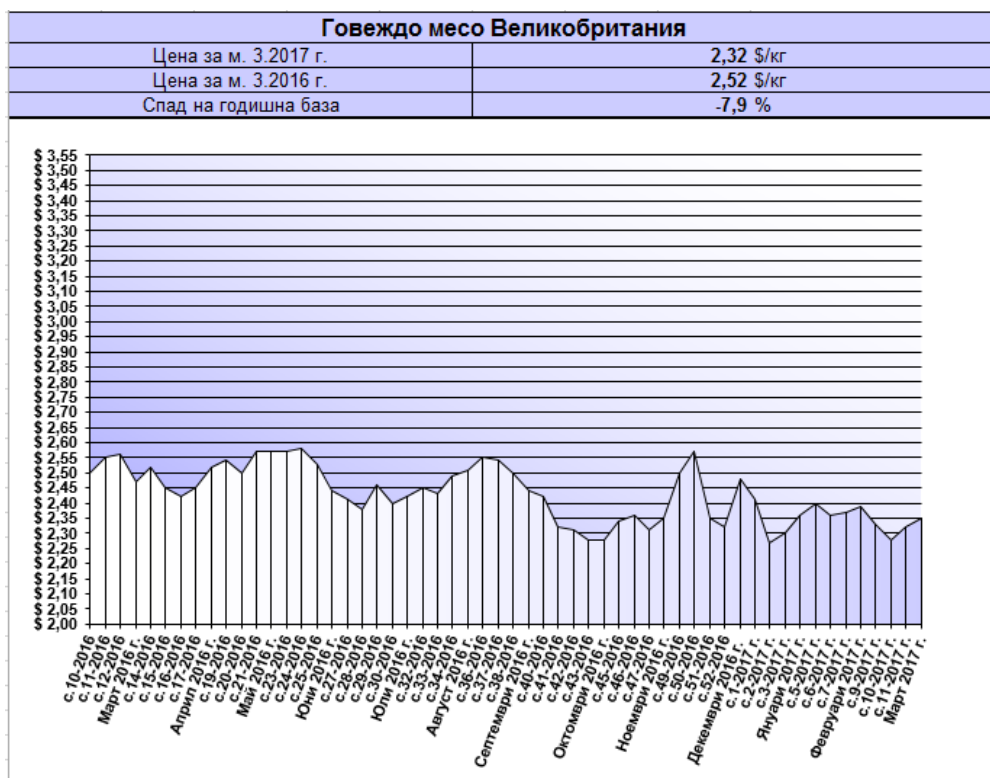

Фигура 74

При цената на **говеждото месо** има спад на годишна база от 13,8% на стоквата борса в Чикаго и 13,8% във Великобритания. (фиг. 75,76)

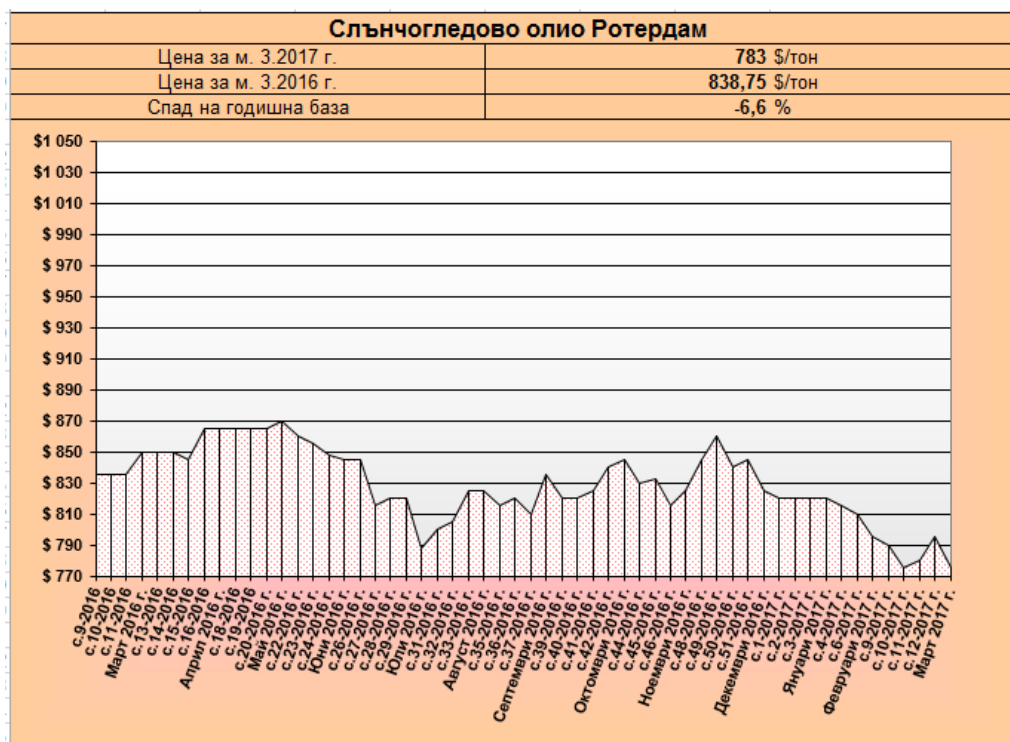
Фигура 75

Фигура 76

Цената на нерафинираното **слънчогледово олио** на борсата в Ротердам през м. март 2017 г. бележи спад на годишна база от 6.6%. (фиг. 77)

Като цяло през последните две години цената на слънчогледовото олио на международния пазар е стабилна, а от края на 2016 г. се наблюдава плавен и устойчив низходящ тренд. В края на м. септември 2015 г. има краткотраен пик на стойностите, когато цената достига 1010 долара/тон. (фиг. 78)

Фигура 77

Фигура 78

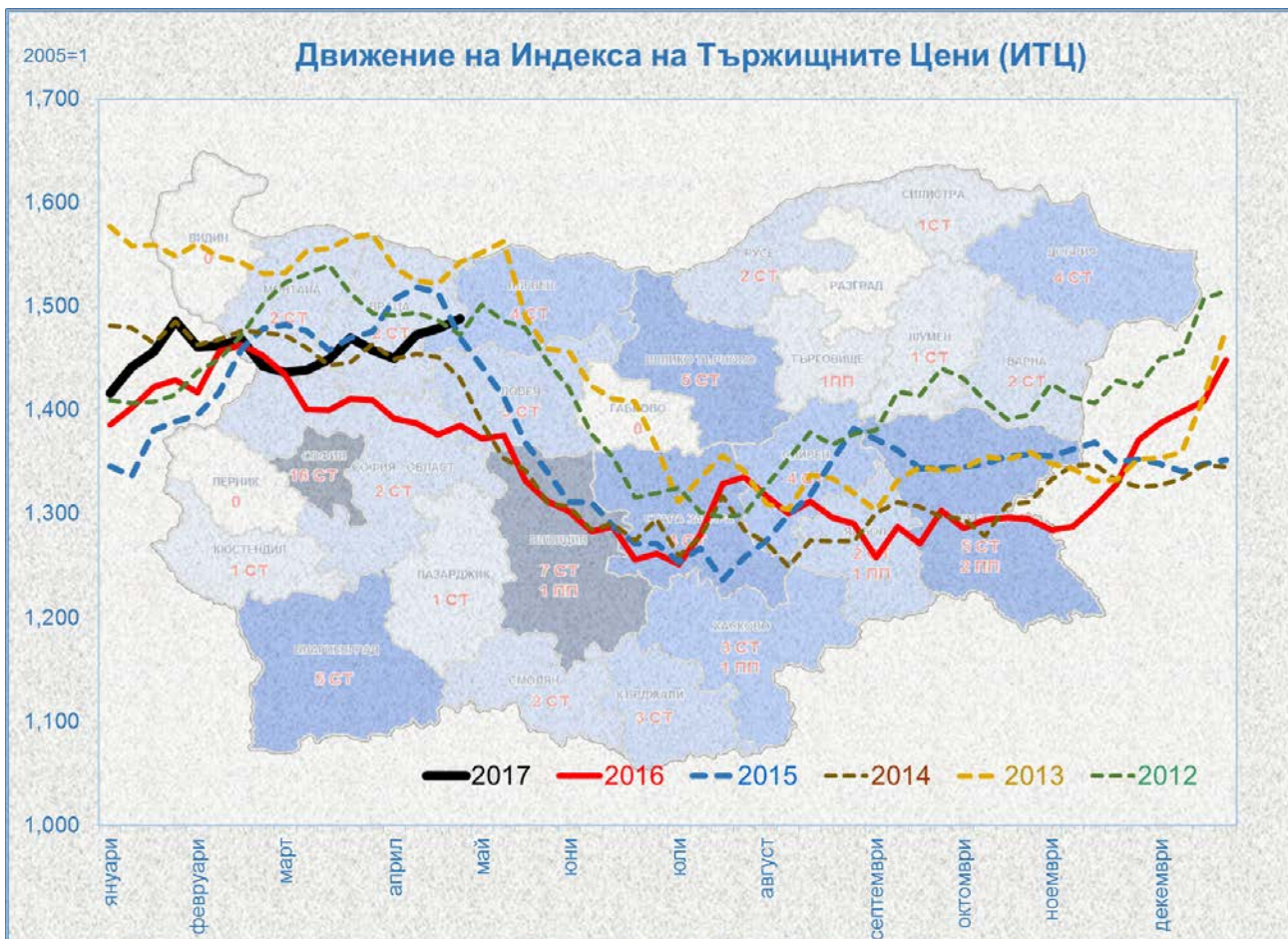
С уважение,

ВЛАДИМИР ИВАНОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДКСБТ

Месечен бюлетин

за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

м. апрел 2017 г.

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

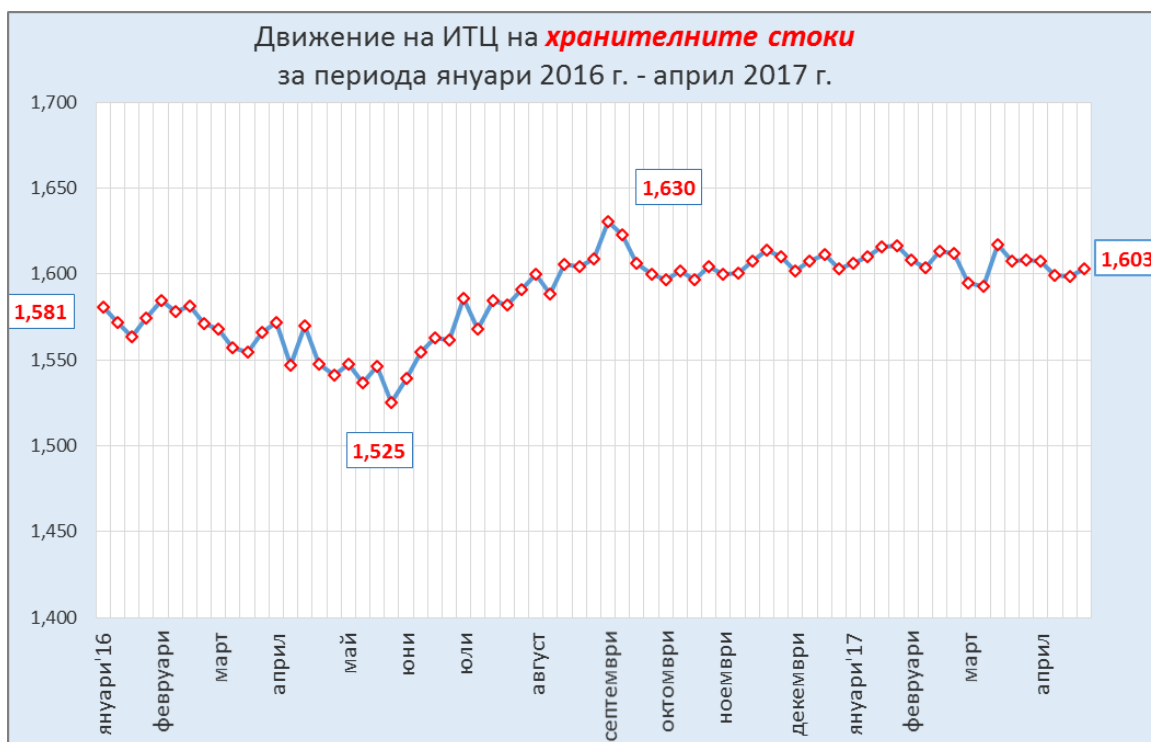
за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

През месец април пазарът на храни остава спокоен и балансиран, като се запазват устойчивите тенденции на стабилни цени на хранителните стоки, наблюдавани от началото на годината. Известно раздвижване се забелязва при цените на някои хранителни стоки, изразено в леко поскъпване на млечните произведения, свинското и пилешкото месо и някои месни произведения. Ценовите колебания, обаче са в тесни рамки.

Повишаването на търговската активност около Великденските празници не се отрази върху цените на пазара на едро. Краткотрайни колебания нагоре се наблюдаваха при цените на зеленчуците, като поскъпването беше по-силно изразено на пазара на дребно. Допълнителен фактор за това движение на цените нагоре при зеленчуците беше и необичайното застудяване в средата на м. април.

1. Хранителни стоки

През м. април се запазва тенденцията на стабилизиране от предходните месеци при движението на цените на основните хранителни стоки, като промяната на цените им на месечна база е около и под 1%. За поредна година повишеното търсене на яйца около Великденските празници не се отрази на тяхната цена, която е без промяна спрямо предходния месец.

Фигура 1

Конструираният от Комисията групов Индекс на тържищните цени на хранителните стоки илюстрира общото относително изменение на цените на едро на хранителните стоки, които влизат в неговия състав¹.

От средата на м. септември 2016 г. кривата на индекса има стабилен характер и с незначителни отклонения в двете посоки се движи на ниво от около 1.600 пункта. В началото на март има известни колебания, но те са в пренебрежимо малки граници. През м. април кривата на индекса на хранителните стоки се стабилизира на ниво от 1.6 пункта. (фиг. 1)

Наблюденията от предходните години показват, че най-високи стойности индексът на хранителните стоки е имал през 2008г., 2011г. и 2012г., когато се наблюдаваше повишаване на цените на някои основни хранителни стоки. (фиг. 2)

Фигура 2

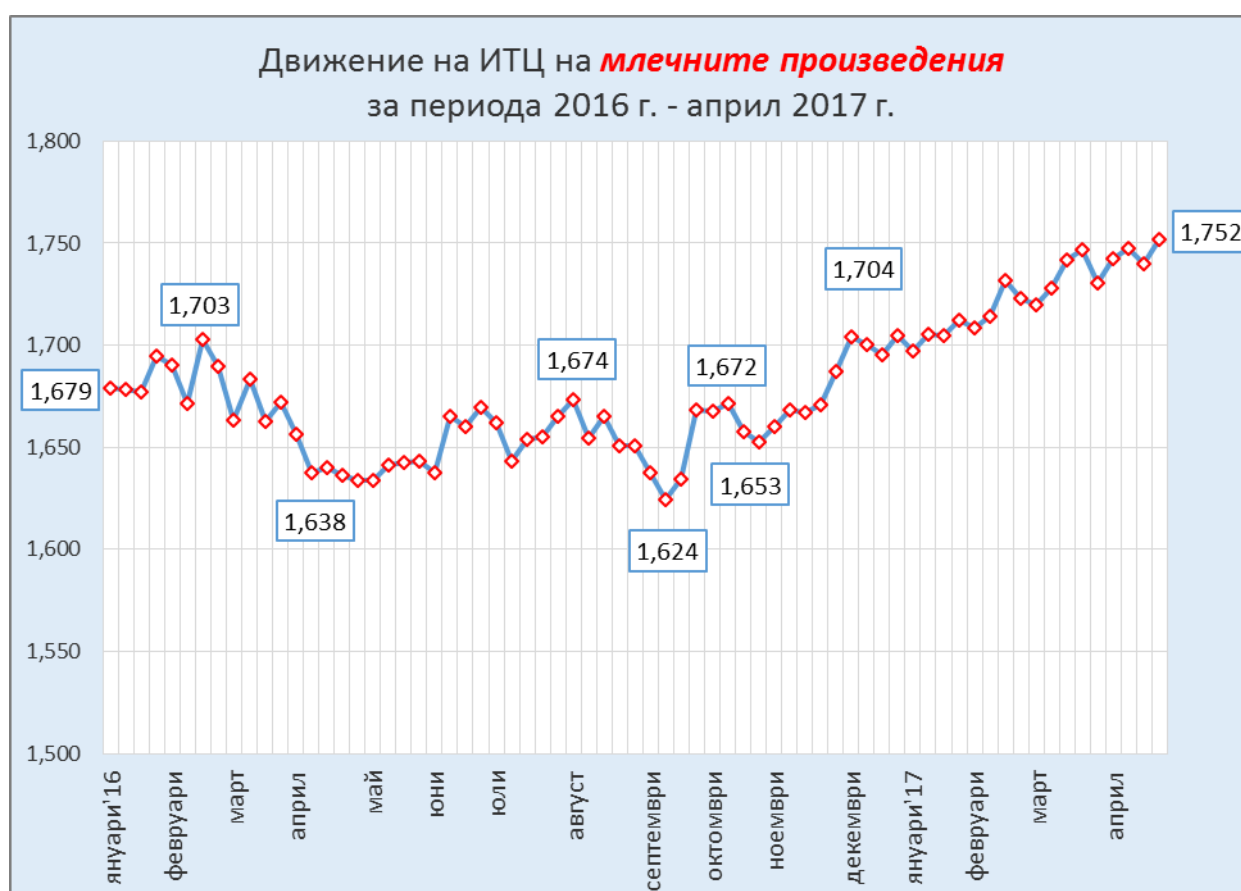
През м. април се наблюдава известна възходяща тенденция при движението на цените на някои **млечни произведения** (кашкавал „Витоша“, краве сирене и краве масло), но колебанията нагоре са в незначителен диапазон от 1-3%. Цените на млеката остават на нивата от предходния месец. (табл. 1, фиг.11,38,40,42)

Наблюденията от предходни години показват, че при движението на цените на млечните произведения се наблюдават определени сезонни тенденции,

¹ Този индекс отразява цените на следните стоки: захар, фасул, ориз, леща, брашно и олио

изразяващи се в по-високи есенно-зимни стойности и спад на цените през пролетта и лятото. През последните три – четири години тези сезонни колебания са все по-слабо изразени. От началото на есента на 2016 г. се наблюдава известна възходяща тенденция при движенията на цената на млечните произведения. При кравето сирене и при маслото тази тенденция се запазва и през първия месец на настоящата година. Цената на кашкавала достига максималните се зимни стойности през декември 2016 г., след което се наблюдава устойчив низходящ тренд.

Движението на кривата на Индекса на Тържищните Цени на млечните произведения се обуславя от движението на цените на стоките, които влизат в неговата структура² .(фиг.3)

Фигура 3

През 2016 г. кривата на ИТЦ на млечните произведения следва типичните за тези стоки тенденции. През м. януари 2017 г. се запазва наблюдаваният от декември лек възходящ тренд на стойностите, което се дължи на поскъпването на

² Стоките, които влизат в структурата на този индекс са сирене – краве и овче, кашкавал "Витоша" и краве масло

сиренето и кравето масло. През февруари стойностите се стабилизират и се наблюдава лек низходящ тренд, но остават над нивото от същия месец на предходната година. В началото на март има известен възходящ тренд, който през последната седмица се обръща. През м. април кривата запазва плавна и устойчива тенденция нагоре и в края на месеца стъпва на ниво от 1.752 пункта.

Ретроспективният анализ на цените на млечните произведения показва, че индексът на тази група стоки е най-висок в началото на 2014 г. Рязък скок на стойностите беше наблюдаван през лятото на 2007 г. и през 2010 г. В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на индекса на млечните продукти имаше устойчив възходящ тренд. Въпреки покачването на индекса през последните месеци на 2016 и през първите четири месеца на настоящата година, стойностите остават под високите нива от 2014 г. (фиг. 4)

Фигура 4

Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки.

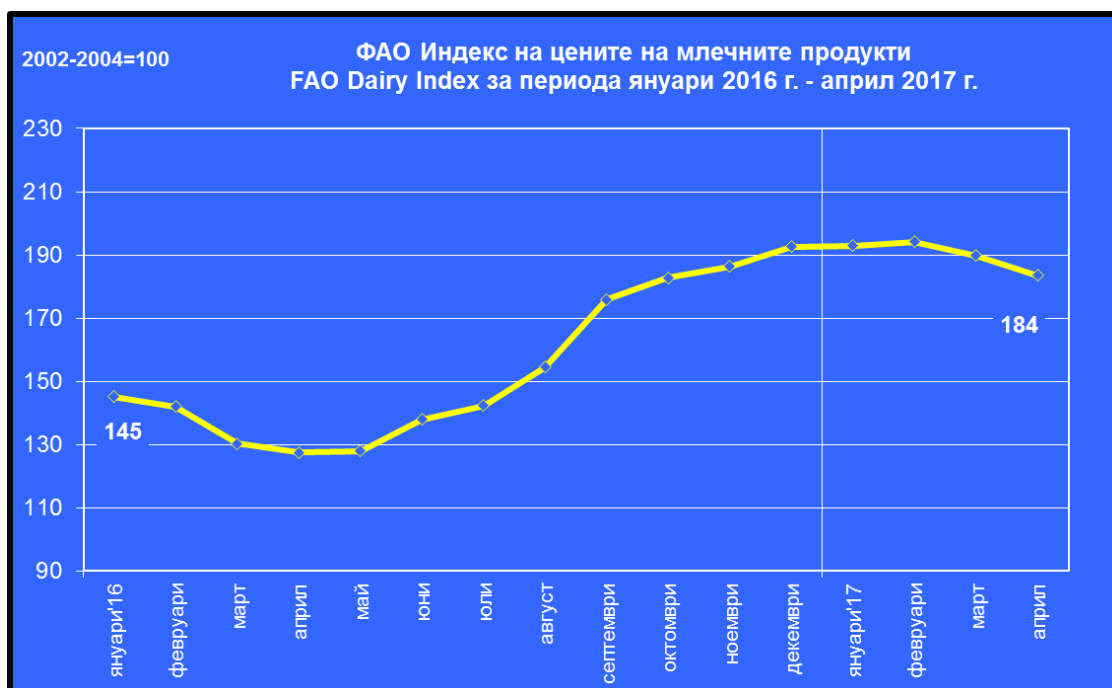
Стойностите на ФАО³ индекса на млечните продукти⁴ на международните цени продължават да падат вече втори месец, като през периода преди м. март

³ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations, Организация за прехрана и земеделие на ООН

⁴ FAO Index of International Prices of Selected Dairy Products

2017 г. трендът на този индекс беше трайно възходящ. През м. април кривата стъпва на ниво от 183.6 пункта, което с 6.2 пункта (3.3%) по-ниско от нивото през м. март, но в сравнение със същия месец на миналата година ФАО индексът на млечните продукти остава с 56.2 пункта (44%) по-висок.

В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на ФАО индекса на млечните продукти имаше устойчив възходящ тренд, последван от почти двугодишен низходящ тренд. Тенденцията се обръща през 2016 г, а в началото на 2017 г. се стабилизира и от м. март се наблюдава спад на стойностите. (фиг. 5) (фиг.6)

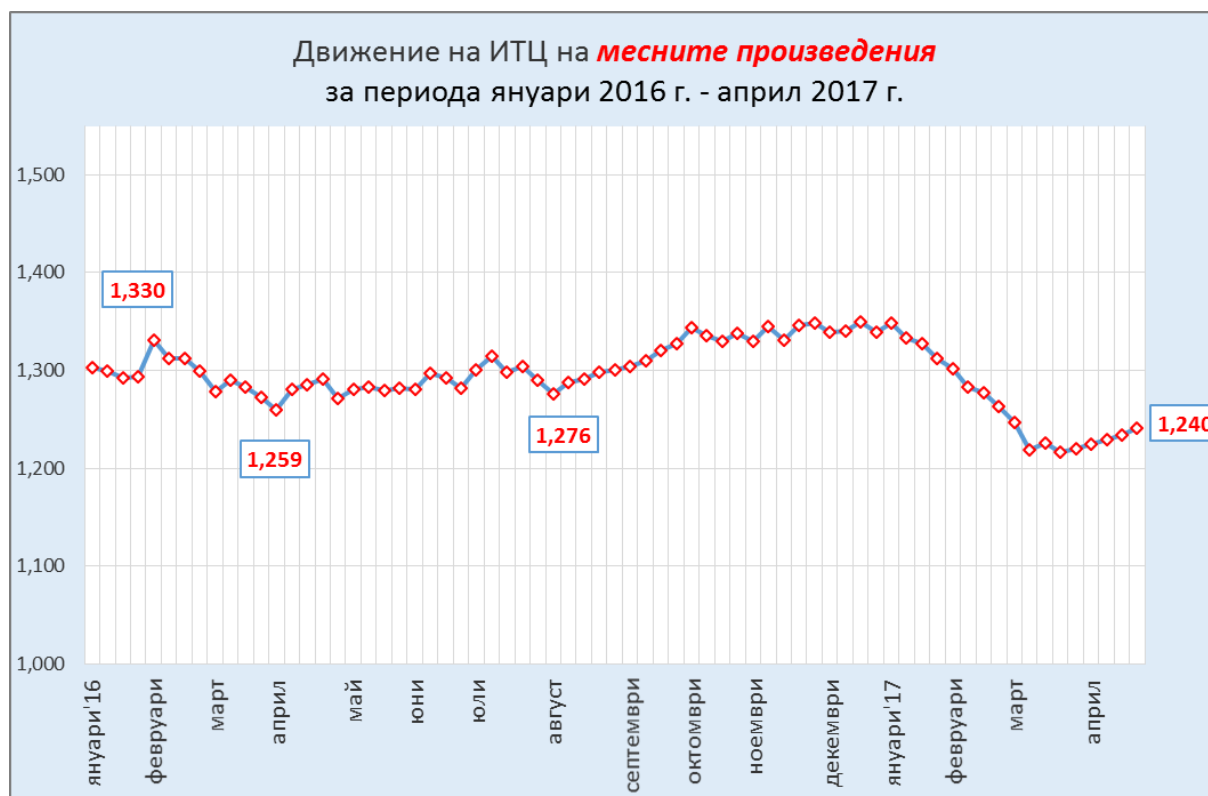

Фигура 5

Фигура 6

Ценовите колебания на цените на **месото и месните произведения** през м. април са в диапазона $\pm 1-5\%$. Цената на свинското месо бележи известен ръст на месечна база от 5%, а пилешкото месо, пилешките разфасовки и част от месните произведения поскъпват спрямо предходния месец с около 2-4%. Леко движение надолу е отчетено при трайния салам и каймата. При цените на повечето риби има поевтиняване на месечна база, като само при копърката и сафрида има поскъпване от 1-4%. (табл. 1, фиг.11,28-34)

Фигура 7

ИТЦ на **месото, месните произведения и рибата**⁵ е относителен измерител на общото състояние на пазара на едро на този вид хранителни стоки. С най-голямо тегло в тази група е цената на пилешкото месо. (фиг. 7)

Индексът на месото и месните произведения от началото на тази година има устойчив низходящ тренд, което се дължи на поевтиняването на месните произведения. В края на м. февруари този индекс стъпва на ниво от 1.264 пункта и спадът на стойностите му спрямо началото на годината е 6.3% През м. март стойностите се стабилизират на ниското ниво от м. февруари, а през м. април трендът се обръща и кривата придобива плавен възходящ тренд. Повишението на индекса през този период се дължи на покачването на цените на свинското месо, пилешките разфасовки и някои месни произведения. (фиг.7)

⁵ В структурата на индекса влизат стоките: пиле, колбаси малотрайни и шпеков салам; кренвирши; кайма и риба (скуприя).

В периода 2006 – 2008 г. индексът на тази стокова група имаше устойчив възходящ тренд. През следващите години кривата следва разнопосочни тенденции. През 2014 г. стойностите трайно се движат надолу, а през 2015 и 2016 г. индексът се стабилизира на ниво от около 1.300 пункта. (фиг. 8)

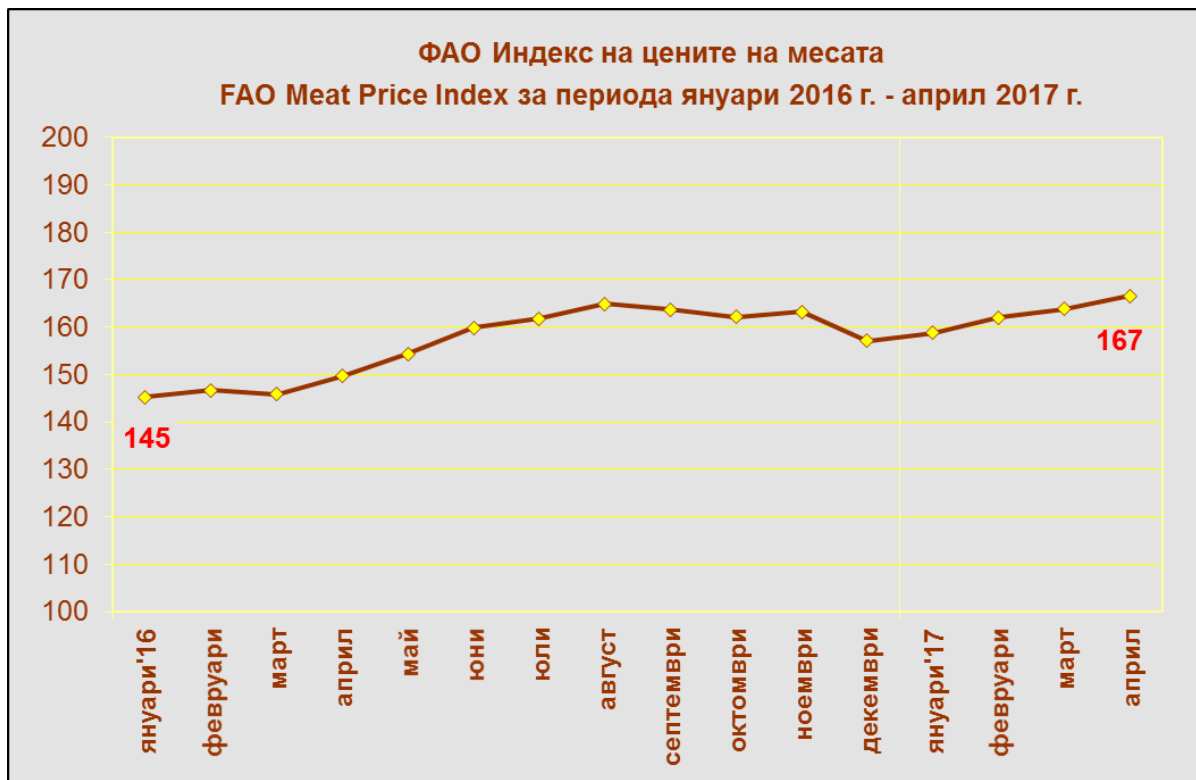

Фигура 8

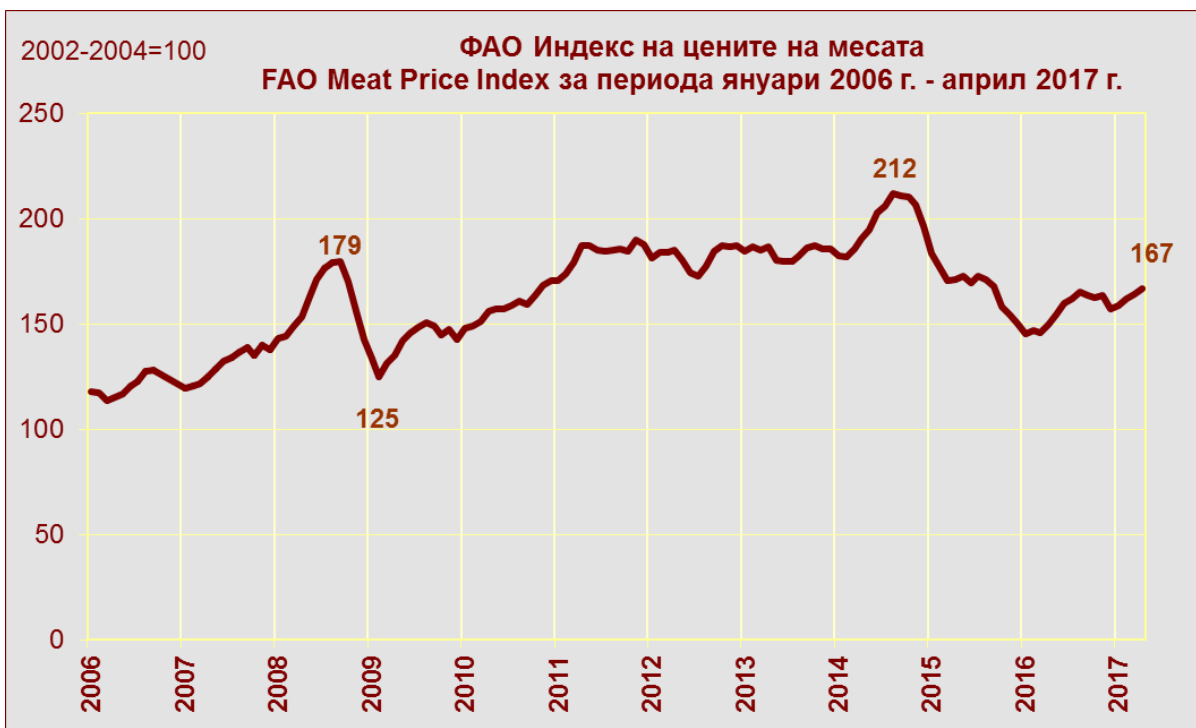
Анализът по данни на ФАО⁶ за състоянието на пазара на месо през последните години показва, че от 2009 г. цените на месните продукти започват да растат, като плавната възходяща тенденция се запазва до пролетта на 2011 г. Следва стабилизиране на кривата, като тенденцията се запазва в началото 2014 г., но стойностите остават на високото ниво от 2011 г. От средата на 2014 г. се заражда устойчив низходящ тренд, който продължава до м. март 2016 г. През м. април 2017 г. индексът стъпва на ниво от 166.6 пункта, което е с 2.8 пункта (1.7%) по-високо в сравнение с м. март. Зародилата се от началото на годината тенденция на плавно покачване на стойностите се запазва. В периода януари – април стойностите на ФАО индексът на месата са се покачили с близо 5%. През този период се наблюдава покачване на цената на агнешкото и свинското месо, като в същото време цената на говеждото и пилешкото месо е почти без промяна, тъй като международният пазар на тези меса остана балансиран. Увеличението на цените на свинското месо е свързано с по-високото вътрешно търсене от

⁶ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

страна на ЕС, а поскъпването на агнешкото месо е свързано със сезонното повишаване на търсенето на световния пазар. (фиг. 9, 10)

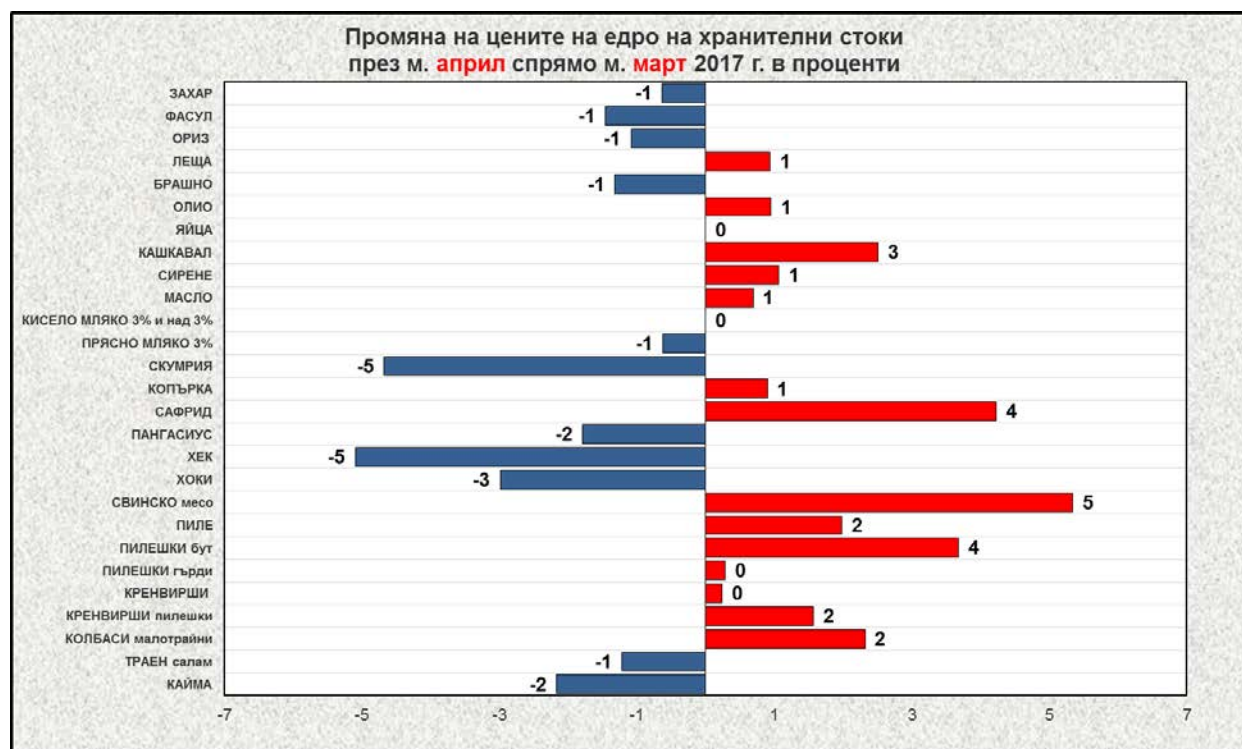
Фигура 9

Фигура 10

Таблица 1

СТОКА	март '17	април '17	промяна в %	промяна в лв.	април '16	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЗАХАР	1,58	1,57	-0,6	-0,01	1,42	10,6	0,15
ФАСУЛ	3,43	3,38	-1,5	-0,05	2,69	25,7	0,69
ОРИЗ	1,85	1,83	-1,1	-0,02	1,83	0,0	0,00
ЛЕЩА	3,20	3,23	0,9	0,03	3,17	1,9	0,06
БРАШНО	0,76	0,75	-1,3	-0,01	0,81	-7,4	-0,06
ОЛИО	2,10	2,12	1,0	0,02	2,10	1,0	0,02
ЯЙЦА	0,20	0,20	0,0	0,00	0,17	17,6	0,03
КАШКАВАЛ	9,97	10,22	2,5	0,25	9,53	7,2	0,69
СИРЕНЕ	5,62	5,68	1,1	0,06	5,30	7,2	0,38
МАСЛО	1,44	1,45	0,7	0,01	1,26	15,1	0,19
КИСЕЛО МЛЯКО 3% и над 3%	0,73	0,73	0,0	0,00	0,74	-1,4	-0,01
ПРЯСНО МЛЯКО 3%	1,61	1,60	-0,6	-0,01	1,59	0,6	0,01
СКУМРИЯ	3,85	3,67	-4,7	-0,18	3,86	-4,9	-0,19
КОПЪРКА	2,22	2,24	0,9	0,02	1,96	14,3	0,28
САФРИД	3,31	3,45	4,2	0,14	3,20	7,8	0,25
ПАНГАСИУС	3,91	3,84	-1,8	-0,07	3,70	3,8	0,14
ХЕК	5,69	5,40	-5,1	-0,29	5,34	1,1	0,06
ХОКИ	4,69	4,55	-3,0	-0,14	5,12	-11,1	-0,57
СВИНСКО месо	5,99	6,31	5,3	0,32	6,83	-7,6	-0,52
ПИЛЕ	3,53	3,60	2,0	0,07	3,67	-1,9	-0,07
ПИЛЕШКИ бут	2,72	2,82	3,7	0,10	2,85	-1,1	-0,03
ПИЛЕШКИ гърди	6,90	6,92	0,3	0,02	7,70	-10,1	-0,78
КРЕНВИРШИ	4,10	4,11	0,2	0,01	4,30	-4,4	-0,19
КРЕНВИРШИ пилешки	3,19	3,24	1,6	0,05	3,17	2,2	0,07
КОЛБАСИ малотрайни	4,31	4,41	2,3	0,10	4,45	-0,9	-0,04
ТРАЕН салам	8,21	8,11	-1,2	-0,10	8,79	-7,7	-0,68
КАЙМА	4,62	4,52	-2,2	-0,10	4,59	-1,5	-0,07

Фигура 11

Спрямо същия месец на миналата година при цените на едро на част от хранителните стоки се наблюдава възходящ тренд. (табл. 1, фиг. 12)

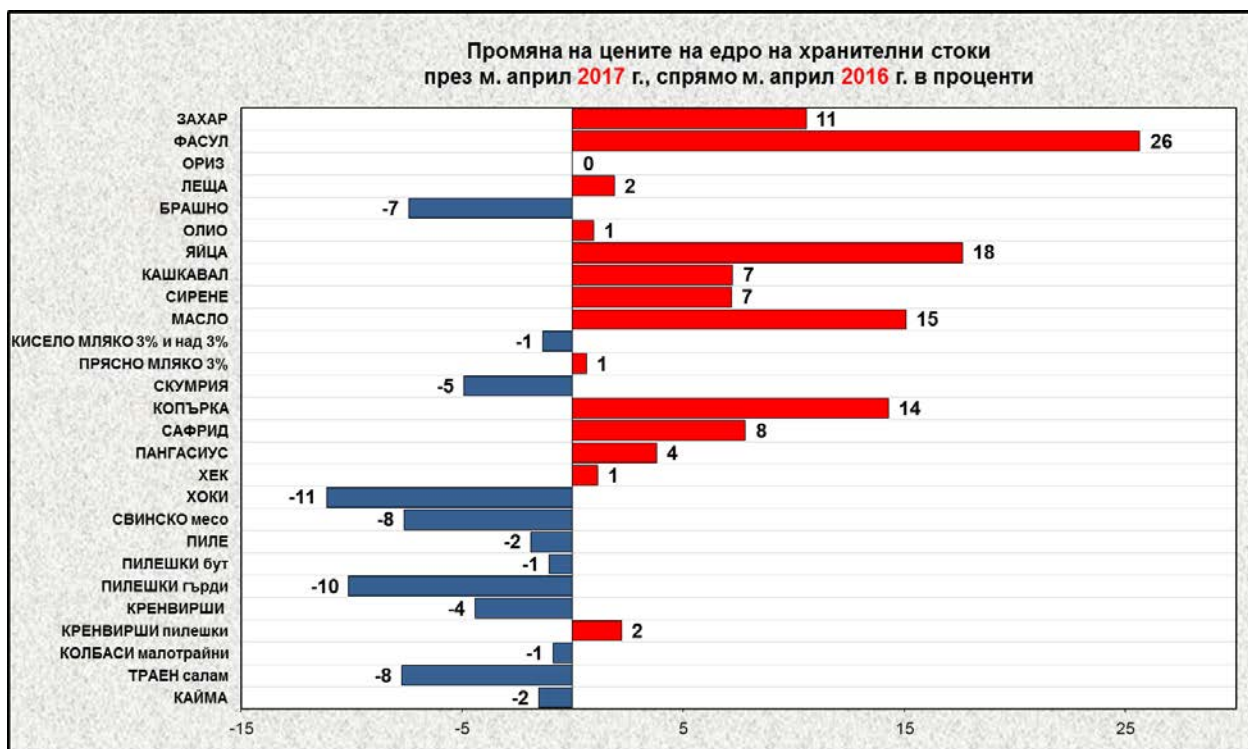
От началото на 2015 г. кривата на цената на захарта има плавен и траен възходящ тренд, който се запазва и през първите осем месеца на 2016 г. В периода септември 2016 г – април 2017 г. кривата на цената на захарта се стабилизира, но на високото ниво от м. август 2016 г. Поскъпването на захарта през м. април'17 спрямо м. април'16 е 11%. (фиг. 17)

Цената на олиото бележи незначителен ръст на годишна база от 1%, а брашното поевтинява спрямо същия месец на миналата година със 7%. Спрямо м. април 2016 г. яйцата поскъпват с 18%. При цената на фасула е отчетен значителен ръст спрямо същия месец на миналата година от 26%, което е резултат от трайното му поскъпване през пролетта и лятото на предходната година. При цената на лещата също се наблюдава слаб ръст на годишна база от 2%. (табл. 1, фиг. 12)

При цените на млечните произведения се наблюдава поскъпване на годишна база, което е по-силно изразено при кравето масло 15%. Цените на кравето сирене и на кашкавал „Витоша“ са се покачили в сравнение със същия месец на миналата годи със 7%. Цените на едро на прясното и киселото мляко се задържат около нивата от 2016 г.

Тенденциите при движението на цените на месото и месните произведения през м. април тази година спрямо същия месец на предходната година са преобладаващо низходящи. Най-голям спад на годишна база от 8-10% има при цената на свинското месо, пилешките гърди и трайния салам. В диапазона 2-4% е поевтиняването на пилешкото месо, пилешкия бут, кренвиршите, малотрайните салами и каймата.

Наблюденията на цените на рибата на годишна база показват възходящ тренд при копърката, сафрида, пангасиуса и хека, като положителните колебания съответно при първите е 8-14%, а при другите съответно 1-4%. Поевтиняване на годишна база има при скумрията (5%) и рибата хоки (11%). (фиг. 12)

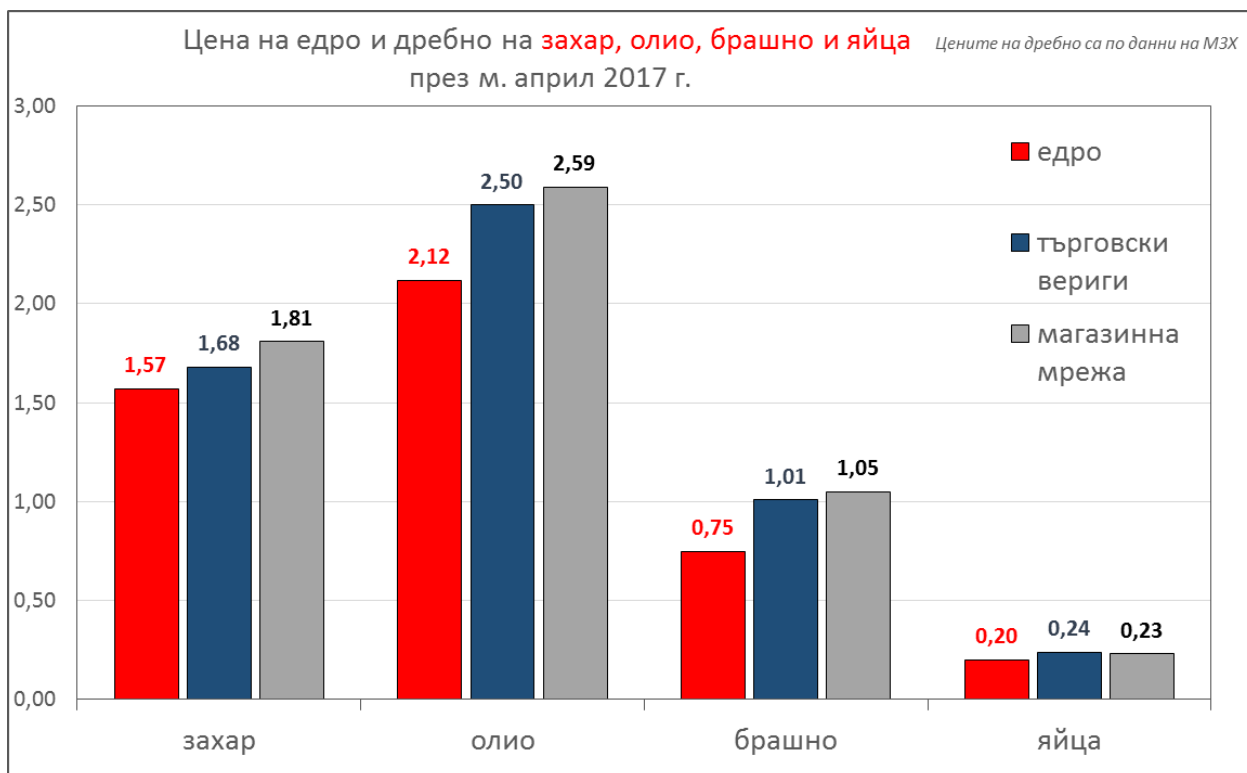

Фигура 12

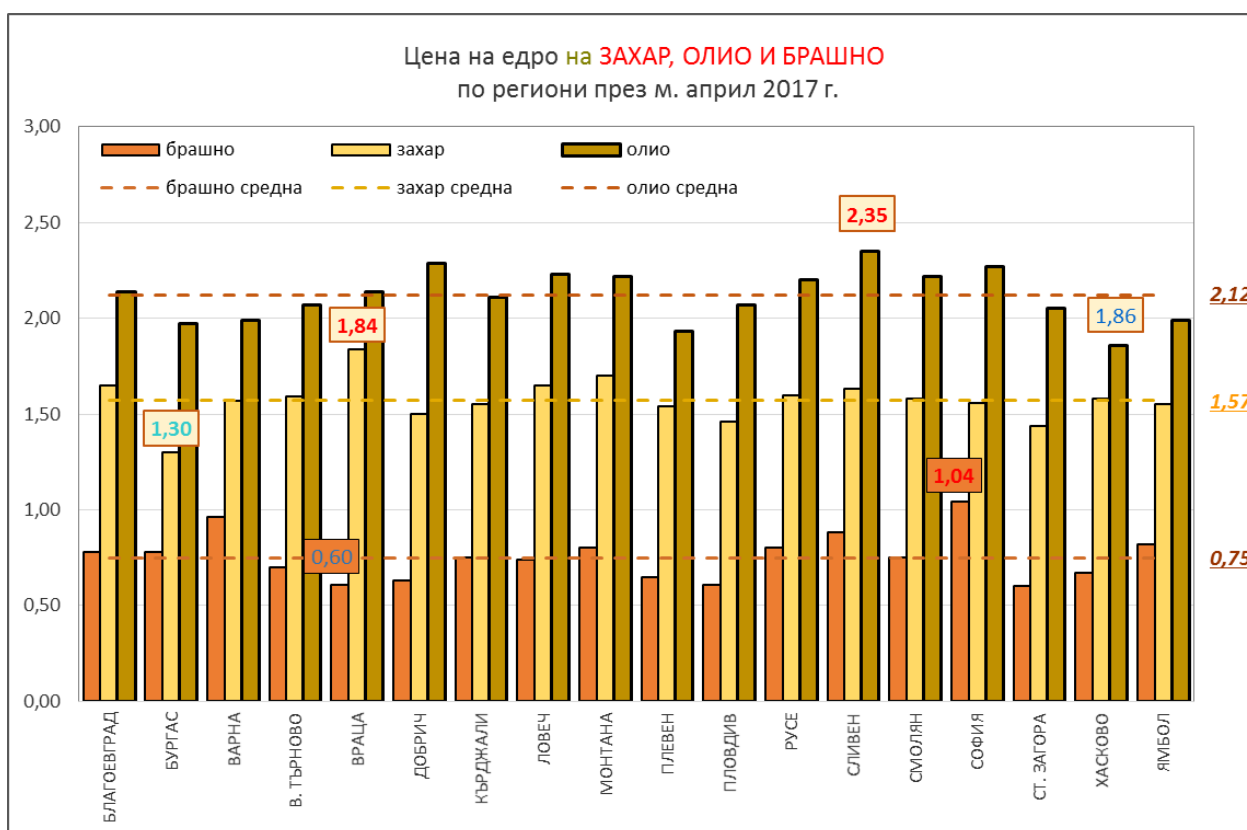
Наблюдението на цените на **дребно** на основните хранителни продукти: захар, олио, брашно и яйца показва, че през м. април най-високи са цените в магазинната мрежа, като само при яйцата се наблюдава по-висока цена в големите търговски вериги. Надценките на цените на дребно, спрямо цените на едро, в големите търговски вериги са най-големи при брашното 35%, следвани от яйцата и олиото – 18-20%, а най-малка надценка има при захарта 7%. В магазинната мрежа най-голямата надценка от 40% е при брашното, при яйцата и захарта тя е 15% и при олиото 22%. (табл.2 и фиг.13)

Таблица 2

СТОКА	цени на едро на тържищата	цени на дребно в търговските вериги	надценка в %	надценка в лв.	цени на дребно в магазинната мрежа	надценка в %	надценка в лв.
захар	1,57	1,68	7	0,11	1,81	15	0,24
олио	2,12	2,50	18	0,38	2,59	22	0,47
брашно	0,75	1,01	35	0,26	1,05	40	0,30
яйца	0,20	0,24	20	0,04	0,23	15	0,03

Фигура 13

Фигура 14

Анализът на цените на едро на основните хранителни стоки: брашно, захар и олио по **региони** показва, че отклоненията в цените в различните региони от средната за страната цена са в диапазона $\pm 20 - 40\%$.

При средна цена за страната през м. април на брашното 0.75 лв./кг, средната цена на брашното на тържищата в област София е 1.04 лв./кг, а в област Враца 0.60 лв./кг. Най-висока цена на едро на захарта през април е отчетена в област Враца – 1.84 лв./кг, а най-ниска в област Бургас – 1.30 лв./кг. Най-скъпо се е търгуvalo през месеца олиото на тържищата в област Сливен- 2.35 лв./л, най-евтино е било то в Хасковска област – 1.86 лв./л, а средната за страната цена на олиото през месеца е 2.12 лв./л. (фиг.14)

Таблица 3 Цени на едро на хранителни стоки през м. април 2012/2017 г.

април	ЗАХАР	ФАСУЛ	ОРИЗ	БРАШНО	ОЛИО	ЯЙЦА	КАШКАВАЛ	СИРЕНЕ	МАСЛО	СКУМРИЯ	СВИНСКО месо	ПИЛЕ	КАЙМА
година													
2012	2,03	2,70	1,96	0,87	2,53	0,25	10,25	4,74	1,12	4,53	6,46	3,74	4,90
2013	1,96	3,20	1,85	0,99	2,61	0,19	10,57	5,35	1,25	4,14	7,27	4,18	5,00
2014	1,43	4,50	1,99	0,85	2,00	0,18	10,78	5,71	1,33	4,23	6,96	3,98	4,91
2015	1,20	3,66	2,12	0,83	1,93	0,18	9,99	5,70	1,37	4,03	7,32	3,89	4,75
2016	1,42	2,69	1,83	0,81	2,10	0,17	9,53	5,30	1,26	3,86	6,83	3,67	4,59
2017	1,57	3,38	1,83	0,75	2,12	0,20	10,22	5,68	1,45	3,67	6,31	3,60	4,52

Анализът на цените на хранителните стоки през м. април 2017 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2012 - 2017 г.) показва, че като цяло цените се движат около нивата от м. април 2013 – 2015 г., като при свинското и пилешкото месо, каймата и рибата има траен низходящ тренд в периода 2014 – 2017 г. Малко по-високи цени през тази година в сравнение с предходните две са отчетени при млечните произведения. В сравнение с предходните 2-3 години през април 2017 г. са отчетени малко по-високи цени при захарта, олиото и яйцата. (табл.3 и фиг.15)

- През 2011 г. цената на *захарта* бележи драстичен скок и за шест месеца се покачва със 70%. В резултат на този скок цената на захарта през м. април 2012

г. е най-висока в сравнение със същия месец на следващите години. През м. април 2017 г. цената на захарта бележи ръст на годишна база спрямо предходните две години, но остава на по-ниско ниво спрямо периода 2012–2013 г. (фиг.16,17)

- От 2012 г. цената на *фасула* започва да расте и през м. април 2014 г. тя е най-висока за последния шестгодишен период. От средата на същата година трендът се обръща, в резултат на което цената през април 2016 г. е най-ниска за петгодишния период. През м. април 2017 г. цената на фасула е малко над нивото от същия месец на 2016 и 2012-2013 г. (фиг. 24,25)

- Цената на *ориза* през последните години остава сравнително стабилна и се движи на ниво от около и малко под 2,00 лв./кг. През месец април настоящата година цената на ориза у нас се доближава до нивото от 2013 г. Стабилният характер на цената на ориза се дължи на това, че производството на ориз в страната особено в периода след 2007 г. е в известен възход и тенденциите на световния пазар на ориз не дават силно отражение върху нашия пазар. (фиг. 26)

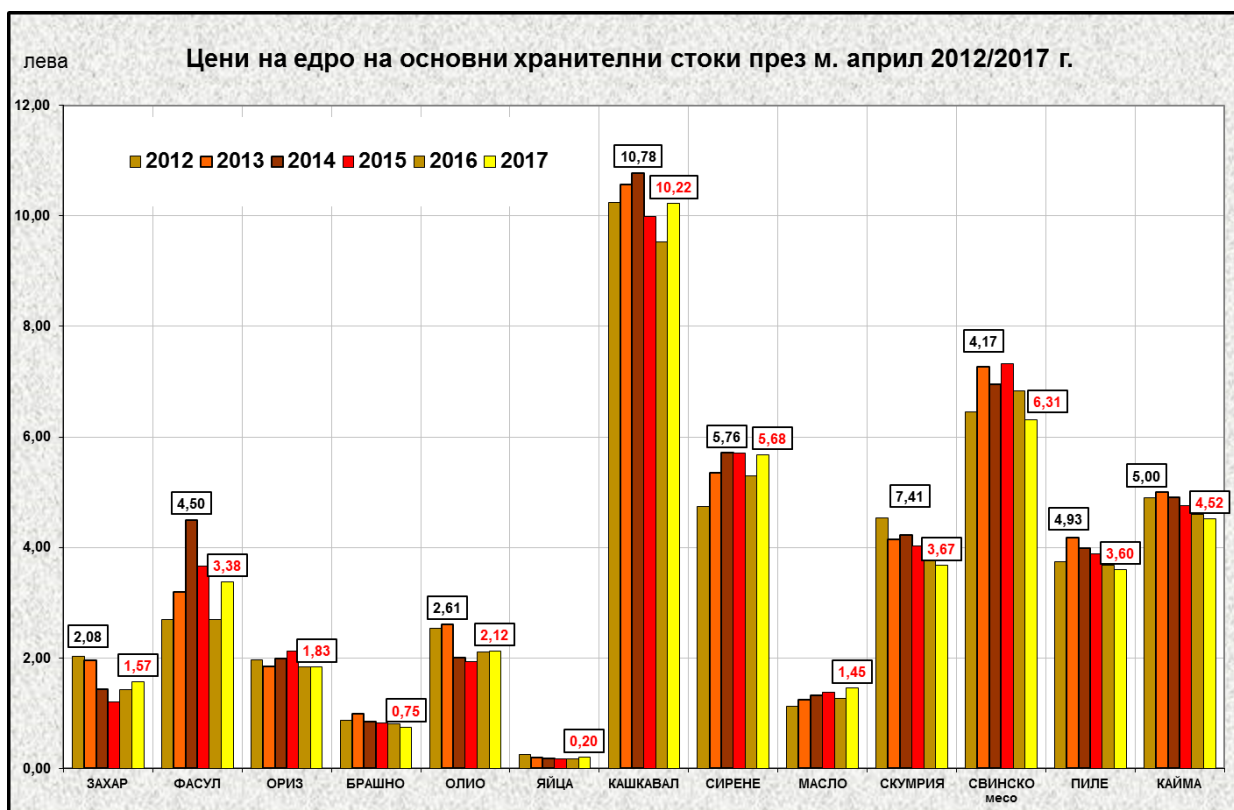
- През цялата 2012 г. кривата на цената на *брашното* има възходящ тренд, в резултат на което през м. април 2013 г. цената на брашното е най-висока за периода. През м. април настоящата година цената на брашното е на нивата от 2014 – 2016 г. (фиг.20,21)

- Наред с други хранителни стоки и при *олиото* през 2012 г. се наблюдаваше трайно поскъпване. По тази причина през м. април 2013 г. цената на олиото има най-високи стойности в сравнение със същия месец на другите години от периода. През 2015 г. беше регистрирано поскъпване на олиото, в резултат на което през м. април 2016 г. стойностите са на малко по-високо ниво. През м. април на настоящата година цената на олиото остава на по-ниско ниво от 2016 г., но на по-високо ниво от 2014 - 2015 г. (фиг.18,19)

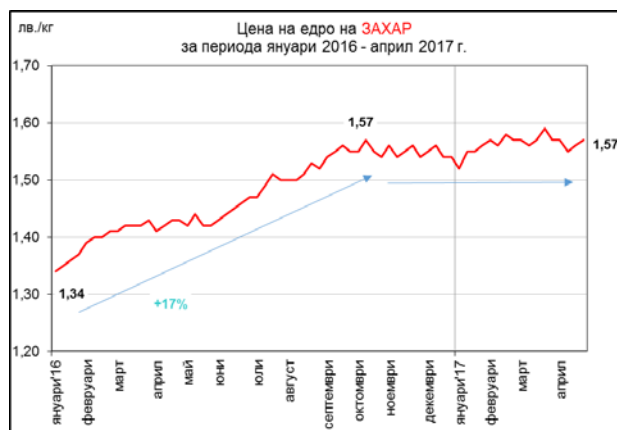
- През месец април 2017 година цените на *млечните произведения* са на по-високи нива спрямо предходните две години. Цената на кашкавал „Витоша“ следва устойчив низходящ тренд през петгодишния период 2012 – 2016 г. През м. април на настоящата година стойностите са на малко по-високо ниво в сравнение с предходните две години, но остава под цената от 2012 – 2014 г. Цената на кравето сирене през тази година е на малко по-високо ниво спрямо предходната година и спрямо 2012 и 2013 г. Тя остава, обаче под нивото от м. април 2014 и 2015 г. Цената на кравето масло през април на шестгодишния период е стабилна и се движи около 1.35 - 1.40лв./бр. През тази година се наблюдава лек ръст на

годишна база спрямо предходния петгодишен период, но стойностите на колебанията са в тесен ценови диапазон. (фиг.38-43)

- В периода 2015 – 2017 г. цените на *месото и месните изделия* имат траен и плавен низходящ тренд. През април 2013 и 2015 г. са отчетни най-високите стойности на цената на свинското месо. Тогава се наблюдаваше и голям скок на цената на месото на световния пазар. (фиг.80) През настоящата година цената на свинското месо е на най-ниското ниво от разглеждания период. Цената на скумрията през шестгодишния период също следва низходящ тренд, а през м. април тази година бележи най-ниски стойности. (фиг.28-37)

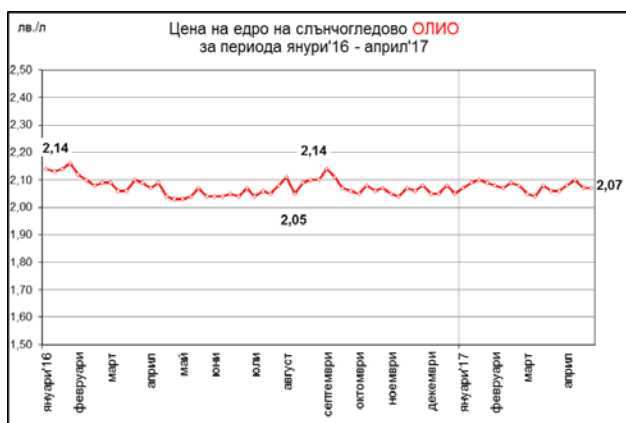
Фигура 15

Фигура 16

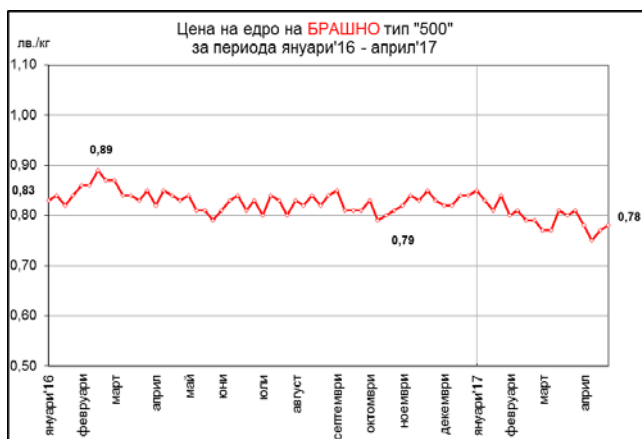
Фигура 17

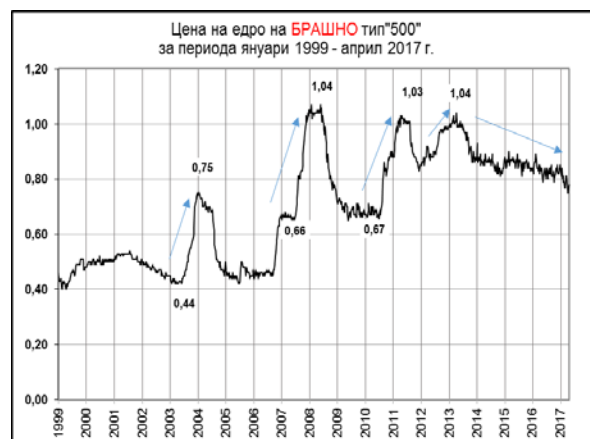
Фигура 18

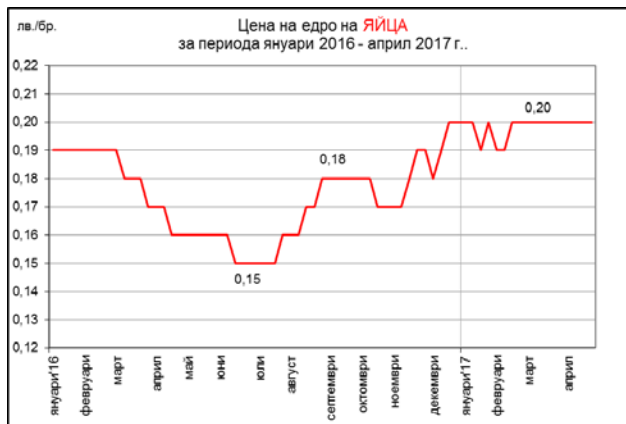
Фигура 19

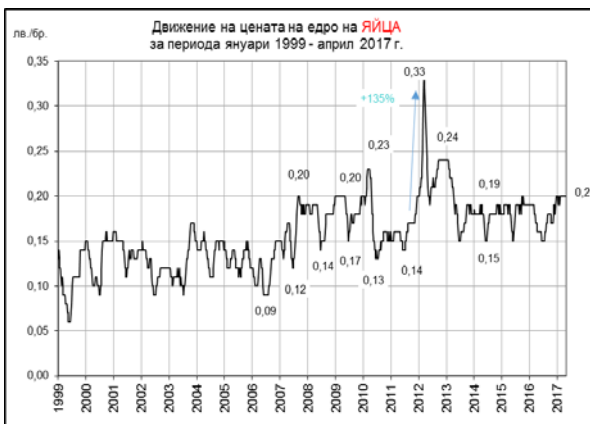
Фигура 20

Фигура 21

Фигура 22

Фигура 23

Фигура 24

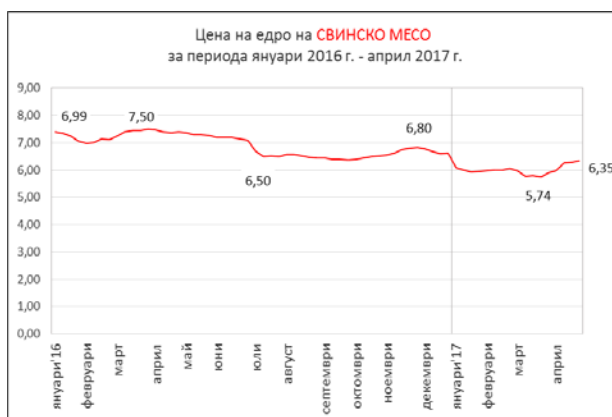
Фигура 25

Фигура 26

Фигура 28

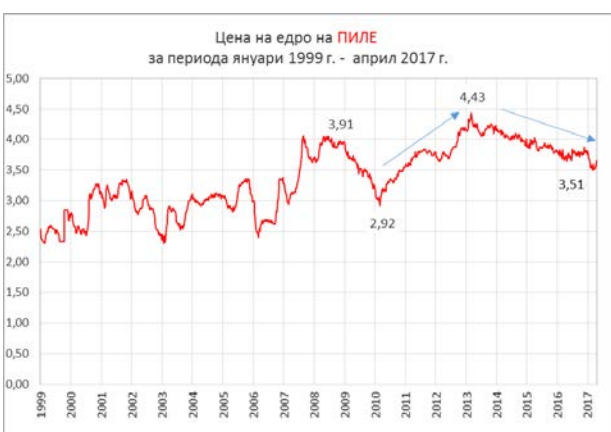
Фигура 30

Фигура 32

Фигура 27

Фигура 29

Фигура 31

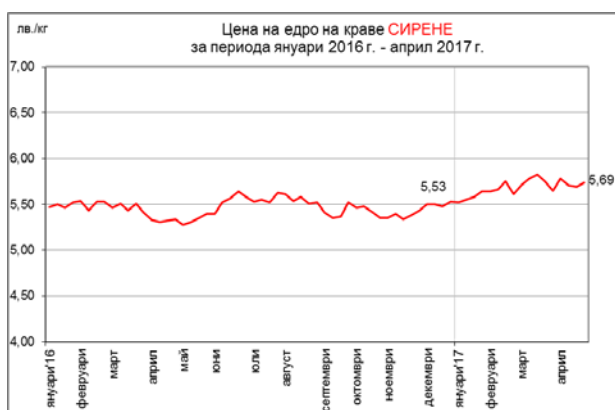
Фигура 33

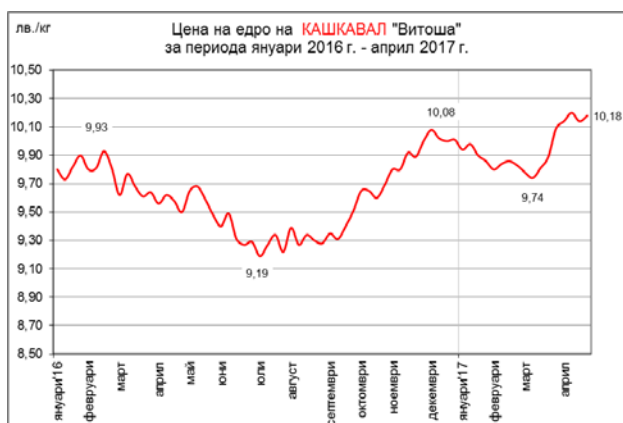
Фигура 34

Фигура 36

Фигура 38

Фигура 40

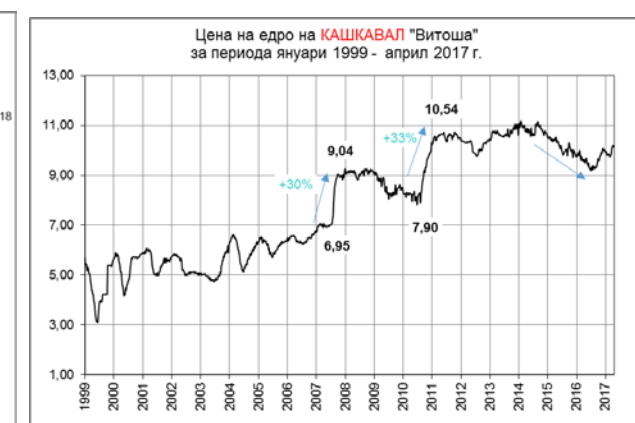
Фигура 35

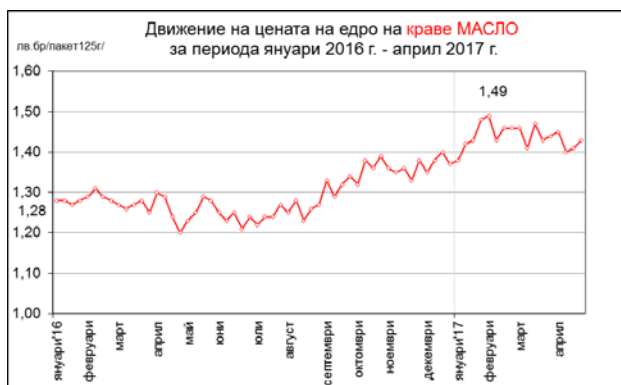
Фигура 37

Фигура 39

Фигура 41

Фигура 42

Фигура 43

2. Плодове и зеленчуци

От късните есенни до ранните пролетни месеци относителният дял на българските плодове и зеленчуци на пазара е изключително нисък, но през летните месеци количествата българска продукция се увеличават.

Наблюденията върху пазара на плодове и зеленчуци през м. април показват, че предлаганите количества българската продукция се увеличават и някои от тях имат преобладаващо присъствие на пазара. (фиг. 44)

Съотношението между продажбите на български домати и домати от внос показва превес на вносните оранжерийни зеленчуци, като едва 31% от предлаганите количества домати са българско производство.

През м. април производството на български оранжерийни краставици се увеличава, в резултат на което количествата през месеца превишават като относителен дял вносните краставици. 55% от предлаганите на пазара краставици са българско производство.

По-силно присъствие на българска продукция на пазара през април имат и картофите, които съставляват 53% от общото количество продажби. През април количествата картофи от старата реколта намаляват, но на пазара има предлагане и на пресни картофи.

Наблюденията през последните години са, че производството на ябълки в страната е изключително малко и предлаганите количества не могат да задоволят търсенето, но в периода 2013 – 2016 г. се наблюдава ръст на българската продукция. През м. април 2017 г. относителният дял на български ябълки на пазара е 43%. (фиг. 44)

Фигура 44

Движението на кривата на ИТЦ⁷ на плодовете и зеленчуците следва характерните за тези продукти сезонни тенденции. Максимални зимни стойности се наблюдават обикновено в периода януари – февруари, а минималните летни стойности, в зависимост от конкретните метеорологични стойности се регистрират през август.

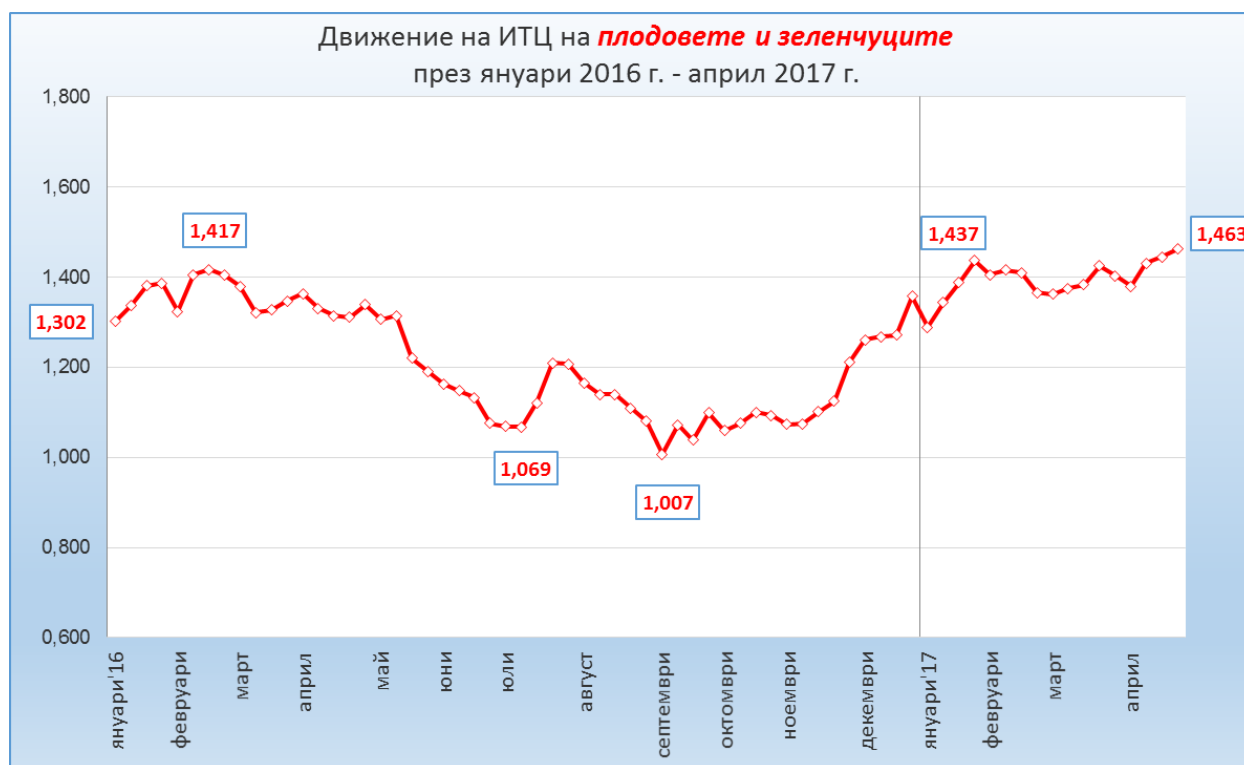
През първата седмица на годината се наблюдава известен спад на стойностите, свързан с понижената търговска активност на населението непосредствено след празниците. През следващите седмици на януари кривата отново придобива стръмен възходящ тренд. В този период се наблюдава значително поскъпване на повечето оранжерийни зеленчуци и на някои плодове. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.437 пункта, като повишението на стойностите спрямо началото на януари е 11.5%. (фиг. 45)

В началото на м. февруари индексът на плодовете и зеленчуците стартира от ниво 1.406 пункта и през целия месец кривата има низходящ характер, което е в резултат на стабилизирането и слабото понижение на цените на зеленчуците.

⁷ В състава на този индекс са включени следните стоки: ябълки български и ябълки от внос, картофи български и от внос, лук зрял, чесън зрял, домати оранжерийни и домати от внос, краставици оранжерийни и от внос, пипер зелен, зеле, банани, портокали и лимони

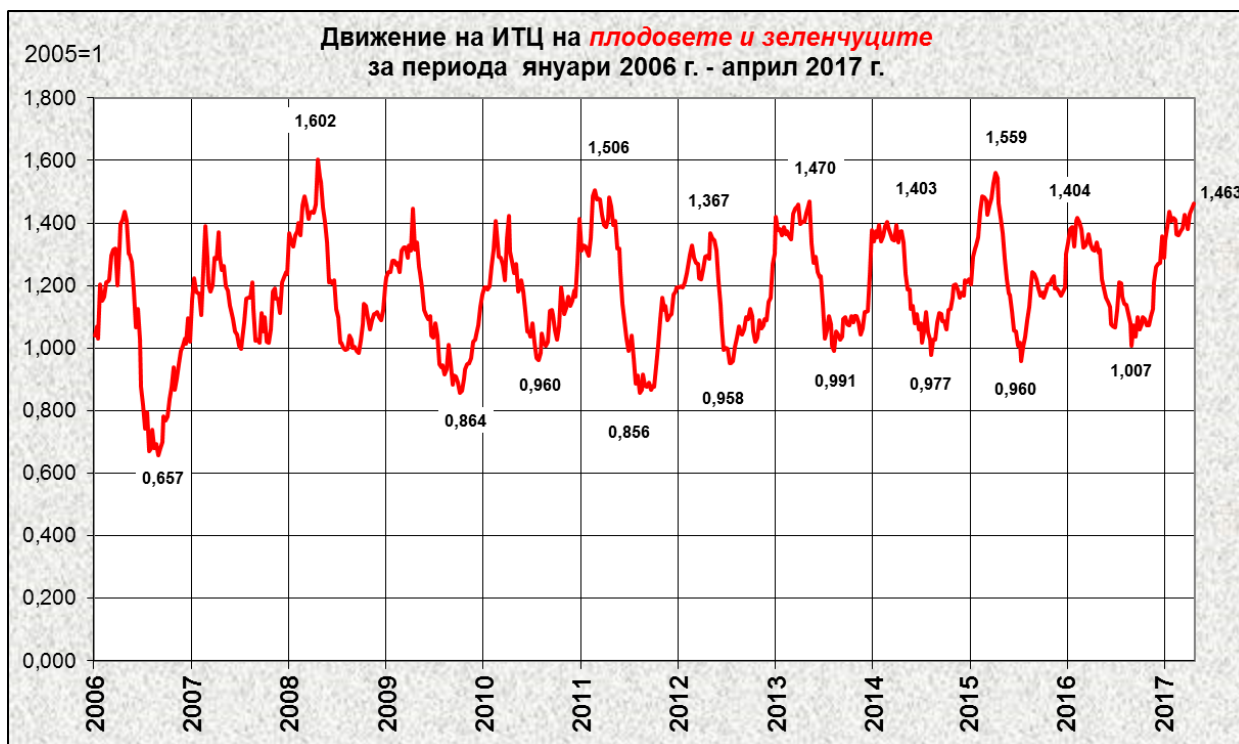
В началото на м. март трендът се обръща и стойностите започват да се покачват. В този период се наблюдава поскъпване на оранжерийните домати, зелето, зрелия чесън. През последната седмица на месеца се забелязва успокояване на пазара на плодове и зеленчуци и индексът бележи лек спад. В края на периода кривата стъпва на ниво от 1.403 пункта, като остава над стойностите от същия период на миналата година.

Трендът на индекса през м. април е устойчиво възходящ. Причина за покачването на стойностите през месеца е поскъпването на домати, зелето и повечето плодове. Наблюдаваното необичайно застудяване в средата на април, както и повишената търговска активност около Великденските празници рефлектира върху цените и съответно върху движението на кривата на индекса на плодовете и зеленчуците. (фиг.45)

Фигура 45

Анализът на движението на кривата на индекса през годините показва, че най-високи зимни стойности са отчетени през 2008 г., а на най-ниско ниво индексът се е стабилизирал през лятото на 2006 г. (фиг. 46)

Фигура 46

Таблица 4

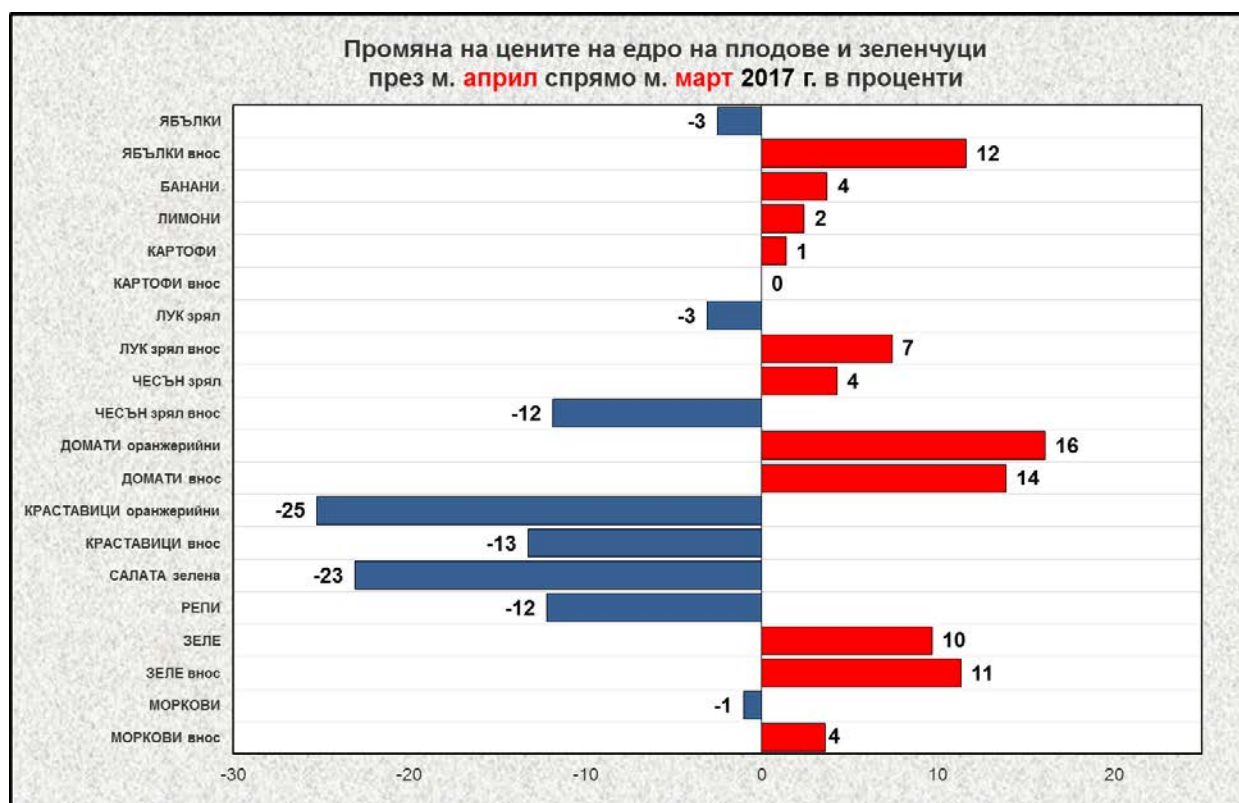
СТОКА	март '17	април '17	промяна в %	промяна в лв.	април '16	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЯБЪЛКИ	1,20	1,17	-3	-0,03	1,08	8	0,09
ЯБЪЛКИ внос	1,12	1,25	12	0,13	1,12	12	0,13
БАНАНИ	2,14	2,22	4	0,08	2,41	-8	-0,19
ЛИМОНИ	2,05	2,10	2	0,05	2,02	4	0,08
КАРТОФИ	0,72	0,73	1	0,01	0,65	12	0,08
КАРТОФИ внос	0,78	0,78	0	0,00	0,78	0	0,00
ЛУК зрял	0,65	0,63	-3	-0,02	0,89	-29	-0,26
ЛУК зрял внос	0,54	0,58	7	0,04	0,79	-27	-0,21
ЧЕСЪН зрял	6,28	6,55	4	0,27	5,00	31	1,55
ЧЕСЪН зрял внос	5,90	5,20	-12	-0,70	4,88	7	0,32
ДОМАТИ оранжерийни	2,36	2,74	16	0,38	2,41	14	0,33
ДОМАТИ внос	1,80	2,05	14	0,25	1,81	13	0,24
КРАСТАВИЦИ оранжерийни	2,85	2,13	-25	-0,72	1,63	31	0,50
КРАСТАВИЦИ внос	2,19	1,90	-13	-0,29	1,23	54	0,67
САЛАТА зелена	0,78	0,60	-23	-0,18	0,46	30	0,14
РЕПИ	0,82	0,72	-12	-0,10	0,51	41	0,21
ЗЕЛЕ	0,62	0,68	10	0,06	0,82	-17	-0,14
ЗЕЛЕ внос	0,53	0,59	11	0,06	0,62	-5	-0,03
МОРКОВИ	1,00	0,99	-1	-0,01	0,84	18	0,15
МОРКОВИ внос	0,83	0,86	4	0,03	0,77	12	0,09

При движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. април спрямо м. март се наблюдават разнопосочни тенденции. (табл. 4 и фиг.47)

Цената на едро на домати бележи ръст на месечна база в диапазона 14 - 16%. (фиг.52,53) При краставиците се наблюдава значително поевтиняване от 13-25% в сравнение с предходния месец, което е по-силно изразено при българските краставици. (фиг. 54,55)

Поскъпване през месеца е отчетено при българския зрял чесън с 4%, което е свързано с по-голямото предлагането на пазара на пресен чесън. С около 10% се покачва цената на месечна база на зелето. (фиг.58)

Колебанията на цените на плодовете, предмет на този анализ, са преобладаващо нагоре. Поскъпването при повечето от тях е в диапазона 4-12%, като най-силно покачване на цените на месечна база има при вносните ябълки. Цената на българските ябълки през април, спрямо март бележи спад от 3%.(фиг.60,61)

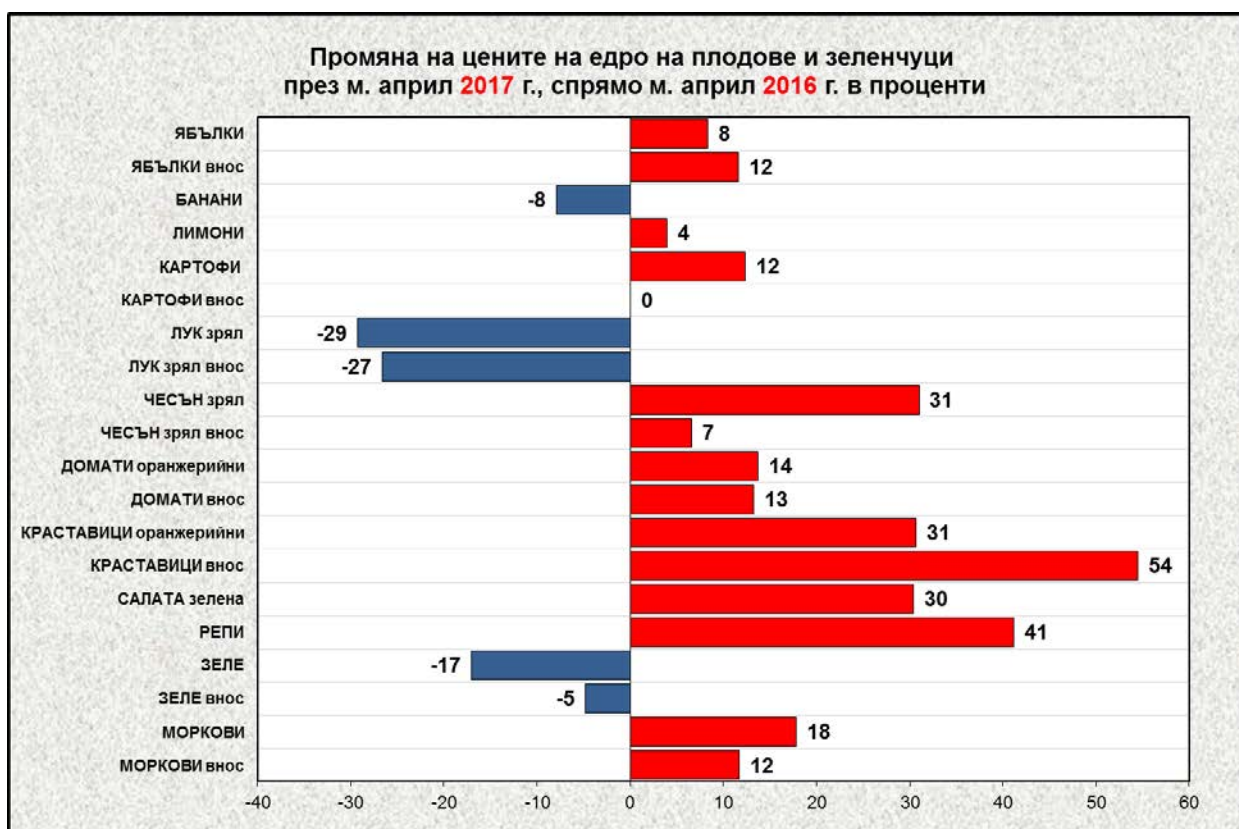
Фигура 47

В сравнение със същия месец на миналата година при цените на плодовете и зеленчуци наблюдаваните тенденции са разнопосочни. (табл.4 и фиг.48)

Преобладаващите тенденции при цените на зеленчуците през тази пролет са възходящи. Поскъпване на годишна база с 30-40% има при краставиците,

зелената салата, репите, и зрелия чесън. Цената на едро на домати през април тази година са 13-14% по-високи. Поскъпване на годишна база се наблюдава също при картофите и морковите. В сравнение с пролетта на миналата година са отчетени по-ниски цени на зрелия лук и зелето.

През м. април 2017 г. се наблюдава поскъпване на годишна база и при част от плодовете. Поскъпване спрямо същия месец на предходната година има при ябълките (8-12%) и лимоните (4%). Малко по-ниски цени през тази година са регистрирани при бананите (8%).

Фигура 48

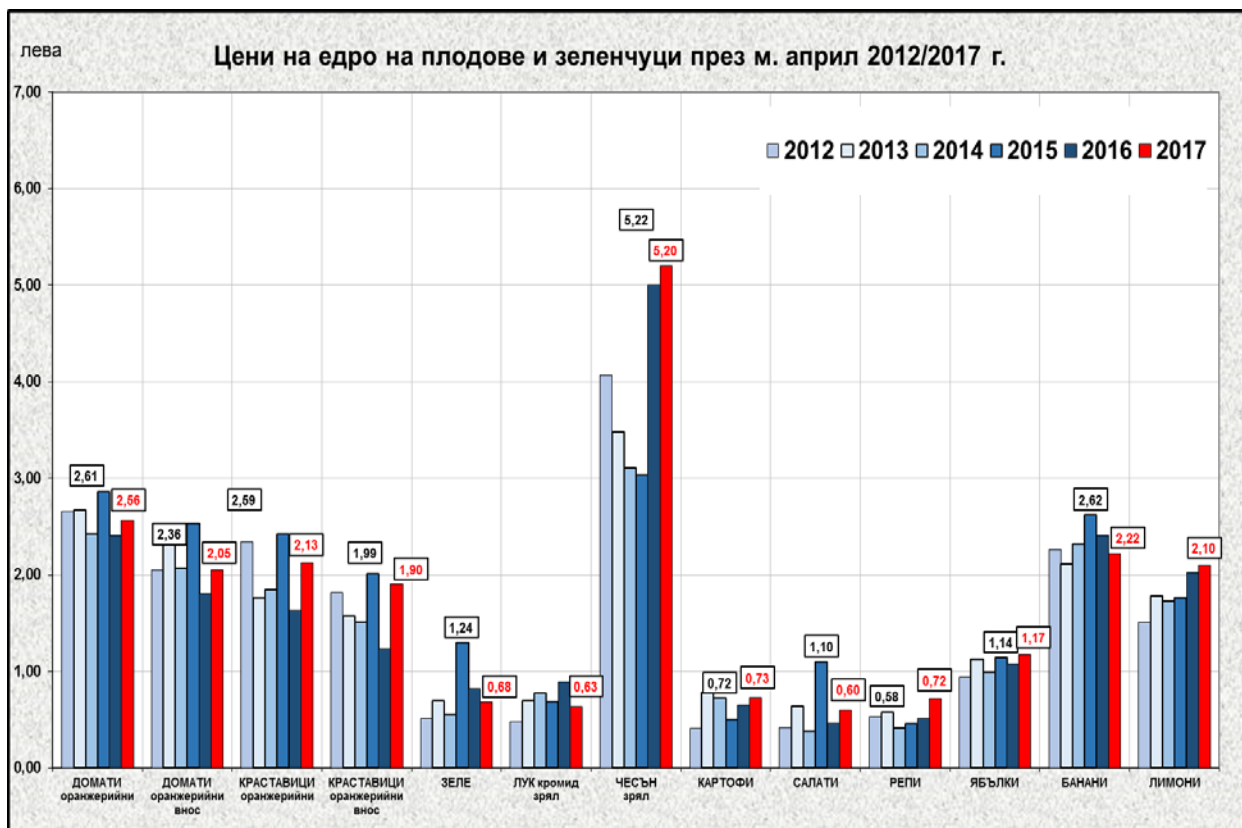
Анализът на движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. април 2017 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2012 – 2017 г.) показва следните тенденции: (табл. 5 и фиг. 49)

- Плодовете и зеленчуците имат изцяло сезонен характер, а цените им силно се влияят от конкретните климатични и метеорологични условия. По тази причина цените на тези стоки са силно чувствителни и варират в сравнително големи диапазони за кратки времеви периоди.

- По същата причина относителният дял на количествата българска продукция през м. април на последните шест години е функция и от конкретните метеорологични условия.

Таблица 5 Цени на едро на зеленчуци и плодове през м. април 2012/2017г.

април	ДОМАТИ оранжерийни	ДОМАТИ оранжерийни внос	КРАСТАВИЦИ оранжерийни	КРАСТАВИЦИ оранжерийни внос	ЗЕЛЕ	ЛУК кромид зрял	ЧЕСЪН зрял	КАРТОФИ	САЛАТИ	РЕПИ	ЯБЪЛКИ	БАНАНИ	ЛИМОНИ
ГОДИНА													
2012	2,66	2,05	2,34	1,82	0,51	0,48	4,07	0,41	0,42	0,53	0,94	2,26	1,51
2013	2,67	2,37	1,76	1,57	0,70	0,70	3,48	0,78	0,64	0,58	1,13	2,11	1,78
2014	2,42	2,07	1,85	1,51	0,55	0,77	3,11	0,72	0,38	0,41	0,99	2,32	1,73
2015	2,86	2,53	2,42	2,01	1,30	0,69	3,03	0,50	1,10	0,46	1,14	2,62	1,76
2016	2,41	1,81	1,63	1,23	0,82	0,89	5,00	0,65	0,46	0,51	1,08	2,41	2,02
2017	2,56	2,05	2,13	1,90	0,68	0,63	5,20	0,73	0,60	0,72	1,17	2,22	2,10

Фигура 49

- Цените на оранжерийни домати през м. април 2017 г. са на по-високо ниво спрямо същия месец на 2016 и 2014. г., като цената на българските оранжерийни домати през тази година е по-ниска спрямо същия месец на 2015 г. и се доближава до нивата от 2012 и 2013 г.

- Цените на оранжерийни краставици през м. април на настоящата година са по-високи от същия месец на 2013, 2014 и 2016 г., но остават под нивата от 2012 и 2015 г.

- Цената на картофите през тази година е по-висока в сравнение с предходните две години и се доближава до нивото от 2014 г.

- През м. април тази година цената на зелената салата е около нивото от 2013 и 2014 г., но много под нивото от 2015 г., когато бяха достигнати пикови стойности от 1.10 лв./бр. В сравнение с предходните година цената на репите през тази пролет е най-висока, но отклоненията са в малки ценови диапазон.

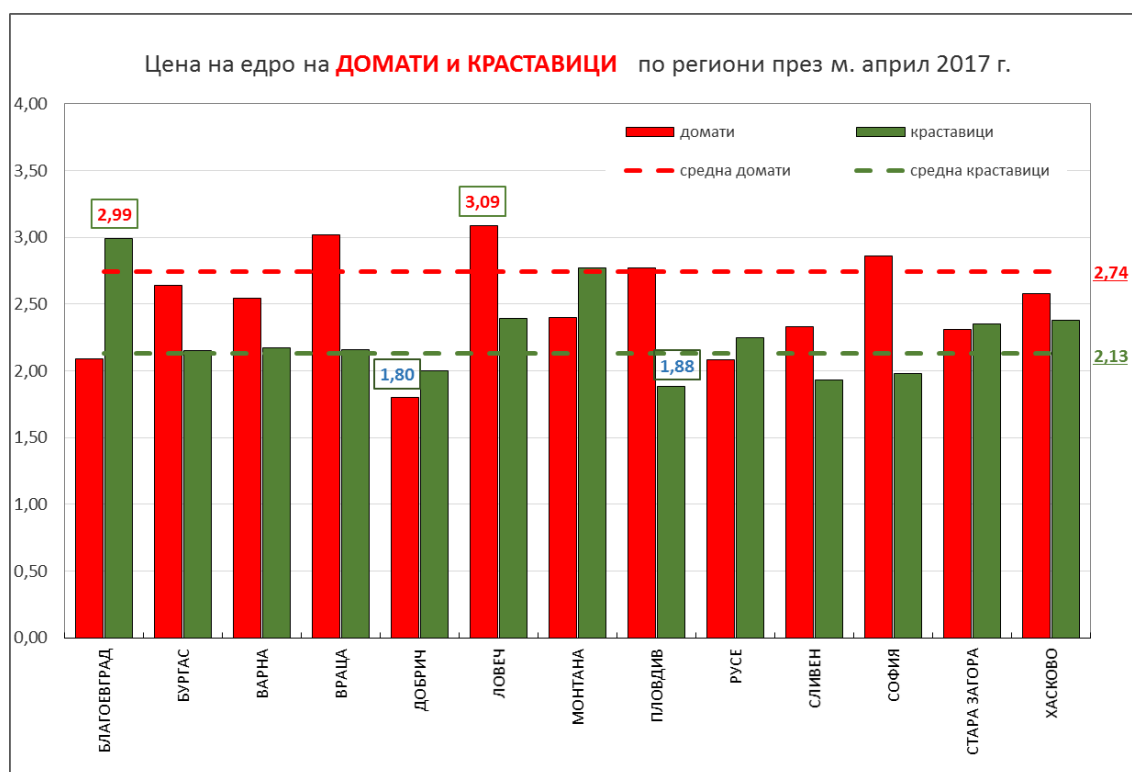
- Цената на едро на ябълките през месец април в периода 2012 - 2017 г. остава сравнително стабилна и се движи около 1.15лв./кг

- Цените на бананите през тази година се доближава до стойностите от 2013 г. и е по-ниска в сравнение със същия месец на останалите години от периода, а цената на лимоните през април тази година е най-висока. В периода април – ноември 2016 г. международната цена на цитрусовите плодове рязко се покачи. Въпреки наблюдаваното по-късно понижение на международната цена на цитрусите, цената им остана по-висока спрямо предходните периоди.

Анализът на цените на едро на плодовете и зеленчуците по *региони* показва, че отклоненията на цените в различните региони от средната за страната цена са значителни и достигат до 60 - 80%. (фиг.50,51)

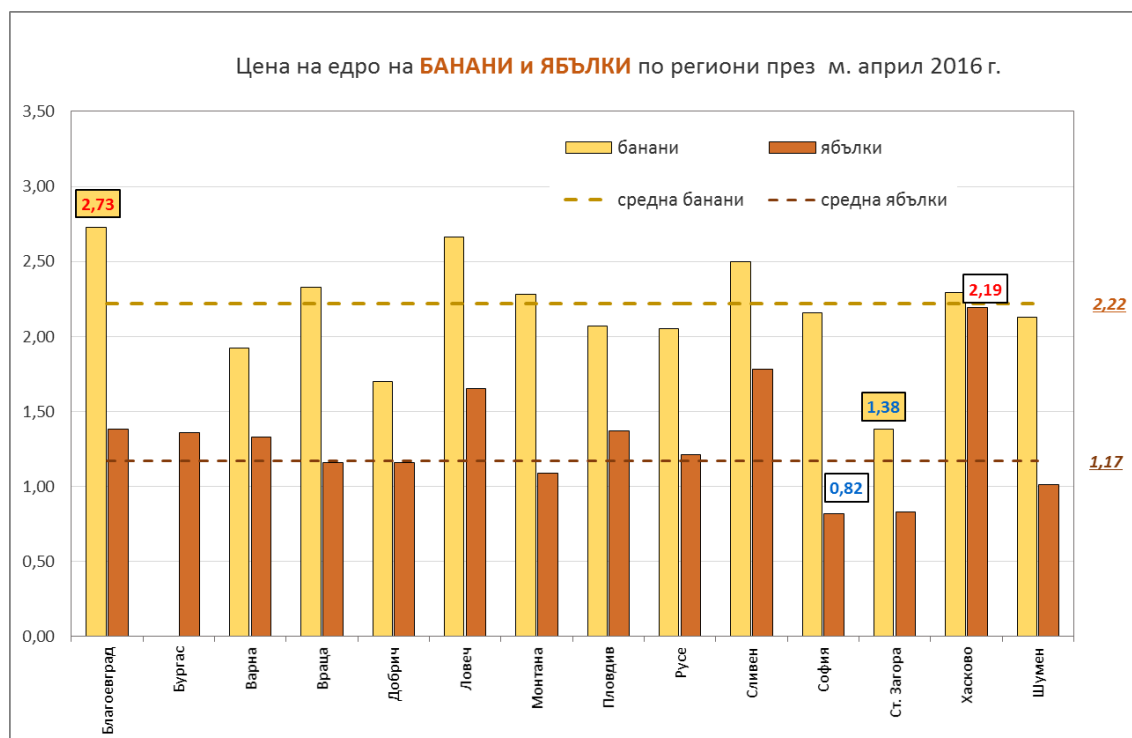
При средна за страната цена на едро на домати 2.74 лв./кг, цената на тържищата в област Ловеч е 3.09 лв./кг, а в област Добрич тяхната цена е била 1.80 лв./кг.

Най-висока цена на краставиците през месеца е регистрирана в област Благоевград, най-ниска е била в Пловдив, а средната цена за страната на краставиците през м. април е 2.13 лв./кг.

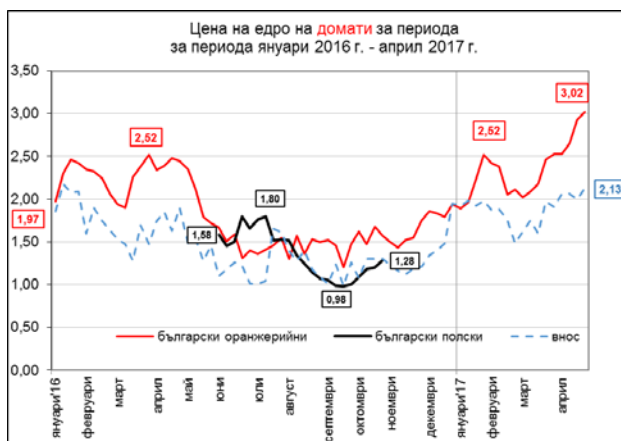

Фигура 50

През м. април средната цена на ябълките е 1.17 лв./кг. Максимални стойности са регистрирани в Хасково – 2.19 лв./кг, а минималните отчетени цени са в София – 0.82лв./кг. Бананите са се търгували най-скъпо в Благоевград – 2.73 лв./кг, а най-евтини те са били област Стара Загора – 1.38 лв./кг. Средната цена на бананите през месеца е 2.22 лв./кг. (фиг.51)

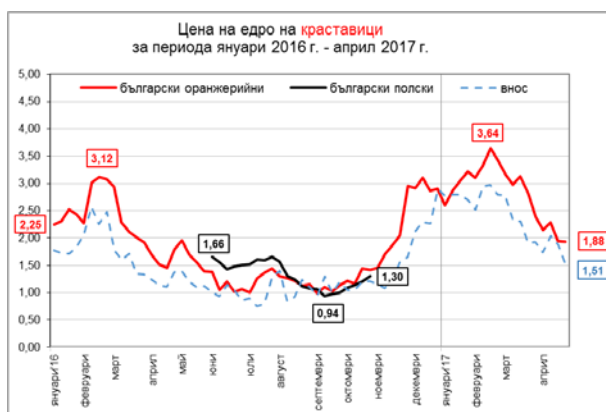
Фигура 51

Фигура 52

Фигура 53

Фигура 54

Фигура 55

Фигура 56

Фигура 57

Фигура 58

Фигура 59

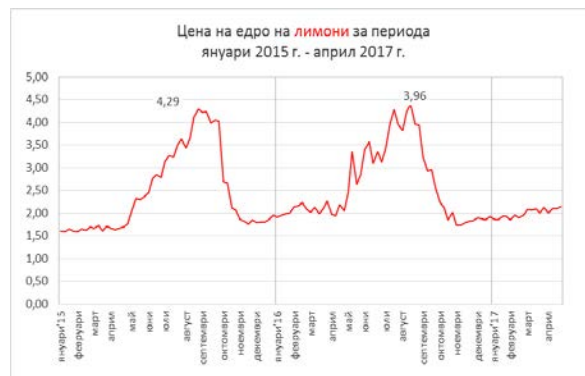
Фигура 60

Фигура 61

Фигура 62

Фигура 63

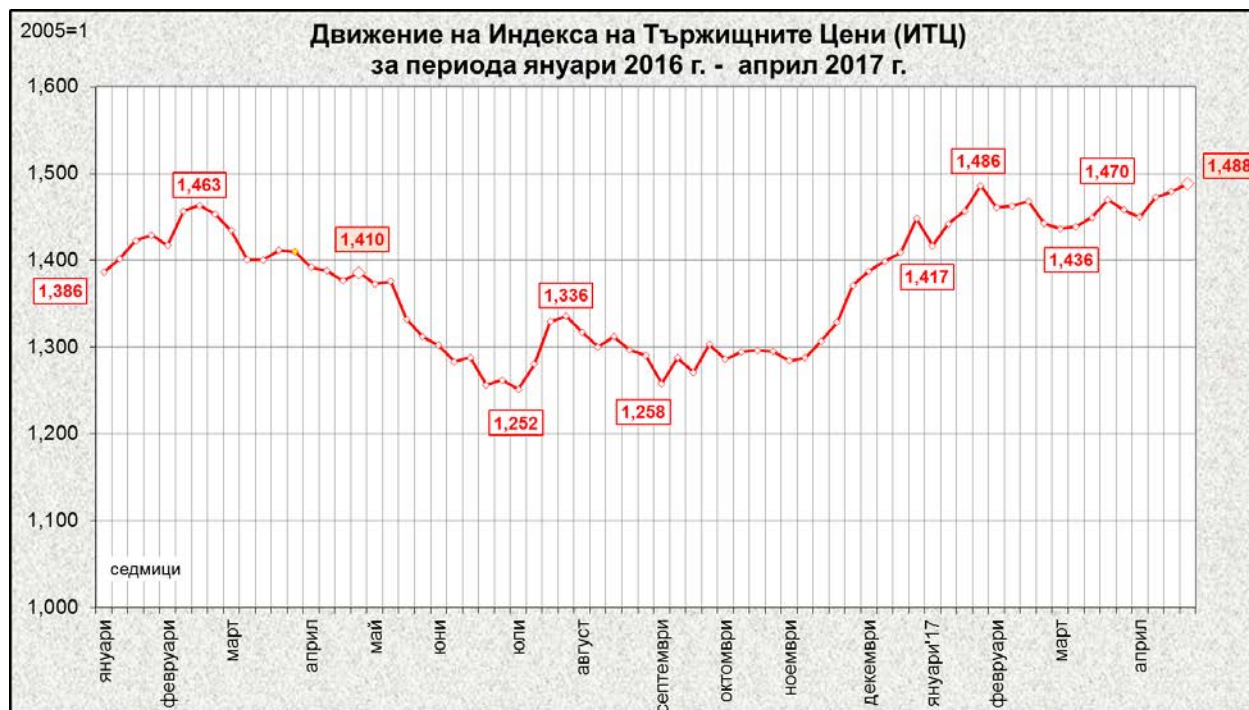
3. Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)

След краткотрайния спад на кривата на индекса на тържищните цени през първата седмица на годината, стойностите възстановяват нивата от края на декември и кривата придобива възходящ тренд. Наблюденията от предходните години показват, че най-високите си стойности индексът има в края на януари и през февруари. В началото на годината индексът стартира от ниво 1.417 пункта. През следващите седмици кривата запазва устойчив възходящ тренд. В края на януари стойностите се стабилизират на ниво от 1.486 пункта. Още от първата седмица на февруари индексът тръгва надолу и кривата придобива устойчив низходящ тренд. Понижението на стойностите на индекса за месеца е 5%, а стойностите се доближават до нивото от същия период на предходната година.

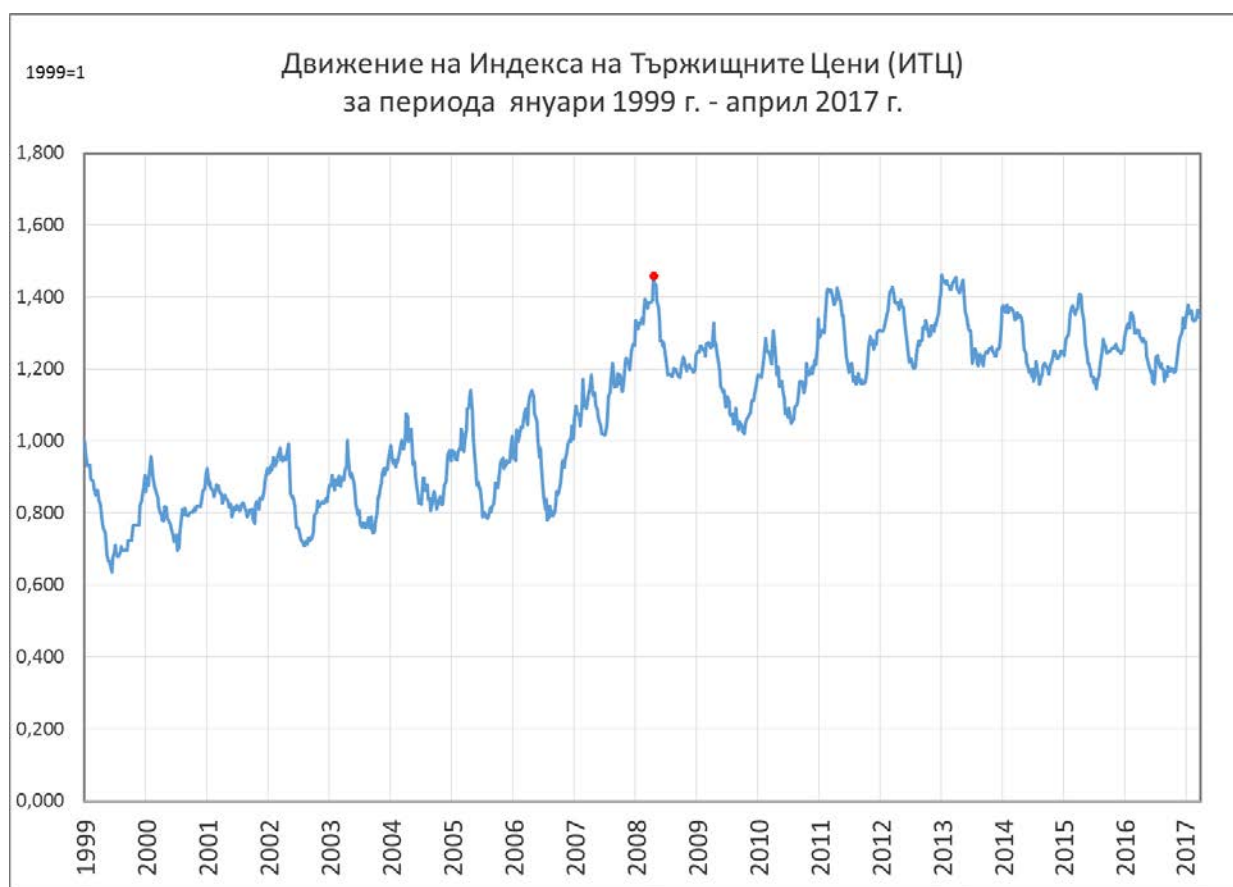
От началото на м. март трендът се обръща и кривата тръгва плавно нагоре. В предпоследната седмица на месеца стойностите стъпват на ниво от 1.470 пункта, като покачването на индекса за този период е 2.4%. В края на месеца пазарът на храни, особено на плодовете и зеленчуците се успокоява, стойностите се понижават и кривата се стабилизира на ниво от 1.458 пункта. (фиг.64)

От началото на м. април кривата на индекса на тържищните цени има слаб възходящ тренд и през последната седмица на месеца индексът се

стабилизира на ниво от 1.488 пункта, като повишението на стойностите спрямо края на м. март е около 2%. В сравнение със същия период на миналата година това ниво е по-високо с 5.5%. (фиг. 64)

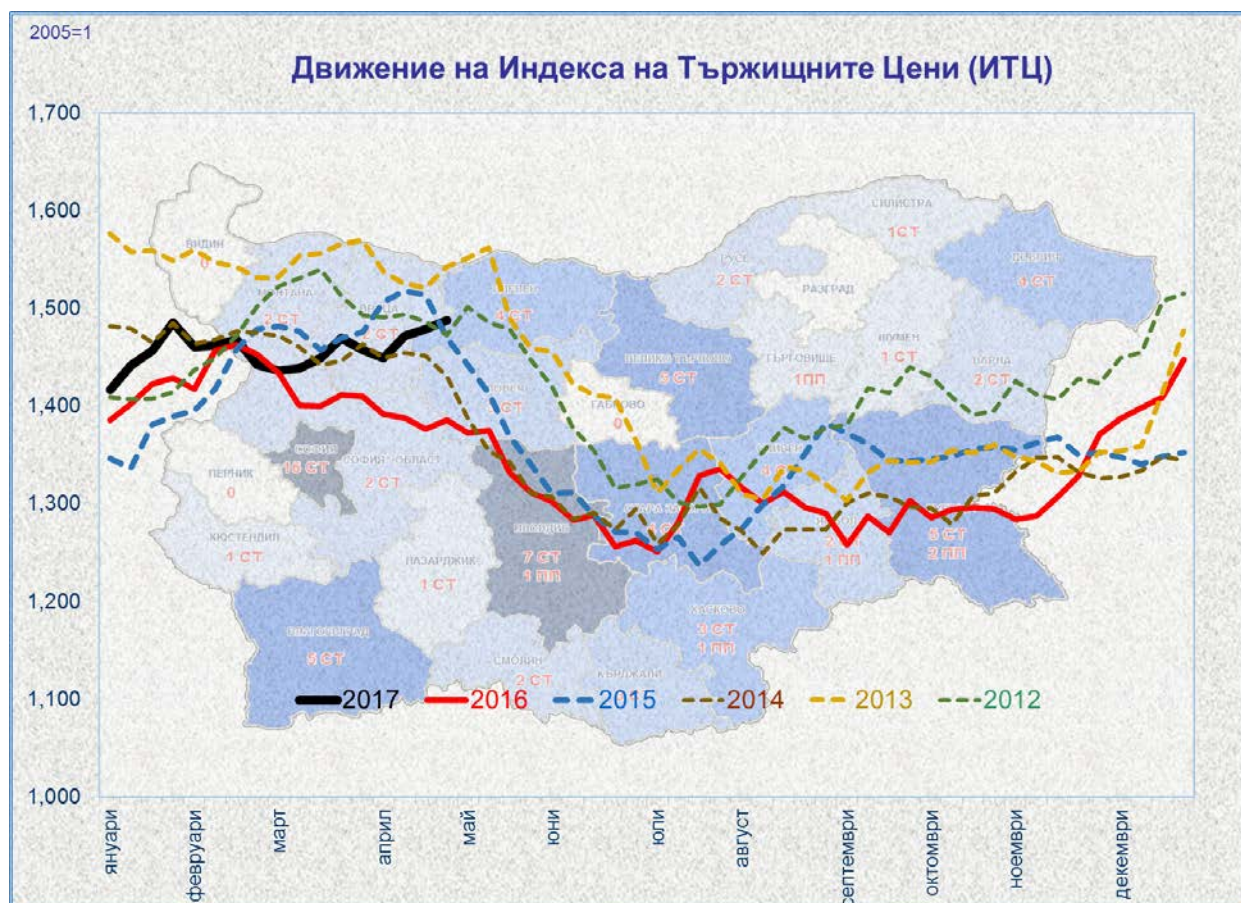

Фигура 64

Фигура 65

Движението на ИТЦ в периода януари 1999 г. – април 2017 г. следва определени тенденции на силен ръст на стойностите през зимата и ниски нива през лятото. Най-високите стойности за този период индексът достига през зимата на 2008 г. (фиг. 65,66)

Фигура 66

4. Международни цени

Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари. Цените на стоки като олио, захар, брашно, ориз и др. са силно зависими от борсовите цените на тези стоки на големите световни и европейски стокови борси.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки. (фиг.67)

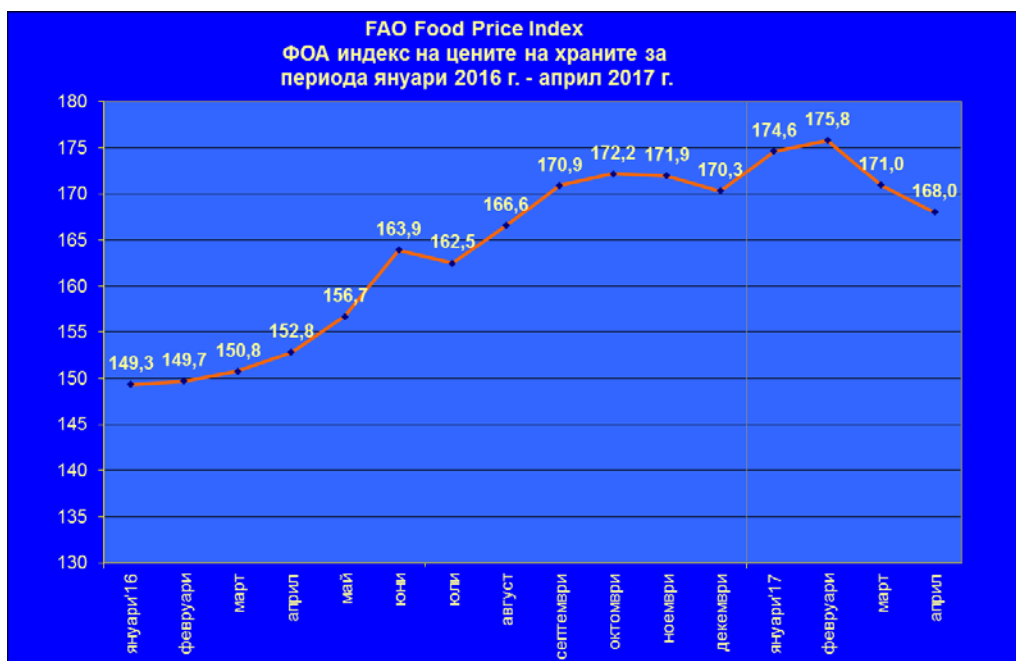
През м. април 2017 г. средните стойности на Индекса на цените на храните⁸ на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (ФАО)⁹ са 168 пункта, което е с 3.1 пункта (1.8%) по-ниско в сравнение с м. март. В сравнение

⁸ FFPI – FAO Food Price Index

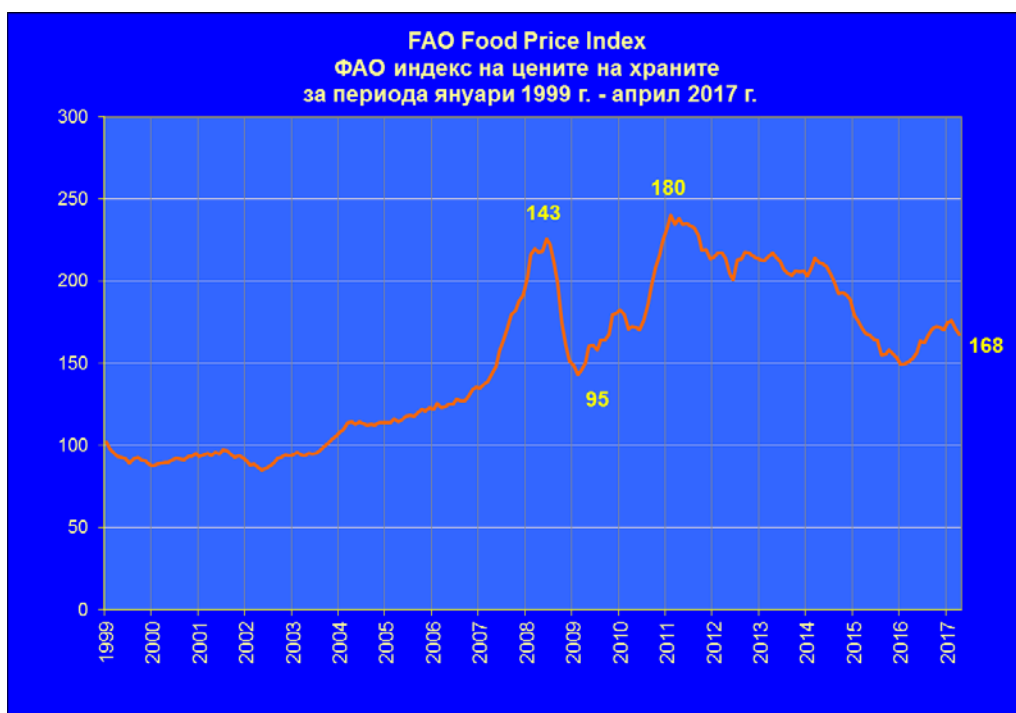
⁹ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

със същия месец на миналата година ФАО индексът е с 15.2 пункта (10%) по-висок. (фиг.68)

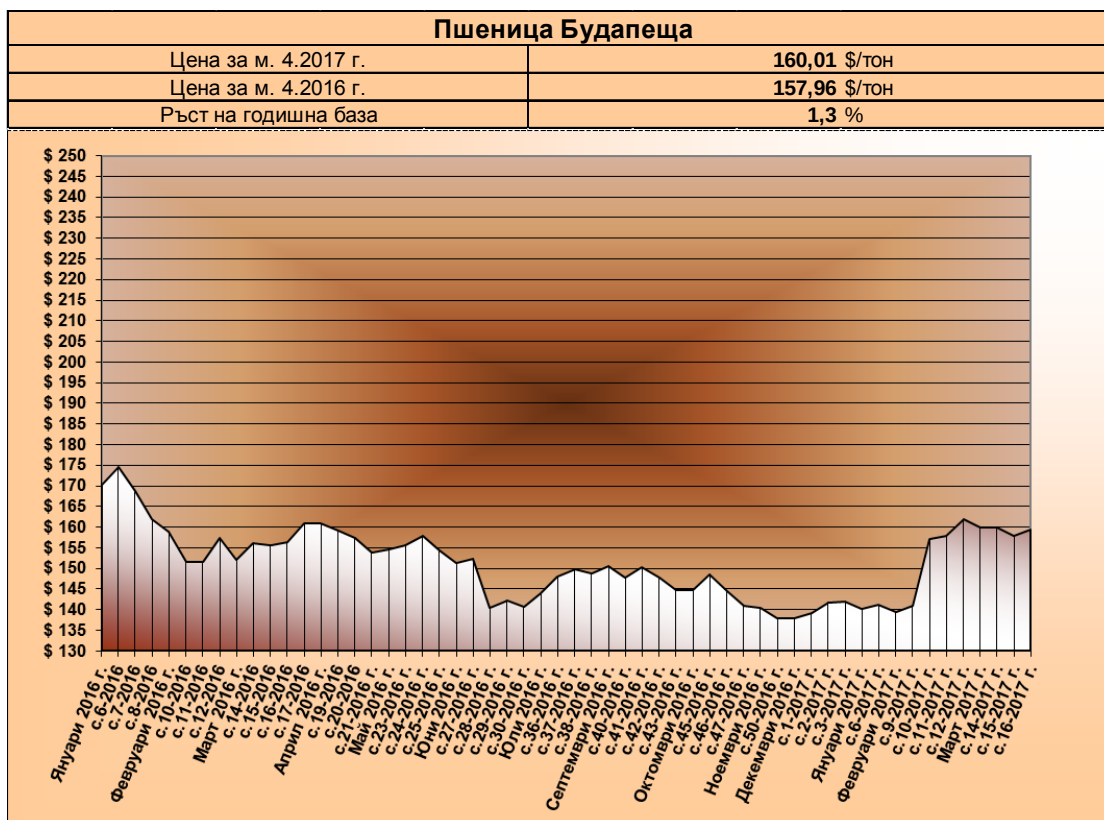
С изключение на месата, индексите на цените на останалите групи стоки, влизащи в структурата му са се понижали, което е най-силно изразено при захарта и растителните масла. ФАО индексът на зърнените храни се е понижил през април спрямо март с 1.8 пункта или 1.2%. Индексът на зърнените храни се стабилизира през април на ниво от 146 пункта. В сравнение със същия месец на миналата година този индекс е с 3.8 пункта (2.5%) по-нисък. (фиг.70)

Фигура 67

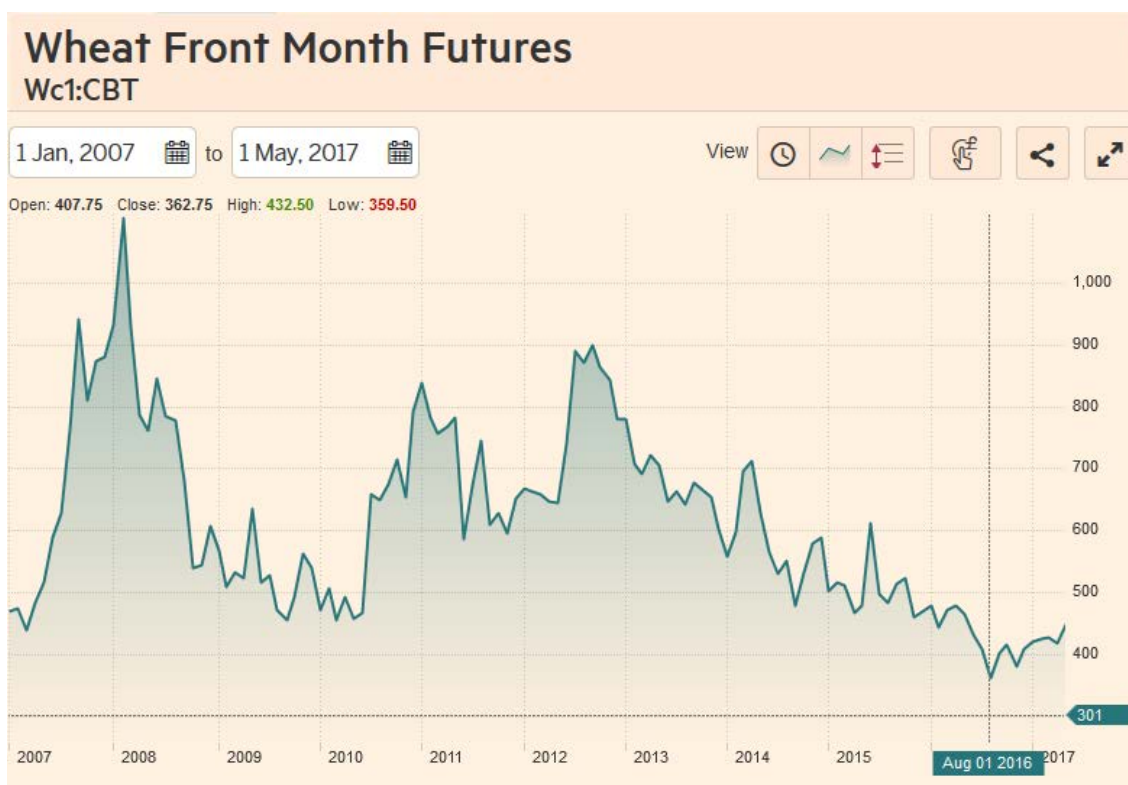

Фигура 68

Фигура 72

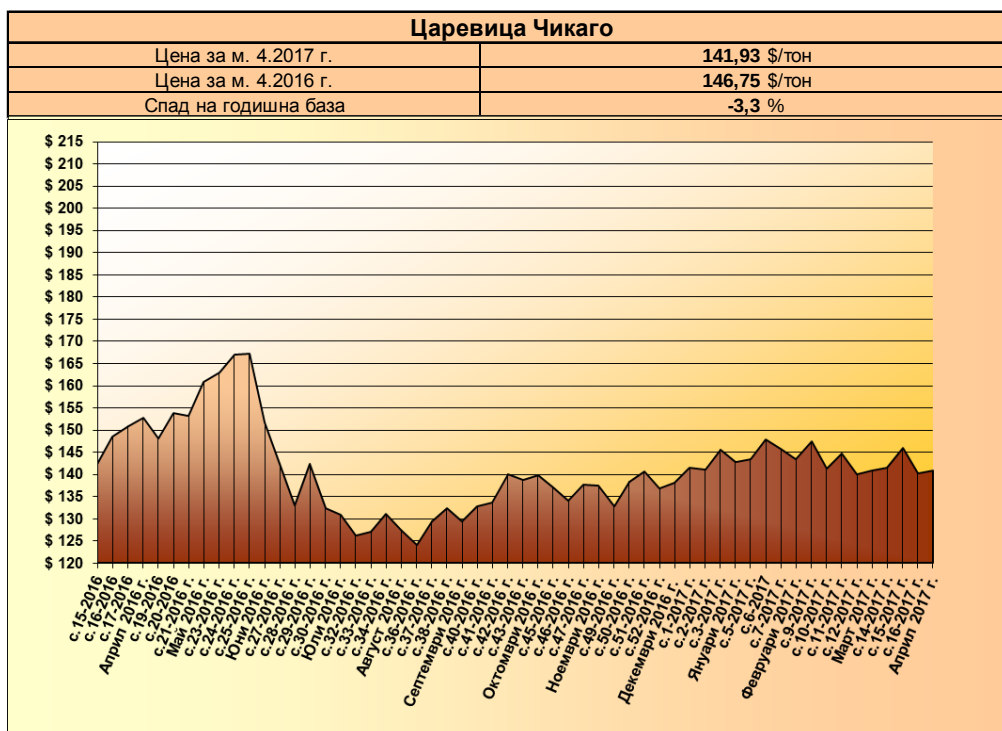
Цената на пшеницата на стоковата борса в Будапеща бележи ръст на годишна база от 1,3%. (фиг. 72)

Фигура 73

Цената на **царевицата** в Чикаго през м. април 2017 г. се понижава леко и се стабилизира на ниво от 141.93 \$/тон. На годишна база се наблюдава спад на цената на царевицата на стоковата борса в Чикаго от 3.3% и от 7.5% на стоковата борса в Будапеща. (фиг.74,76)

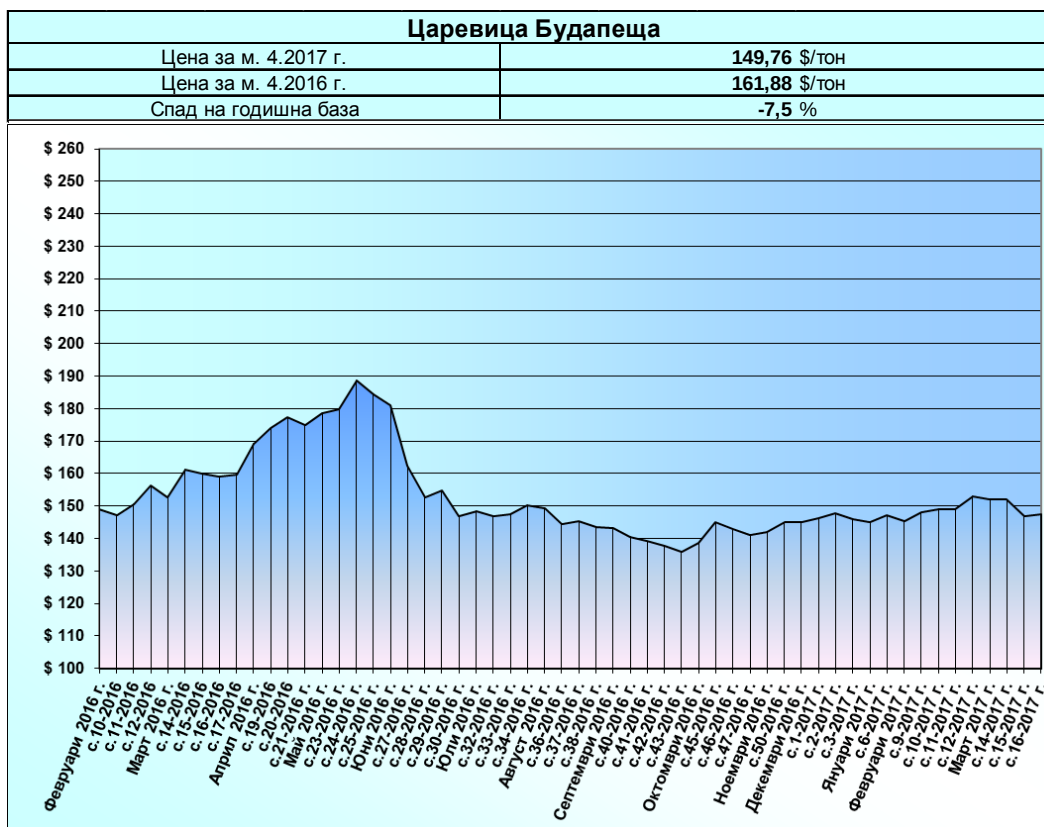
Наблюденията за последните 10 години показват, че цената на царевицата на стоковата борса в Чикаго е била най-ниска през лятото на 2016 г. , а най-висока през 2012 г. (фиг. 75)

Фигура 74

Фигура 75

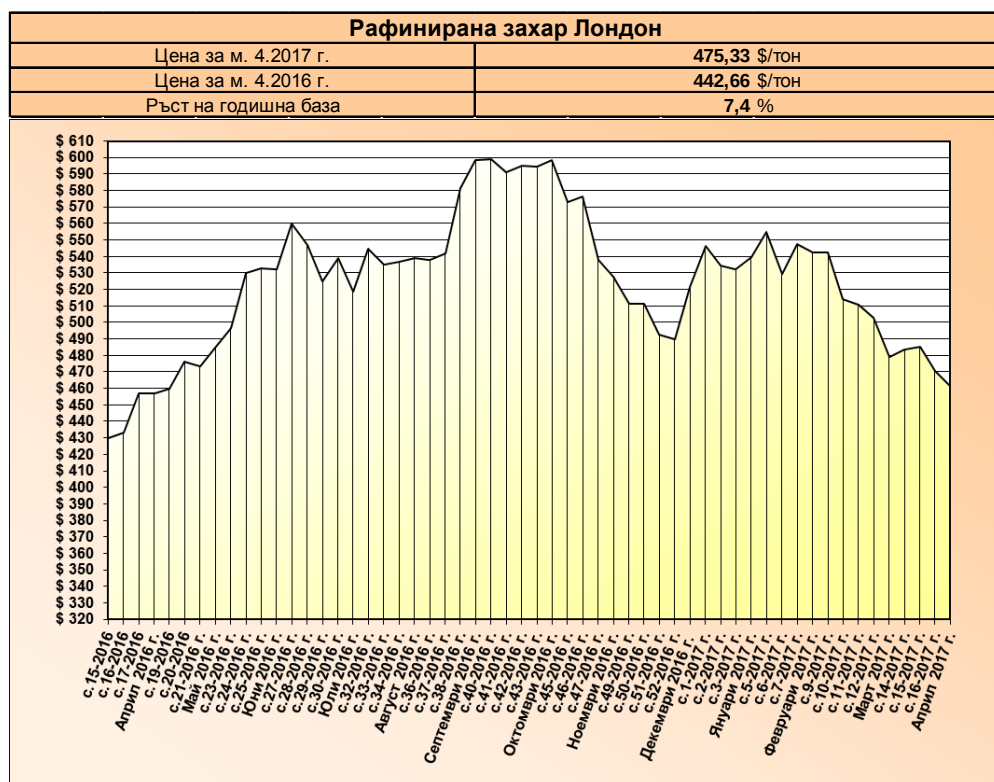
Фигура 76

В периода 19 февруари – 24 март 2016 г. е отчетен значителен ръст на цената на **захарта** на Лондонската стокова борса, когато стойностите се покачват с 26%. След известен спад през втората половина на м. март, през м. април и май кривата отново тръгва нагоре. Наблюдаваният от м. април 2016 г. възходящ тренд при движението на цената на захарта на международния пазар се запазва и през септември, като през втората половина на месеца тенденцията се засилва и придобива стръмен характер. През м. октомври същата година кривата се стабилизира, но на високото ниво от м. септември. През м. ноември се наблюдава устойчив низходящ тренд, като цената на захарта на борсата в Лондон бележи спад за месеца от 11%. От края на м. декември се наблюдава обръщане на тренда и цената на Лондонската стокова борса започва да се покачва. След стабилизиране на кривата в периода януари - средата на февруари 2017 г. се заражда трайна и устойчива низходяща тенденция.(фиг.77,78)

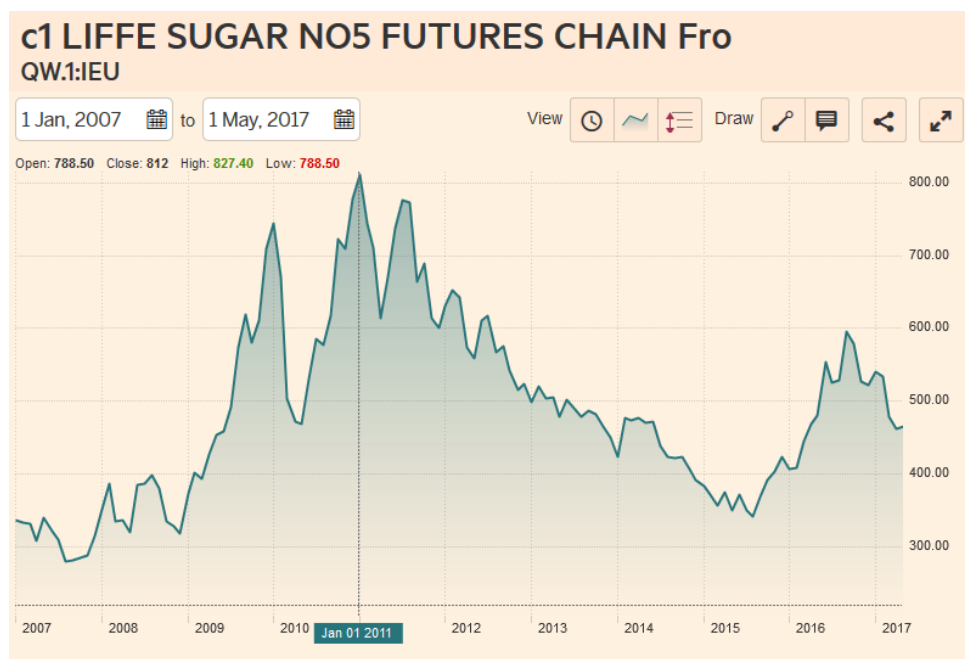
През април ФАО индексът на захарта стъпва на ниво от 233.3 пункта, което е с 23.3 пункта (9.1%) по-ниско от стойностите през март и достига най-ниското си ниво за последните 12 месеца. Основната причина за априлското понижение на цената на захарта е запазването на тенденцията на по-ниско търсене за внос, съчетано с увеличението на износа от Бразилия. (фиг.70)

На годишна база е отчетен ръст на цената на рафинираната захар на борсата в Лондон от 7.4%. (фиг. 77)

Въпреки наблюдаваният устойчив ръст на цената на захарта на международния пазар през последните месеци, тя остава много под пиковите стойности от 2011 г., когато цената достигна исторически за последните 20 години стойности от 850 долара/тон. (фиг. 78)

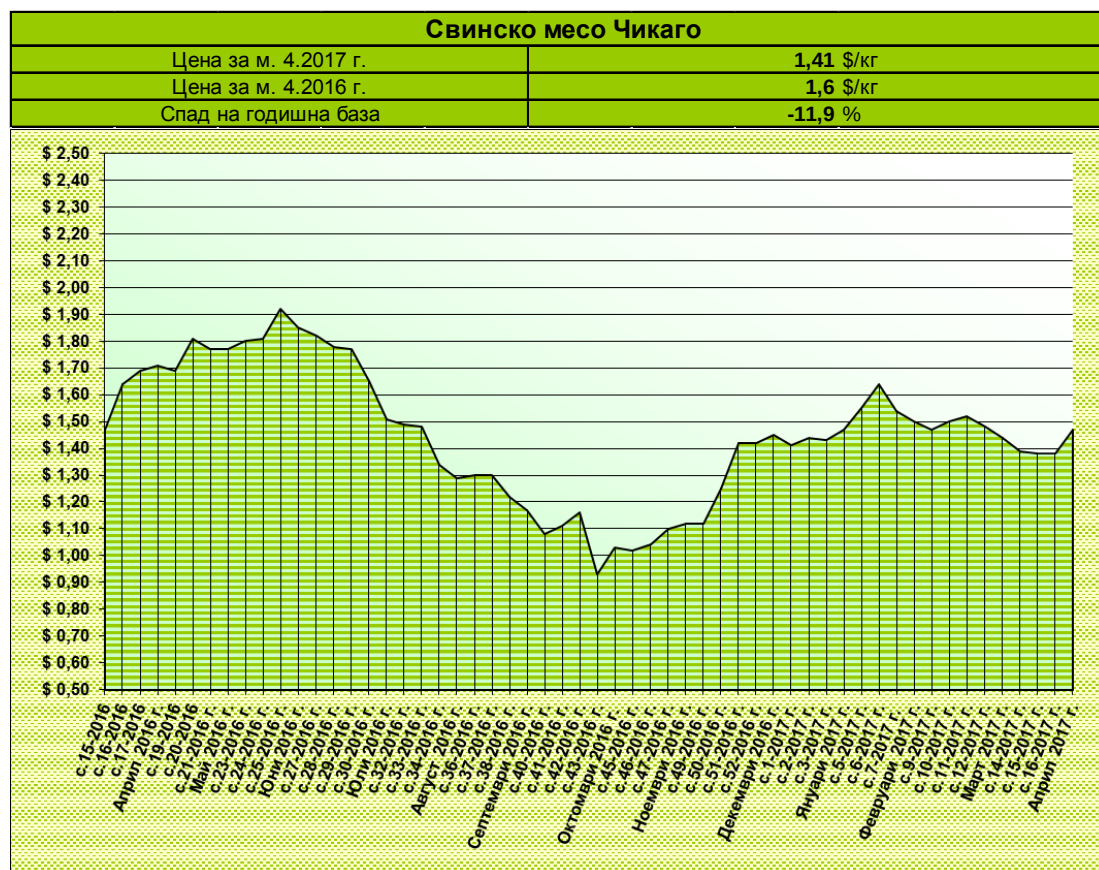
Фигура 77

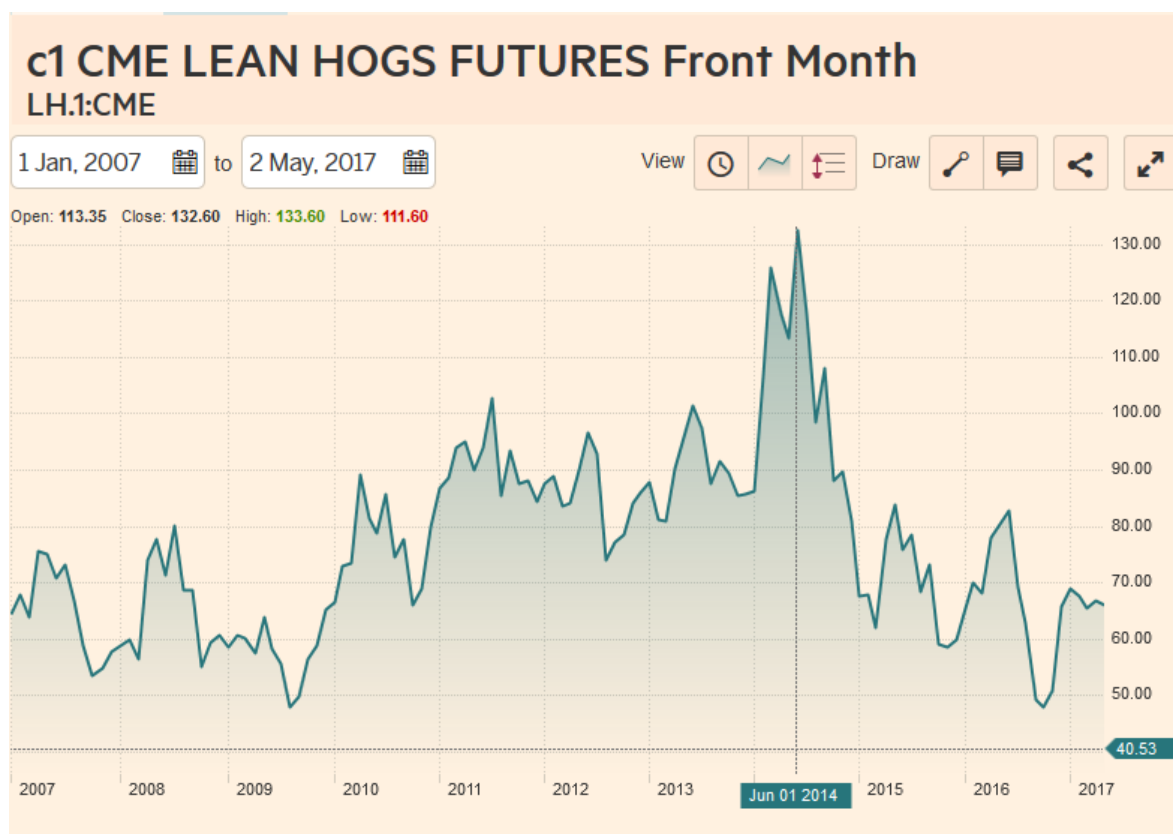
Фигура 78

След няколко месеца на покачване на международната цена на **свинското месо**, през м. юни и юли 2016 г. се наблюдава стабилизиране и спад на стойностите. През следващите два месеца на същата година се наблюдава силна и устойчива низходяща тенденция, като намалението на международната цена на свинското месо в периода юни – септември 2016 г. е 45%. От началото на октомври кривата тръгва нагоре, но без да достига високото ниво от лятото на 2016 г. През декември 2016 и януари 2017 г. цената на свинското месо на световния пазар се стабилизира на ниво от около 1.40 – 1.50 \$/кг. През м. февруари се наблюдава ново повишаване на цената на свинското месо, след което кривата отново се стабилизира. Периодът средата на март - средата на април 2017 г. се характеризира с низходящ тренд. В средата на април се наблюдава краткотраен пик на стойностите, последван от нов спад на цената. През последните седмици на април се заражда устойчива възходяща тенденция. (фиг. 79,80)

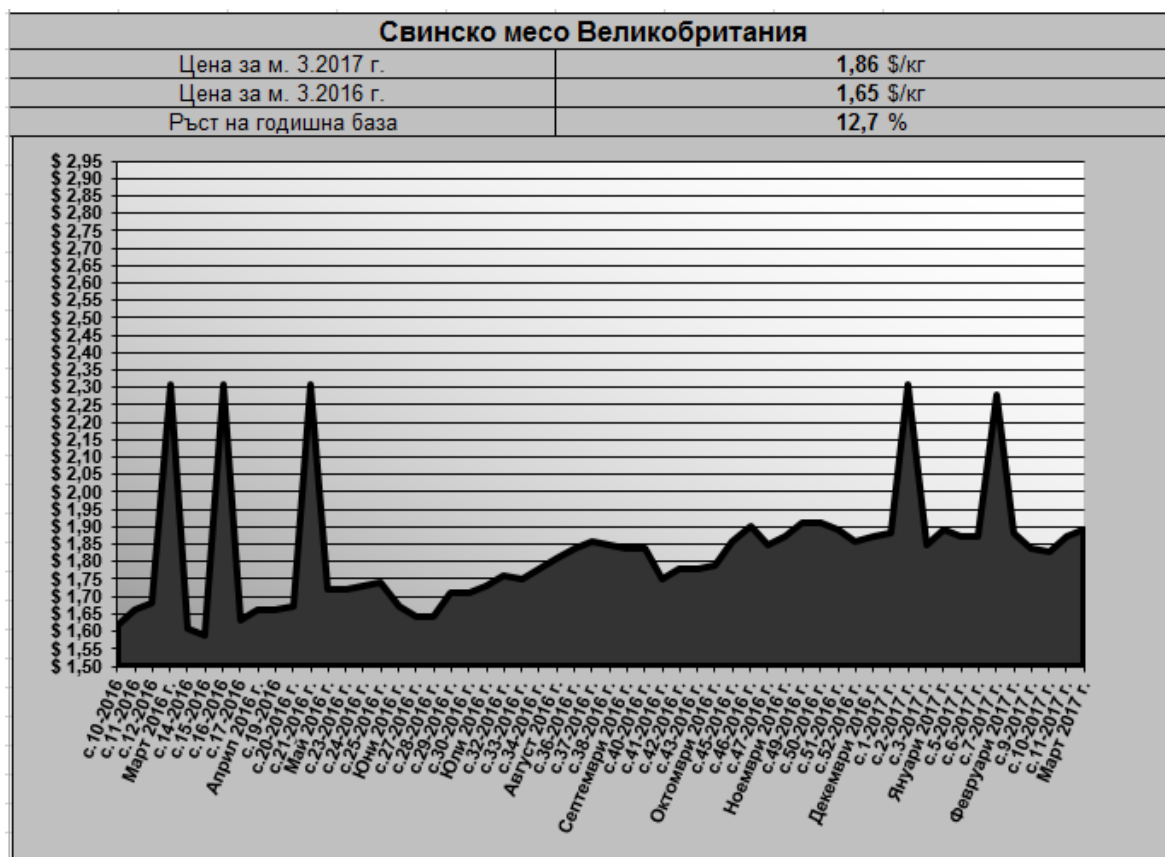
През м. април на борсата в Чикаго е отчетен спад на цената на свинското месо на годишна база от 11.9%, а във Великобритания е регистрираният ръст от 12.7%. (фиг.79,81)

Фигура 79

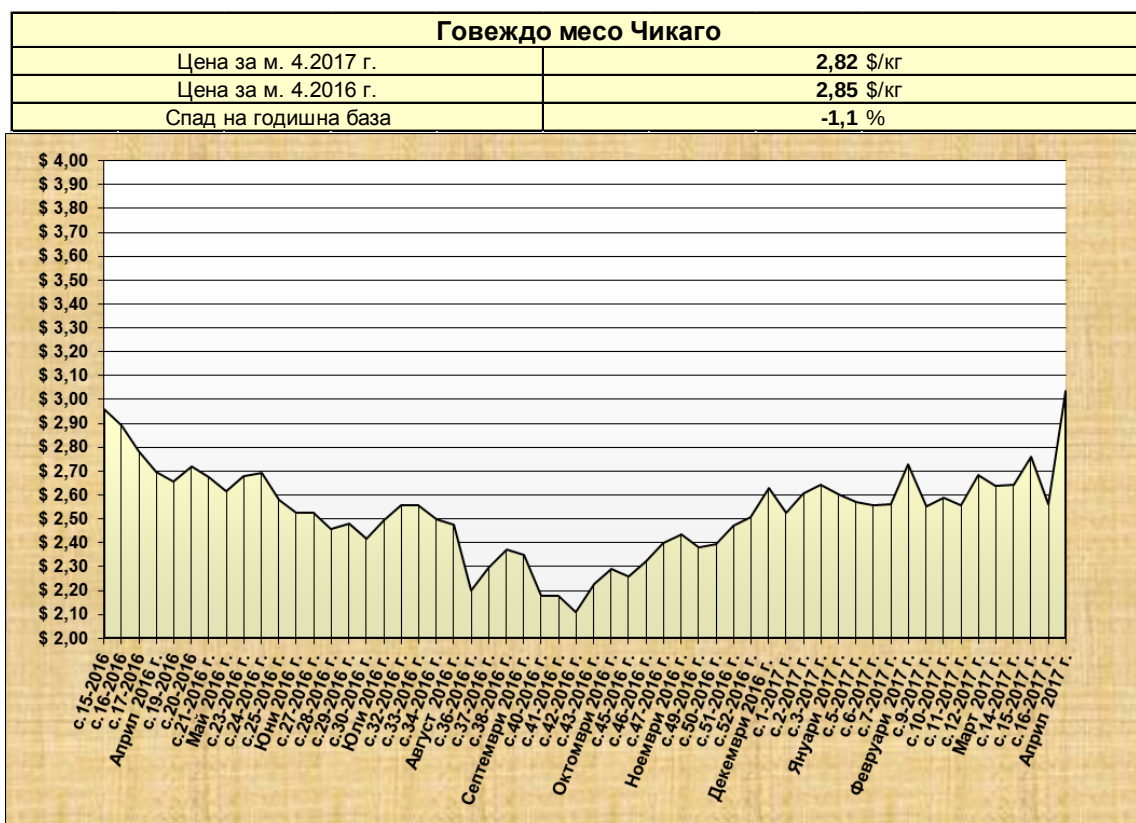

Фигура 80

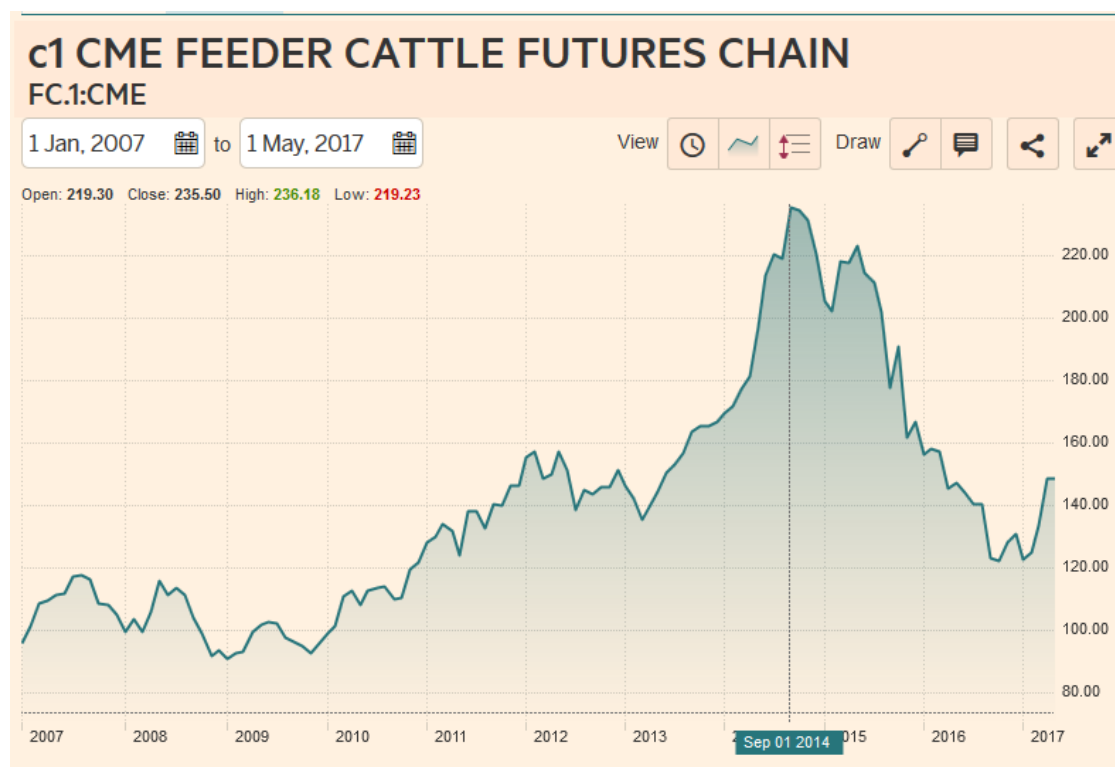

Фигура 81

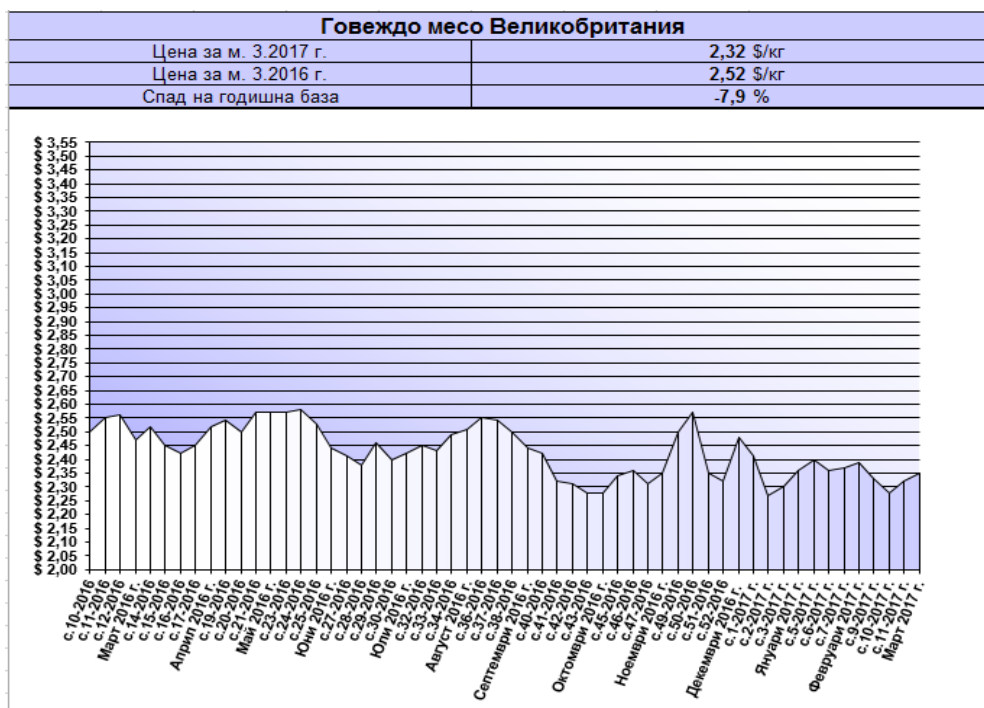
При цената на **говеждото месо** има спад на годишна база от 1.1% на стоковата борса в Чикаго (фиг.82,83) и 7.9% във Великобритания. (фиг. 84)

Фигура 82

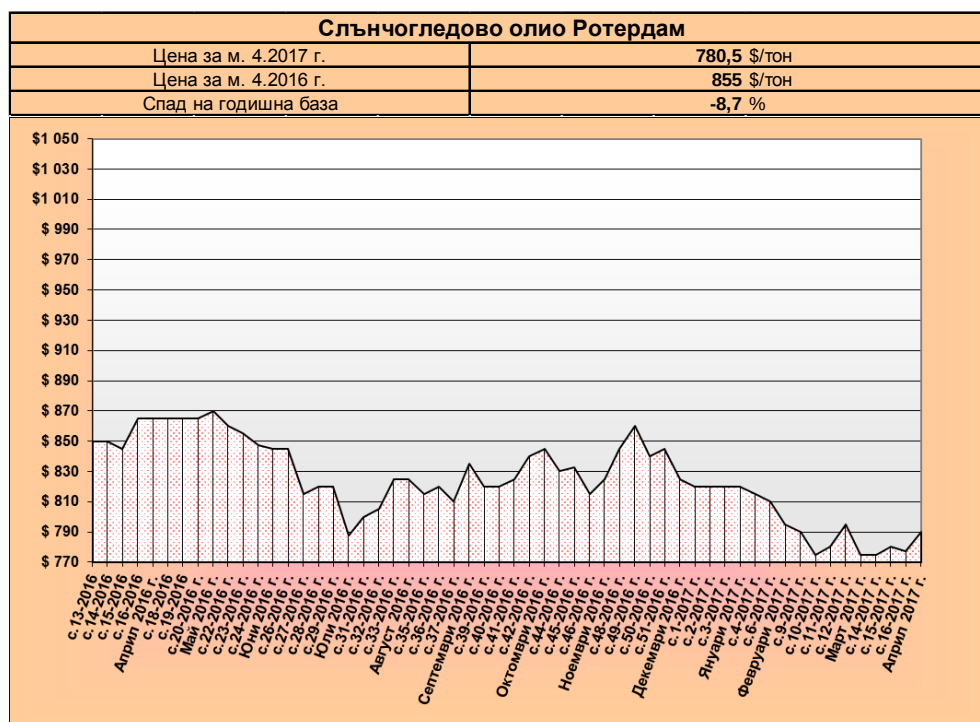
Фигура 83

Фигура 84

Цената на нерафинираното **слънчогледово олио** на борсата в Ротердам през м. април 2017 г. стъпва на ниво от 780.5 \$/тон и бележи спад на годишна база от 8.7%. (фиг. 85)

Като цяло през последните две години цената на слънчогледовото олио на международния пазар е стабилна, а от края на 2016 г. се наблюдава плавен и устойчив низходящ тренд. В края на м. септември 2015 г. има краткотраен пик на стойностите, когато цената достига 1010 долара/тон. (фиг. 86)

Фигура 85

Фигура 86

С уважение,

ВЛАДИМИР ИВАНОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДКСБТ

м. май 2017 г.

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

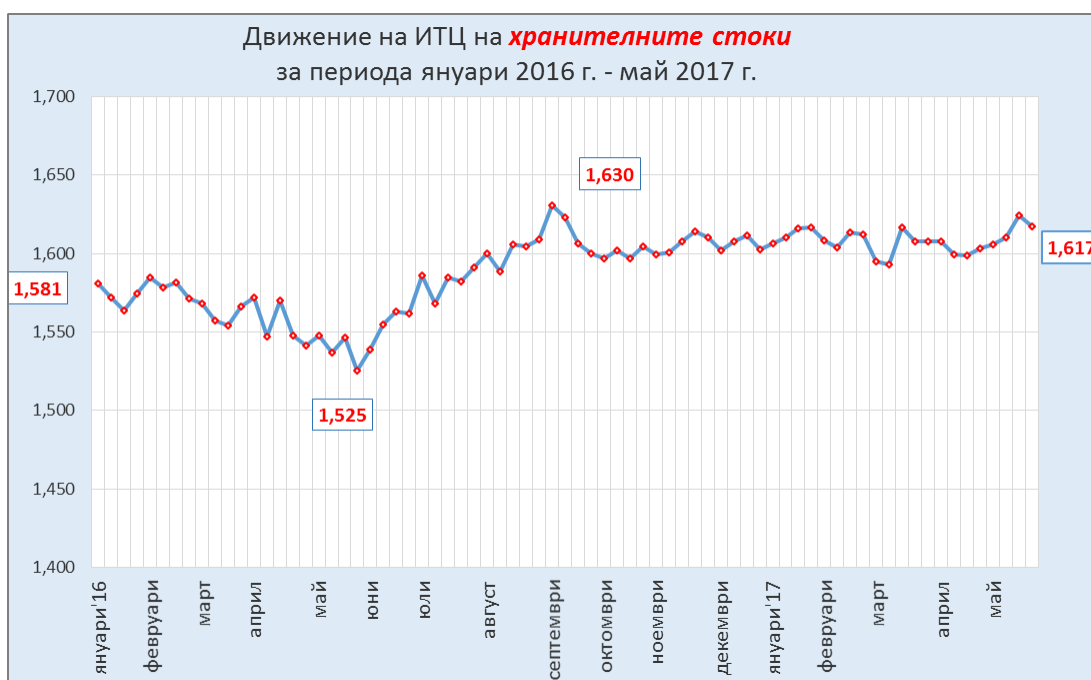
за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

През месец май пазарът на храни остава спокоен и балансиран, като се запазват устойчивите тенденции на стабилни цени на хранителните стоки, наблюдавани от началото на годината. Известно раздвижване се забелязва при цените на някои хранителни стоки, изразено в леко поскъпване на брашното и фасула. Лек ръст на месечна база е отчетен при цената на кравето масло. Ценовите колебания, обаче през месеца са в тесни рамки. При цените на зеленчуците през май се наблюдават характерните за сезона низходящи тенденции при цените на стоките, които са в активен период на производство и предлагане.

На годишна база се наблюдава известен възходящ тренд при по-голяма част от хранителните стоки и млечните произведения, който е по-силно изразен при цената на фасула, захарта, яйцата и кравето масло. Аналогични са изводите от наблюденията на годишна база на цените на зеленчуците и плодовете, като ценовите колебания в положителна посока са около 20%.

1. Хранителни стоки

През м. май се запазва тенденцията от предходните месеци на стабилизиране на цените на основните хранителни стоки, като промяната на стойностите им на месечна база е в диапазона 1-3%. Спад на месечна база е отчетен при цената на яйцата с 10%.

Фигура 1

Конструираният от Комисията групов Индекс на тържищните цени на хранителните стоки илюстрира общото относително изменение на цените на едро на хранителните стоки, които влизат в неговия състав¹.

От средата на м. септември 2016 г. кривата на индекса има стабилен характер и с незначителни отклонения в двете посоки се движи на ниво от около 1.600 пункта. В началото на март има известни колебания, но те са в пренебрежимо малки граници. През м. май има известен възходящ тренд, но през последната седмица на месеца кривата се стабилизира и бележи спад, като стъпва на ниво от 1.617 пункта. (фиг. 1)

Наблюденията от предходните години показват, че най-високи стойности индексът на хранителните стоки е имал през 2008г., 2011г. и 2012г., когато се наблюдаваше повишаване на цените на някои основни хранителни стоки. (фиг. 2)

Фигура 2

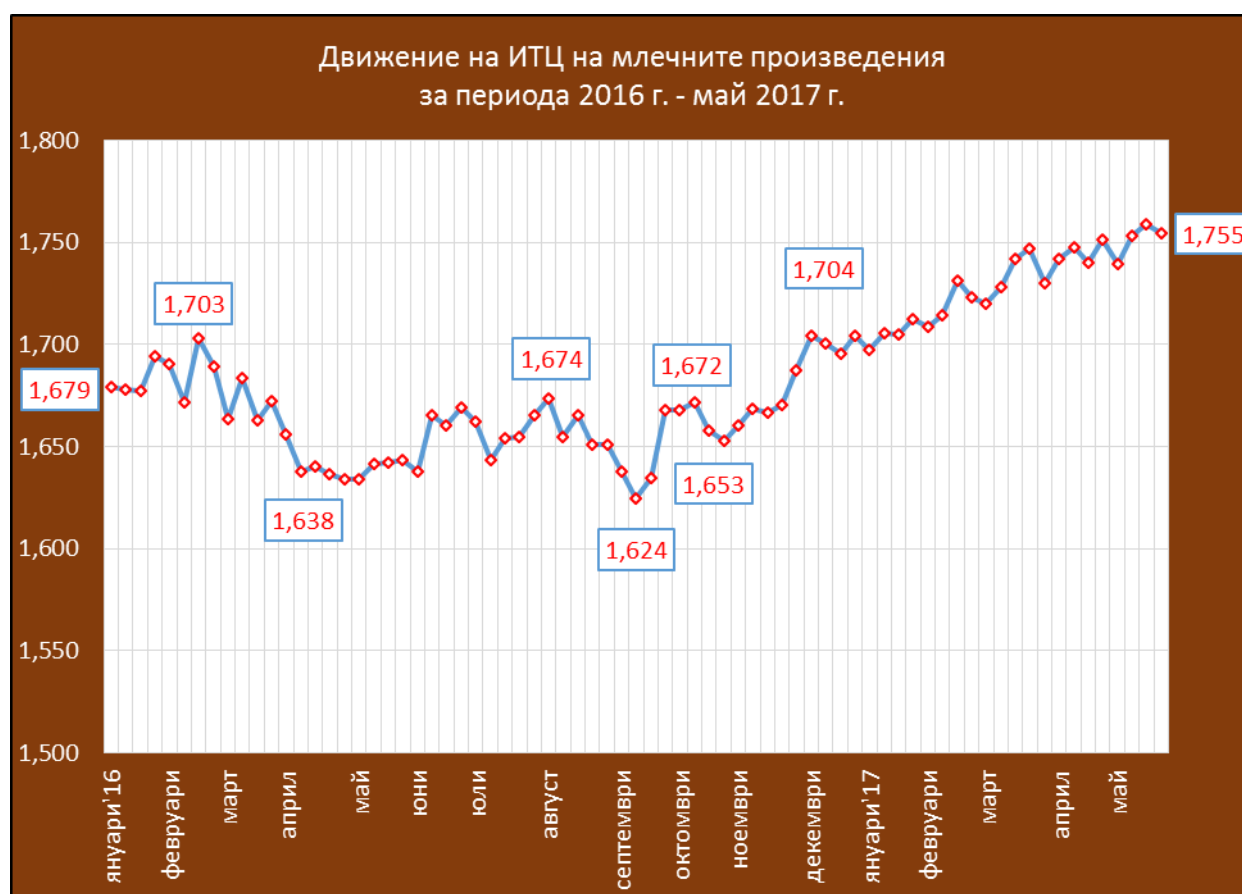
През м. май се наблюдава известна низходяща тенденция при движението на цените на някои **млечни произведения** (кашкавал „Витоша“, краве сирене и мляко), но колебанията надолу са в незначителен диапазон от 1-3%. Известно

¹ Този индекс отразява цените на следните стоки: захар, фасул, ориз, леща, брашно и олио

повишаване на месечна база има при цената на кравето масло. (табл. 1, фиг.7,34,36,38)

Наблюденията от предходни години показват, че при движението на цените на млечните произведения се наблюдават определени сезонни тенденции, изразяващи се в по-високи есенно-зимни стойности и спад на цените през пролетта и лятото. През последните три – четири години тези сезонни колебания са все по-слабо изразени. От началото на есента на 2016 г. се наблюдава известна възходяща тенденция при движението на цената на млечните произведения. При кравето сирене и при маслото тази тенденция се запазва и през първия месец на настоящата година. Цената на кашкавала достига максималните се зимни стойности през декември 2016 г., след което се наблюдава устойчив низходящ тренд.

Движението на кривата на Индекса на Тържищните Цени на млечните произведения се обуславя от движението на цените на стоките, които влизат в неговата структура². (фиг.3)

Фигура 3

² Стоките, които влизат в структурата на този индекс са сирене – краве и овче, кашкавал "Витоша" и краве масло

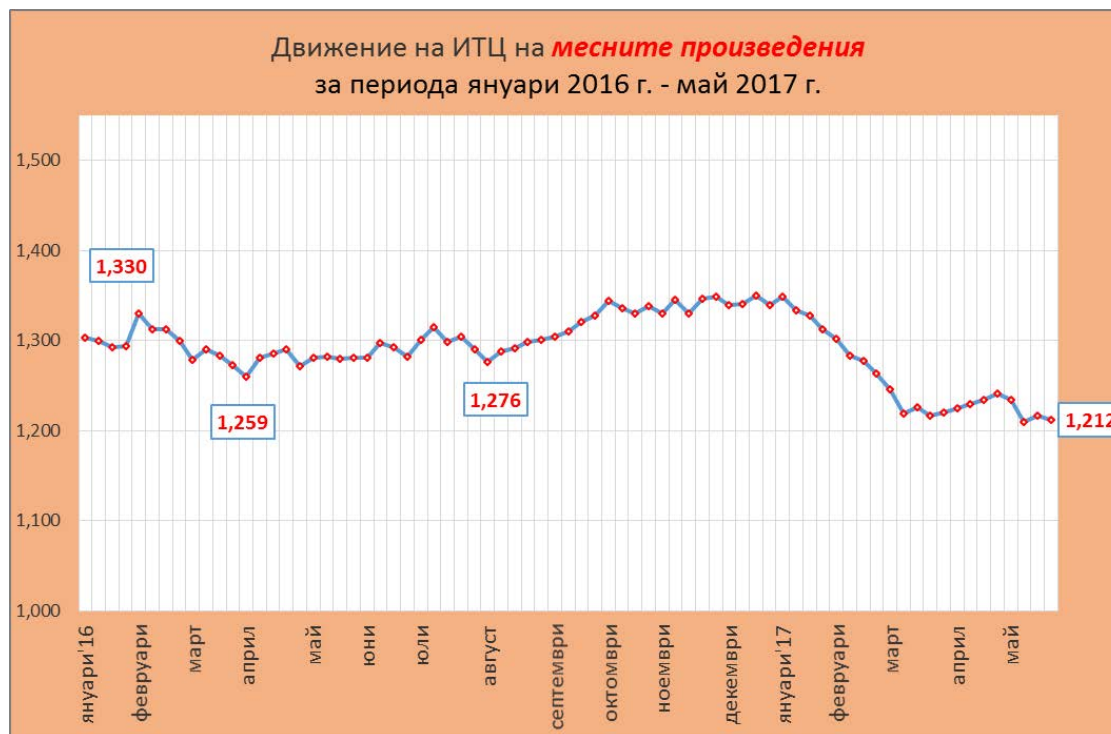
През 2016 г. кривата на ИТЦ на млечните произведения следва типичните за тези стоки тенденции. През м. януари 2017 г. се запазва наблюдаваният от декември лек възходящ тренд на стойностите, което се дължи на поскъпването на сиренето и кравето масло. През февруари стойностите се стабилизират и се наблюдава лек низходящ тренд, но остават над нивото от същия месец на предходната година. В началото на март има известен възходящ тренд, който през последната седмица се обръща. През м. април и май кривата запазва плавна и устойчива тенденция нагоре и в края на месеца стъпва на ниво от 1.755 пункта.

Ретроспективният анализ на цените на млечните произведения показва, че индексът на тази група стоки е най-висок в началото на 2014 г. Рязък скок на стойностите беше наблюдаван през лятото на 2007 г. и през 2010 г. В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на индекса на млечните продукти имаше устойчив възходящ тренд. Въпреки покачването на индекса през последните месеци на 2016 и през първите пет месеца на настоящата година, стойностите остават под високите нива от 2014 г. (фиг. 4)

Фигура 4

Ценовите колебания на цените на **месото и месните произведения** през м. май са в диапазона $\pm 1-3\%$. Цените на кренвиршите и каймата бележат известен ръст на месечна база от 2-3%, а пилешкия бут леко поевтинява. При цените на повечето риби има поевтиняване на месечна база, като само при рибата хоки има поскъпване от 3%. (табл. 1, фиг.7,24-33)

Фигура 5

ИТЦ на **месото, месните произведения и рибата**³ е относителен измерител на общото състояние на пазара на едро на този вид хранителни стоки. С най-голямо тегло в тази група е цената на пилешкото месо. (фиг. 5)

Индексът на месото и месните произведения от началото на тази година има устойчив низходящ тренд, което се дължи на поевтиняването на месните произведения. В края на м. февруари този индекс стъпва на ниво от 1.264 пункта и спадът на стойностите му спрямо началото на годината е 6.3%. През м. март стойностите се стабилизират на ниското ниво от м. февруари, а през м. април трендът се обръща и кривата придобива плавен възходящ тренд. Повишението на индекса през този период се дължи на покачването на цените на свинското месо, пилешките разфасовки и някои месни произведения. През м. май стойностите отново се стабилизират и през последната седмица на месеца кривата стъпва на ниво от 1.212 пункта. (фиг.5)

В периода 2006 – 2008 г. индексът на тази стокова група имаше устойчив възходящ тренд. През следващите години кривата следва разнопосочни

³ В структурата на индекса влизат стоките: пиле, колбаси малотрайни и шпеков салам; кренвирши; кайма и риба (скумрия).

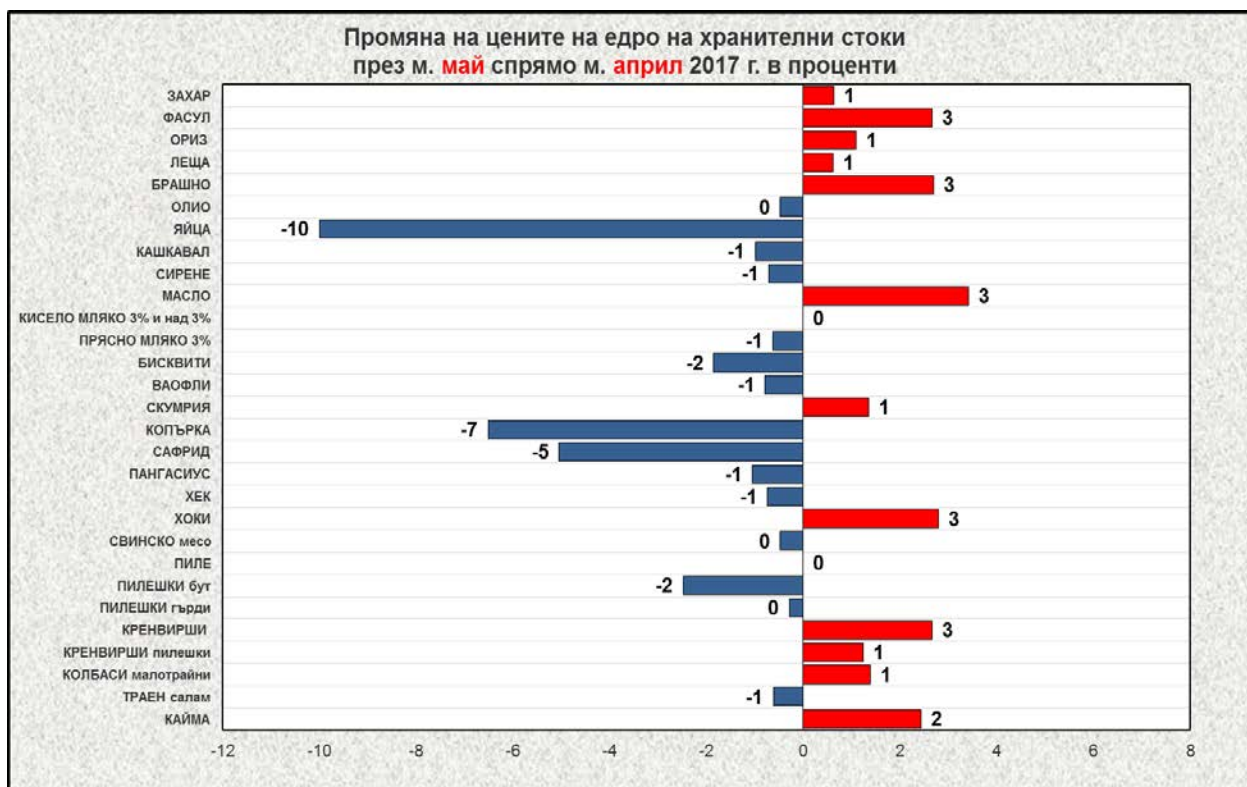
тенденции. През 2014 г. стойностите трайно се движат надолу, а през 2015 и 2016 г. индексът се стабилизира на ниво от около 1.300 пункта. (фиг. 6)

Фигура 6

Таблица 1

СТОКА	април '17	май '17	промяна в %	промяна в лв.	май '16	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЗАХАР	1,57	1,58	0,6	0,01	1,43	10,5	0,15
ФАСУЛ	3,38	3,47	2,7	0,09	2,72	27,6	0,75
ОРИЗ	1,83	1,85	1,1	0,02	1,82	1,6	0,03
ЛЕЩА	3,21	3,23	0,6	0,02	3,12	3,5	0,11
БРАШНО	0,74	0,76	2,7	0,02	0,80	-5,0	-0,04
ОЛИО	2,12	2,11	-0,5	-0,01	2,10	0,5	0,01
ЯЙЦА	0,20	0,18	-10,0	-0,02	0,16	12,5	0,02
КАШКАВАЛ	10,10	10,00	-1,0	-0,10	9,53	4,9	0,47
СИРЕНЕ	5,68	5,64	-0,7	-0,04	5,29	6,6	0,35
МАСЛО	1,46	1,51	3,4	0,05	1,28	18,0	0,23
КИСЕЛО МЛЯКО 3% и над 3%	0,73	0,73	0,0	0,00	0,71	2,8	0,02
ПРЯСНО МЛЯКО 3%	1,61	1,60	-0,6	-0,01	1,56	2,6	0,04
БИСКВИТИ	1,62	1,59	-1,9	-0,03	1,57	1,3	0,02
ВАОФЛИ	2,55	2,53	-0,8	-0,02	2,46	2,8	0,07
СКУМРИЯ	3,69	3,74	1,4	0,05	3,84	-2,6	-0,10
КОПЪРКА	2,15	2,01	-6,5	-0,14	1,91	5,2	0,10
САФРИД	3,37	3,20	-5,0	-0,17	3,20	0,0	0,00
ПАНГАСИУС	3,82	3,78	-1,0	-0,04	3,80	-0,5	-0,02
ХЕК	5,41	5,37	-0,7	-0,04	5,21	3,1	0,16
ХОКИ	4,64	4,77	2,8	0,13	4,67	2,1	0,10
СВИНСКО месо	6,34	6,31	-0,5	-0,03	6,42	-1,7	-0,11
ПИЛЕ	3,59	3,59	0,0	0,00	3,73	-3,8	-0,14
ПИЛЕШКИ бут	2,82	2,75	-2,5	-0,07	2,85	-3,5	-0,10
ПИЛЕШКИ гърди	6,93	6,91	-0,3	-0,02	7,23	-4,4	-0,32
КРЕНВИРШИ	4,13	4,24	2,7	0,11	4,17	1,7	0,07
КРЕНВИРШИ пилешки	3,23	3,27	1,2	0,04	3,19	2,5	0,08
КОЛБАСИ малотрайни	4,33	4,39	1,4	0,06	4,52	-2,9	-0,13
ТРАЕН салам	8,11	8,06	-0,6	-0,05	8,52	-5,4	-0,46
КАЙМА	4,52	4,63	2,4	0,11	4,53	2,2	0,10

Фигура 7

Спрямо същия месец на миналата година при цените на едро на част от хранителните стоки се наблюдава възходящ тренд. (табл. 1, фиг. 18)

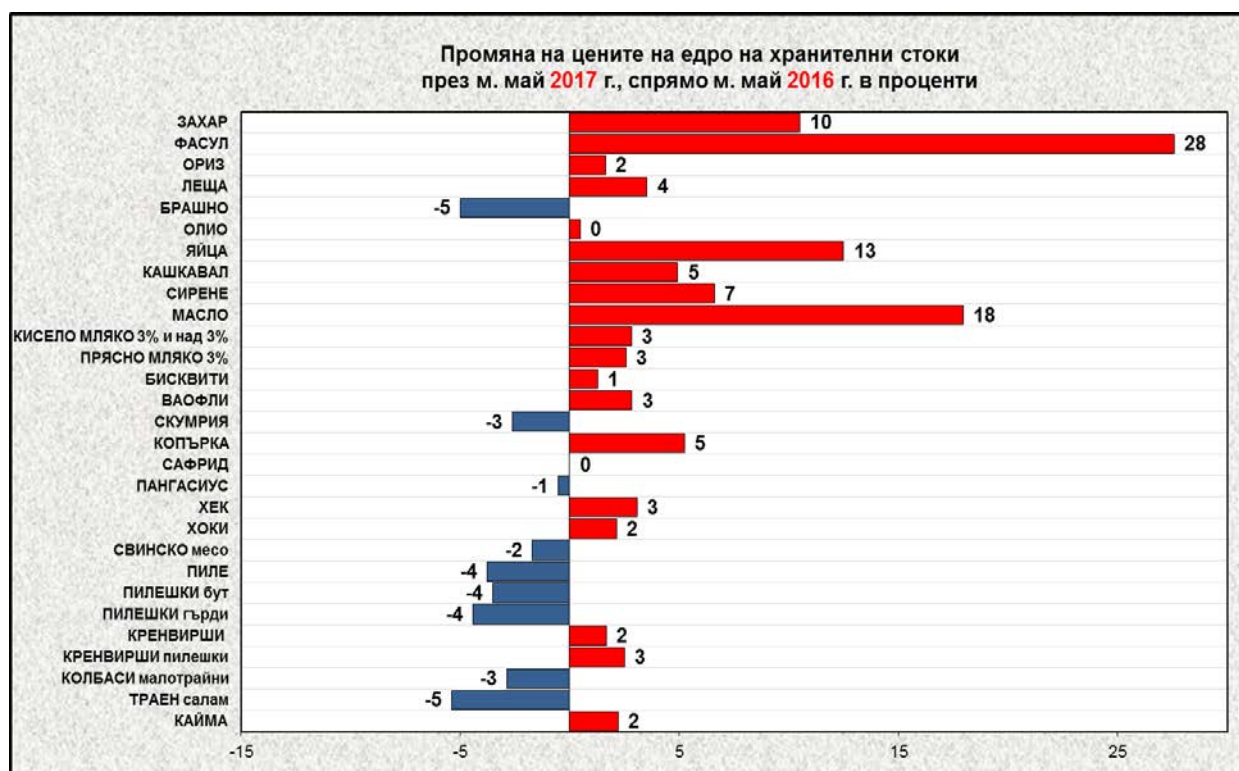
От началото на 2015 г. кривата на цената на захарта има плавен и траен възходящ тренд, който се запазва и през първите осем месеца на 2016 г. В периода септември 2016 г – април 2017 г. кривата на цената на захарта се стабилизира, но на високото ниво от м. август 2016 г. Поскъпването на захарта през м. май'17 спрямо м. май'16 е 10%. (фиг. 13)

Цената на олиото се задържа на нивото от предходната година, а брашното поевтинява спрямо същия месец на миналата година с 5%. Спрямо м. май 2016 г. яйцата поскъпват с 13%. При цената на фасула е отчетен значителен ръст спрямо същия месец на миналата година от 28%, което е резултат от трайното му поскъпване през пролетта и лятото на предходната година. При цените на лещата и ориза също се наблюдава слаб ръст на годишна база от 2-4%. (табл. 1, фиг. 18)

При цените на млечните произведения се наблюдава поскъпване на годишна база, което е по-силно изразено при кравето масло 18%. Цените на кравето сирене и на кашкавал „Витоша“ са се покачили в сравнение със същия месец на миналата годи с 5-7%. Цените на едро на прясното и киселото мляко са с 3% над нивото от същия месец на миналата година.

Тенденциите при движението на цените на месото и месните произведения през м. май тази година спрямо същия месец на предходната година са преобладаващо низходящи, като отрицателните колебания са в диапазона 2-4%. Леко поскъпване на годишна база от 2-3% има при кренвиршите и каймата.

Наблюденията на цените на рибата на годишна база показват възходящ тренд при копърката, сафрида, хока и хека, като положителните колебания са 2-5%. Поевтиняване на годишна база има при скумрията (3%), а цените на пангасиуса и сафрида се задържат около нивата от предходната година. (фиг. 8)

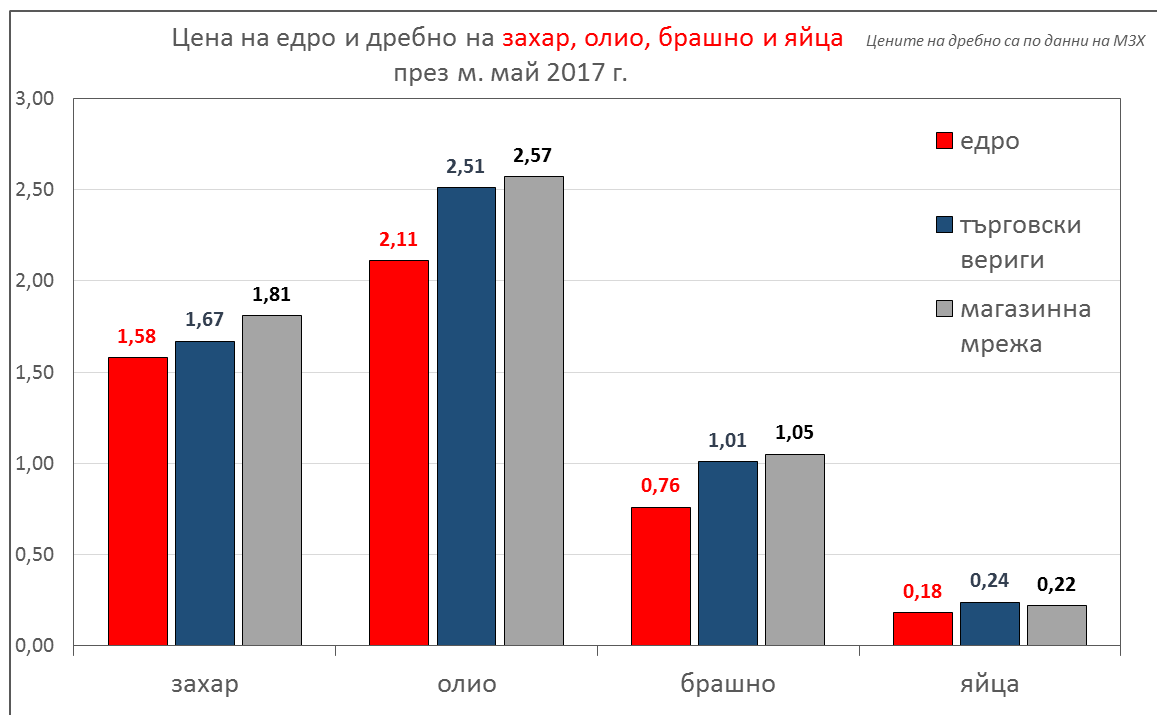

Фигура 8

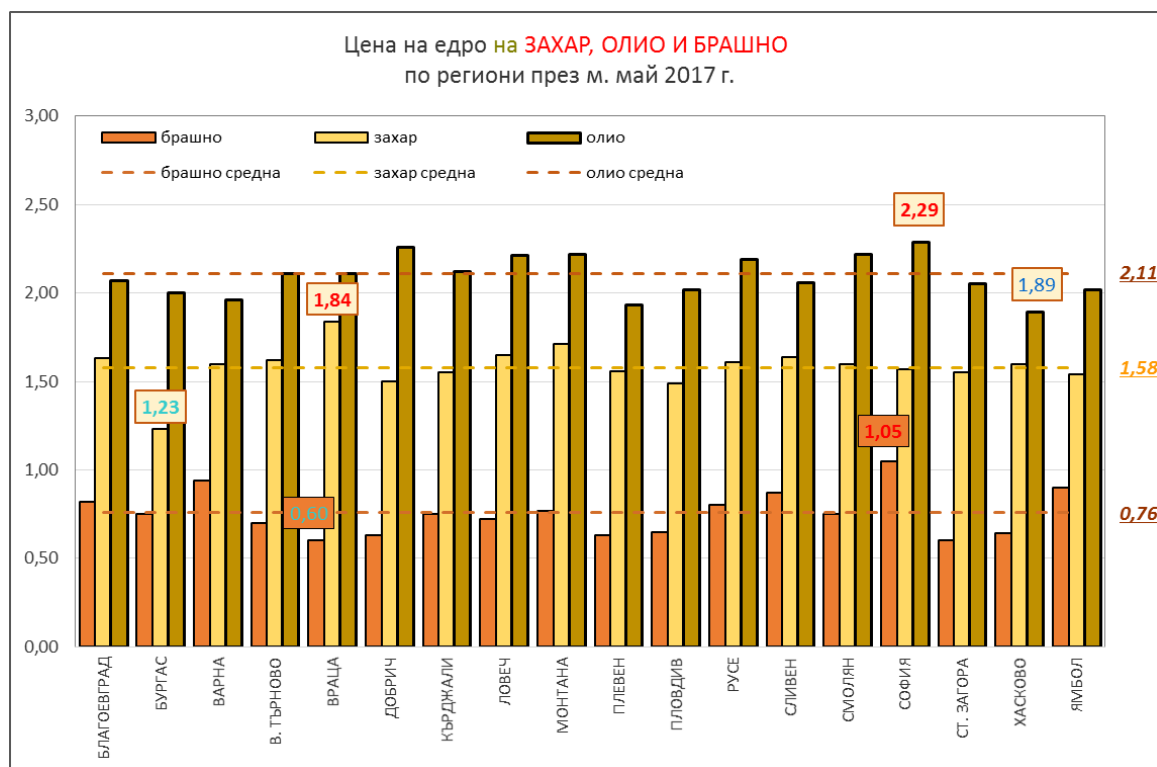
Наблюдението на цените на **дребно** на основните хранителни продукти: захар, олио, брашно и яйца показва, че през м. май най-високи са цените в магазинната мрежа, като само при яйцата се наблюдава по-висока цена в големите търговски вериги. Надценките на цените на дребно, спрямо цените на едро, в големите търговски вериги са най-големи при брашното и яйцата 33%, следвани олиото – 19%, а най-малка надценка има при захарта 6%. В магазинната мрежа най-голямата надценка от 38% е при брашното, при яйцата и олиото тя е 22% и при захарта 15%. (табл.2 и фиг.9)

Таблица 2

СТОКА	цени на едро на тържищата	цени на дребно в търговските вериги	надценка в %	надценка в лв.	цени на дребно в магазинната мрежа	надценка в %	надценка в лв.
захар	1,58	1,67	6	0,09	1,81	15	0,23
олио	2,11	2,51	19	0,40	2,57	22	0,46
брашно	0,76	1,01	33	0,25	1,05	38	0,29
яйца	0,18	0,24	33	0,06	0,22	22	0,04

Фигура 9

Фигура 10

Анализът на цените на едро на основните хранителни стоки: брашно, захар и олио по **региони** показва, че отклоненията в цените в различните региони от средната за страната цена са в диапазона $\pm 20 - 40\%$.

При средна цена за страната през м. май на брашното 0.76 лв./кг, средната цена на брашното на тържищата в област София е 1.05 лв./кг, а в област Враца 0.60 лв./кг. Най-висока цена на едро на захарта през май е отчетена в област Враца – 1.84 лв./кг, а най-ниска в област Бургас – 1.23 лв./кг. Най-скъпо се е търгуvalo през месеца олиото на тържищата в област София - 2.29 лв./л, най-евтино е било то в Хасковска област – 1.89 лв./л, а средната за страната цена на олиото през месеца е 2.121лв./л. (фиг.10)

Таблица 3 Цени на едро на хранителни стоки през м. май 2012/2017 г.

май	ЗАХАР	ФАСУЛ	ОРИЗ	БРАШНО	ОЛИО	ЯЙЦА	КАШКАВАЛ	СИРЕНЕ	МАСЛО	СКУМРИЯ	СВИНСКО месо	ПИЛЕ	КАЙМА
година													
2012	1,99	2,69	1,97	0,87	2,60	0,20	10,03	4,77	1,13	4,51	6,38	3,75	4,91
2013	1,95	3,22	1,90	0,98	2,62	0,18	10,47	5,38	1,25	4,10	7,40	4,15	5,02
2014	1,41	4,51	2,01	0,84	1,99	0,16	10,73	5,67	1,30	4,27	6,98	3,99	4,92
2015	1,21	3,52	2,07	0,82	2,04	0,16	9,86	5,46	1,40	4,01	7,12	3,78	4,73
2016	1,43	2,72	1,82	0,80	2,10	0,16	9,53	5,29	1,28	3,84	6,42	3,73	4,53
2017	1,58	3,47	1,85	0,76	2,11	0,18	10,00	5,64	1,51	3,74	6,31	3,59	4,63

Анализът на цените на хранителните стоки през м. май 2017 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2012 - 2017 г.) показва, че като цяло цените се движат около нивата от м. май 2013 – 2015 г., като при свинското и пилешкото месо, каймата и рибата има траен низходящ тренд в периода 2014 – 2017 г. Малко по-високи цени през тази година в сравнение с предходните две са отчетени при млечните произведения. В сравнение с предходните 2-3 години през май 2017 г. се наблюдават по-високи стойности при цените на захарта и яйцата. (табл.3 и фиг.11)

- През 2011 г. цената на *захарта* бележи драстичен скок и за шест месеца се покачва със 70%. В резултат на този скок цената на захарта през м. май 2012 г.

е най-висока в сравнение със същия месец на следващите години. През м. май 2017 г. цената на захарта бележи ръст на годишна база спрямо предходните три години, но остава на по-ниско ниво спрямо периода 2012–2013 г. (фиг.12,13)

- От 2012 г. цената на *фасула* започва да расте и през м. май 2014 г. тя е най-висока за последния шестгодишен период. От средата на същата година трендът се обръща, в резултат на което цената през май 2016 г. е най-ниска за петгодишния период. През м. май 2017 г. цената на фасула е малко над нивото от същия месец на 2016 и 2012-2013 г. (фиг. 21,21)

- Цената на *ориза* през последните години остава сравнително стабилна и се движи на ниво от около и малко под 1,80-2,00 лв./кг. През месец май настоящата година цената на ориза у нас се доближава до нивото от 2016 г. Стабилният характер на цената на ориза се дължи на това, че производството на ориз в страната особено в периода след 2007 г. е в известен възход и тенденциите на световния пазар на ориз не дават силно отражение върху нашия пазар. (фиг. 22,23)

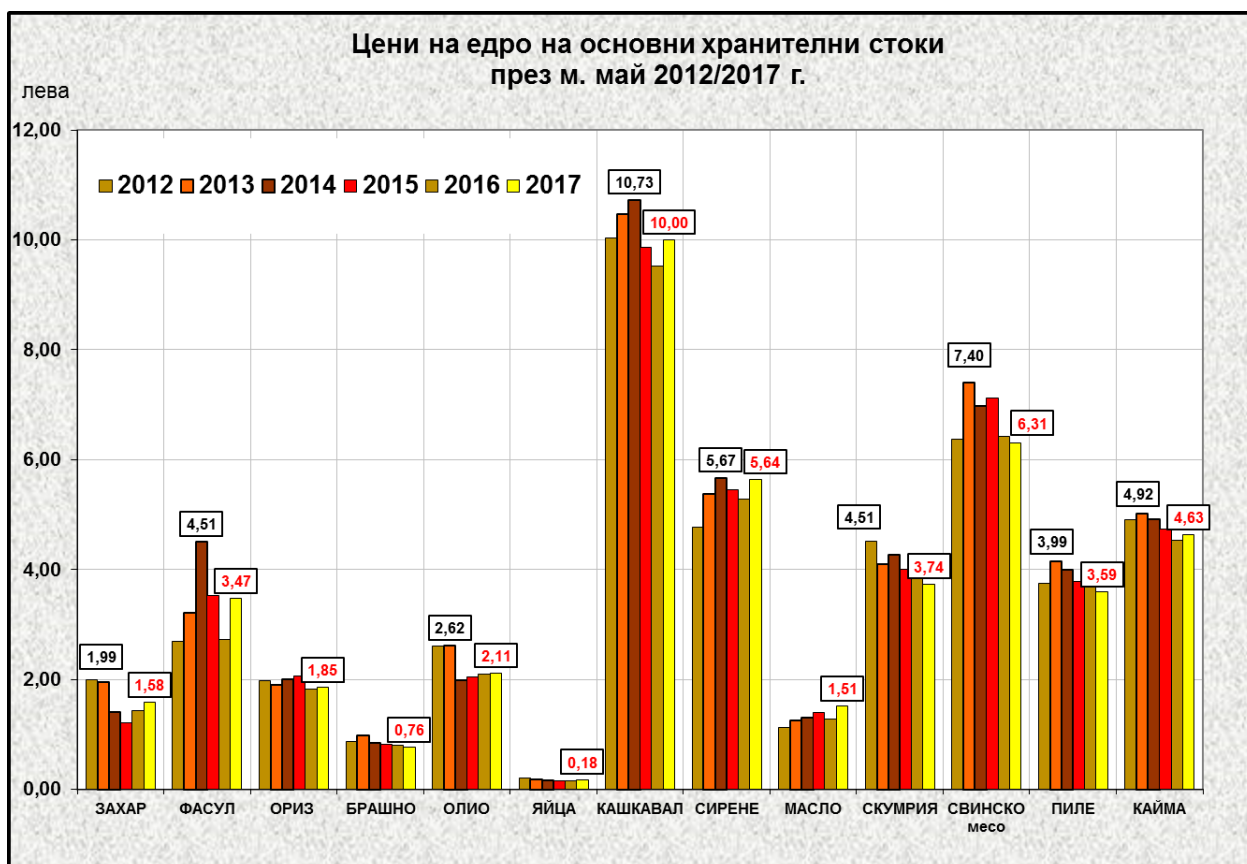
- През цялата 2012 г. кривата на цената на *брашното* има възходящ тренд, в резултат на което през м. май 2013 г. цената на брашното е най-висока за периода. През м. май настоящата година цената на брашното е на нивата от 2014 – 2016 г. (фиг.16,17)

- Наред с други хранителни стоки и при *олиото* през 2012 г. се наблюдаваше трайно поскъпване. По тази причина през м. май 2013 г. цената на олиото има най-високи стойности в сравнение със същия месец на другите години от периода. През 2015 г. беше регистрирано поскъпване на олиото, в резултат на което през м. май 2016 г. стойностите са на малко по-високо ниво. През м. май на настоящата година цената на олиото се доближава до нивото от 2016 г., но е на по-високо ниво от 2014 - 2015 г. (фиг.14,15)

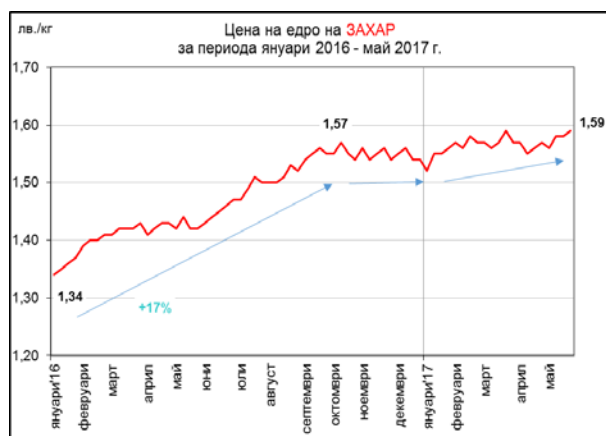
- През месец май 2017 година цените на *млечните произведения* са на по-високи нива спрямо предходните две години. Цената на кашкавал „Витоша“ следва устойчив низходящ тренд през петгодишния период 2012 – 2016 г. През м. май на настоящата година стойностите са на малко по-високо ниво в сравнение с предходните две години, но остава под цената от 2012 – 2014 г. Цената на кравето сирене през тази година е на малко по-високо ниво спрямо предходната година и спрямо 2012 и 2013 г. Тя остава, обаче под нивото от м. май 2014 и 2015 г. Цената на кравето масло през май на шестгодишния период е стабилна и се движи около 1.35 - 1.40лв./бр. През тази година се наблюдава лек ръст на

годишна база спрямо предходния петгодишен период, но стойностите на колебанията са в тесен ценови диапазон. (фиг.34-39)

- В периода 2015 – 2017 г. цените на *месото и месните изделия* имат траен и плавен низходящ тренд. През май 2013 и 2015 г. са отчетни най-високите стойности на цената на свинското месо. Тогава се наблюдаваше и голям скок на цената на месото на световния пазар. (фиг.74) През настоящата година цената на свинското месо е на най-ниското ниво от разглеждания период. Цената на скумрията през шестгодишния период също следва низходящ тренд, а през м. май тази година бележи най-ниски стойности. (фиг.26-33)

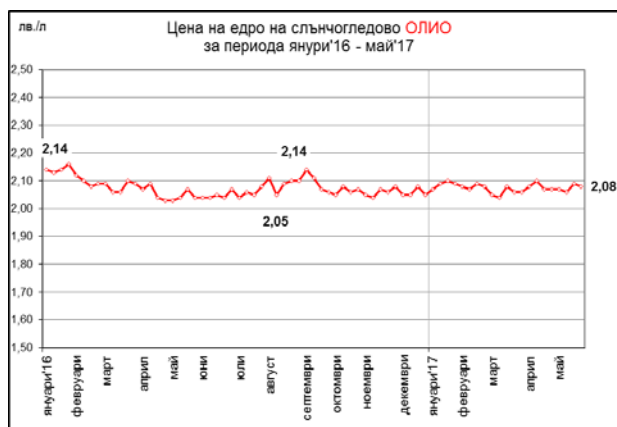
Фигура 11

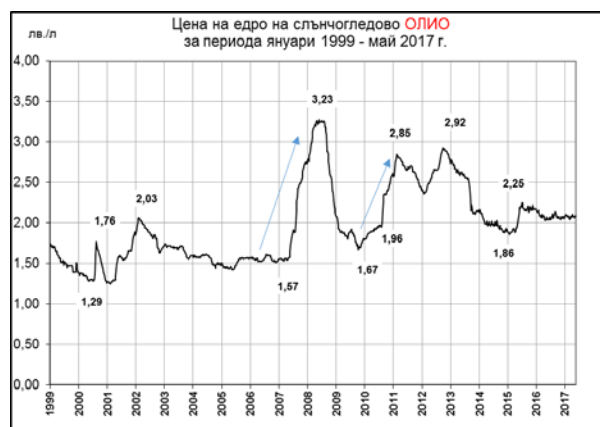
Фигура 12

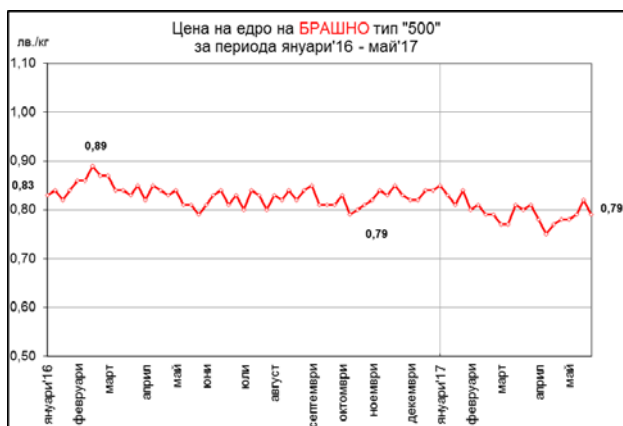
Фигура 13

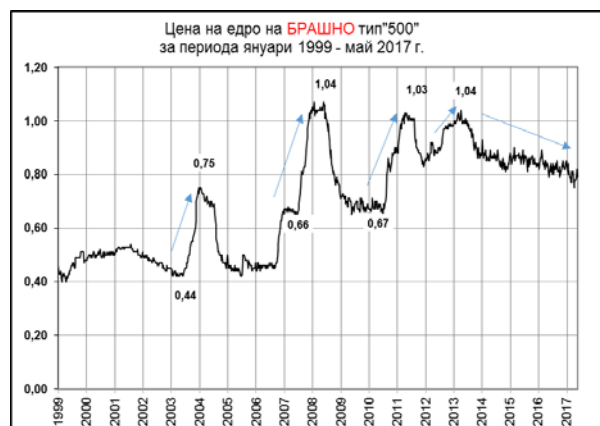
Фигура 14

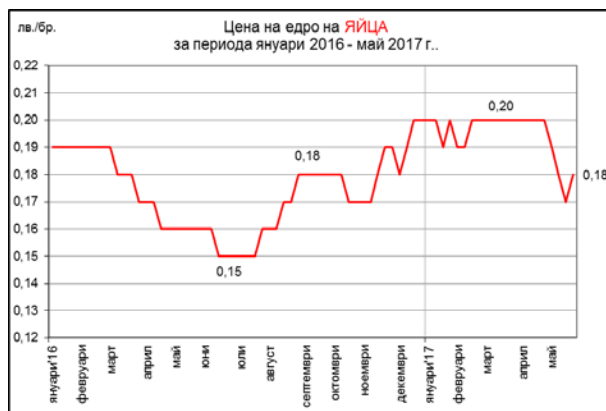
Фигура 15

Фигура 16

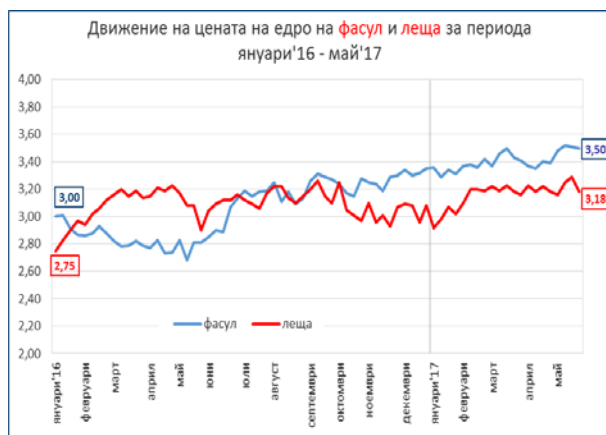
Фигура 17

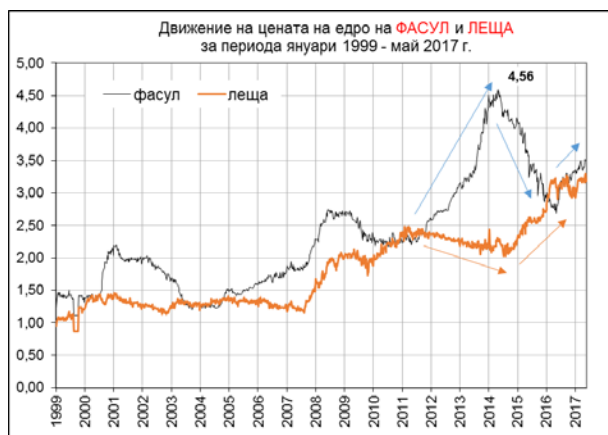
Фигура 18

Фигура 19

Фигура 20

Фигура 21

Фигура 22

Фигура 23

Фигура 24

Фигура 25

Фигура 26

Фигура 27

Фигура 28

Фигура 29

Фигура 30

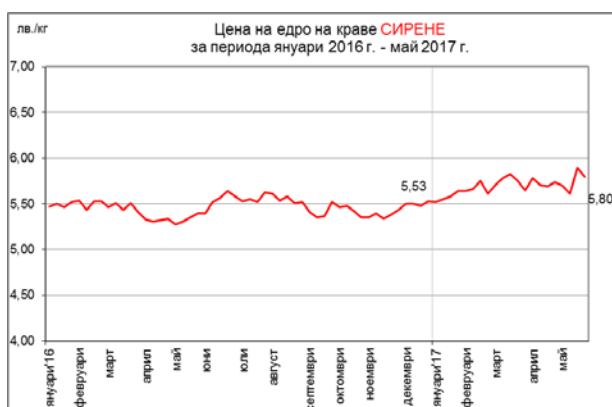
Фигура 31

Фигура 32

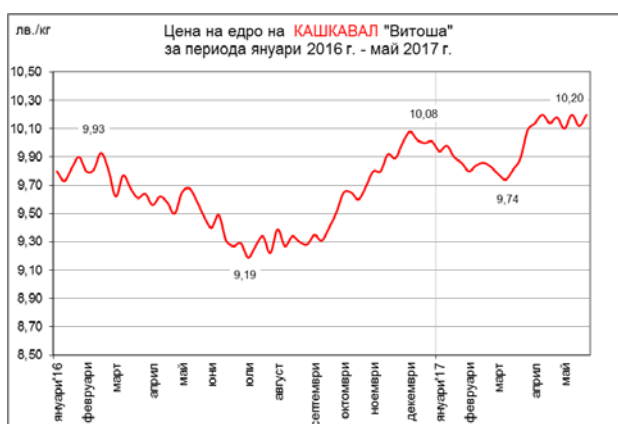
Фигура 33

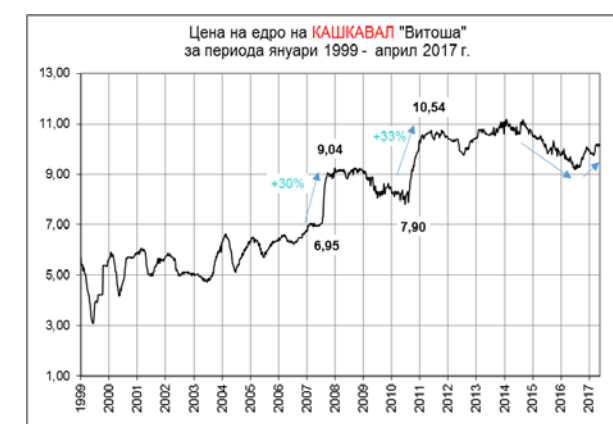
Фигура 34

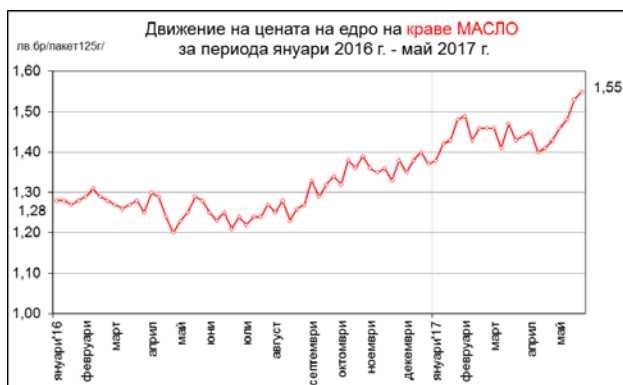
Фигура 35

Фигура 36

Фигура 37

Фигура 38

Фигура 39

2. Плодове и зеленчуци

От късните есенни до ранните пролетни месеци относителният дял на българските плодове и зеленчуци на пазара е изключително нисък, но през летните месеци количествата българска продукция се увеличават.

Наблюденията върху пазара на плодове и зеленчуци през м. май показват, че предлаганите количества българската продукция все още са малко, като вносните плодове и зеленчуци имат преобладаващо присъствие на пазара. (фиг. 44)

Съотношението между продажбите на български домати и домати от внос показва превес на вносните оранжерийни зеленчуци, като 42% от предлаганите количества домати са българско производство.

През м. май производството на български оранжерийни краставици се увеличава, но все още относителният им дял е по-малък от количествата вносна продукция и представлява 30%.

През май количествата картофи от старата реколта намаляват, но на пазара има предлагане и на пресни картофи. Въпреки това българска продукция съставлява 44% от общото количество продажби

Наблюденията през последните години са, че производството на ябълки в страната е изключително малко и предлаганите количества не могат да задоволят търсенето, Въпреки наблюдавания ръст в периода 2013 – 2016 г. на българската продукция, през м. май 2017 г. относителният дял на български ябълки на пазара е едва 12%.

През месеца има предлагане и на български ягоди, като количествата родна продукция са 44% от общото количество ягоди на пазара. (фиг. 40)

Фигура 40

Движението на кривата на ИТЦ⁴ на плодовете и зеленчуците следва характерните за тези продукти сезонни тенденции. Максимални зимни стойности се наблюдават обикновено в периода януари – февруари, а минималните летни стойности, в зависимост от конкретните метеорологични стойности се регистрират през август.

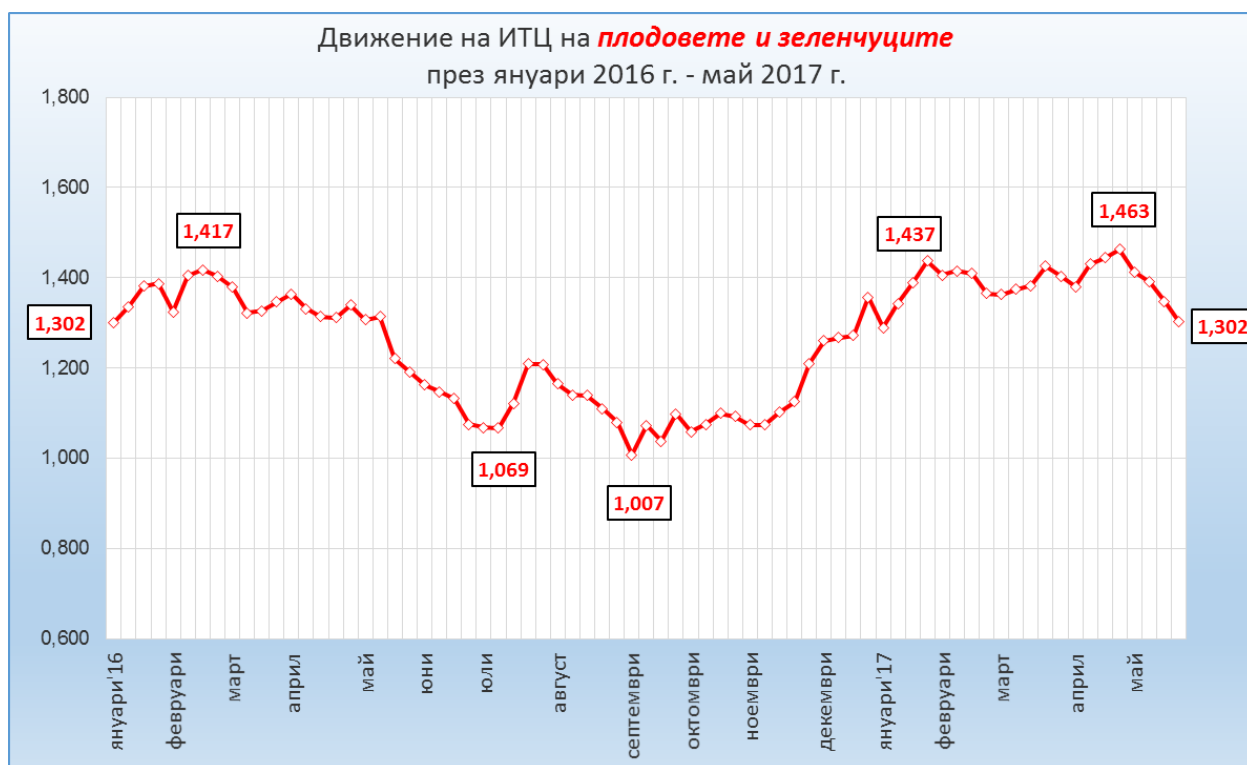
През първата седмица на годината се наблюдава известен спад на стойностите, свързан с понижената търговска активност на населението непосредствено след празниците. През следващите седмици на януари кривата отново придобива стръмен възходящ тренд. В този период се наблюдава значително поскъпване на повечето оранжерийни зеленчуци и на някои плодове. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.437 пункта, като повишението на стойностите спрямо началото на януари е 11.5%. (фиг. 41)

В началото на м. февруари индексът на плодовете и зеленчуците стартира от ниво 1.406 пункта и през целия месец кривата има низходящ характер, което е в резултат на стабилизирането и слабото понижение на цените на зеленчуците.

⁴ В състава на този индекс са включени следните стоки: ябълки български и ябълки от внос, картофи български и от внос, лук зрял, чесън зрял, домати оранжерийни и домати от внос, краставици оранжерийни и от внос, пипер зелен, зеле, банани, портокали и лимони

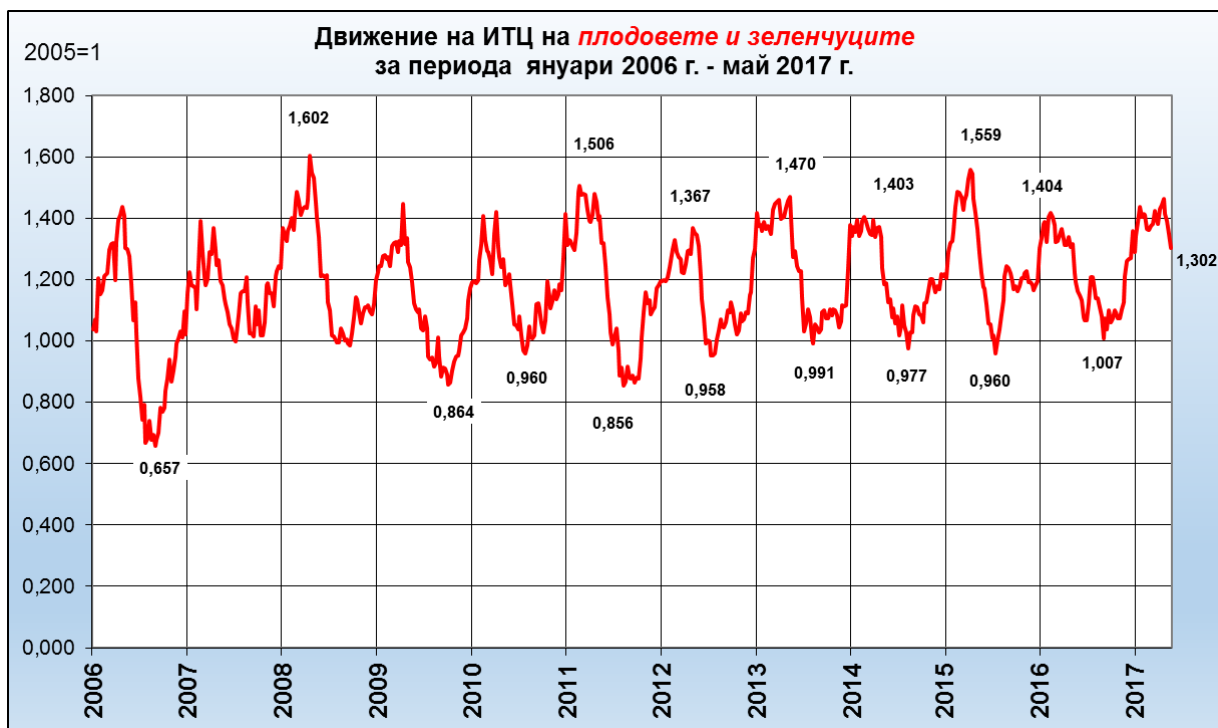
В началото на м. март трендът се обръща и стойностите започват да се покачват. В този период се наблюдава поскъпване на оранжерийните домати, зелето, зрелия чесън. През последната седмица на месеца се забелязва успокояване на пазара на плодове и зеленчуци и индексът бележи лек спад. В края на периода кривата стъпва на ниво от 1.403 пункта, като остава над стойностите от същия период на миналата година.

Трендът на индекса през м. април е устойчиво възходящ. Причина за покачването на стойностите през месеца е поскъпването на домати, зелето и повечето плодове. Наблюдаваното необичайно застудяване в средата на април, както и повишената търговска активност около Великденските празници рефлектира върху цените и съответно върху движението на кривата на индекса на плодовете и зеленчуците. От последната седмица на април се наблюдава обръщане на тенденцията на кривата и трендът е низходящ. Тази тенденция се запазва през целия м. май. Причина за този спад на индекса е сезонното поевтиняване на плодовете и зеленчуците, които са в активен период на производство и предлагане.(фиг.41)

Фигура 41

Анализът на движението на кривата на индекса през годините показва, че най-високи зимни стойности са отчетени през 2008 г., а на най-ниско ниво индексът се е стабилизирал през лятото на 2006 г. (фиг. 42)

Фигура 42

Таблица 4

СТОКА	април'17	май'17	промяна в %	промяна в лв.	май'16	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЯБЪЛКИ	1,20	1,41	18	0,21	1,18	19	0,23
ЯБЪЛКИ внос	1,24	1,25	1	0,01	1,11	13	0,14
ЯГОДИ	3,96	3,35	-15	-0,61	2,71	24	0,64
ЯГОДИ внос	3,28	3,41	4	0,13	2,77	23	0,64
БАНАНИ	2,25	2,27	1	0,02	2,33	-3	-0,06
ЛИМОНИ	2,10	2,25	7	0,15	2,97	-24	-0,72
КАРТОФИ	0,72	0,79	10	0,07	0,70	13	0,09
КАРТОФИ ранни	2,03	1,26	-38	-0,77	1,00	26	0,26
КАРТОФИ внос	0,79	0,81	3	0,02	0,80	1	0,01
ЛУК зрял	0,63	0,60	-5	-0,03	0,83	-28	-0,23
ЛУК зрял внос	0,57	0,56	-2	-0,01	0,75	-25	-0,19
ЧЕСЪН зрял	6,62	5,58	-16	-1,04	4,54	23	1,04
ЧЕСЪН зрял внос	5,21	5,79	11	0,58	4,76	22	1,03
ДОМАТИ оранжерийни	2,77	2,19	-21	-0,58	1,93	13	0,26
ДОМАТИ внос	2,06	1,63	-21	-0,43	1,37	19	0,26
КРАСТАВИЦИ оранжерийни	2,08	1,84	-12	-0,24	1,58	16	0,26
КРАСТАВИЦИ внос	1,77	1,25	-29	-0,52	1,16	8	0,09
САЛАТА зелена	0,58	0,45	-22	-0,13	0,46	-2	-0,01
РЕПИ	0,70	0,52	-26	-0,18	0,53	-2	-0,01
ЗЕЛЕ	0,71	0,70	-1	-0,01	0,71	-1	-0,01
ЗЕЛЕ внос	0,62	0,60	-3	-0,02	0,64	-6	-0,04
МОРКОВИ	1,00	1,04	4	0,04	0,92	13	0,12
МОРКОВИ внос	0,85	0,87	2	0,02	0,75	16	0,12

При движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. май спрямо м. април се наблюдават преобладаващо низходящи тенденции. (табл. 4 и фиг.43)

Цената на едро на домати бележи спад на месечна база с 21% (фиг.48,49) При краставиците също се наблюдава значително поевтиняване от 12-29% в сравнение с предходния месец. (фиг. 50,51)

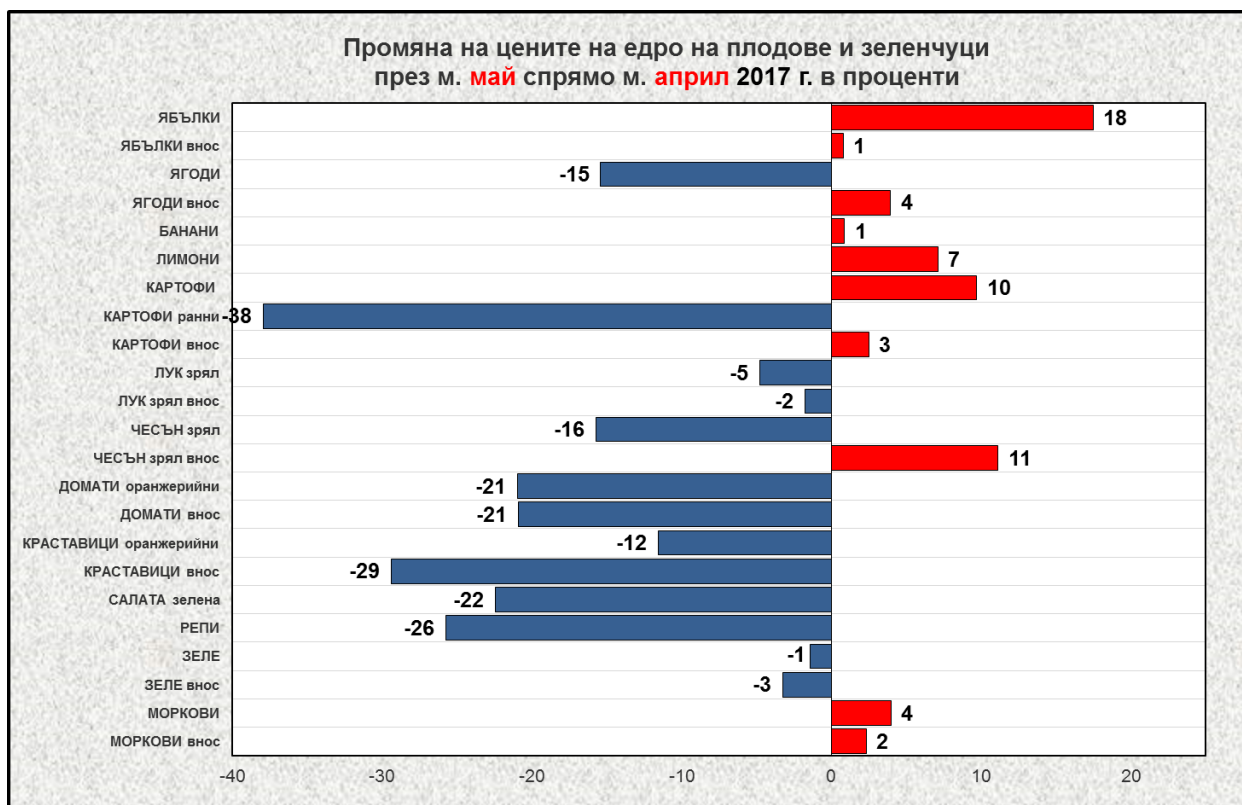
През месеца са запазва тенденцията на намаляване на цените на едро на зелената салата и репите. (фиг. 55)

През втората половина на м. април на пазара се появяват ранните картофи, а през май предлаганите количества значително се увеличават, в резултата на което цената им пада на месечна база с 38%. Лек ръст е отчетен при цената на българските картофи от старата реколта и на картофите от внос. (фиг.52-54)

Поевтиняване е отчетено също при зрелия чесън, лука и зелето. Лек ръст на месечна база има при цената на морковите и вносният чесън. (фиг.56,57)

Колебанията на цените на плодовете, предмет на този анализ, са преобладаващо нагоре. Поскъпването при повечето от тях е в диапазона 4-18%, като най-силно покачване на цените на месечна база има при българските ябълки. През май на пазара има предлагане на български ягоди. В началото на сезона тяхната цена е висока и стартира от ниво 4.14 лв./кг. През следващите седмици цената им бързо пада и в края на месеца стъпва на ниво от 2.79лв./кг. В сравнение с предходните две години цената на ягодите през този месец е по-висока спрямо 2016 г. и остава под нивото то 2015 г. (фиг. 64)

В началото на м. май на пазара, се появиха незначителни количества череши, като цените им бяха много високи – 10.80 лв./кг. През следващите седмици на месеца предлагането на череши значително се увеличи и цената им започна бързо да пада. В края на месеца цената на едро на черешите е около 3.00 лв./кг, като и е малко по-ниска в сравнение с 2016 г. и по-висока в сравнение с 2015 г. (фиг.65)

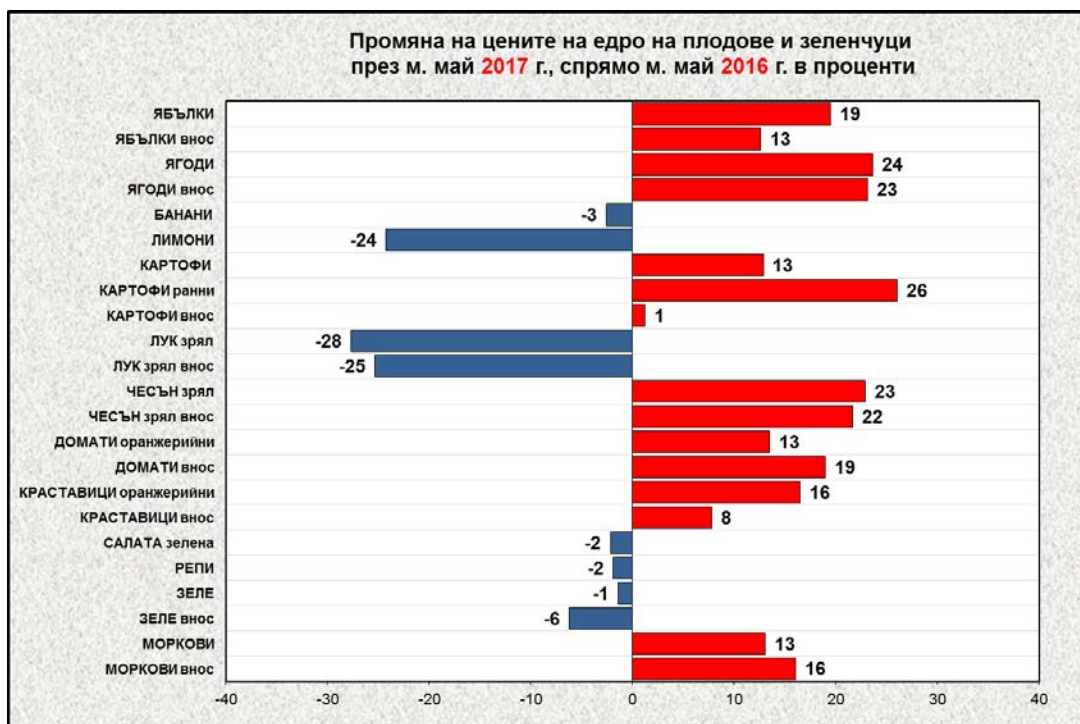

Фигура 43

В сравнение със същия месец на миналата година при цените на плодовете и зеленчуци наблюдаваните тенденции са разнопосочни. (табл.4 и фиг.44)

Преобладаващите тенденции при цените на зеленчуците през тази пролет са възходящи. Поскъпване на годишна база с 15-20% има при краставиците, доматиите, зрелия чесън, картофите, и морковите. В сравнение с пролетта на миналата година са отчетени по-ниски цени на зрелия лук и зелето, зелената салата и репите.

През м. май 2017 г. се наблюдава поскъпване на годишна база и при част от плодовете. Поскъпване спрямо същия месец на предходната година има при ябълките (13-19%) и ягодите (23%). Малко по-ниски цени през тази година са регистрирани при бананите (3%), а при лимоните има по-значително поевтиняване на годишна база (24%)

Фигура 44

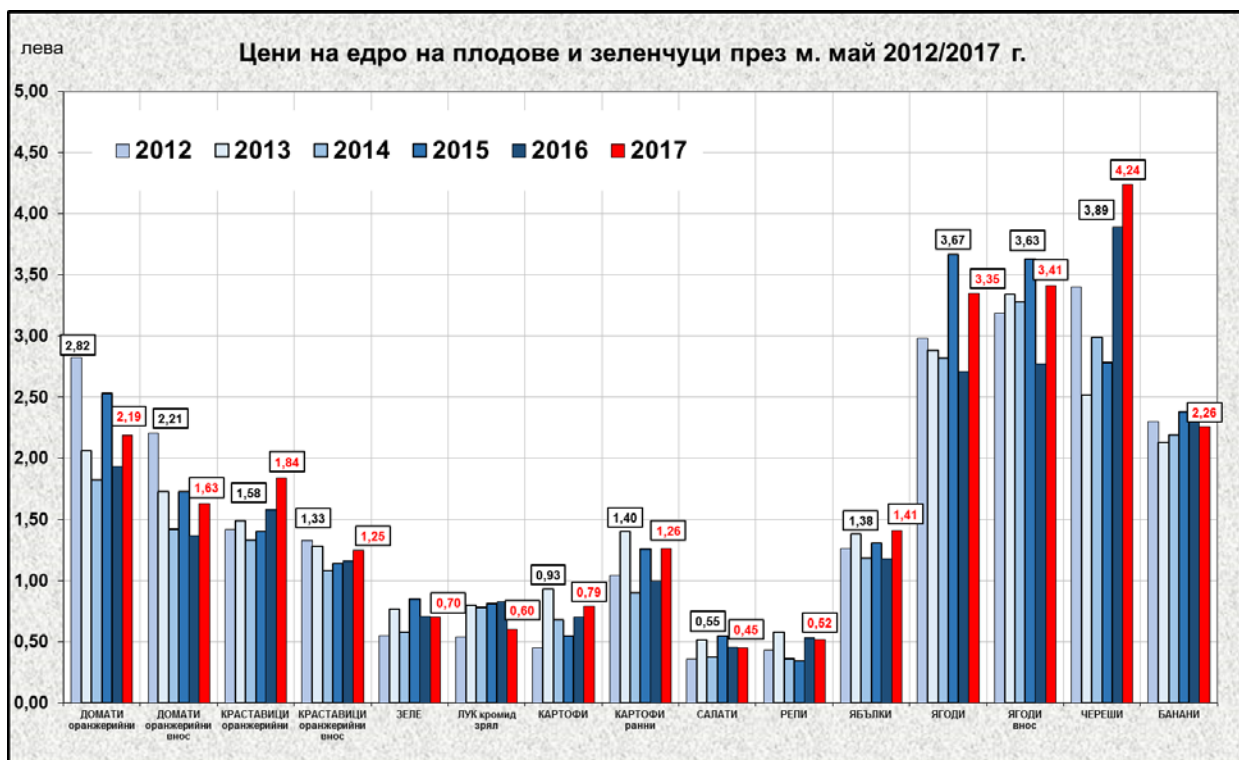
Анализът на движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. май 2017 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2012 – 2017 г.) показва следните тенденции: (табл. 5 и фиг. 45)

- Плодовете и зеленчуците имат изцяло сезонен характер, а цените им силно се влияят от конкретните климатични и метеорологични условия. По тази причина цените на тези стоки са силно чувствителни и варират в сравнително големи диапазони за кратки времеви периоди.

- По същата причина относителният дял на количествата българска продукция през м. май на последните шест години е функция и от конкретните метеорологични условия.

Таблица 5 Цени на едро на зеленчуци и плодове през м. май 2012/2017г.

май	ДОМАТИ оранжерийни	ДОМАТИ оранжерийни внос	КРАСТАВИЦИ оранжерийни	КРАСТАВИЦИ оранжерийни внос	ЗЕЛЕ	ЛУК кромид зрял	КАРТОФИ	КАРТОФИ ранни	САЛАТИ	РЕПИ	ЯБЪЛКИ	ЯГОДИ	ЯГОДИ внос	ЧЕРЕШИ	БАНАНИ
година															
2012	2,82	2,21	1,42	1,33	0,55	0,54	0,45	1,04	0,36	0,43	1,26	2,98	3,19	3,40	2,30
2013	2,06	1,73	1,49	1,28	0,77	0,80	0,93	1,40	0,52	0,58	1,38	2,88	3,34	2,52	2,13
2014	1,82	1,42	1,33	1,08	0,58	0,78	0,68	0,90	0,37	0,36	1,18	2,82	3,28	2,99	2,19
2015	2,53	1,73	1,40	1,14	0,85	0,81	0,55	1,26	0,55	0,34	1,31	3,67	3,63	2,78	2,38
2016	1,93	1,37	1,58	1,16	0,71	0,83	0,70	1,00	0,46	0,53	1,18	2,71	2,77	3,89	2,33
2017	2,19	1,63	1,84	1,25	0,70	0,60	0,79	1,26	0,45	0,52	1,41	3,35	3,41	4,24	2,26

Фигура 45

- Цените на оранжерийни домати през м. май 2017 г. са на по-високо ниво спрямо същия месец на 2016, 2014 и 2013 г., като цената на българските оранжерийни домати през тази година е по-ниска спрямо същия месец на 2012 и 2015 г.

- Цените на българските оранжерийни краставици през м. май на настоящата година са най-високи в сравнение със същия месец на предходния пет годишен период.

- Цената на картофите от старата реколта през тази година е по-висока в сравнение с предходните три години и остава под нивото от м. май 2013 г. Цената на ранните картофи се задържа около нивото от 2015 г., по-висока е от същия месец на 2012, 2014 и 2016 г., но е по-ниска в сравнение с 2013 г.

- През м. май тази година цената на зелената салата е около нивото от 2016 г., но много под нивото от 2015 г. В сравнение с предходните година цената на репите през тази пролет е по-висока спрямо 2014 и 2015 г. и се доближава до нивото от 2016 г.

- Цената на едро на ябълките през месец май в периода 2017 г. се доближава до нивото от 2013 г. и е по-висока в сравнение със същия месец на другите години от периода.

- Цената на българските ягоди през м. май тази година е по-висока спрямо същия месец на предходните години, като само през 2015 г. цената им е била по-ниска. Аналогично е движението на цената през периода на вносните ягоди.

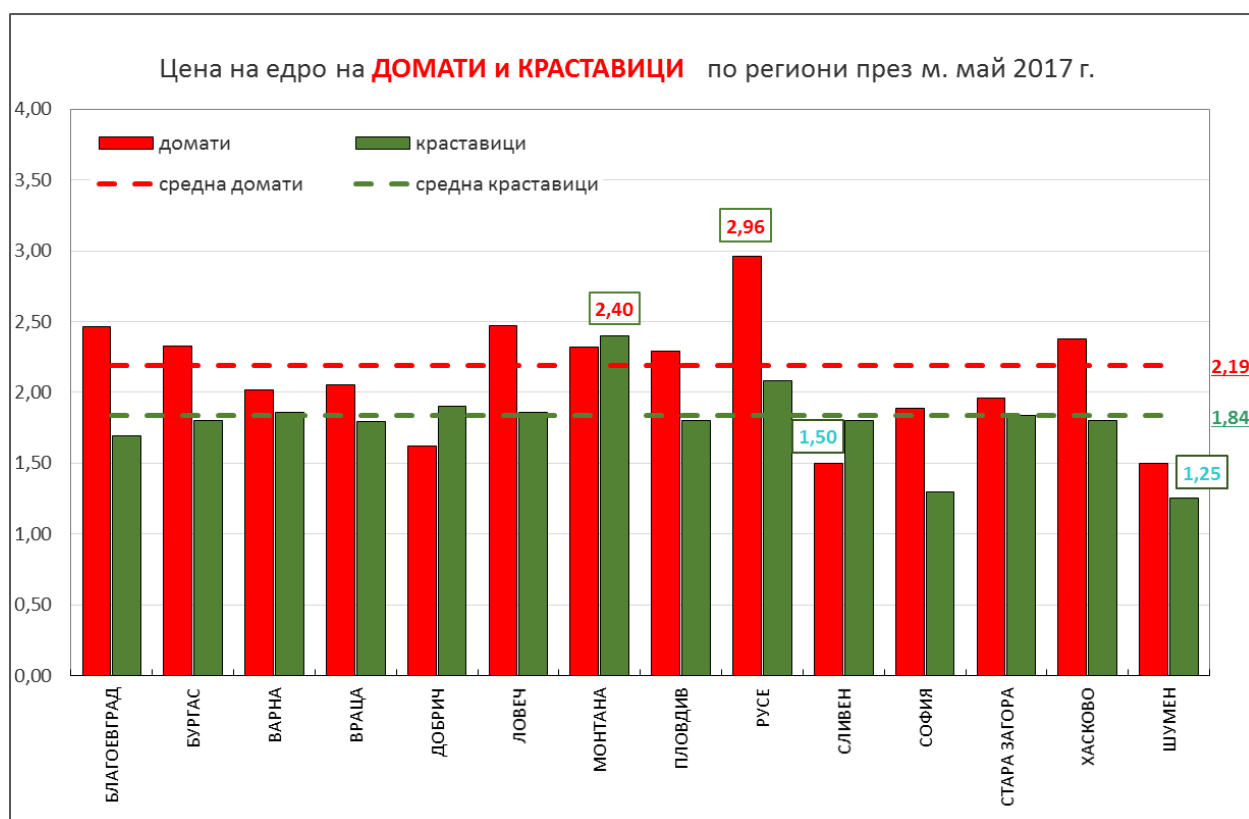
- В резултат на много високите стойности, от които стартира цената на черешите през тази пролет, средно месечната цена на черешите през м. май тази година е значително по-висока спрямо същия месец на предходния петгодишен период.

- Цените на бананите през м. май 2017 г. се доближава до стойностите от 2013 и 2014 г. г. и е по-ниска в сравнение със същия месец на останалите години от периода.

Анализът на цените на едро на плодовете и зеленчуците по *региони* показва, че отклоненията на цените в различните региони от средната за страната цена са значителни и достигат до 60 - 80%. (фиг.46)

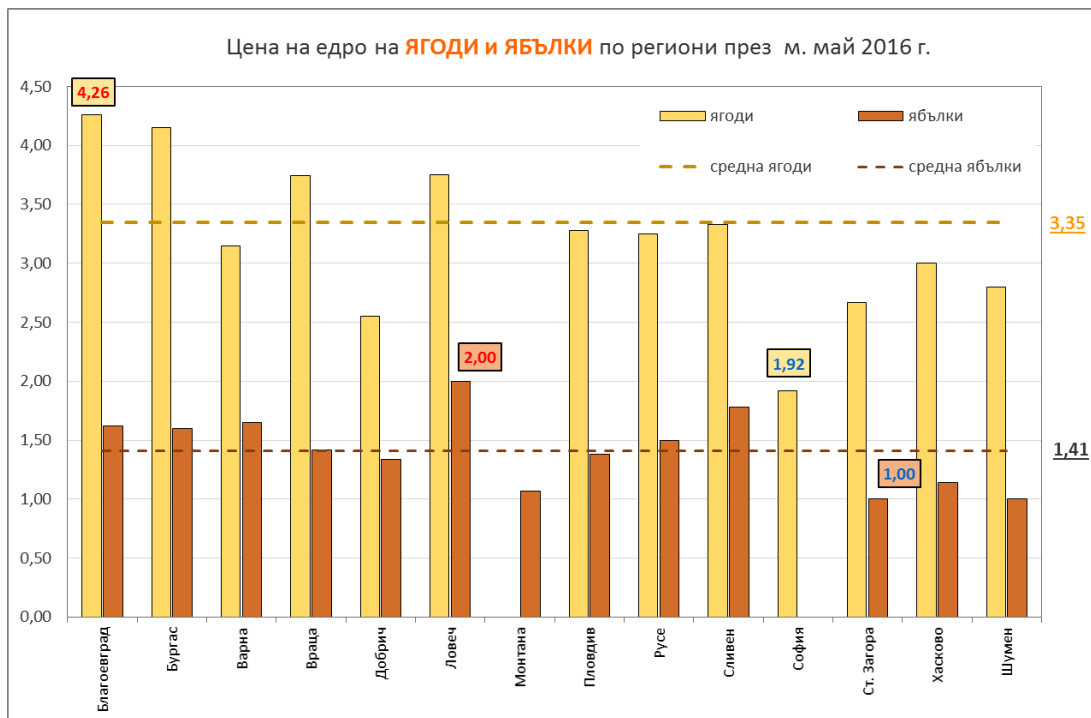
При средна за страната цена на едро на домати 2.19 лв./кг, цената на тържищата в област Русе е 2.96 лв./кг, а в област Сливен тяхната цена през месеца е била 1.50 лв./кг.

Най-висока цена на краставиците през м. май е регистрирана в област Монтана, най-ниска е била в Шумен, а средната цена за страната на краставиците през месеца е 1,84 лв./кг.

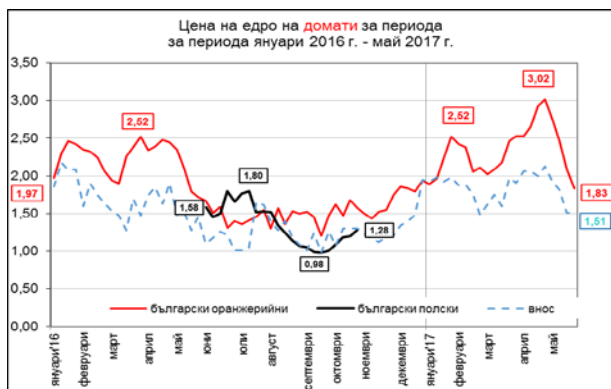

Фигура 46

През м. май средната цена на ябълките е 1.41 лв./кг. Максимални стойности са регистрирани в Ловеч – 2.00 лв./кг, а минималните отчетени цени са в Стара Загора – 1,00 лв./кг. Ягодите са се търгували най-скъпо в Благоевград – 4.26 лв./кг, а най-евтини те са били област София – 1.92 лв./кг. Средната цена на ягодите през месеца е 3.35 лв./кг. (фиг.47)

Фигура 47

Фигура 48

Фигура 49

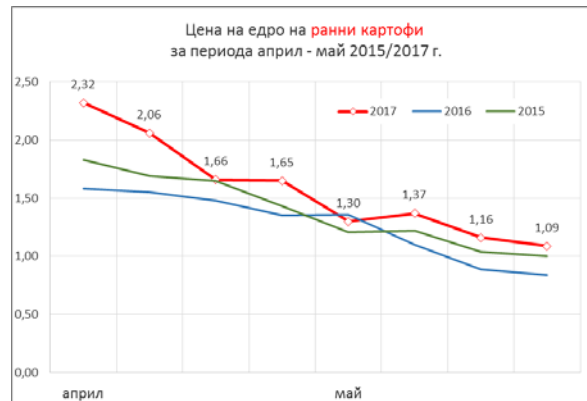
Фигура 50

Фигура 51

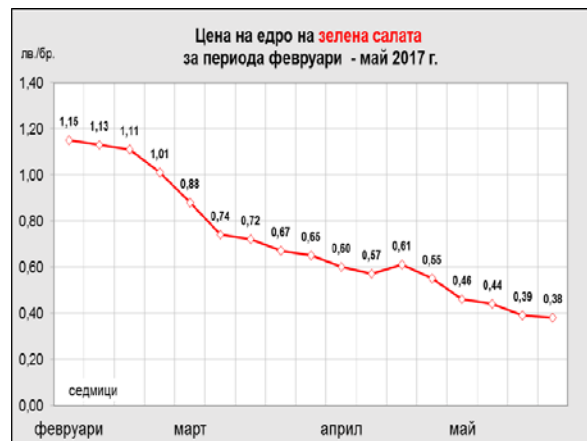
Фигура 52

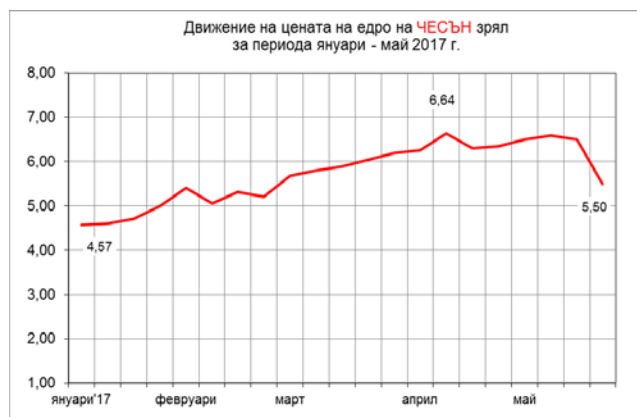
Фигура 53

Фигура 54

Фигура 55

Фигура 56

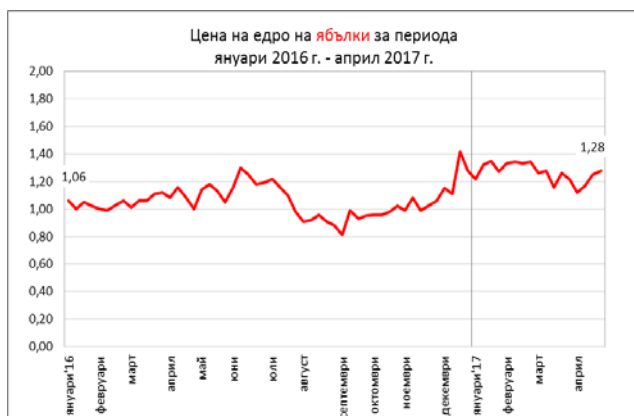
Фигура 57

Фигура 58

Фигура 59

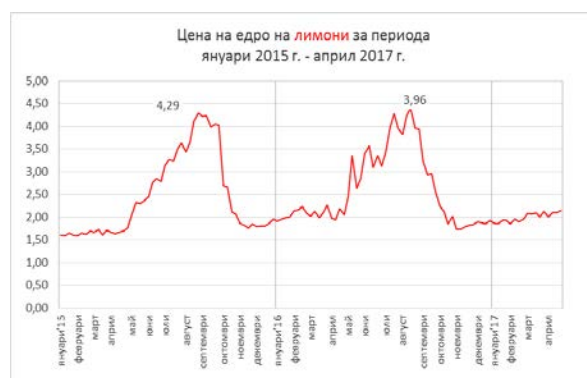
Фигура 60

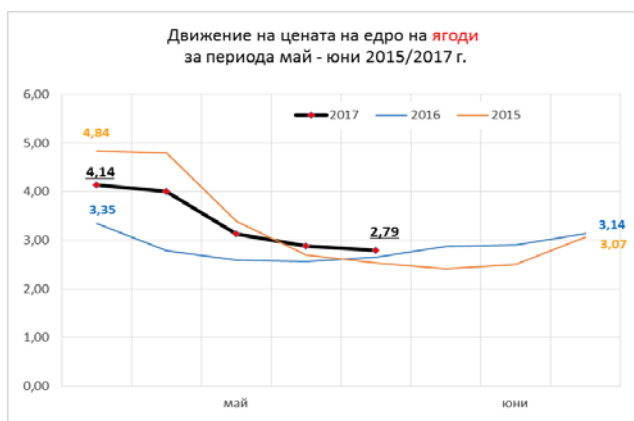
Фигура 61

Фигура 62

Фигура 63

Фигура 64

Фигура 65

3. Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)

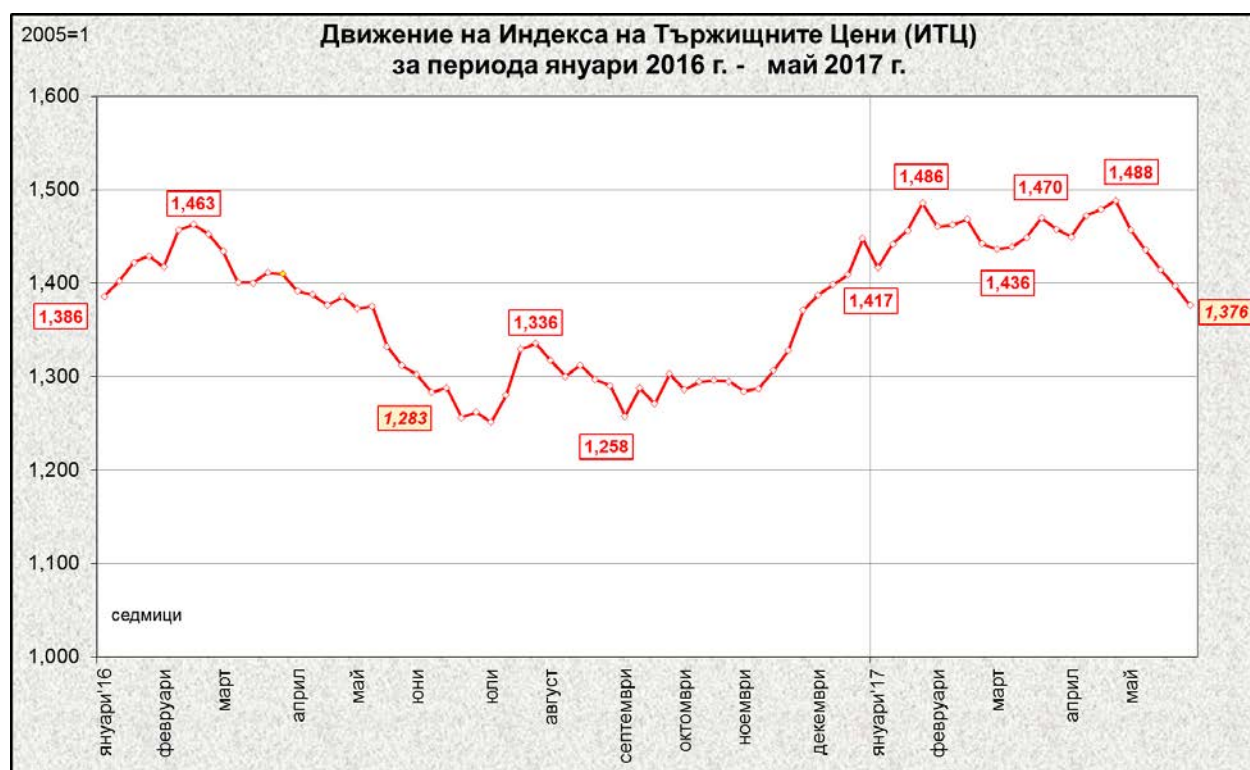
След краткотрайния спад на кривата на индекса на тържищните цени през първата седмица на годината, стойностите възстановяват нивата от края на декември и кривата придобива възходящ тренд. Наблюденията от предходните години показват, че най-високите си стойности индексът има в края на януари и през февруари. В началото на годината индексът стартира от ниво 1.417 пункта. През следващите седмици кривата запазва устойчив възходящ тренд. В края на януари стойностите се стабилизират на ниво от 1.486 пункта. Още от първата седмица на февруари индексът тръгва надолу и кривата придобива устойчив

низходящ тренд. Понижението на стойностите на индекса за месеца е 5%, а стойностите се доближават до нивото от същия период на предходната година.

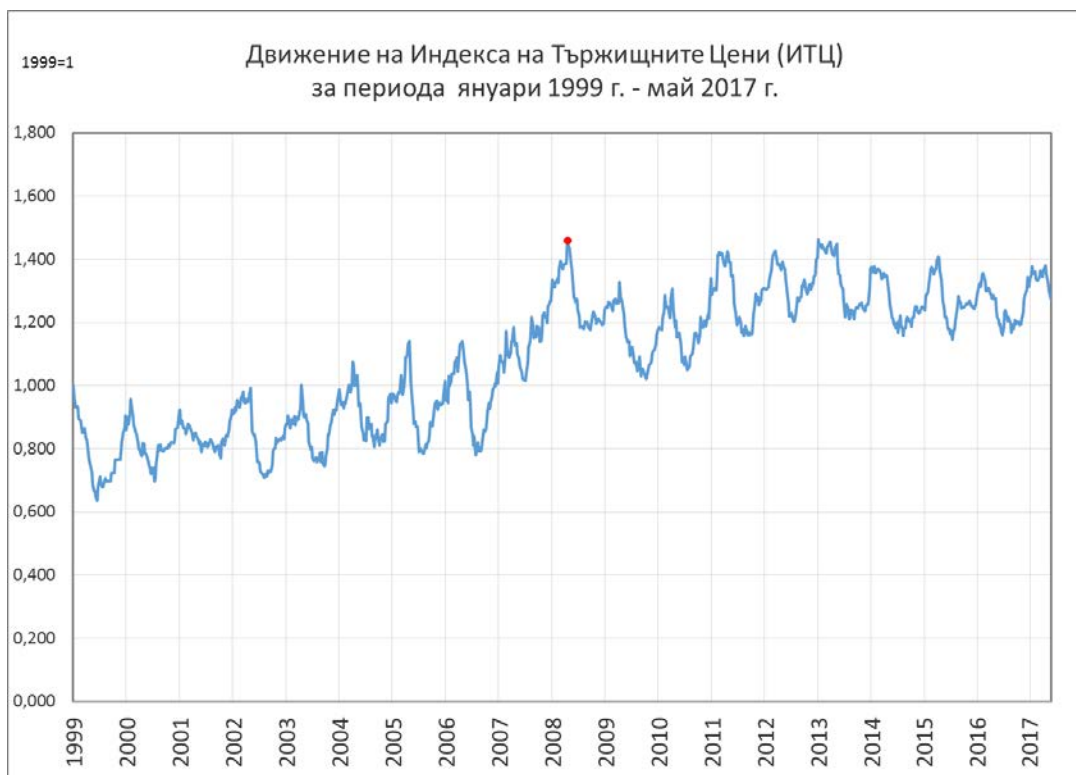
От началото на м. март трендът се обръща и кривата тръгва плавно нагоре. В предпоследната седмица на месеца стойностите стъпват на ниво от 1.470 пункта, като покачването на индекса за този период е 2.4%. В края на месеца пазарът на храни, особено на плодовете и зеленчуците се успокоява, стойностите се понижават и кривата се стабилизира на ниво от 1.458 пункта. (фиг.66)

От началото на м. април кривата на индекса на тържищните цени има слаб възходящ тренд и през последната седмица на месеца индексът се стабилизира на ниво от 1.488 пункта, като повишението на стойностите спрямо края на м. март е около 2%. В сравнение със същия период на миналата година това ниво е по-високо с 5.5%.

От началото на м. май стойностите на индекса на тържищните цени започват да падат. Тенденцията се задържа през целия месец и през последната седмица кривата стъпва на ниво от 1,376 пункта. Понижението на стойностите спрямо началото на месеца е 7.5%. Спрямо същия месец на предходната година индексът се стабилизира на по-високо ниво, като повишението на стойностите на годишна база е 7.2%. (фиг. 66)

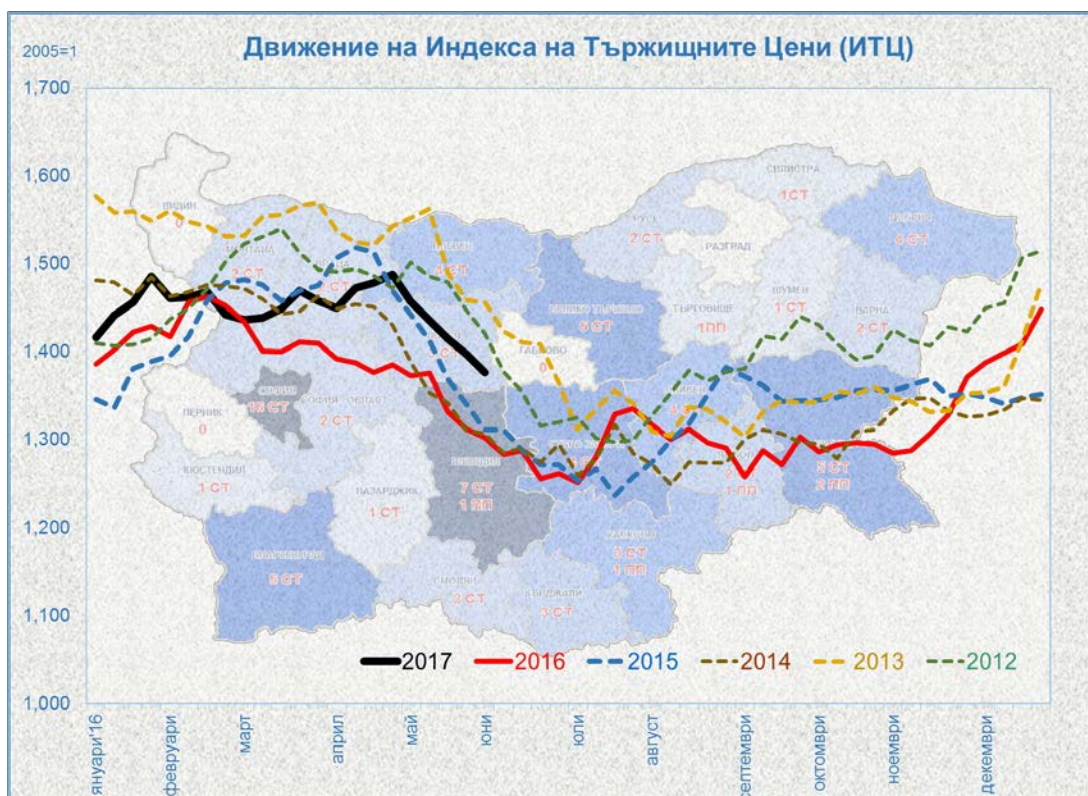

Фигура 66

Фигура 67

Движението на ИТЦ в периода януари 1999 г. – май 2017 г. следва определени тенденции на силен ръст на стойностите през зимата и ниски нива през лятото. Най-високите стойности за този период индексът достига през зимата на 2008 г. (фиг. 67,68)

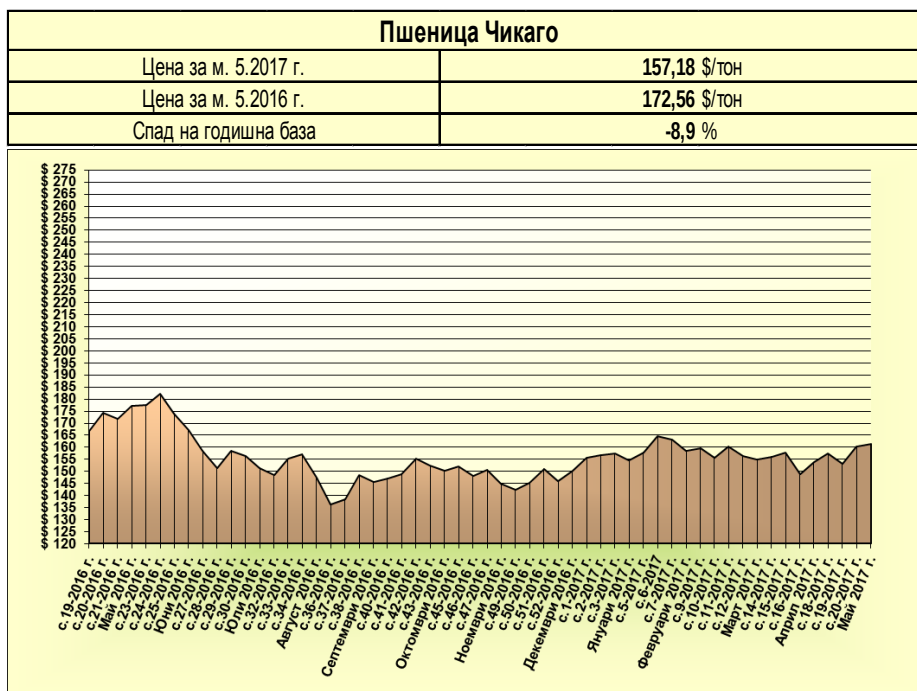

Фигура 68

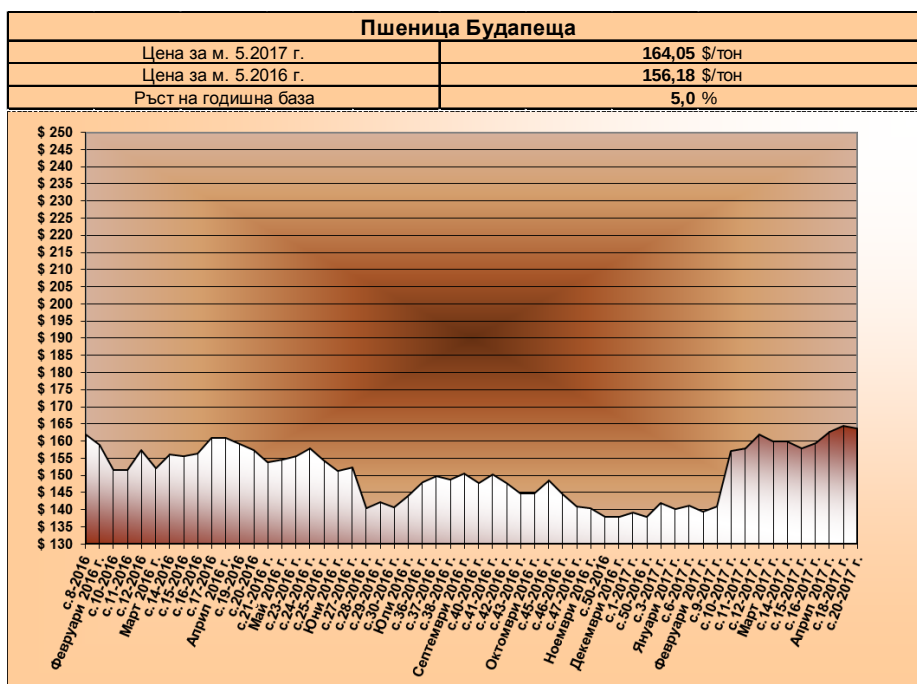
4. Международни цени

През м. май 2017 г. се наблюдава спад на цената на **пшеницата** на стоковата борса в Чикаго, като средната цена за месеца е 157.18 \$/тон. На годишна база е отчетен спад на цената на пшеницата на стоковата борса в Чикаго от 8.9%. (фиг.69)

Наблюденията за последните 10 години показват, че цената на пшеницата през м. август 2016 г. е на най-ниското ниво от 2007 г., а най-високите стойности за периода са регистрирани в началото на 2008 г. (фиг. 71)

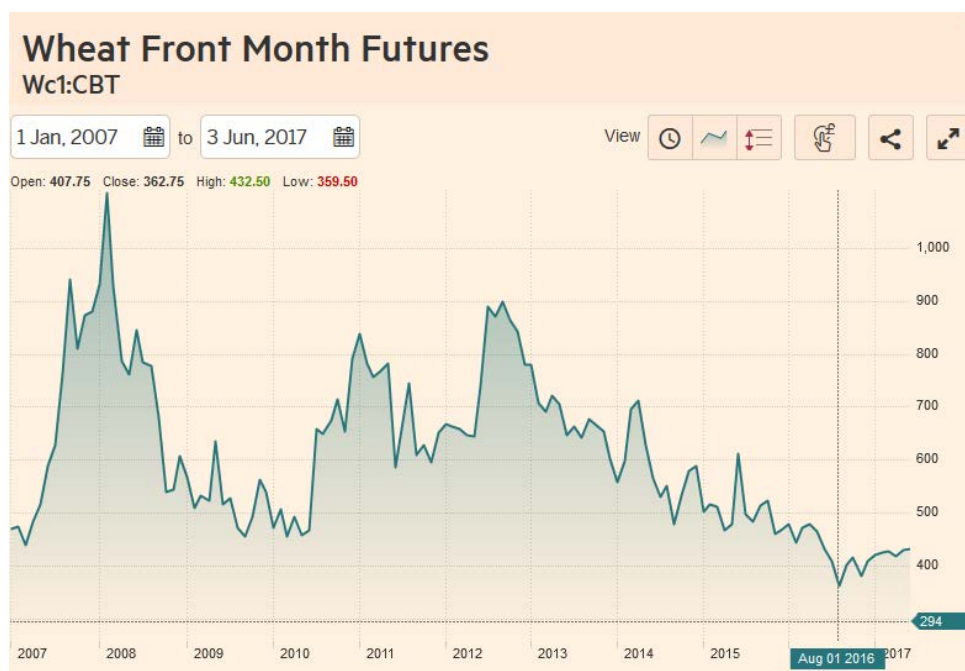

Фигура 69

Фигура 70

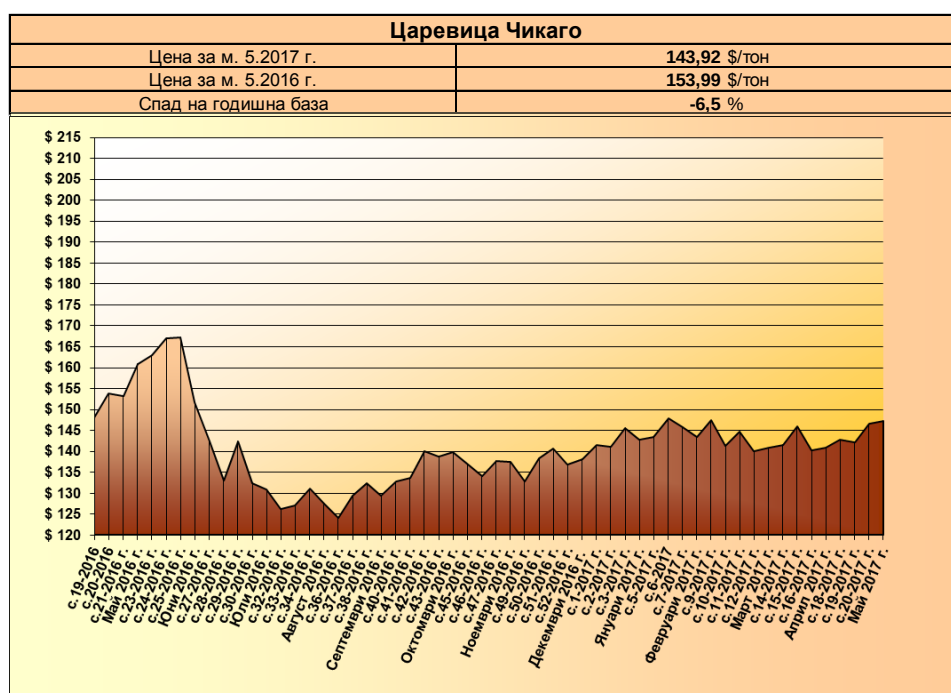
Цената на пшеницата на стоковата борса в Будапеща бележи ръст на годишна база от 5%. (фиг. 70)

Фигура 71 Цена на пшеницата на стоковата борса в Чикаго за периода 2007 – май 2017 г.

Цената на **царевицата** в Чикаго през м. май 2017 г. се понижава леко и се стабилизира на ниво от 143.92 \$/тон. На годишна база се наблюдава спад на цената на царевицата на стоковата борса в Чикаго от 6.6% и от 11.7% на стоковата борса в Будапеща. (фиг.72,74)

Наблюденията за последните 10 години показват, че цената на царевицата на стоковата борса в Чикаго е била най-ниска през лятото на 2016 г. , а най-висока през 2012 г. (фиг. 73)

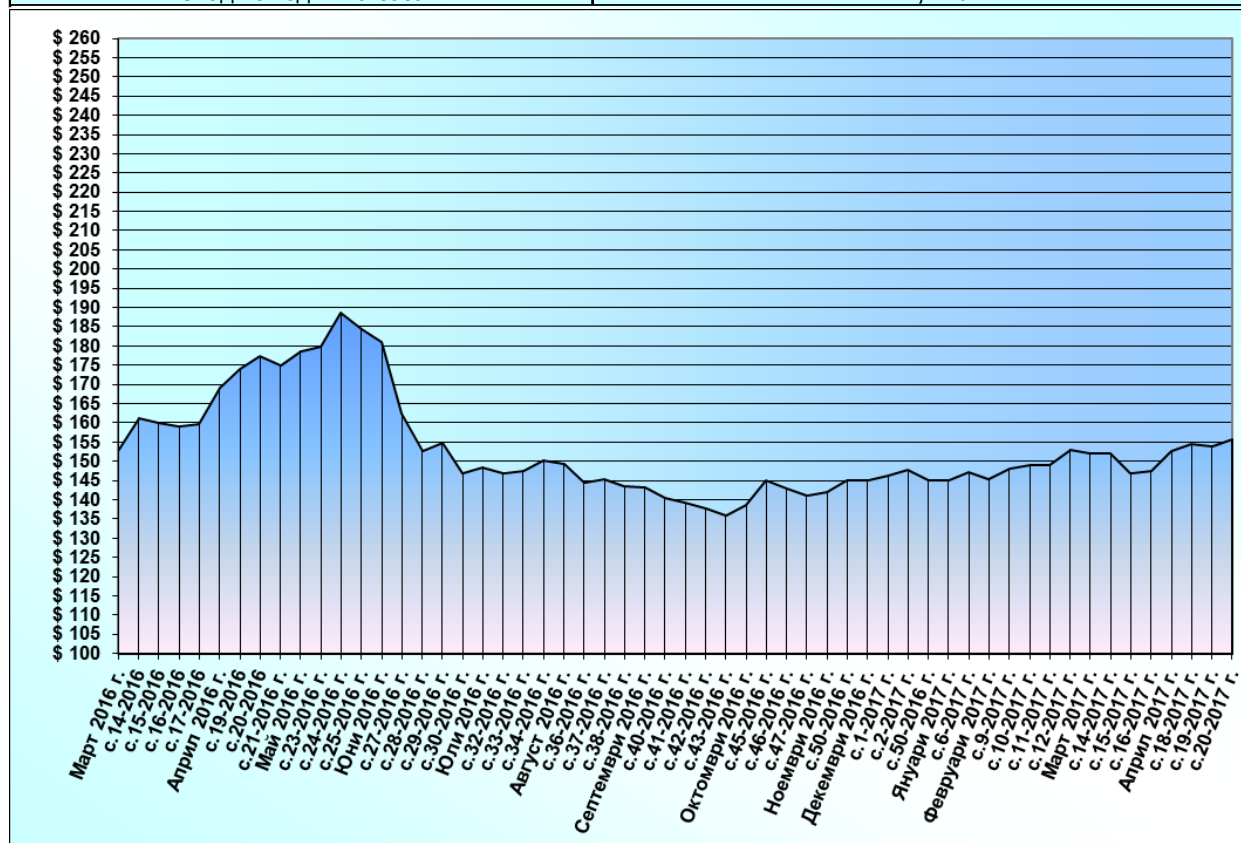

Фигура 72

Фигура 73 Цена на царевицата на стоковата борса в Чикаго за периода 2007 – май 2017 г.

Царевица Будапеща	
Цена за м. 5.2017 г.	155,57 \$/тон
Цена за м. 5.2016 г.	176,25 \$/тон
Спад на годишна база	-11,7 %

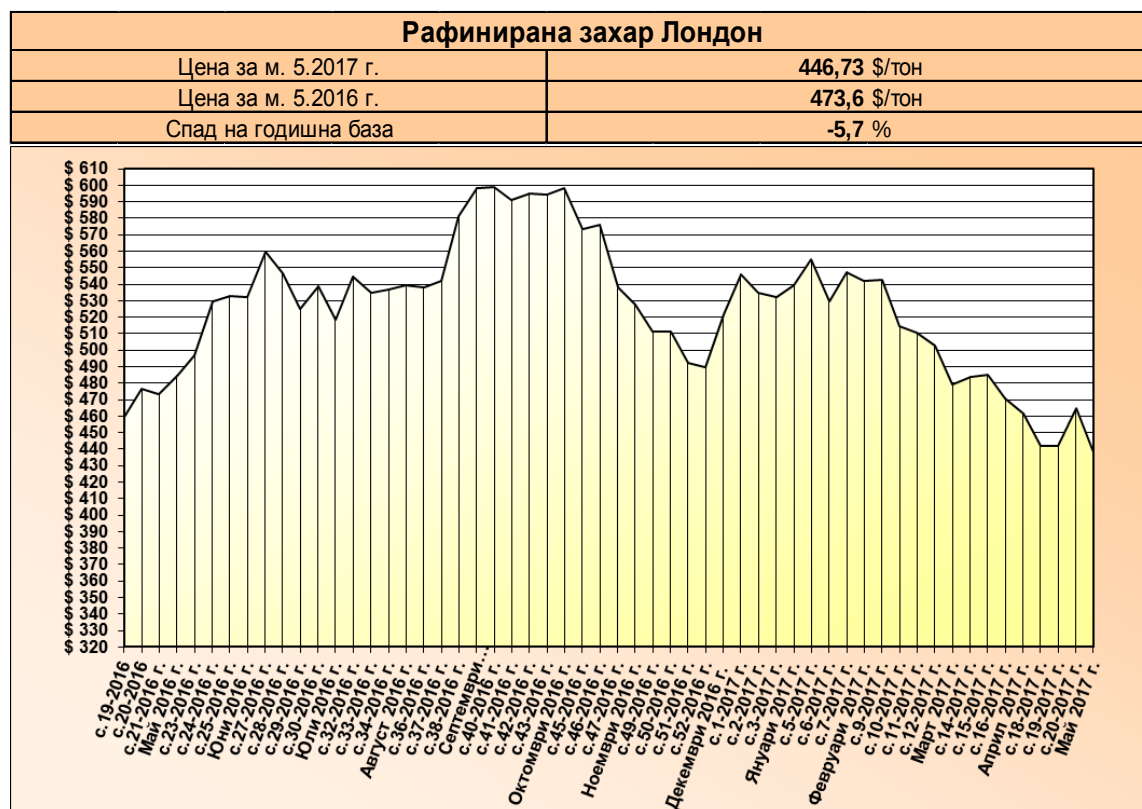

Фигура 74

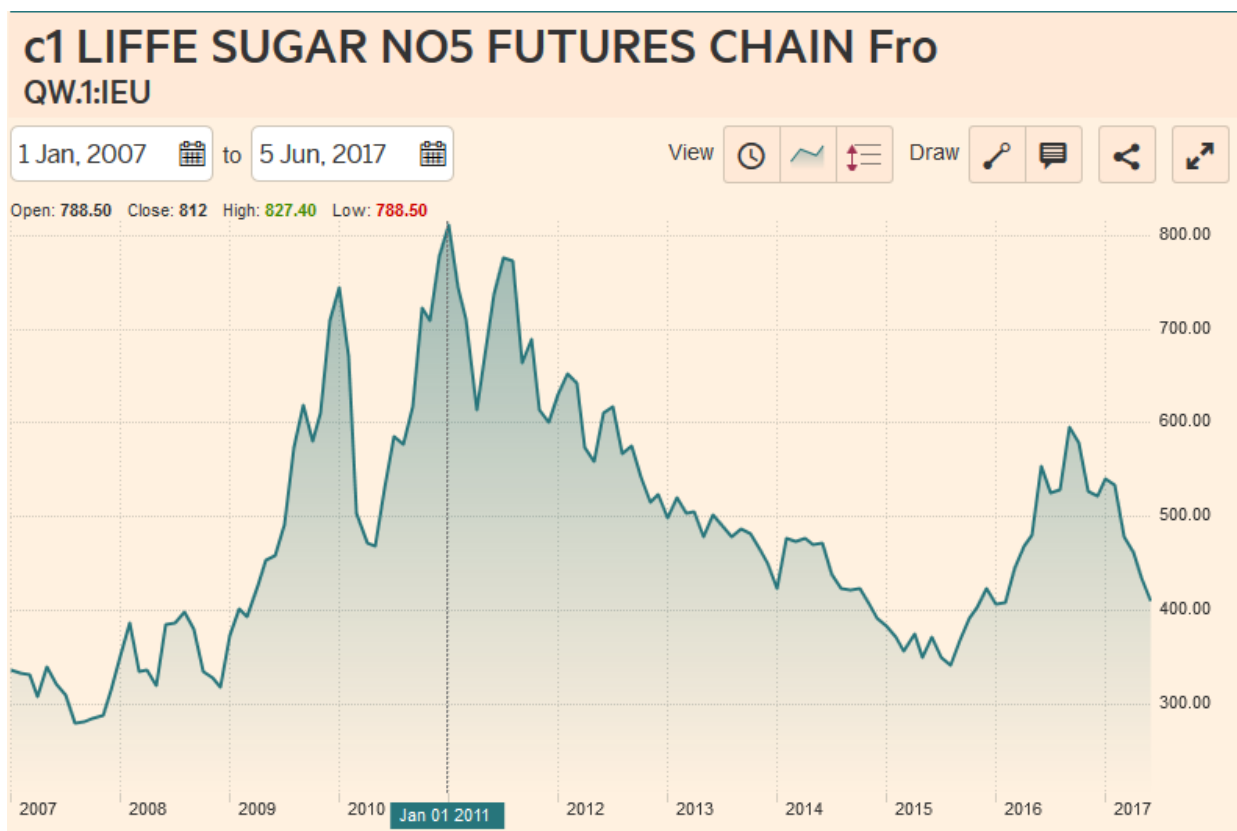
В периода 19 февруари – 24 март 2016 г. е отчетен значителен ръст на цената на **захарта** на Лондонската стокова борса, когато стойностите се покачват с 26%. След известен спад през втората половина на м. март, през м. април и май кривата отново тръгва нагоре. Наблюдаваният от м. април 2016 г. възходящ тренд при движението на цената на захарта на международния пазар се запазва и през септември, като през втората половина на месеца тенденцията се засилва и придобива стръмен характер. През м. октомври същата година кривата се стабилизира, но на високото ниво от м. септември. През м. ноември се наблюдава устойчив низходящ тренд, като цената на захарта на борсата в Лондон бележи спад за месеца от 11%. От края на м. декември се наблюдава обръщане на тренда и цената на Лондонската стокова борса започва да се покачва. След стабилизиране на кривата в периода януари - средата на февруари 2017 г. се заражда трайна и устойчива низходяща тенденция. (фиг.76)

Въпреки наблюдаваният устойчив ръст на цената на захарта на международния пазар през последните месеци, тя остава много под пиковите стойности от 2011 г., когато цената достигна исторически за последните 20 години стойности от 850 долара/тон. (фиг. 76)

На годишна база е отчетен спад на цената на рафинираната захар на борсата в Лондон от 5.7%. (фиг. 75)

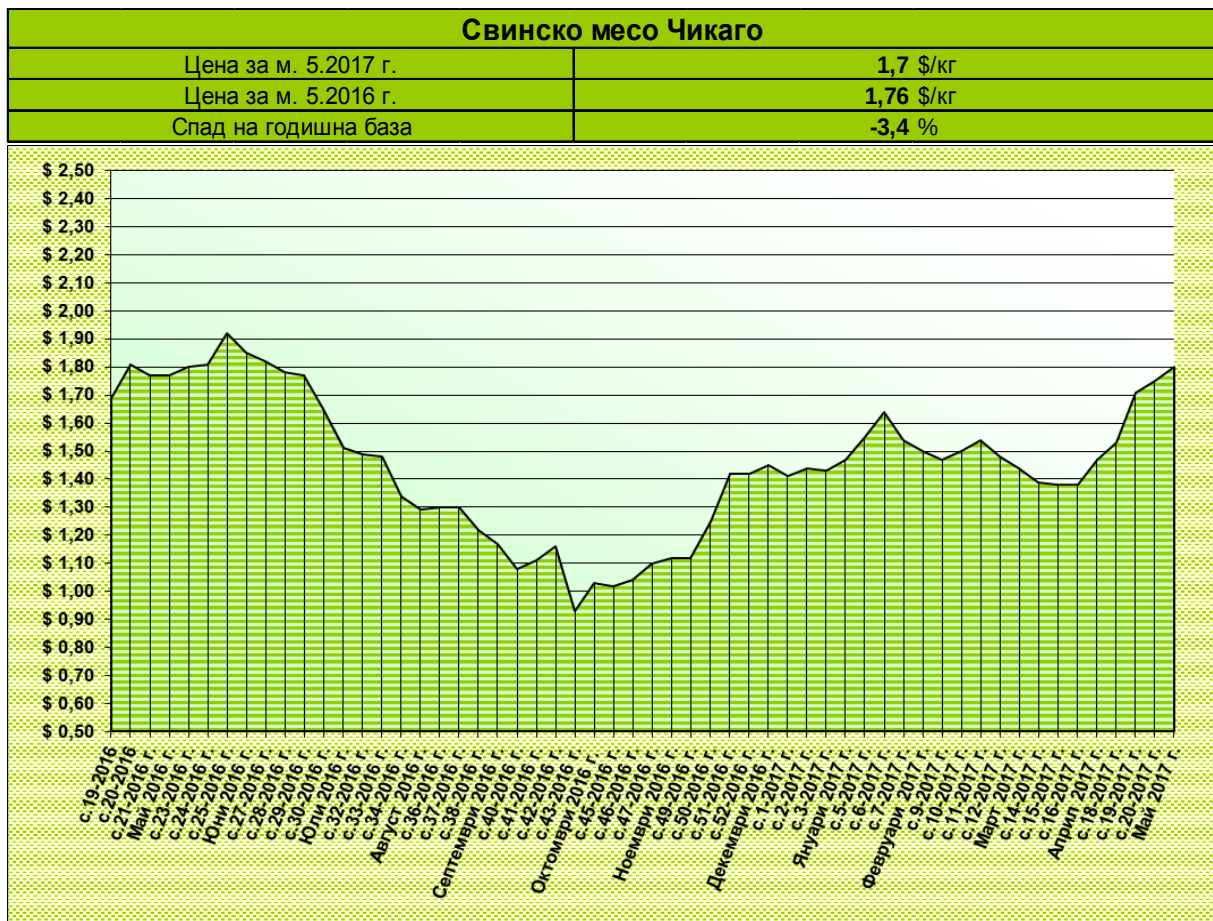
Фигура 75

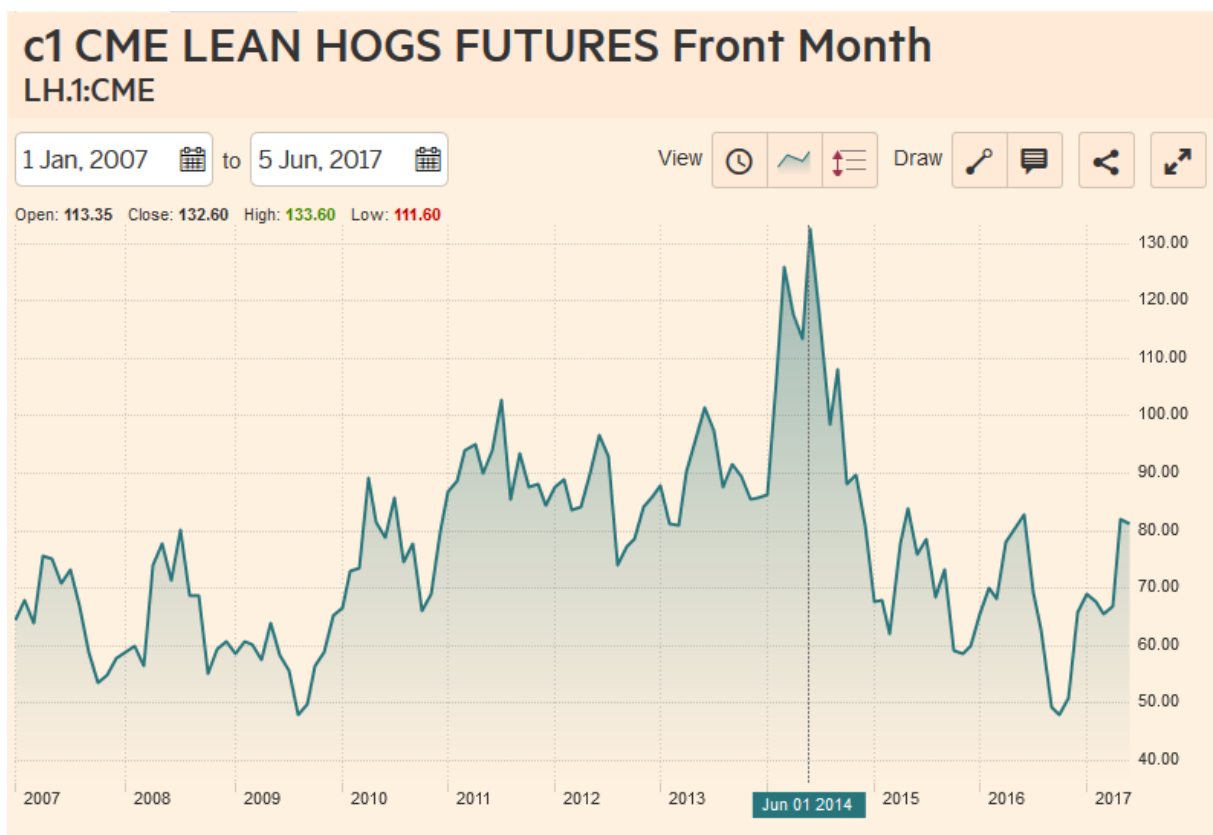
Фигура 76 Цена на рафинирана захар на стоковата борса в Лондон за периода 2007 – 2017г.

След няколко месеца на покачване на международната цена на **свинското месо**, през м. юни и юли 2016 г. се наблюдава стабилизиране и спад на стойностите. През следващите два месеца на същата година се наблюдава силна и устойчива низходяща тенденция, като намалението на международната цена на свинското месо в периода юни – септември 2016 г. е 45%. От началото на октомври кривата тръгва нагоре, но без да достига високото ниво от лятото на 2016 г. През декември 2016 и януари 2017 г. цената на свинското месо на световния пазар се стабилизира на ниво от около 1.40 – 1.50 \$/кг. През м. февруари се наблюдава ново повишаване на цената на свинското месо, след което кривата отново се стабилизира. Периодът средата на март - средата на април 2017 г. се характеризира с низходящ тренд. В средата на април се наблюдава краткотраен пик на стойностите, последван от нов спад на цената. През последните седмици на април се заражда устойчива възходяща тенденция, която се задържа и през м. май. (фиг. 78)

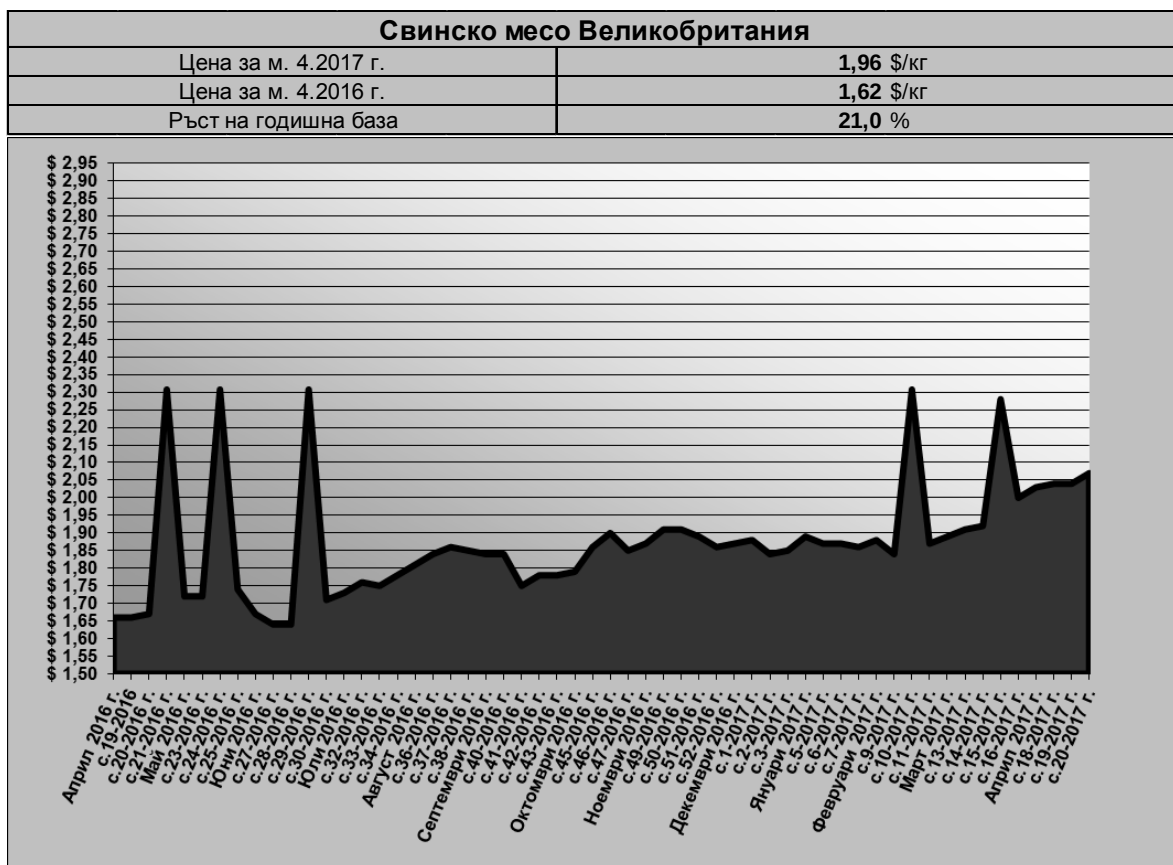
През м. май на борсата в Чикаго е отчетен спад на цената на свинското месо на годишна база от 3.4%, а във Великобритания е регистрираният ръст от 21%. (фиг.77,79)

Фигура 77

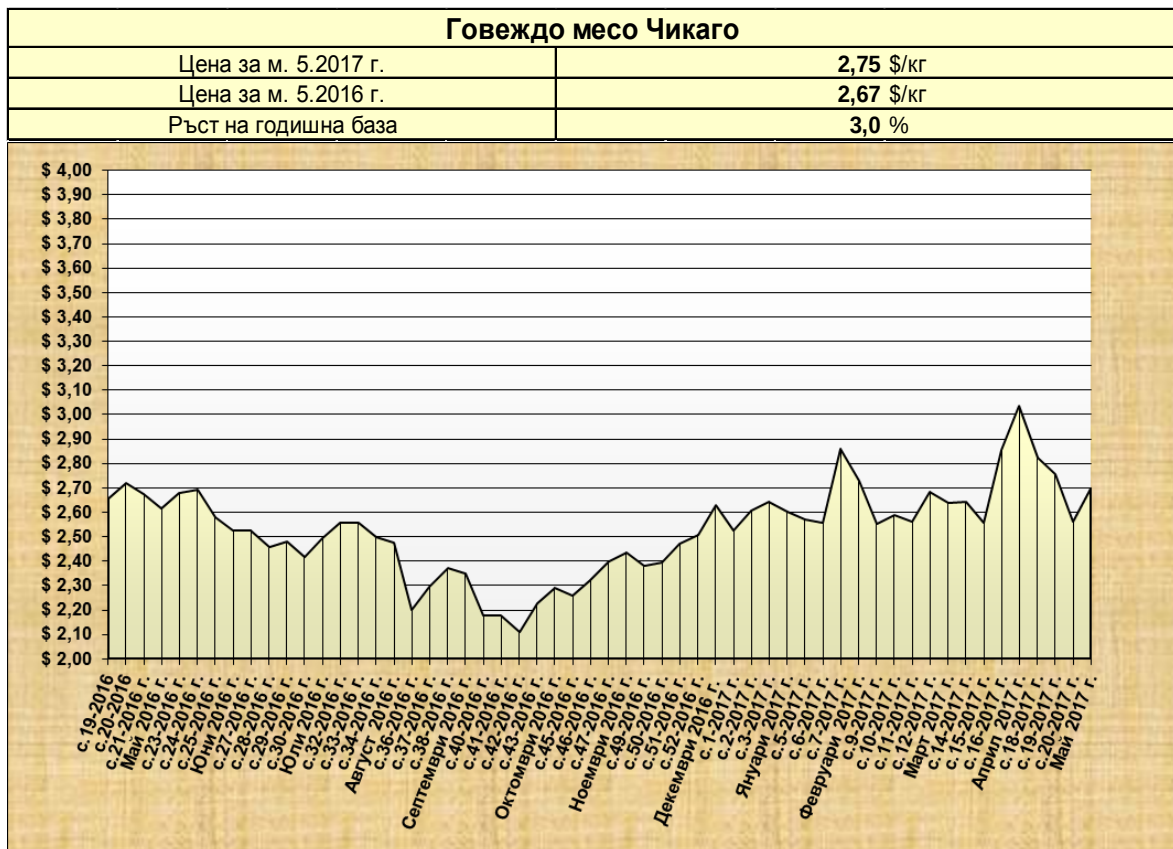

Фигура 78 Цена на свинско месо на стоковата борса в Чикаго за периода 2007 – май 2017 г.

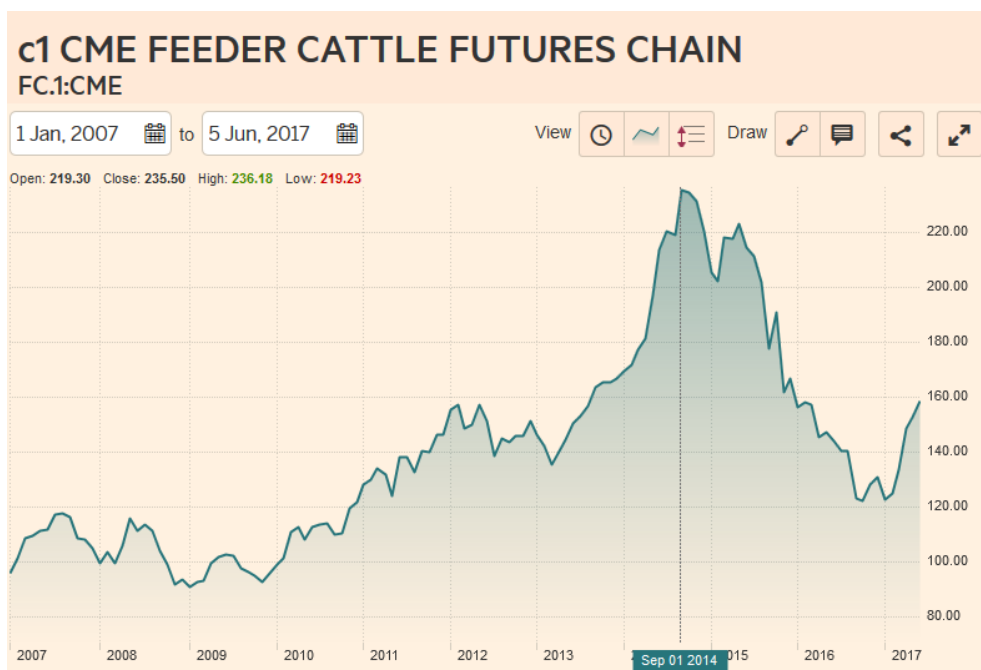

Фигура 79

При цената на **говеждото месо** има ръст на годишна база от 3% на стоковата борса в Чикаго (фиг.80,81) и спад от 2% във Великобритания. (фиг. 82)

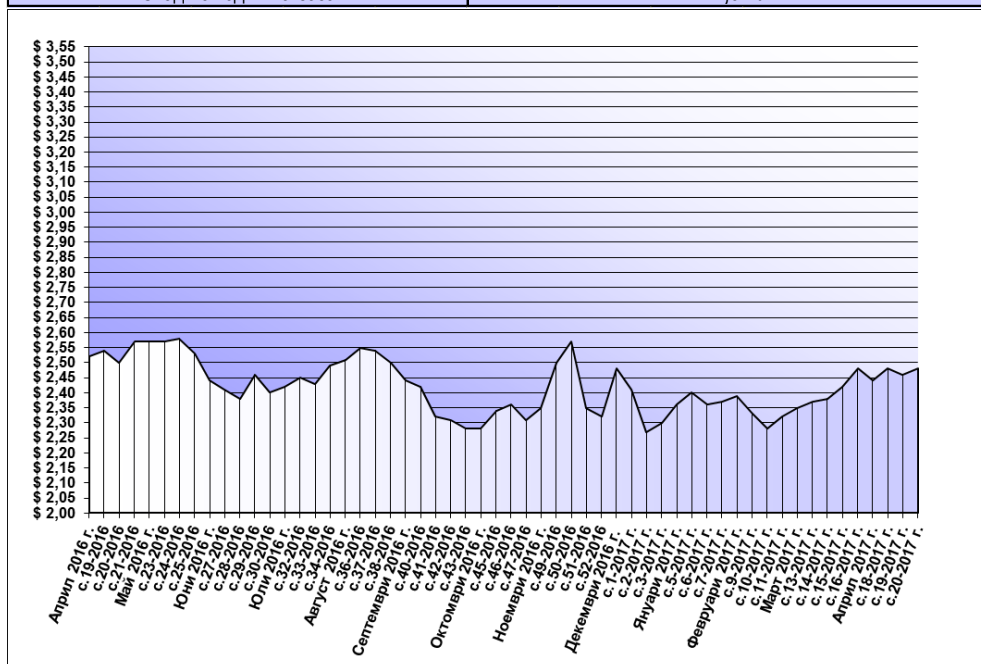

Фигура 80

Фигура 81 Цена на говеждо месо на стоквата борса в Чикаго за периода 2007 – май 2017 г.

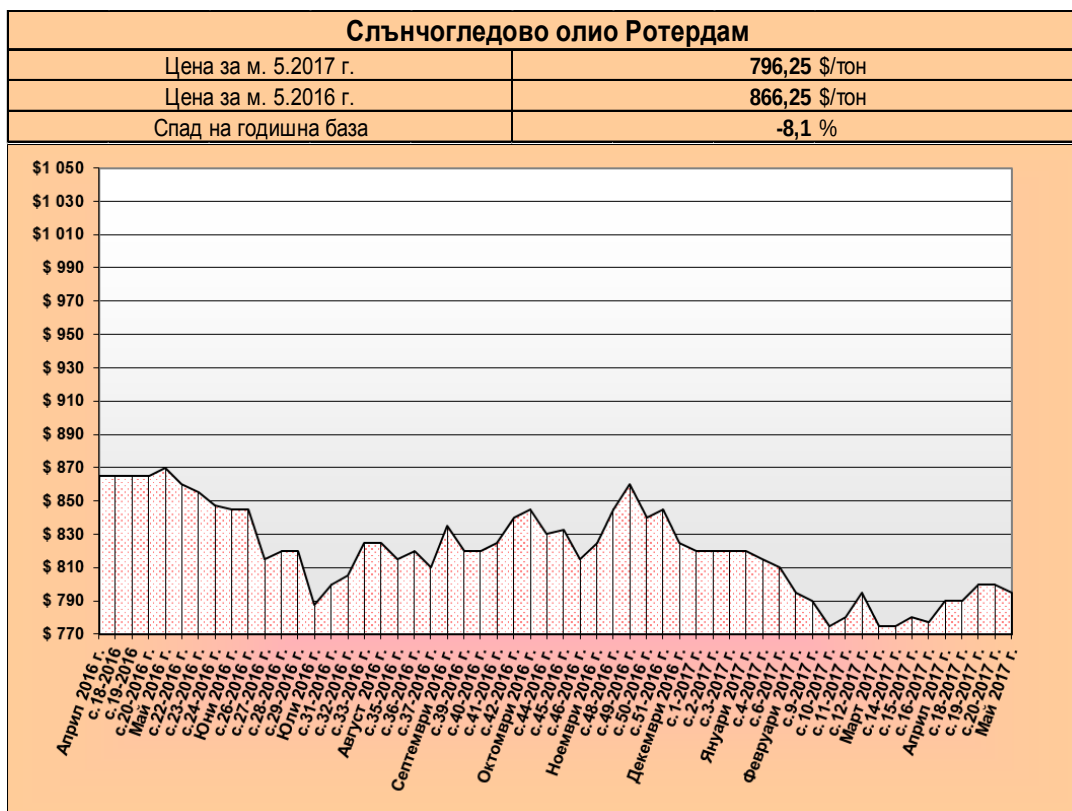
Говеждо месо Великобритания	
Цена за м. 4.2017 г.	2,42 \$/кг
Цена за м. 4.2016 г.	2,47 \$/кг
Спад на годишна база	-2,0 %

Фигура 82

Цената на нерафинираното **слънчогледово олио** на борсата в Ротердам през м. май 2017 г. стъпва на ниво от 796.25 \$/тон и бележи спад на годишна база от 8.1%. (фиг. 83)

Като цяло през последните две години цената на слънчогледовото олио на международния пазар е стабилна, а от края на 2016 г. се наблюдава плавен и устойчив низходящ тренд. В края на м. септември 2015 г. има краткотраен пик на стойностите, когато цената достига 1010 долара/тон. (фиг. 84)

Фигура 83

Фигура 84 Цена на нерафинирано слънчогледово олио на стоковата борса в Ротердам за периода 2007 – май 2017 г.

С уважение,

ВЛАДИМИР ИВАНОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДКСБТ

м. юни 2017 г.

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

През месец юни пазарът на храни остава спокоен и балансиран, като се запазват устойчивите тенденции на стабилни цени на хранителните стоки, наблюдавани от началото на годината. Известно раздвижване се забелязва при цените на някои хранителни стоки, изразено в леко поскъпване спрямо предходния месец на брашното и поевтиняване на яйцата. Лек ръст на **месечна база** е отчетен при цените на някои млечни произведения и месата, по-силно силно изразен при цената на кравето масло и свинското месо. Ценовите колебания, обаче през месеца са в тесни рамки.

През последните два месеца се наблюдава покачване на цените на зърнените храни, по-силно изразено при пшеницата и на млечните и месните произведения и на **международния пазар**.

При цените на зеленчуците през юни се наблюдават характерните за сезона низходящи тенденции при цените на стоките, които са в активен период на производство и предлагане.

На **годишна база** се наблюдава известен възходящ тренд при по-голяма част от хранителните стоки, млечните произведения, някои меса и риби и захарните изделия. По-силно изразено поскъпване на годишна база се наблюдава при кравето масло и фасула.

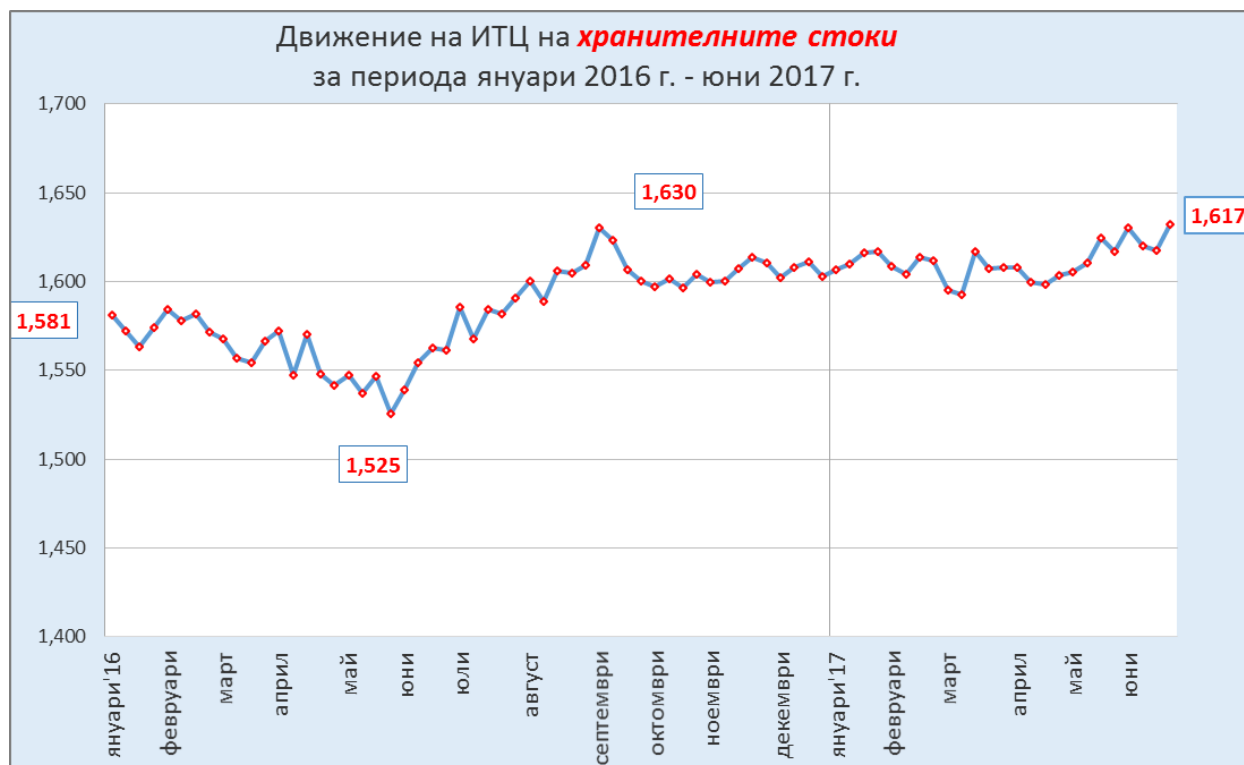
Аналогични са изводите от наблюденията на годишна база на цените на зеленчуците и плодовете, като ценовите колебания в положителна посока са около 20%.

Ретроспективният анализ на движението на цените през месец юни в **периода 2012 – 2017 г.** показва, че през тази година цените на някои хранителни продукти и част от плодовете и зеленчуците са на по-високи нива, спрямо същия месец на предходните две години.

През първите шест месеца на 2017 г. кривата на **Индекса на тържищните цени** следва тенденциите, наблюдавани от предходните години, като остава под нивото от 2012 и 2013 г., стабилизира се малко над кривата от 2016 г. и се доближава до стойностите на индекса през 2014 и 2015 г.

1. Хранителни стоки

Тенденциите при движението на цените на едро на хранителните стоки през м. юни са разнопосочни. Наблюдава се поскъпване на месечна база при брашното с 4% и поевтиняване на яйцата с 5.6%. Запазва се тенденцията от предходните месеци на стабилизиране на цените на захарта, олиото, ориза и варивата, като промяната на стойностите им на месечна база е около и под 1%.

Фигура 1

Конструираният от Комисията групов Индекс на тържищните цени на хранителните стоки илюстрира общото относително изменение на цените на едро на хранителните стоки, които влизат в неговия състав¹.

От средата на м. септември 2016 г. кривата на индекса има стабилен характер и с незначителни отклонения в двете посоки се движи на ниво от около 1.600 пункта. В началото на март има известни колебания, но те са в пренебрежимо малки граници. През м. май има известен възходящ тренд, който се запазва и през м. юни, но ценовите колебания са в сравнително тесен диапазон. (фиг. 1)

Наблюденията от предходните години показват, че най-високи стойности индексът на хранителните стоки е имал през 2008 г., 2011 г. и 2012 г., когато се наблюдаваше повишаване на цените на някои основни хранителни стоки. (фиг. 2)

¹ Този индекс отразява цените на следните стоки: захар, фасул, ориз, леща, брашно и олио

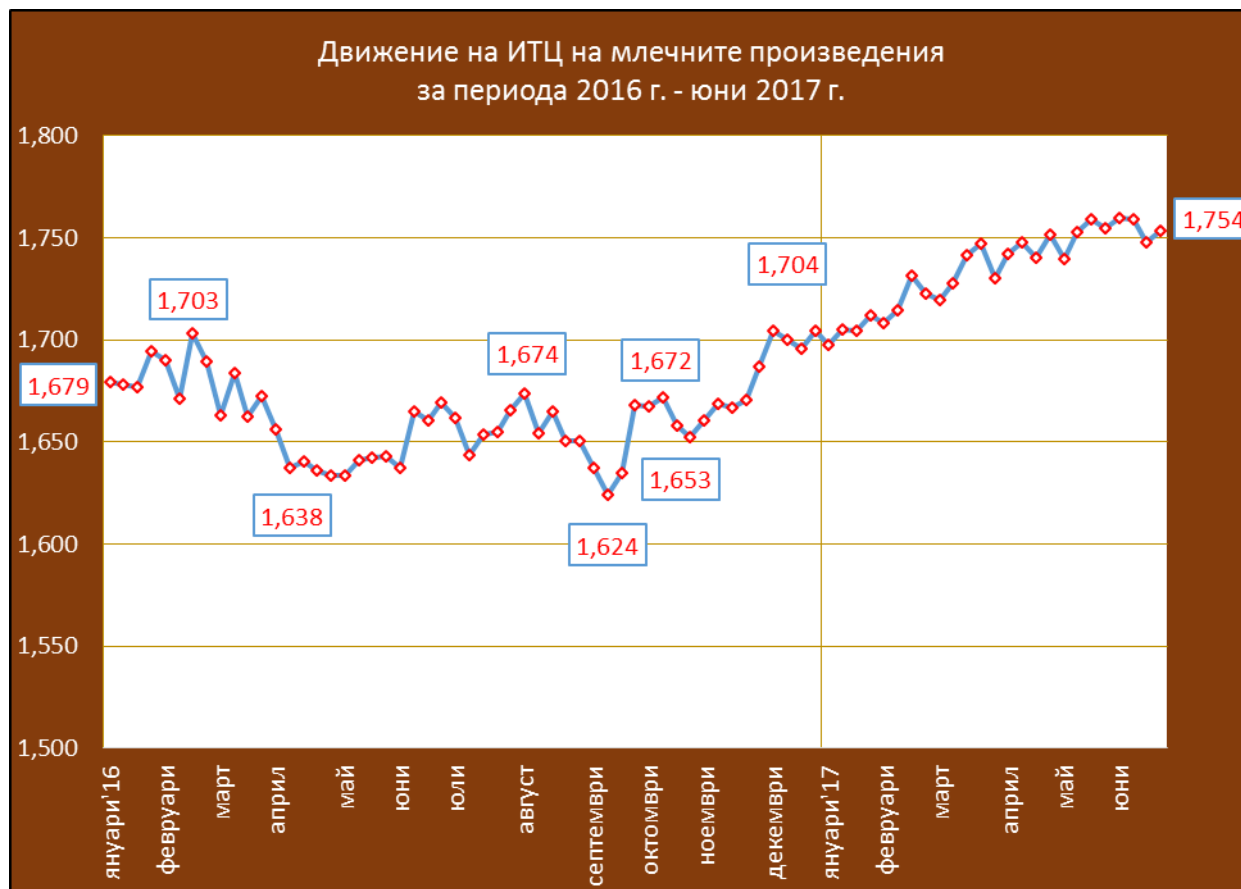

Фигура 2

През м. юни се наблюдава известна възходяща тенденция при движението на цените на някои **млечни произведения**. Най-силно изразено е повишението на цената на кравето масло, което поскъпва на месечна база с около 4%. Слаб ръст в диапазона 1.5-2.7% е отчетен при цената на кравето сирене и киселото мляко. Известно намаление на месечна база има при цената на кашкавала и прясното мляко. (табл. 1, фиг.11,38,40,42)

Наблюденията от предходни години показват, че при движението на цените на млечните произведения се наблюдават определени сезонни тенденции, изразяващи се в по-високи есенно-зимни стойности и спад на цените през пролетта и лятото. През последните три – четири години тези сезонни колебания са все по-слабо изразени. От началото на есента на 2016 г. се наблюдава известна възходяща тенденция при движението на цената на млечните произведения. При кравето сирене и при маслото тази тенденция се запазва и през първите месеци на настоящата година. Кривата на цената на кашкавала през зимните месеци има низходящ тренд, а в периода март – април се наблюдава покачване на цената. Следва стабилизирани стойности, но на високото ниво от началото на април.

Движението на кривата на Индекса на Тържищните Цени на млечните произведения се обуславя от движението на цените на стоките, които влизат в неговата структура² .(фиг.3)

Фигура 3

През 2016 г. кривата на ИТЦ на млечните произведения следва типичните за тези стоки тенденции. През м. януари 2017 г. се запазва наблюдаваният от декември лек възходящ тренд на стойностите, което се дължи на поскъпването на сиренето и кравето масло. През февруари стойностите се стабилизират и се наблюдава лек низходящ тренд, но остават над нивото от същия месец на предходната година. През пролетта кривата запазва плавна и устойчива тенденция нагоре и в края на месец юни стъпва на ниво от 1.754 пункта.

Ретроспективният анализ на цените на млечните произведения показва, че индексът на тази група стоки е най-висок в началото на 2014 г. Рязък скок на стойностите беше наблюдаван през лятото на 2007 г. и през 2010 г. В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на индекса на млечните продукти

² Стоките, които влизат в структурата на този индекс са сирене – краве и овче, кашкавал "Витоша" и краве масло

имаше устойчив въходящ тренд. Въпреки покачването на индекса през последните месеци на 2016 и през първите шест месеца на настоящата година, стойностите остават под високите нива от 2014 г. (фиг. 4)

Фигура 4

Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари.

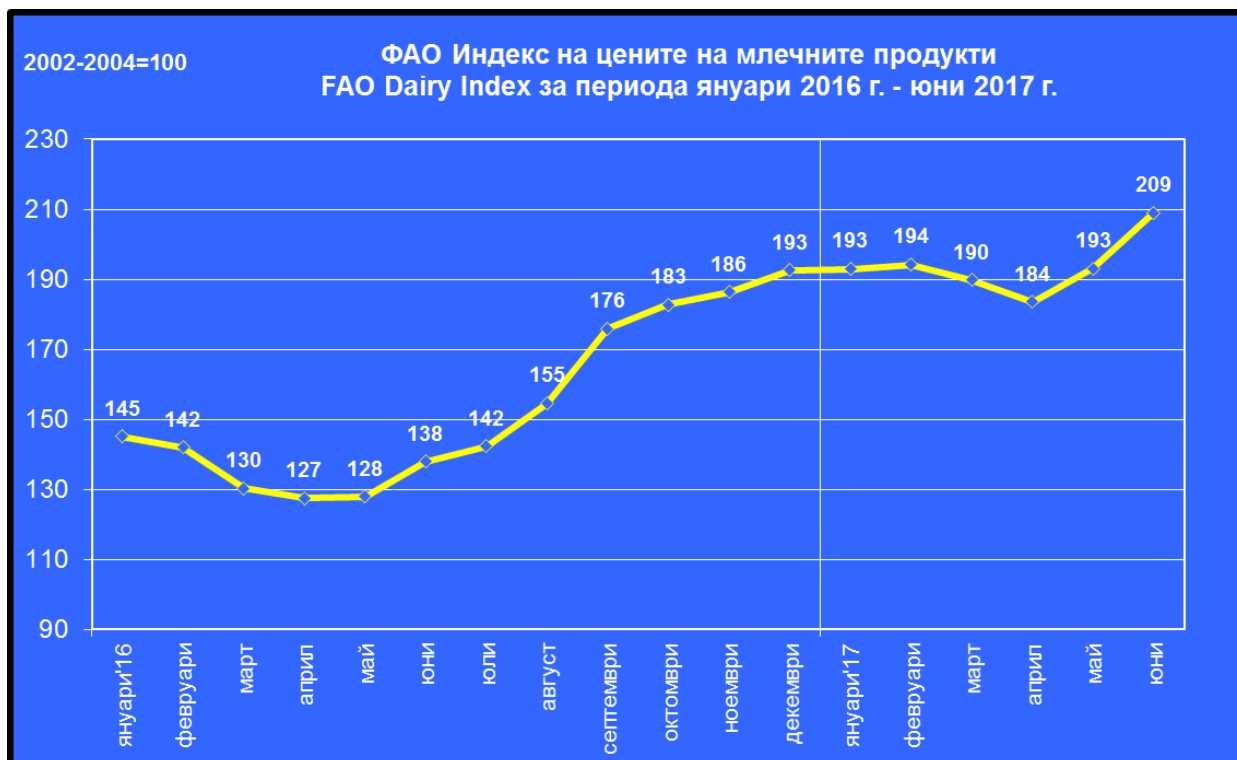
ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки.

Стойностите на ФАО³ индекса на млечните продукти⁴ на международните цени през м. юни стъпват на ниво от 209 пункта, което е с 15.9 пункта (8.3%) по-високо от нивото през м. май. По този начин индексът на млечните продукти през юни се доближава до максималното ниво за последните три години, макар и да е все още с 24% по-ниско от рекордните стойности от февруари 2014 г. Регистриран е ръст на всички млечни продукти, които влизат в състава му. (фиг.5)

В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на ФАО индекса на млечните продукти имаше устойчив въходящ тренд, последван от почти двугодишен низходящ тренд. Тенденцията се обръща през 2016 г, а в началото на 2017 г. се стабилизира и от м. март се наблюдава спад на стойностите. Трендът

³ ФАО – Food and Agriculture Organization United Nations, Организация за прехрана и земеделие на ООН

отново се обръща през април, за да достигне през юни максималните за годината стойности. (фиг.6)

Фигура 5

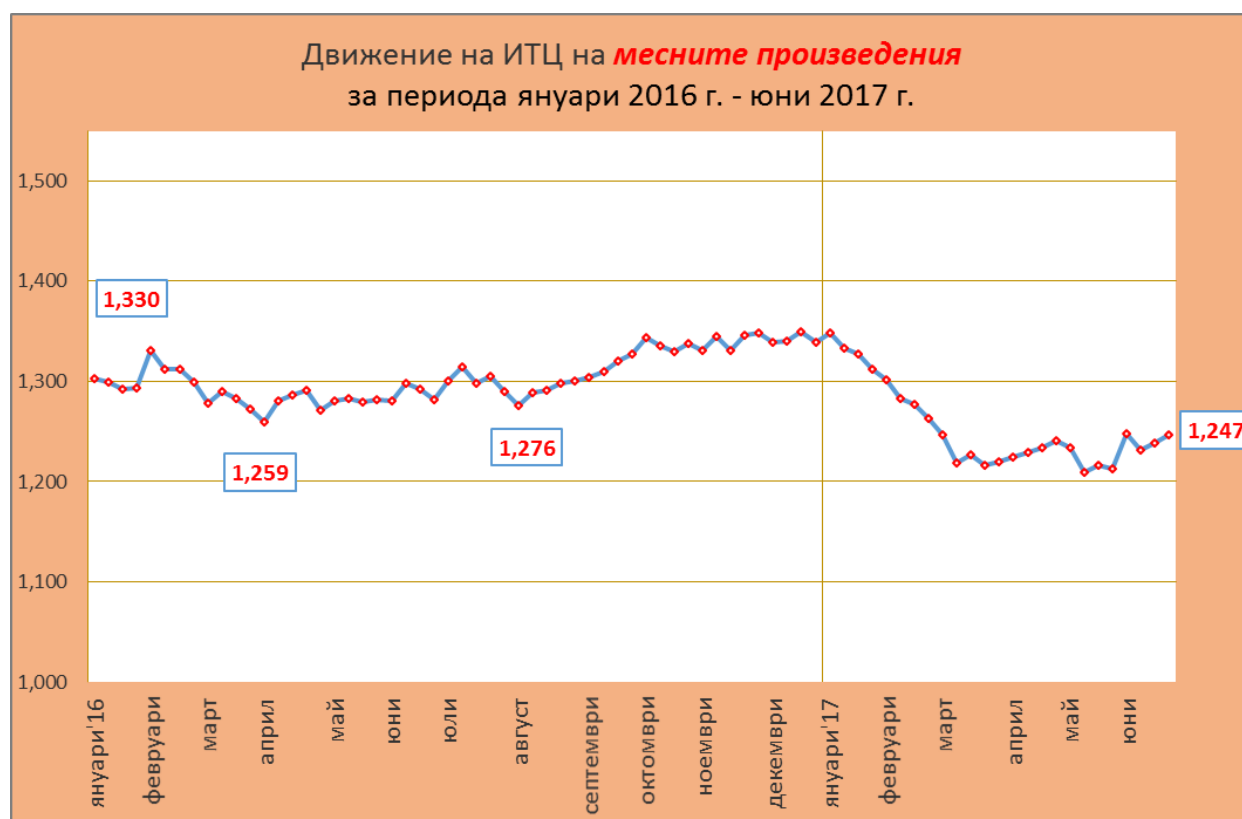

Фигура 6

⁴ FAO Index of International Prices of Selected Dairy Products

Ценовите колебания на цените на **месото и месните произведения** през м. юни спрямо предходния месец са в диапазона $\pm 1\text{-}3\%$. По-значително поскъпване на месечна база е отчетено при цента на свинското месо – 7.8% . От средата на м. март кривата на цената на свинското месо има възходящ тренд и в края на м. юни е отчетено поскъпване от 15.5% . В същия период се наблюдава поскъпване с 44% на месото и на международния пазар. (фиг.31) Цените на пилешкото месо, някои разфасовки на пилето, както и някои месни продукти (кренвирши, траен салам и каймата) бележат известен ръст на месечна база от $2\text{-}3\%$, а пилешкият бут и малотрайните колбаси леко поевтиняват.

При цените на повечето риби има поевтиняване на месечна база, като само при скумрията и сафрида има поскъпване съответно с 1.6% и 5% . (табл. 1, фиг.11,29-36)

Фигура 7

ИТЦ на **месото, месните произведения и рибата**⁵ е относителен измерител на общото състояние на пазара на едро на този вид хранителни стоки. С най-голямо тегло в тази група е цената на пилешкото месо. (фиг. 7)

⁵ В структурата на индекса влизат стоките: пиле, колбаси малотрайни и шпеков салам; кренвирши; кайма и риба (скумрия).

Индексът на месото и месните произведения от началото на тази година има устойчив низходящ тренд, което се дължи на поевтиняването на месните произведения. В края на м. февруари този индекс стъпва на ниво от 1.264 пункта и спадът на стойностите му спрямо началото на годината е 6.3% През м. март стойностите се стабилизират на ниското ниво от м. февруари, а през м. април трендът се обръща и кривата придобива плавно възходящ тренд. Повишението на индекса през този период се дължи на покачването на цените на свинското месо, пилешките разфасовки и някои месни произведения. През м. май стойностите отново се стабилизират, но през втората половина на юни кривата леко тръгва нагоре. През последната седмица на месеца индексът стъпва на ниво от 1.247 пункта. (фиг.7)

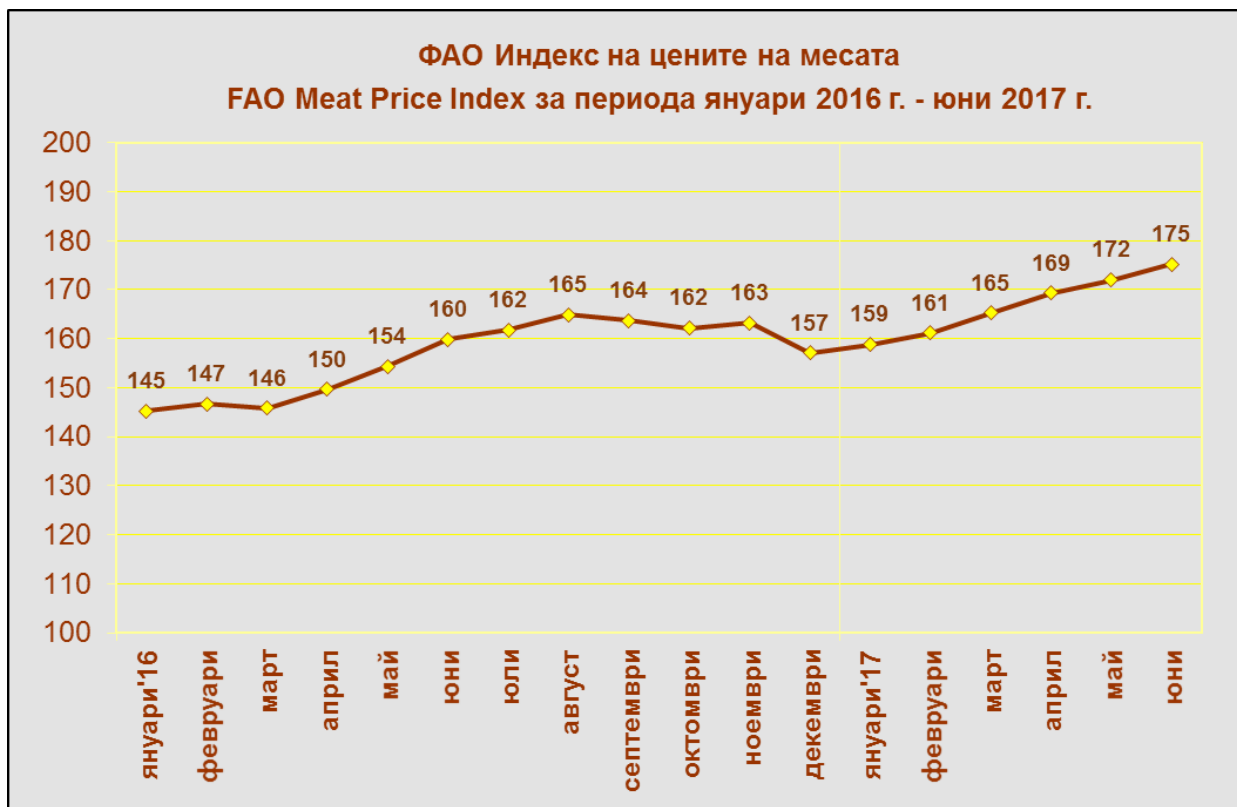
В периода 2006 – 2008 г. индексът на тази стокова група имаше устойчив възходящ тренд. През следващите години кривата следва разнопосочни тенденции. През 2014 г. стойностите трайно се движат надолу, а през 2015 и 2016 г. индексът се стабилизира на ниво от около 1.300 пункта. (фиг. 8)

Фигура 8

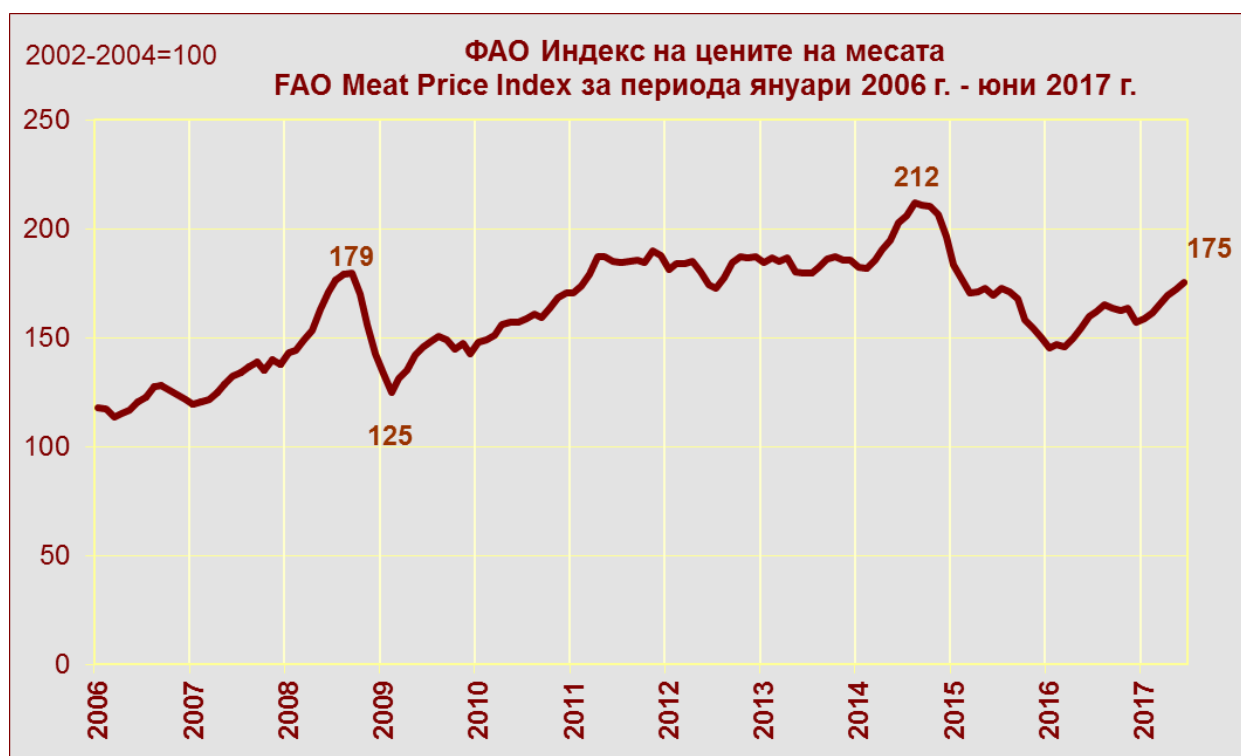
Анализът по данни на ФАО⁶ за състоянието на пазара на месо през последните години показва, че от 2009 г. цените на месните продукти започват да растат, като плавната възходяща тенденция се запазва до пролетта на 2011 г. Следва стабилизиране на кривата, като тенденцията се запазва в началото 2014 г., но стойностите остават на високото ниво от 2011 г. От средата на 2014 г. се заражда устойчив низходящ тренд, който продължава до м. март 2016 г. През м. април 2017 г. индексът стъпва на ниво от 166.6 пункта, което е с 2.8 пункта (1.7%) по-високо в сравнение с м. март. През м. юни индексът на месата стъпва на ниво от 175.2 пункта, което и с 3.2 пункта (1.8%) по-високо от м май. През месеците май и юни зародилата се от началото на годината тенденция на плавно покачване на стойностите се запазва.

В периода януари – юни стойностите на ФАО индексът на месата са се покачили с близо 16 пункта (10%) През този период се наблюдава покачване на цената на агнешкото и говеждото месо, като в същото време цената на свинското и пилешкото месо е почти без промяна, тъй като международният пазар на тези меса остана балансиран. Има известни опасения по отношение на цената на пилешкото месо през следващите месеци, свързани с разпространението на птичия грип в Европа, Азия и Африка. (фиг. 9, 10)

Фигура 9

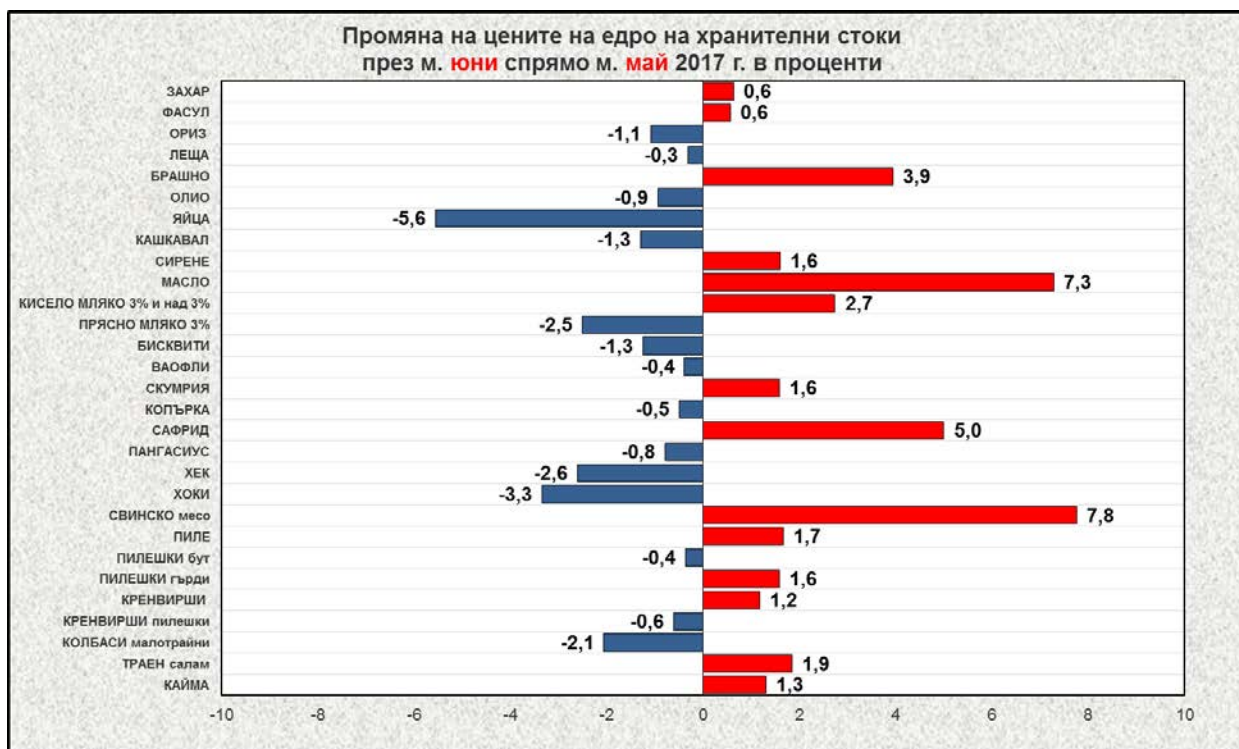
⁶ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

Фигура 10

Таблица 1

СТОКА	май '17	юни '17	промяна в %	промяна в лв.	юни '16	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЗАХАР	1,58	1,59	0,6	0,01	1,46	8,9	0,13
ФАСУЛ	3,47	3,49	0,6	0,02	2,89	20,8	0,60
ОРИЗ	1,85	1,83	-1,1	-0,02	1,89	-3,2	-0,06
ЛЕЩА	3,23	3,22	-0,3	-0,01	3,19	0,9	0,03
БРАШНО	0,76	0,79	3,9	0,03	0,81	-2,5	-0,02
ОЛИО	2,12	2,10	-0,9	-0,02	2,09	0,5	0,01
ЯЙЦА	0,18	0,17	-5,6	-0,01	0,15	13,3	0,02
КАШКАВАЛ	9,99	9,86	-1,3	-0,13	9,33	5,7	0,53
СИРЕНЕ	5,64	5,73	1,6	0,09	5,42	5,7	0,31
МАСЛО	1,51	1,62	7,3	0,11	1,23	31,7	0,39
КИСЕЛО МЛЯКО 3% и над 3%	0,73	0,75	2,7	0,02	0,71	5,6	0,04
ПРЯСНО МЛЯКО 3%	1,59	1,55	-2,5	-0,04	1,57	-1,3	-0,02
БИСКВИТИ	1,60	1,58	-1,3	-0,02	1,55	1,9	0,03
ВАОФЛИ	2,57	2,56	-0,4	-0,01	2,35	8,9	0,21
СКУМРИЯ	3,77	3,83	1,6	0,06	3,87	-1,0	-0,04
КОПЪРКА	2,02	2,01	-0,5	-0,01	1,89	6,3	0,12
САФРИД	3,20	3,36	5,0	0,16	3,20	5,0	0,16
ПАНГАСИУС	3,77	3,74	-0,8	-0,03	3,78	-1,1	-0,04
ХЕК	5,38	5,24	-2,6	-0,14	5,27	-0,6	-0,03
ХОКИ	4,79	4,63	-3,3	-0,16	4,47	3,6	0,16
СВИНСКО месо	6,32	6,81	7,8	0,49	6,47	5,3	0,34
ПИЛЕ	3,59	3,65	1,7	0,06	3,67	-0,5	-0,02
ПИЛЕШКИ бут	2,75	2,74	-0,4	-0,01	3,09	-11,3	-0,35
ПИЛЕШКИ гърди	6,92	7,03	1,6	0,11	7,87	-10,7	-0,84
КРЕНВИРШИ	4,24	4,29	1,2	0,05	4,45	-3,6	-0,16
КРЕНВИРШИ пилешки	3,27	3,25	-0,6	-0,02	3,16	2,8	0,09
КОЛБАСИ малотрайни	4,37	4,28	-2,1	-0,09	4,59	-6,8	-0,31
ТРАЕН салам	8,09	8,24	1,9	0,15	8,71	-5,4	-0,47
КАЙМА	4,61	4,67	1,3	0,06	4,57	2,2	0,10

Фигура 11

Спрямо същия месец на миналата година при цените на едро на по-голяма част от хранителните стоки се наблюдава възходящ тренд. (табл. 1, фиг. 12)

От началото на 2015 г. кривата на цената на захарта има плавен и траен възходящ тренд, който се запазва и през първите осем месеца на 2016 г. В периода септември 2016 г – април 2017 г. кривата на цената на захарта се стабилизира, но на високото ниво от м. август 2016 г. След краткотраен спад на цената, кривата отново тръгва плавно нагоре. Поскъпването на захарта през м. юни'17 спрямо м. юни'16 е 9%. (фиг. 12,16,17)

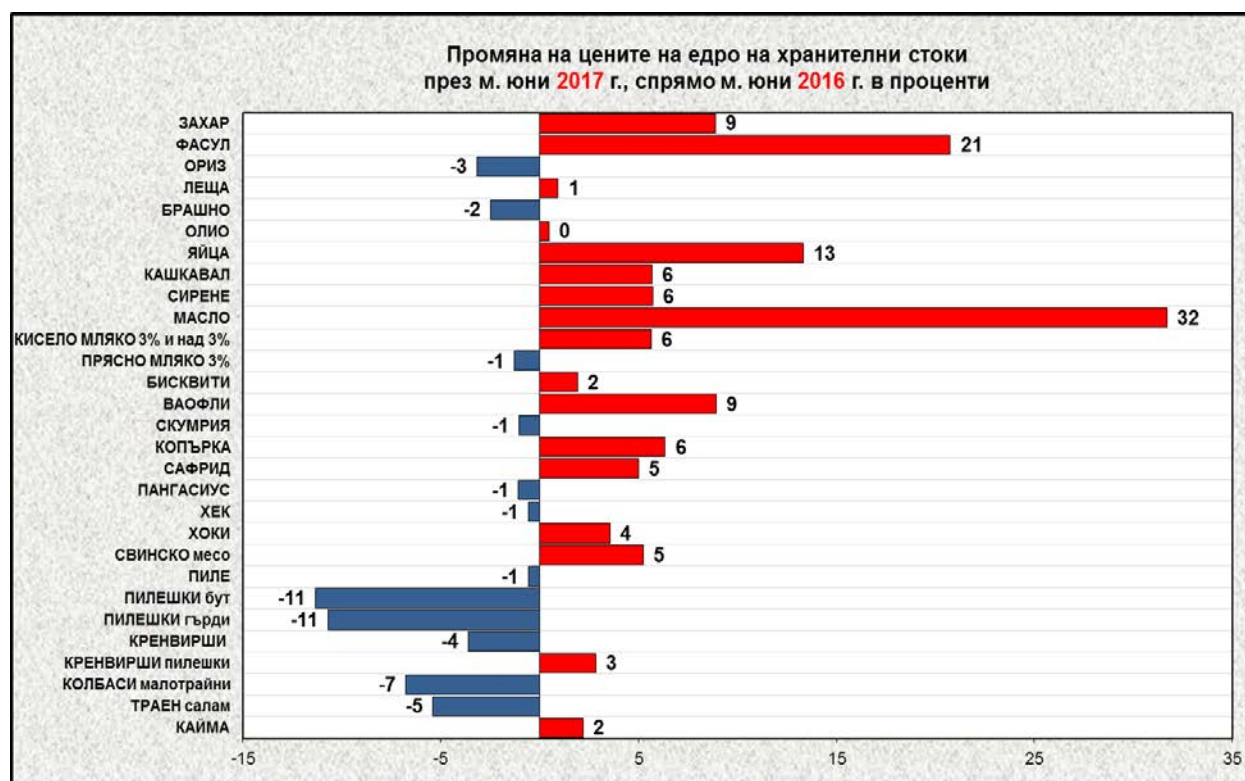
Цената на олиото се задържа на нивото от предходната година, а брашното поевтинява спрямо същия месец на миналата година с 2%. Спрямо м. юни 2016 г. яйцата поскъпват с 13%. При цената на фасула е отчетен значителен ръст спрямо същия месец на миналата година от 21%, което е резултат от трайното му поскъпване през пролетта и лятото на предходната година. При цените на ориза се наблюдава слаб спад на годишна база от 3%. (табл. 1, фиг. 12)

При цените на млечните произведения се наблюдава поскъпване на годишна база, което е най-силно изразено при кравето масло 32%. Цените на кравето сирене и на кашкавал „Витоша“ са се покачили в сравнение със същия месец на миналата годи с 6%. Цените на едро на киселото мляко е с 6% над нивото от

същия месец на миналата година, а цената на прясното мляко се задържа около цената от предходната година.

Тенденциите при движението на цените на месото и месните произведения през м. юни тази година спрямо същия месец на предходната година са преобладаващо низходящи, като отрицателните колебания са в диапазона 5-10%. Леко поскъпване на годишна база от 2-5% има при кренвиршите, каймата и свинското месо.

Наблюденията на цените на рибата на годишна база показват възходящ тренд при копърката, сафрида, хока, като положителните колебания са 2-6%. Цените на останалите риби, предмет на този анализ се доближават до нивата от предходната година. (фиг. 12)

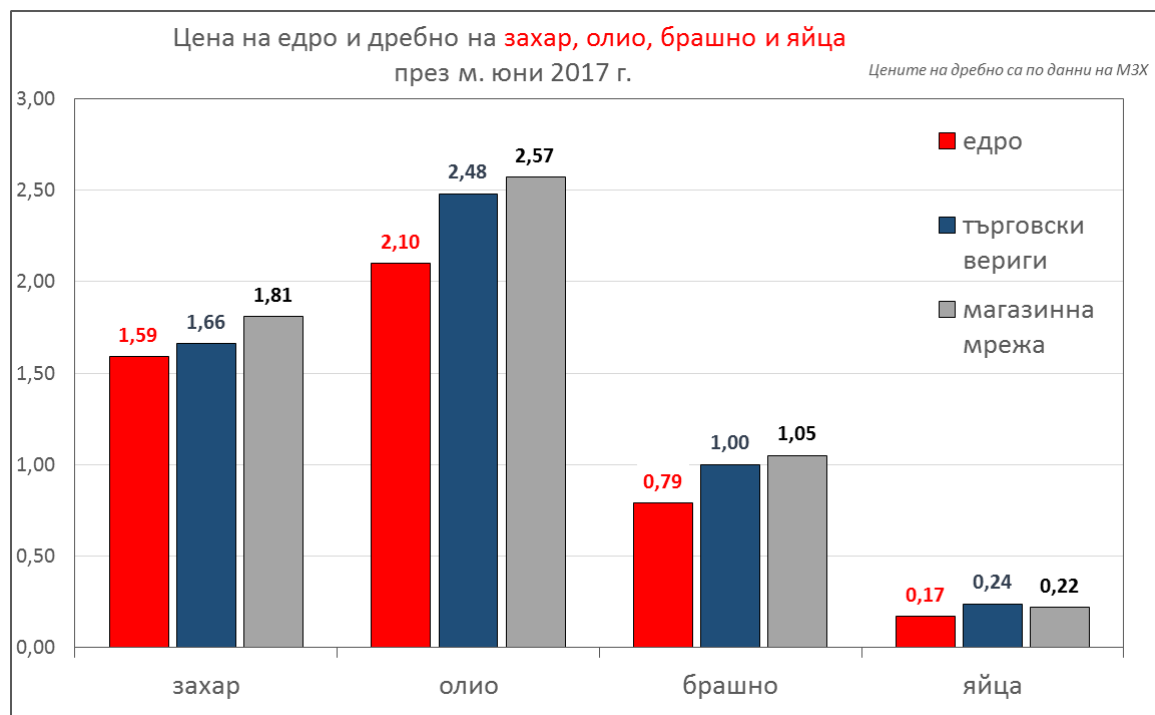

Фигура 12

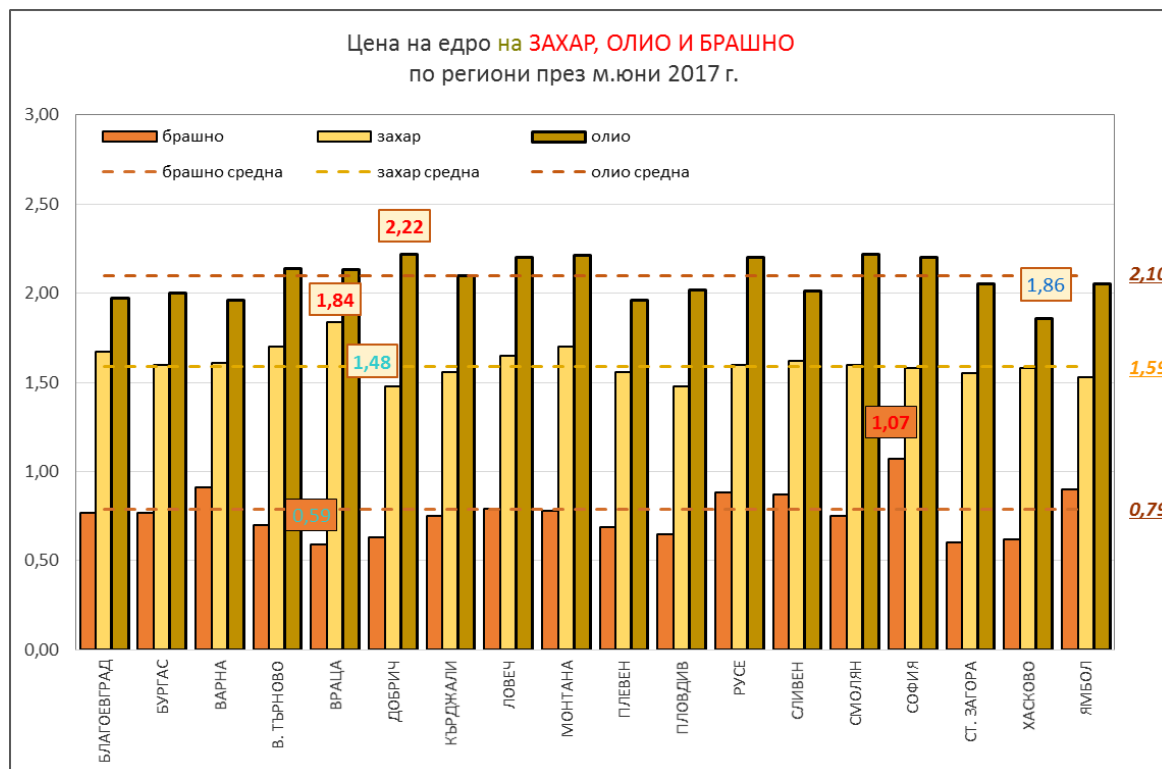
Наблюдението на цените на **дребно** на основните хранителни продукти: захар, олио, брашно и яйца показва, че през м. юни най-високи са цените в магазинната мрежа, като само при яйцата се наблюдава по-висока цена в големите търговски вериги. Надценките на цените на дребно, спрямо цените на едро, в големите търговски вериги са най-големи при брашното и яйцата, съответно 27% и 41%, следвани олиото – 18%, а най-малка надценка има при захарта 4%. В магазинната мрежа най-голямата надценка от 33% е при брашното, при яйцата тя е 29%, при олиото 22% и при захарта 14%. (табл.2 и фиг.13)

Таблица 2

СТОКА	цени на едро на тържищата	цени на дребно в търговските вериги	надценка в %	надценка в лв.	цени на дребно в магазинната мрежа	надценка в %	надценка в лв.
захар	1,59	1,66	4	0,07	1,81	14	0,22
олио	2,10	2,48	18	0,38	2,57	22	0,47
брашно	0,79	1,00	27	0,21	1,05	33	0,26
яйца	0,17	0,24	41	0,07	0,22	29	0,05

Фигура 13

Фигура 14

Анализът на цените на едро на основните хранителни стоки: брашно, захар и олио по **региони** показва, че отклоненията в цените в различните региони от средната за страната цена са в диапазона $\pm 20 - 40\%$.

При средна цена за страната през м. юни на брашното 0.79 лв./кг, средната цена на брашното на тържищата в област София е 1.07 лв./кг, а в област Враца 0.59 лв./кг. Най-висока цена на едро на захарта през юни е отчетена в област Враца – 1.84 лв./кг, а най-ниска в област Добрич – 1.48 лв./кг. Най-скъпо се е търгувало през месеца олиото на тържищата в областите Добрич и Смолян - 2.22 лв./л, най-евтино е било то в Хасковска област – 1.86 лв./л, а средната за страната цена на олиото през месеца е 2.10 лв./л. (фиг.14)

Таблица 3 Цени на едро на хранителни стоки през м. юни 2012/2017 г.

юни	ЗАХАР	ФАСУЛ	ОРИЗ	БРАШНО	ОЛИО	ЯЙЦА	КАШКАВАЛ	СИРЕНЕ	МАСЛО	СКУМРИЯ	СВИНСКО месо	ПИЛЕ	КАЙМА
година													
2012	2,00	2,73	1,96	0,87	2,66	0,21	9,86	4,75	1,11	4,40	6,27	3,80	4,95
2013	1,91	3,27	1,88	0,97	2,58	0,15	10,45	5,36	1,27	3,95	6,98	4,06	4,98
2014	1,35	4,34	2,02	0,85	1,99	0,15	10,63	5,66	1,33	4,33	6,93	3,98	4,95
2015	1,22	3,38	2,09	0,82	2,19	0,16	9,62	5,46	1,40	4,01	6,99	3,83	4,68
2016	1,46	2,89	1,89	0,81	2,09	0,15	9,33	5,42	1,23	3,87	6,47	3,67	4,57
2017	1,59	3,49	1,83	0,79	2,10	0,17	9,86	5,73	1,62	3,83	6,81	3,65	4,67

Анализът на цените на хранителните стоки през м. юни 2017 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2012 - 2017 г.) показва, че като цяло цените се движат в сравнително тесни стойностни диапазони. Цените на захарта, ориза, брашното, олиото и яйцата се движат около нивата от 2013 – 2016 г. При млечните продукти се наблюдава известен ръст на годишна база спрямо предходните 2-3 години. Цените на месото, месните произведения и рибата се доближават до стойностите от предходните години. (табл.3 и фиг.15)

- През 2011 г. цената на *захарта* бележи драстичен скок и за шест месеца се покачва със 70%. В резултат на този скок цената на захарта през м. юни 2012 г.

е най-висока в сравнение със същия месец на следващите години. През м. юни 2017 г. цената на захарта бележи ръст на годишна база спрямо предходните три години, но остава на по-ниско ниво спрямо периода 2012–2013 г. (фиг.16,17)

- От 2012 г. цената на *фасула* започва да расте и през м. юни 2014 г. тя е най-висока за последния шестгодишен период. От средата на същата година трендът се обръща, в резултат на което цената през юни 2016 г. е най-ниска за петгодишния период. През м. юни 2017 г. цената на фасула е малко над нивото от същия месец на предходните години, като остава под нивото от м. юни единствено на 2014 г. (фиг. 24,25)

- Цената на *ориза* през последните години остава сравнително стабилна и се движи на ниво от около и малко под 1,80-2,00 лв./кг. През месец юни настоящата година цената на ориза у нас се доближава до нивото от предходните години. Стабилният характер на цената на ориза се дължи на това, че производството на ориз в страната особено в периода след 2007 г. е в известен възход и тенденциите на световния пазар на ориз не дават силно отражение върху нашия пазар. (фиг. 26,27)

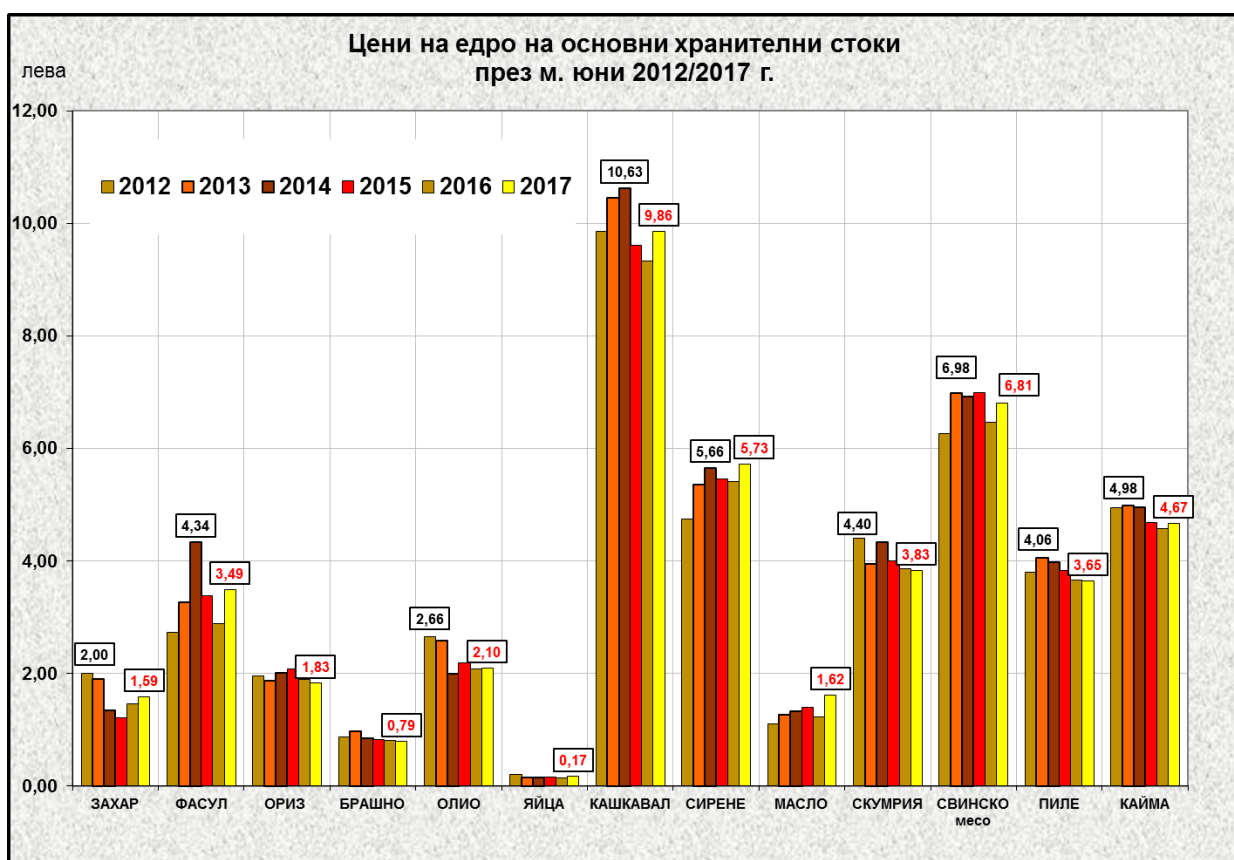
- През цялата 2012 г. кривата на цената на *брашното* има възходящ тренд, в резултат на което през м. юни 2013 г. цената на брашното е най-висока за периода. През м. юни настоящата година цената на брашното е на нивата от 2014 – 2016 г. (фиг.20,21)

- Наред с други хранителни стоки и при *олиото* през 2012 г. се наблюдаваше трайно поскъпване. По тази причина през м. юни 2012 г. цената на олиото има най-високи стойности в сравнение със същия месец на другите години от периода. През 2015 г. беше регистрирано поскъпване на олиото, в резултат на което през м. юни същата година стойностите са на малко по-високо ниво. През м. юни на настоящата година цената на олиото се доближава до нивото от 2016 г., остава на малко по-високо ниво от 2014 г. и е над стойностите от останалите години на периода. (фиг.18,19)

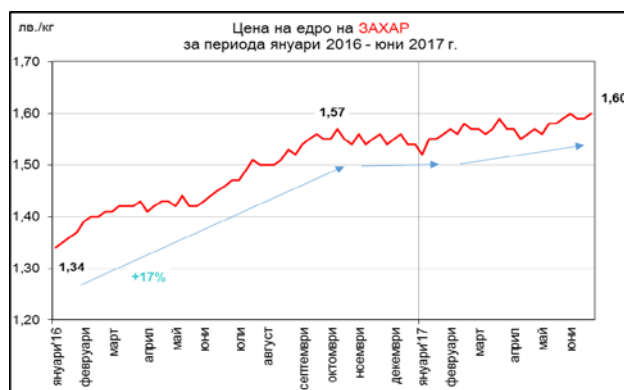
- През месец юни 2017 година цените на *млечните произведения* са на по-високи нива спрямо предходните две години. Цената на кашкавал „Витоша“ следва устойчив низходящ тренд през петгодишния период 2012 – 2016 г. През м. юни на настоящата година стойностите са на малко по-високо ниво в сравнение с предходните две години, но остава под цената от 2012 – 2014 г. Цената на кравето сирене през тази година е на малко по-високо ниво спрямо предходните пет години, като се доближава до нивото от 2014 г. Цената на кравето масло през

юни в периода 2012 – 2016 г. е стабилна и се движи около 1.35 - 1.40 лв./бр. През тази година се наблюдава ръст са стойностите на годишна база спрямо предходния петгодишен период и цената достига до 1.62 лв./бр. (фиг.38-43)

- В периода 2015 – 2017 г. цените на *месото и месните* изделия имат траен и плавен низходящ тренд. През юни 2013 - 2015 г. са отчетни най-високите стойности на цената на свинското месо. Тогава се наблюдаваше и голям скок на цената на месото на световния пазар. (фиг.84) В резултат на наблюдаваното поскъпване на свинското месо у нас през последните няколко месеца, средно месечната му цена за м. юни е по-висока 2012 г и 2016 г., но е под нивото от 2013 – 2015 г. Цената на скумрията през шестгодишния период също следва низходящ тренд, а през м. юни тази година бележи най-ниски стойности. (фиг.29,36)

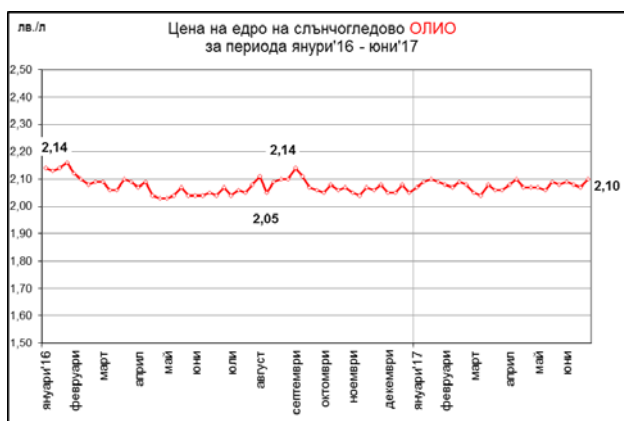
Фигура 15

Фигура 16

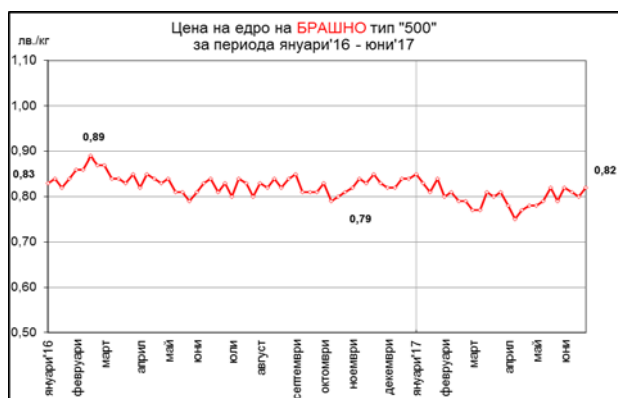
Фигура 17

Фигура 18

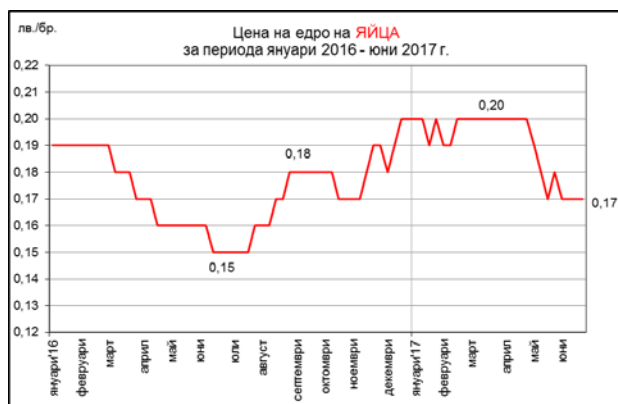
Фигура 19

Фигура 21

Фигура 20

Фигура 23

Фигура 22

Фигура 24

Фигура 25

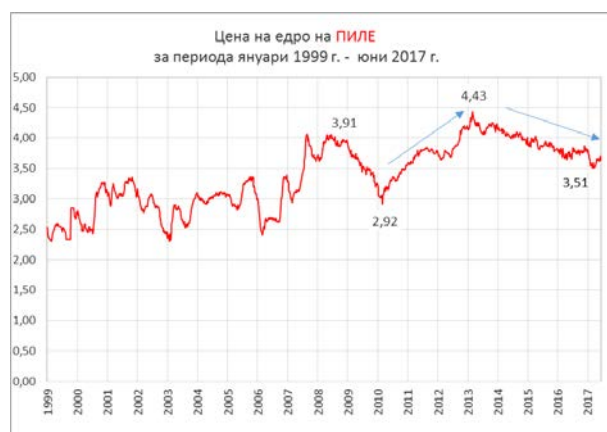
фигура 27

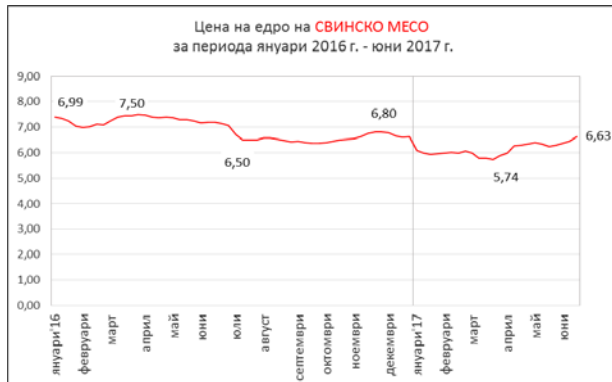
Фигура26

Фигура 29

Фигура28

Фигура31

Фигура30

Фигура 32

Фигура 33

Фигура 35

Фигура 34

Фигура 37

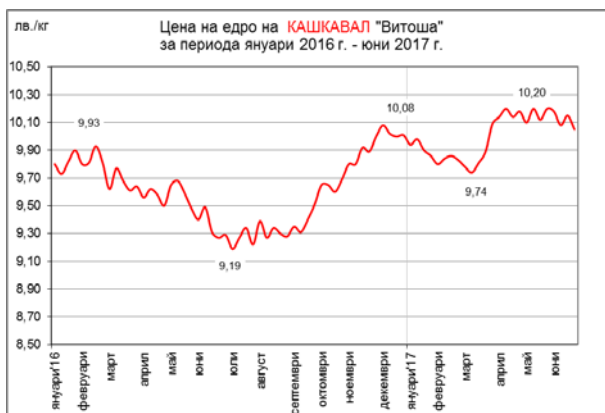
Фигура 36

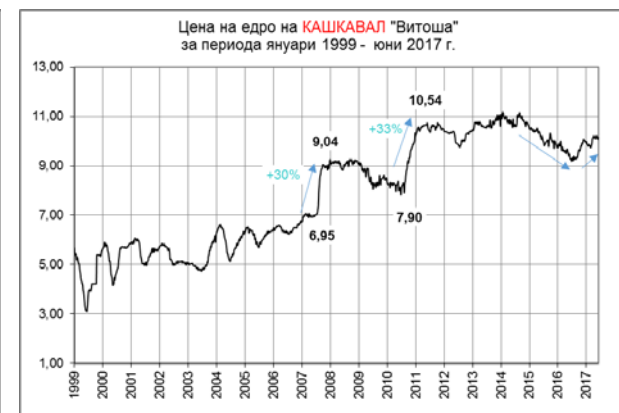
Фигура 38

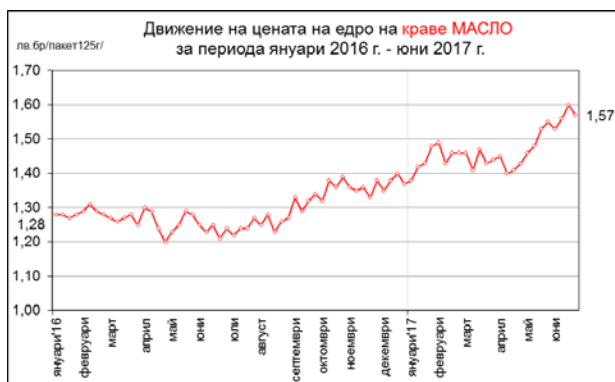
Фигура 39

Фигура 40

Фигура 41

Фигура 42

Фигура 43

2. Плодове и зеленчуци

От късните есенни до ранните пролетни месеци относителният дял на българските плодове и зеленчуци на пазара е изключително нисък, но през летните месеци количествата българска продукция се увеличават. Наблюденията върху пазара на плодове и зеленчуци през м. юни показват, че предлаганите количества българската продукция все още са малко, като вносните плодове и зеленчуци имат равностойно до преобладаващо присъствие на пазара. (фиг. 44)

Съотношението между продажбите на български домати и домати от внос показва превес на вносните оранжерийни зеленчуци, като 43% от предлаганите количества домати са българско производство.

През м. юни производството на български оранжерийни краставици се увеличава, но все още относителният им дял е по-малък от количествата вносна продукция и представлява 41%.

През юни количествата картофи от старата реколта намаляват, но на пазара има предлагане и на пресни картофи и българска продукция съставлява 77% от общото количество продажби.

Наблюденията през последните години са, че производството на ябълки в страната е изключително малко и предлаганите количества не могат да задоволят търсенето. Въпреки наблюдавания ръст в периода 2013 – 2016 г. на българската продукция, през м. юни 2017 г. относителният дял на български ябълки на пазара е 38%.

През месеца има предлагане, както на български, така и на вносни ягоди, като количествата родна продукция са 50% от общото количество ягоди на пазара.

През месеца предлагането на кайсии от внос е по-голямо от българската продукция, която е 31% от общо предлаганите на пазара количества. (фиг. 44)

Фигура 44

Движението на кривата на ИТЦ⁷ на плодовете и зеленчуците следва характерните за тези продукти сезонни тенденции. Максимални зимни стойности се наблюдават обикновено в периода януари – февруари, а минималните летни стойности, в зависимост от конкретните метеорологични стойности се регистрират през август.

През първата седмица на годината се наблюдава известен спад на стойностите, свързан с понижената търговска активност на населението непосредствено след празниците. През следващите седмици на януари кривата отново придобива стръмен възходящ тренд. В този период се наблюдава значително поскъпване на повечето оранжерийни зеленчуци и на някои плодове. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.437 пункта, като повишението на стойностите спрямо началото на януари е 11.5%. (фиг. 45)

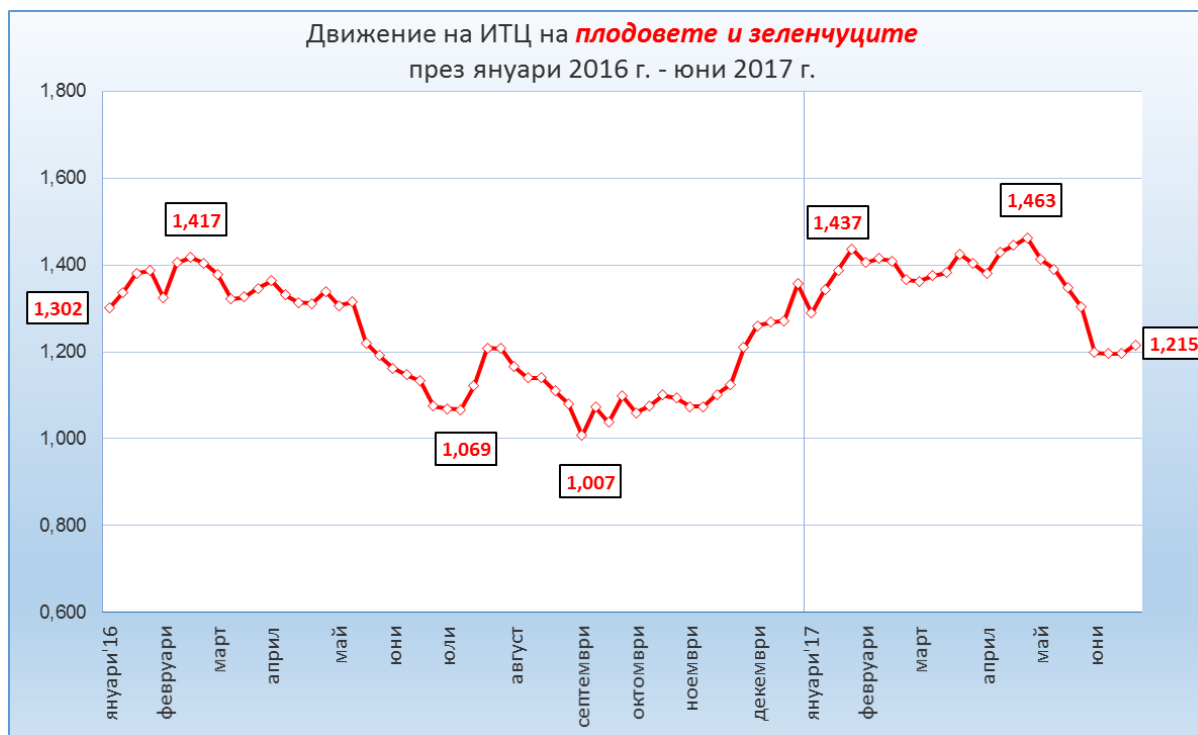
В началото на м. февруари индексът на плодовете и зеленчуците стартира от ниво 1.406 пункта и през целия месец кривата има низходящ

⁷ В състава на този индекс са включени следните стоки: ябълки български и ябълки от внос, картофи български и от внос, лук зрял, чесън зрял, домати оранжерийни и домати от внос, краставици оранжерийни и от внос, пипер зелен, зеле, банани, портокали и лимони

характер, което е в резултат на стабилизирането и слабото понижение на цените на зеленчуците.

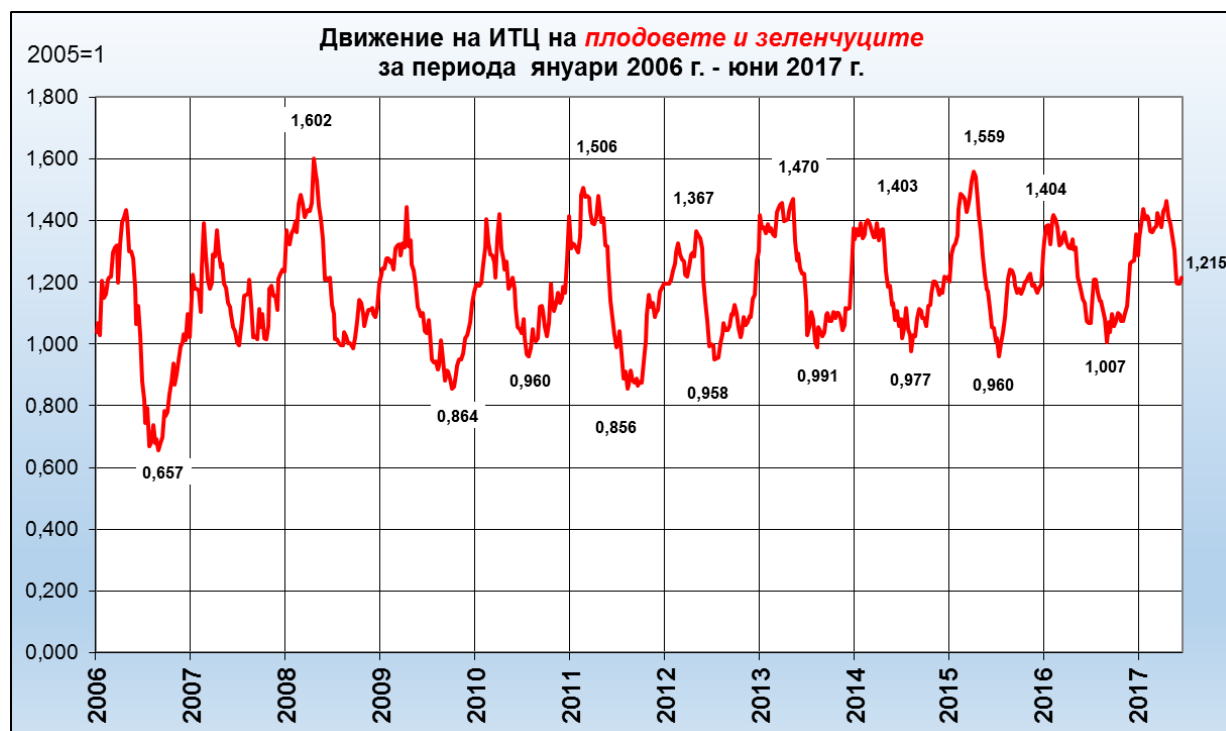
В началото на м. март трендът се обръща и стойностите започват да се покачват. В този период се наблюдава поскъпване на оранжерийните домати, зелето, зрелия чесън. През последната седмица на месеца се забелязва успокояване на пазара на плодове и зеленчуци и индексът бележи лек спад. В края на периода кривата стъпва на ниво от 1.403 пункта, като остава над стойностите от същия период на миналата година.

Трендът на индекса през м. април е устойчиво възходящ. Причина за покачването на стойностите през месеца е поскъпването на домати, зелето и повечето плодове. Наблюдаваното необичайно застудяване в средата на април, както и повишената търговска активност около Великденските празници рефлектира върху цените и съответно върху движението на кривата на индекса на плодовете и зеленчуците. От последната седмица на април се наблюдава обръщане на тенденцията на кривата и трендът е низходящ. Тази тенденция се запазва през следващите два месеца. Причина за този спад на индекса е сезонното поевтиняване на плодовете и зеленчуците, които са в активен период на производство и предлагане. В края на юни се наблюдава известно задържане на стойностите, свързано с лекото поскъпване на някои плодове, които са в края на активния сезон. (фиг.45)

Фигура 45

Анализът на движението на кривата на индекса през годините показва, че най-високи зимни стойности са отчетени през 2008 г., а на най-ниско нива индексът се е стабилизирал през лятото на 2006 г. (фиг. 46)

Фигура 46

Таблица 4

СТОКА	май'17	юни'17	промяна в %	промяна в лв.	юни'16	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЯБЪЛКИ	1,40	1,38	-1	-0,02	1,23	12	0,15
ЯБЪЛКИ внос	1,26	1,45	15	0,19	1,24	17	0,21
ЯГОДИ	3,30	3,24	-2	-0,06	2,84	14	0,40
ЧЕРЕШИ	4,05	2,40	-41	-1,65	2,57	-7	-0,17
КАЙСИИ	2,84	1,95	-31	-0,89	1,62	20	0,33
БАНАНИ	2,26	2,25	0	-0,01	2,34	-4	-0,09
ЛИМОНИ	2,28	2,71	19	0,43	3,30	-18	-0,59
КАРТОФИ	0,80	0,76	-5	-0,04	0,63	21	0,13
КАРТОФИ ранни	1,24	0,85	-31	-0,39	0,77	10	0,08
КАРТОФИ внос	0,81	0,68	-16	-0,13	0,67	1	0,01
ЛУК зрял	0,60	0,68	13	0,08	0,73	-7	-0,05
ЛУК зрял внос	0,56	0,55	-2	-0,01	0,67	-18	-0,12
ЧЕСЪН зрял	5,57	4,72	-15	-0,85	4,12	15	0,60
ЧЕСЪН зрял внос	5,76	5,82	1	0,06	4,62	26	1,20
ДОМАТИ оранжерийни	2,15	1,76	-18	-0,39	1,52	16	0,24
ДОМАТИ внос	1,58	1,29	-18	-0,29	1,17	10	0,12
КРАСТАВИЦИ оранжерийни	1,80	1,15	-36	-0,65	1,13	2	0,02
КРАСТАВИЦИ внос	1,24	0,99	-20	-0,25	1,03	-4	-0,04
САЛАТА зелена	0,44	0,45	2	0,01	0,43	5	0,02
РЕПИ	0,53	0,45	-15	-0,08	0,41	10	0,04
ЗЕЛЕ	0,69	0,51	-26	-0,18	0,57	-11	-0,06
ТИКВИЧКИ	1,36	0,80	-41	-0,56	0,73	10	0,07
МОРКОВИ	1,04	0,84	-19	-0,20	0,77	9	0,07

При движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. юни спрямо м. май се наблюдават преобладаващо низходящи тенденции. (табл. 4 и фиг.47)

Цената на едро на домати бележи спад на месечна база с 18% (фиг.48,49) При краставиците също се наблюдава значително поевтиняване от 20-36% в сравнение с предходния месец. (фиг. 54,55)

През месеца са запазва тенденцията на намаляване на цените на едро на зелената салата и репите. (фиг. 56)

През втората половина на м. април на пазара се появяват ранните картофи, през май предлаганите количества значително се увеличават, в резултата на което цената им през юни пада на месечна база с 31%. Наблюденията от предходните години показват, че през 2017 г. цената на ранните картофи се доближава до нивата от 2015 и 2016 г. В началото на активния период цената им е сравнително висока – 2.32 лв./кг, но през следващите седмици бързо се понижава и в края на м. юни тя е 0.78 лв./кг. Лек спад е отчетен при цената и на картофите и от старата реколта и на картофите от внос. (фиг.58,59)

Поевтиняване е отчетено също при зрелия чесън, лука, тиквичките, зелето и морковите Лек ръст на месечна база има при цената на зелената салата и чесъна от внос. (фиг.60,61)

Колебанията на цените на плодовете, които са в активен период на предлагане са преобладаващо надолу. Поевтиняването при черешите и кайсиите е 30-40%.

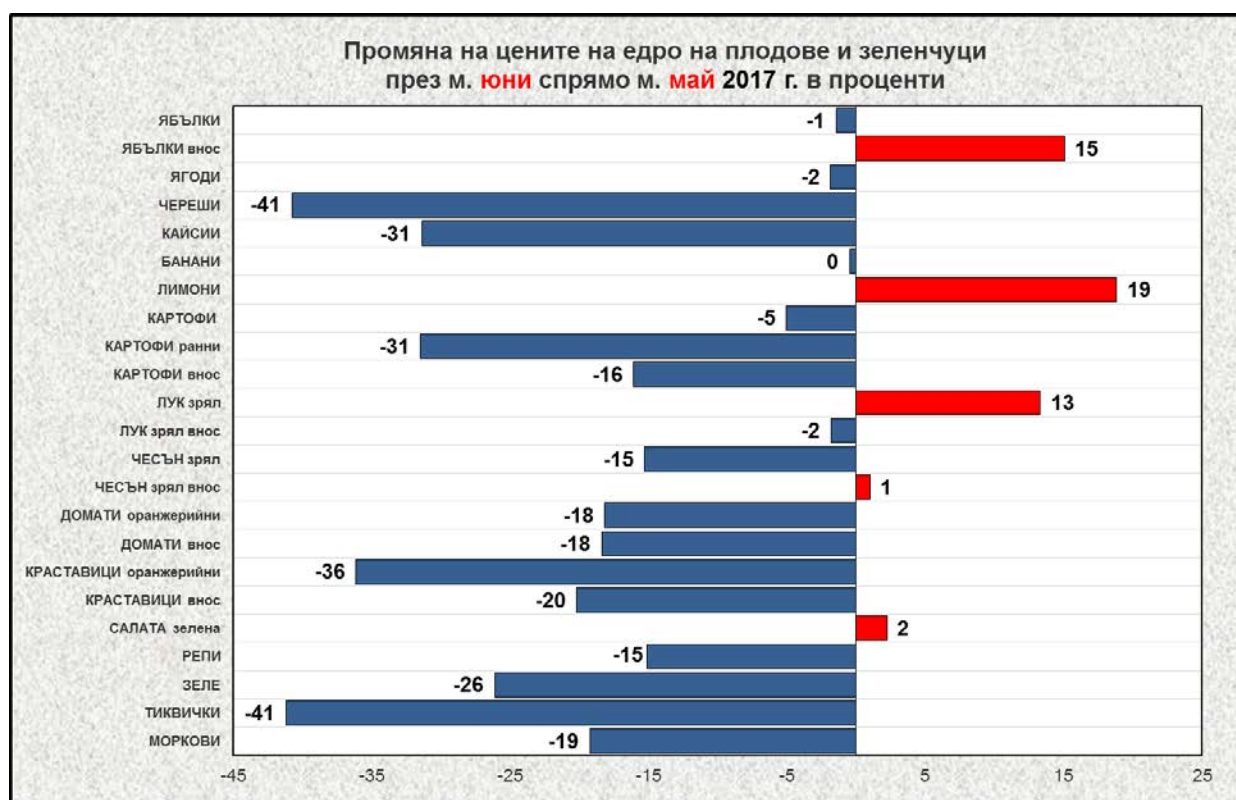
В началото на м. май на пазара, се появиха незначителни количества череши, като цените им бяха много високи – 10.80 лв./кг. През следващите седмици на месеца предлагането на череши значително се увеличи и цената им започна бързо да пада. В края на месец май цената на едро на черешите е около 3.00 лв./кг, като е малко по-ниска в сравнение с 2016 г. и по-висока в сравнение с 2015 г. През м. юни низходящият тренд на цената на черешите се запазва и през последната седмица на месеца тя е 2.14 лв./кг, като остава над нивото 2015 г. и под нивото от 2016 г. Поевтиняването на черешите на месечна база е 41%. (фиг.68)

В началото на сезона цената на ягодите е висока и стартира от ниво 4.14 лв./кг. През следващите седмици на м. май цената им бързо пада и стига до ниво от 2.79лв./кг. В сравнение с предходните две години цената на ягодите през м. май 2017 г. е по-висока спрямо 2016 г. и остава под нивото то 2015 г. През юни на

пазара има предлагане на български ягоди, но количествата, които се предлагат на пазара намаляват, в резултат на което цената им се повишава. Тази тенденция се наблюдава и през предходните години, но през м. юни тази годината кривата е малко над нивата от 2015 и 2016 г. Средно месечните цени на ягодите през м. юни са с 2% по-ниски спрямо м. май.(фиг. 69)

От началото на м. юни на пазара се появяват първите български кайсии и праскови, но все още предлаганите количества са малко. Цената им стартира в началото на сезона от високи нива – 3.28 лв./кг при кайсиите и 4.00 лв./кг при прасковите. През следващите седмици на м. юни кривите тръгват надолу. Наблюденията от предходните години сочат, че най-ниските цени на тези плодове са в началото и средата на м. юли. През м. юни 2017 г. е отчетен спад на месечна база на цената на кайсиите от 31%. (фиг. 70,71)

Поскъпване през м. юни на месечна база от 15 – 19% има при ябълките от внос и при лимоните.

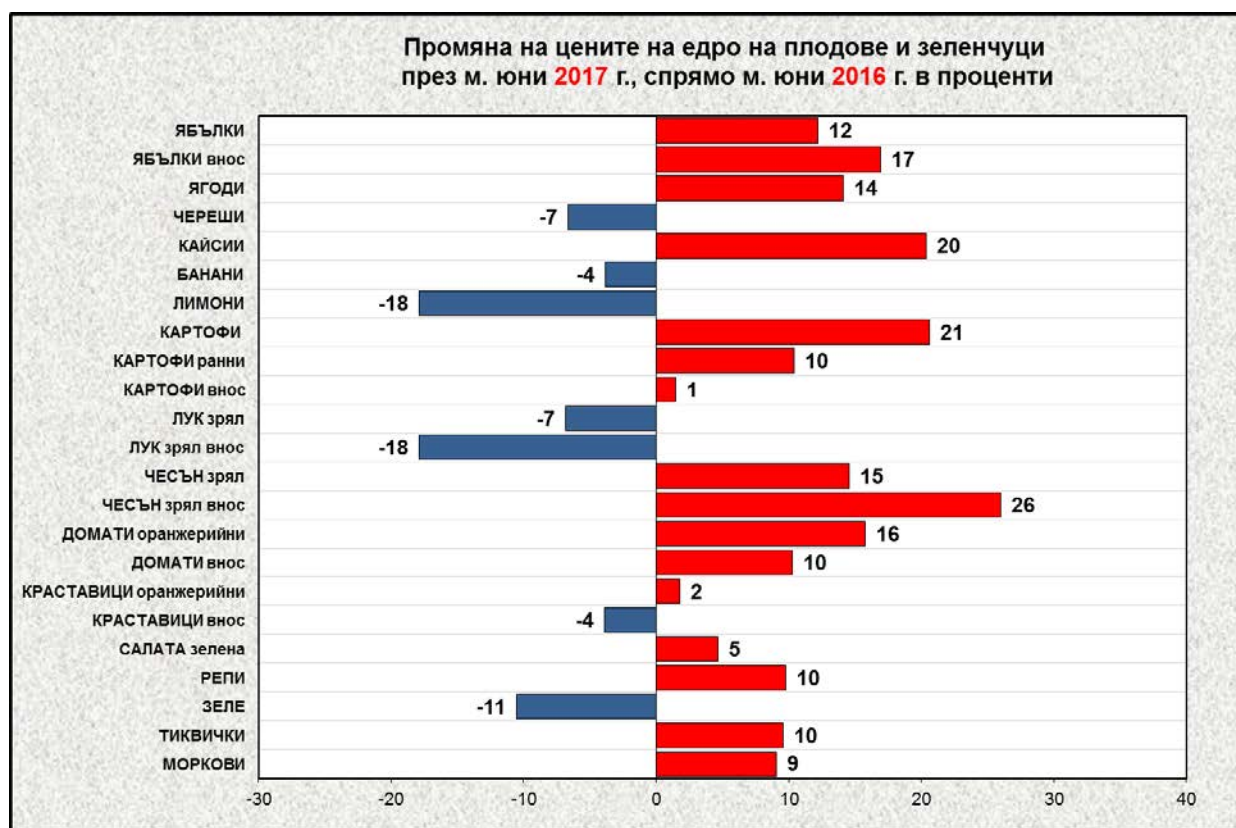

Фигура 47

В сравнение със същия месец на миналата година при цените на плодовете и зеленчуци наблюдаваните тенденции са разнопосочни, но преобладават възходящите. (табл.4 и фиг.48)

Преобладаващите тенденции при цените на зеленчуците през първия летен месец на 2017 г. са възходящи. Поскъпване на годишна база с 10-15% има при българските оранжерийни домати и при домати от внос. Цената на краставиците се движат в диапазона $\pm 2-4\%$. Поскъпване на годишна база с около 5-10% има при салатата, репите, тиквичките и морковите, а с 10-20% по-високи в сравнение със същия месец на предходната година са цените на картофите и чесъна. Спад на годишна база има при цената на зрелия лук (7-18%) и зелето (11%).

През м. юни 2017 г. се наблюдава поскъпване на годишна база и при част от плодовете. Поскъпване спрямо същия месец на предходната година има при ябълките (12-17%), ягодите (14%) и кайсиите (20%). Малко по-ниски цени през тази година са регистрирани при черешите (7%), бананите (4%), а при лимоните има по-значително поевтиняване на годишна база (18%).

Фигура 48

Анализът на движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. юни 2017 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2012 – 2017 г.) показва следните тенденции: (табл. 5 и фиг. 49)

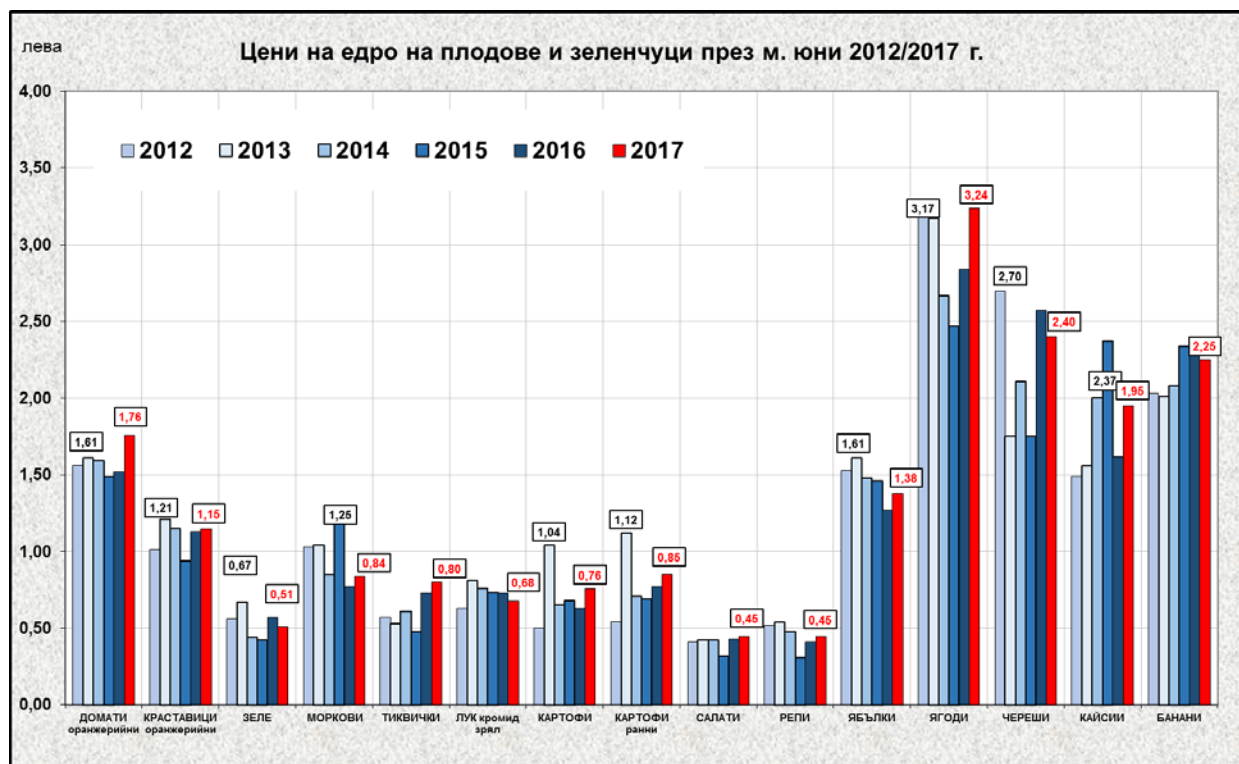
- Плодовете и зеленчуците имат изцяло сезонен характер, а цените им силно се влияят от конкретните климатични и метеорологични условия. По тази

причина цените на тези стоки са силно чувствителни и варират в сравнително големи диапазони за кратки времеви периоди.

- По същата причина относителният дял на количествата българска продукция през м. юни на последните шест години е функция и от конкретните метеорологични условия.

Таблица 5 Цени на едро на зеленчуци и плодове през м. юни 2012/2017г.

юни	ДОМАТИ оранжерийни	КРАСТАВИЦИ оранжерийни	ЗЕЛЕ	МОРКОВИ	ТИКВИЧКИ	ЛУК кромид зрял	КАРТОФИ	КАРТОФИ рани	САЛАТИ	РЕПИ	ЯБЪЛКИ	ЯГОДИ	ЧЕРЕШИ	КАЙСИИ	БАНАНИ
година															
2012	1,56	1,01	0,56	1,03	0,57	0,63	0,50	0,54	0,41	0,52	1,53	3,29	2,70	1,49	2,03
2013	1,61	1,21	0,67	1,04	0,53	0,81	1,04	1,12	0,42	0,54	1,61	3,17	1,75	1,56	2,01
2014	1,59	1,15	0,44	0,85	0,61	0,76	0,65	0,71	0,42	0,48	1,48	2,67	2,11	2,00	2,08
2015	1,49	0,94	0,42	1,25	0,48	0,73	0,68	0,69	0,32	0,31	1,46	2,47	1,75	2,37	2,34
2016	1,52	1,13	0,57	0,77	0,73	0,73	0,63	0,77	0,43	0,41	1,27	2,84	2,57	1,62	2,34
2017	1,76	1,15	0,51	0,84	0,80	0,68	0,76	0,85	0,45	0,45	1,38	3,24	2,40	1,95	2,25

Фигура 49

- Цените на българските оранжерийни домати през м. юни 2017 г. са на най-високо ниво спрямо същия месец на предходните пет години.

- Цената на българските оранжерийни краставици през м. юни на настоящата година се доближава до нивата от 2016 и 2014 г., по-висока е от същия месец на 2012 и 2015 г. и остава под нивото от 2013 г.

- Цената на картофите от старата реколта през тази година е по-висока в сравнение с предходните години, като остава под нивото само от м. юни 2013 г. Аналогични са наблюденията и върху цената на ранните картофи.

- През м. юни тази година цената на зелената салата е около нивото от периода 2012 – 2016 г. В сравнение с предходните две години цената на репите през м. юни настоящата година е по-висока, но остава под стойностите, отчетени през същия месец на 2012 – 2014 г.

- Цената на едро на ябълките през месец юни 2017 г. е малко по-висока в сравнение със същия месец на предходната година, но е под нивата от периода 2012 – 2015 г.

- Цената на българските ягоди през м. юни тази година е най-висока спрямо същия месец на предходните години.

- Цената на черешите през този м. юни е по-ниска спрямо предходната година и 2012 г. и по-висока спрямо м. юни за периода 2013 – 2015 г.

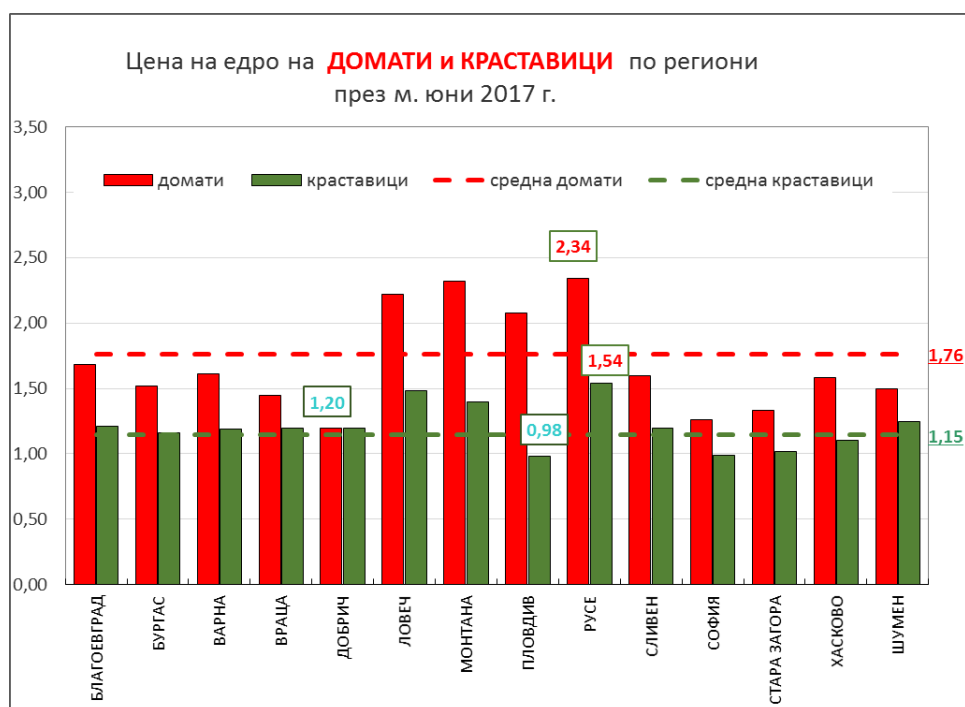
- Цената на кайсиите през м. юни настоящата година е по-ниска спрямо същия месец на 2014 и 2015 г. и е над стойностите от 2012, 2013 и 2016 г.

- Цените на бананите през м. юни 2017 г. е по-ниска в сравнение със същия месец на предходните две години и по-висока спрямо м. юни на периода 2012 - 2014 г.

Анализът на цените на едро на плодовете и зеленчуците по *региони* показва, че отклоненията на цените в различните региони от средната за страната цена са значителни и достигат до 60 - 80%. (фиг.50,51)

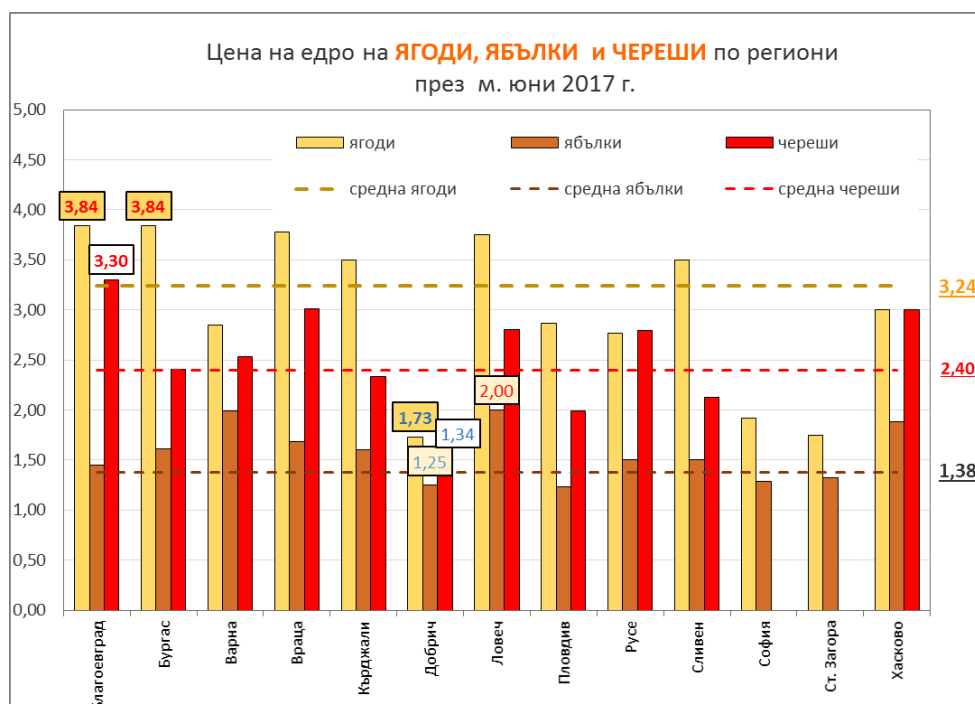
При средна за страната цена на едро на домати 1.76 лв./кг, цената на тържищата в област Русе е 2.34 лв./кг, а в област Добрич тяхната цена през месеца е била 1.20 лв./кг.

Най-висока цена на краставиците през м. юни е регистрирана в област Русе – 1.54 лв./кг, най-ниска е била в Пловдив – 0.98 лв./кг, а средната цена за страната на краставиците през месеца е 1.15лв./кг. (фиг. 50)

Фигура 50

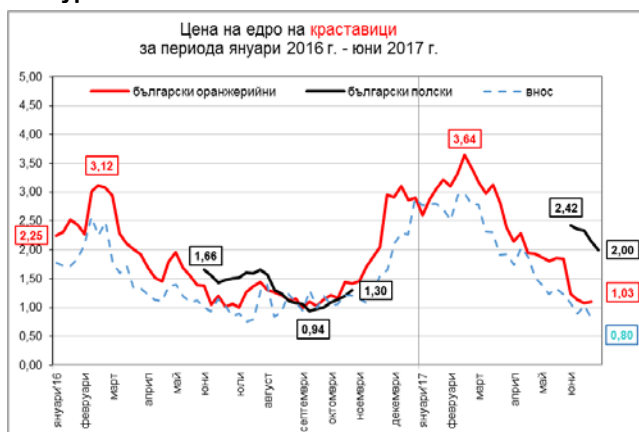
През м. юни средната цена на ябълките е 1.38 лв./кг. Максимални стойности са регистрирани в Ловеч – 2.00 лв./кг, а минималните отчетени цени са в Добрич– 1,25 лв./кг. Ягодите са се търгували най-скъпо в областите Благоевград и Бургас – 3.84 лв./кг, а най-евтини те са били област Добрич– 1.73 лв./кг. Средната цена на ягодите през месеца е 3.24 лв./кг. При средна за страната цена на черешите 2.40 лв./кг, цената им на едро в Благоевград е 3.30 лв./кг, а в Добрич 1.34 лв./кг. (фиг.51)

Фигура 51

Фигура 53

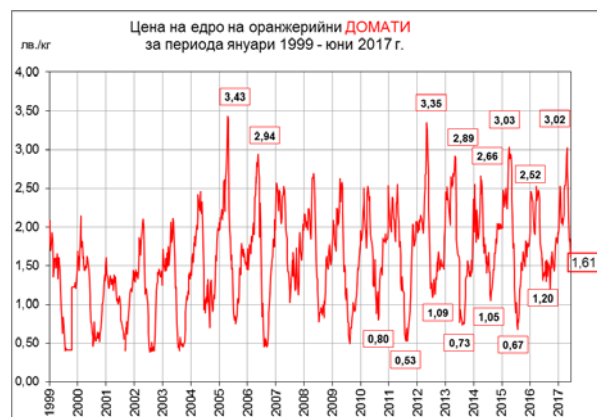
Фигура 55

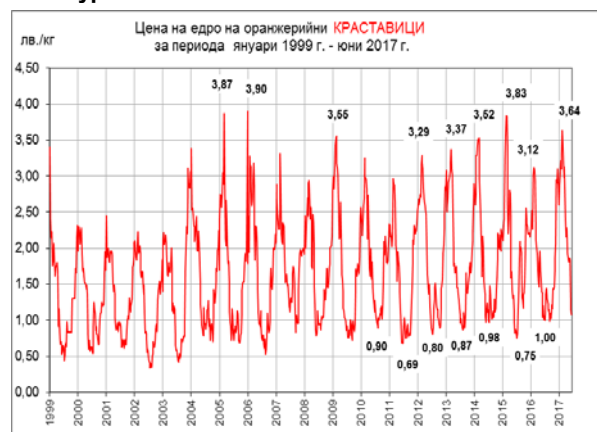
Фигура 59

Фигура 57

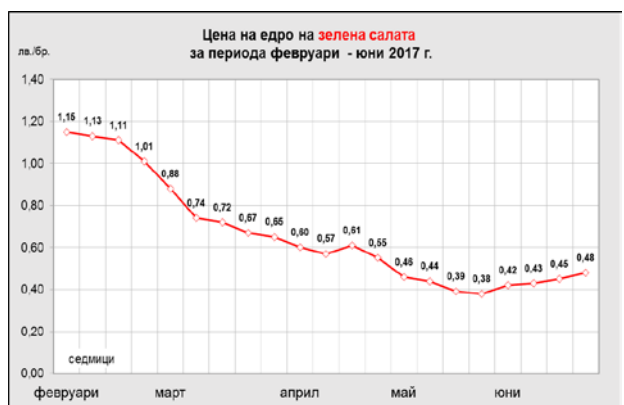
Фигура 52

Фигура 54

Фигура 58

Фигура 56

Фигура 61

Фигура 60

Фигура 63

Фигура 62

Figure 67

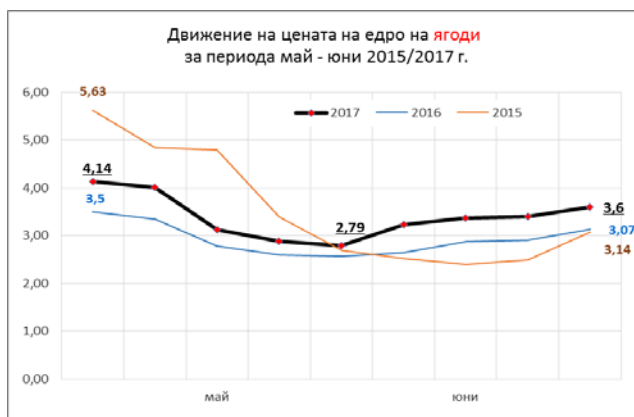
Figure 66

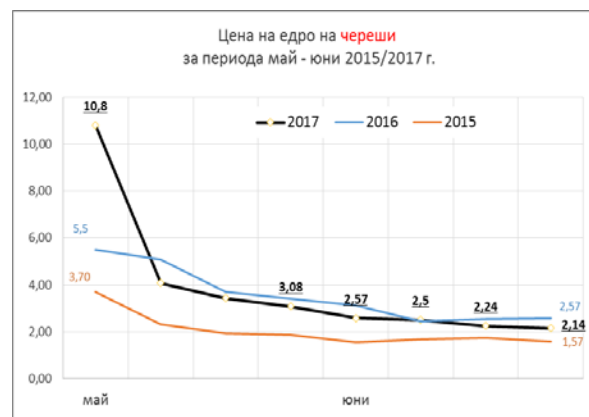
Figure 65

Фигура 64

Фигура 69

Фигура 68

Фигура 71

Фигура 70

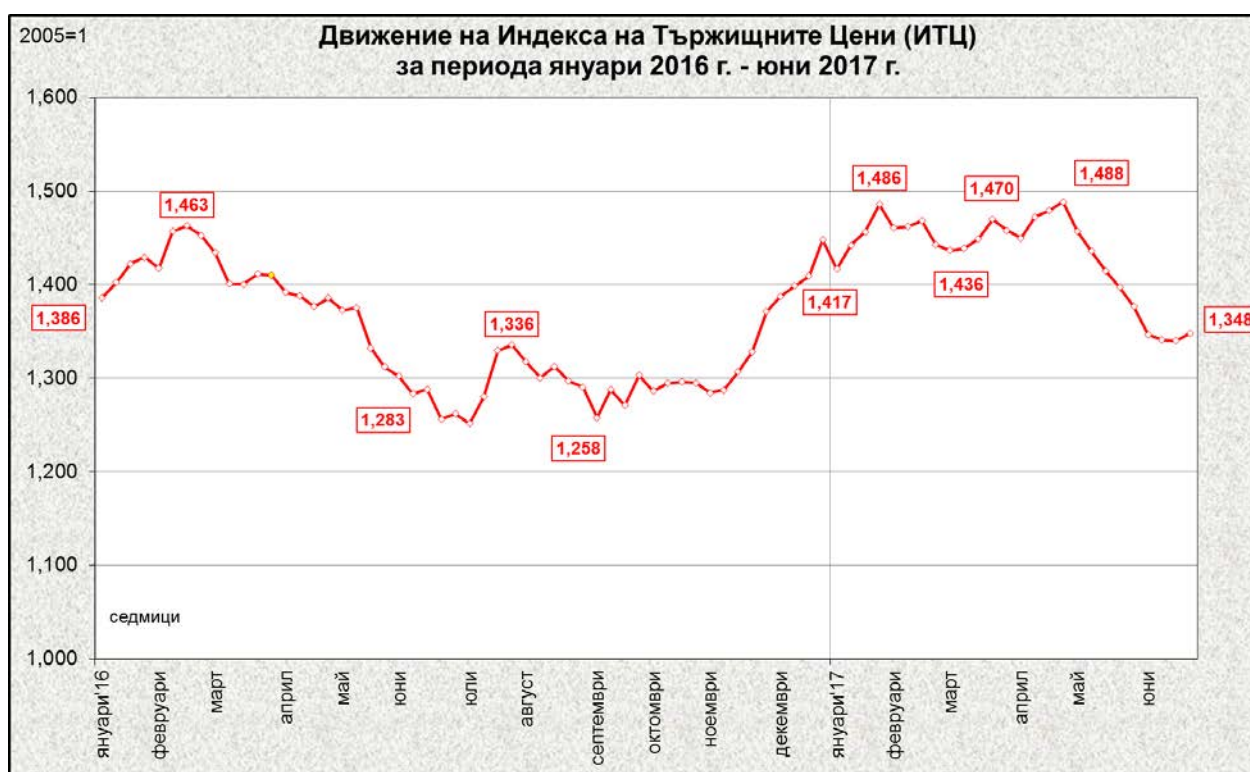
3. Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)

След краткотрайния спад на кривата на индекса на тържищните цени през първата седмица на годината, стойностите възстановяват нивата от края на декември и кривата придобива възходящ тренд. Наблюденията от предходните години показват, че най-високите си стойности индексът има в края на януари и през февруари. В началото на годината индексът стартира от ниво 1.417 пункта. През следващите седмици кривата запазва устойчив възходящ тренд. В края на януари стойностите се стабилизират на ниво от 1.486 пункта. Още от първата седмица на февруари индексът тръгва надолу и кривата придобива устойчив низходящ тренд. Понижението на стойностите на индекса за месеца е 5%, а стойностите се доближават до нивото от същия период на предходната година.

От началото на м. март трендът се обръща и кривата тръгва плавно нагоре. В предпоследната седмица на месеца стойностите стъпват на ниво от 1.470 пункта, като покачването на индекса за този период е 2.4%. В края на месеца пазарът на храни, особено на плодовете и зеленчуците се успокоява, стойностите се понижават и кривата се стабилизира на ниво от 1.458 пункта. (фиг.72)

От началото на м. април кривата на индекса на тържищните цени има слаб възходящ тренд и през последната седмица на месеца индексът се стабилизира на ниво от 1.488 пункта, като повишението на стойностите спрямо края на м. март е около 2%. В сравнение със същия период на миналата година това ниво е по-високо с 5.5%.

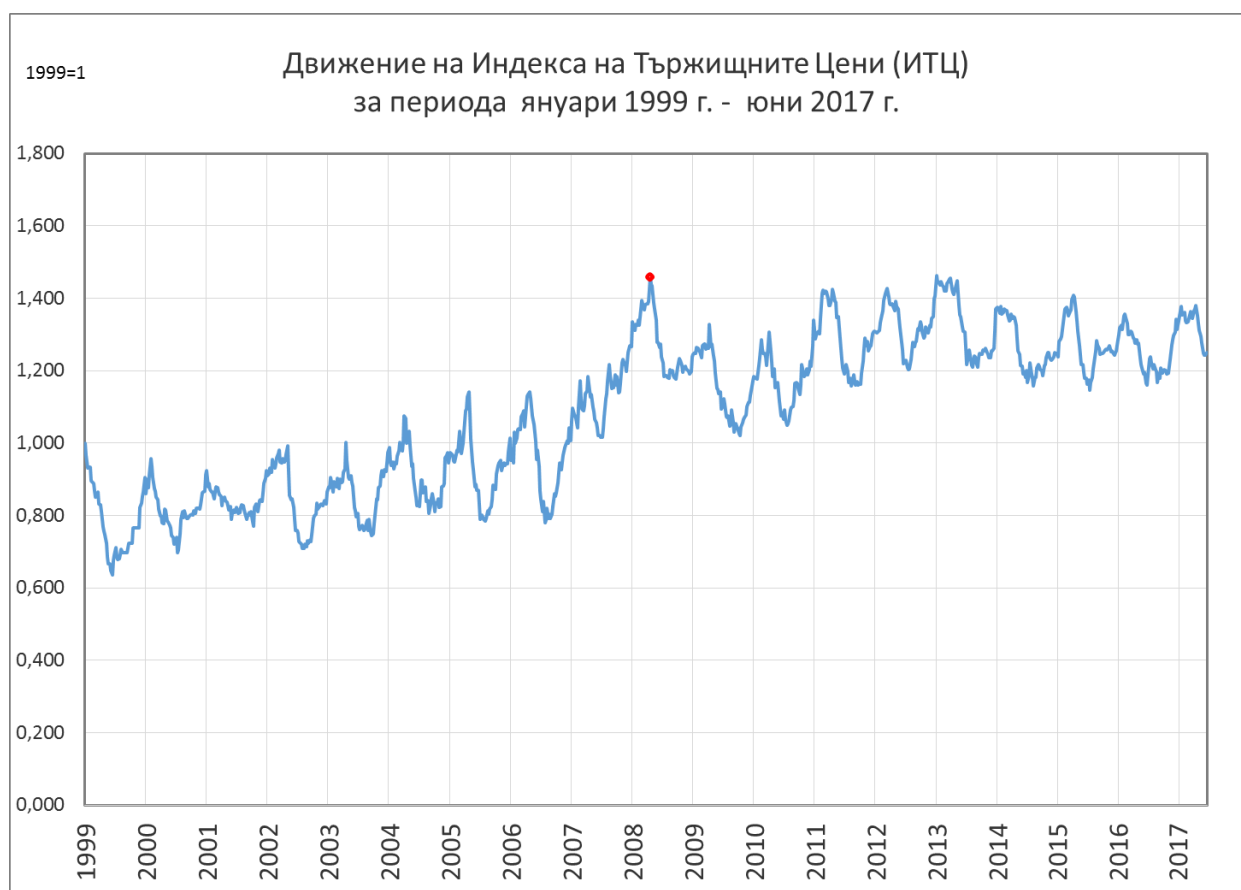
От началото на м. май стойностите на индекса на тържищните цени започват да падат. Тенденцията се задържа през целия месец и през последната седмица кривата стъпва на ниво от 1,376 пункта. Понижението на стойностите спрямо началото на месеца е 7.5%. Спрямо същия месец на предходната година индексът се стабилизира на по-високо ниво, като повишението на стойностите на годишна база е 7.2%.

Фигура 72

И през първата седмица на м. юни се запазва низходящият тренд при движението на кривата на индекса на тържищните цени. В края на периода кривата стъпва на ниво от 1.347 пункта, като понижението на стойностите на седмична база е 2%, а от началото на месец май индексът бележи спад от 9.5%. От средата на м. юни се наблюдава стабилизиране на стойностите на индекса на тържищните цени, а през последната седмица има незначителен ръст. Слабото

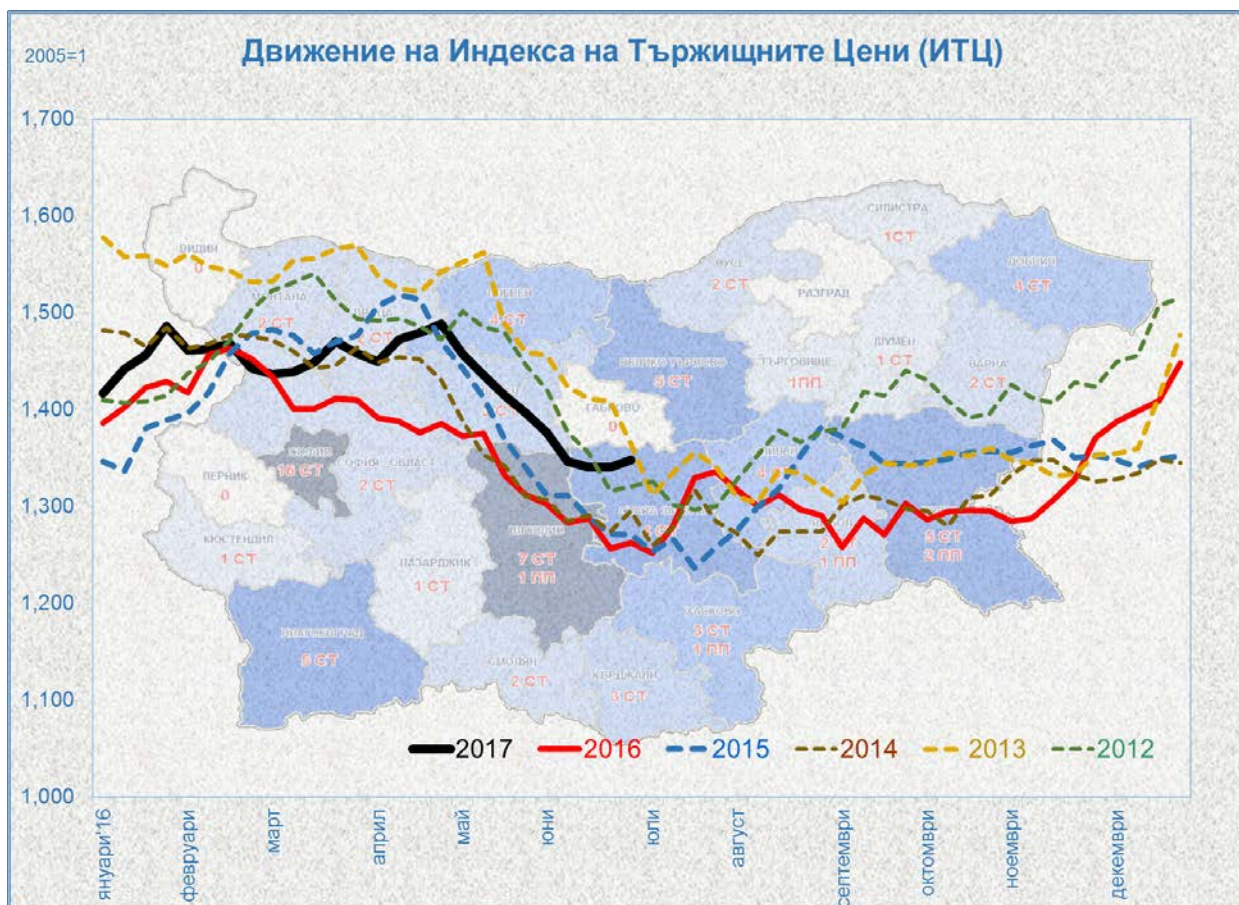
повишение на индекса през този период се дължи на повишението на цените на някои плодове, които са в края на сезона на производство и предлагане, както и на лекия ръст на цената на брашното и сиренето. През последната седмица на юни кривата стъпва на ниво от 1,348 пункта, като се доближава до нивото от началото на месеца. Средно месечните стойности на индекса през м. юни тази година спрямо същия месец на миналата годи са с 5% по-високи. (фиг. 72)

Фигура 73

През първите шест месеца на 2017 г. кривата на индекса следва тенденциите, наблюдавани от предходните години, като остава под нивото от 2012 и 2013 г., стабилизира се малко над кривата от 2016 г. и се доближава до стойностите на индекса през 2014 и 2015 г. (фиг. 74)

Движението на ИТЦ в периода януари 1999 г. – юни 2017 г. следва определени тенденции на силен ръст на стойностите през зимата и ниски нива през лятото. Най-високите стойности за този период индексът достига през зимата на 2008 г. (фиг. 73)

Фигура 74

4. Международни цени

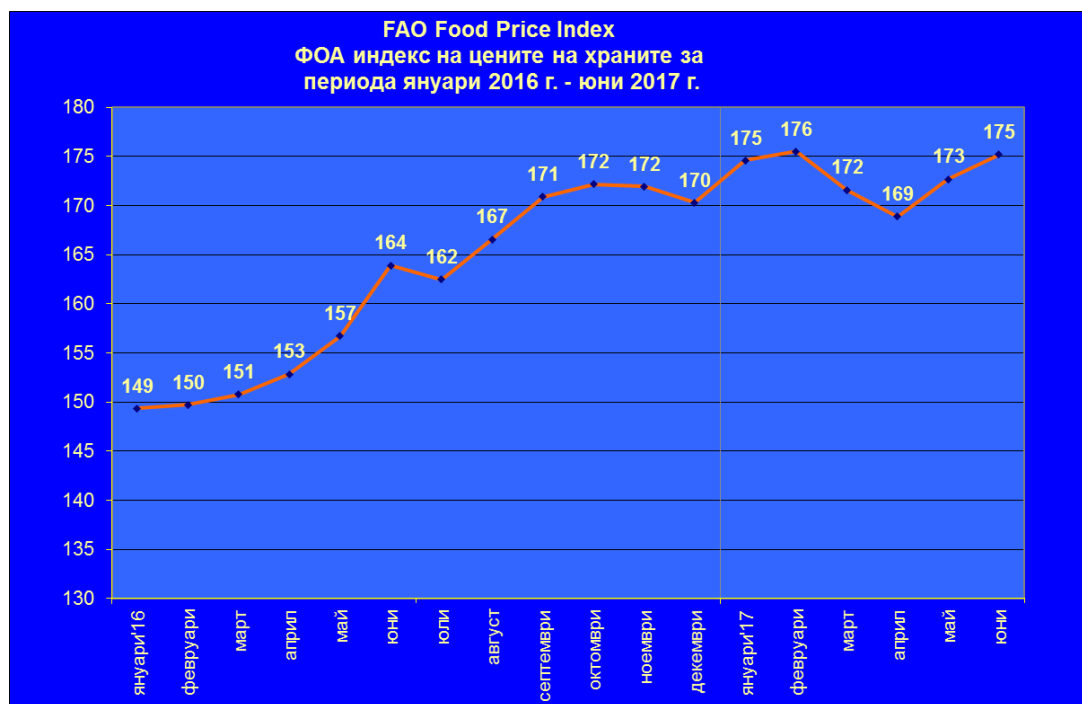
Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари. Цените на стоки като олио, захар, брашно, ориз и др. са силно зависими от борсовите цените на тези стоки на големите световни и европейски стокови борси.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки. (фиг.75)

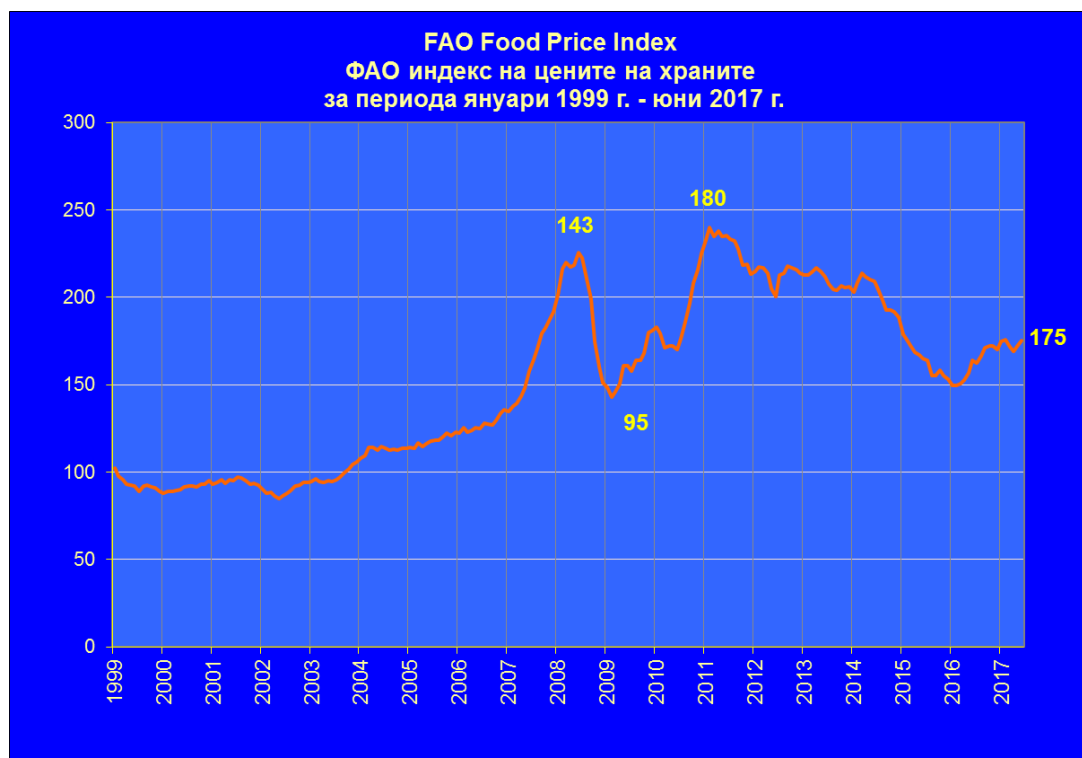
През м. юни 2017 г. средните стойности на Индекса на цените на храните на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (ФАО) са 175.2 пункта, което е с 2.5 пункта (1.4%) по-високо в сравнение с м. май. В сравнение със същия месец на миналата година ФАО индексът е с 11 пункта (7%) по-висок.

Вече втори месец стойностите на индекса се повишават. Този ръст е свързан със сравнително голямото повишение на цените на млечните продукти, както и на зърнените храни. В същото време котировките на месата се стабилизираха, а цената на захарта и растителните масла се понижиха.(фиг.76)

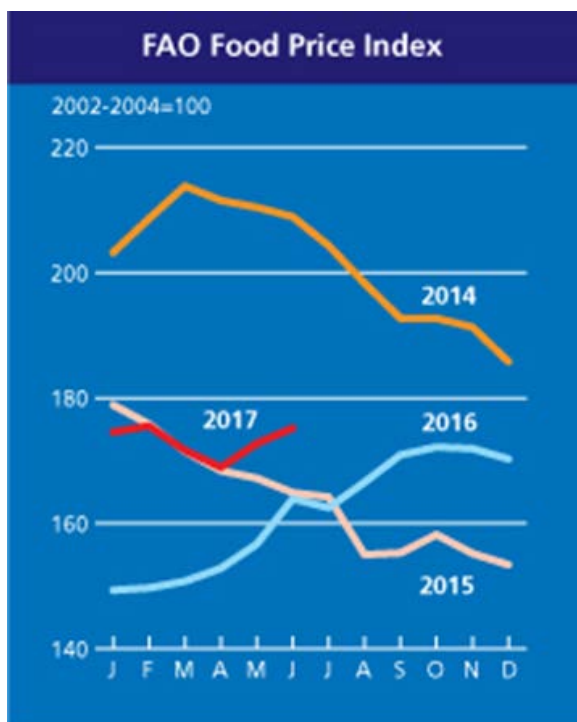
ФАО индексът на зърнените храни през месец юни стъпва на ниво от 154.3 пункта, като се е повишил спрямо май с 6.2 пункта или 4.2%. Това е най-високото ниво на стойностите за тази година. Най-голямо увеличение има при котировките на пшеницата, свързано с влошаването на природните условия в САЩ. Повишение на цената има и на ориза, чието повишено търсене води и до покачването на котировките. Рекордната реколта от царевица в Южна Америка води до задържане на цената ѝ. (фиг.70)

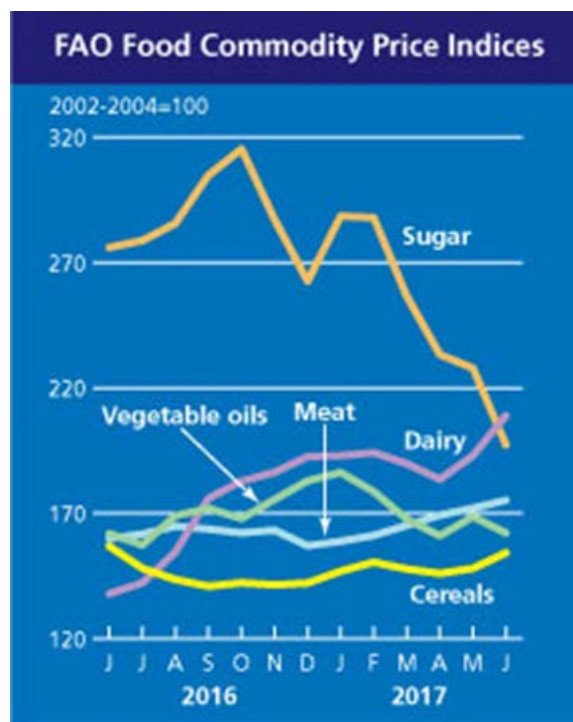
Фигура 75

Фигура 76

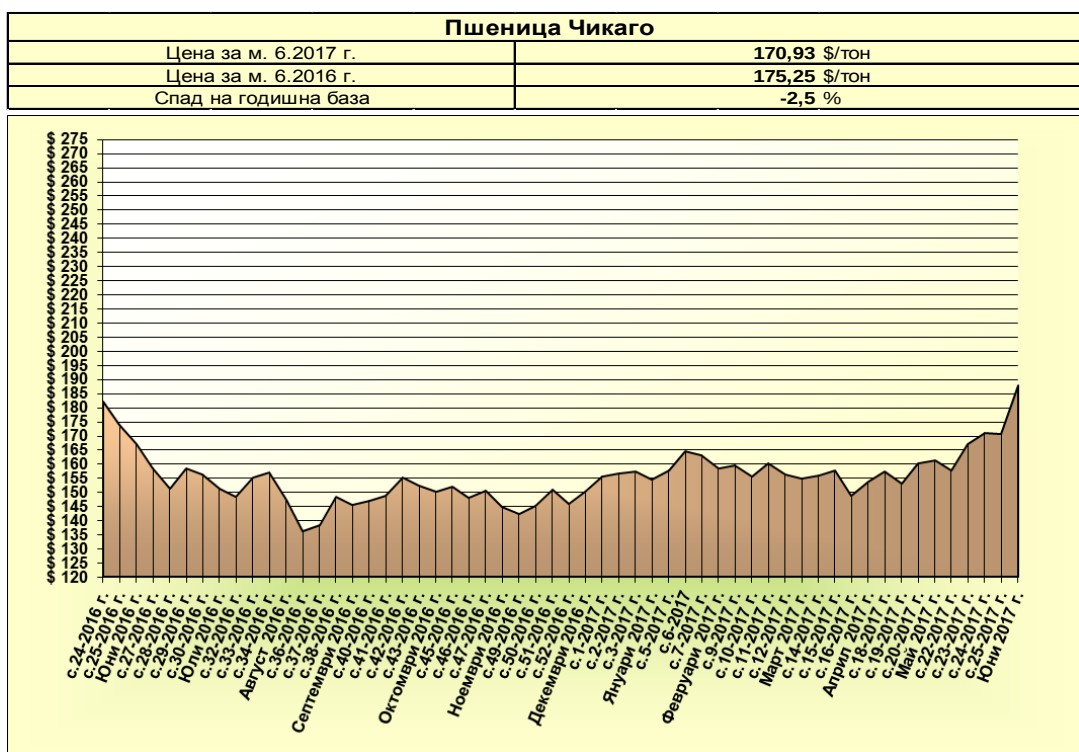
Фигура 78

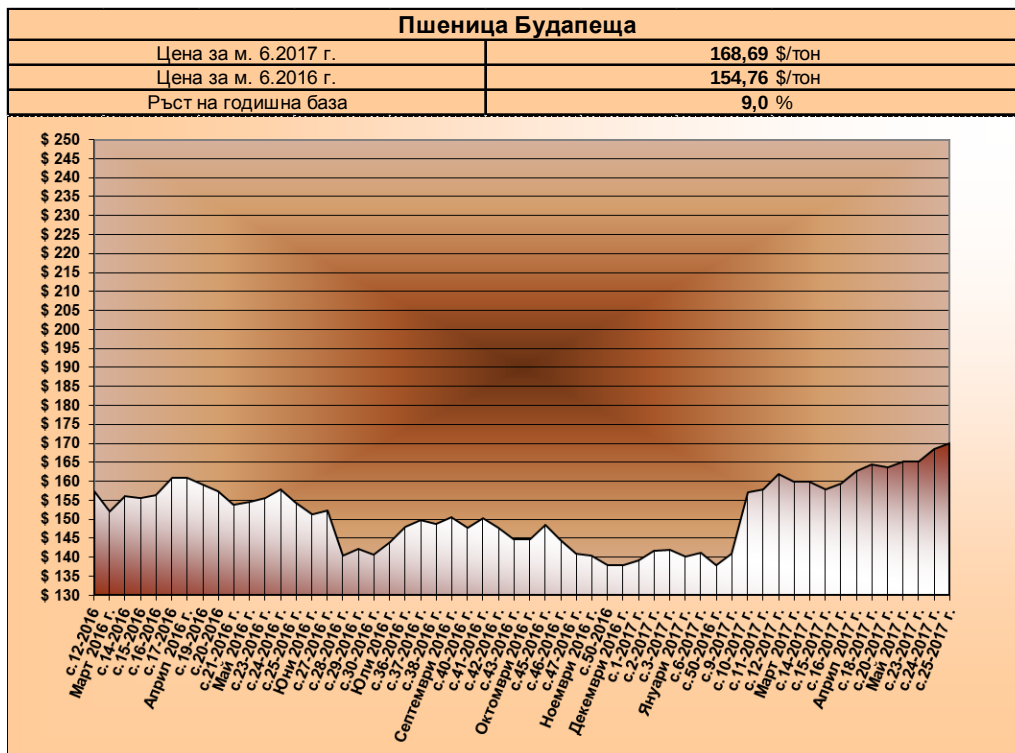
Фигура 77

През м. юни 2017 г. се наблюдава ръст на цената на **пшеницата** на стоковата борса в Чикаго, като средната цена за месеца е 170.93 \$/тон. Въпреки този ръст, на годишна база е отчетен спад на цената на пшеницата на стоковата борса в Чикаго от 2.5%. (фиг.79)

Наблюденията за последните 10 години показват, че цената на пшеницата през м. август 2016 г. е на най-ниското ниво от 2007 г., а най-високите стойности за периода са регистрирани в началото на 2008 г. (фиг. 81)

Фигура 79

Фигура 80

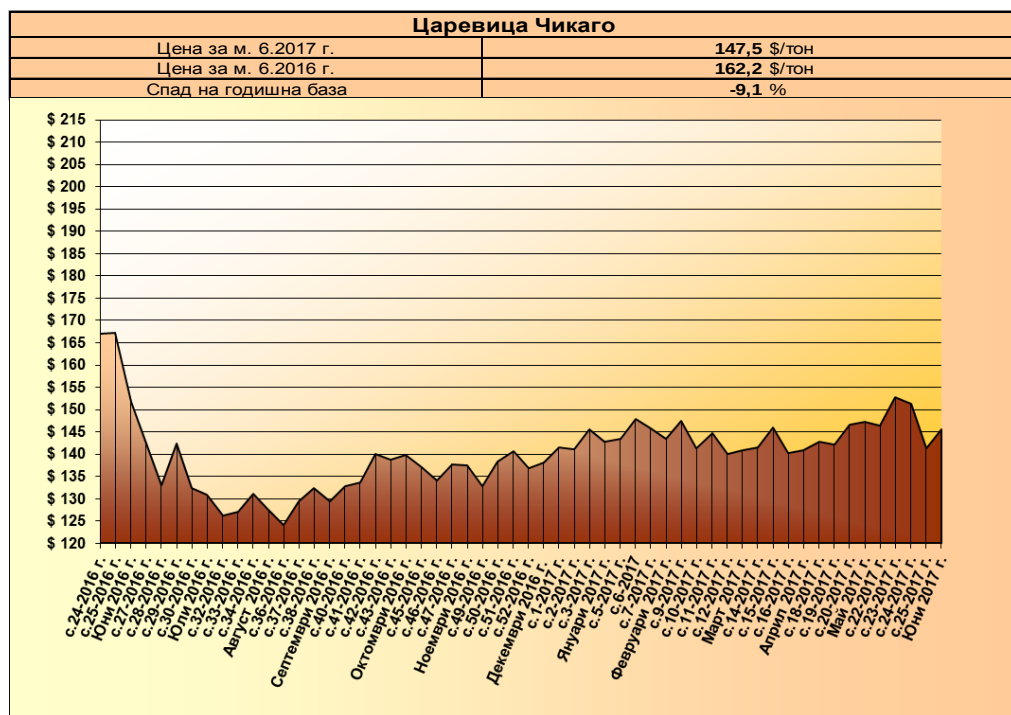
Цената на пшеницата на стоковата борса в Будапеща бележи ръст на годишна база от 9%. (фиг. 80)

Фигура 81 Цена на пшеницата на стоковата борса в Чикаго за периода 2007 – юни 2017 г.

Цената на **царевицата** в Чикаго през м. юни 2017 г. остава почти без промяна и се стабилизира на ниво от 147.5 \$/тон. На годишна база се наблюдава спад на цената на царевицата на стоковата борса в Чикаго от 9.1% и от 13.2% на стоковата борса в Будапеща. (фиг.82,84)

Наблюденията за последните 10 години показват, че цената на царевицата на стоковата борса в Чикаго е била най-ниска през лятото на 2016 г. , а най-висока през 2012 г. (фиг. 83)

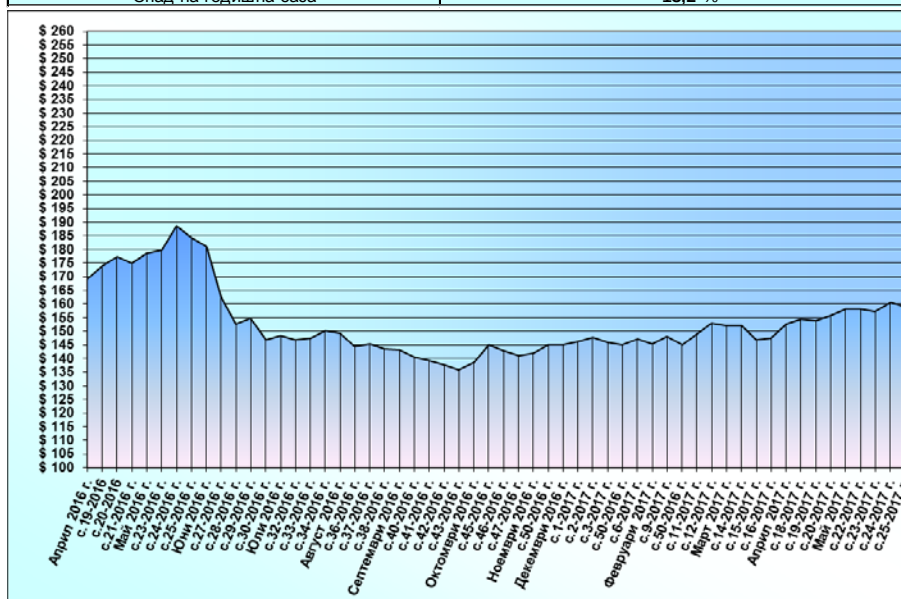

Фигура 82

Фигура 83 Цена на царевицата на стоковата борса в Чикаго за периода 2007 – юни 2017 г.

Царевица Будапеща	
Цена за м. 6.2017 г.	159,35 \$/тон
Цена за м. 6.2016 г.	183,49 \$/тон
Спад на годишна база	-13,2 %

Фигура 84

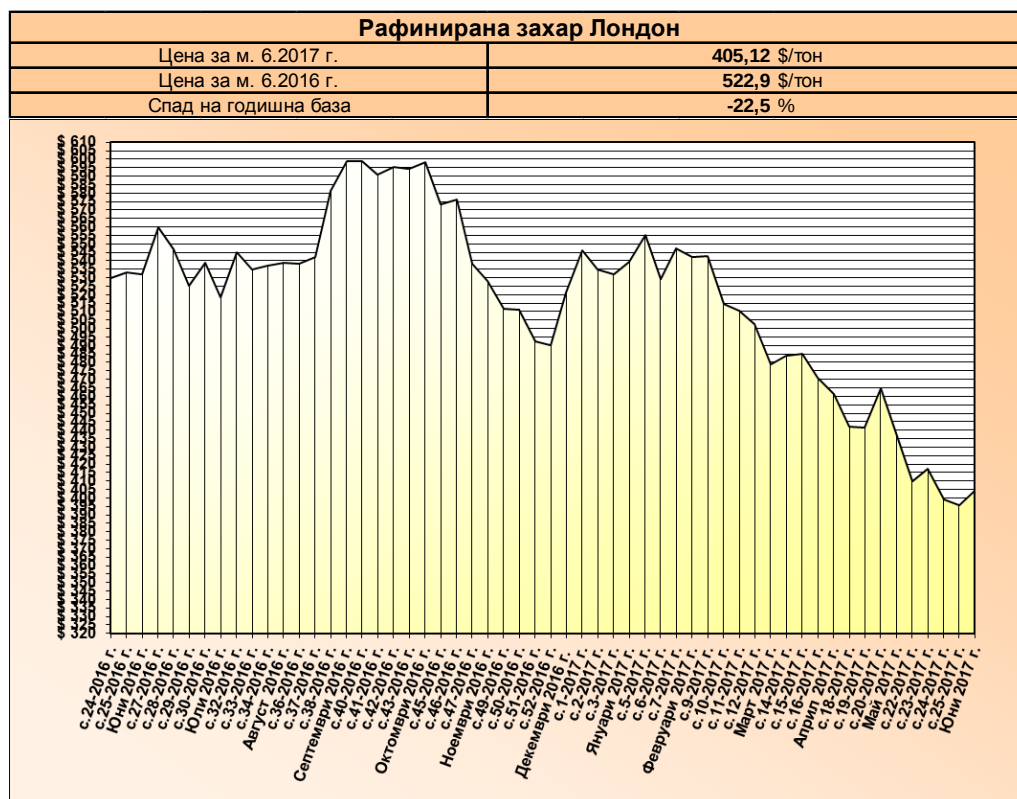
В периода 19 февруари – 24 март 2016 г. е отчетен значителен ръст на цената на **захарта** на Лондонската стокова борса, когато стойностите се покачват с 26%. След известен спад през втората половина на м. март, през м. април и май кривата отново тръгва нагоре. Наблюдаваният от м. април 2016 г. възходящ тренд при движението на цената на захарта на международния пазар се запазва и през септември, като през втората половина на месеца тенденцията се засилва и придобива стръмен характер. През м. октомври същата година кривата се стабилизира, но на високото ниво от м. септември. През м. ноември се наблюдава устойчив низходящ тренд, като цената на захарта на борсата в Лондон бележи спад за месеца от 11%. От края на м. декември се наблюдава обръщане на тренда и цената на Лондонската стокова борса започва да се покачва. След стабилизиране на кривата в периода януари - средата на февруари 2017 г. се заражда трайна и устойчива низходяща тенденция. (фиг.86)

Въпреки наблюдаваният устойчив ръст на цената на захарта на международния пазар в периода средата на 2015 – средата на 2016 г. тя остава много под пиковите стойности от 2011 г., когато цената достигна исторически за последните 20 години стойности от 850 долара/тон. (фиг. 86)

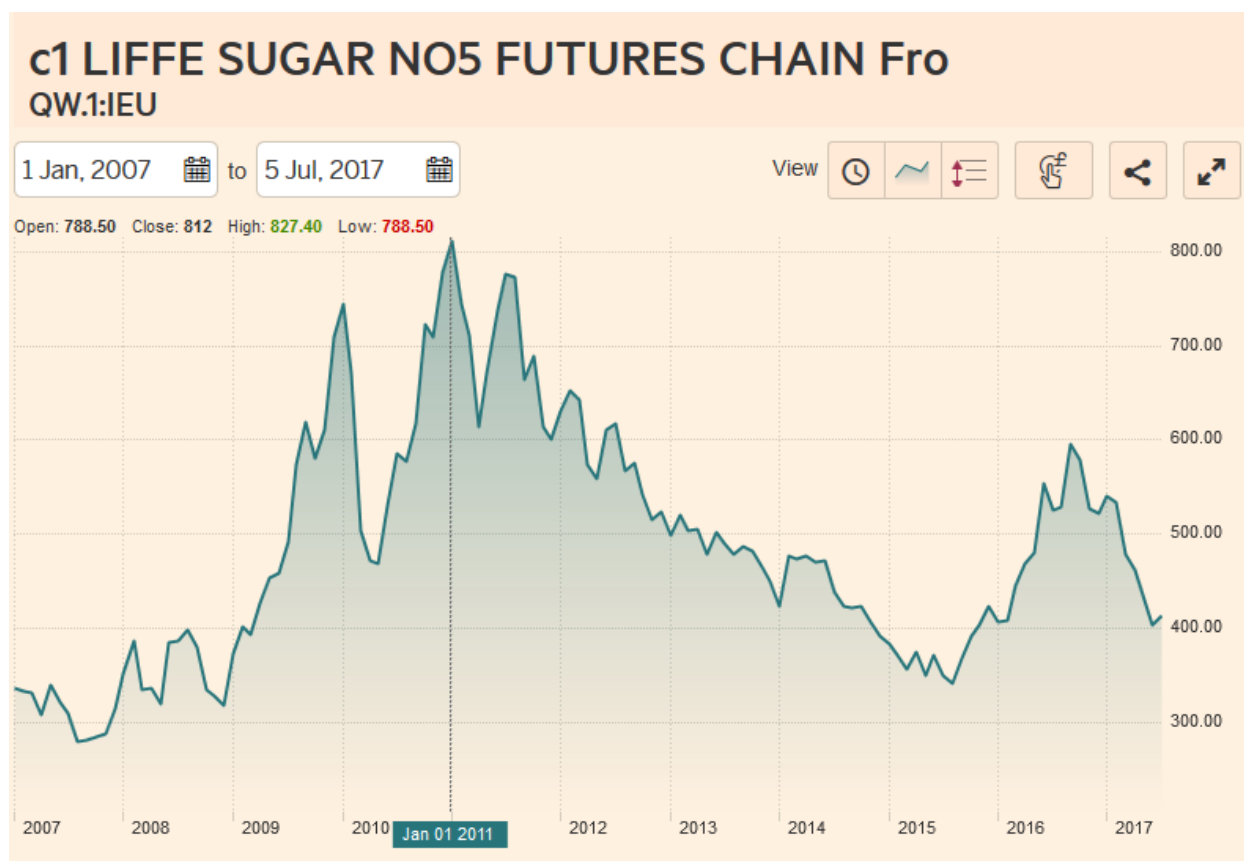
На годишна база е отчетен спад на цената на рафинираната захар на борсата в Лондон от 22.5%. (фиг. 85)

Средните стойностите на ФАО индекса на цената на захарта през м. юни е 197.3 пункта, което е с близо 31 пункта (13.4%) по-ниско от нивото през м. май. По този начин индексът стъпва на най-ниското си ниво за последните 16 месеца.

Международната цена на захарта бележи устойчив спад от м февруари, което е в следствие от големите експортни запаси в Бразилия, съчетано със слабото търсене от страна на Китай, която е най-големия вносител в света.(фиг.77)

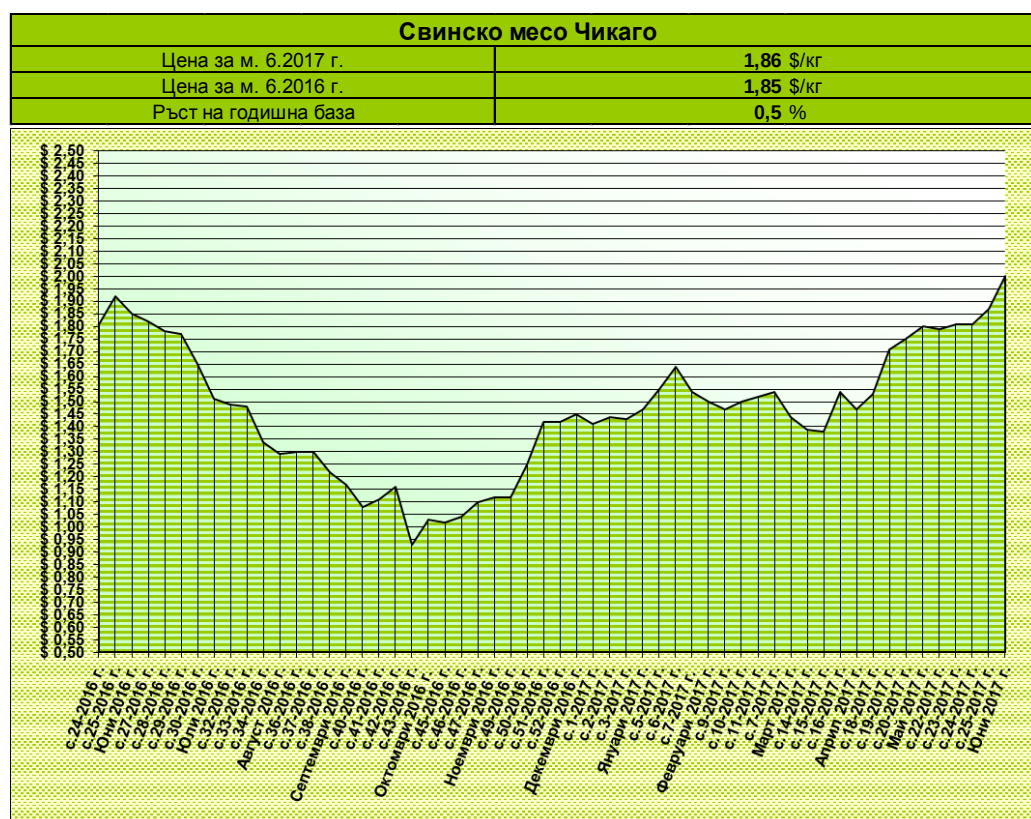
Фигура 85

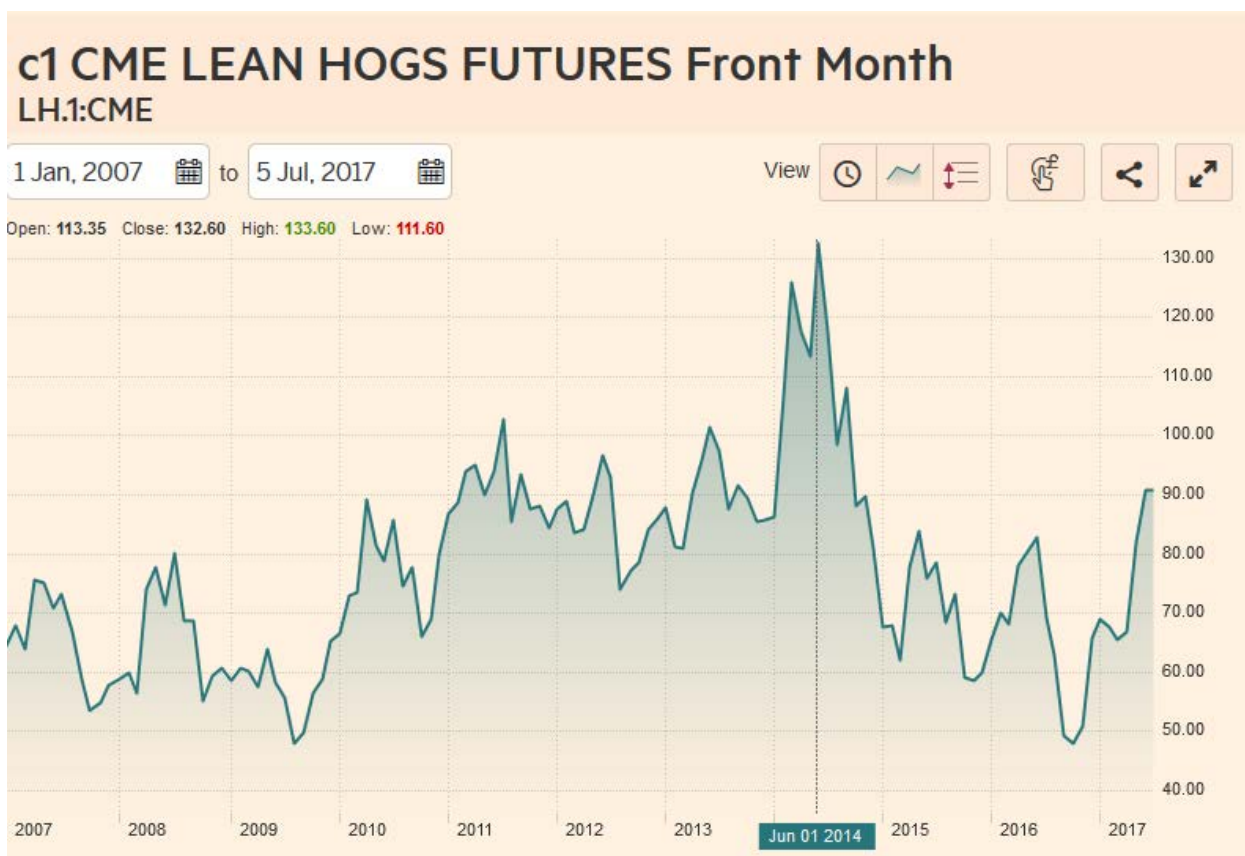
Фигура 86 Цена на рафинирана захар на стоковата борса в Лондон за периода 2007 – 2017г.

След няколко месеца на покачване на международната цена на **свинското месо**, през м. юни и юли 2016 г. се наблюдава стабилизиране и спад на стойностите. През следващите два месеца на същата година се наблюдава силна и устойчива низходяща тенденция, като намалението на международната цена на свинското месо в периода юни – септември 2016 г. е 45%. От началото на октомври кривата тръгва нагоре, но без да достига високото ниво от лятото на 2016 г. През декември 2016 и януари 2017 г. цената на свинското месо на световния пазар се стабилизира на ниво от около 1.40 – 1.50 \$/кг. През м. февруари се наблюдава ново повишаване на цената на свинското месо, след което кривата отново се стабилизира. Периодът средата на март - средата на април 2017 г. се характеризира с низходящ тренд. В средата на април се наблюдава краткотраен пик на стойностите, последван от нов спад на цената. През последните седмици на април се заражда устойчива възходяща тенденция, която се задържа и през м. май. През м. юни се наблюдава известно стабилизиране на цената на свинското месо, но още от първата седмица на юли отново кривата тръгва нагоре. (фиг. 88)

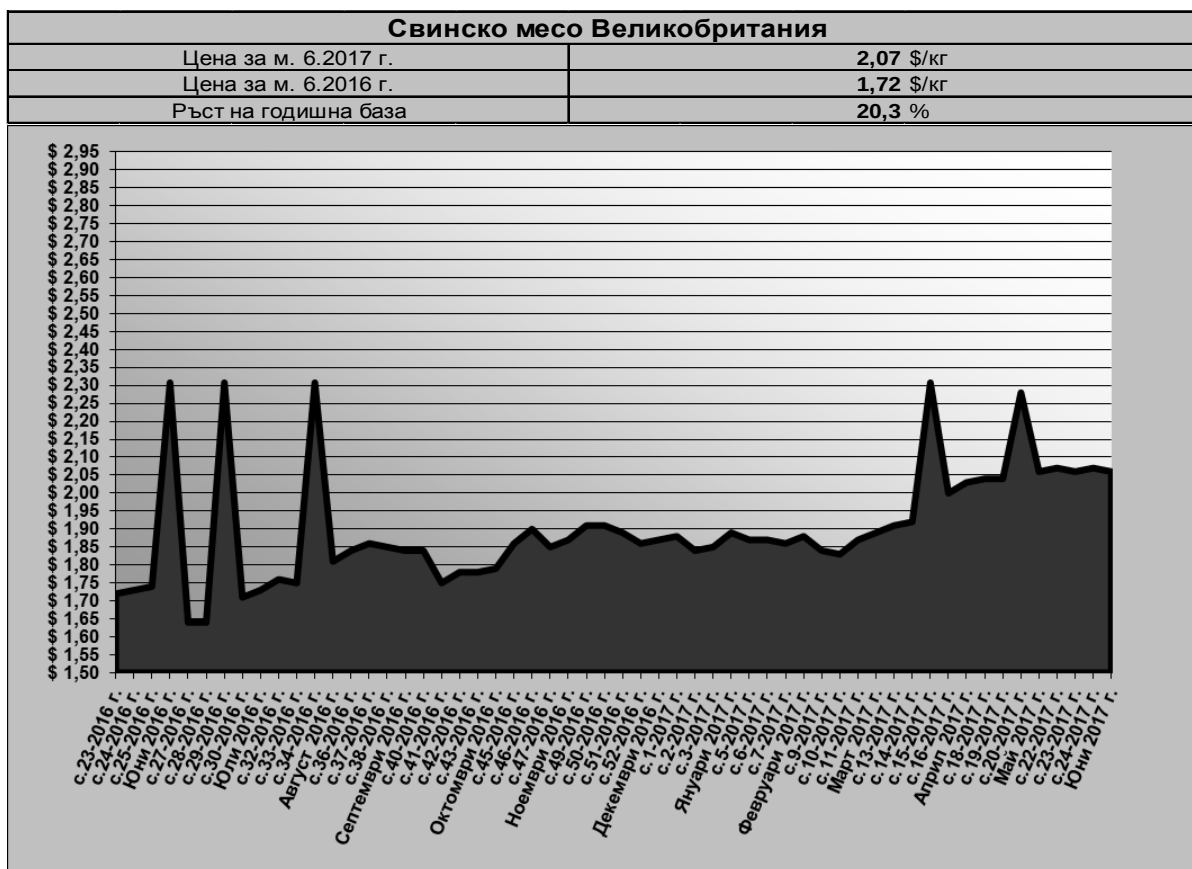
През м. юни на борсата в Чикаго цената на свинското месо е почти без промяна, като е отчетен минимален ръст на годишна база от 0.5%, а във Великобритания е регистрираният ръст от 20.3%. (фиг.87,89)

Фигура 87

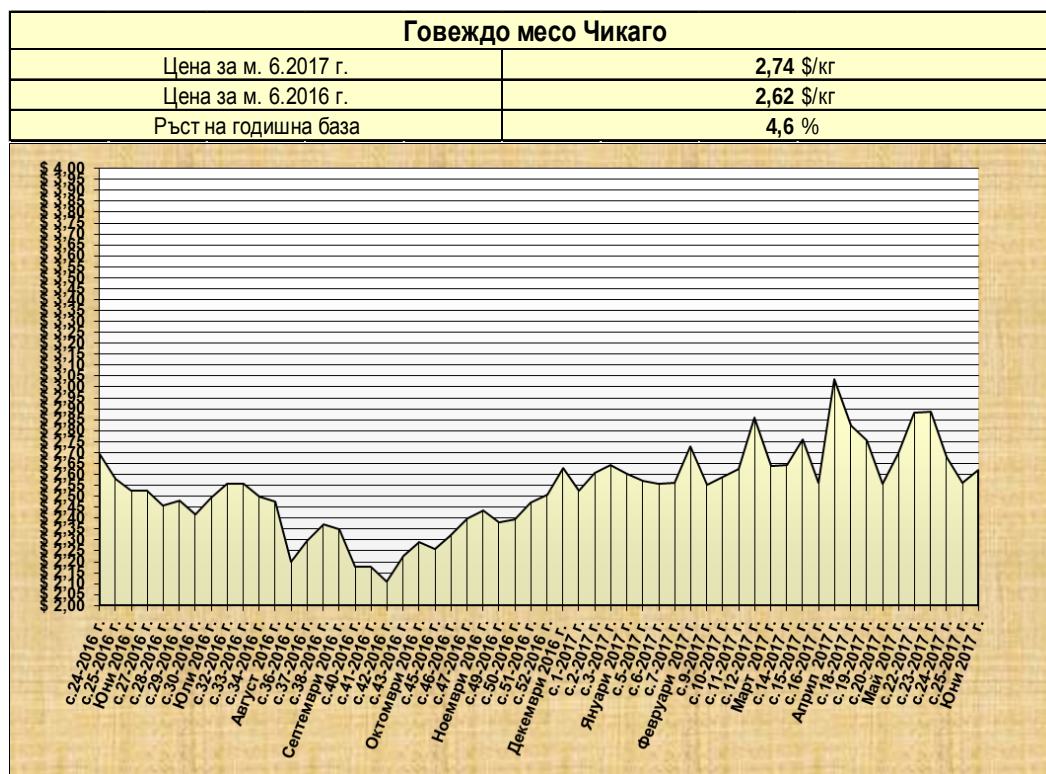

Фигура 88 Цена на свинско месо на стоковата борса в Чикаго за периода 2007 – юни 2017 г.

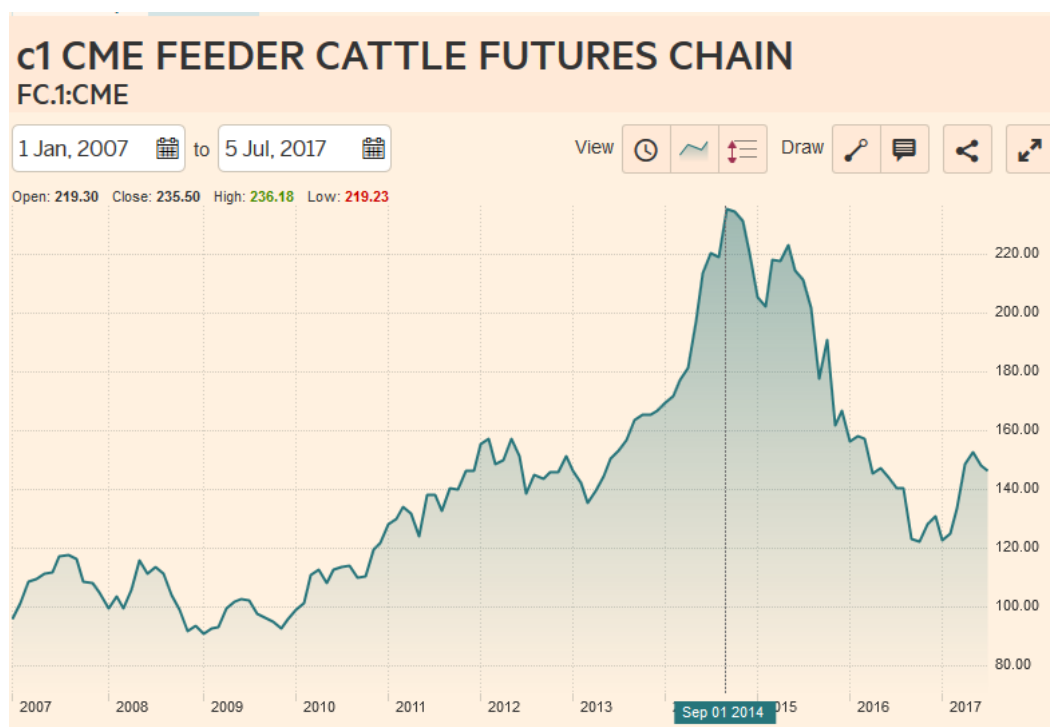

Фигура 89

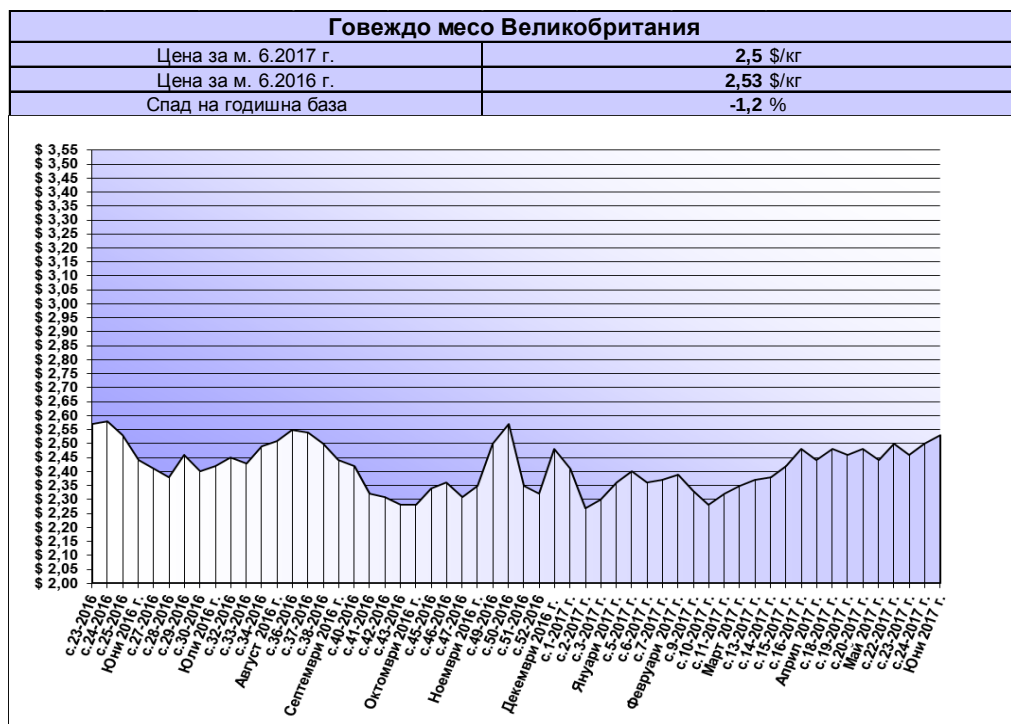
При цената на **говеждото месо** има ръст на годишна база от 4.6% на стоковата борса в Чикаго (фиг.80,81) и спад от 1.2% във Великобритания. (фиг. 90,91,92)

Фигура 90

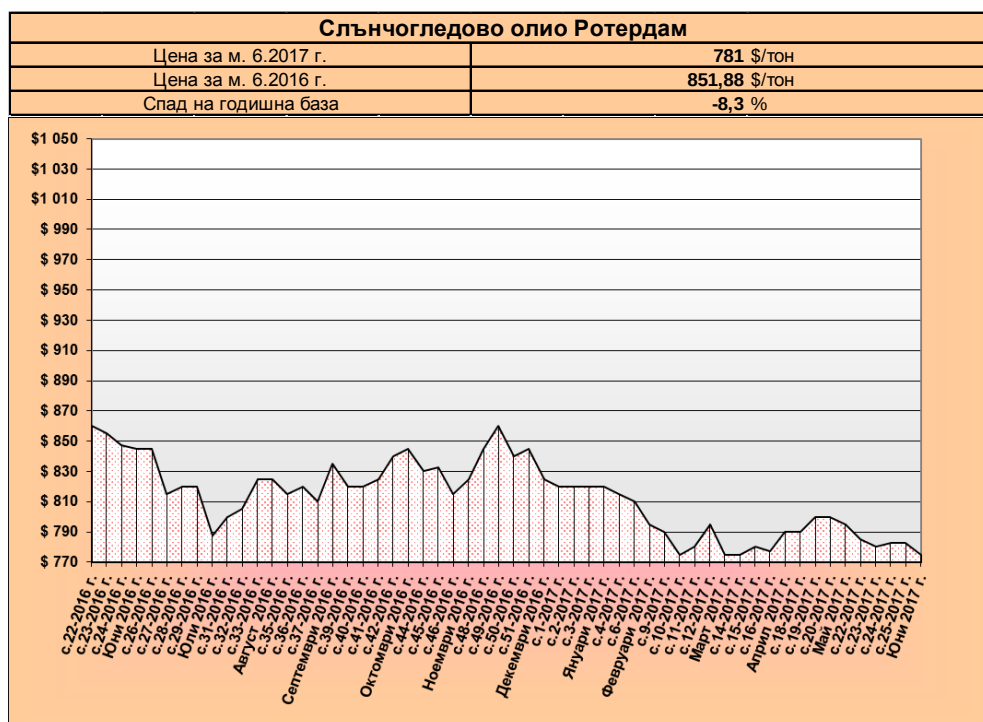
Фигура 91 Цена на говеждо месо на стоковата борса в Чикаго за периода 2007 – юни 2017 г.

Фигура 92

Цената на нерафинираното **слънчогледово олио** на борсата в Ротердам през м. юни 2017 г. стъпва на ниво от 781 \$/тон и бележи спад на годишна база от 8.3%. (фиг. 93)

Като цяло през последните две години цената на слънчогледовото олио на международния пазар е стабилна, а от края на 2016 г. се наблюдава плавен и устойчив низходящ тренд. В края на м. септември 2015 г. има краткотраен пик на стойностите, когато цената достига 1010 долара/тон. (фиг. 94)

Фигура 93

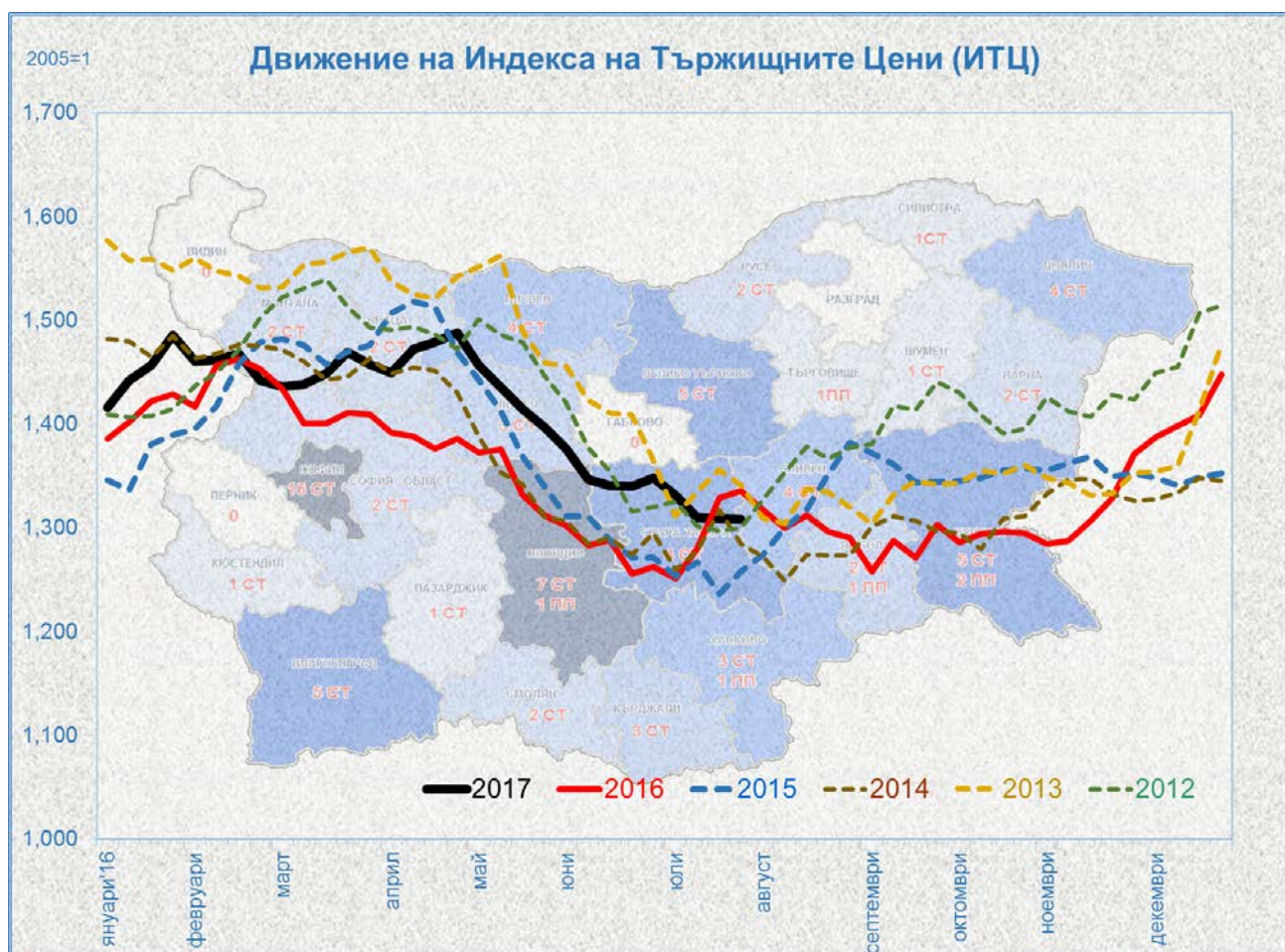

Фигура 94 Цена на нерафинирано слънчогледово олио на стоковата борса в Ротердам за периода 2007 – май 2017 г

С уважение,
ВЛАДИМИР ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДКСБТ

Месечен бюлетин

за цените на едро на хранителни продукти
на стоковите тържища в България

м. юли 2017 г.

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

През месец юли пазарът на храни остава спокоен и балансиран, като се запазват устойчивите тенденции на сравнително стабилни цени на хранителните стоки, наблюдавани от началото на годината. Известно раздвижване се забелязва при цените на някои хранителни стоки, изразено в леко поскъпване спрямо предходния месец на брашното и ориза. Ръст на **месечна база** е отчетен при цените на млечните произведения, който е най-силно изразен при цената на кравето масло.

През последните три месеца се наблюдава покачване на цените на зърнените храни, по-силно изразено при пшеницата и ориза. През месеца се запазва възходящият тренд при движението на цените и на млечните произведения на **международния пазар**.

През месец юли при цените на плодовете и зеленчуците се наблюдават характерните за сезона низходящи тенденции, обусловени от активния период на производство и предлагане на тези стоки.

На **годишна база** се наблюдава възходящ тренд при по-голяма част от хранителните стоки, млечните произведения, захарните изделия и някои видове риба. Особено силно изразено поскъпване на годишна база се наблюдава при кравето масло.

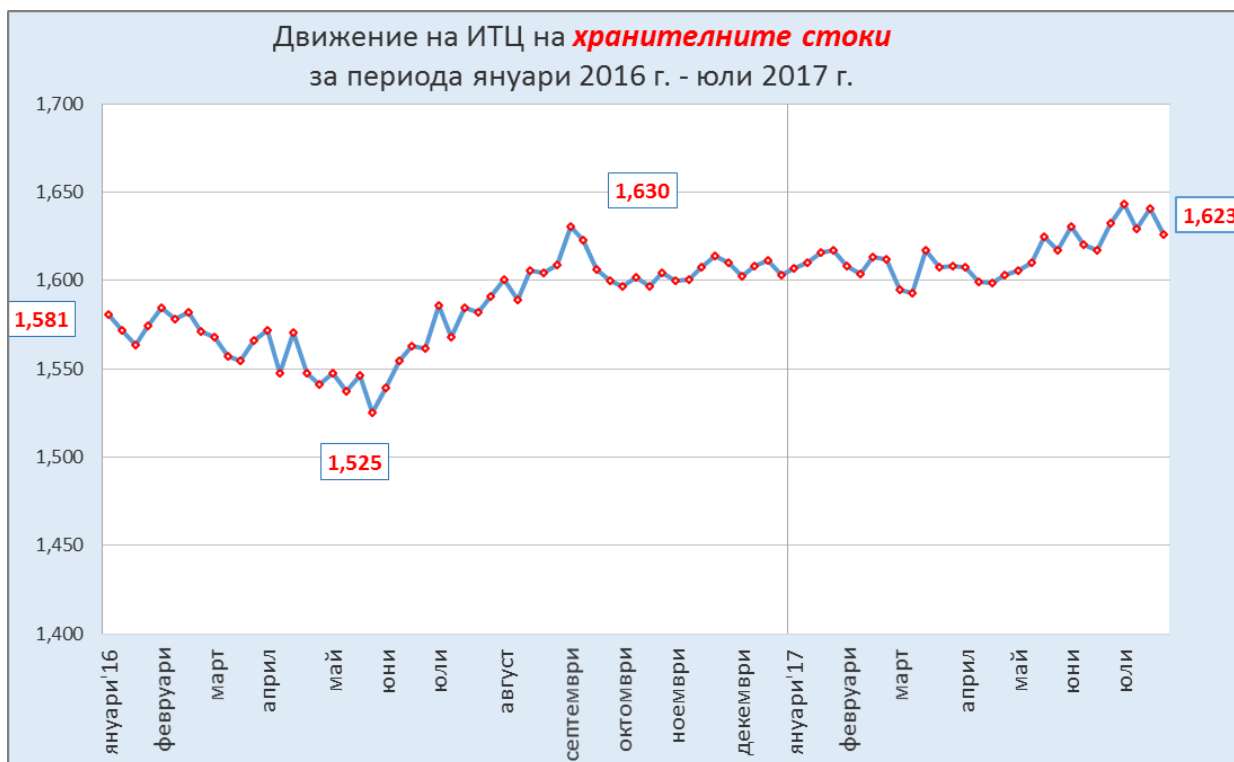
Наблюденията на годишна база на цените на зеленчуците и плодовете, показват преобладаващ низходящ тренд, като ценовите колебания в отрицателна посока са около 20%.

Ретроспективният анализ на движението на цените през месец юли в **периода 2012 – 2017 г.** показва, че през тази година цените на някои хранителни продукти са на по-високи нива, спрямо същия месец на предходните две години. Цените на преобладаващата част от плодовете и зеленчуците са на по-ниски нива спрямо предходната година, надвишават стойностите от същия месец на 2016 г. и се доближават до нивата от м. юли 2015 г.

През първите седем месеца на 2017 г. кривата на **Индекса на тържищните цени** следва тенденциите, наблюдавани от предходните години, като остава под нивото от 2012 и 2013 г. и се стабилизира малко над кривите от 2014 - 2016 г.

1. Хранителни стоки

Тенденциите при движението на цените на едро на хранителните стоки през м. юли са преобладаващо възходящи. Наблюдава се поскъпване на месечна база на ориза и брашното с около 3%. Запазва се тенденцията от предходните месеци на стабилизиране на цените на олиото и варивата, като промяната на стойностите им на месечна база е под 1%. Цената на захарта остава стабилна с леко отклонение надолу от 1.3%.

Фиг. 1

Конструираният от Комисията групов Индекс на тържищните цени на хранителните стоки илюстрира общото относително изменение на цените на едро на хранителните стоки, които влизат в неговия състав¹. (фиг.1)

От средата на м. септември 2016 г. кривата на индекса има стабилен характер и с незначителни отклонения в двете посоки се движи на ниво от около 1.600 пункта. В началото на март 2017 г. има известни колебания, но те са в пренебрежимо малки граници. От м. май се наблюдава известен възходящ тренд, който се запазва и през следващите два месеца. През м. юли кривата се стабилизира на ниво от около 1.620 пункта, като остава над стойностите от същия месец на предходната година. Покачването на индекса на хранителни стоки през

¹ Този индекс отразява цените на следните стоки: захар, фасул, ориз, леща, брашно и олио

последните месеци се дължи на поскъпването на ориза, варивата и брашното. (фиг. 1)

Наблюденията от предходните години показват, че най-високи стойности индексът на хранителните стоки е имал през 2008 г., 2011 г. и 2012 г., когато се наблюдаваше повишаване на цените на голяма част от основни хранителни стоки. (фиг. 2)

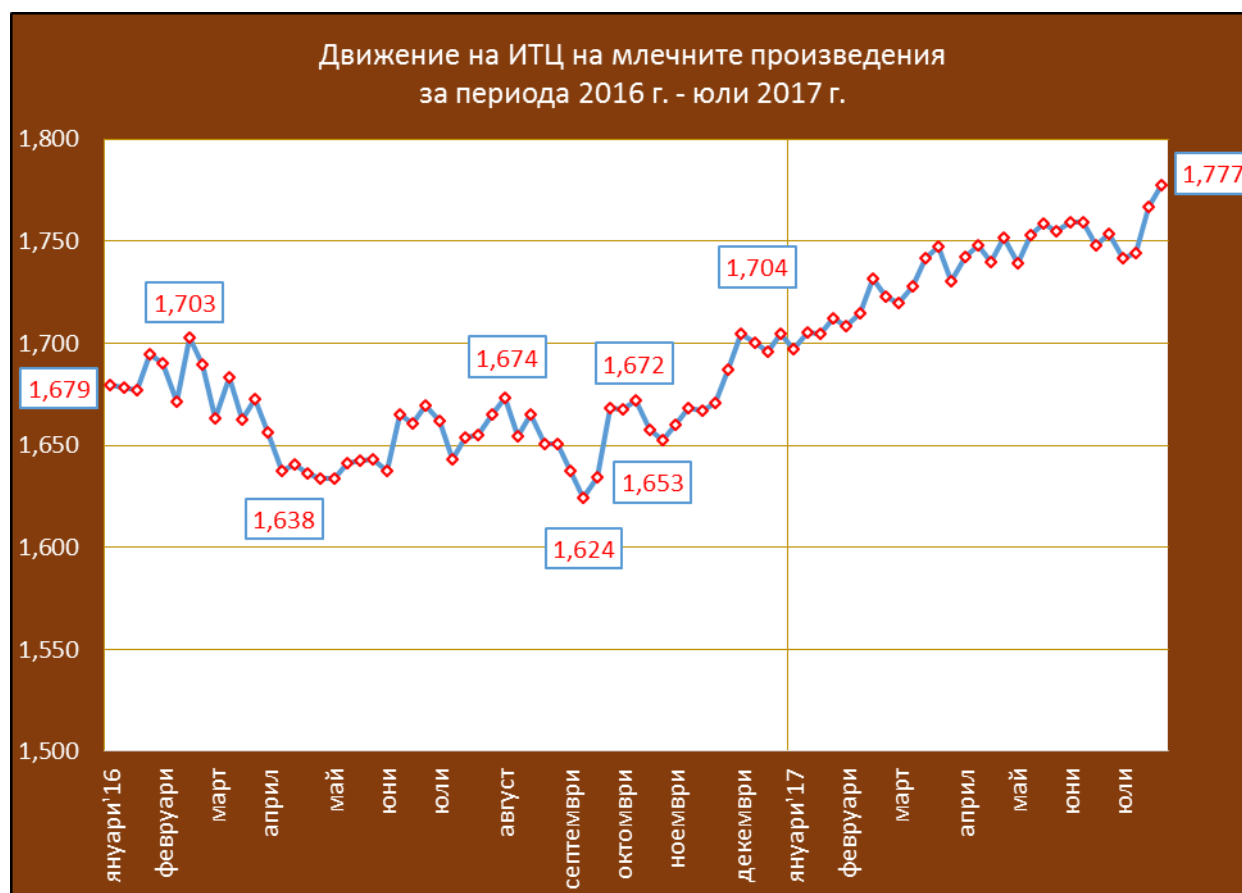
Фиг. 2

През м. юли се наблюдава възходяща тенденция при движението на цените на **млечните произведения**. Най-силно изразено е повишението на цената на кравето масло, което поскъпва на месечна база с 5.5%. Повишението на цената на кравето масло започва от м. април и през следващите месеци има устойчива възходяща тенденция. Поскъпването му за този период е 27%. Ръст в диапазона 1-3% е отчетен при цената на кравето сирене и прясното мляко. Цените на кашкавала и киселото мляко се задържат около нивата от предходния месец. (табл. 1, фиг.11,38-43)

Наблюденията от предходни години показват, че при движението на цените на млечните произведения се наблюдават определени сезонни тенденции, изразяващи се в по-високи есенно-зимни стойности и спад на цените през пролетта и лятото. През последните три – четири години тези сезонни колебания

са все по-слабо изразени. От началото на есента на 2016 г. се наблюдава известна възходяща тенденция при движенията на цената на млечните произведения. При кравето сирене и при маслото тази тенденция се запазва и през първите месеци на настоящата година. Кривата на цената на кашкавала през зимните месеци има низходящ тренд, а в периода март – април се наблюдава покачване на цената. Следва стабилизирание на стойностите, но на високото ниво от началото на април.

Движението на кривата на Индекса на Тържищните Цени на млечните произведения се обуславя от движението на цените на стоките, които влизат в неговата структура² .(фиг.3)

Фиг. 3

През 2016 г. кривата на ИТЦ на млечните произведения следва типичните за тези стоки тенденции. През м. януари 2017 г. се запазва наблюдаваният от декември лек възходящ тренд на стойностите, което се дължи на посъпването на сиренето и кравето масло. През февруари стойностите се стабилизират и се

² Стоките, които влизат в структурата на този индекс са сирене – краве и овче, кашкавал "Витоша" и краве масло

наблюдава лек низходящ тренд, но остават над нивото от същия месец на предходната година. През пролетта и лятото кривата запазва плавна и устойчива тенденция нагоре, а през м. юли кривата придобива стръмен характер. Върху движението на индекса през този период най-силно рефлектира покачването на цената на кравето масло. Стойностите през м. юли се покачват значително и кривата стъпва на ниво от 1.777 пункта. Повишението на стойностите на месечна база е близо 2%, а на годишна база то е съответно 6.5%. (фиг.3)

Ретроспективният анализ на цените на млечните произведения показва, че индексът на тази група стоки е най-висок в началото на 2014 г. Рязък скок на стойностите беше наблюдаван през лятото на 2007 г. и през 2010 г. В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на индекса на млечните продукти имаше устойчив въходящ тренд. Въпреки покачването на индекса през последните месеци на 2016 и през първите седем месеца на настоящата година, стойностите остават под високите нива от 2014 г. (фиг. 4)

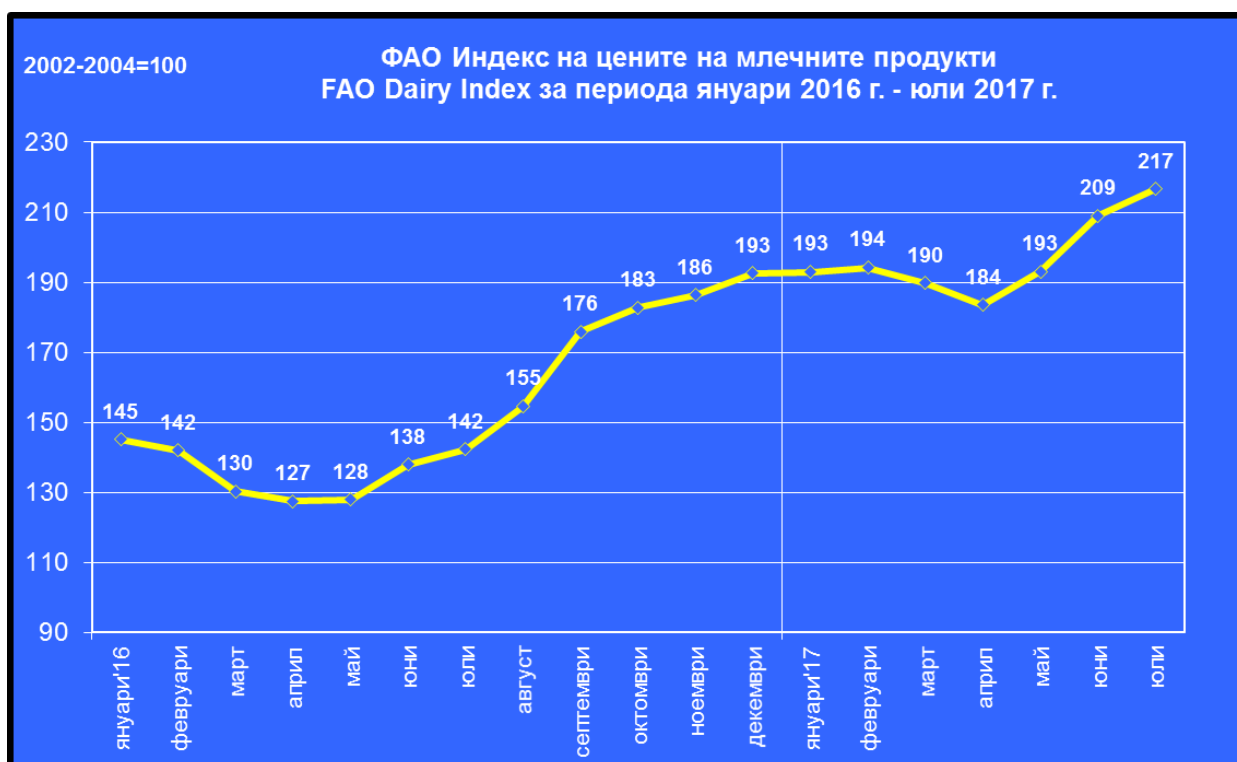
Фиг. 4

Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки.

Стойностите на ФАО³ индекса на млечните продукти⁴ на международните цени през м. юли стъпват на ниво от 216.6 пункта, което е със 7.6 пункта (3.6%) по-високо от нивото през м. юни, с 33 пункта (18%) спрямо м. април и със 74.3 пункта (52.2%) по-високо от спрямо м. юли 2016 г. Независимо от това покачване на индекса, неговите стойности са все още с 21% по-ниски от пиковото ниво, до което стигнаха през м. февруари 2014 г. Международните цени на маслото, сиренето и пълномасленото мляко продължават да се покачват. Намаляването на експортните запаси, както и повишеното търсене от азиатските вносителите доведе до покачването на цените на млечните продукт на международния пазар. (фиг.5)

В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на ФАО индекса на млечните продукти имаше устойчив въходящ тренд, последван от почти двугодишен низходящ тренд. Тенденцията се обръща през 2016 г, а в началото на 2017 г. се стабилизира и от м. март се наблюдава спад на стойностите. Трендът отново се обръща през април, за да достигне през юли максималните за последните три години стойности. (фиг.6)

Фиг. 5

³ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations, Организация за прехрана и земеделие на ООН

⁴ FAO Index of International Prices of Selected Dairy Products

Фиг. 6

Стойностните колебания на цените на **месото и месните произведения** през м. юли спрямо предходния месец са в диапазона $\pm 1.5-3\%$. Поскъпване на месечна база с 1.5% е отчетено при цената на пилето и пилешките разфасовки, кренвиршите и малотрайния колбас, а при цените на свинското месо и трайния салам има спад на стойностите с 2% .

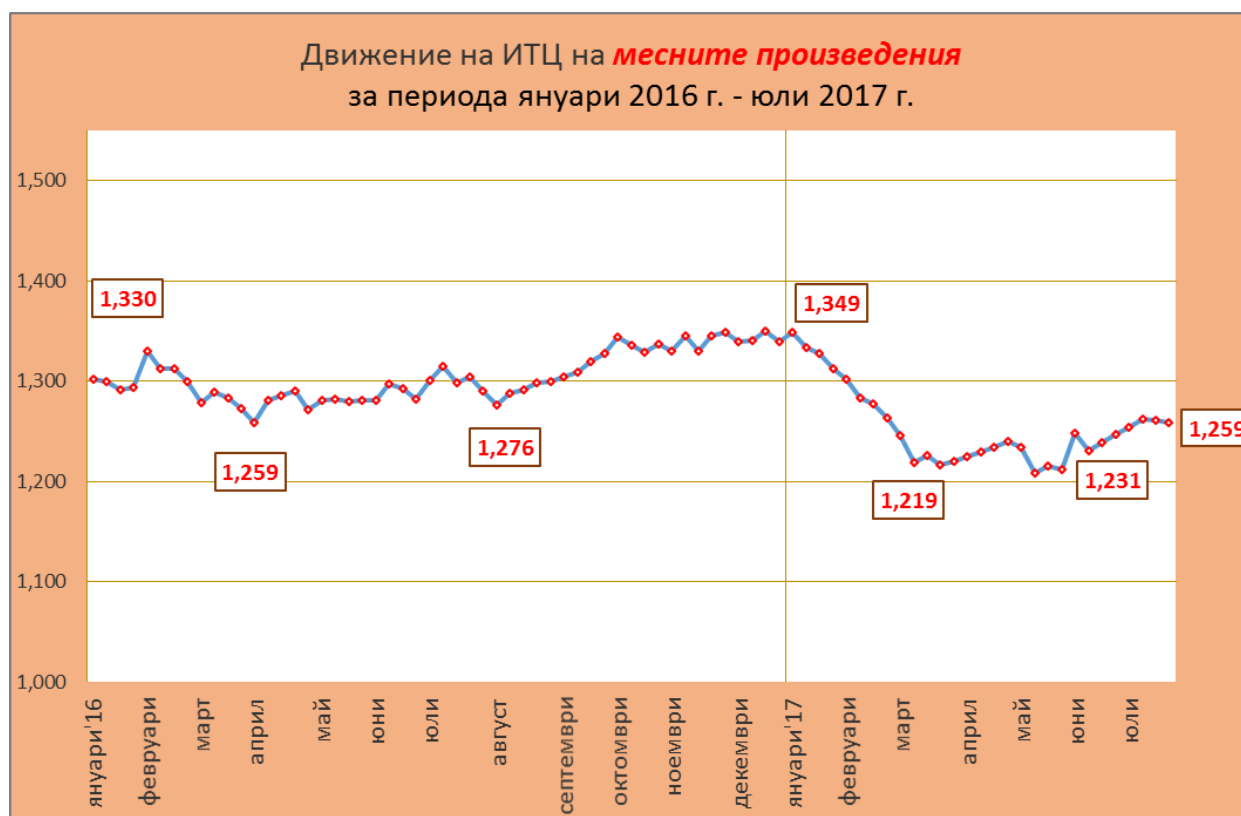
При цените на повечето риби има поевтиняване на месечна база, като само при копърката има поскъпване 5.4% . (табл. 1, фиг.11,28-37)

ИТЦ на **месото, месните произведения и рибата**⁵ е относителен измерител на общото състояние на пазара на едро на този вид хранителни стоки. С най-голямо тегло в тази група е цената на пилешкото месо. (фиг. 7,8)

Индексът на месото и месните произведения от началото на тази година има устойчив низходящ тренд, което се дължи на поевтиняването на месните произведения. В края на м. февруари този индекс стъпва на ниво от 1.264 пункта и спадът на стойностите му спрямо началото на годината е 6.3% . През м. март стойностите се стабилизират на ниското ниво от м. февруари, а през м. април трендът се обръща и кривата придобива плавен възходящ тренд. Повишението на индекса през този период се дължи на покачването на цените на свинското месо,

⁵ В структурата на индекса влизат стоките: пиле, колбаси малотрайни и шпеков салам; кренвирши; кайма и риба (скуприя).

пилешките разфасовки и някои месни произведения. През м. май стойностите отново се стабилизират, но през втората половина на юни кривата леко тръгва нагоре. През м. юли кривата се стабилизира на нивото от края на предходния месец. През последната седмица на юли индексът стъпва на ниво от 1.259 пункта. (фиг.7)

Фиг. 7

В периода 2006 – 2008 г. индексът на тази стокова група имаше устойчив възходящ тренд. През следващите години кривата следва разнопосочни тенденции. През 2014 г. стойностите трайно се движат надолу, а през 2015 и 2016 г. индексът се стабилизира на ниво от около 1.300 пункта.

През първите три месеца на 2017 г. се наблюдава рязък спад на стойностите, което се дължи на поевтиняването на месото и някои месни произведения. В периода март – юли се наблюдава ръст и стабилизиране на индекса , но много под нивото от същия период на 2016 г. (фиг. 8)

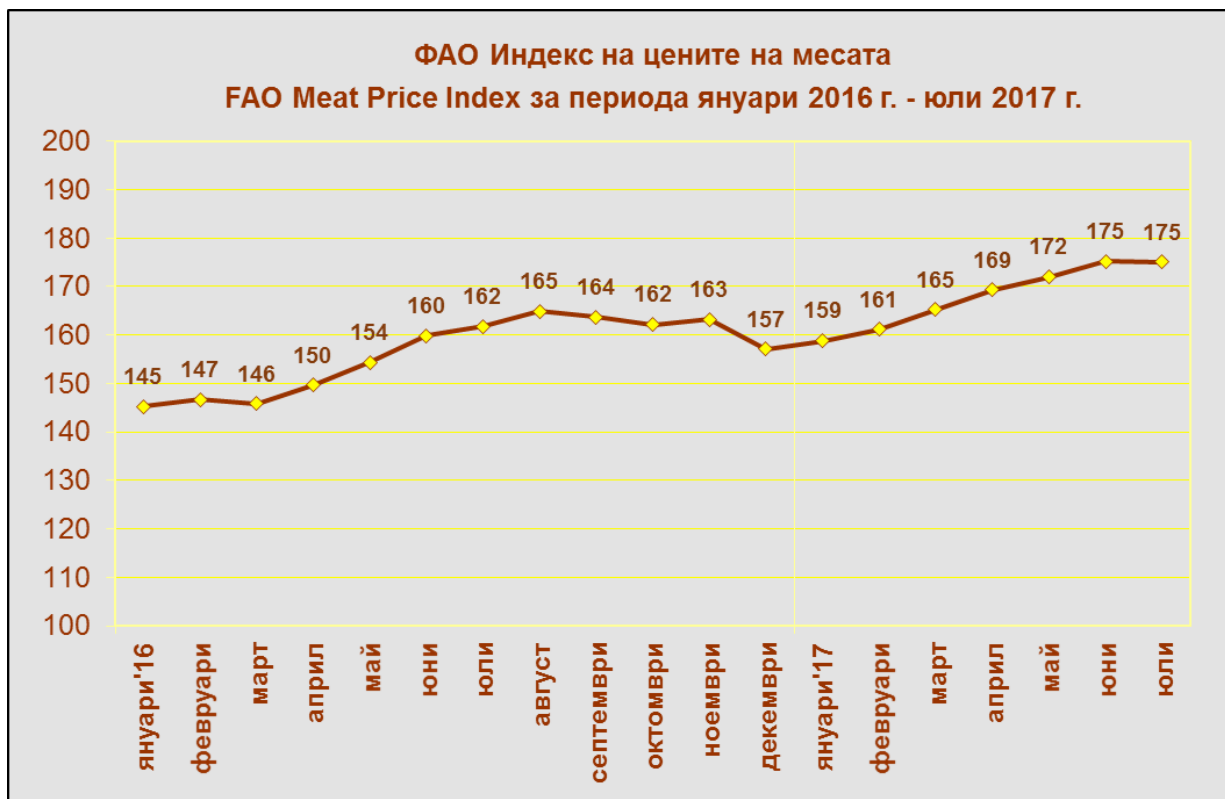
Фиг. 8

Анализът по данни на ФАО⁶ за състоянието на пазара на месо през последните години показва, че от 2009 г. цените на месните продукти започват да растат, като плавната възходяща тенденция се запазва до пролетта на 2011 г. Следва стабилизиране на кривата, като тенденцията се запазва в началото 2014 г, но стойностите остават на високото ниво от 2011 г. От средата на 2014 г. се заражда устойчив низходящ тренд, който продължава до м. март 2016 г. През м. април 2017 г. индексът стъпва на ниво от 166.6 пункта, което е с 2.8 пункта (1.7%) по-високо в сравнение с м. март. През м. юни индексът на месата се стабилизира на ниво от 175.2 пункта, което и с 3.2 пункта (1.8%) по-високо от м май. През месеците май и юни зародилата се от началото на годината тенденция на плавно покачване на стойностите се запазва. През м. юли индексът е 175.1 пункта, като стойностите са почти без промяна спрямо предходния месец. В сравнение със същия месец на миналата година индексът е с 8.2% по-висок, но е със 17.4% по-нисък от пиковите стойности, достигнати през м. август 2014 г.

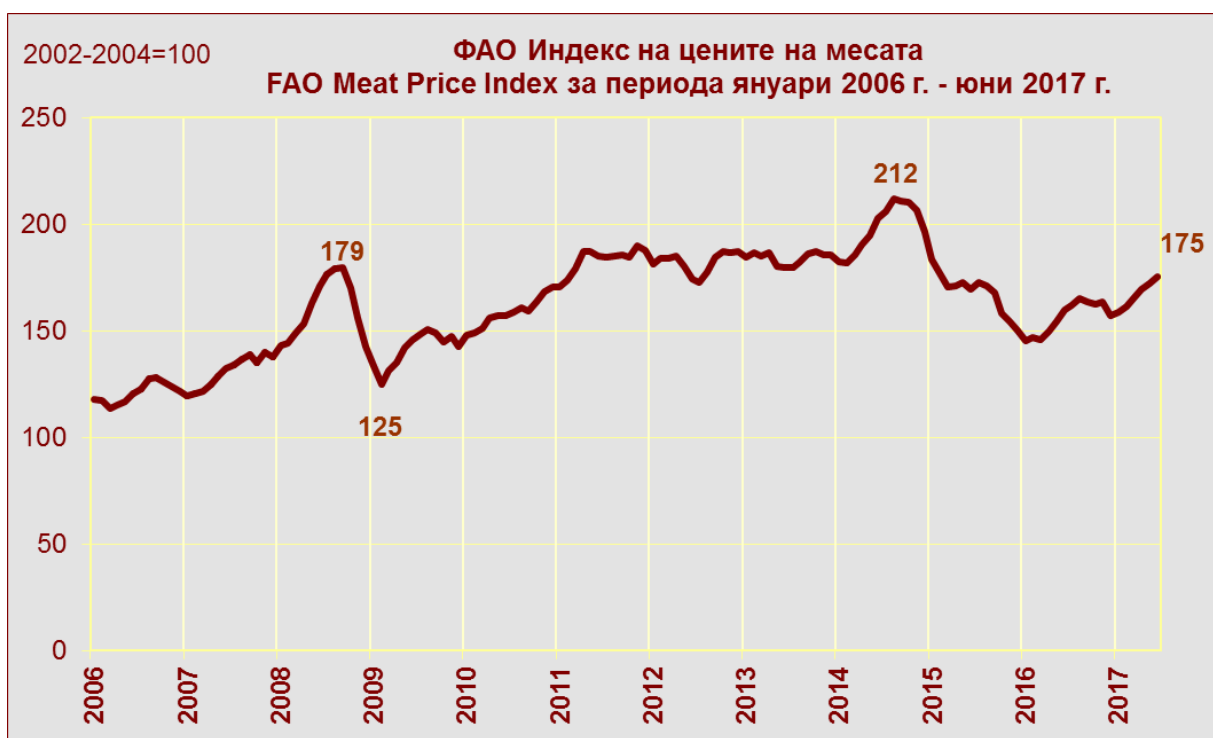
Покачването на цента на агнешкото месо през м. юли е компенсирано с понижението на котировките на говеждото, свинското и пилешкото месо. Намалението на цената на говеждото месо се дължи основно заради слабия внос

⁶ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

от САЩ, където се отбелязва ръст на собственото производство. При свинското и пилешкото месо се наблюдава повишено търсене, в резултат на което е отчетен спад на цените на международния пазар. Цената на агнешкото месо се покачва вече четвърти месец във връзка с пониженото експортно предлагане от страните в региона на Океания. (фиг. 9, 10)

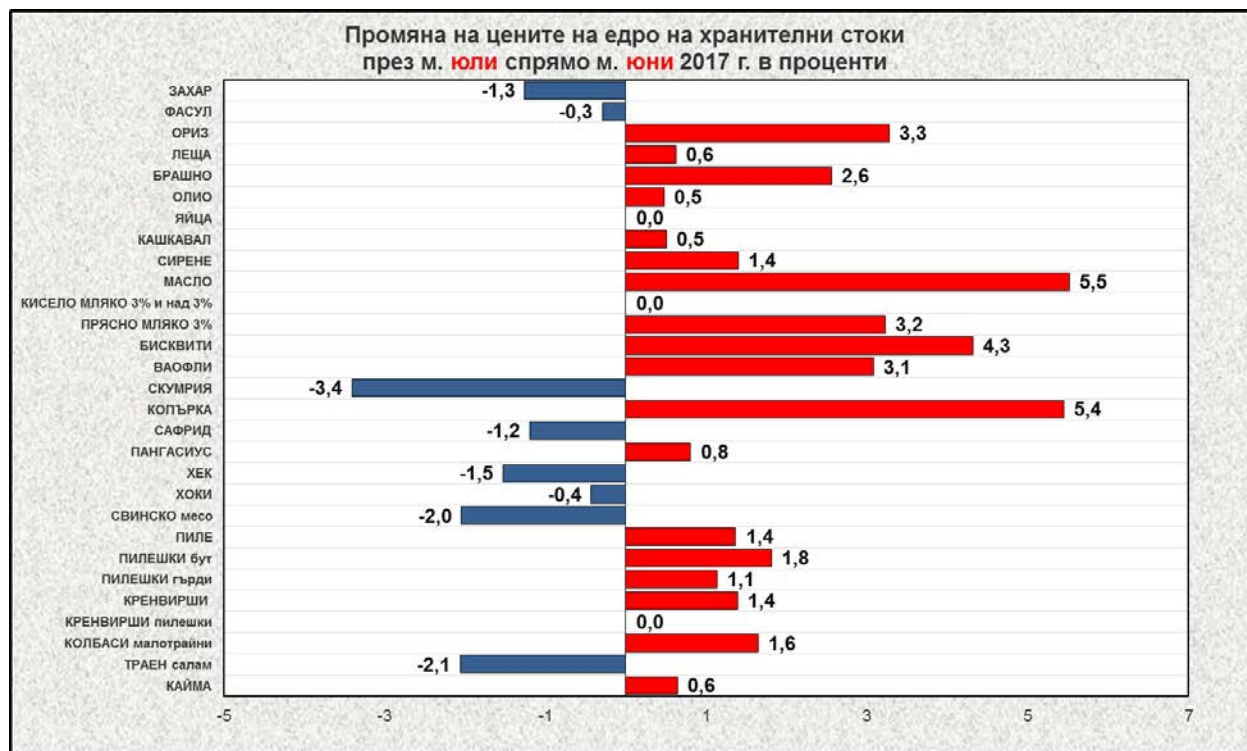
Фиг.9

Фиг.10

Таблица 1

СТОКА	юни'17	юли'17	промяна в %	промяна в лв.	юли'16	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЗАХАР	1,59	1,57	-1,3	-0,02	1,49	5,4	0,08
ФАСУЛ	3,49	3,48	-0,3	-0,01	3,09	12,6	0,39
ОРИЗ	1,83	1,89	3,3	0,06	1,86	1,6	0,03
ЛЕЩА	3,22	3,24	0,6	0,02	3,14	3,2	0,10
БРАШНО	0,78	0,80	2,6	0,02	0,79	1,3	0,01
ОЛИО	2,11	2,12	0,5	0,01	2,10	1,0	0,02
ЯЙЦА	0,17	0,17	0,0	0,00	0,15	13,3	0,02
КАШКАВАЛ	9,86	9,91	0,5	0,05	9,11	8,8	0,80
СИРЕНЕ	5,72	5,80	1,4	0,08	5,45	6,4	0,35
МАСЛО	1,63	1,72	5,5	0,09	1,25	37,6	0,47
КИСЕЛО МЛЯКО 3% и над 3%	0,75	0,75	0,0	0,00	0,72	4,2	0,03
ПРЯСНО МЛЯКО 3%	1,55	1,60	3,2	0,05	1,61	-0,6	-0,01
БИСКВИТИ	1,62	1,69	4,3	0,07	1,59	6,3	0,10
ВАОФЛИ	2,60	2,68	3,1	0,08	2,55	5,1	0,13
СКУМРИЯ	3,82	3,69	-3,4	-0,13	3,70	-0,3	-0,01
КОПЪРКА	2,02	2,13	5,4	0,11	1,98	7,6	0,15
САФРИД	3,36	3,32	-1,2	-0,04	3,06	8,5	0,26
ПАНГАСИУС	3,72	3,75	0,8	0,03	3,71	1,1	0,04
ХЕК	5,24	5,16	-1,5	-0,08	5,40	-4,4	-0,24
ХОКИ	4,63	4,61	-0,4	-0,02	4,78	-3,6	-0,17
СВИНСКО месо	6,85	6,71	-2,0	-0,14	6,60	1,7	0,11
ПИЛЕ	3,66	3,71	1,4	0,05	3,75	-1,1	-0,04
ПИЛЕШКИ бут	2,76	2,81	1,8	0,05	3,08	-8,8	-0,27
ПИЛЕШКИ гърди	7,04	7,12	1,1	0,08	7,83	-9,1	-0,71
КРЕНВИРШИ	4,31	4,37	1,4	0,06	4,42	-1,1	-0,05
КРЕНВИРШИ пилешки	3,24	3,24	0,0	0,00	3,14	3,2	0,10
КОЛБАСИ малотрайни	4,26	4,33	1,6	0,07	4,46	-2,9	-0,13
ТРАЕН салам	8,26	8,09	-2,1	-0,17	8,61	-6,0	-0,52
КАЙМА	4,65	4,68	0,6	0,03	4,54	3,1	0,14

Фиг. 11

Спрямо същия месец на миналата година при цените на едро на по-голяма част от хранителните стоки се наблюдава възходящ тренд. (табл. 1, фиг. 12)

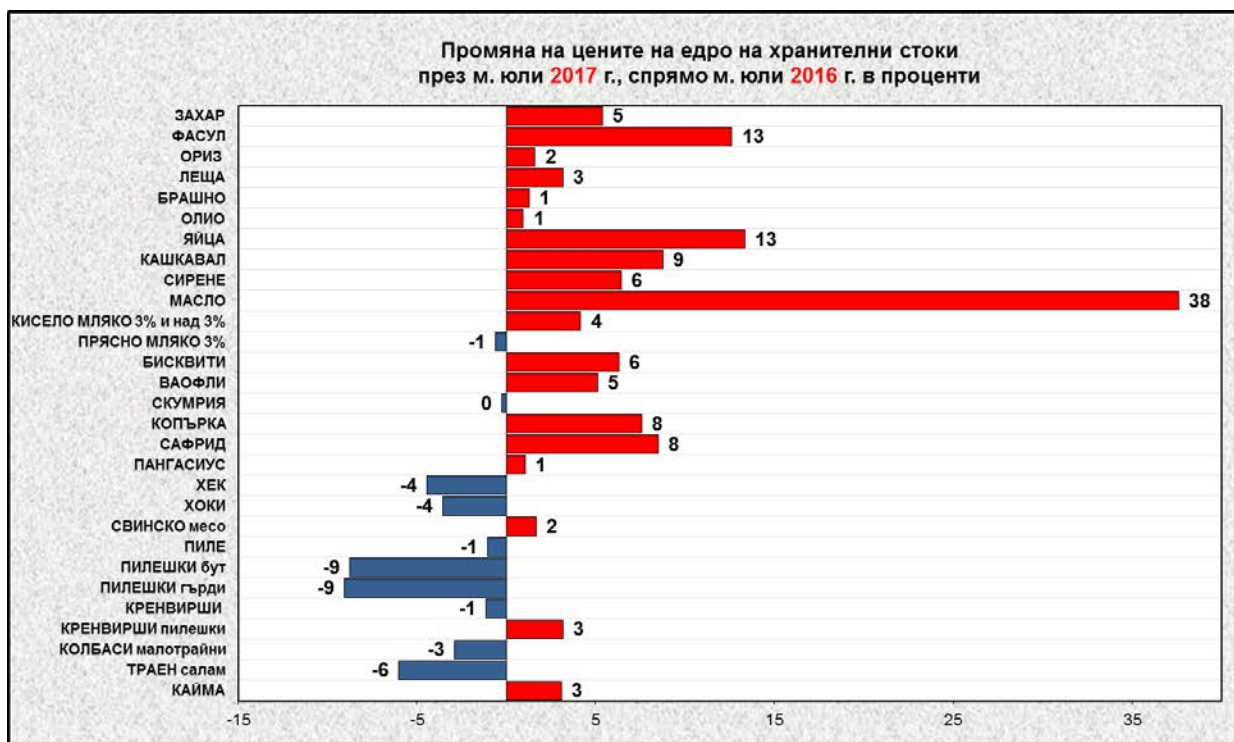
От началото на 2015 г. кривата на цената на захарта има плавен и траен възходящ тренд, който се запазва и през първите осем месеца на 2016 г. В периода септември 2016 г – април 2017 г. кривата на цената на захарта се стабилизира, но на високото ниво от м. август 2016 г. След краткотраен спад на цената, кривата отново тръгва плавно нагоре. Поскъпването на захарта през м. юли'17 спрямо м. юли'16 е 5%. (фиг. 12,16,17)

Цените на олиото и брашното се задържат на нивото от предходната година, а брашното поевтинява спрямо същия месец на миналата година с 2%. Спрямо м. юни 2016 г. яйцата поскъпват с 13%. При цената на фасула е отчетен ръст спрямо същия месец на миналата година от 13%, което е резултат от трайното му поскъпване през пролетта и лятото на предходната година. При цените на ориза и лещата се наблюдава слаб ръст на годишна база от 2-3%. (табл. 1, фиг. 12)

При цените на млечните произведения се наблюдава поскъпване на годишна база, което е най-силно изразено при кравето масло 38%. Цените на кравето сирене и на кашкавал „Витоша“ са се покачили в сравнение със същия месец на миналата годи с 6-9%. Цените на едро на киселото мляко е с 4% над нивото от същия месец на миналата година, а цената на прясното мляко се задържа около цената от предходната година.

Тенденциите при движението на цените на месото и месните произведения през м. юли тази година спрямо същия месец на предходната година са преобладаващо низходящи, като отрицателните колебания са в диапазона 5-9%. Леко поскъпване на годишна база от 2-3% има при свинското месо, кренвиршите и каймата.

Наблюденията на цените на рибата на годишна база показват възходящ тренд при копърката и сафрида, като положителните колебания са 8%. Цените на останалите риби, предмет на този анализ се доближават до нивата от предходната година. (фиг. 12)

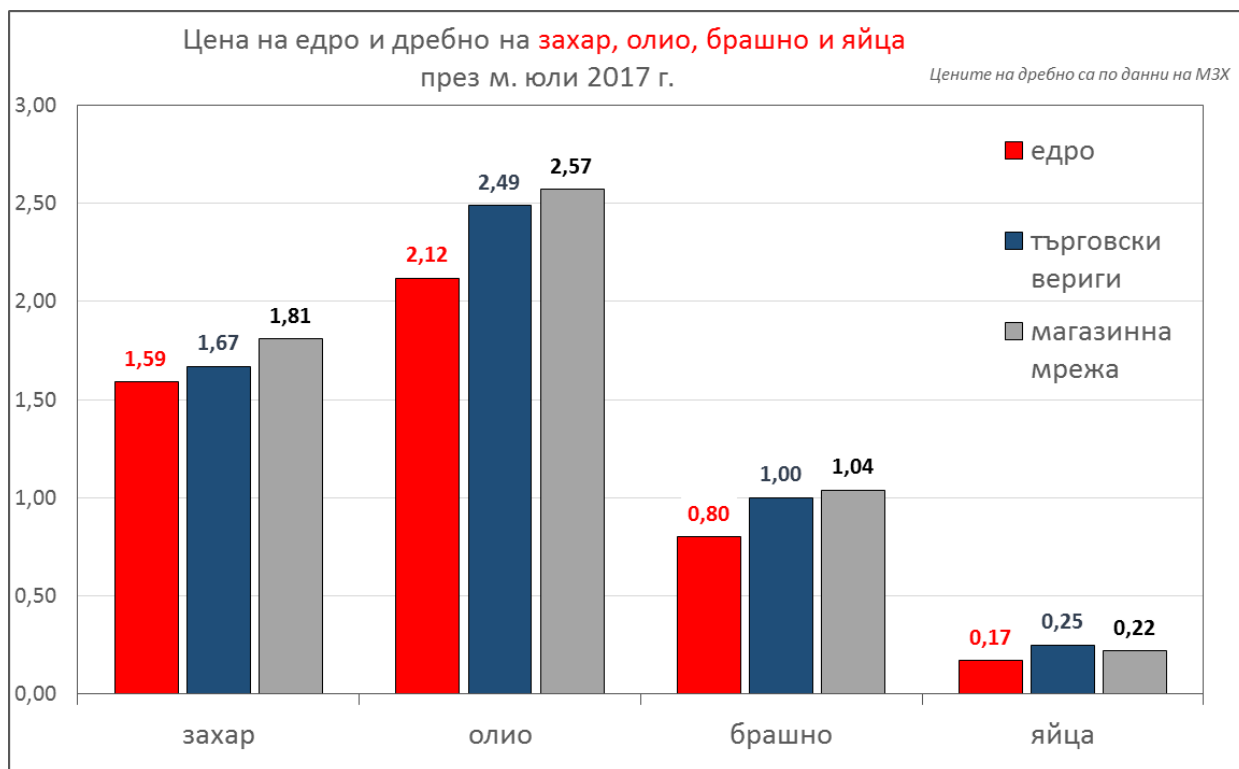

Фиг.12

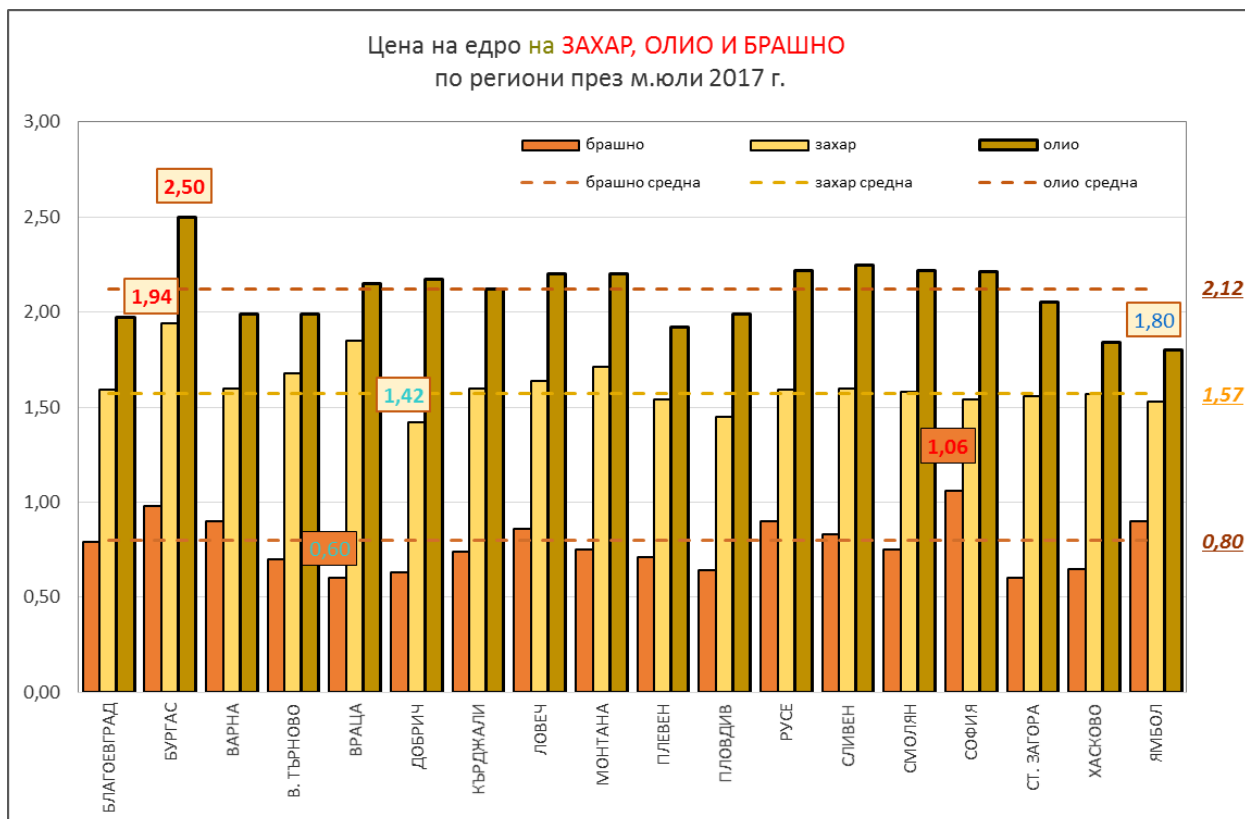
Наблюдението на цените на **дребно** на основните хранителни продукти: захар, олио, брашно и яйца показва, че през м. юли най-високи са цените в магазинната мрежа, като само при яйцата се наблюдава по-висока цена в големите търговски вериги. Надценките на цените на дребно, спрямо цените на едро, в големите търговски вериги са най-големи при брашното и яйцата, съответно 25% и 47%, следвани от олиото – 17%, а най-малка надценка има при захарта 5%. В магазинната мрежа най-голямата надценка от 30% е при брашното, при яйцата тя е 29%, при олиото 21% и при захарта 14%. (табл.2 и фиг.13)

Таблица 2

СТОКА	цени на едро на тържищата	цени на дребно в търговските вериги	надценка в %	надценка в лв.	цени на дребно в магазинната мрежа	надценка в %	надценка в лв.
захар	1,59	1,67	5	0,08	1,81	14	0,22
олио	2,12	2,49	17	0,37	2,57	21	0,45
брашно	0,80	1,00	25	0,20	1,04	30	0,24
яйца	0,17	0,25	47	0,08	0,22	29	0,05

Фиг. 13

Фиг.14

Анализът на цените на едро на основните хранителни стоки: брашно, захар и олио по **региони** показва, че отклоненията в цените в различните региони от средната за страната цена са в диапазона $\pm 20 - 40\%$.

При средна цена за страната през м. юли на брашното 0.80 лв./кг, средната цена на брашното на тържищата в област София е 1.06 лв./кг, а в област Враца 0.60 лв./кг. Най-висока цена на едро на захарта през юли е отчетена в област Бургас – 1.94 лв./кг, а най-ниска в област Добрич – 1.42 лв./кг. Най-скъпо се е търгувало през месеца олиото на тържищата в област Бургас - 2.50 лв./л, най-евтино е било то в Ямболска област – 1.80 лв./л, а средната за страната цена на олиото през месеца е 2.12 лв./л. (фиг.14)

Таблица 3 Цени на едро на хранителни стоки през м. юли 2012/2017 г.

юли	ЗАХАР	ФАСУЛ	ОРИЗ	БРАШНО	ОЛИО	ЯЙЦА	КАШКАВАЛ	СИРЕНЕ	МАСЛО	СКУМРИЯ	СВИНСКО месо	ПИЛЕ	КАЙМА
година													
2012	2,06	2,75	1,98	0,88	2,67	0,21	9,77	4,71	1,11	4,34	6,29	3,87	4,87
2013	1,89	3,39	1,89	0,94	2,55	0,16	10,55	5,40	1,24	4,02	7,35	4,04	4,97
2014	1,30	4,29	2,01	0,85	1,98	0,17	10,52	5,77	1,31	4,23	7,03	3,98	4,94
2015	1,24	3,40	2,12	0,83	2,23	0,19	9,73	5,58	1,40	4,03	7,00	3,84	4,64
2016	1,49	3,09	1,86	0,79	2,10	0,15	9,11	5,45	1,25	3,70	6,60	3,75	4,54
2017	1,57	3,48	1,89	0,80	2,12	0,17	9,91	5,79	1,72	3,68	6,71	3,71	4,68

Анализът на цените на хранителните стоки през м. юли 2017 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2012 - 2017 г.) показва, че като цяло цените се движат в сравнително тесни стойностни диапазони. Цените на захарта, ориза, брашното, олиото и яйцата се движат около нивата от 2013 – 2016 г. При млечните продукти се наблюдава ръст на годишна база спрямо предходните 2-3 години. Цените на месото, месните произведения и рибата се доближават до стойностите от предходните години. (табл.3 и фиг.15)

- През 2011 г. цената на *захарта* бележи драстичен скок и за шест месеца се покачва със 70%. В резултат на този скок цената на захарта през м. юли 2012 г. е най-висока в сравнение със същия месец на следващите години. През м. юли 2017 г. цената на захарта бележи ръст на годишна база спрямо предходните три години, но остава на по-ниско ниво спрямо периода 2012–2013 г. (фиг.16,17)

- От 2012 г. цената на *фасула* започва да расте и през м. юли 2014 г. тя е най-висока за последния шестгодишен период. От средата на същата година трендът се обръща, в резултат на което цената през юли 2016 г. е най-ниска за шестгодишния период и малко по-висока в сравнение с 2012 г. През м. юли 2017 г. цената на фасула е малко над нивото от същия месец на предходните години, като остава под нивото от м. юли единствено на 2014 г. (фиг. 24,25)

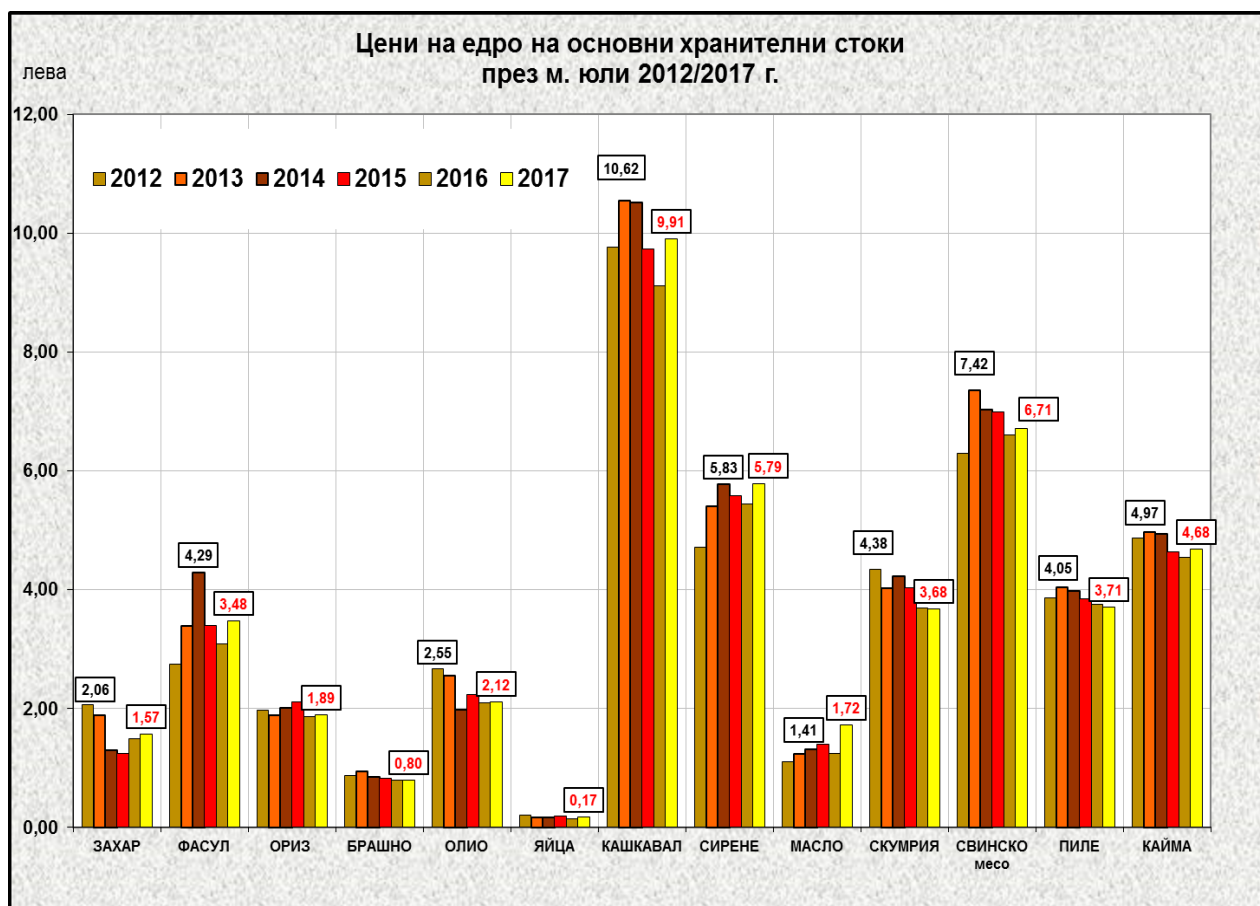
- Цената на *ориза* през последните години остава сравнително стабилна и се движи на ниво от около и малко под 1,80-2,00 лв./кг. През месец юли настоящата година цената на ориза у нас се доближава до нивото от предходните години. Стабилният характер на цената на ориза се дължи на това, че производството на ориз в страната особено в периода след 2007 г. е в известен възход и тенденциите на световния пазар на ориз не дават силно отражение върху нашия пазар. (фиг. 26,27)

- През цялата 2012 г. кривата на цената на *брашното* има възходящ тренд, в резултат на което през м. юли 2013 г. цената на брашното е най-висока за периода. През м. юли настоящата година цената на брашното е на нивата от 2014 – 2016 г. (фиг.20,21)

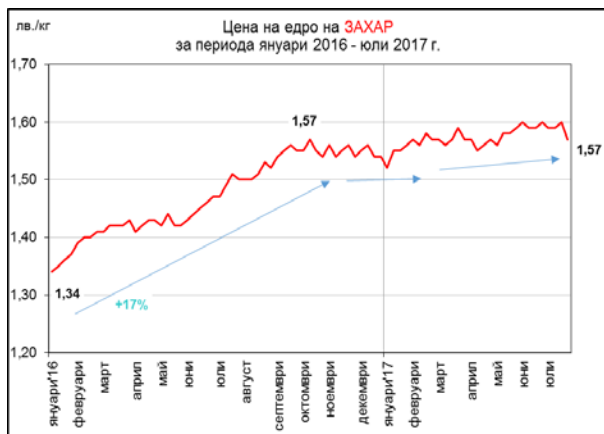
- Наред с други хранителни стоки и при *олиото* през 2012 г. се наблюдаваше трайно поскъпване. По тази причина през м. юли 2012 г. цената на олиото има най-високи стойности в сравнение със същия месец на другите години от периода. През 2015 г. беше регистрирано поскъпване на олиото, в резултат на което през м. юли същата година стойностите са на малко по-високо ниво. През м. юли на настоящата година цената на олиото се доближава до нивото от 2016 г., остава на малко по-високо ниво от 2014 г. и е над стойностите от останалите години на периода. (фиг.18,19)

- През месец юли 2017 година цените на *млечните произведения* са на по-високи нива спрямо предходните две години. Цената на кашкавал „Витоша“ следва устойчив низходящ тренд през петгодишния период 2012 – 2016 г. През м. юли на настоящата година стойностите са на по-високо ниво в сравнение с предходните две години, но остава под цената от 2013 – 2014 г. Цената на кравето сирене през тази година е на малко по-високо ниво спрямо предходните пет години, като се доближава до нивото от 2014 г. Цената на кравето масло през юли в периода 2012 – 2016 г. е стабилна и се движи около 1.35 - 1.40лв./бр. През тази година се наблюдава ръст на стойностите на годишна база спрямо предходния петгодишен период и цената достига до 1.72 лв./бр. (фиг.38-43)

- В периода 2015 – 2017 г. цените на *месото и месните* изделия имат траен и плавен низходящ тренд. През юли 2013 - 2015 г. са отчетни най-високите стойности на цената на свинското месо. Тогава се наблюдаваше и голям скок на цената на месото на световния пазар. (фиг.85) В резултат на наблюдаваното поскъпване на свинското месо у нас през последните няколко месеца, средно месечната му цена за м. юли е по-висока от 2012 г и 2016 г., но е под нивото от 2013 – 2015 г. Цената на скумрията през шестгодишния период също следва низходящ тренд, а през м. юли тази година бележи най-ниски стойности.

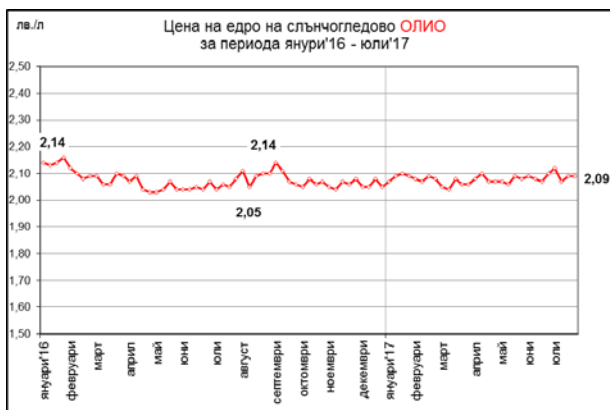
Фиг. 15

Фиг. 16

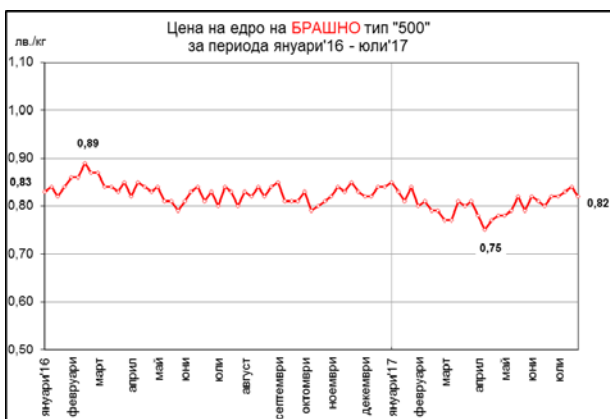
Фиг.17

Фиг. 18

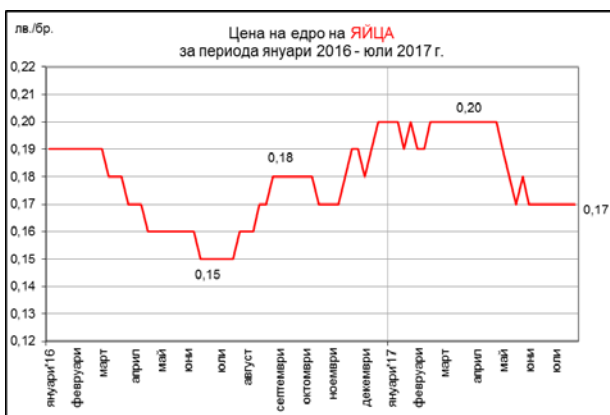
Фиг. 19

Фиг. 20

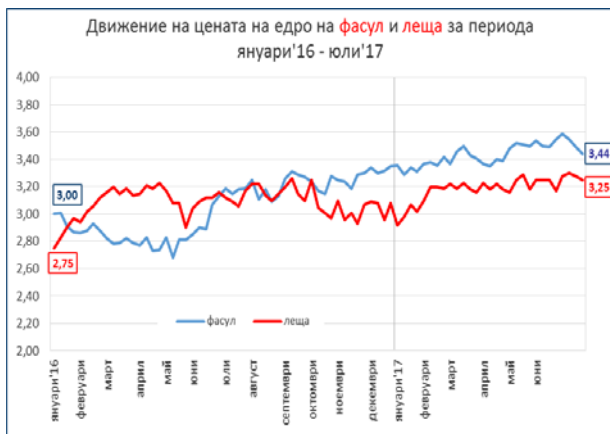
Фиг. 21

Фиг. 22

Фиг. 23

Фиг. 24

Фиг. 25

Фиг. 26

Фиг. 27

Фиг. 28

Фиг. 29

Фиг. 30

Фиг. 31

Фиг. 32

Фиг. 33

Фиг. 34

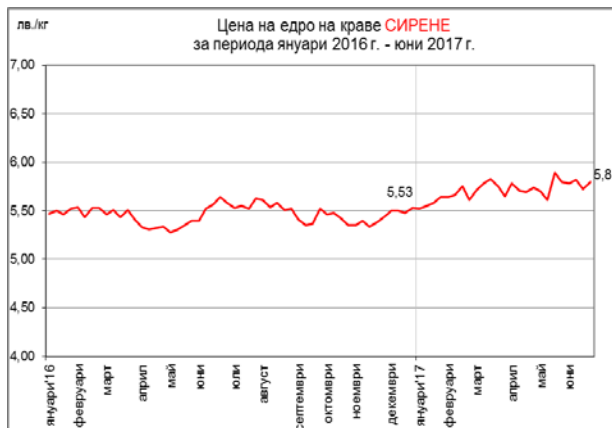
Фиг. 35

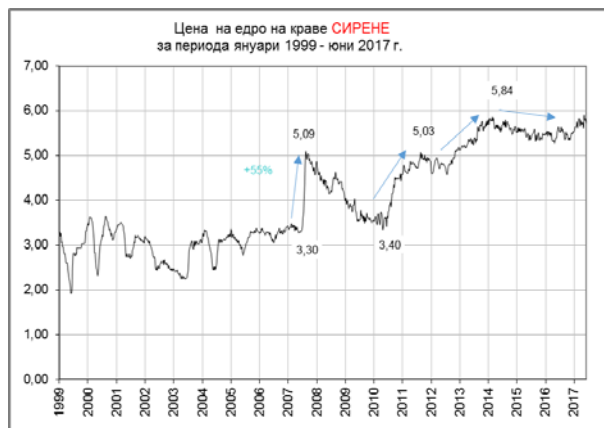
Фиг. 36

Фиг. 37

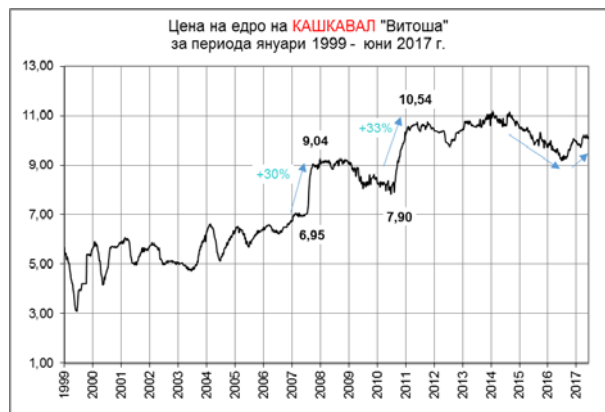
Фиг. 38

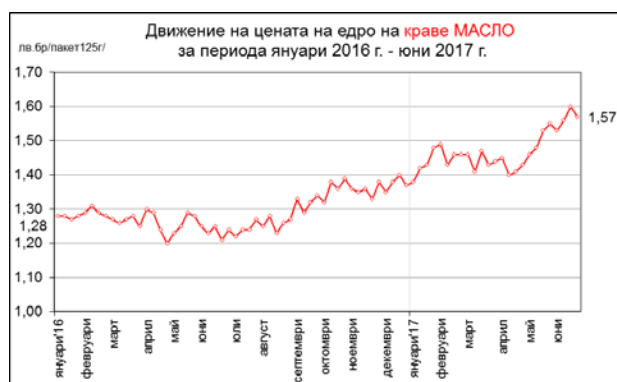
Фиг. 39

Фиг. 40

Фиг. 41

Фиг. 42

Фиг. 43

2. Плодове и зеленчуци

От късните есенни до ранните пролетни месеци относителният дял на българските плодове и зеленчуци на пазара е изключително нисък, но през летните месеци количествата българска продукция се увеличават. Наблюденията върху пазара на плодове и зеленчуци през м. юли показват, че предлаганите количества българската продукция са преобладаващи. (фиг. 44)

Съотношението между продажбите на български домати и домати от внос през месеца показва превес от 85% на българските домати. През м. юли 99% от предлаганата продукция на пазара на краставици е българско производството. Много голям е относителният дял на пазара и на българските картофи, който е 89%.

Наблюденията през последните години са, че производството на ябълки в страната е изключително малко и предлаганите количества не могат да задоволят търсенето. През месеца българските и вносните количества ябълки са съотносими, като български ябълки са 53%, а тези от внос съответно 47%.

Количествата българска продукция от праскови, кайсии и дини съставляват по-голям относителен дял от общите количества на пазара. Най-голям превес на

родното производство има при кайсиите – 74%, следвани от прасковите – 62% и дините - 54%. (фиг. 44)

Фиг. 44

Движението на кривата на ИТЦ⁷ на плодовете и зеленчуците следва характерните за тези продукти сезонни тенденции. Максимални зимни стойности се наблюдават обикновено в периода януари – февруари, а минималните летни стойности, в зависимост от конкретните метеорологични стойности се регистрират през август.

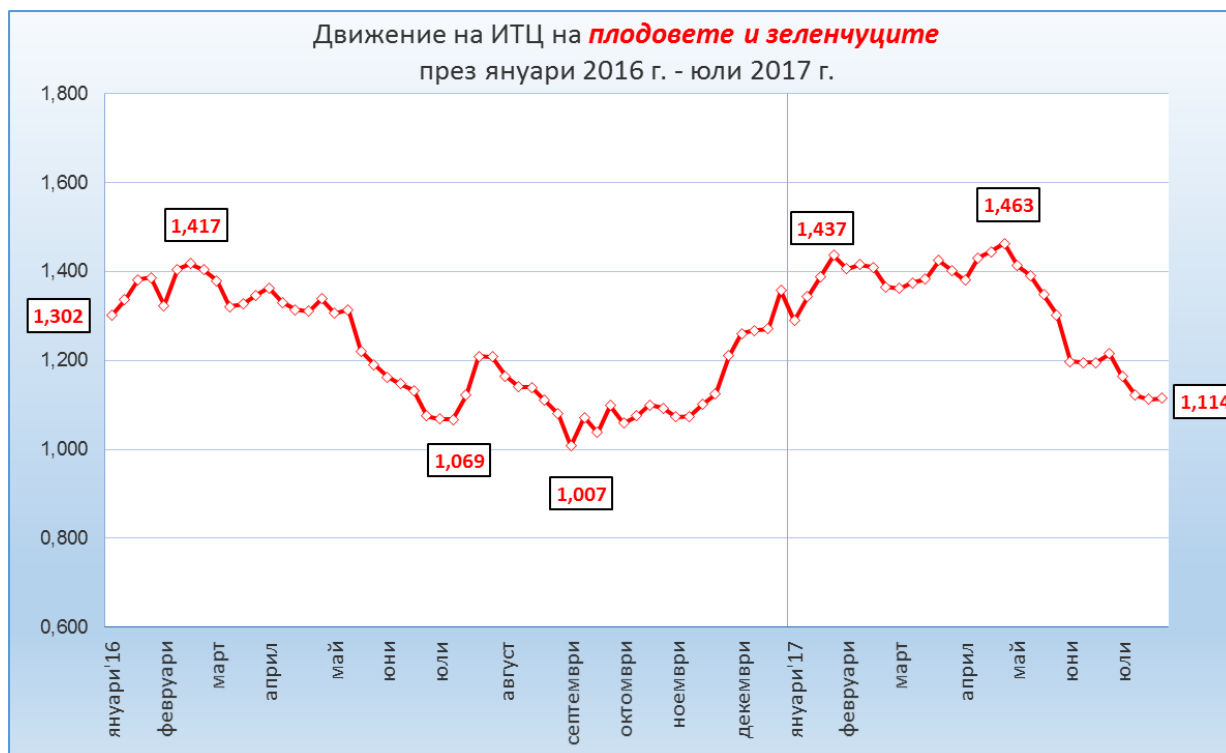
През първата седмица на годината се наблюдава известен спад на стойностите, свързан с понижената търговска активност на населението непосредствено след празниците. През следващите седмици на януари кривата отново придобива стръмен възходящ тренд. В този период се наблюдава значително поскъпване на повечето оранжерийни зеленчуци и на някои плодове. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.437 пункта, като повишението на стойностите спрямо началото на януари е 11.5%. (фиг. 45)

В началото на м. февруари индексът на плодовете и зеленчуците стартира от ниво 1.406 пункта и през целия месец кривата има низходящ характер, което е в резултат на стабилизирането и слабото понижение на цените на зеленчуците.

В началото на м. март трендът се обръща и стойностите започват да се покачват. В този период се наблюдава поскъпване на оранжерийните домати, зелето, зрелия чесън. През последната седмица на месеца се забелязва успокояване на пазара на плодове и зеленчуци и индексът бележи лек спад. В края на периода кривата стъпва на ниво от 1.403 пункта, като остава над стойностите от същия период на миналата година.

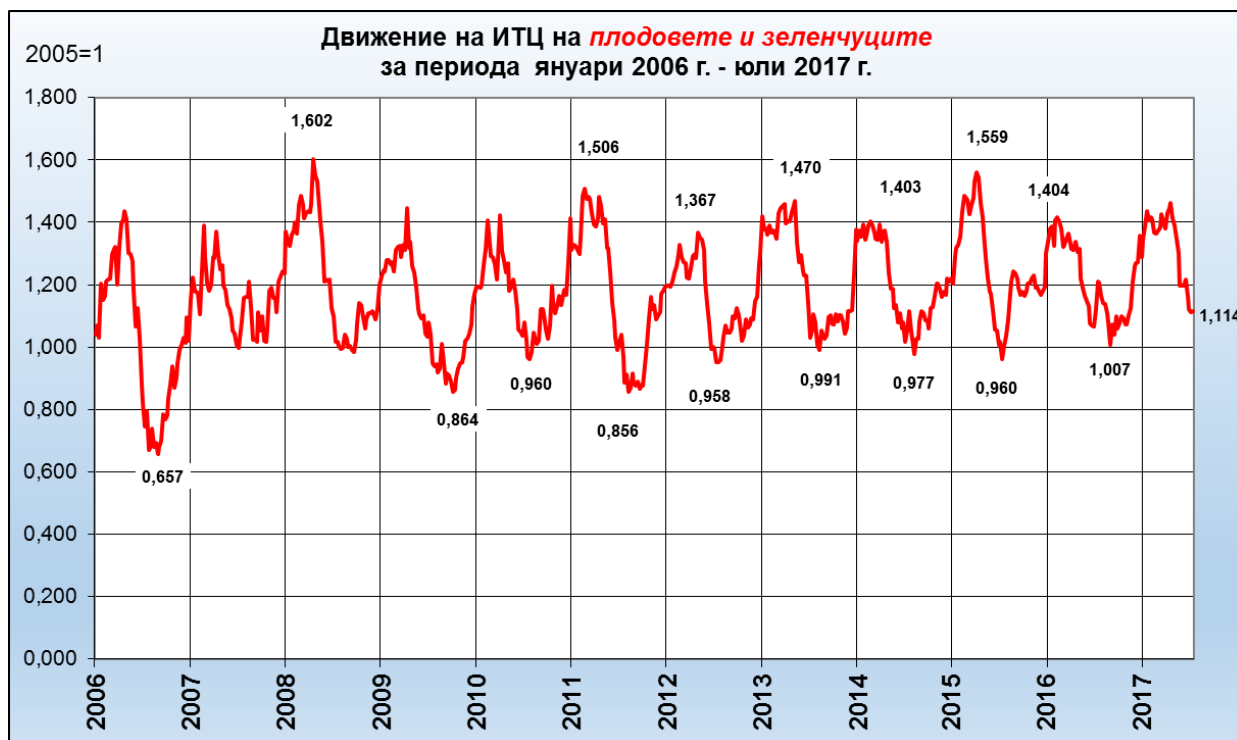
Трендът на индекса през м. април е устойчиво възходящ. Причина за покачването на стойностите през месеца е поскъпването на домати, зелето и повечето плодове. Наблюдаваното необичайно застудяване в средата на април, както и повишената търговска активност около Великденските празници рефлектира върху цените и съответно върху движението на кривата на индекса на плодовете и зеленчуците. От последната седмица на април се наблюдава обръщане на тенденцията на кривата и трендът е низходящ. Тази тенденция се запазва през следващите два месеца. Причина за този спад на индекса е сезонното поевтиняване на плодовете и зеленчуците, които са в активен период на производство и предлагане. В края на юни се наблюдава известно задържане на стойностите, свързано с лекото поскъпване на някои плодове, които са в края на активния сезон. От началото на м. юли кривата отново следва низходящ тренд и през последните седмици на месеца стойностите се стабилизират на ниво от 1.114 пункта. В сравнение със същия период на предходната година индексът се стабилизира на по-ниско ниво. През м. юли 2016 г. се наблюдаваше нетипично покачване на стойностите, свързано с краткотрайното поскъпване на зеленчуците. (фиг.45)

⁷ В състава на този индекс са включени следните стоки: ябълки български и ябълки от внос, картофи български и от внос, лук зрял, чесън зрял, домати оранжерийни и домати от внос, краставици оранжерийни и от внос, пипер зелен, зеле, банани, портокали и лимони

Фиг. 45

Анализът на движението на кривата на индекса през годините показва, че най-високи зимни стойности са отчетени през 2008 г., а на най-ниско ниво индексът се е стабилизирал през лятото на 2006 г. (фиг. 46)

Фиг. 46

Таблица 4

СТОКА	юни'17	юли'17	промяна в %	промяна в лв.	юли'16	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЯБЪЛКИ	1,47	1,47	0	0,00	1,17	26	0,30
ЧЕРЕШИ	2,44	2,72	11	0,28	3,49	-22	-0,77
КАЙСИИ	1,92	1,21	-37	-0,71	2,02	-40	-0,81
ПРАСКОВИ	3,41	1,15	-66	-2,26	1,30	-12	-0,15
ДИНИ	1,10	0,46	-58	-0,64	0,49	-6	-0,03
БАНАНИ	2,24	2,12	-5	-0,12	2,34	-9	-0,22
ЛИМОНИ	2,71	2,94	8	0,23	3,94	-25	-1,00
КАРТОФИ	0,76	0,63	-17	-0,13	0,61	3	0,02
КАРТОФИ внос	0,68	0,75	10	0,07	0,48	56	0,27
ЛУК зрял	0,68	0,63	-7	-0,05	0,72	-13	-0,09
ЛУК зрял внос	0,56	0,55	-2	-0,01	0,60	-8	-0,05
ЧЕСЪН зрял	4,73	4,23	-11	-0,50	4,17	1	0,06
ЧЕСЪН зрял внос	5,74	3,82	-33	-1,92	4,85	-21	-1,03
ДОМАТИ от открити площи	2,20	1,38	-37	-0,82	1,72	-20	-0,34
ДОМАТИ оранжерийни	1,75	1,34	-23	-0,41	1,39	-4	-0,05
ДОМАТИ внос	1,31	1,17	-11	-0,14	1,28	-9	-0,11
КРАСТАВИЦИ от открити площи	2,16	1,22	-44	-0,94	1,60	-24	-0,38
КРАСТАВИЦИ оранжерийни	1,14	1,06	-7	-0,08	1,43	-26	-0,37
КРАСТАВИЦИ внос	0,99	0,84	-15	-0,15	0,88	-5	-0,04
ПИПЕР зелен	1,94	1,50	-23	-0,44	1,20	25	0,30
ЗЕЛЕ	0,51	0,45	-12	-0,06	0,59	-24	-0,14
ТИКВИЧКИ	0,84	0,65	-23	-0,19	0,82	-21	-0,17
МОРКОВИ	0,93	0,78	-16	-0,15	0,69	13	0,09

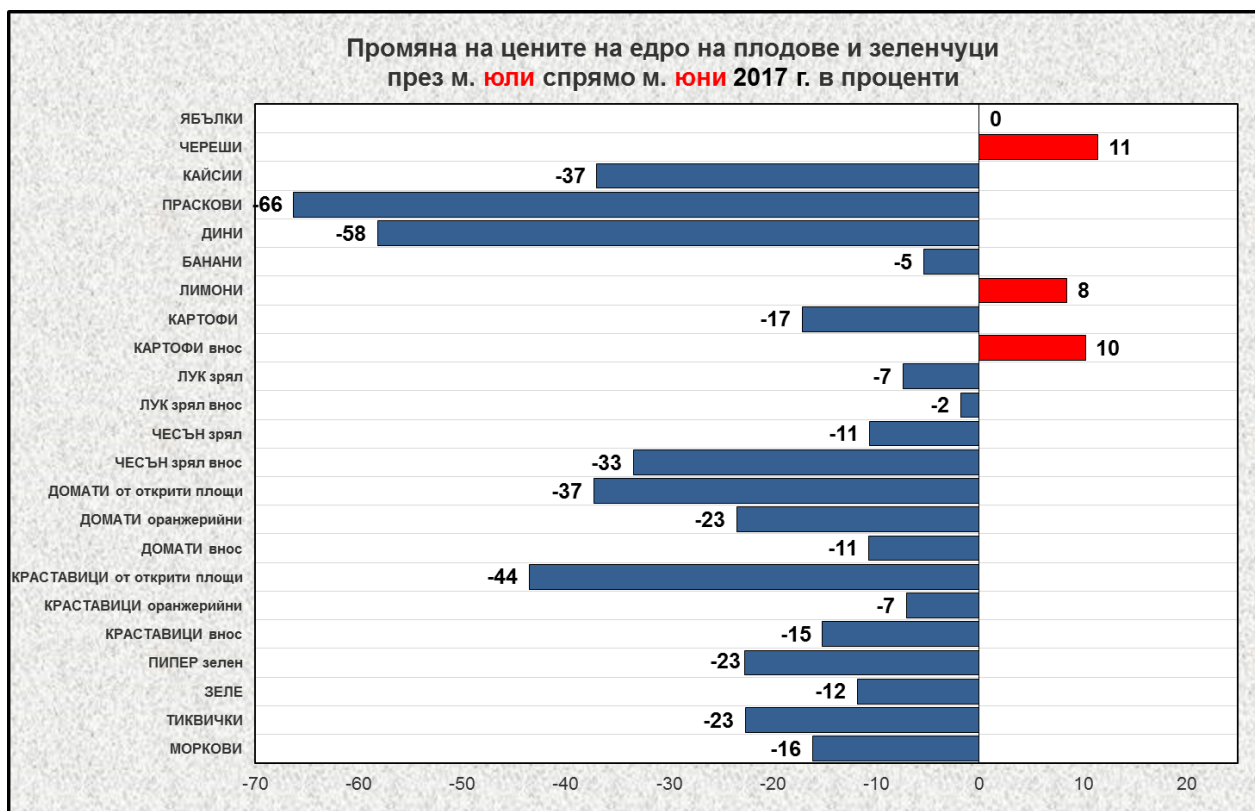
При движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. юли спрямо м. юни се наблюдават преобладаващо низходящи тенденции. (табл. 4 и фиг.47)

Цената на едро на домати бележи спад на месечна база с 25-35% (фиг.48,49) При краставиците също се наблюдава значително поевтиняване, което е по-силно изразено при краставиците от открити площи, които поевтиняват на месечна база с 44%. (фиг. 52,53)

Спадът на цените на другите зеленчуци е в диапазона 15-30%. (фиг. 54-62)

Колебанията на цените на плодовете, които са в активен период на предлагане са преобладаващо надолу. Поевтиняването на кайсиите, прасковите и дините е в диапазона е 37-66%. (фиг. 63-67)

Поскъпване през м. юли на месечна база от 8-10% има при черешите и лимоните.

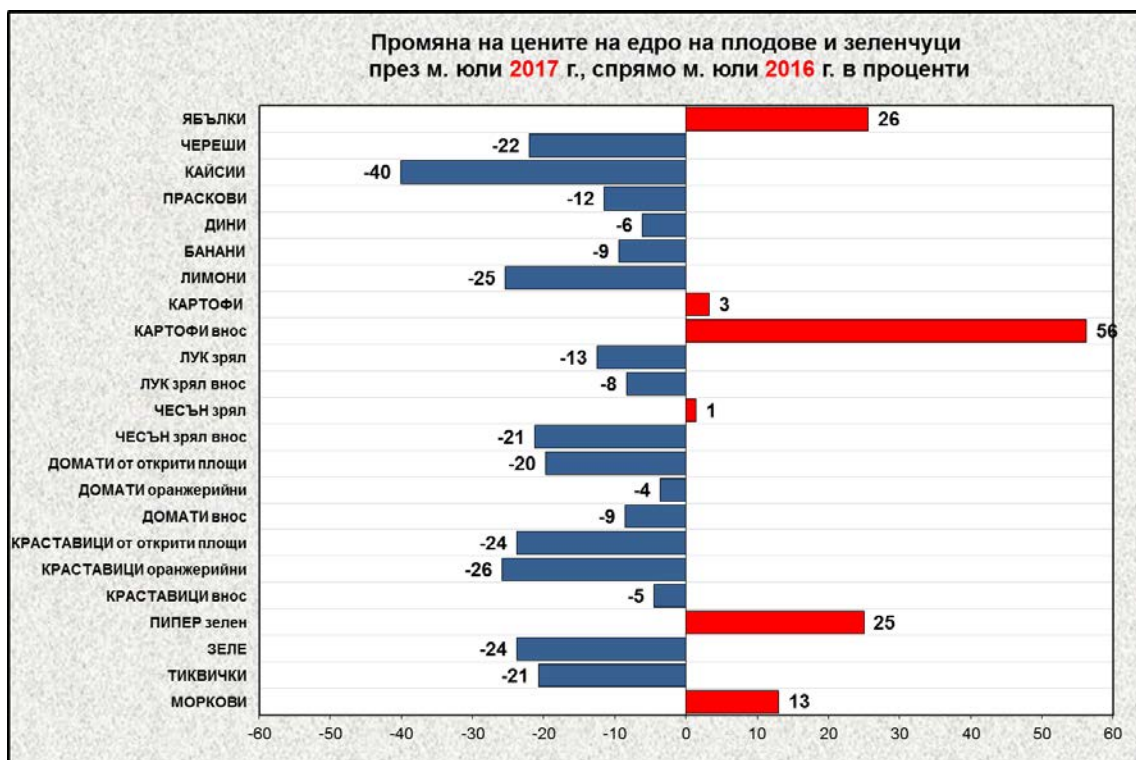

Фиг. 47

В сравнение със същия месец на миналата година при цените на плодовете и зеленчуци наблюдаваните тенденции са разнопосочни, но преобладават низходящите. (табл.4 и фиг.48)

През м. юли спрямо същия месец на миналата година е отчетен спад на цените на повечето зеленчуци, предмет на този анализ. Поевтиняването на годишна база на домати и краставиците е в диапазона 10-25%. Тиквичките, зелето, зрелият лук и чесъна също поевтиняват средно с 20%. По-високи цени през тази година са регистрирани при зеления пипер и картофите от внос.

През м. юли 2017 г. се наблюдава поевтиняване на годишна база и при по-голяма част от плодовете. Намалението на цените на едро на кайсиите е 44%, на черешите и лимоните 22-25%, а прасковите, дините и бананите поевтинят с около 10%. През месеца има поскъпване на годишна база на ябълките – 26%.

Фиг. 48

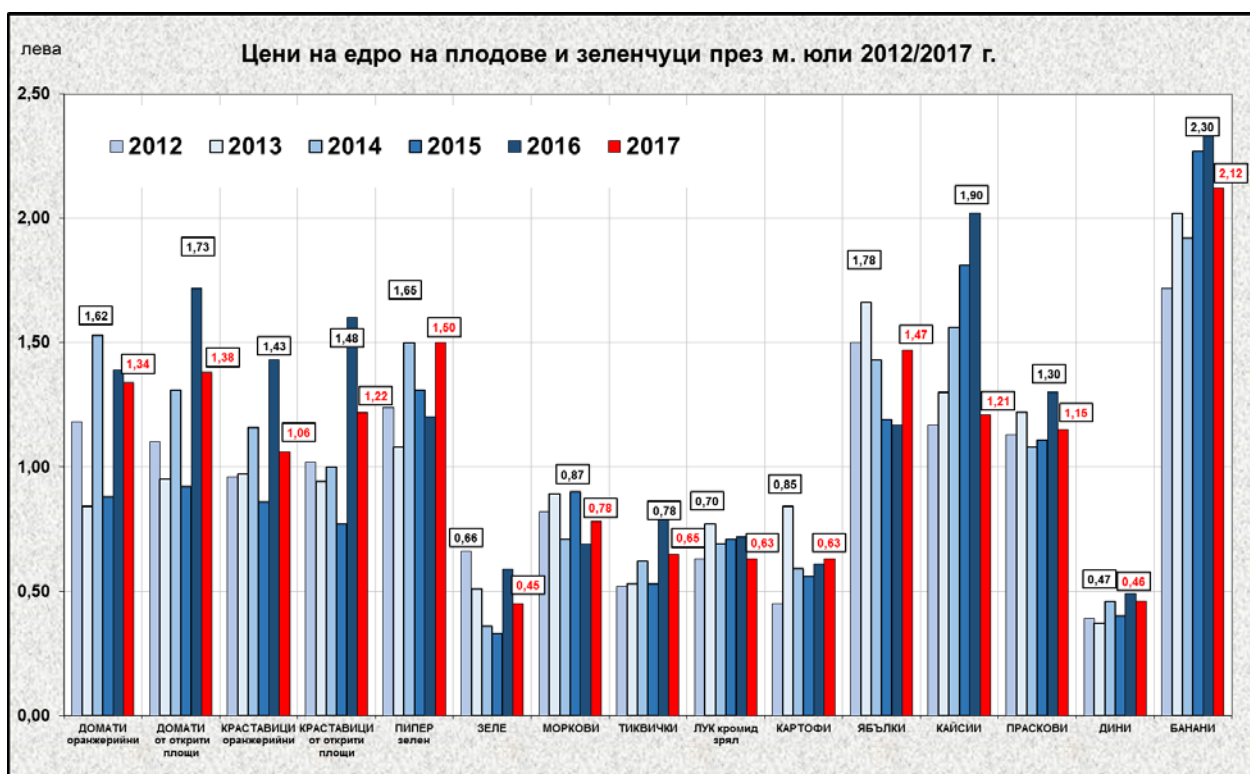
Анализът на движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. юли 2017 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2012 – 2017 г.) показва следните тенденции: (табл. 5 и фиг. 49)

- Плодовете и зеленчуците имат изцяло сезонен характер, а цените им силно се влияят от конкретните климатични и метеорологични условия. По тази причина цените на тези стоки са силно чувствителни и варират в сравнително големи диапазони за кратки времеви периоди.

- По същата причина относителният дял на количествата българска продукция през м. юли на последните шест години е функция и от конкретните метеорологични условия.

Таблица 5 Цени на едро на зеленчуци и плодове през м. юли 2012/2017г.

юли	ДОМАТИ оранжерийни	ДОМАТИ от открити площи	КРАСТАВИЦИ оранжерийни	КРАСТАВИЦИ от открити площи	ПИПЕР зелен	ЗЕЛЕ	МОРКОВИ	ТИКВИЧКИ	ЛУК кромид зрял	КАРТОФИ	ЯБЪЛКИ	КАЙСИИ	ПРАСКОВИ	ДИНИ	БАНАНИ
година															
2012	1,18	1,10	0,96	1,02	1,24	0,66	0,82	0,52	0,63	0,45	1,50	1,17	1,13	0,39	1,72
2013	0,84	0,95	0,97	0,94	1,08	0,51	0,89	0,53	0,77	0,84	1,66	1,30	1,22	0,37	2,02
2014	1,53	1,31	1,16	1,00	1,50	0,36	0,71	0,62	0,69	0,59	1,43	1,56	1,08	0,46	1,92
2015	0,88	0,92	0,86	0,77	1,31	0,33	0,90	0,53	0,71	0,56	1,19	1,81	1,11	0,40	2,27
2016	1,39	1,72	1,43	1,60	1,20	0,59	0,69	0,82	0,72	0,61	1,17	2,02	1,30	0,49	2,34
2017	1,34	1,38	1,06	1,22	1,50	0,45	0,78	0,65	0,63	0,63	1,47	1,21	1,15	0,46	2,12

Фиг. 49

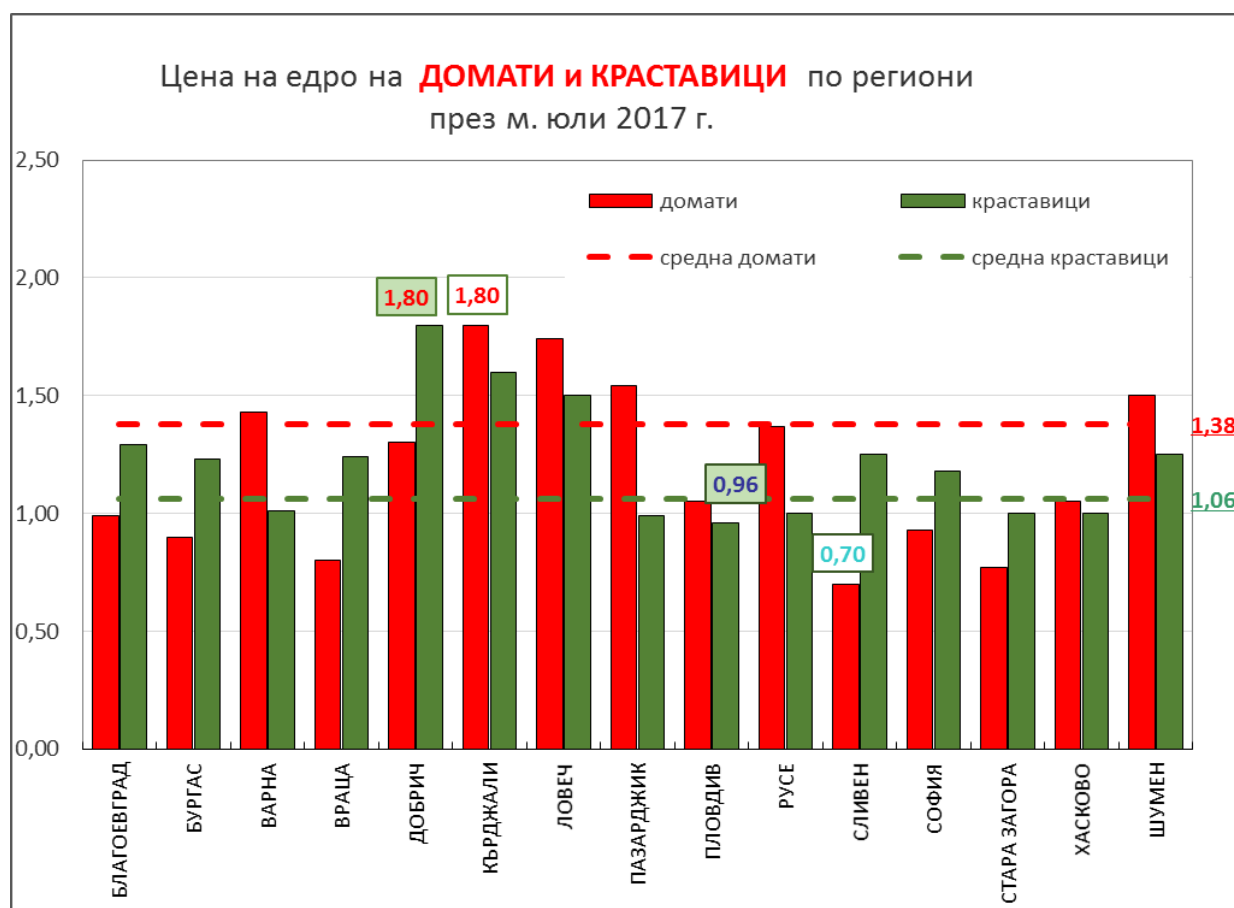
- Цените на българските домати през м. юли 2017 г. са на по-ниско ниво спрямо същия месец на 2016, доближават се до нивата от 2014 г. и са по-високи спрямо 2012, 2013 и 2015 г.
- Цената на българските краставици през м. юли на настоящата година е по-ниска спрямо миналата година и като цяло остава над нивата периода 2012 – 2015 г.
- Цената на картофите през тази година е близка до нивата от предходните години и остава много под нивото от м. юли 2013 г.
- При цената на зеления пипер през месеца са регистрирани по-високи цени спрямо предходния петгодишен период и е на нивото от същия месец на 2014 г.
- Цените на зелето, морковите, тиквичките и зрелия лук като цяло се доближават до нивата от предходните години.
- Цената на едро на ябълките през месец юли 2017 г. е по-висока в сравнение със същия месец на предходните две години, но е под нивата от периода 2012 – 2013 г.
- Цените на кайсиите, прасковите и дините през м. юли настоящата година се движат около и малко под нивата от предходните години.

- Цените на бананите през м. юли 2017 г. е по-ниска в сравнение със същия месец на предходните две години и по-висока спрямо м. юли на периода 2012 - 2014 г.

Анализът на цените на едро на плодовете и зеленчуците по *региони* показва, че отклоненията на цените в различните региони от средната за страната цена са значителни и достигат до 60 - 80%. (фиг.50,51)

При средна за страната цена на едро на домати 1.38 лв./кг, цената на тържищата в област Кърджали е 1.80 лв./кг, а в област Сливен тяхната цена през месеца е била 0.70 лв./кг.

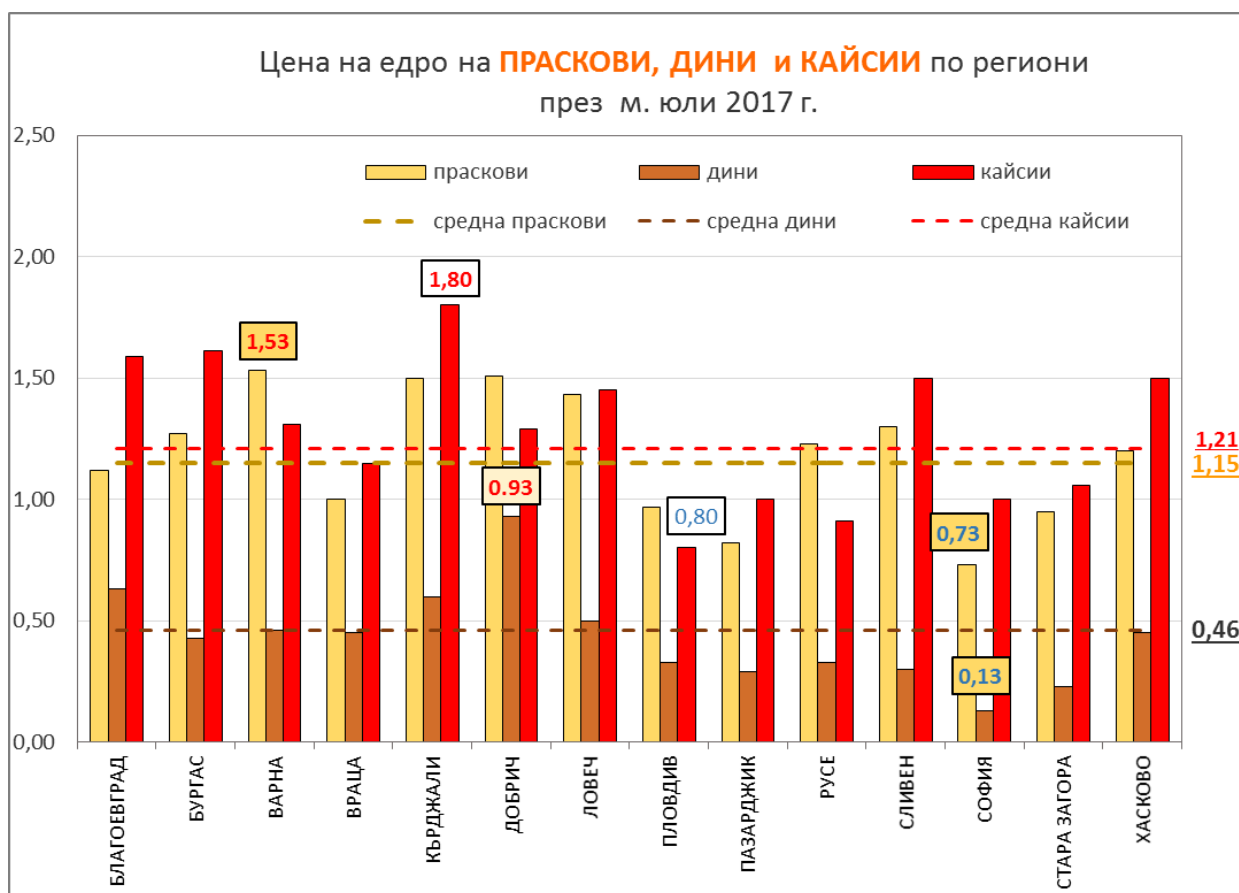
Най-висока цена на краставиците през м. юли е регистрирана в област Добрич – 1.80 лв./кг, най-ниска е била в Пловдив – 0.96 лв./кг, а средната цена за страната на краставиците през месеца е 1.06 лв./кг. (фиг. 50)

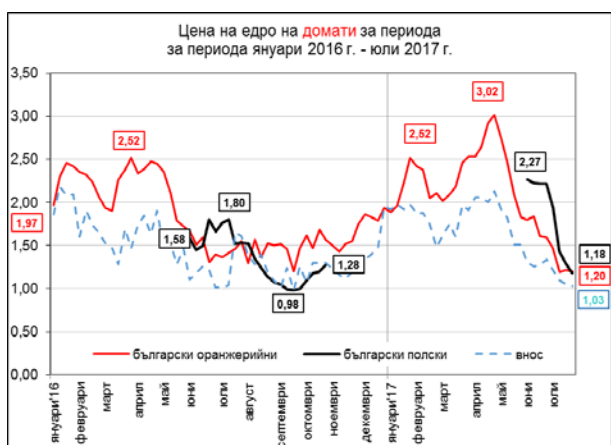
Фиг. 50

През м. юли средната цена на прасковите е 1.15 лв./кг. Максимални стойности са регистрирани във Варна – 1.53 лв./кг, а минималните отчетени цени са в София – 0,73 лв./кг. Кайсиите са се търгували най-скъпо в област Кърджали –

1.80 лв./кг, а най-евтини те са били в област Пловдив – 0.80 лв./кг. Средната цена на кайсиите през месеца е 1.21 лв./кг. При средна за страната цена на дините 0.46 лв./кг, цената им на едро в Добрич е 0.93 лв./кг, а в София 0.13 лв./кг. (фиг.51)

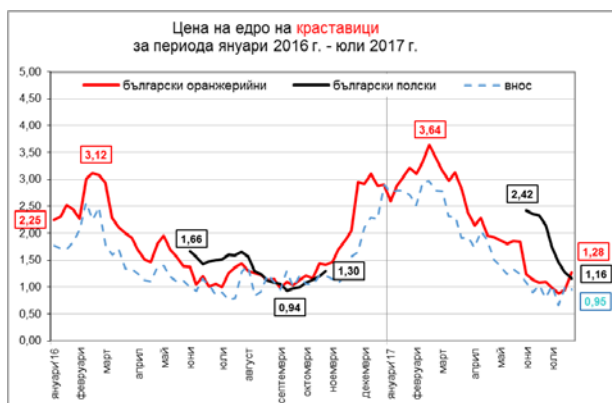
Фиг. 51

Фиг. 52

Фиг. 53

Фиг. 54

Фиг. 55

Фиг. 56

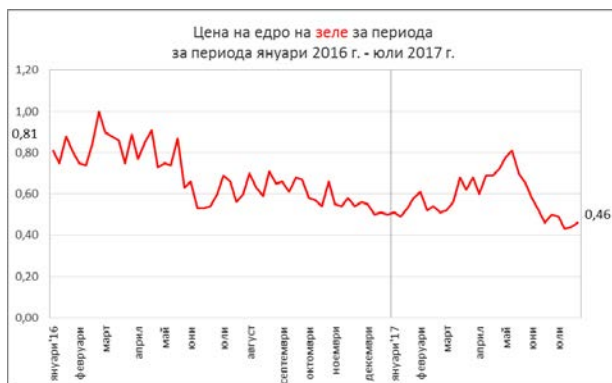
Фиг. 57

Фиг. 58

Фиг. 59

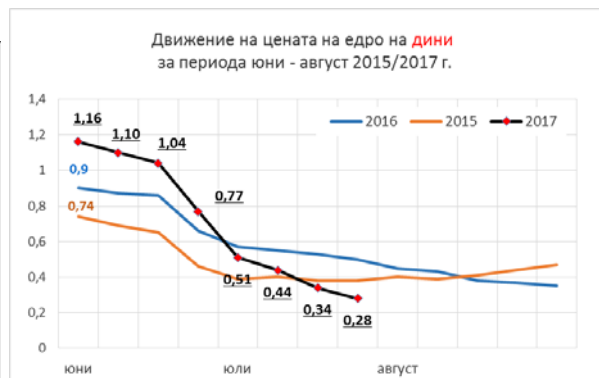
Фиг. 60

Фиг. 61

Фиг. 62

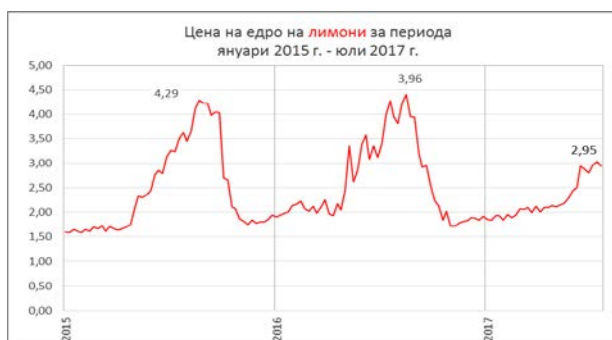
Фиг. 63

Фиг. 64

Фиг. 65

Фиг. 66

Фиг. 67

3. Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)

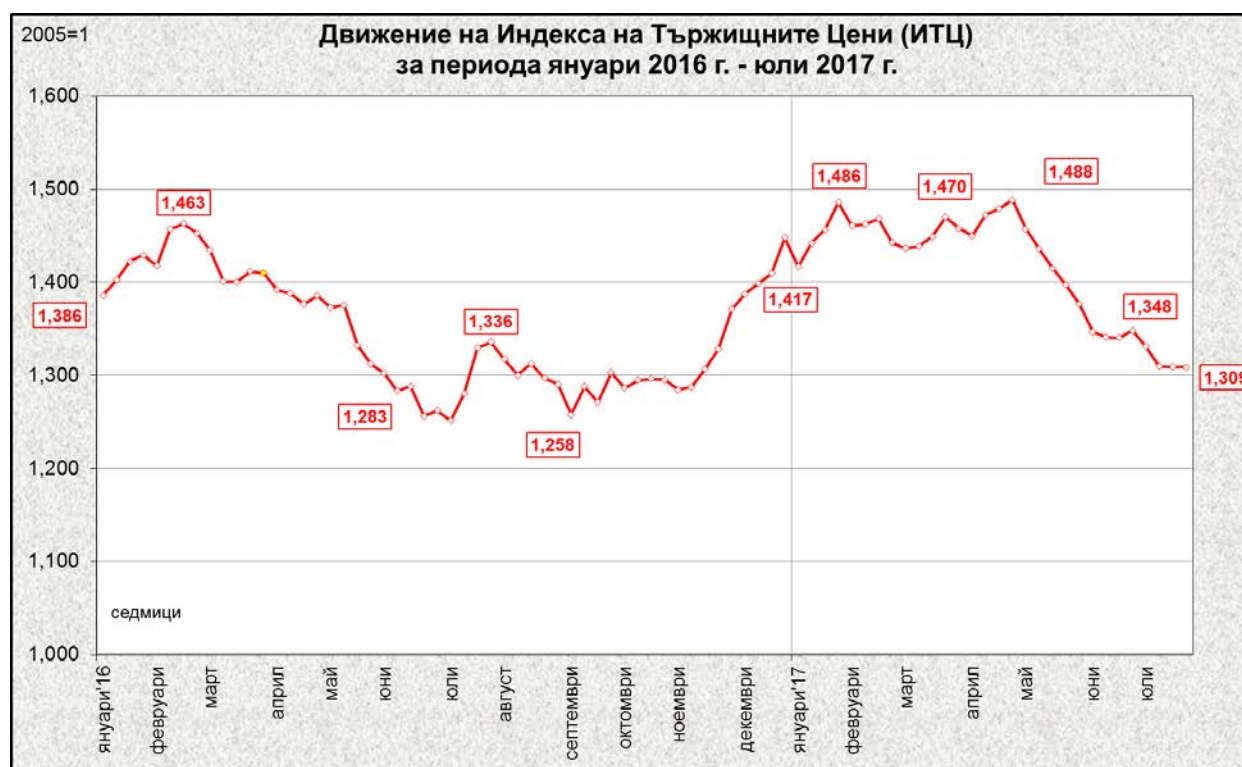
След краткотрайния спад на кривата на индекса на тържищните цени през първата седмица на годината, стойностите възстановяват нивата от края на декември и кривата придобива възходящ тренд. Наблюденията от предходните години показват, че най-високите си стойности индексът има в края на януари и през февруари. В началото на годината индексът стартира от ниво 1.417 пункта. През следващите седмици кривата запазва устойчив възходящ тренд. В края на януари стойностите се стабилизират на ниво от 1.486 пункта. Още от първата

седмица на февруари индексът тръгва надолу и кривата придобива устойчив низходящ тренд. Понижението на стойностите на индекса за месеца е 5%, а стойностите се доближават до нивото от същия период на предходната година.

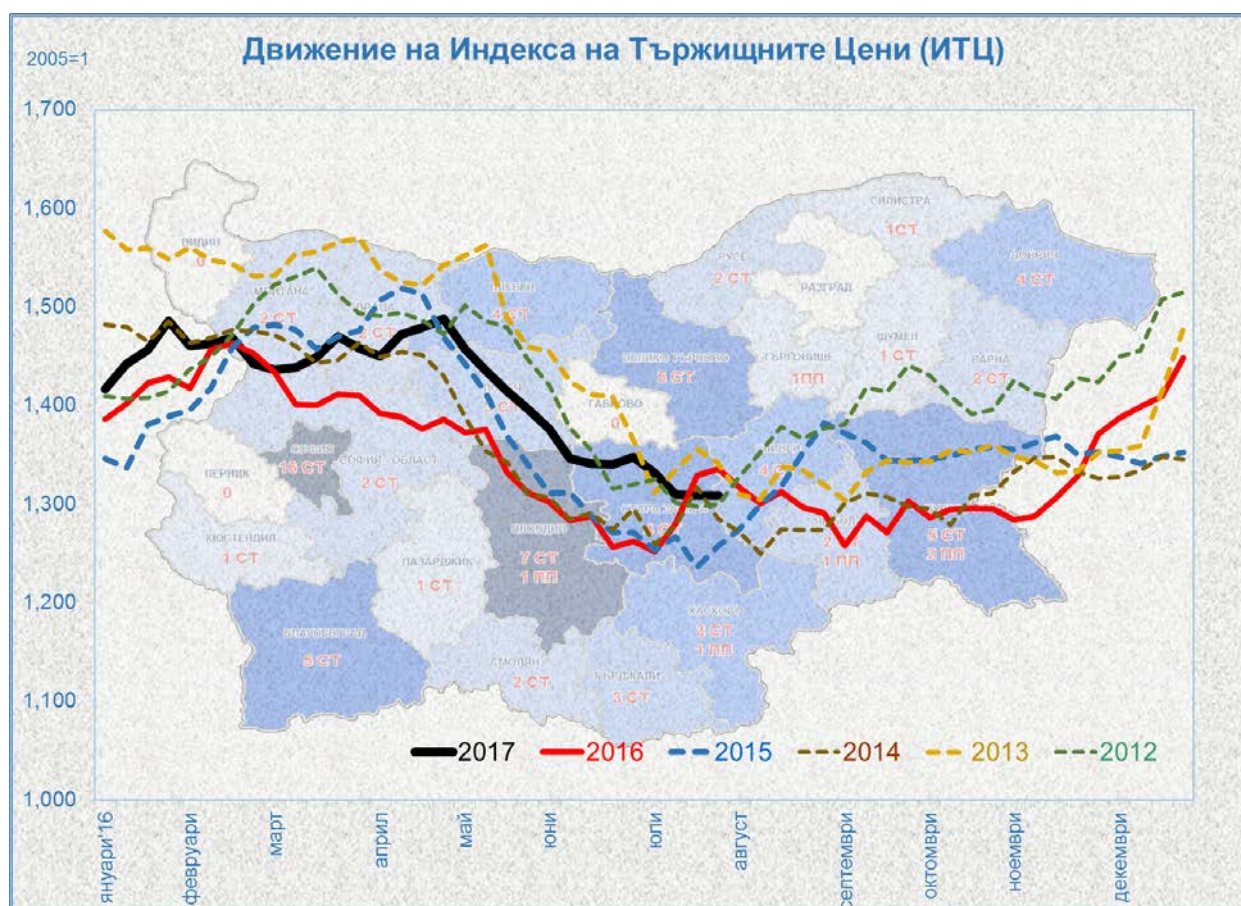
От началото на м. март трендът се обръща и кривата тръгва плавно на горе. В предпоследната седмица на месеца стойностите стъпват на ниво от 1.470 пункта, като покачването на индекса за този период е 2.4%. В края на месеца пазарът на храни, особено на плодовете и зеленчуците се успокоява, стойностите се понижават и кривата се стабилизира на ниво от 1.458 пункта. (фиг.68)

От началото на м. април кривата на индекса на тържищните цени има слаб възходящ тренд и през последната седмица на месеца индексът се стабилизира на ниво от 1.488 пункта, като повишението на стойностите спрямо края на м. март е около 2%. В сравнение със същия период на миналата година това ниво е по-високо с 5.5%.

От началото на м. май стойностите на индекса на тържищните цени започват да падат. Тенденцията се задържа през целия месец и през последната седмица кривата стъпва на ниво от 1,376 пункта. Понижението на стойностите спрямо началото на месеца е 7.5%. Спрямо същия месец на предходната година индексът се стабилизира на по-високо ниво, като повишението на стойностите на годишна база е 7.2%.

Фиг. 68

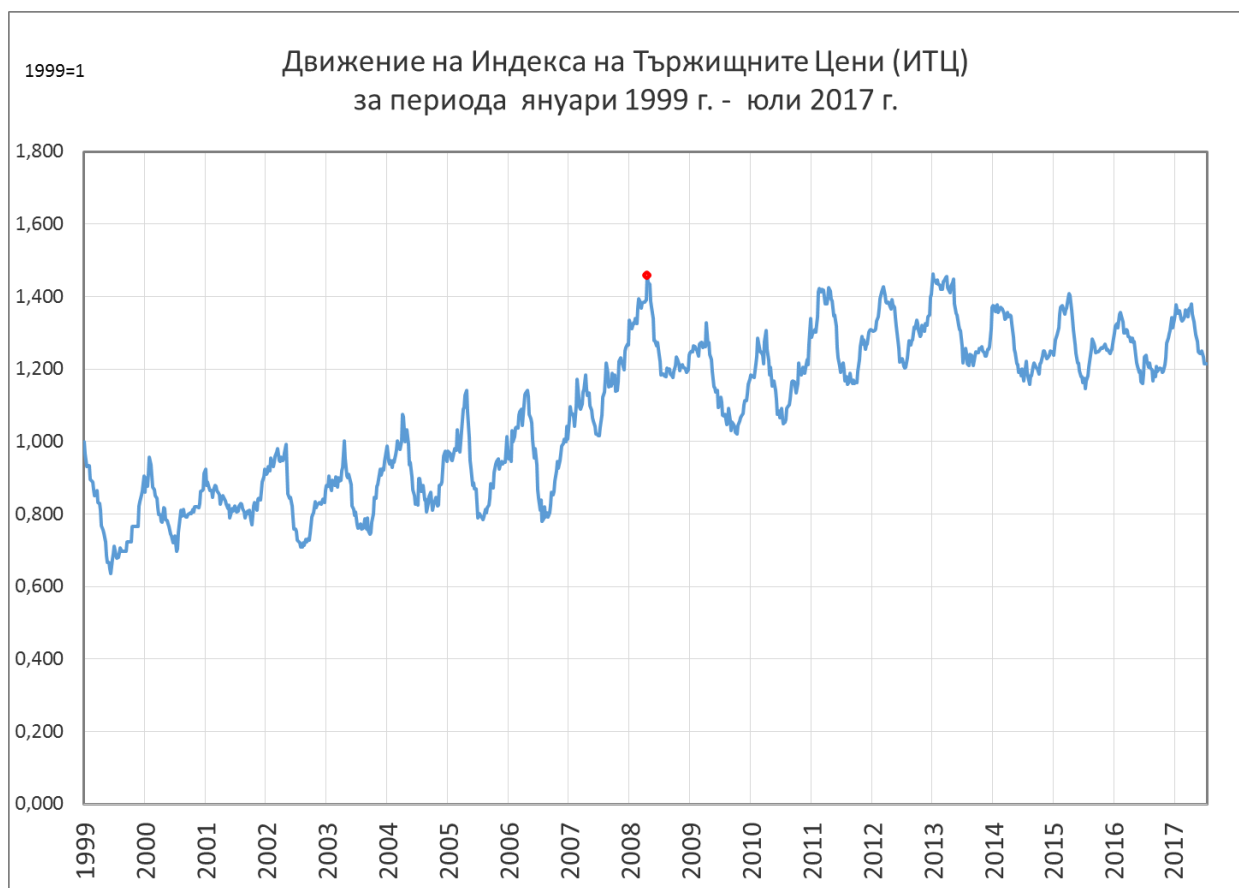

Фиг. 69

И през първата седмица на м. юни се запазва низходящият тренд при движението на кривата на индекса на тържищните цени. В края на периода кривата стъпва на ниво от 1.347 пункта, като понижението на стойностите на седмична база е 2%, а спрямо началото на месец май индексът бележи спад от 9.5%. От средата на м. юни се наблюдава стабилизиране на стойностите на индекса на тържищните цени, а през последната седмица има незначителен ръст. Слабото повишение на индекса през този период се дължи на повишението на цените на някои плодове, които са в края на сезона на производство и предлагане, както и на лекия ръст на цената на брашното и сиренето. През последната седмица на юни кривата стъпва на ниво от 1,348 пункта, като се доближава до нивото от началото на месеца. Средно месечните стойности на индекса през м. юни тази година спрямо същия месец на миналата годи са с 5% по-високи.

През м. юли се наблюдава намаляване на стойностите на индекса на тържищните цени, което се дължи основно на сезонното поевтиняване на плодовете и зеленчуците, в съчетание със запазване на тенденцията на

сравнително стабилни цени на хранителните стоки и месните произведения. През последните седмици на месеца стойностите на индекса се стабилизират и стъпват на ниво от около 1,309 пункта, като понижението на индекса спрямо началото на месеца е 3%. В сравнение със същия период на предходната година индексът се стабилизира на по-ниско ниво. През м. юли 2016 г. се наблюдаваше нетипично покачване на стойностите, свързано с краткотрайното поскъпване на зеленчуците. (фиг. 69)

Фиг.

През първите седем месеца на 2017 г. кривата на **Индекса на тържищните цени** следва тенденциите, наблюдавани от предходните години, като остава под нивото от 2012 и 2013 г. и се стабилизира малко над кривите от 2014 - 2016 г. (фиг. 69)

Движението на ИТЦ в периода януари 1999 г. – юли 2017 г. следва определени тенденции на силен ръст на стойностите през зимата и ниски нива през лятото. Най-високите стойности за този период индексът достига през зимата на 2008 г. (фиг. 70)

4. Международни цени

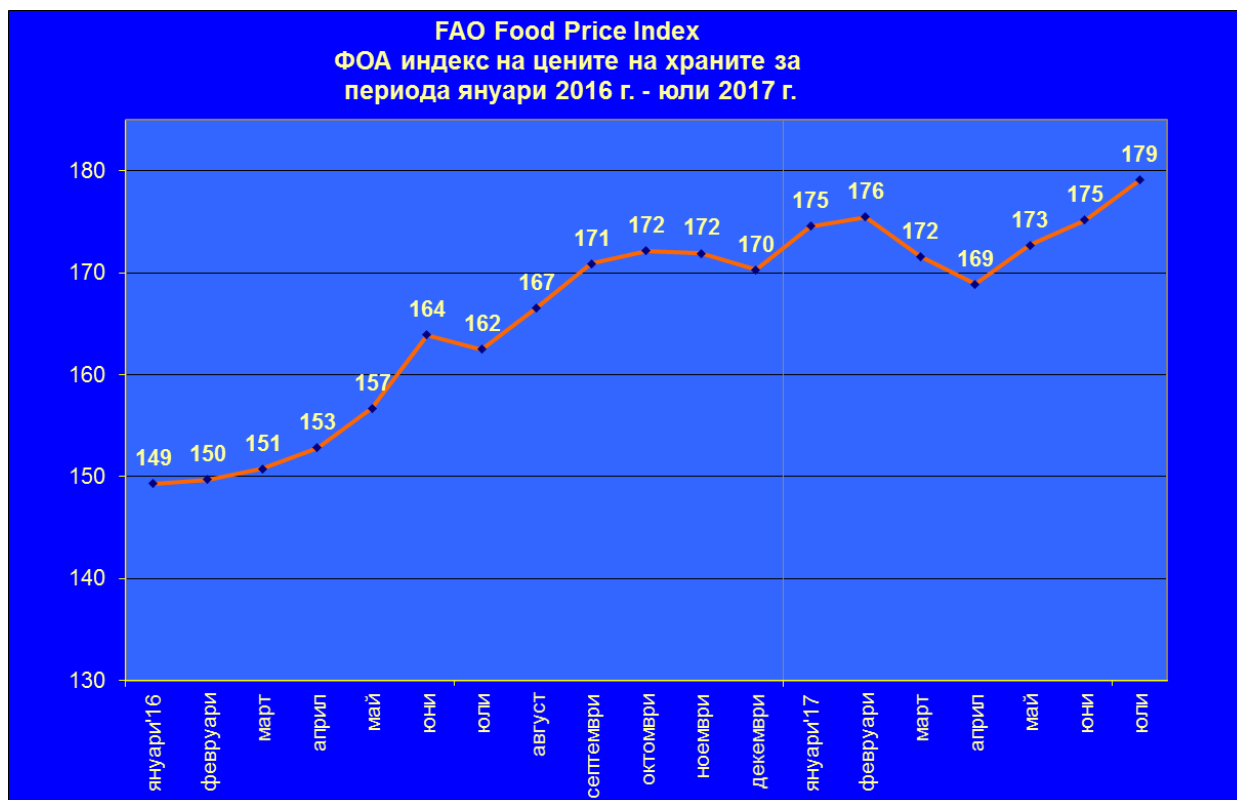
Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари. Цените на стоки като олио, захар, брашно, ориз и др. са силно зависими от борсовите цените на тези стоки на големите световни и европейски стокови борси.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки. (фиг.71-75)

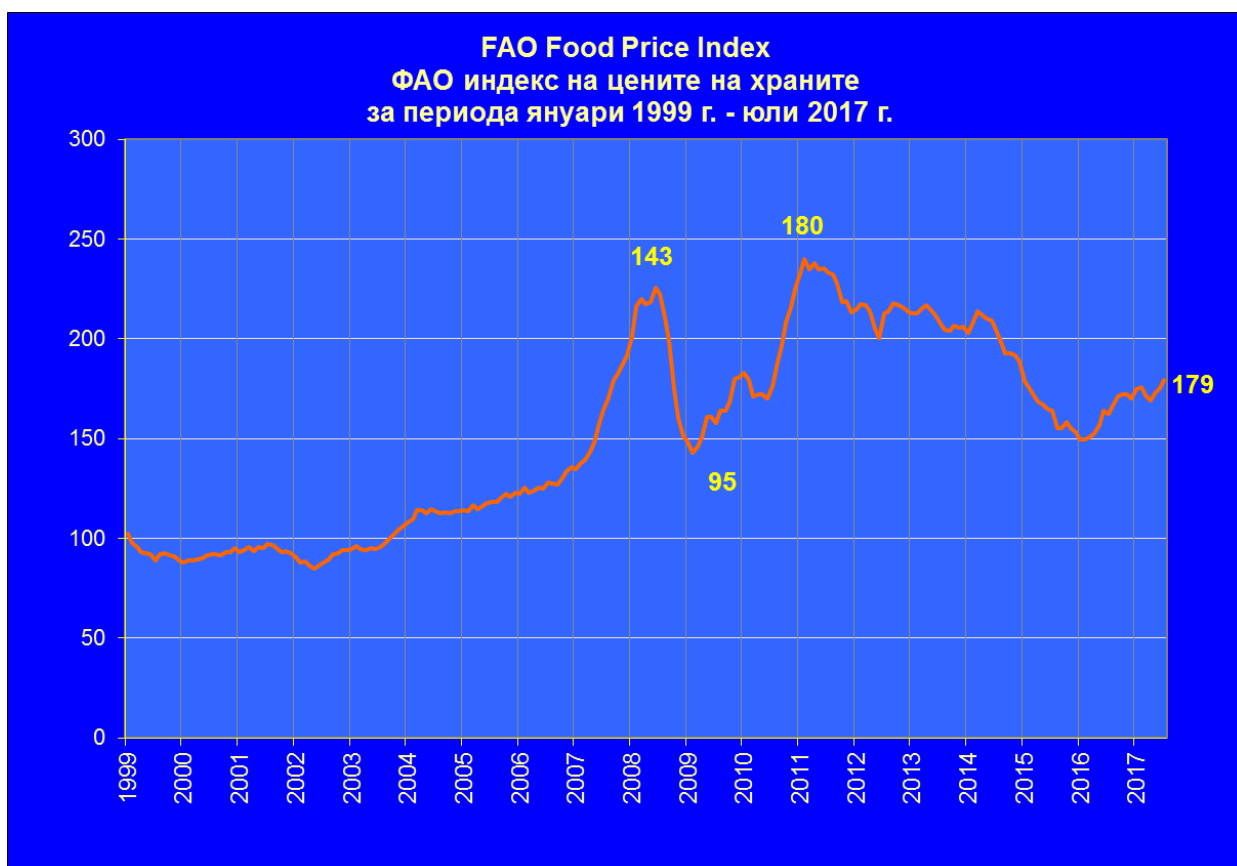
През м. юли 2017 г. средните стойности на Индекса на цените на храните на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (ФАО) са 179.1 пункта, което е с 3.9 пункта (2.3%) по-високо в сравнение с м. юни и този ръст на индекса продължава вече трети месец. В сравнение със същия месец на миналата година ФАО индексът е с 16.6 пункта (10.2%) по-висок и достигна максималните стойности от м. януари 2015 г.

Този ръст е свързан със сравнително голямото повишение на цените на млечните продукти, на зърнените храни и лекото движение нагоре на цената на захарта . В същото време котировките на месата се стабилизираха, а цената на растителните масла се понижи.(фиг.74)

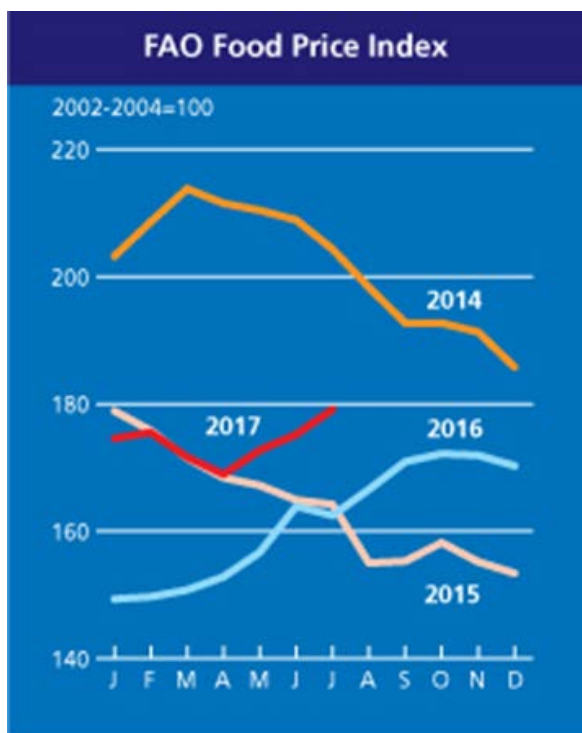
ФАО индексът на зърнените храни през месец юли стъпва на ниво от 162.2 пункта, като се е повишил спрямо юни с 8 пункта или 5,1%, а на годишна база повишението на стойностите са 14.1 пункта (9.5%). През последните три месеца цените на зърнените храни постоянно се движат нагоре, най-вече заради повишаване на цената на пшеницата и донякъде на ориза. Най-значителният ръст на цената на пшеницата е регистрирана през м. юли, когато във връзка с продължителната суша и високите температури, реколтата в Северна Америка се влоши. Повишение на цената има и на ориза, чието повишено търсене води и до покачването на котировките. Рекордната реколта от царевица в Южна Америка води до задържане на цената ѝ. (фиг.71)

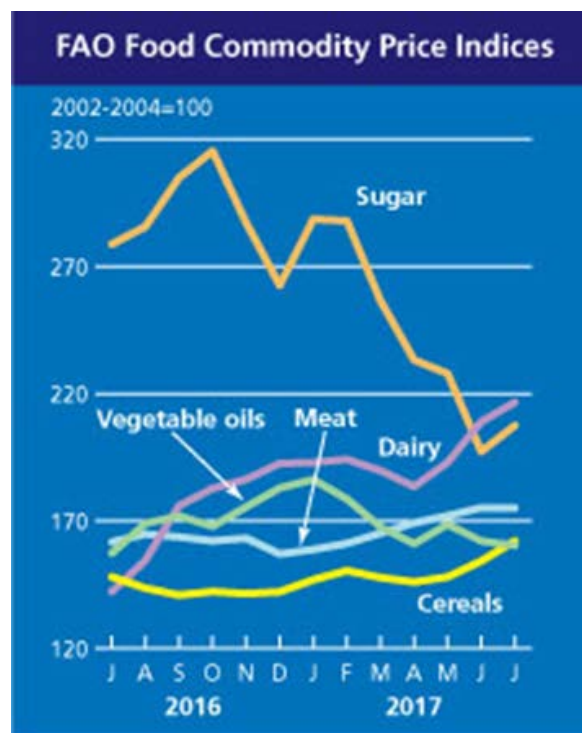
Фиг. 71

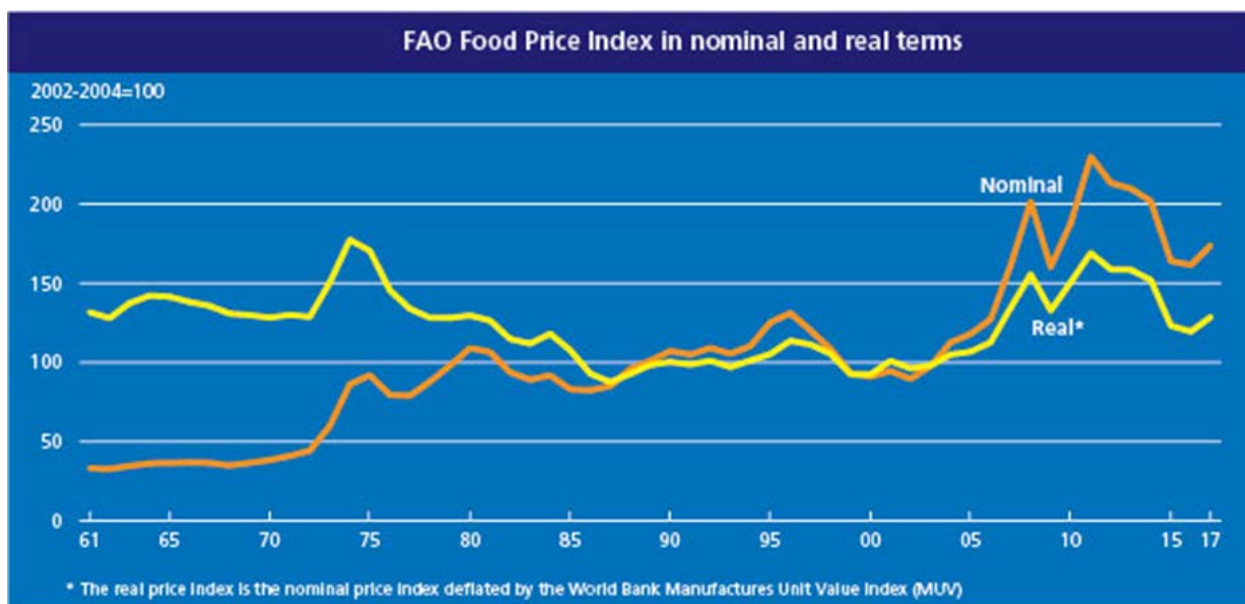
Фиг. 72

Фиг. 73

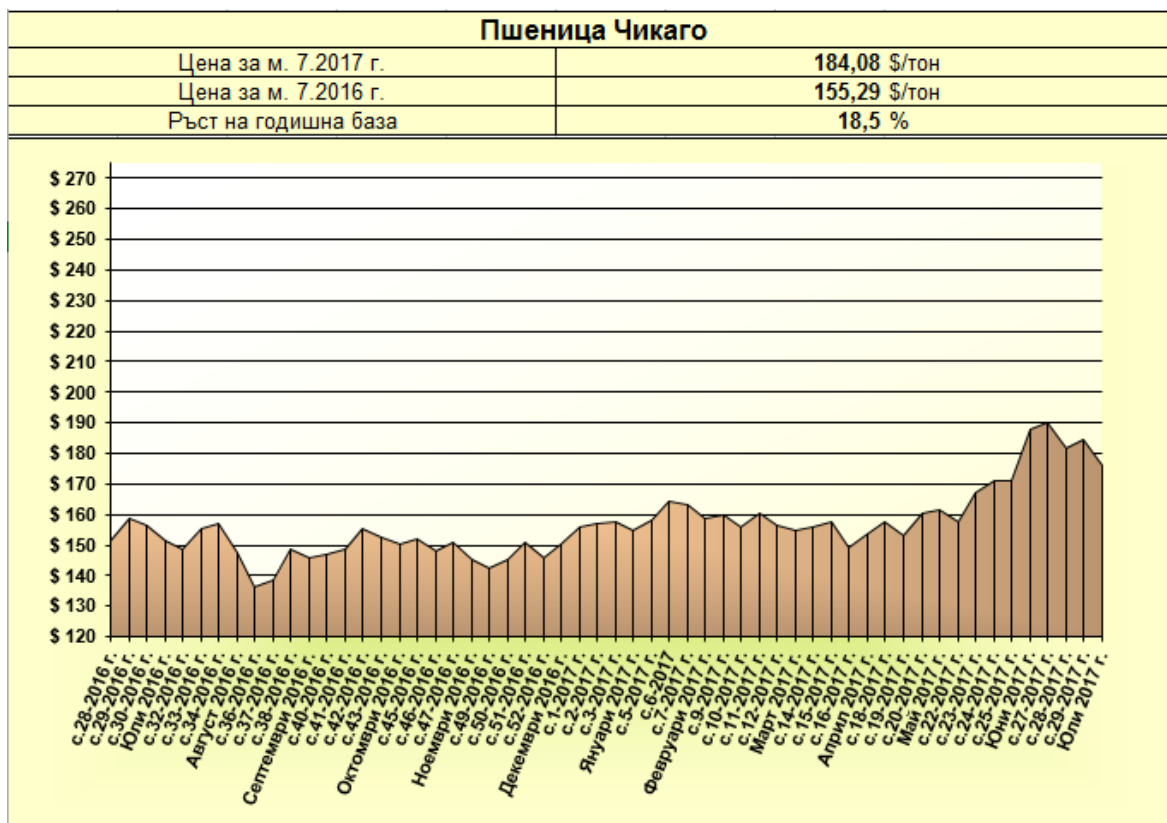
Фиг. 74

Фиг. 75

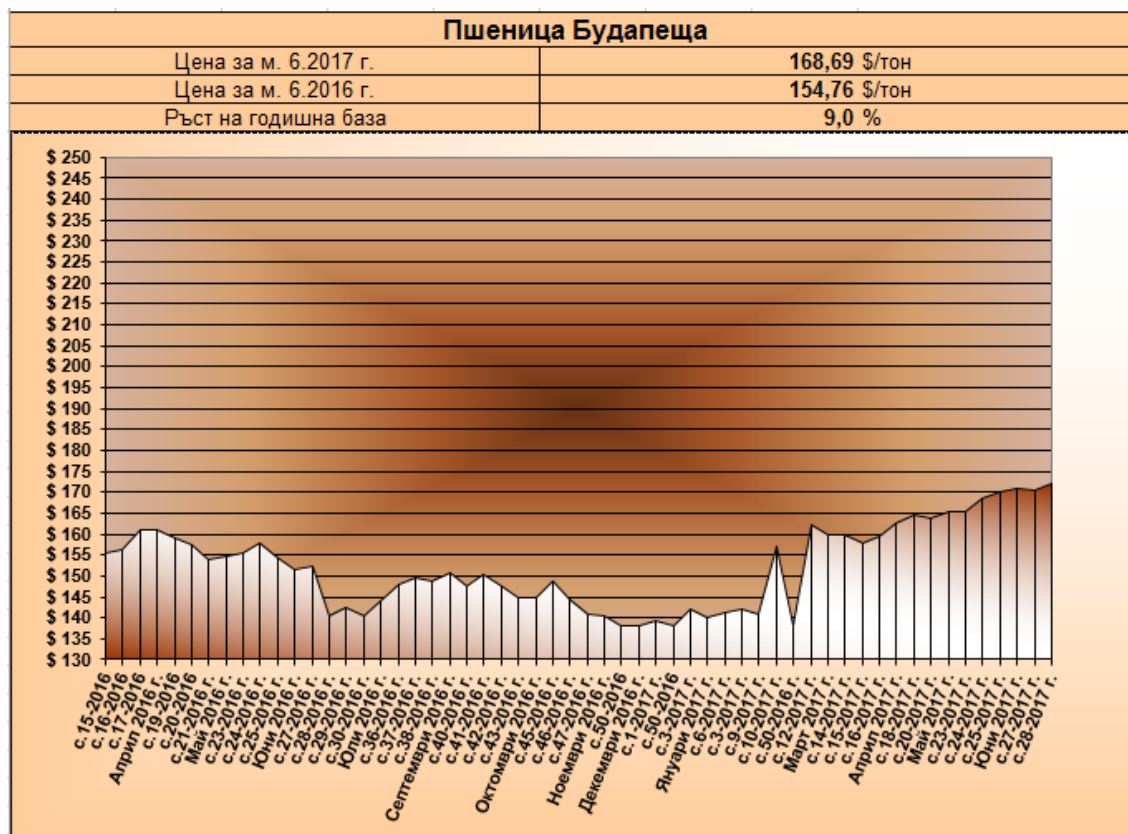
През м. юли 2017 г. се наблюдава ръст на цената на **пшеницата** на стоковата борса в Чикаго, като средната цена за месеца е 184.08 \$/тон, а на годишна база отчетният ръст 18.5%. (фиг.76)

Наблюденията за последните 10 години показват, че цената на пшеницата през м. август 2016 г. е на най-ниското ниво от 2007 г., а най-високите стойности за периода са регистрирани в началото на 2008 г. (фиг. 78)

Фиг. 76

Цената на пшеницата на стоковата борса в Будапеща бележи ръст на годишна база от 9%. (фиг. 77)

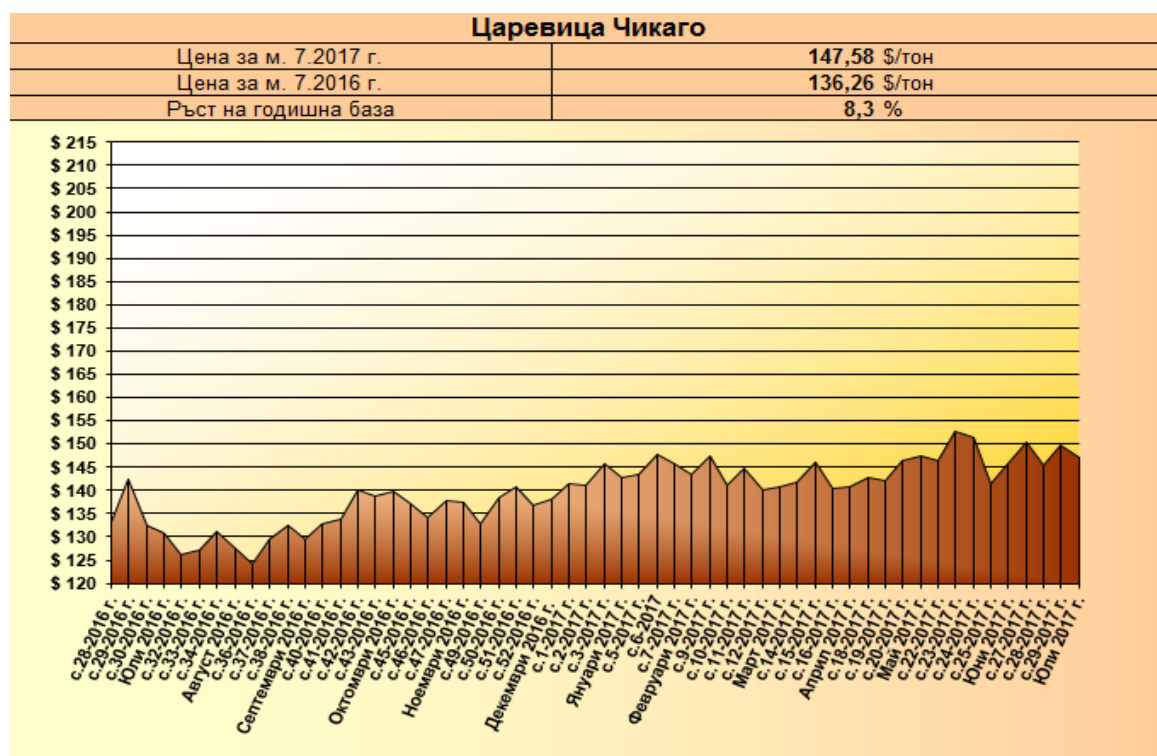

Фиг. 77

Фиг. 78 Цена на пшеницата на стоковата борса в Чикаго за периода 2007 – юли 2017 г.

Цената на *царевицата* в Чикаго през м. юли 2017 г. остава почти без промяна и се стабилизира на ниво от 147.58\$/тон. На годишна база се наблюдава ръст на цената на царевицата на стоковата борса в Чикаго от 8.3% и от 9 % на стоковата борса в Будапеща. (фиг.79,81)

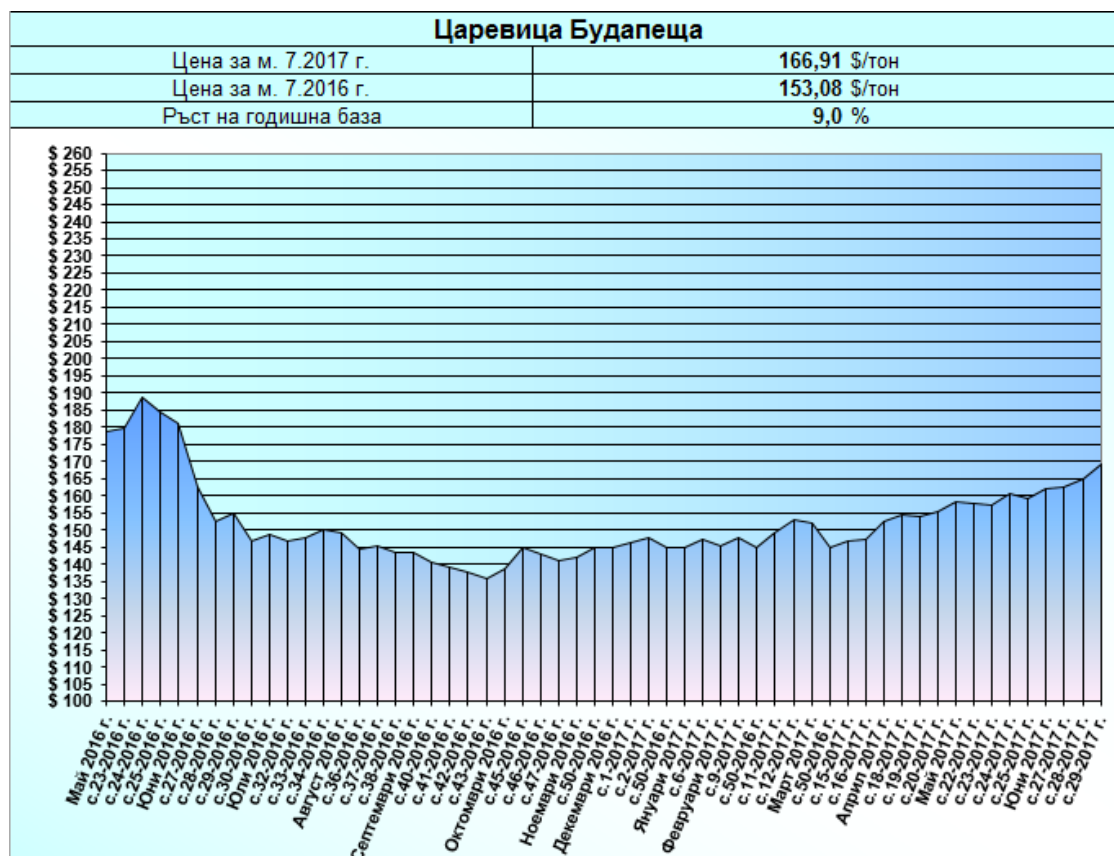

Фиг. 79

Наблюденията за последните 10 години показват, че цената на царевичата на стоковата борса в Чикаго е била най-ниска през лятото на 2016 г. , а най-висока през 2012 г. (фиг. 80)

Фиг. 80 Цена на царевичата на стоковата борса в Чикаго за периода 2007 – юли 2017 г.

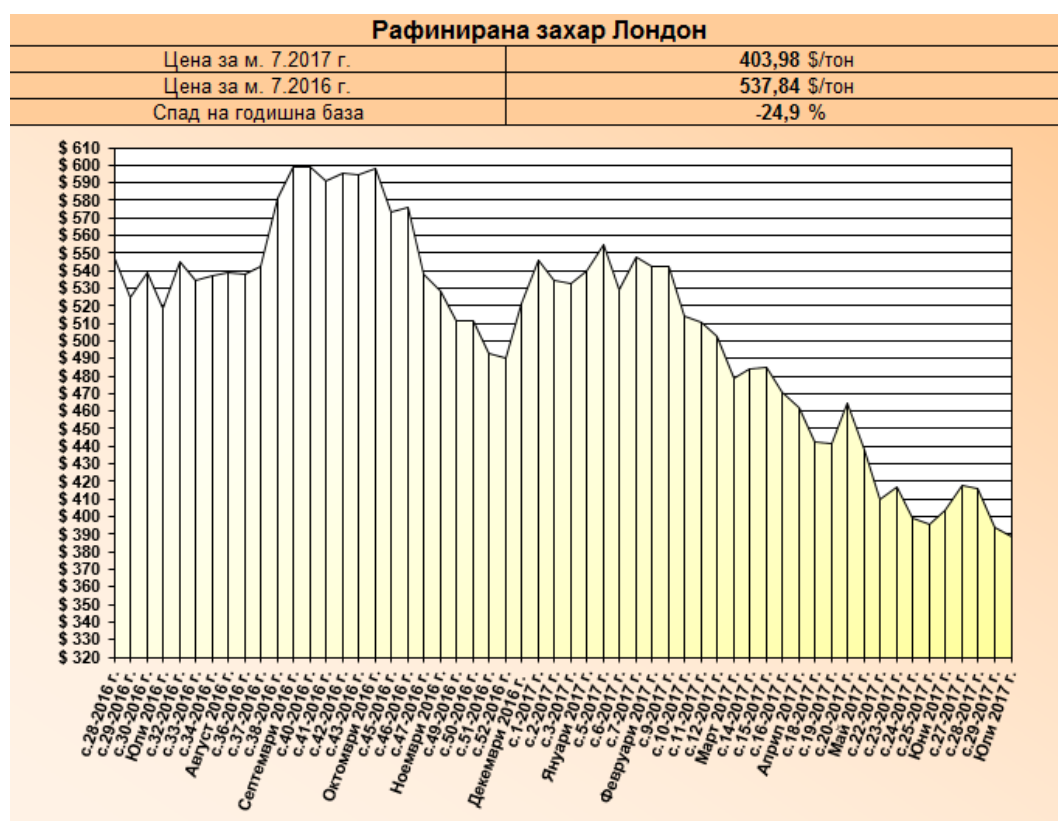

Фиг. 81

В периода 19 февруари – 24 март 2016 г. е отчетен значителен ръст на цената на **захарта** на Лондонската стокова борса, когато стойностите се покачват с 26%. След известен спад през втората половина на м. март, през м. април и май кривата отново тръгва нагоре. Наблюдаваният от м. април 2016 г. възходящ тренд при движението на цената на захарта на международния пазар се запазва и през септември, като през втората половина на месеца тенденцията се засилва и придобива стръмен характер. През м. октомври същата година кривата се стабилизира, но на високото ниво от м. септември. През м. ноември се наблюдава устойчив низходящ тренд, като цената на захарта на борсата в Лондон бележи спад за месеца от 11%. От края на м. декември се наблюдава обръщане на тренда и цената на Лондонската стокова борса започва да се покачва. След стабилизиране на кривата в периода януари - средата на февруари 2017 г. се заражда трайна и устойчива низходяща тенденция. (фиг.83)

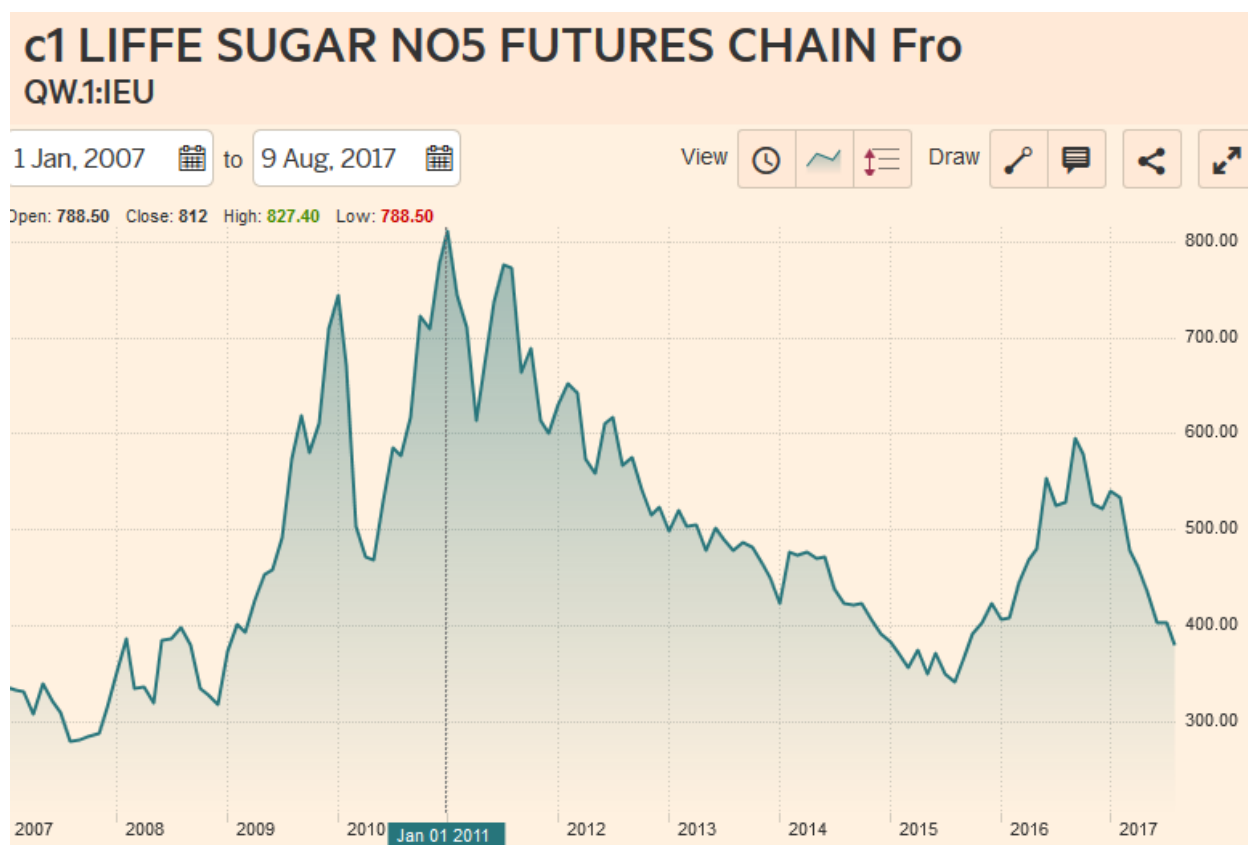
Въпреки наблюдаваният устойчив ръст на цената на захарта на международния пазар в периода средата на 2015 – средата на 2016 г. тя остава много под пиковите стойности от 2011 г., когато цената достигна исторически за последните 20 години стойности от 850 долара/тон. (фиг. 83)

На годишна база е отчетен спад на цената на рафинираната захар на борсата в Лондон от 22.5%. (фиг. 82)

Фиг. 82

Средните стойностите на ФАО индекса на цената на захарта през м. юли е 207.5 пункта, което е с близо 10.2 пункта (5.2%) по-високо от нивото през м. юни, но все още е с 26% под нивото от месец юли 2016 г. През м. юли 2017 г. беше отчетен първият ръст на индекса от началото на годината. Основният фактор за това повишение е рязкото покачване на обменния курс на бразилския реал. (фиг.74)

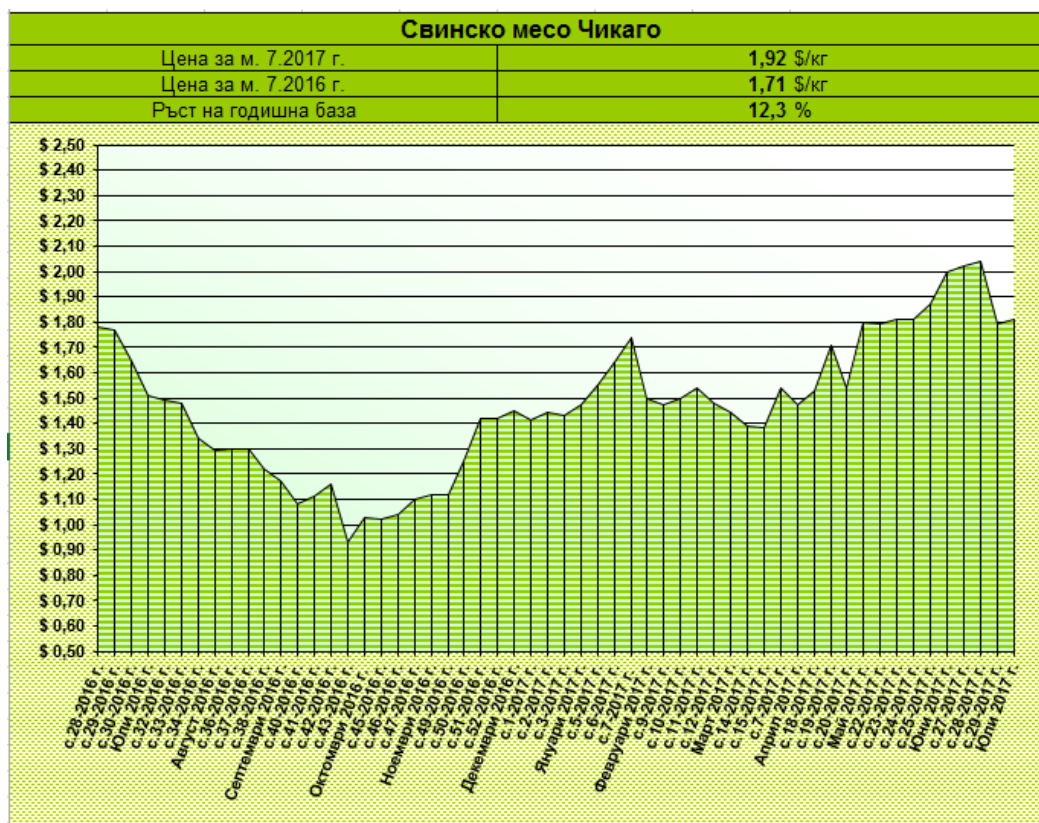

Фиг. 83 Цена на рафинирана захар на стоковата борса в Лондон за периода 2007 – 2017г.

След няколко месеца на покачване на международната цена на **свинското месо**, през м. юни и юли 2016 г. се наблюдава стабилизиране и спад на стойностите. През следващите два месеца на същата година се наблюдава силна и устойчива низходяща тенденция, като намалението на международната цена на свинското месо в периода юни – септември 2016 г. е 45%. От началото на октомври кривата тръгва нагоре, но без да достига високото ниво от лятото на 2016 г. През декември 2016 и януари 2017 г. цената на свинското месо на световния пазар се стабилизира на ниво от около 1.40 – 1.50 \$/кг. През м. февруари се наблюдава ново повишаване на цената на свинското месо, след което кривата отново се стабилизира. Периодът средата на март - средата на април 2017 г. се характеризира с низходящ тренд. В средата на април се наблюдава краткотраен пик на стойностите, последван от нов спад на цената.

През последните седмици на април се заражда устойчива възходяща тенденция, която се задържа и през м. май. През м. юни и юли се наблюдава известно стабилизиране на цената на свинското месо. (фиг. 85)

През м. юли на борсата в Чикаго цената на свинското месо бележи ръст на годишна база от 12.3%.(фиг.84)

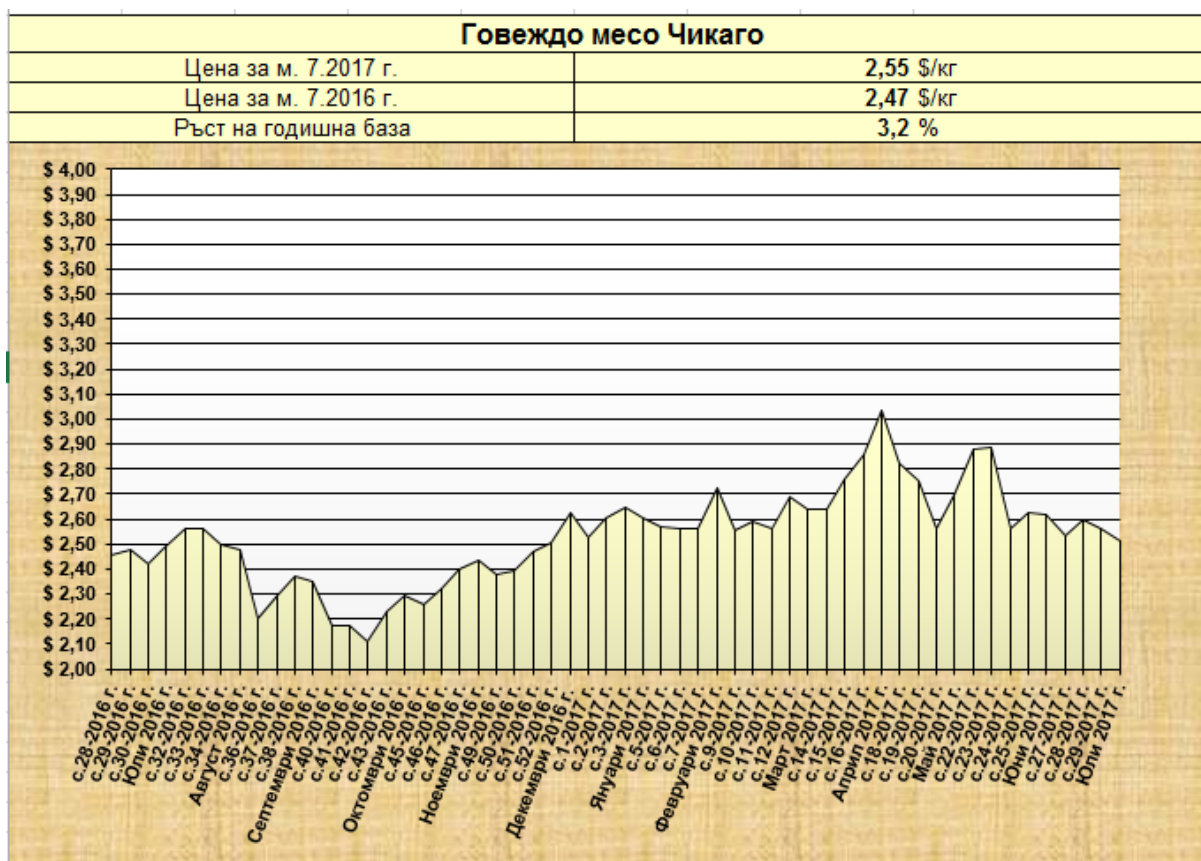

Фиг.84

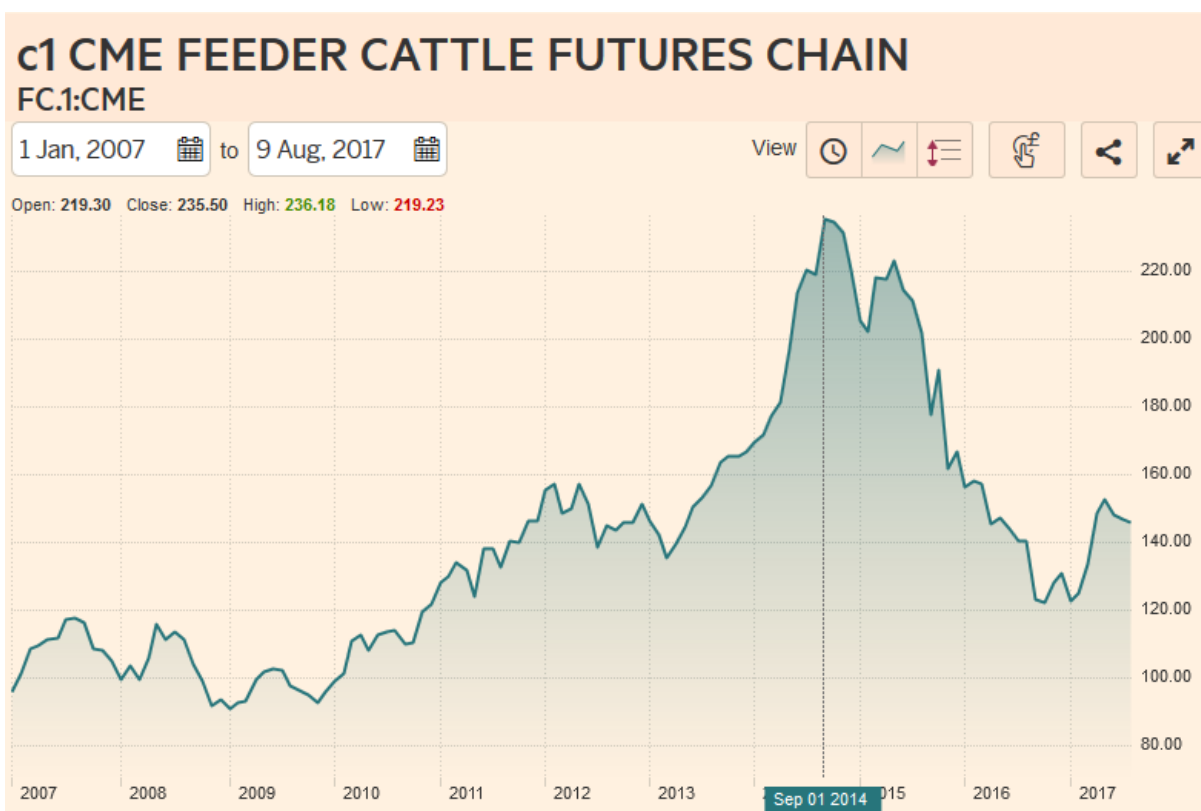

Фиг.85 Цена на свинско месо на стоковата борса в Чикаго за периода 2007 – юли 2017 г.

При цената на **говеждото месо** има ръст на годишна база от 3.2% на стоковата борса в Чикаго (фиг.80,81)

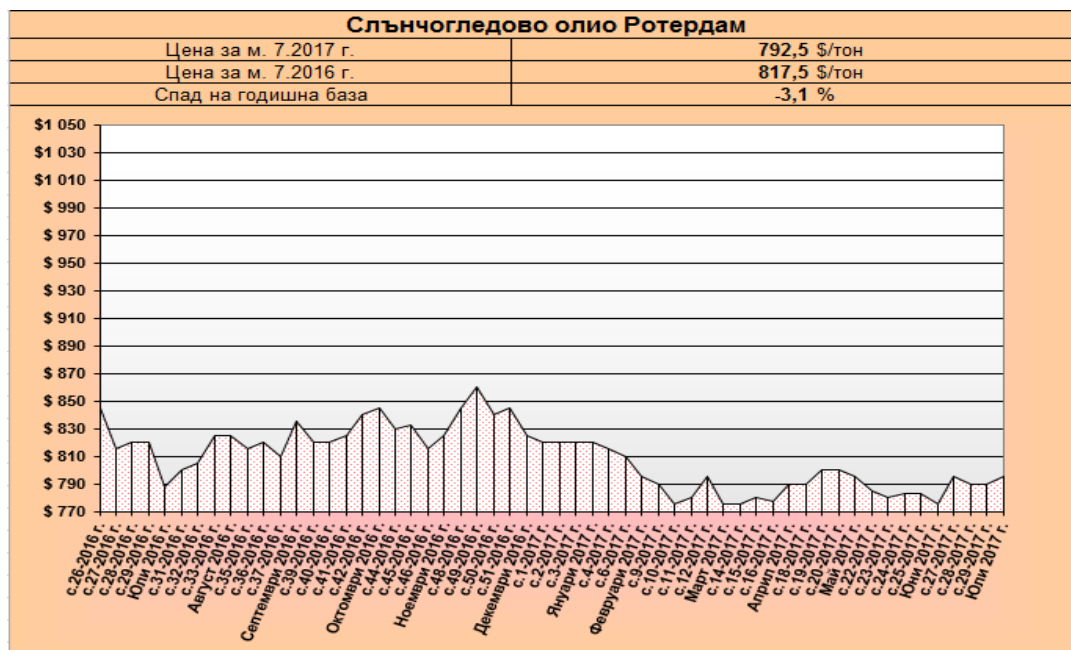

Фиг. 86

Фиг. 87 Цена на говеждо месо на стоковата борса в Чикаго за периода 2007 – юли 2017 г.

Цената на нерафинираното **слънчогледово олио** на борсата в Ротердам през м. юли 2017 г. стъпва на ниво от 792.5 \$/тон и бележи спад на годишна база от 3.1%. Като цяло през последните две години цената на слънчогледовото олио на международния пазар е стабилна, а от края на 2016 г. се наблюдава плавен и устойчив низходящ тренд. В края на м. септември 2015 г. има краткотраен пик на стойностите, когато цената достига 1010 долара/тон. (фиг.88,89)

Фиг.88

Фиг.89

С уважение,
ВЛАДИМИР ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДКСБТ

м. август 2017 г.

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

През месец август пазарът на храни остава сравнително спокоен и балансиран. Запазват се устойчивите тенденции на стабилни цени на основните хранителни стоки, наблюдавани от началото на годината. Известно раздвижване се забелязва при цените на някои хранителни стоки, изразено в леко поскъпване спрямо предходния месец на брашното и яйцата. Ръст на **месечна база** е отчетен при цените на млечните произведения, който е най-силно изразен при цената на кравето масло.

През месеца се наблюдава леко понижение на цените на зърнените храни, захарта и месото и стабилизиране на цените на млечните произведения на **международния пазар**.

През месец август при цените на плодовете и зеленчуците се наблюдават характерните за сезона низходящи тенденции, обусловени от активния период на производство и предлагане на тези стоки. Поскъпване в тесни интервали е отчетено при цените на краставиците.

На **годишна база** се наблюдава възходящ тренд при по-голяма част от хранителните стоки, млечните произведения, захарните изделия и някои видове риба. Особено силно изразено поскъпване на годишна база се наблюдава при кравето масло. При месото и месните произведения трендът е преобладаващо низходящ.

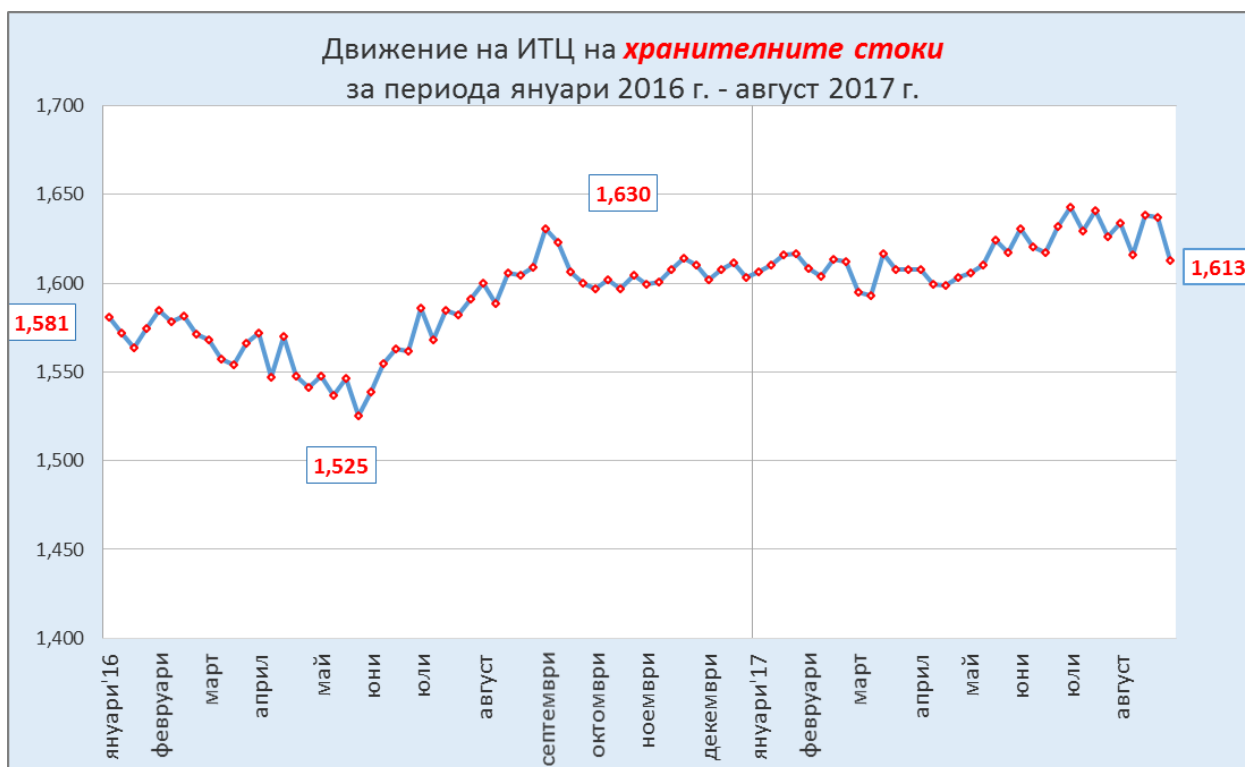
Наблюденията на годишна база на цените на зеленчуците и плодовете, показват разнопосочни тенденции, като ценовите колебания в двете посоки са 20-30%.

Ретроспективният анализ на движението на цените през месец август в **периода 2012 – 2017 г.** показва, че през тази година цените на някои хранителни продукти са на по-високи нива, спрямо същия месец на предходните две години. Цените на преобладаващата част от плодовете и зеленчуците са на по-ниски нива спрямо предходната година и се доближават до нивата от м. август 2015 г.

През първите осем месеца на 2017 г. кривата на **Индекса на тържищните цени** следва тенденциите, наблюдавани от предходните години, като остава под нивото от 2012 и 2013 г. и се стабилизира малко над кривите от 2014 - 2016 г.

1. Хранителни стоки

Тенденциите при движението на цените на едро на хранителните стоки през м. август са разнопосочни. Наблюдава се поскъпване на месечна база на яйцата 12% (2 ст./бр.) и на брашното с 3%. Запазва се тенденцията от предходните месеци на стабилизиране на цените на варивата и на ориза, като промяната на стойностите им на месечна база е около и под 1%. Цената на захарта остава стабилна с леко отклонение надолу от 1%. Поевтиняване на месечан база има отново при олиото (3%).

Фиг. 1

Конструираният от Комисията групов Индекс на тържищните цени на хранителните стоки илюстрира общото относително изменение на цените на едро на хранителните стоки, които влизат в неговия състав¹. (фиг.1)

От средата на м. септември 2016 г. кривата на индекса има стабилен характер и с незначителни отклонения в двете посоки се движи на ниво от около 1.600 пункта. В началото на март 2017 г. има известни колебания, но те са в пренебрежимо малки граници. От м. май се наблюдава известен възходящ тренд, който се запазва и през следващите два месеца. През м. юли и август кривата се стабилизира на ниво от около 1.630 пункта, като остава над стойностите от същия месец на предходната година. Покачването на индекса на хранителни стоки през

¹ Този индекс отразява цените на следните стоки: захар, фасул, ориз, леща, брашно и олио

последните месеци се дължи на поскъпването на ориза, брашното и яйцата. (фиг. 1)

Наблюденията от предходните години показват, че най-високи стойности индексът на хранителните стоки е имал през 2008 г., 2011 г. и 2012 г., когато се наблюдаваше повишаване на цените на голяма част от основни хранителни стоки. (фиг. 2)

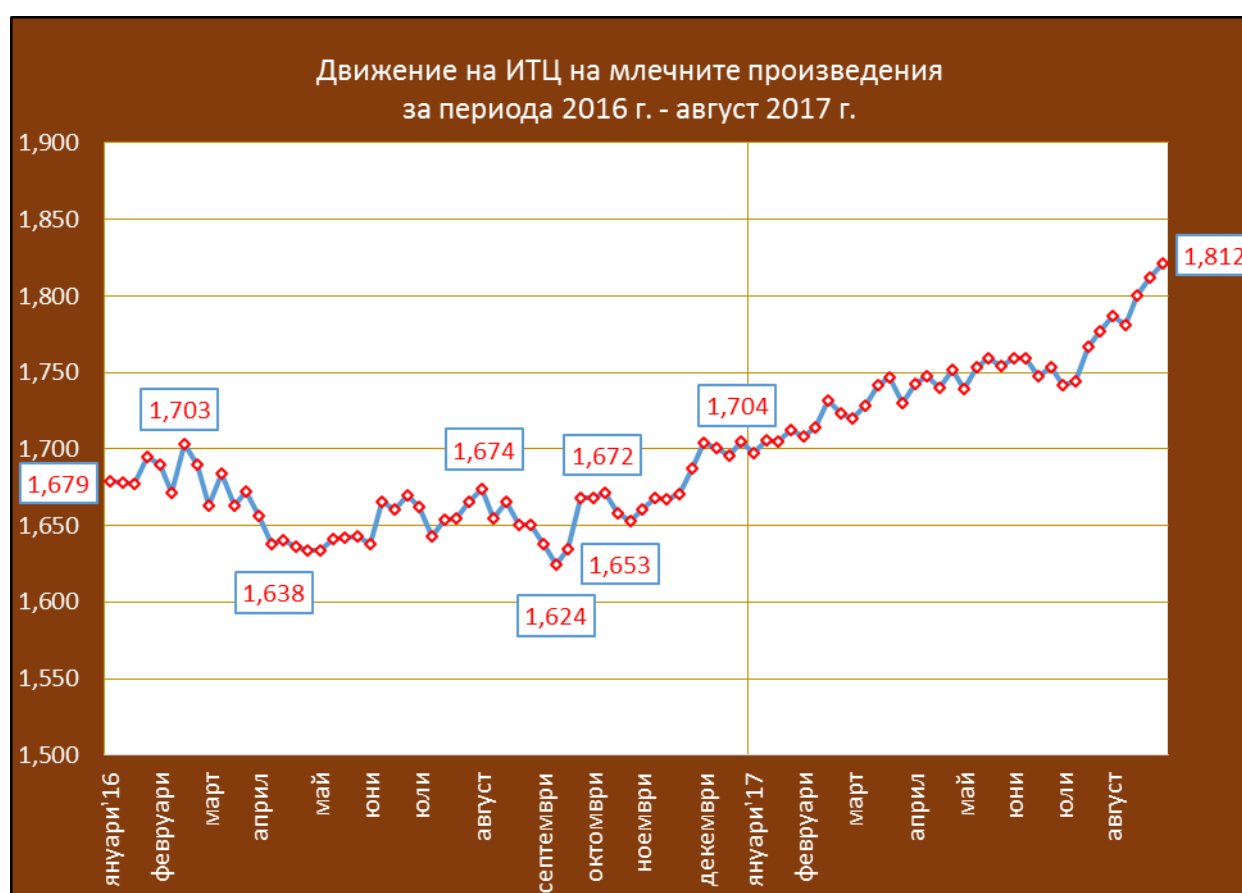
Фиг. 2

През м. август се наблюдава възходяща тенденция при движението на цените на **млечните произведения**. Най-силно изразено е повишението на цената на кравето масло, което поскъпва на месечна база с 5%. Повишението на цената на кравето масло започва от м. април и през следващите месеци има устойчива възходяща тенденция. Поскъпването му за този период е 35%. Ръст в от 2% е отчетен при цената на кравето сирене и кашкавала. Цената на киселото мляко има незначителен ръст от 1%, а на прясното мляко се задържа на нивото от предходния месец. (табл. 1, фиг.11,38-43)

Наблюденията от предходни години показват, че при движението на цените на млечните произведения се наблюдават определени сезонни тенденции, изразяващи се в по-високи есенно-зимни стойности и спад на цените през пролетта и лятото. През последните три – четири години тези сезонни колебания

са все по-слабо изразени. От началото на есента на 2016 г. се наблюдава известна възходяща тенденция при движенията на цената на млечните произведения. При кравето сирене и при маслото тази тенденция се запазва и през първите месеци на настоящата година. Кривата на цената на кашкавала през зимните месеци има низходящ тренд, а в периода март – април се наблюдава покачване на цената. Следва стабилизирание на стойностите, но на високото ниво от началото на април. И при цената на кашкавала се наблюдава възходящ тренд през м. август на настоящата година.

Движението на кривата на Индекса на Тържищните Цени на млечните произведения се обуславя от движението на цените на стоките, които влизат в неговата структура² .(фиг.3)

Фиг. 3

През 2016 г. кривата на ИТЦ на млечните произведения следва типичните за тези стоки тенденции. През м. януари 2017 г. се запазва наблюдаваният от декември лек възходящ тренд на стойностите, което се дължи на посъпването на сиренето и кравето масло. През февруари стойностите се стабилизират и се

² Стоките, които влизат в структурата на този индекс са сирене – краве и овче, кашкавал "Витоша" и краве масло

наблюдава лек низходящ тренд, но остават над нивото от същия месец на предходната година. През пролетта и лятото кривата запазва плавна и устойчива тенденция нагоре, а през м. юли кривата придобива стръмен характер. Върху движението на индекса през този период най-силно рефлектира покачването на цената на кравето масло. Стойностите през м. юли се покачват значително и кривата стъпва на ниво от 1.777 пункта. Повишението на стойностите на месечна база е близо 2%, а на годишна база то е съответно 6.5%. Устойчивият възходящ тренд се запазва и през м. август, като кривата придобива по-стръмен характер. В края на месеца стойностите на индекса стъпват на ниво от 1.812 пункта, което в сравнение със същия период на предходната година е с 8% по-високо. (фиг.3)

Ретроспективният анализ на цените на млечните произведения показва, че индексът на тази група стоки е най-висок в началото на 2014 г. Рязък скок на стойностите беше наблюдаван през лятото на 2007 г. и през 2010 г. В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на индекса на млечните продукти имаше устойчив възходящ тренд. Въпреки покачването на индекса през последните месеци на 2016 г., през първите седем месеца на настоящата година и значителното покачване на стойностите през м. август, стойностите остават под пиковите нива от 2014 г. (фиг. 4)

Фиг. 4

Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки.

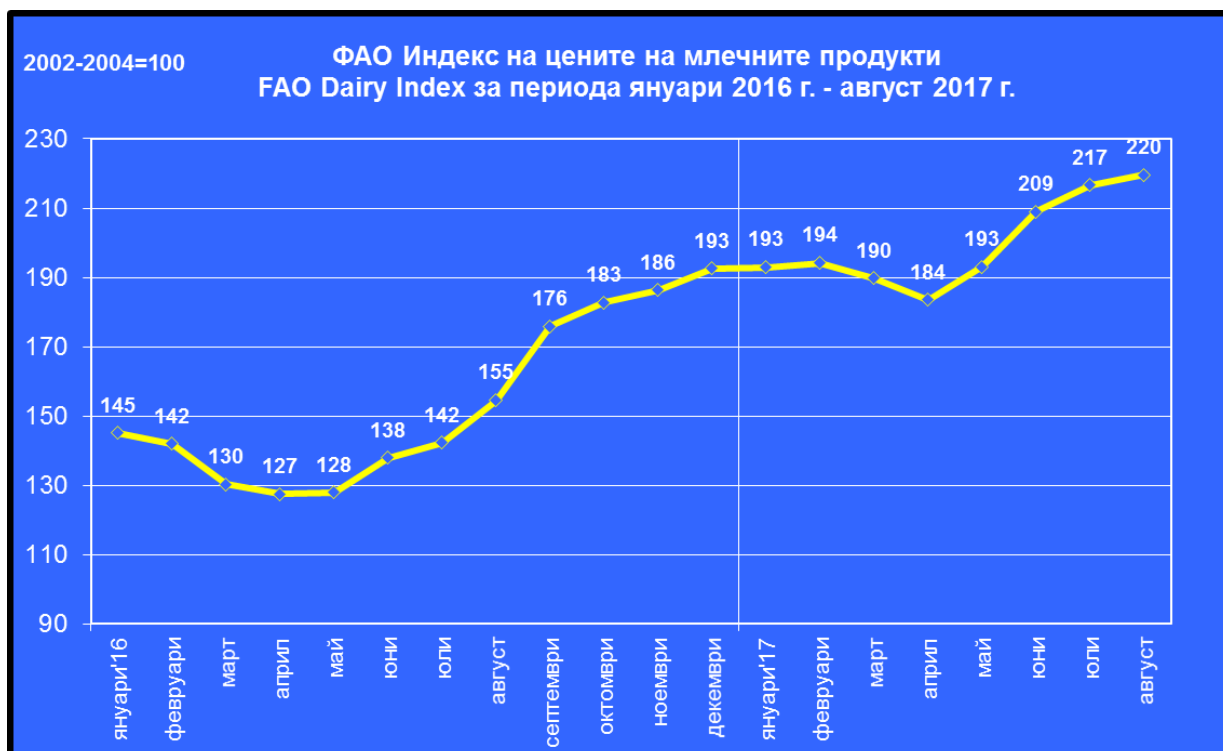
Стойностите на ФАО³ индекса на млечните продукти⁴ на международните цени през м. август стъпват на ниво от 219.7 пункта, което е с 3.1 пункта (1.4%) по-високо от нивото през м. юли. Това ниво на индекса е с 65 пункта (42%) по-високо от стойностите за същия месец на предходната година, но все още са с 20% по-ниски от пиковите стойности, достигнати през м. февруари 2014 г.

Международните цени на маслото и пълномасленото мляко през август продължават да се покачват във връзка с намаляването на експортните запаси, както и повишеното търсене от млечна мазнина в Европа и Северна Америка. В същото време цената на нискомасленото сухо мляко през месеца се понижава във връзка с перспективата за увеличено експортно предлагане, а световният пазар на сирене остава стабилен. (фиг.5)

В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на ФАО индекса на млечните продукти имаше устойчив въходящ тренд и през м.февруари 2014 г. достига пиковите си за последните години стойности. Следва почти двугодишен низходящ тренд. Тенденцията се обръща през 2016 г, а в началото на 2017 г. се стабилизира и от м. март се наблюдава спад на стойностите. Трендът отново се обръща през април, за да достигне през август максималните за последните три години стойности. (фиг.6)

³ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations, Организация за прехрана и земеделие на ООН

⁴ FAO Index of International Prices of Selected Dairy Products

Фиг. 5

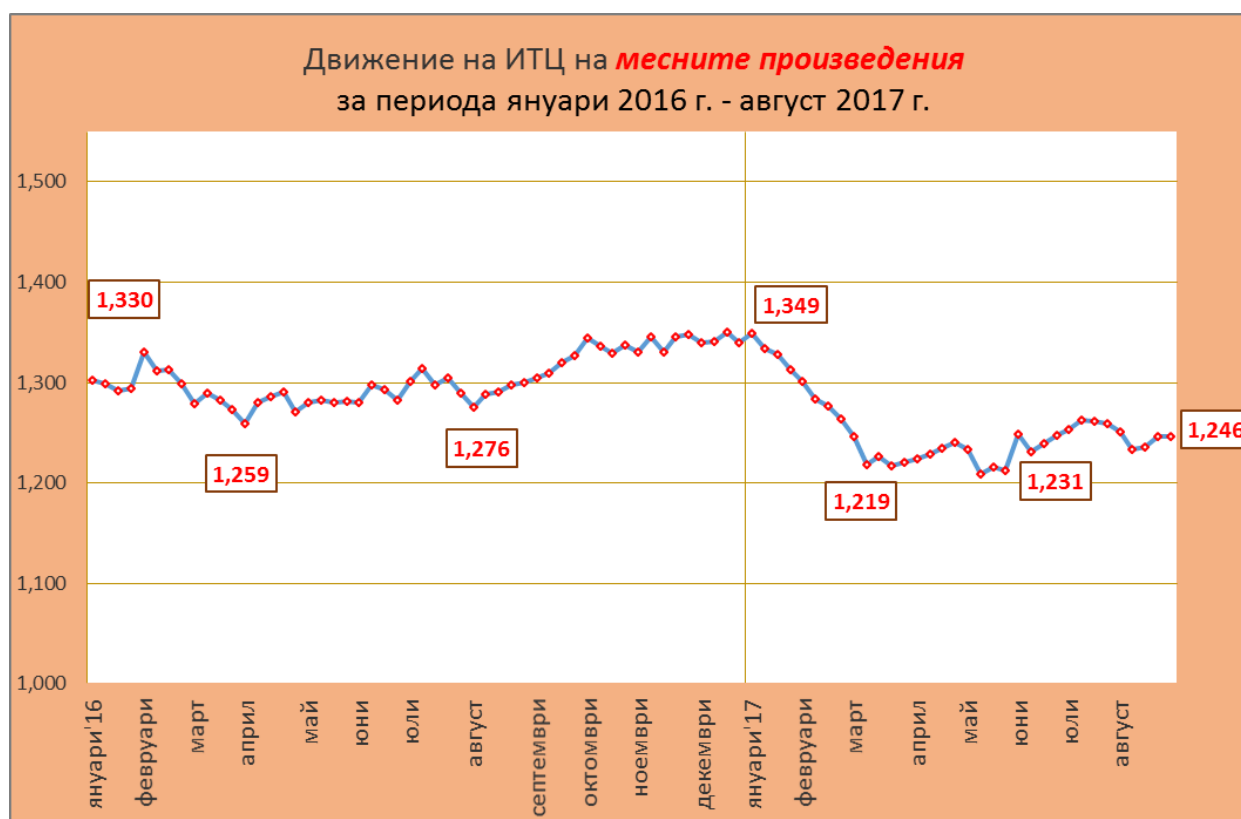
Фиг. 6

Стойностните колебания на цените на **месото и месните произведения** през м. август спрямо предходния месец са в диапазона $\pm 1-4\%$. Поскъпване на месечна база с 3-5% е отчетено при цената на пилешкия бут и кренвиршите, а при цените на останалите меса и месни продукти има поевтиняване спрямо предходния месец от 1-4%.

При цените на повечето риби има поевтиняване на месечна база, като само при рибата хоки има минимално поскъпване от 1%. (табл. 1, фиг.11,28-37)

ИТЦ на **месото, месните произведения и рибата**⁵ е относителен измерител на общото състояние на пазара на едро на този вид хранителни стоки. С най-голямо тегло в тази група е цената на пилешкото месо. (фиг. 7,8)

Индексът на месото и месните произведения от началото на тази година има устойчив низходящ тренд, което се дължи на поевтиняването на месните произведения. В края на м. февруари този индекс стъпва на ниво от 1.264 пункта и спадът на стойностите му спрямо началото на годината е 6.3% През м. март стойностите се стабилизират на ниското ниво от м. февруари, а през м. април трендът се обръща и кривата придобива плавен възходящ тренд. Повишението на индекса през този период се дължи на покачването на цените на свинското месо, пилешките разфасовки и някои месни произведения. През м. май стойностите отново се стабилизират, но през втората половина на юни кривата леко тръгва нагоре. През м. юли и август кривата се стабилизира на нивото от около 1.25 пункта. През последната седмица на август индексът стъпва на ниво от 1.246 пункта. (фиг.7)

Фиг. 7

В периода 2006 – 2008 г. индексът на тази стокова група имаше устойчив възходящ тренд. През следващите години кривата следва разнопосочни тенденции. През 2014 г. стойностите трайно се движат надолу, а през 2015 и 2016 г. индексът се стабилизира на ниво от около 1.300 пункта.

През първите три месеца на 2017 г. се наблюдава рязък спад на стойностите, което се дължи на поевтиняването на месото и някои месни произведения. През следващите месеци на годината кривата има стабилен характер и стойностите се движат в тесен диапазон от 1.2 – 1.25 пункта, като остават много под нивото от същия период на 2016 г. (фиг. 8)

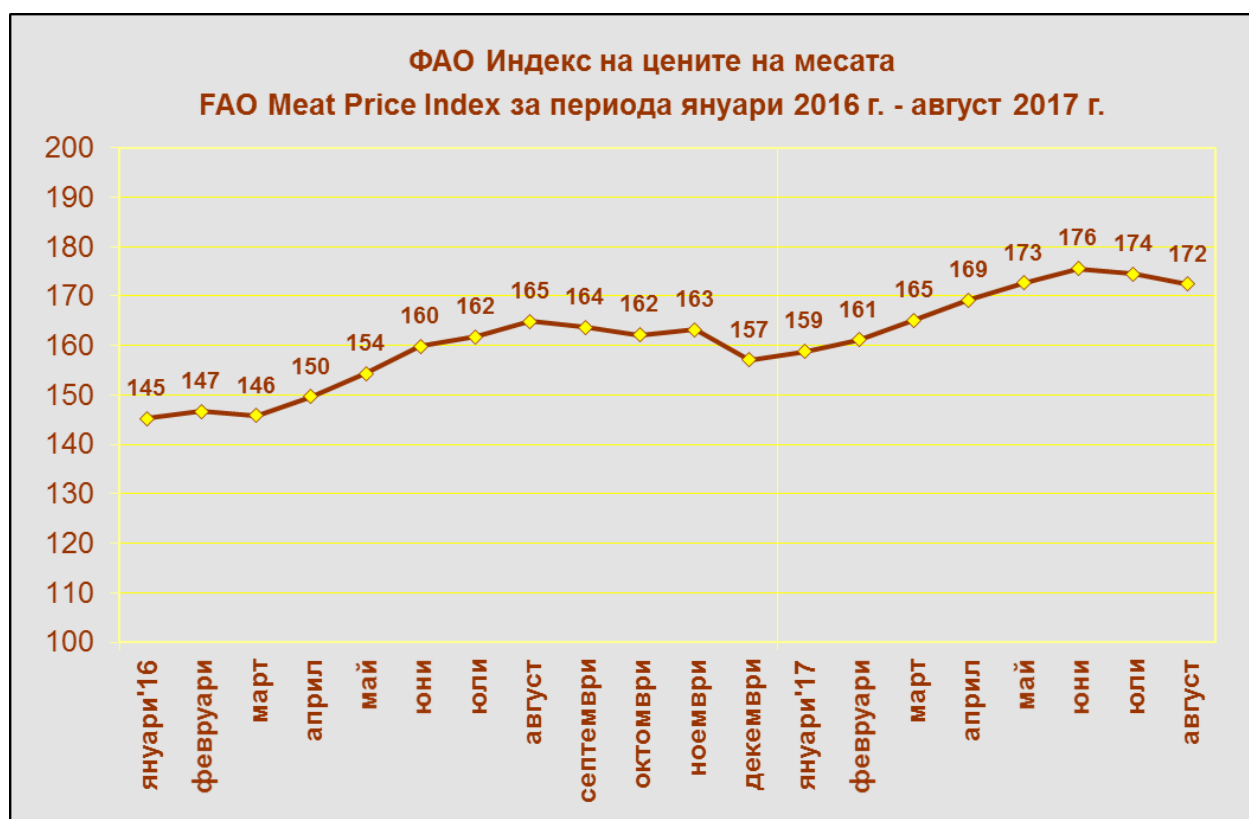
Фиг. 8

Анализът по данни на ФАО⁶ за състоянието на пазара на месо през последните години показва, че от 2009 г. цените на месните продукти започват да растат, като плавната възходяща тенденция се запазва до пролетта на 2011 г. Следва стабилизиране на кривата, като тенденцията се запазва в началото 2014 г, но стойностите остават на високото ниво от 2011 г. От средата на 2014 г. се заражда устойчив низходящ тренд, който продължава до м. март 2016 г. През м. април 2017 г. индексът стъпва на ниво от 166.6 пункта, което е с 2.8 пункта (1.7%) по-високо в сравнение с м. март. През м. юни индексът на месата се стабилизира

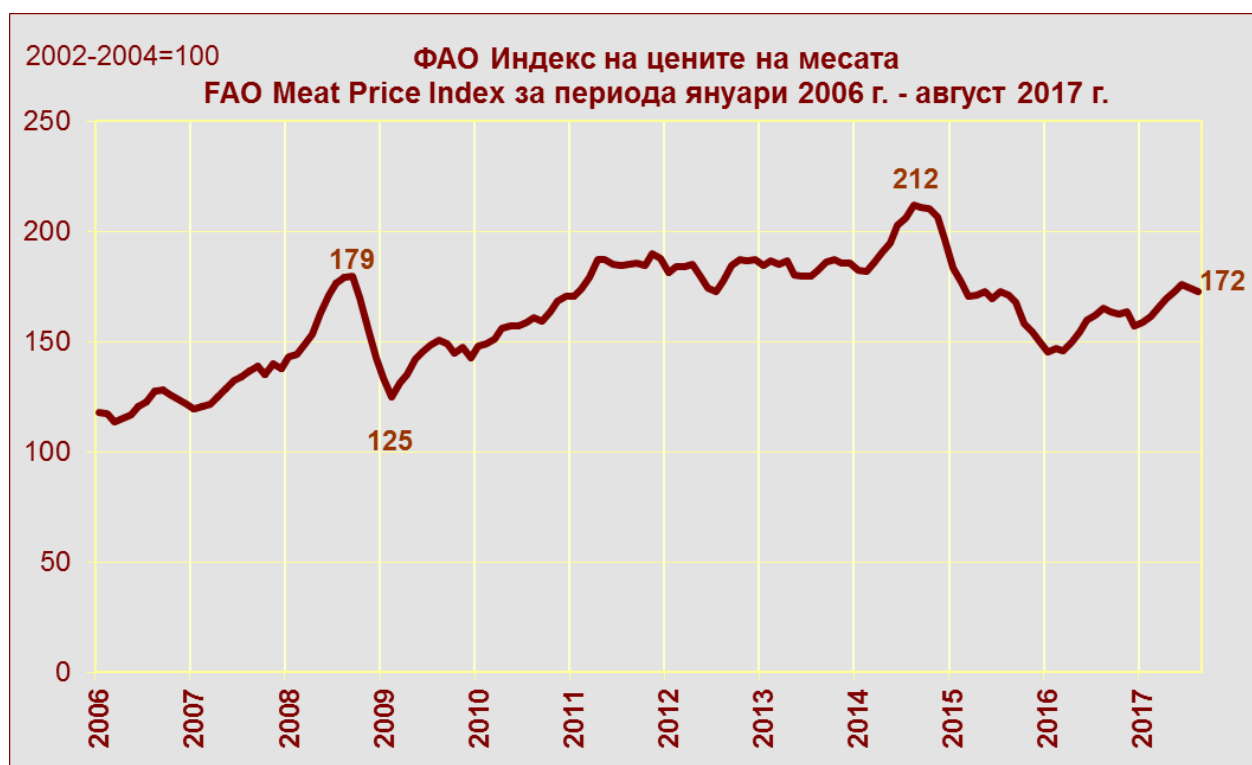
⁵ В структурата на индекса влизат стоките: пиле, колбаси малотрайни и шпеков салам; кренвирши; кайма и риба (скуприя).

на ниво от 175.2 пункта, което е с 3.2 пункта (1.8%) по-високо от м май. През месеците май и юни зародилата се от началото на годината тенденция на плавно покачване на стойностите се запазва. През м. юли индексът е 175.1 пункта, като стойностите са почти без промяна спрямо предходния месец. В сравнение със същия месец на миналата година индексът е с 8.2% по-висок, но е със 17.4% по-нисък от пиковите стойности, достигнати през м. август 2014 г.

През м. август ФАО индексът на месото стъпва на ниво от 172.4 пункта, което е с 2.1 пункта (1.2%) под нивото от м. юли. Стойностите на индекса са с 8.5% по-високи от нивото от през м. януари тази година, но е с 18.7% по-ниски от пиковото ниво от м. август 2014 г. Докато международните цени на говеждото месо се понижиха, цените на агнешкото и пилешкото месо останаха стабилни. Понижението на котировките на говеждото месо се дължи на увеличения износ от Австралия, а също и от очакванията са за увеличено предлагане на месо в САЩ. При увеличеното търсене на агнешко, свинско и пилешко месо, предлагането на тези меса от основните региони – производители като цяло е достатъчно. (фиг. 9, 10)

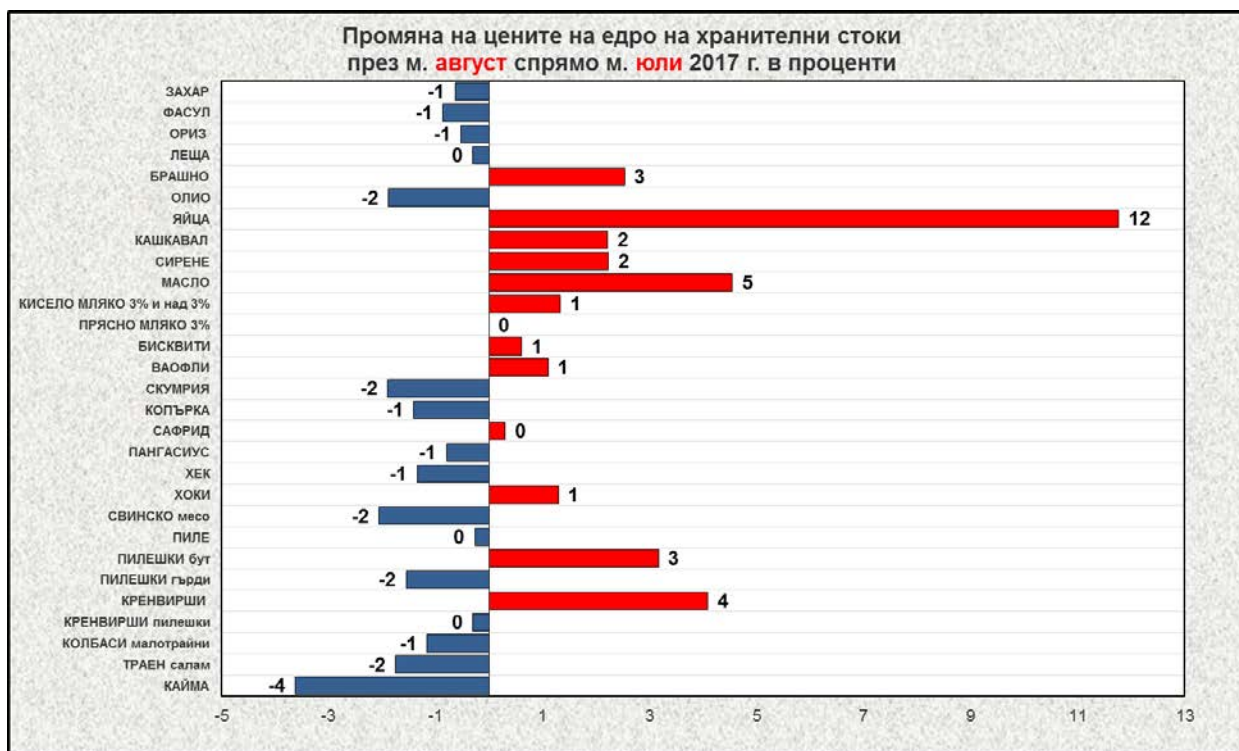
Фиг.9

Фиг.10

Таблица 1

СТОКА	юли '17	август '17	промяна в %	промяна в лв.	август '16	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЗАХАР	1,58	1,57	-0,6	-0,01	1,51	4,0	0,06
ФАСУЛ	3,47	3,44	-0,9	-0,03	3,17	8,5	0,27
ОРИЗ	1,90	1,89	-0,5	-0,01	1,92	-1,6	-0,03
ЛЕЩА	3,26	3,25	-0,3	-0,01	3,20	1,6	0,05
БРАШНО	0,79	0,81	2,5	0,02	0,81	0,0	0,00
ОЛИО	2,13	2,09	-1,9	-0,04	2,14	-2,3	-0,05
ЯЙЦА	0,17	0,19	11,8	0,02	0,17	11,8	0,02
КАШКАВАЛ	9,94	10,16	2,2	0,22	9,29	9,4	0,87
СИРЕНЕ	5,83	5,96	2,2	0,13	5,52	8,0	0,44
МАСЛО	1,76	1,84	4,5	0,08	1,29	42,6	0,55
КИСЕЛО МЛЯКО 3% и над 3%	0,75	0,76	1,3	0,01	0,74	2,7	0,02
ПРЯСНО МЛЯКО 3%	1,59	1,59	0,0	0,00	1,56	1,9	0,03
БИСКВИТИ	1,65	1,66	0,6	0,01	1,53	8,5	0,13
ВАОФЛИ	2,72	2,75	1,1	0,03	2,34	17,5	0,41
СКУМРИЯ	3,69	3,62	-1,9	-0,07	3,71	-2,4	-0,09
КОПЪРКА	2,13	2,10	-1,4	-0,03	2,04	2,9	0,06
САФРИД	3,34	3,35	0,3	0,01	3,17	5,7	0,18
ПАНГАСИУС	3,77	3,74	-0,8	-0,03	3,65	2,5	0,09
ХЕК	5,21	5,14	-1,3	-0,07	5,42	-5,2	-0,28
ХОКИ	4,63	4,69	1,3	0,06	4,52	3,8	0,17
СВИНСКО месо	6,80	6,66	-2,1	-0,14	6,77	-1,6	-0,11
ПИЛЕ	3,72	3,71	-0,3	-0,01	3,77	-1,6	-0,06
ПИЛЕШКИ бут	2,84	2,93	3,2	0,09	3,22	-9,0	-0,29
ПИЛЕШКИ гърди	7,09	6,98	-1,6	-0,11	7,88	-11,4	-0,90
КРЕНВИРШИ	4,40	4,58	4,1	0,18	4,79	-4,4	-0,21
КРЕНВИРШИ пилешки	3,24	3,23	-0,3	-0,01	3,21	0,6	0,02
КОЛБАСИ малотрайни	4,32	4,27	-1,2	-0,05	4,64	-8,0	-0,37
ТРАЕН салам	8,01	7,87	-1,7	-0,14	8,94	-12,0	-1,07
КАЙМА	4,70	4,53	-3,6	-0,17	4,65	-2,6	-0,12

Фиг. 11

Спрямо същия месец на миналата година при цените на едро на по-голяма част от хранителните стоки се наблюдава възходящ тренд. (табл. 1, фиг. 12)

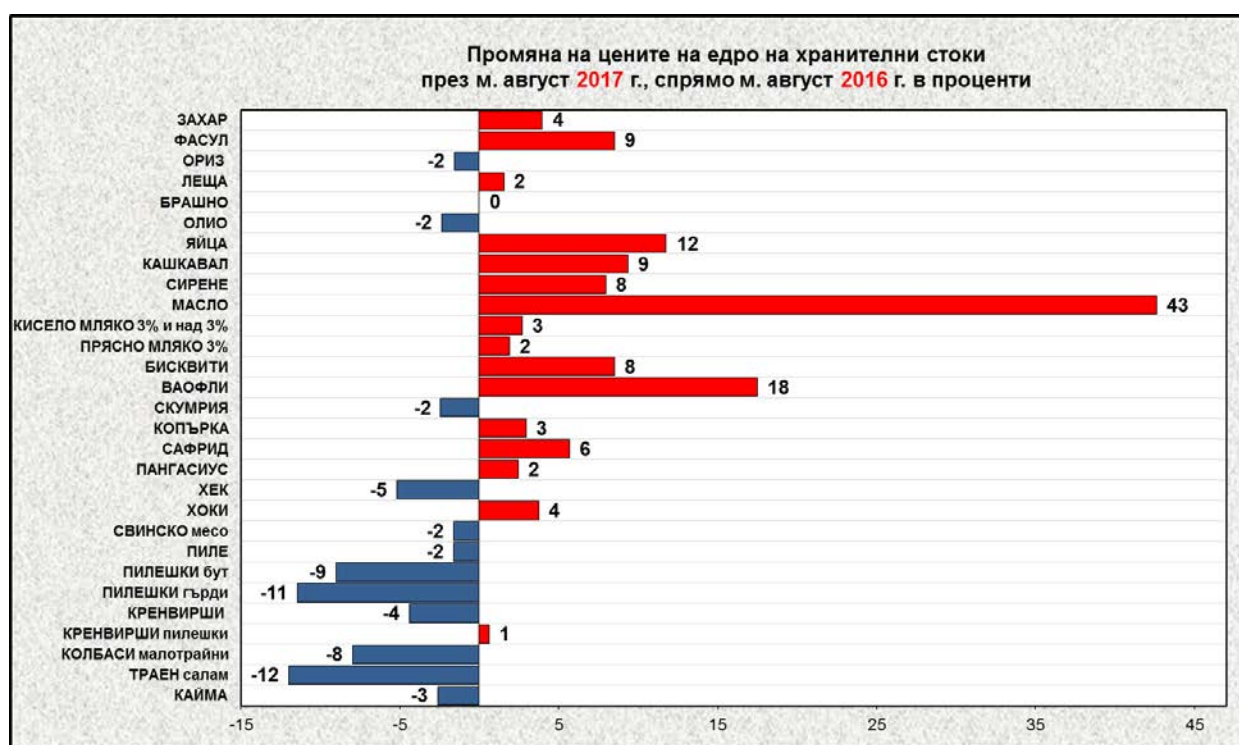
От началото на 2015 г. кривата на цената на захарта има плавен и траен възходящ тренд, който се запазва и през първите осем месеца на 2016 г. В периода септември 2016 г. – април 2017 г. кривата на цената на захарта се стабилизира, но на високото ниво от м. август 2016 г. След краткотраен спад на цената, в периода април - май има лек възходящ тренд. Следва отново стабилизиране на ниво от около 1.60 лв./кг. Поскъпването на захарта през м. август'17 спрямо м. август'16 е 4%. (фиг. 12,16,17)

Цената на брашното се задържа на нивото от предходната година, а олиото и оризът поевтиняват спрямо същия месец на миналата година с 2%. Според м. юли 2016 г. яйцата поскъпват с 12%. При цената на фасула е отчетен ръст спрямо същия месец на миналата година от 9%, което е резултат от трайното му поскъпване през пролетта и лятото на предходната година. При цените на лещата се наблюдава слаб ръст на годишна база от 2%. (табл. 1, фиг. 12)

При цените на млечните произведения се наблюдава поскъпване на годишна база, което е най-силно изразено при кравето масло 43%. Цените на кравето сирене и на кашкавал „Витоша“ са се покачили в сравнение със същия месец на миналата годи с 8-9%. Цените на едро на киселото и прясното мляко са 2-3% над нивото от същия месец на миналата година.

Тенденциите при движението на цените на месото и месните произведения през м. август тази година спрямо същия месец на предходната година са преобладаващо низходящи, като отрицателните колебания са в диапазона 4-12%. Пилешките разфасовки и колбасите поевтиняват средно с 10%, а цените на свинското и пилешкото месо, кренвиршите и каймата бележат спад на годишна база от 2-4%.

Наблюденията на цените на рибата на годишна база показват възходящ тренд при копърката, сафрида, пангасиуса и филето от хоки, като положителните колебания са 2-6%. Цените на скумрията и хека намаляват спрямо предходната година съответно с 2 и 5%. (фиг. 12)

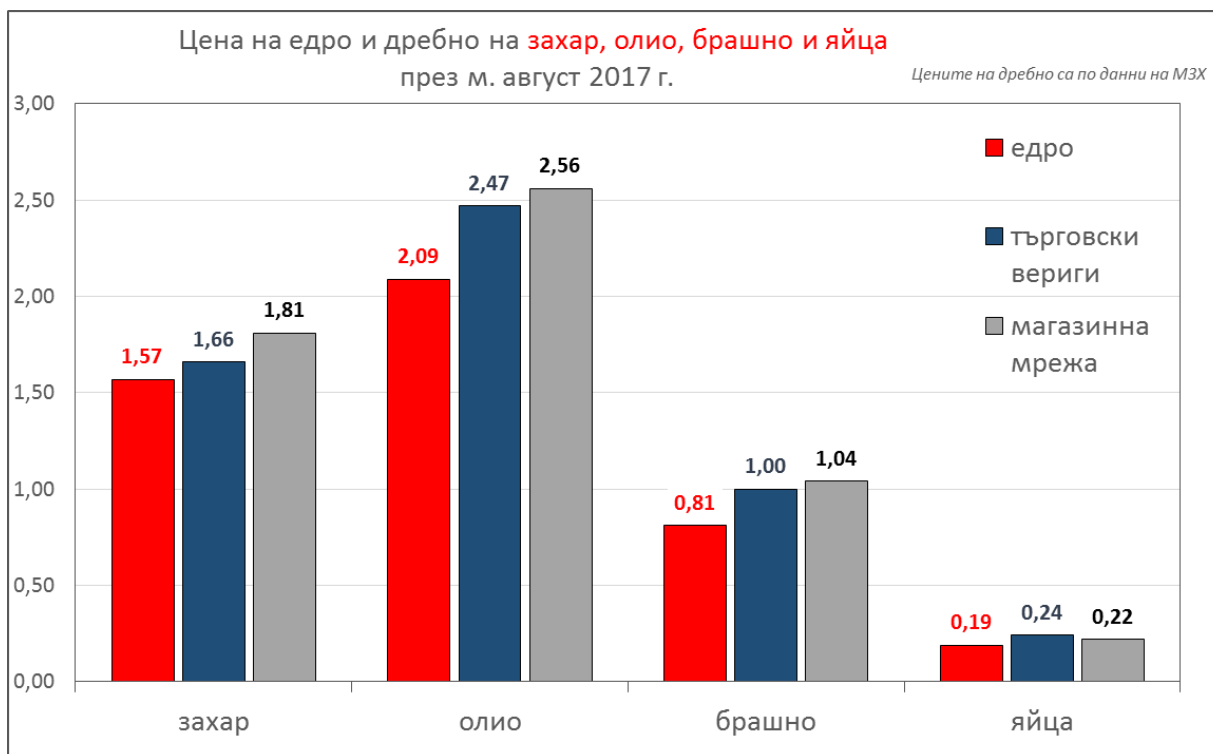

Фиг.12

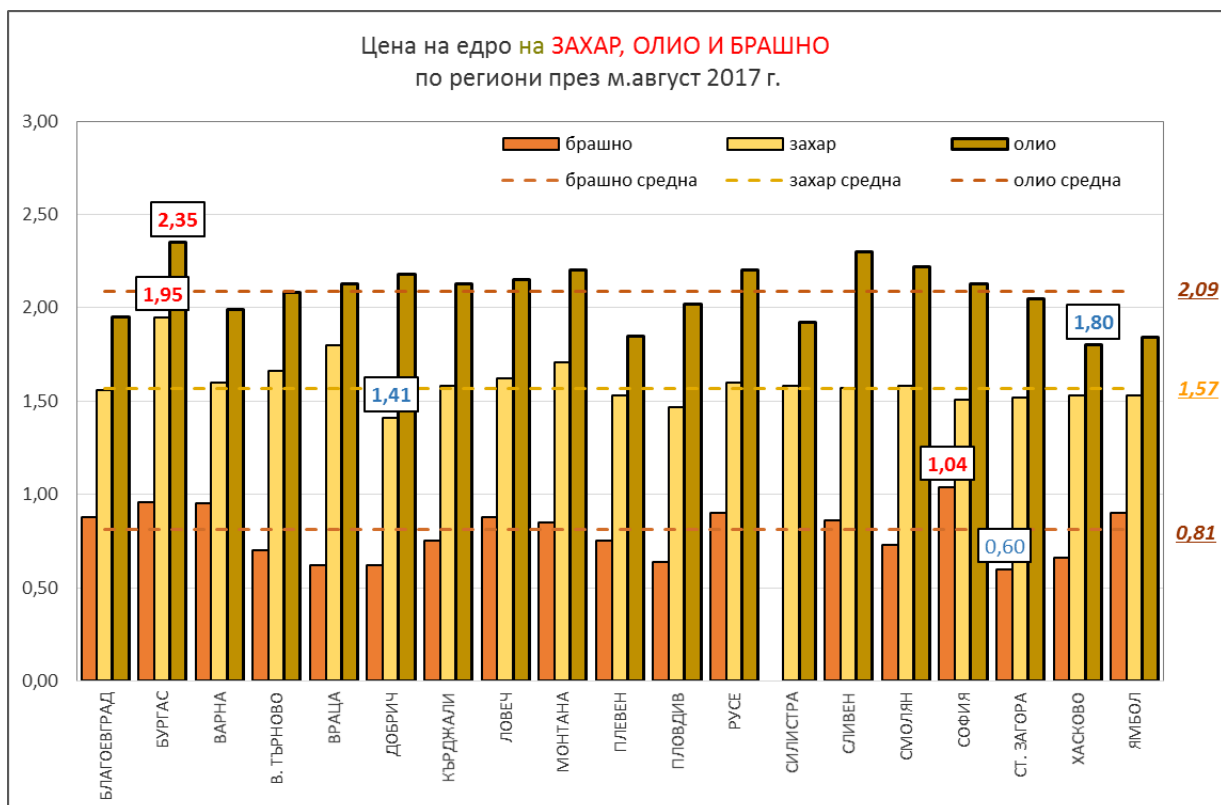
Наблюдението на цените на **дребно** на основните хранителни продукти: захар, олио, брашно и яйца показва, че през м. август най-високи са цените в магазинната мрежа, като само при яйцата се наблюдава по-висока цена в големите търговски вериги. Надценките на цените на дребно, спрямо цените на едро, в големите търговски вериги са най-големи при яйцата – 26% и при брашното – 23%, следвани от олиото – 18%, а най-малка надценка има при захарта 6%. В магазинната мрежа най-голямата надценка от 28% е при брашното, при яйцата тя е 16%, при олиото 22% и при захарта 15%. (табл.2 и фиг.13)

Таблица 2

захар	1,57	1,66	6	0,09	1,81	15	0,24
олио	2,09	2,47	18	0,38	2,56	22	0,47
брашно	0,81	1,00	23	0,19	1,04	28	0,23
яйца	0,19	0,24	26	0,05	0,22	16	0,03

Фиг. 13

Фиг.14

Анализът на цените на едро на основните хранителни стоки: брашно, захар и олио по **региони** показва, че отклоненията в цените в различните региони от средната за страната цена са в диапазона $\pm 20 - 40\%$.

При средна цена за страната през м. август на брашното 0.81 лв./кг, средната цена на брашното на тържищата в област София е 1.04 лв./кг, а в област Стара Загора 0.60 лв./кг. Най-висока цена на едро на захарта през август е отчетена в област Бургас – 1.95 лв./кг, а най-ниска в област Добрич – 1.41 лв./кг, при средна цена на едро за страната 1.57 лв./кг. Най-скъпо се е търгувало през месеца олиото на тържищата в област Бургас - 2.35 лв./л, най-евтино е било то в Хасковска област – 1.80 лв./л, а средната за страната цена на олиото през месеца е 2.09 лв./л. (фиг.14)

Таблица 3 Цени на едро на хранителни стоки през м. август 2012/2017 г.

август	ЗАХАР	ФАСУЛ	ОРИЗ	БРАШНО	ОЛИО	ЯЙЦА	КАШКАВАЛ	СИРЕНЕ	МАСЛО	СКУМРИЯ	СВИНСКО месо	ПИЛЕ	КАЙМА
година													
2012	2,10	2,80	1,98	0,94	2,77	0,22	9,96	4,82	1,15	4,36	6,52	3,90	4,89
2013	1,86	3,63	1,93	0,92	2,49	0,16	10,59	5,52	1,25	4,09	7,41	4,09	5,08
2014	1,26	4,24	2,08	0,82	2,00	0,18	10,96	5,78	1,31	4,30	7,28	4,00	4,63
2015	1,24	3,26	2,14	0,81	2,19	0,19	9,81	5,60	1,35	4,01	6,98	3,85	4,73
2016	1,51	3,17	1,92	0,81	2,14	0,17	9,29	5,52	1,29	3,71	6,77	3,77	4,65
2017	1,57	3,44	1,89	0,81	2,09	0,19	10,16	5,96	1,84	3,62	6,66	3,71	4,53

Анализът на цените на хранителните стоки през м. август 2017 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2012 - 2017 г.) показва, че като цяло цените се движат в сравнително тесни стойностни диапазони. Цените на захарта, ориза, брашното, олиото и яйцата се движат около нивата от 2013 – 2016 г. При млечните продукти се наблюдава ръст на годишна база спрямо предходните 2-3 години. Цените на месото, месните произведения и рибата се доближават до стойностите от предходните години. (табл.3 и фиг.15)

- През 2011 г. цената на *захарта* бележи драстичен скок и за шест месеца се покачва със 70%. В резултат на този скок цената на захарта през м. юли 2012 г. е най-висока в сравнение със същия месец на следващите години. През м. август

2017 г. цената на захарта бележи ръст на годишна база спрямо предходните три години, но остава на по-ниско ниво спрямо периода 2012–2013 г. (фиг.16,17)

- От 2012 г. цената на *фасула* започва да расте и през м. август 2014 г. тя е най-висока за последния шестгодишен период. От средата на същата година трендът се обръща, в резултат на което цената през август 2016 г. е най-ниска за шестгодишния период и малко по-висока в сравнение с 2012 г. През м. август 2017 г. цената на фасула е малко над нивото от същия месец на предходните две години, като остава под нивото от м. август на 2013 и 2014 г. (фиг. 24,25)

- Цената на *ориза* през последните години остава сравнително стабилна и се движи на ниво от около и малко под 1,80-2,00 лв./кг. През месец август настоящата година цената на ориза у нас се доближава до нивото от предходните години. Стабилният характер на цената на ориза се дължи на това, че производството на ориз в страната особено в периода след 2007 г. е в известен възход и тенденциите на световния пазар на ориз не дават силно отражение върху нашия пазар. (фиг. 26,27)

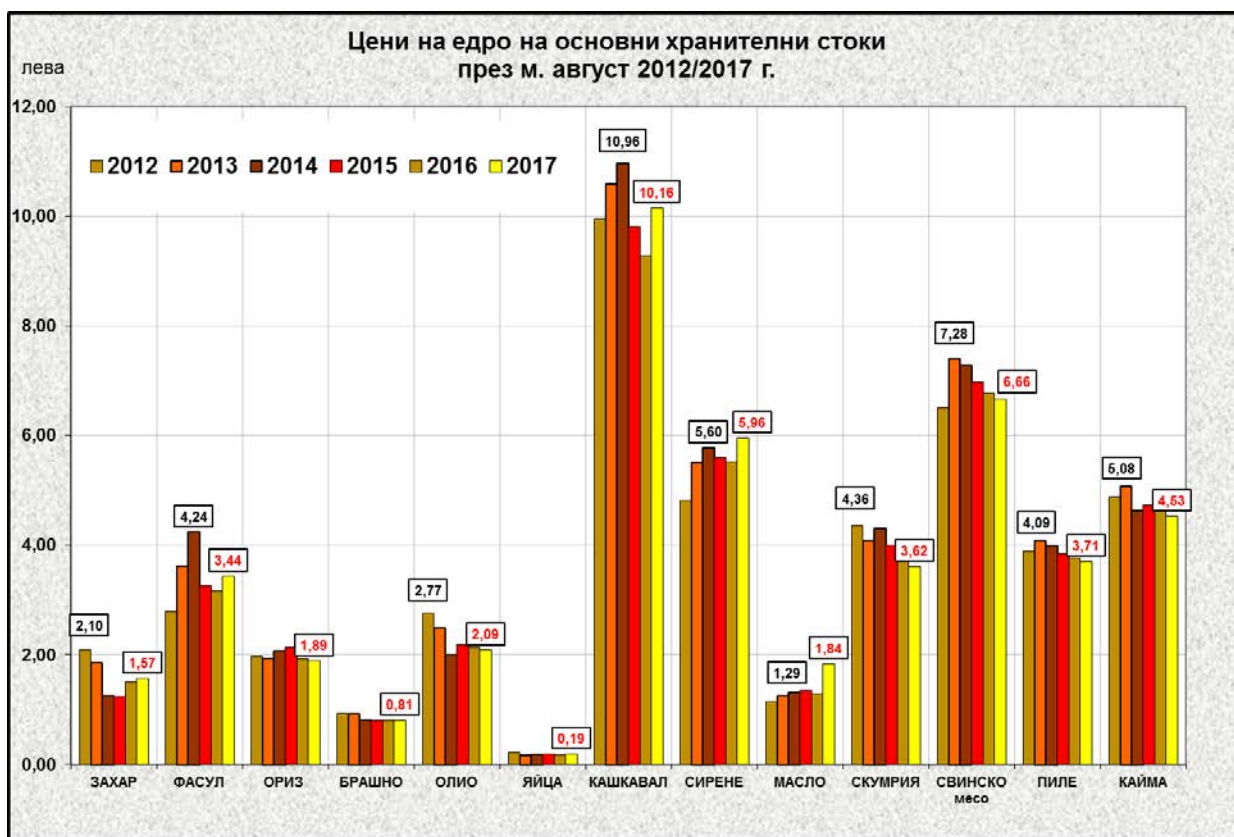
- През цялата 2012 г. кривата на цената на *брашното* има възходящ тренд, в резултат на което през м. август 2012 г. цената на брашното е най-висока за периода. През м. август настоящата година цената на брашното е на нивата от 2014 – 2016 г. (фиг.20,21)

- Наред с други хранителни стоки и при *олиото* през 2012 г. се наблюдаваше трайно поскъпване. По тази причина през м. август 2012 г. цената на олиото има най-високи стойности в сравнение със същия месец на другите години от периода. През 2015 г. беше регистрирано поскъпване на олиото, в резултат на което през м. август същата година стойностите са на малко по-високо ниво. През м. август на настоящата година цената на олиото се доближава до нивото от предходните три години и значително под нивото от м. август на 2012 и 2013. (фиг.18,19)

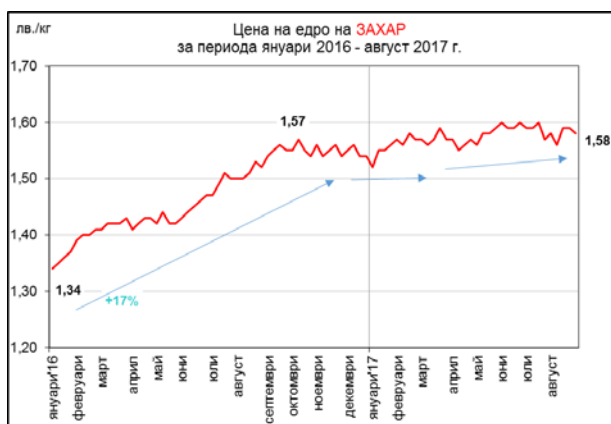
- През месец август 2017 година цените на *млечните произведения* са на по-високи нива спрямо предходните две години. Цената на кашкавал „Витоша“ следва устойчив възходящ тренд в периода 2012 – 2014 г., когато през м. август 2014 г. са достигнати най-високите нива за шестгодишния период. Следва обръщане на тенденцията и през месец август 2015 и 2016 г. цената следва низходяща тренд. През м. август на настоящата година стойностите са на по-високо ниво в сравнение с предходните две години, но остава под цената от 2013 – 2014 г. Цената на кравето сирене през тази година е на най-високо ниво, спрямо

същия месец на предходните пет години. Цената на кравето масло през август в периода 2012 – 2016 г. е стабилна и се движи около 1.35 - 1.40 лв./бр. През тази година се наблюдава ръст на стойностите на годишна база спрямо предходния петгодишен период и цената достига до 1.84 лв./бр. (фиг.38-43)

- В периода 2013 – 2017 г. цените на *месото и месните изделия* имат траен и плавен низходящ тренд. През август 2013 г. са отчетни най-високите стойности на цената на свинското месо. Тогава се наблюдаваше и голям скок на цената на месото на световния пазар. (фиг.85) Цената на скумрията през шестгодишния период също следва низходящ тренд, а през м. август тази година бележи най-ниски стойности.

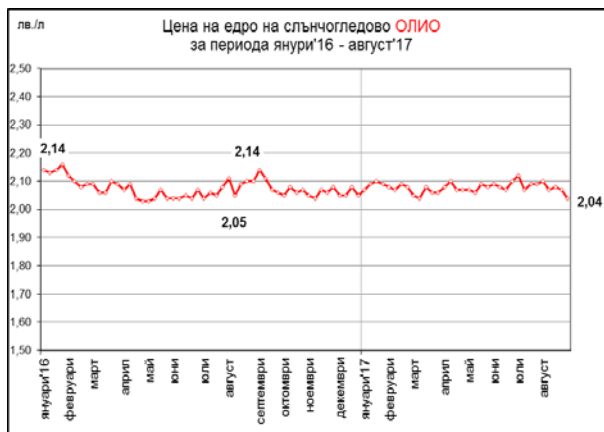
Фиг. 15

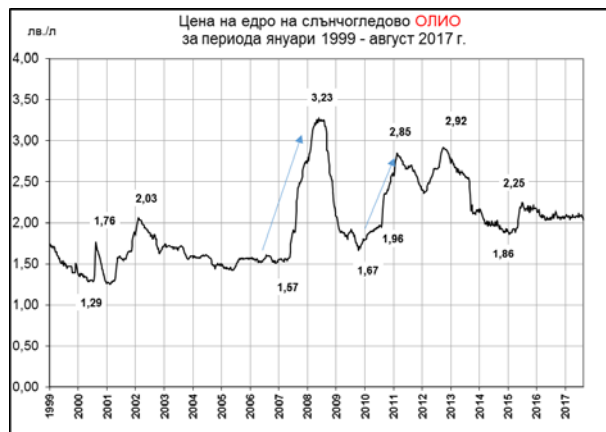
Фиг. 16

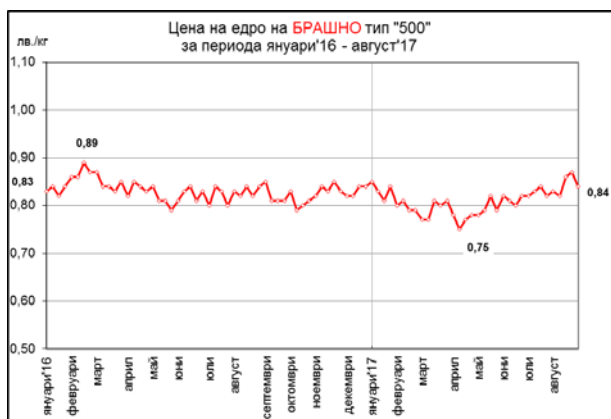
Фиг.17

Фиг. 18

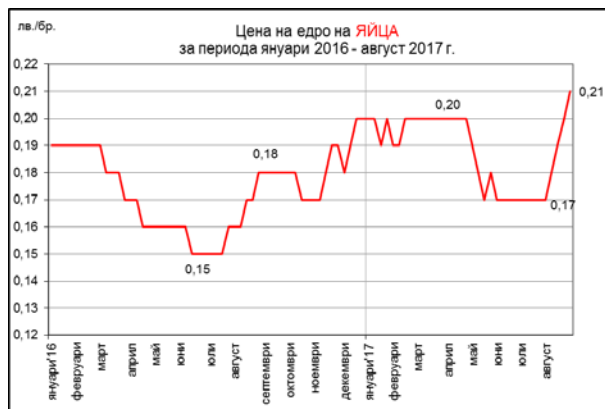
Фиг. 19

Фиг. 20

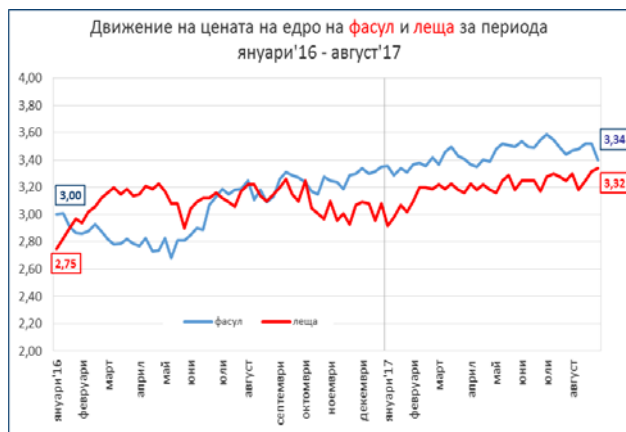
Фиг. 21

Фиг. 22

Фиг. 23

Фиг. 24

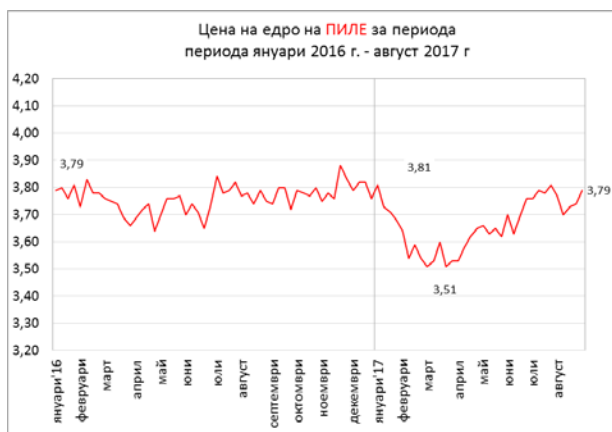
Фиг. 25

Фиг. 26

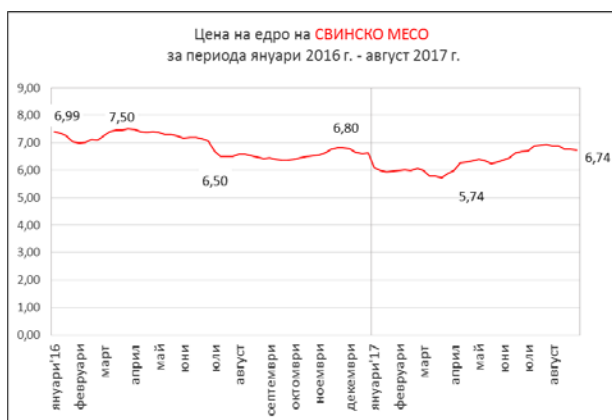
Фиг. 27

Фиг. 28

Фиг. 29

Фиг. 30

Фиг. 31

Фиг. 32

Фиг. 33

Фиг. 34

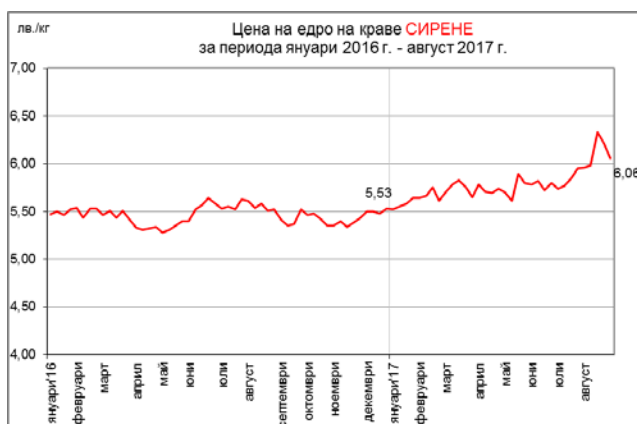
Фиг. 35

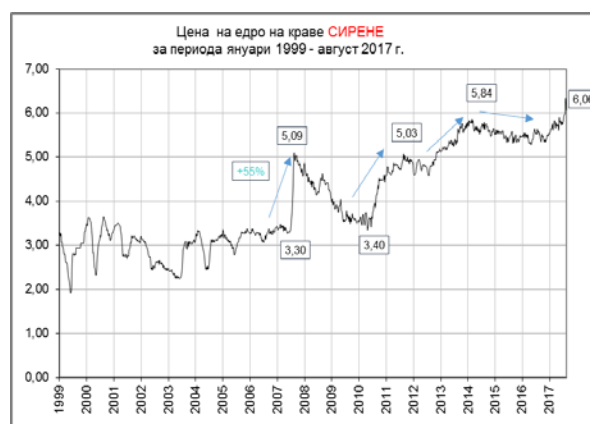
Фиг. 36

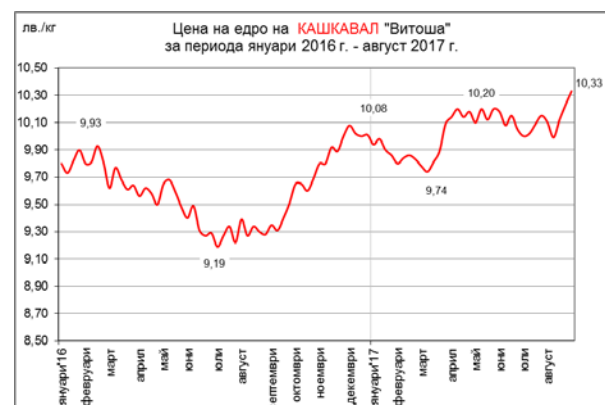
Фиг. 37

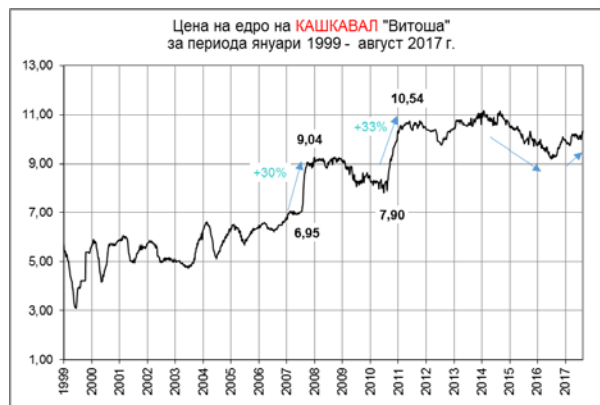
Фиг. 38

Фиг. 39

Фиг. 40

Фиг. 41

Фиг. 42

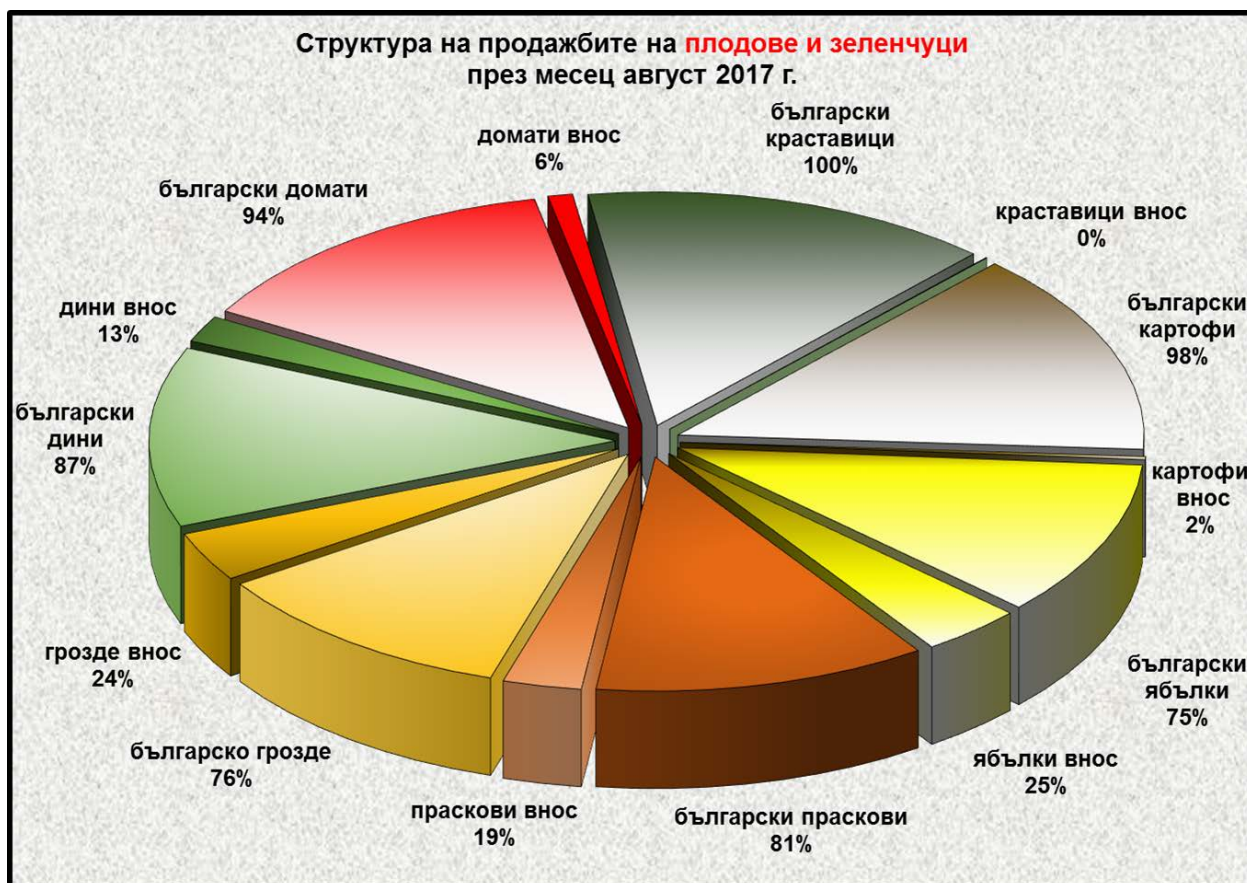
Фиг. 43

2. Плодове и зеленчуци

От късните есенни до ранните пролетни месеци относителният дял на българските плодове и зеленчуци на пазара е изключително нисък, но през летните месеци количествата българска продукция се увеличават. Наблюденията върху пазара на плодове и зеленчуци през м. август показват, че предлаганите количества българската продукция са преобладаващи. (фиг. 44)

Съотношението между продажбите на български домати и домати от внос през месеца показва превес от 94% на българските домати. През м. август почти 100% от предлаганата продукция на пазара на краставици е българско производството. Много голям е относителният дял на пазара и на българските картофи, който е 98%.

Количествата българска продукция от ябълки, праскови, грозде и дини съставляват по-голям относителен дял от общите количества на пазара. Най-голям превес на родното производство има при дините – 87%, следвани от прасковите – 81% и гроздето - 76%. (фиг. 44)

Фиг. 44

Движението на кривата на ИТЦ⁷ на плодовете и зеленчуците следва характерните за тези продукти сезонни тенденции. Максимални зимни стойности се наблюдават обикновено в периода януари – февруари, а минималните летни стойности, в зависимост от конкретните метеорологични стойности се регистрират през август.

През първата седмица на годината се наблюдава известен спад на стойностите, свързан с понижената търговска активност на населението непосредствено след празниците. През следващите седмици на януари кривата отново придобива стръмен възходящ тренд. В този период се наблюдава значително поскъпване на повечето оранжерийни зеленчуци и на някои плодове. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.437 пункта, като повишението на стойностите спрямо началото на януари е 11.5%. (фиг. 45)

В началото на м. февруари индексът на плодовете и зеленчуците стартира от ниво 1.406 пункта и през целия месец кривата има низходящ

⁷ В състава на този индекс са включени следните стоки: ябълки български и ябълки от внос, картофи български и от внос, лук зрял, чесън зрял, домати оранжерийни и домати от внос, краставици оранжерийни и от внос, пипер зелен, зеле, банани, портокали и лимони

характер, което е в резултат на стабилизирането и слабото понижение на цените на зеленчуците.

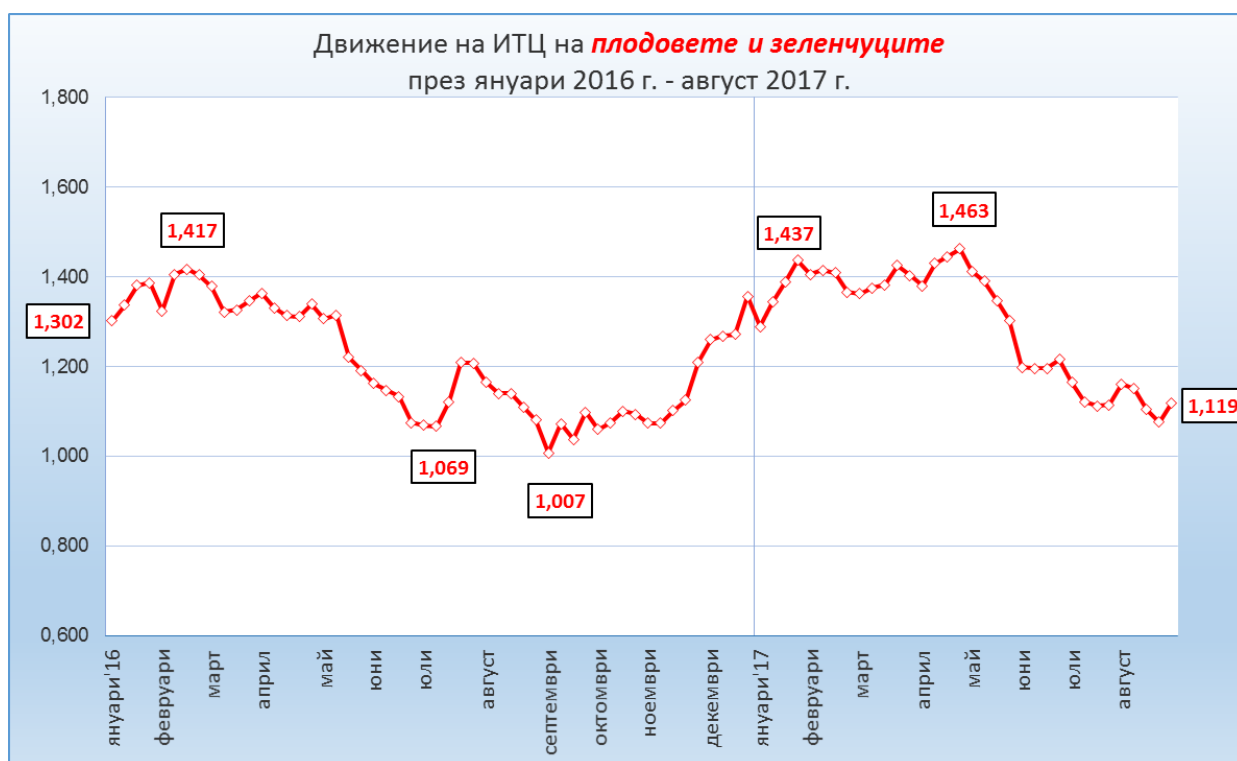
В началото на м. март трендът се обръща и стойностите започват да се покачват. В този период се наблюдава поскъпване на оранжерийните домати, зелето, зрелия чесън. През последната седмица на месеца се забелязва успокояване на пазара на плодове и зеленчуци и индексът бележи лек спад. В края на периода кривата стъпва на ниво от 1.403 пункта, като остава над стойностите от същия период на миналата година.

Трендът на индекса през м. април е устойчиво възходящ. Причина за покачването на стойностите през месеца е поскъпването на домати, зелето и повечето плодове. Наблюдаваното необичайно застудяване в средата на април, както и повишената търговска активност около Великденските празници рефлектира върху цените и съответно върху движението на кривата на индекса на плодовете и зеленчуците. От последната седмица на април се наблюдава обръщане на тенденцията на кривата и трендът е низходящ.

Тази тенденция се запазва през следващите два месеца. Причина за този спад на индекса е сезонното поевтиняване на плодовете и зеленчуците, които са в активен период на производство и предлагане. В края на юни се наблюдава известно задържане на стойностите, свързано с лекото поскъпване на някои плодове, които са в края на активния сезон.

През последните три месеца кривата има устойчив низходящ тренд, с леки колебания нагоре в средата на м. юли и в края на м. август, когато стойностите се стабилизират на ниво от 1.119 пункта.

В сравнение със същия период на предходната година индексът се стабилизира на по-ниско ниво. През м. юли и август 2016 г. се наблюдаваше нетипично покачване на стойностите, свързано с краткотрайното поскъпване на зеленчуците. (фиг.45)

Фиг. 45

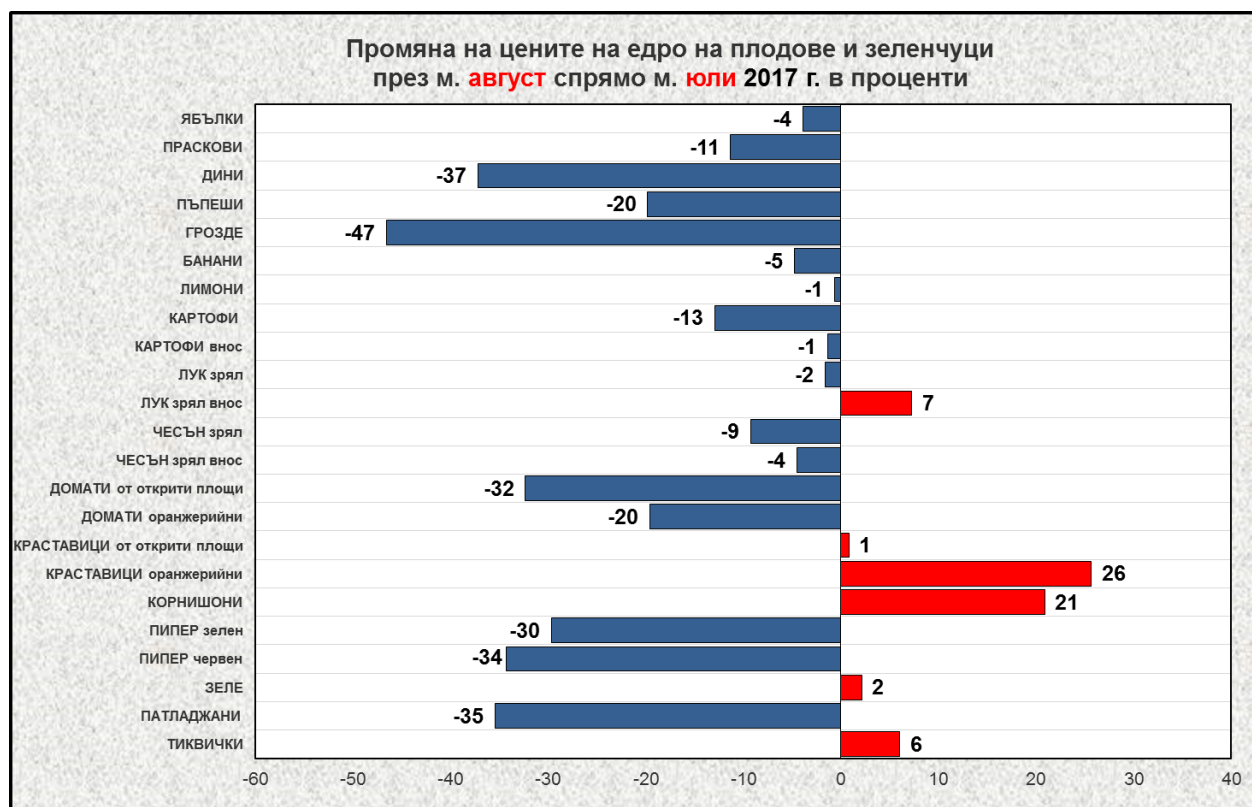
Анализът на движението на кривата на индекса през годините показва, че най-високи зимни стойности са отчетени през 2008 г., а на най-ниско ниво индексът се е стабилизирал през лятото на 2006 г. (фиг. 46)

Фиг. 46

Таблица 4

СТОКА	юли '17	август '17	промяна в %	промяна в лв.	август '16	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЯБЪЛКИ	1,28	1,23	-4	-0,05	1,02	21	0,21
ПРАСКОВИ	1,15	1,02	-11	-0,13	1,30	-22	-0,28
ДИНИ	0,43	0,27	-37	-0,16	0,40	-33	-0,13
ПЪПЕШИ	0,96	0,77	-20	-0,19	0,82	-6	-0,05
ГРОЗДЕ	3,22	1,72	-47	-1,50	1,69	2	0,03
БАНАНИ	2,10	2,00	-5	-0,10	2,25	-11	-0,25
ЛИМОНИ	2,95	2,93	-1	-0,02	3,97	-26	-1,04
КАРТОФИ	0,62	0,54	-13	-0,08	0,61	-11	-0,07
КАРТОФИ внос	0,74	0,73	-1	-0,01	0,52	40	0,21
ЛУК зрял	0,63	0,62	-2	-0,01	0,66	-6	-0,04
ЛУК зрял внос	0,55	0,59	7	0,04	0,56	5	0,03
ЧЕСЪН зрял	4,21	3,82	-9	-0,39	4,54	-16	-0,72
ЧЕСЪН зрял внос	3,78	3,61	-4	-0,17	3,82	-5	-0,21
ДОМАТИ от открити площи	1,33	0,90	-32	-0,43	1,25	-28	-0,35
ДОМАТИ оранжерийни	1,33	1,07	-20	-0,26	1,49	-28	-0,42
КРАСТАВИЦИ от открити площи	1,23	1,24	1	0,01	1,23	1	0,01
КРАСТАВИЦИ оранжерийни	1,09	1,37	26	0,28	1,26	9	0,11
КОРНИШОНИ	0,86	1,04	21	0,18	0,88	18	0,16
ПИПЕР зелен	1,45	1,02	-30	-0,43	0,93	10	0,09
ПИПЕР червен	2,13	1,40	-34	-0,73	1,34	4	0,06
ЗЕЛЕ	0,46	0,47	2	0,01	0,67	-30	-0,20
ПАТЛАДЖАНИ	1,10	0,71	-35	-0,39	0,65	9	0,06
ТИКВИЧКИ	0,66	0,70	6	0,04	0,74	-5	-0,04
МОРКОВИ	0,78	0,72	-8	-0,06	0,64	13	0,08

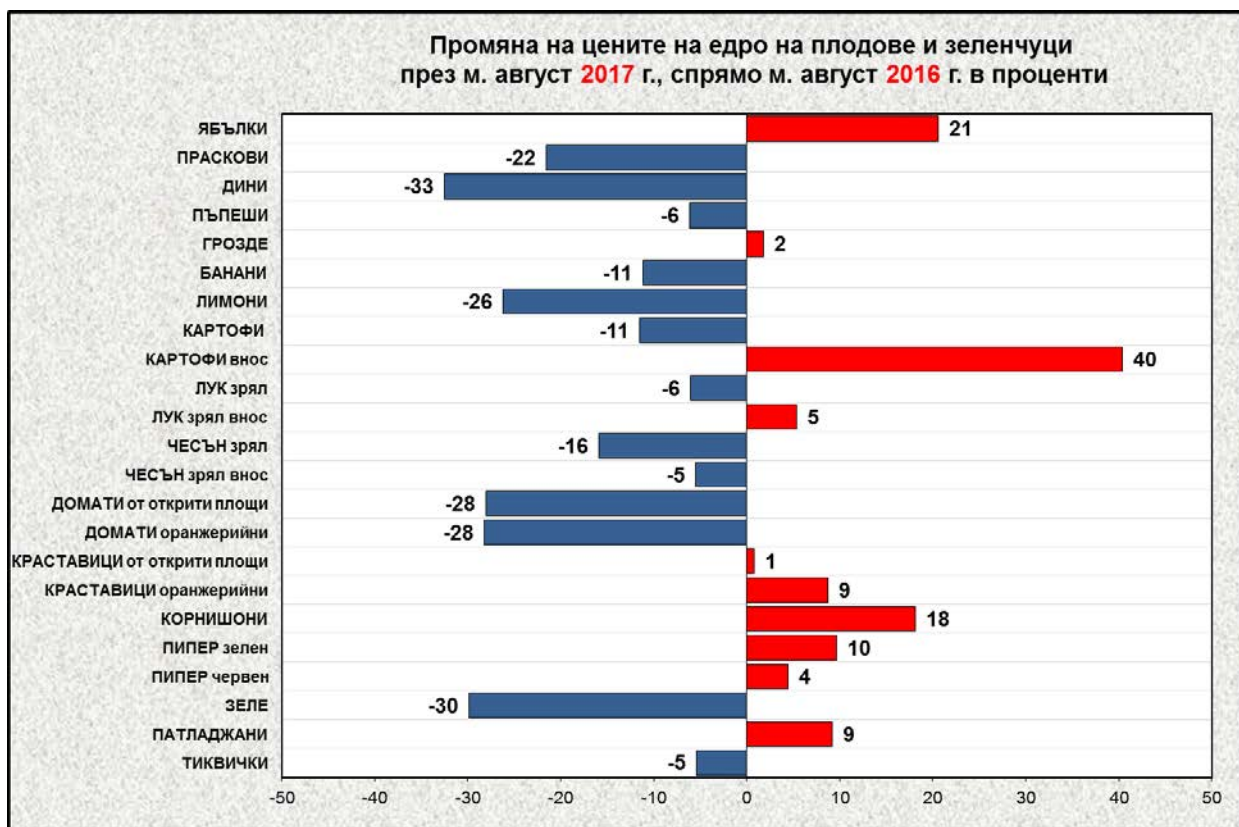
Фиг. 47

При движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. август спрямо м. юли се наблюдават преобладаващо низходящи тенденции. (табл. 4 и фиг.47)

Цената на едро на домати бележи спад на месечна база, като при домати от открити площи поевтиняването е 32%, а на оранжерийните домати то

е 20%. (фиг.48,49) При краставиците се наблюдава поскъпване на оранжерийните краставици с 26% и нетипично за сезона поскъпване на корнишоните с 21%. Спадът на цените на другите зеленчуци е в диапазона 20-30%. (фиг. 54-63) Колебанията на цените на плодовете, предмет на този анализ са преобладаващо надолу. Поевтиняването на гроздето и дините е в диапазона е 37-47%.(фиг. 63-68

В сравнение със същия месец на миналата година при цените на плодовете и зеленчуци наблюдаваните тенденции са разнопосочни, но преобладават низходящите. (табл.4 и фиг.48) През м. август спрямо същия месец на миналата година е отчетен спад на цените на повечето зеленчуци. Поскъпване се наблюдава при оранжерийните краставиците и корнишоните съответно с 9% и 18%. Лек ръст на цените на годишна база има при зеления пипер с 10% и при червения с 4%. В сравнение със същия месец на предходната година на малко по-високи цени се търгуват и патладжаните. Значително поскъпване на годишна база е отчетено при цената на картофите от внос, като количествата им на пазара са незначителни. Поевтиняването на годишна база на домати е 28% и на зелето 30%. През м. август 2017 г. се наблюдава поевтиняване на годишна база и при по-голяма част от плодовете. Намалението на цените на едро на прасковите е 22%, на дините и лимоните 26-33% и на бананите и пъпешите 6-11%.

Фиг. 48

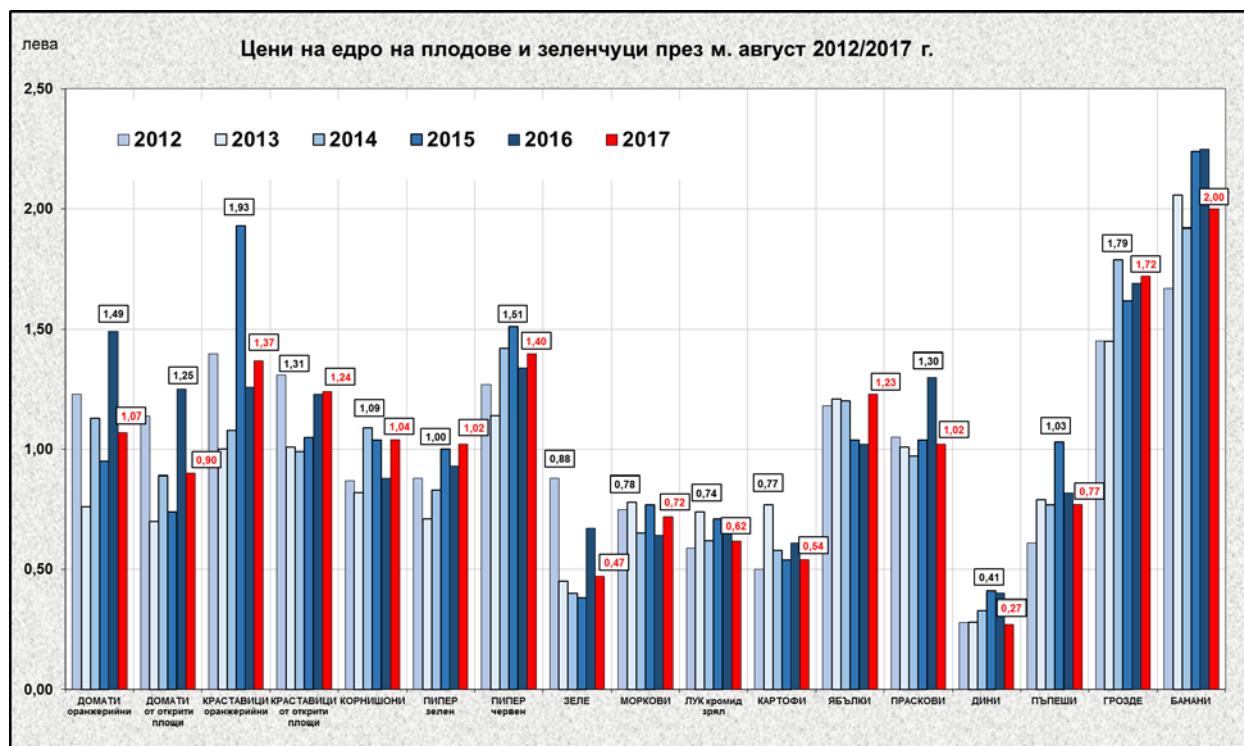
Анализът на движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. август 2017 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2012 – 2017 г.) показва следните тенденции: (табл. 5 и фиг. 49)

- Плодовете и зеленчуците имат изцяло сезонен характер, а цените им силно се влияят от конкретните климатични и метеорологични условия. По тази причина цените на тези стоки са силно чувствителни и варират в сравнително големи диапазони за кратки времеви периоди.

- По същата причина относителният дял на количествата българска продукция през м. август на последните шест години е функция и от конкретните метеорологични условия, като българската продукция е преобладаваща.

Таблица 5 Цени на едро на зеленчуци и плодове през м. август 2012/2017г.

август	ДОМАТИ оранжерийни	ДОМАТИ от открити площи	КРАСТАВИЦИ оранжерийни	КРАСТАВИЦИ от открити площи	КОРНИШОНИ	ПИПЕР зелен	ПИПЕР червен	ЗЕЛЕ	МОРКОВИ	ЛУК кромид зрял	КАРТОФИ	ЯБЪЛКИ	ПРАСКОВИ	ДИНИ	ПЪПЕШИ	ГРОЗДЕ	БАНАНИ
година																	
2012	1,23	1,14	1,40	1,31	0,87	0,88	1,27	0,88	0,75	0,59	0,50	1,18	1,05	0,28	0,61	1,45	1,67
2013	0,76	0,70	1,00	1,01	0,82	0,71	1,14	0,45	0,78	0,74	0,77	1,21	1,01	0,28	0,79	1,45	2,06
2014	1,13	0,89	1,08	0,99	1,09	0,83	1,42	0,40	0,65	0,62	0,58	1,20	0,97	0,33	0,77	1,79	1,92
2015	0,95	0,74	1,93	1,05	1,04	1,00	1,51	0,38	0,77	0,71	0,54	1,04	1,04	0,41	1,03	1,62	2,24
2016	1,49	1,25	1,26	1,23	0,88	0,93	1,34	0,67	0,64	0,66	0,61	1,02	1,30	0,40	0,82	1,69	2,25
2017	1,07	0,90	1,37	1,24	1,04	1,02	1,40	0,47	0,72	0,62	0,54	1,23	1,02	0,27	0,77	1,72	2,00

Фиг. 49

- Цените на българските домати през м. август 2017 г. са на по-ниско ниво спрямо същия месец на 2016, доближават се до нивата от 2014 г. и са по-високи спрямо 2013 и 2015 г.

- Цената на българските оранжерийни краставици през м. август на настоящата година е най-висока спрямо предходните години. Цените на краставиците от открити площи са по-високи спрямо предходния четири годишен период, но остават под нивото от 2012 г. Цената на корнишоните през тази година са по-скъпи от 2016, 2012 и 2013 г и се доближават до 2015 г.

- Цената на картофите през тази година е близка до нивата от предходните години и остава много под нивото от м. август 2013 г.

- При цените на пипера през месеца са регистрирани по-високи цени спрямо миналата година и остават под нивата от 2015 г.

- Цените на зелето, морковите и зрелия лук като са около и под нивата от предходните години.

- Цената на едро на ябълките през месец август 2017 г. е по-висока в сравнение със същия месец на предходните две години и се доближава до нивата от м. август 2012 – 2014 г.

- Цените на прасковите, пъпешите и гроздето през м. август настоящата година се движат около и малко под нивата от предходните години, дините през тази година са най-евтини в сравнение с предходния петгодишен период .

- Цените на бананите през м. август 2017 г. е по-ниска в сравнение със същия месец на предходните две години и по-висока спрямо м. август на 2012 и 2014 г.

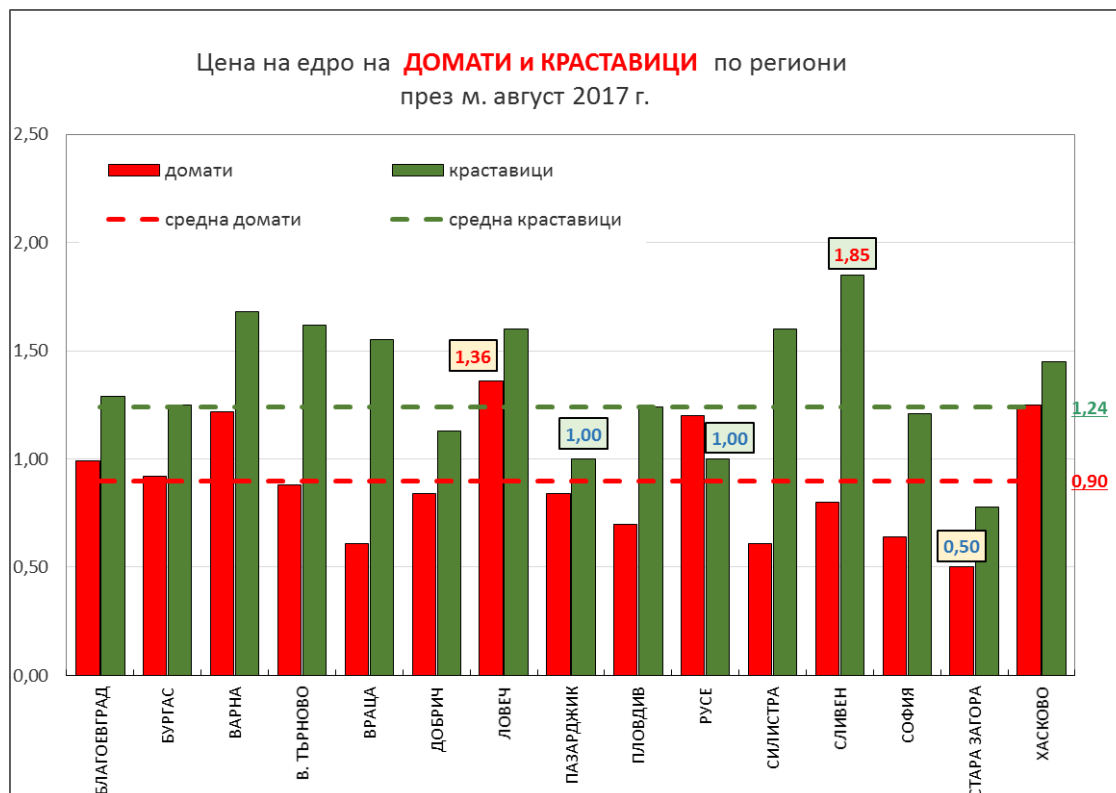
Анализът на цените на едро на плодовете и зеленчуците по *региони* показва, че отклоненията на цените в различните региони от средната за страната цена са значителни и достигат до 60 - 80%. (фиг.50,51)

При средна за страната цена на едро на домати 0.90 лв./кг, цената на тържищата в област Ловеч е 1.36 лв./кг, а в област Стара Загора тяхната цена през месеца е била 0.50 лв./кг.

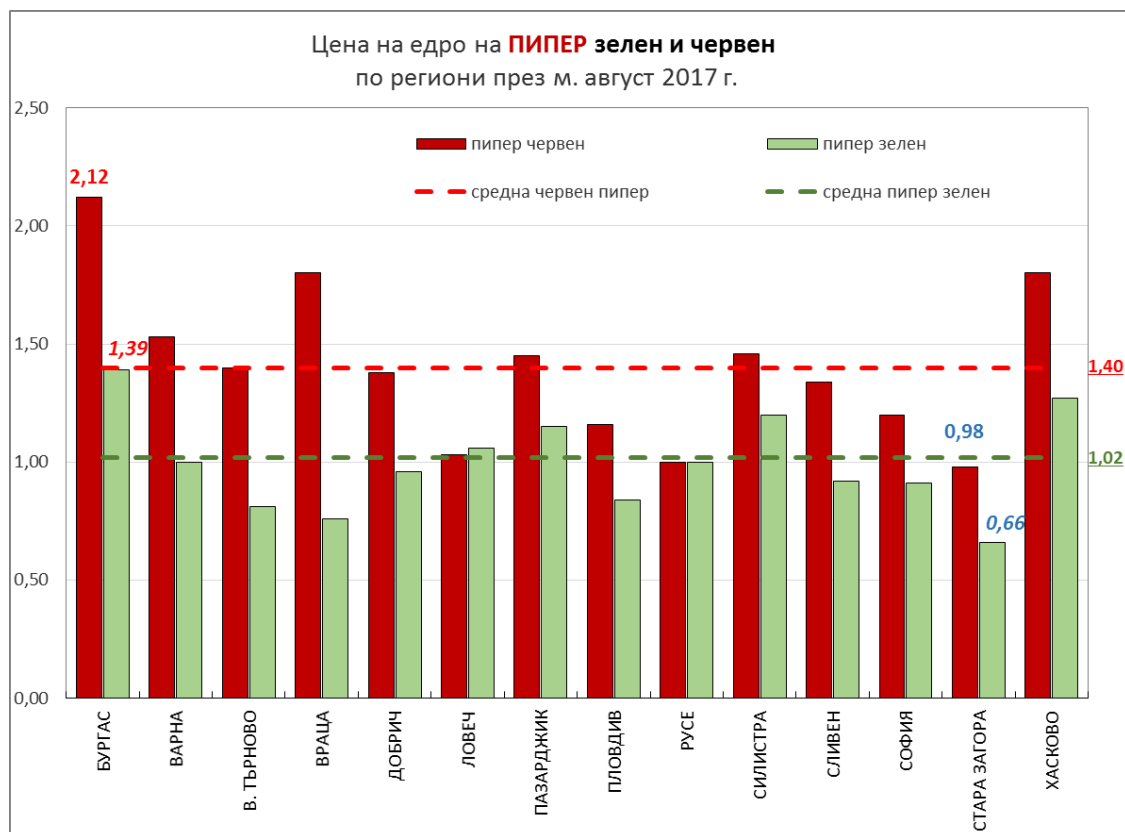
Най-висока цена на краставиците през м. август е регистрирана в област Сливен – 1.85 лв./кг, най-ниска е била в Пазарджик и Силистра – 1.00 лв./кг, а средната цена за страната на краставиците през месеца е 1.24 лв./кг. (фиг. 50)

Средната за страната цена на червения пипер през месеца е 1.40, като максимални стойности са регистрирани в област Бургас – 2.12 лв./кг, а минималните цени са в област Стара Загора – 0.98 лв./кг.

Минималните и максималните цени през месеца на зеления пипер са отчетени в същите области (Бургас и Стара Загора), а средната цена на зеления пипер е 1.02 лв./кг.

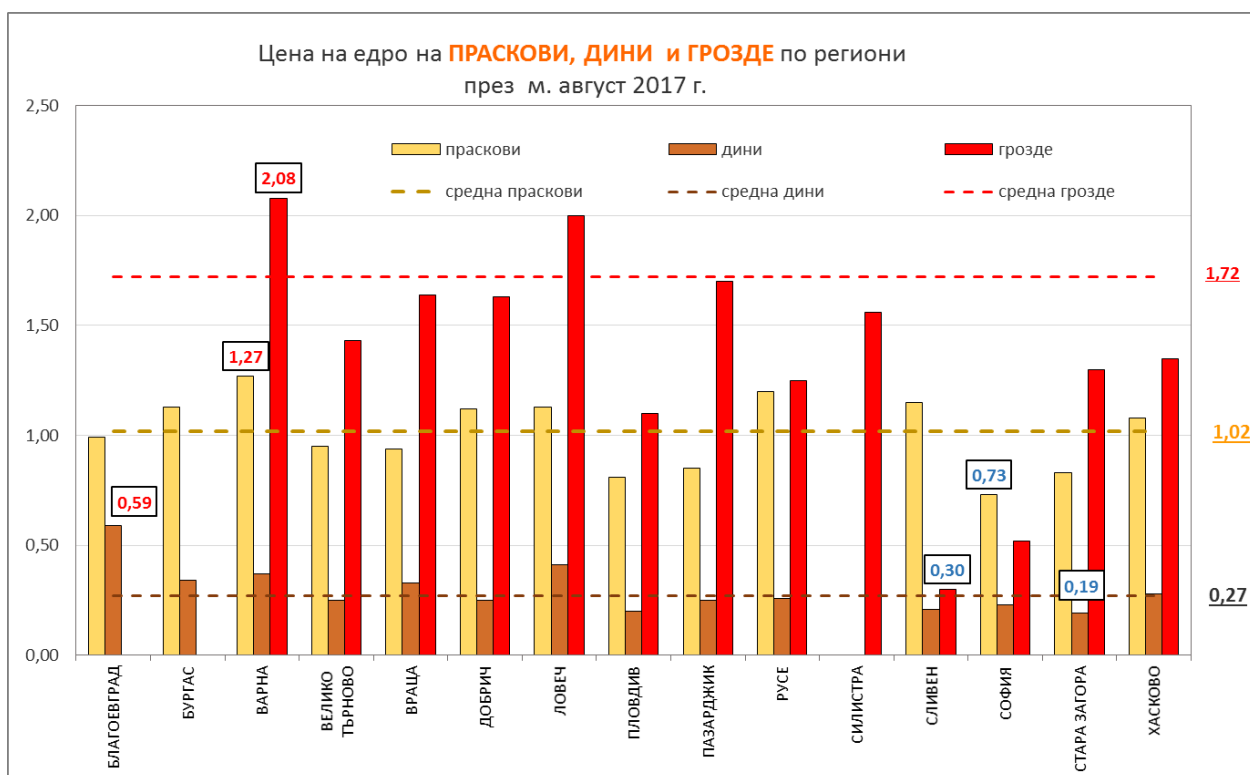

Фиг. 50

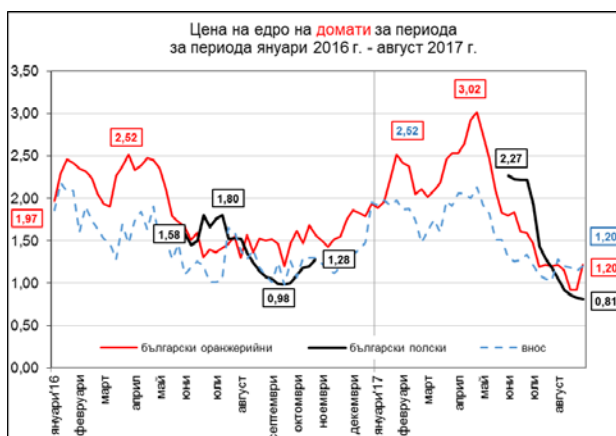

Фиг. 51

През м. август средната цена на прасковите е 1.02 лв./кг. Максимални стойности са регистрирани във Варна – 1.27 лв./кг, а минималните отчетени цени са в София – 0,73 лв./кг. Гроздето са е търгуvalo най-скъпо отново в област Варна – 2.08 лв./кг, а най-евтино те е били в област Сливен едва 0.30 лв./кг. Средната цена на гроздето през месеца е 1.72 лв./кг. При средна за страната цена на дините 0.27 лв./кг, цената им на едро в Благоевград е 0.59 лв./кг, а в Стара Загора – 0.19 лв./кг. (фиг.52)

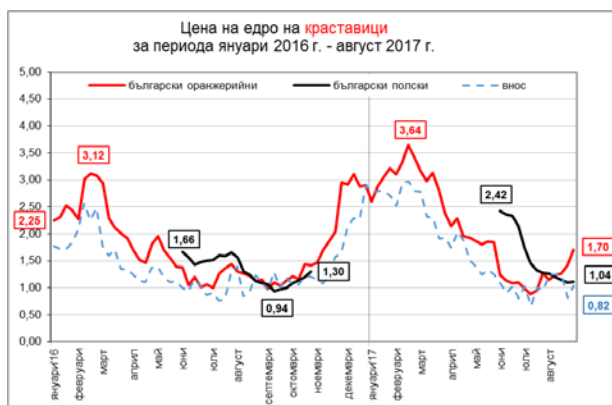
Фиг. 52

Фиг. 53

Фиг. 54

Фиг. 55

Фиг. 56

Фиг. 57

Фиг. 58

Фиг. 59

Фиг. 60

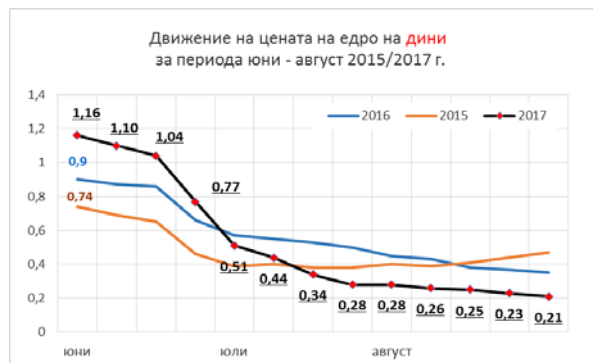
Фиг. 61

Фиг. 62

Фиг. 63

Фиг. 64

Фиг. 65

Фиг. 66

Фиг. 67

Фиг. 68

3. Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)

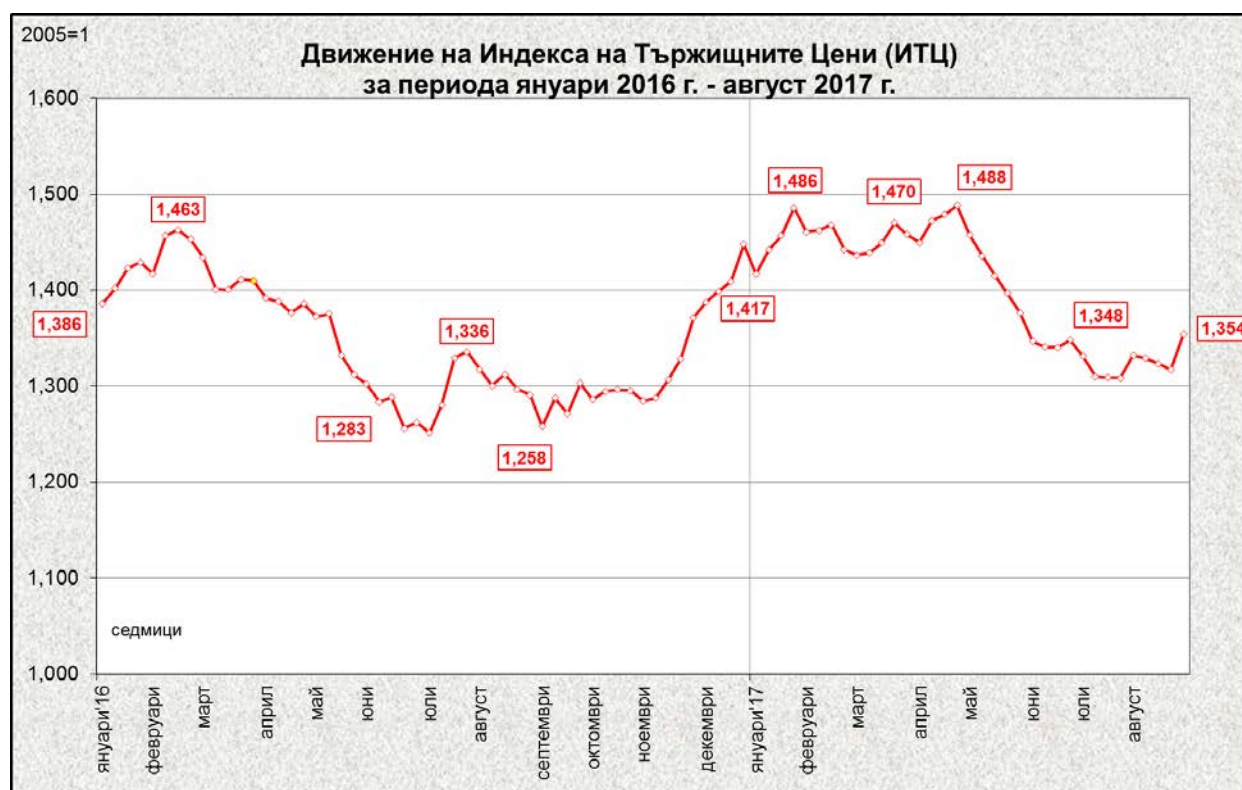
След краткотрайния спад на кривата на индекса на тържищните цени през първата седмица на годината, стойностите възстановяват нивата от края на декември и кривата придобива възходящ тренд. Наблюденията от предходните години показват, че най-високите си стойности индексът има в края на януари и през февруари. В началото на годината индексът стартира от ниво 1.417 пункта. През следващите седмици кривата запазва устойчив възходящ тренд. В края на януари стойностите се стабилизират на ниво от 1.486 пункта. Още от първата седмица на февруари индексът тръгва надолу и кривата придобива устойчив

низходящ тренд. Понижението на стойностите на индекса за месеца е 5%, а стойностите се доближават до нивото от същия период на предходната година.

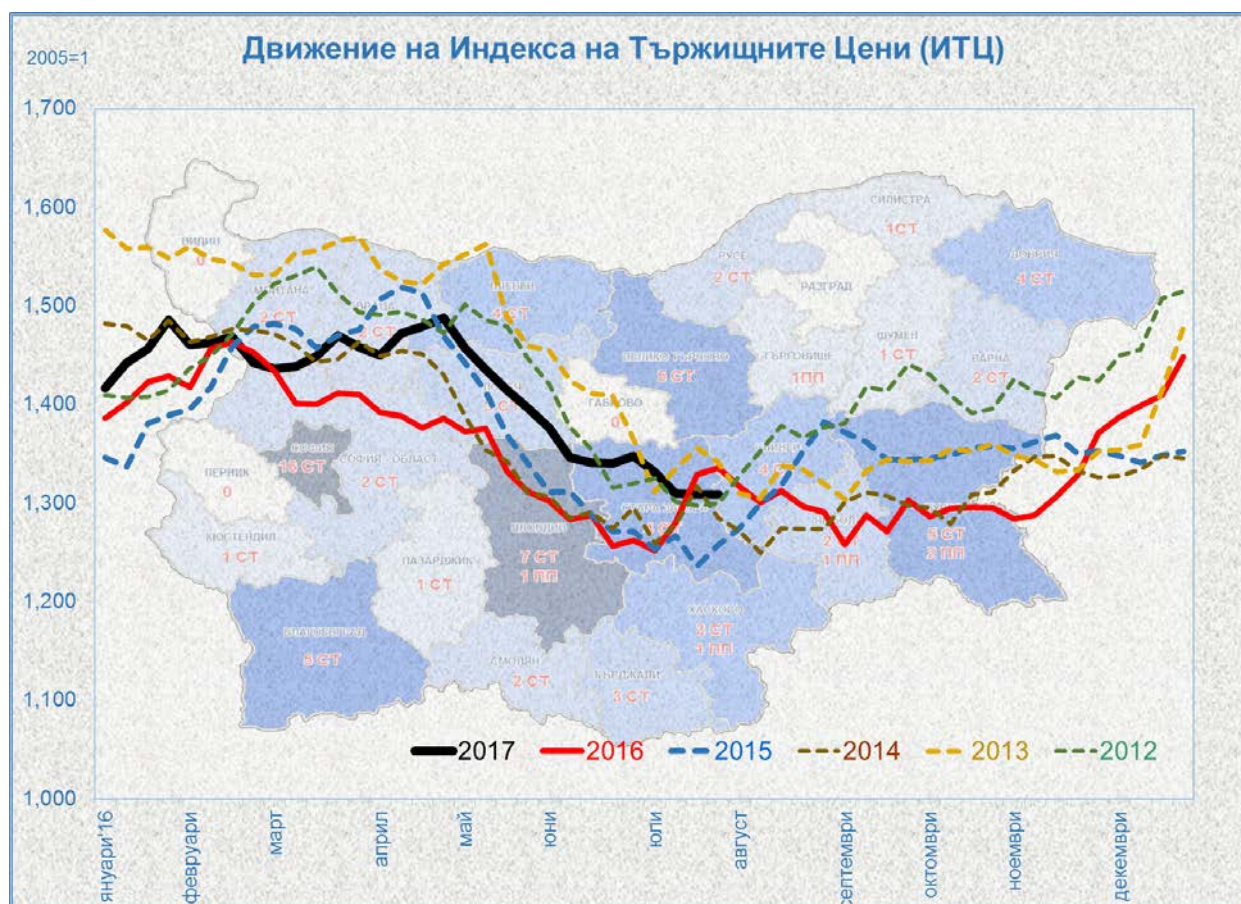
От началото на м. март трендът се обръща и кривата тръгва плавно нагоре. В предпоследната седмица на месеца стойностите стъпват на ниво от 1.470 пункта, като покачването на индекса за този период е 2.4%. В края на месеца пазарът на храни, особено на плодовете и зеленчуците се успокоява, стойностите се понижават и кривата се стабилизира на ниво от 1.458 пункта. (фиг.68)

От началото на м. април кривата на индекса на тържищните цени има слаб възходящ тренд и през последната седмица на месеца индексът се стабилизира на ниво от 1.488 пункта, като повишението на стойностите спрямо края на м. март е около 2%. В сравнение със същия период на миналата година това ниво е по-високо с 5.5%.

От началото на м. май стойностите на индекса на тържищните цени започват да падат. Тенденцията се задържа през целия месец и през последната седмица кривата стъпва на ниво от 1,376 пункта. Понижението на стойностите спрямо началото на месеца е 7.5%. Спрямо същия месец на предходната година индексът се стабилизира на по-високо ниво, като повишението на стойностите на годишна база е 7.2%.

Фиг. 69

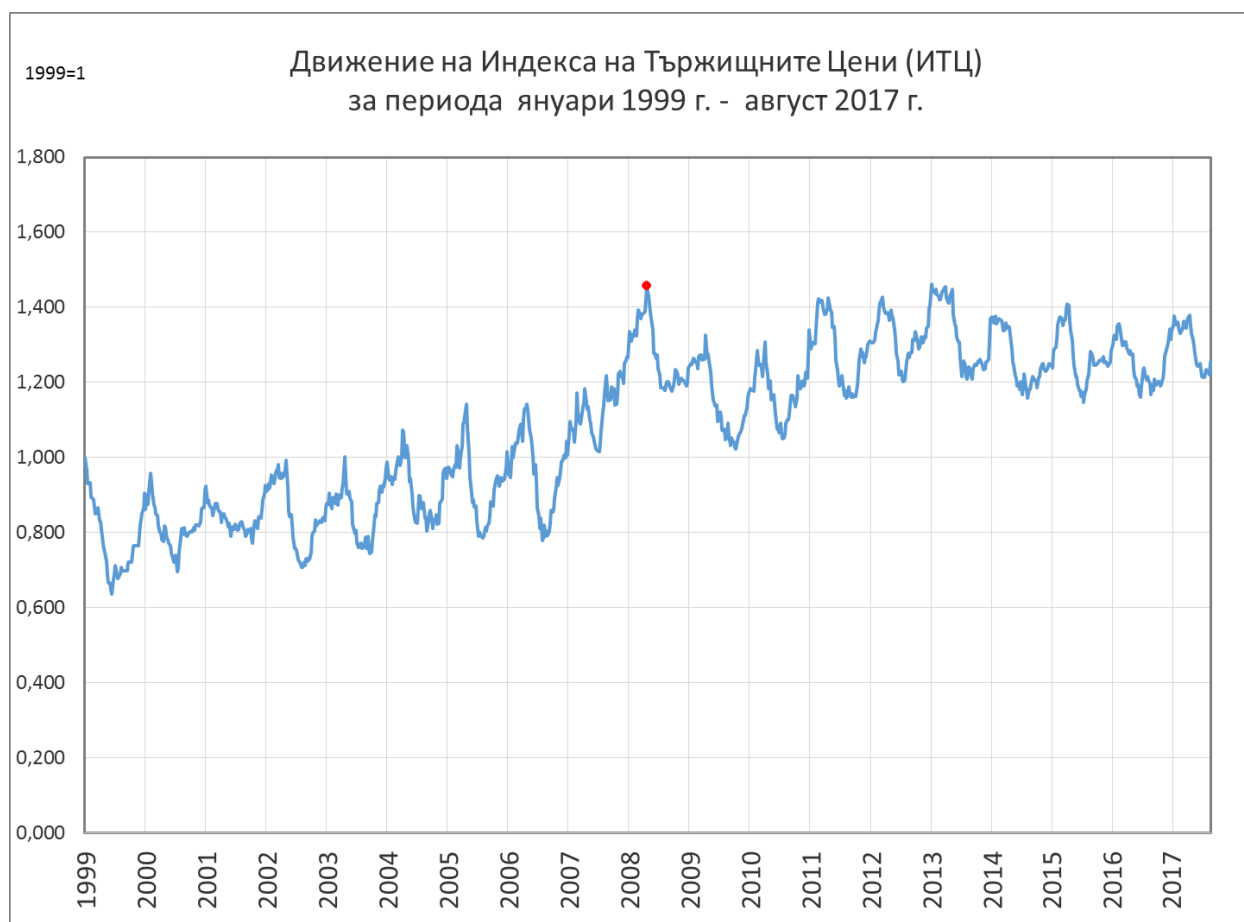
Фиг. 70

И през първата седмица на м. юни се запазва низходящият тренд при движението на кривата на индекса на тържищните цени. В края на периода кривата стъпва на ниво от 1.347 пункта, като понижението на стойностите на седмична база е 2%, а спрямо началото на месец май индексът бележи спад от 9.5%. От средата на м. юни се наблюдава стабилизиране на стойностите на индекса на тържищните цени, а през последната седмица има незначителен ръст. Слабото повишение на индекса през този период се дължи на повишението на цените на някои плодове, които са в края на сезона на производство и предлагане, както и на лекия ръст на цената на брашното и сиренето. През последната седмица на юни кривата стъпва на ниво от 1,348 пункта, като се доближава до нивото от началото на месеца. Средно месечните стойности на индекса през м. юни тази година спрямо същия месец на миналата годи са с 5% по-високи.

През м. юли се наблюдава намаляване на стойностите на индекса на тържищните цени, което се дължи основно на сезонното поевтиняване на

плодовете и зеленчуците, в съчетание със запазване на тенденцията на сравнително стабилни цени на хранителните стоки и месните произведения. През последните седмици на месеца стойностите на индекса се стабилизират и стъпват на ниво от около 1,309 пункта, като понижението на индекса спрямо началото на месеца е 3%. В сравнение със същия период на предходната година индексът се стабилизира на по-ниско ниво. През м. юли 2016 г. се наблюдаваше нетипично покачване на стойностите, свързано с краткотрайното поскъпване на зеленчуците.

След краткотрайно колебание в края на юли, от началото на м. август Индексът на тържищните цени се стабилизира и тръгва надолу. Отново в края на месеца има краткотрайно покачване на стойностите и кривата стъпва на ниво от 1.354 пункта. В сравнение със същия период на миналата година индексът е с близо 5% по-висок. По-високите стойности през тази година се дължат на покачването на цените на млечните произведения и на по-високите цени на някои зеленчуци. (фиг. 69)

Фиг. 71

През първите осем месеца на 2017 г. кривата на **Индекса на тържищните цени** следва тенденциите, наблюдавани от предходните години, като остава под нивото от 2012 и 2013 г. и се стабилизира малко над кривите от 2014 - 2016 г. (фиг. 70)

Движението на ИТЦ в периода януари 1999 г. – август 2017 г. следва определени тенденции на силен ръст на стойностите през зимата и ниски нива през лятото. Най-високите стойности за този период индексът достига през зимата на 2008 г. (фиг. 71)

4. Международни цени

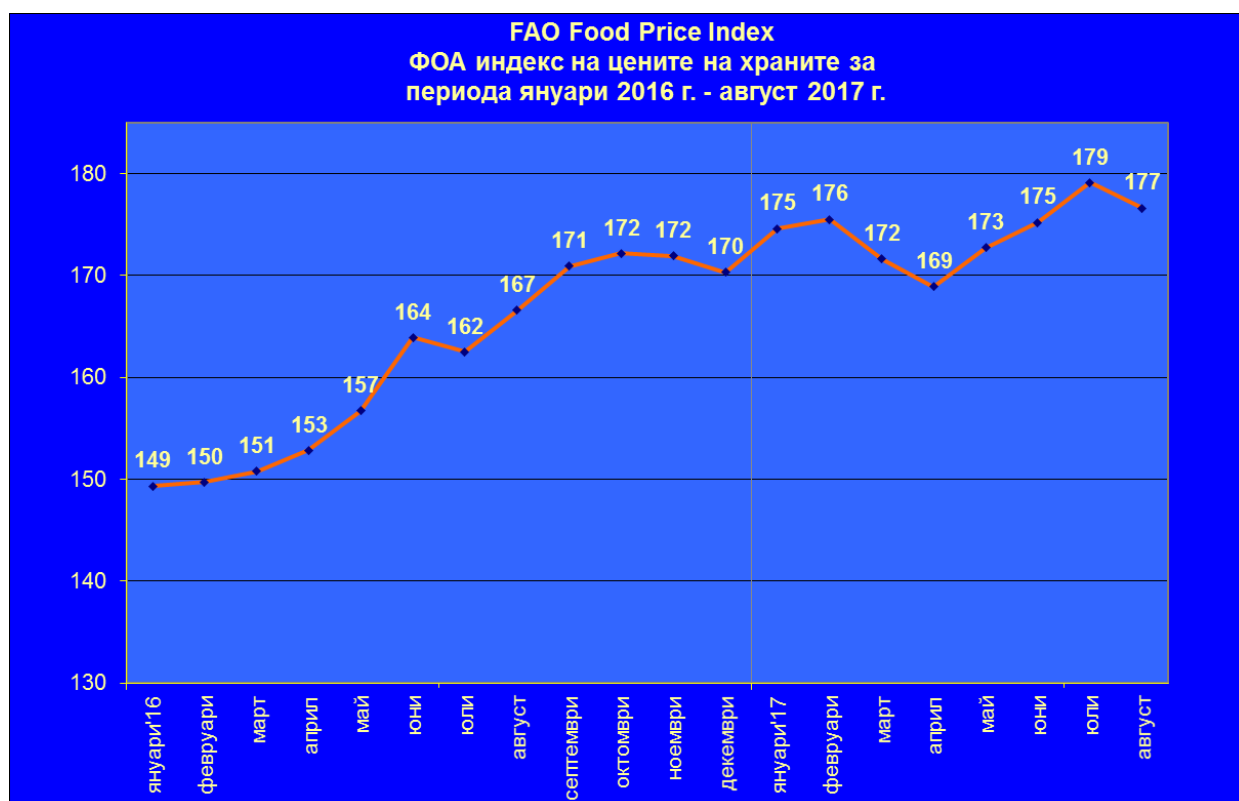
Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари. Цените на стоки като олио, захар, брашно, ориз и др. са силно зависими от борсовите цените на тези стоки на големите световни и европейски стокови борси.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки. (фиг.72-75)

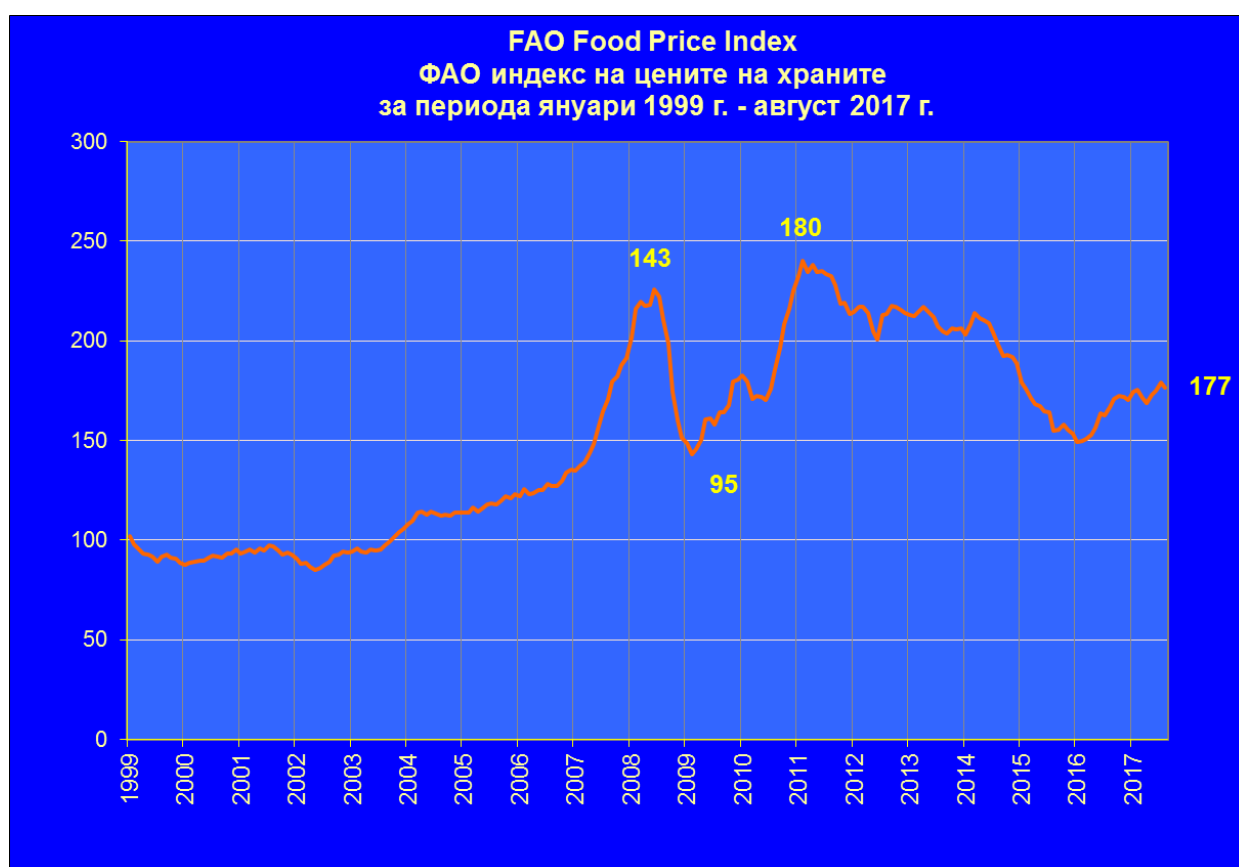
През м. август 2017 г. средните стойности на Индекса на цените на храните на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (ФАО) са 176.6 пункта, като нивото е с 2.3 пункта (1.3%) по-ниско в сравнение с м. юли, но все още е с 10 пункта (6%) по-високо от същия месец на миналата година. Августовското понижение на индекса отразява намалението на цените на зърнените храни, захарта и месото, което компенсира ръста на цените на растителните масла и млечните продукти през месеца. (фиг.75)

ФАО индексът на зърнените храни през месец август стъпва на ниво от 153.4 пункта, като се е понижил спрямо юли с 9 пункта или 5,4%. След три поредни месеца на ръст на цените на зърнените храни, през м. август те започват да падат във връзка с повишеното предлагане в целия свят.

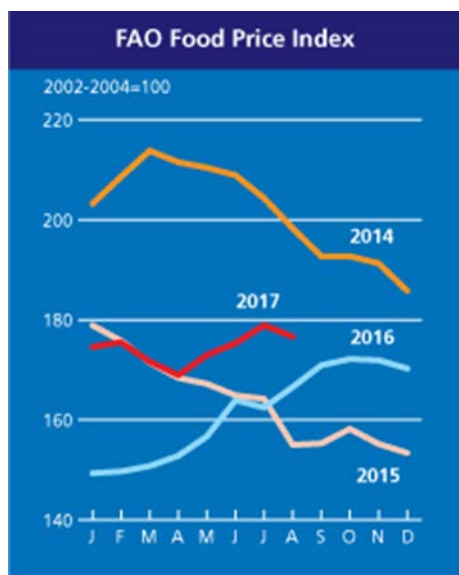
Цената на пшеницата падна с повече от 8% в сравнение с предходния месец в резултат на добрата реколта в страните износителки и най-вече в Черноморския регион. Експортните котировки на основните видове фуражно зърно също се понижиха във връзка с големите предлагането на големи количества, особено на предлагането на царевица от Южна Америка. Международните цени на ориза като цяло остават стабилни.

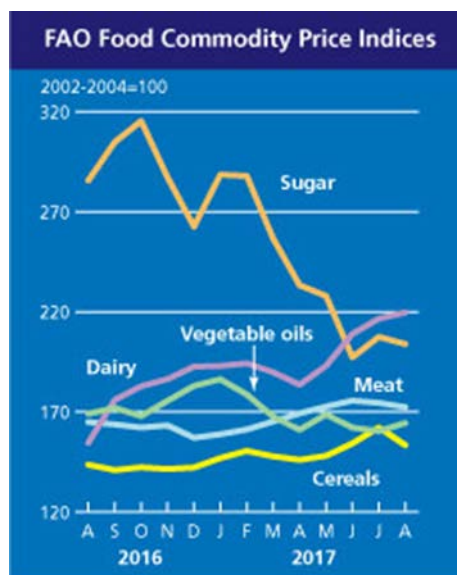
Фиг. 72

Фиг. 73

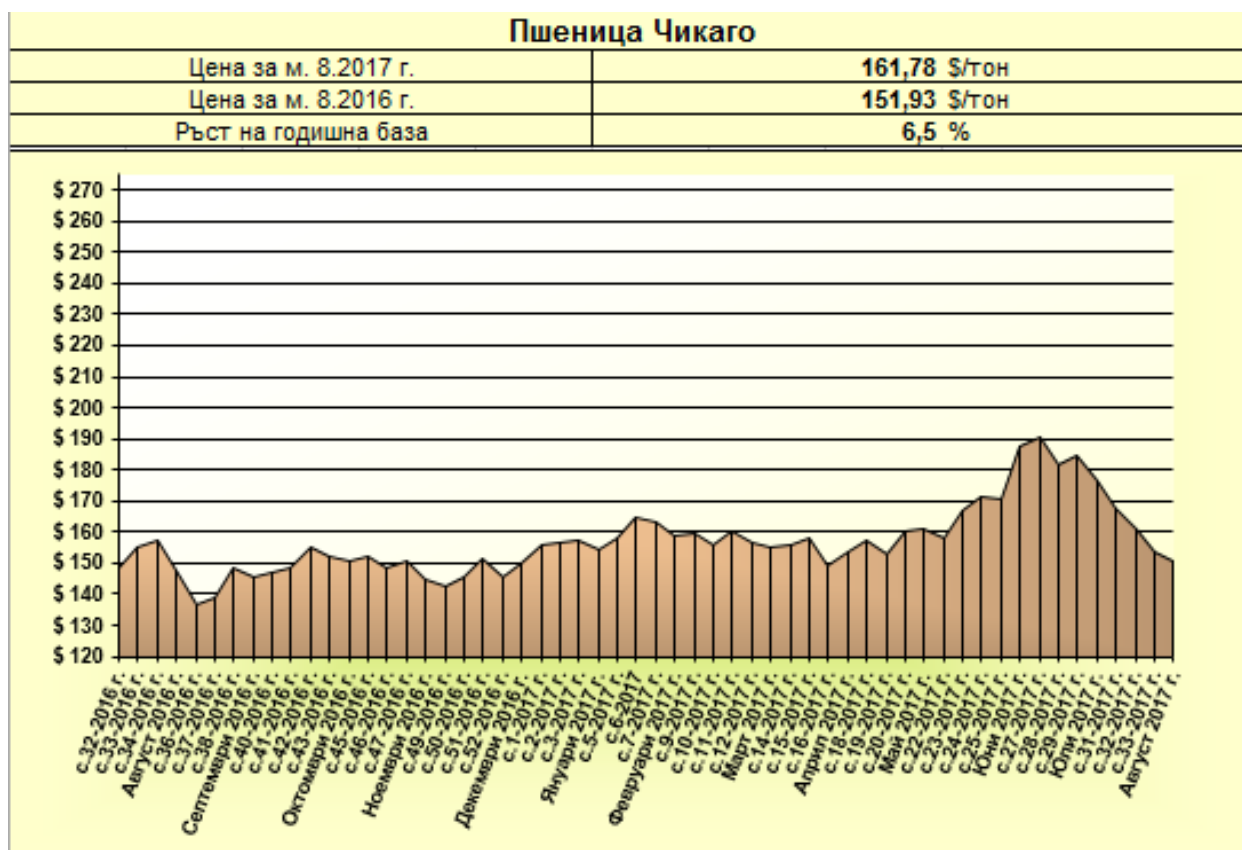
Фиг. 74

Фиг. 75

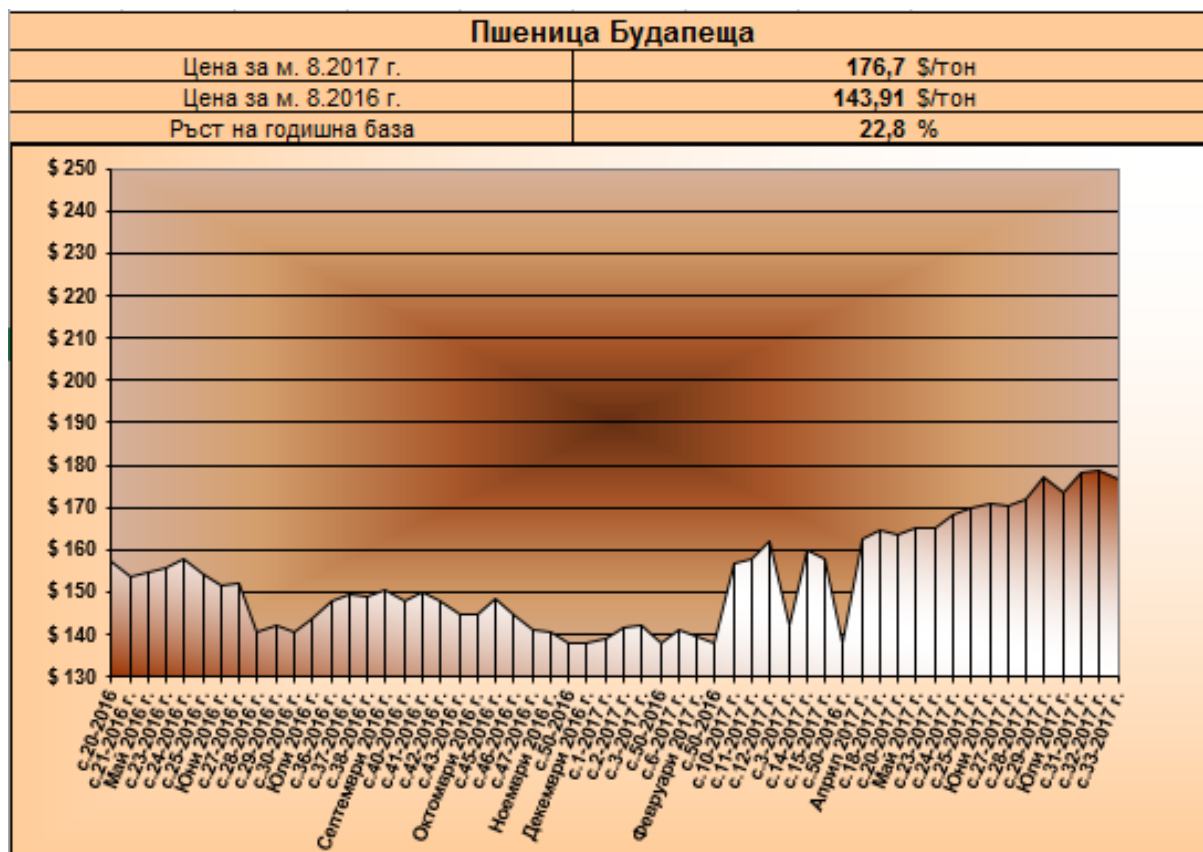
През м. август 2017 г. се наблюдава спад на цената на **пшеницата** на стоковата борса в Чикаго, като средната цена за месеца е 161.78 \$/тон, а на годишна база отчетният ръст 6.5%. (фиг.76)

Наблюденията за последните 10 години показват, че цената на пшеницата през м. август 2016 г. е на най-ниското ниво от 2007 г., а най-високите стойности за периода са регистрирани в началото на 2008 г. (фиг. 78)

Фиг. 76

Цената на пшеницата на стоковата борса в Будапеща бележи ръст на годишна база от 22.8%. (фиг. 77)

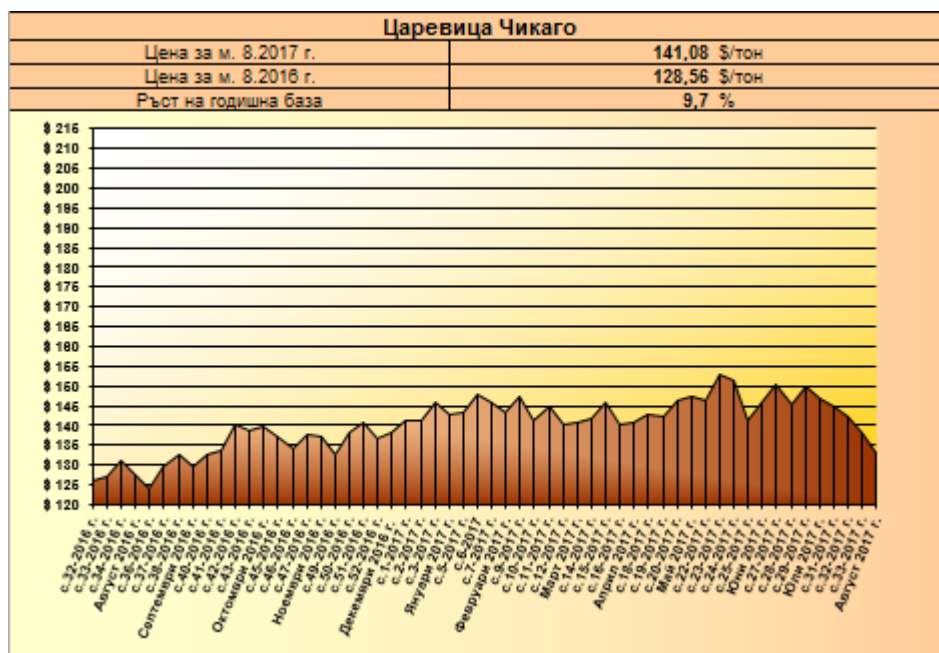

Фиг. 77

Фиг. 78 Цена на пшеницата на стоковата борса в Чикаго за периода 2007 –2017 г.

Цената на *царевицата* в Чикаго през м. август 2017 г. също бележи спад и се стабилизира на ниво от 141.08 \$/тон. На годишна база се наблюдава ръст на цената на царевицата на стоковата борса в Чикаго от 9.7% и от 15.8% на стоковата борса в Будапеща. (фиг.79,81)

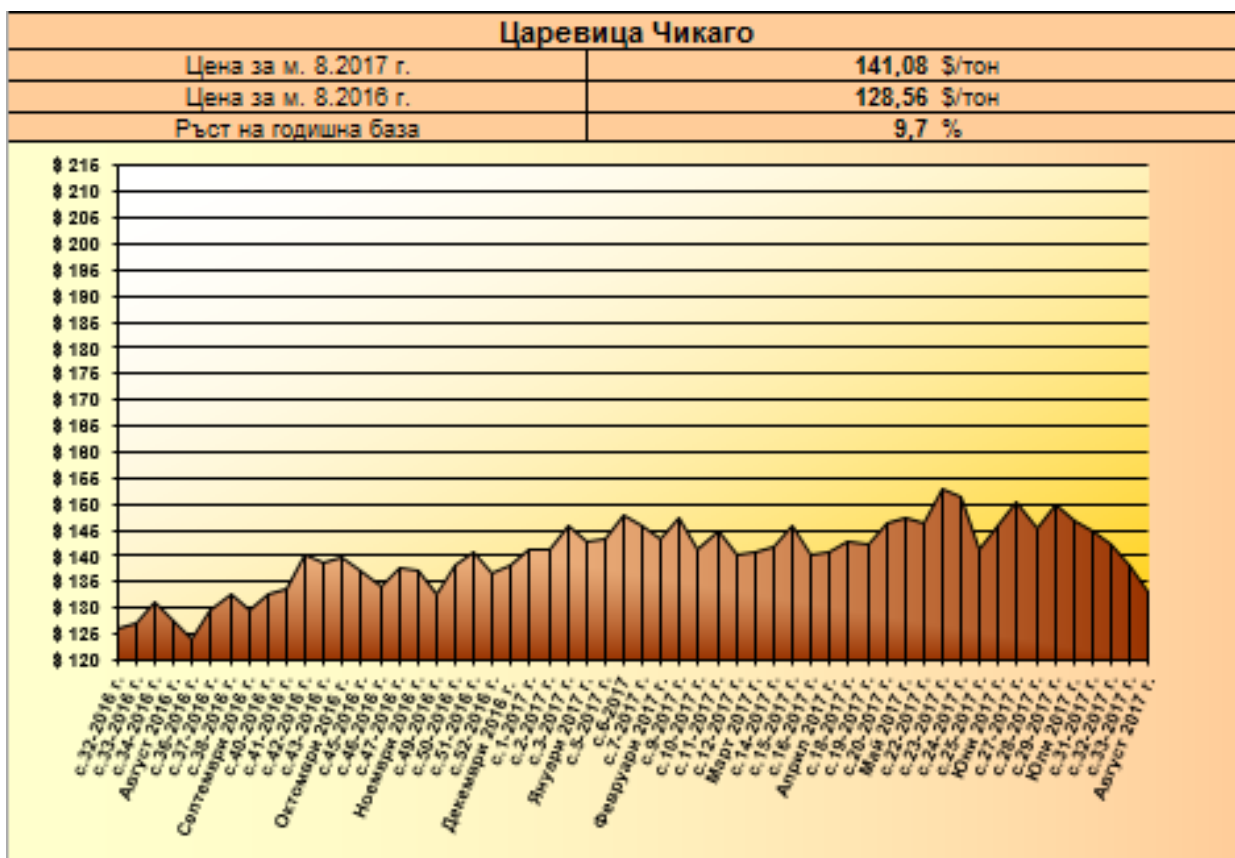

Фиг. 79

Наблюденията за последните 10 години показват, че цената на царевицата на стоковата борса в Чикаго е била най-ниска през лятото на 2016 г. , а най-висока през 2012 г. (фиг. 80)

Фиг. 80 Цена на царевицата на стоковата борса в Чикаго за периода 2007 –2017 г.

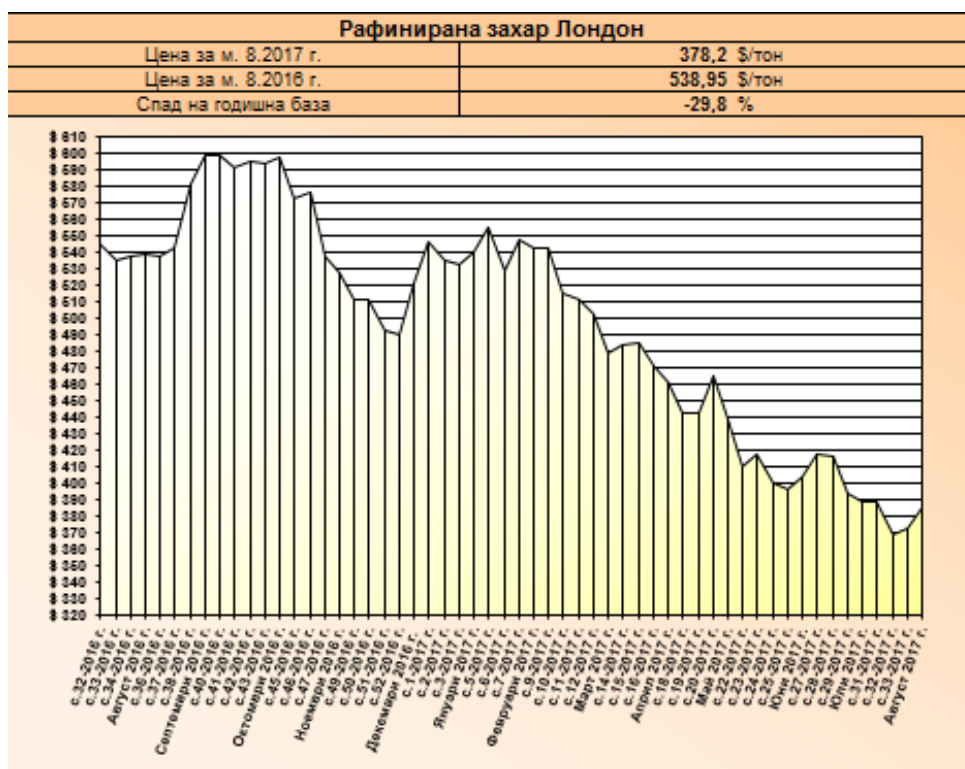

Фиг. 81

В периода 19 февруари – 24 март 2016 г. е отчетен значителен ръст на цената на **захарта** на Лондонската стокова борса, когато стойностите се покачват с 26%. След известен спад през втората половина на м. март, през м. април и май кривата отново тръгва нагоре. Наблюдаваният от м. април 2016 г. възходящ тренд при движението на цената на захарта на международния пазар се запазва и през септември, като през втората половина на месеца тенденцията се засилва и придобива стръмен характер. През м. октомври същата година кривата се стабилизира, но на високото ниво от м. септември. През м. ноември се наблюдава устойчив низходящ тренд, като цената на захарта на борсата в Лондон бележи спад за месеца от 11%. От края на м. декември се наблюдава обръщане на тренда и цената на Лондонската стокова борса започва да се покачва. След стабилизиране на кривата в периода януари - средата на февруари 2017 г., се заражда трайна и устойчива низходяща тенденция, която с леки колебания в двете посоки се задържа и до момента. (фиг.83)

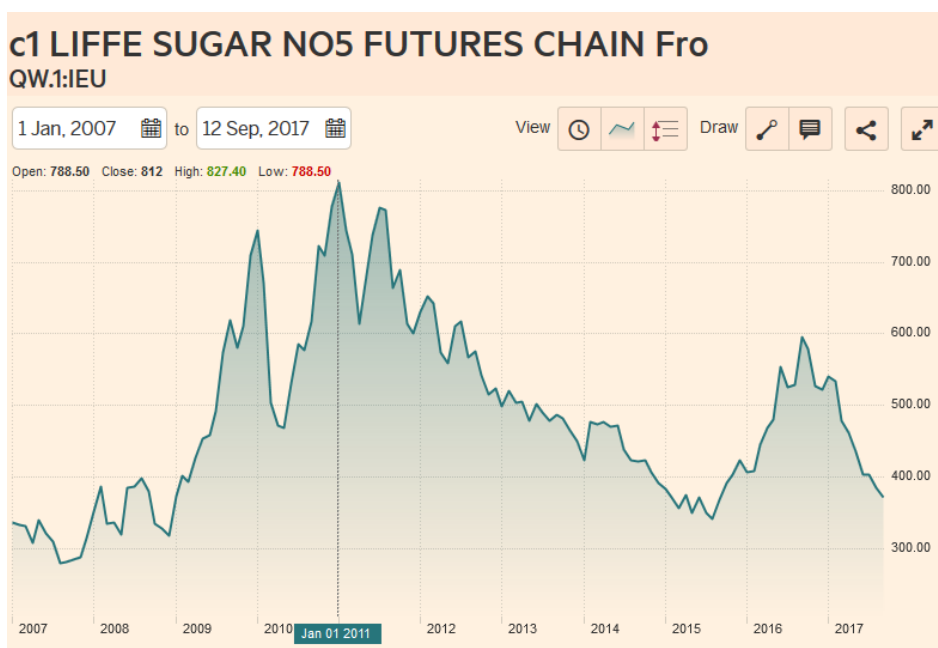
Въпреки наблюдаваният устойчив ръст на цената на захарта на международния пазар в периода средата на 2015 – средата на 2016 г. тя остава много под пиковите стойности от 2011 г., когато цената достигна исторически за последните 20 години стойности от 850 долара/тон. (фиг. 83)

На годишна база е отчетен спад на цената на рафинираната захар на борсата в Лондон от 29.8%. (фиг. 82)

Фиг. 82

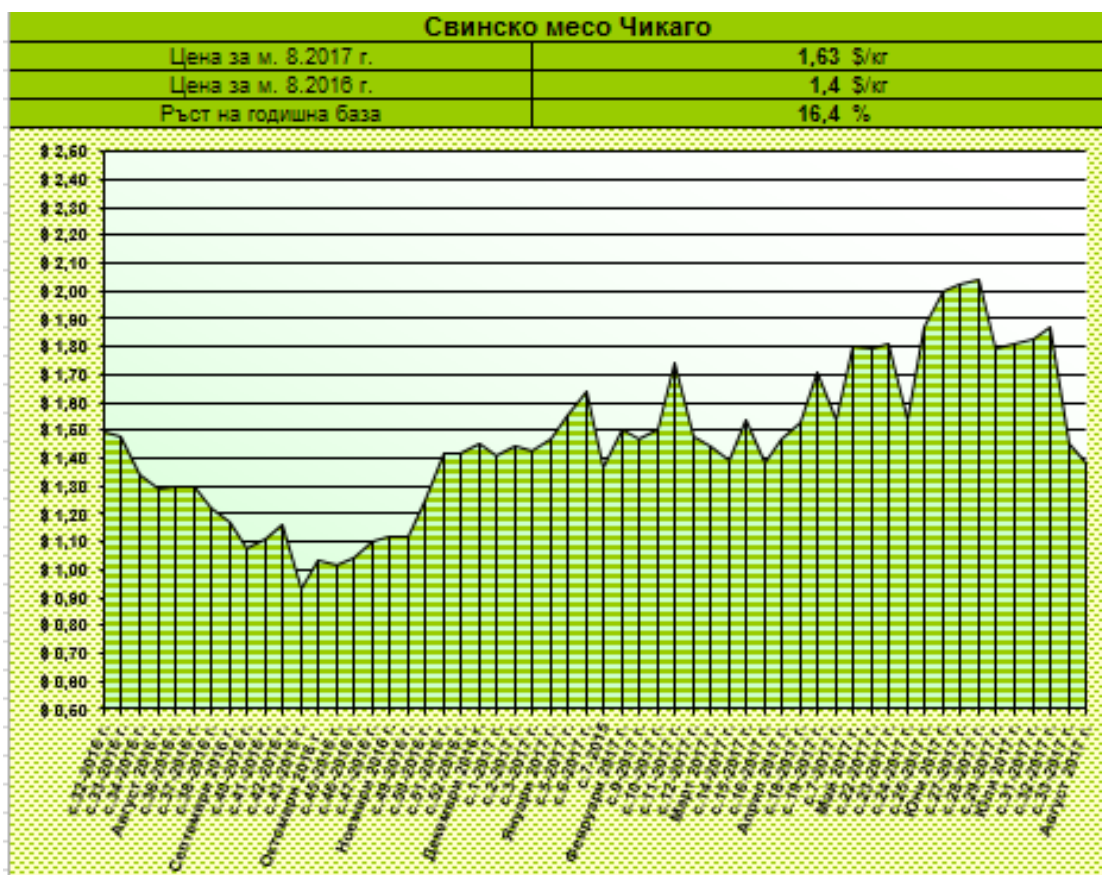
Средните стойностите на ФАО индекса на цената на захарта през м. август е 203.9 пункта, което е с 3.6 пункта (1.7%) по-ниско от нивото през м. юли, но все още е с 28% под нивото от месец юли 2016 г. От началото на годината цената на захарта като цяло има низходящ тренд, а понижението на стойностите през м. август до голяма степен се дължи на добрата реколта на захарна тръстика в основните страни производители, като Бразилия, Тайланд и Индия.(фиг.74)

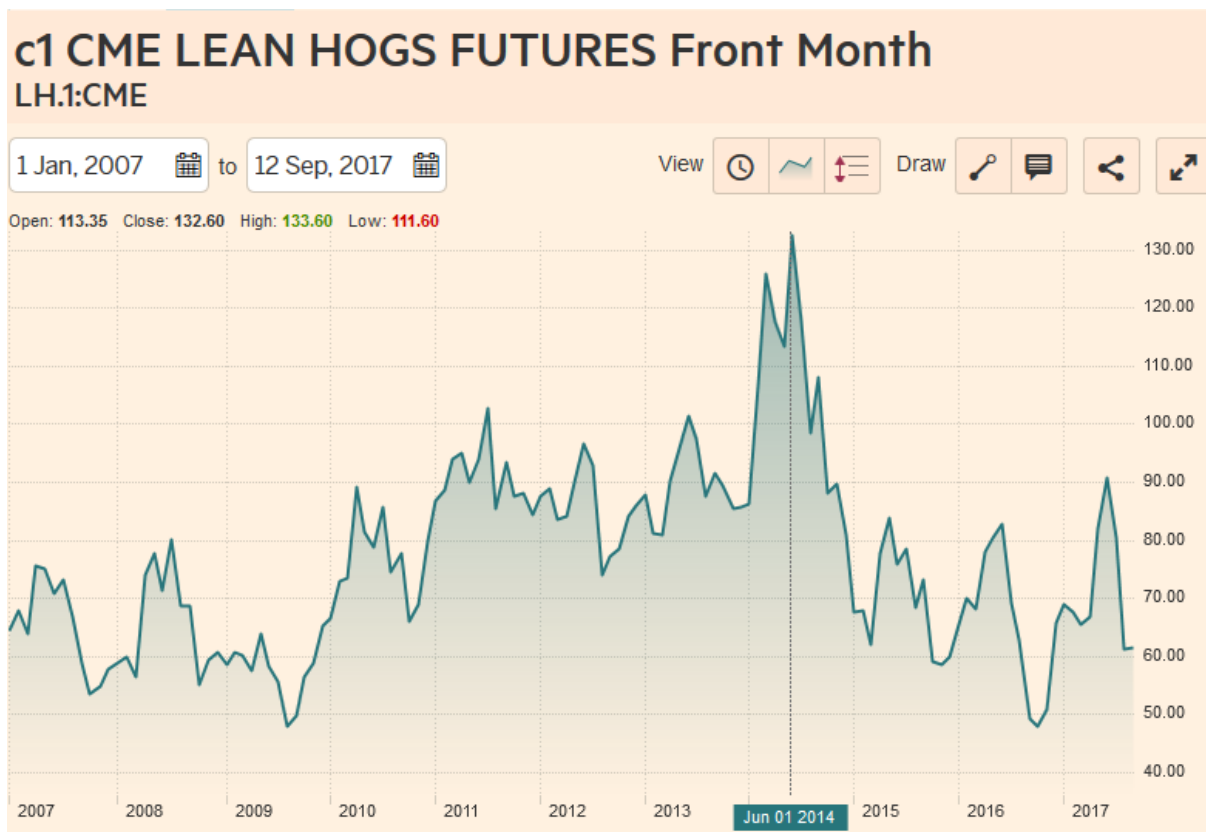
Фиг. 83 Цена на рафинирана захар на стоковата борса в Лондон за периода 2007 – 2017г.

След няколко месеца на покачване на международната цена на **свинското месо**, през м. юни и юли 2016 г. се наблюдава стабилизиране и спад на стойностите. През следващите два месеца на същата година се наблюдава силна и устойчива низходяща тенденция, като намалението на международната цена на свинското месо в периода юни – септември 2016 г. е 45%. От началото на октомври кривата тръгва нагоре, но без да достига високото ниво от лятото на 2016 г. През декември 2016 и януари 2017 г. цената на свинското месо на световния пазар се стабилизира на ниво от около 1.40 – 1.50 \$/кг. През м. февруари се наблюдава ново повишаване на цената на свинското месо, след което кривата отново се стабилизира. Периодът средата на март - средата на април 2017 г. се характеризира с низходящ тренд. В средата на април се наблюдава краткотраен пик на стойностите, последван от нов спад на цената. През последните седмици на април се заражда устойчива възходяща тенденция, която се задържа и в периода май – средата на юли. Следва обръщане на тренда и през втората половина на юли и през август кривата отново тръгва надолу. (фиг. 85)

През м. август на борсата в Чикаго цената на свинското месо бележи ръст на годишна база от 16.4 %.(фиг.84)

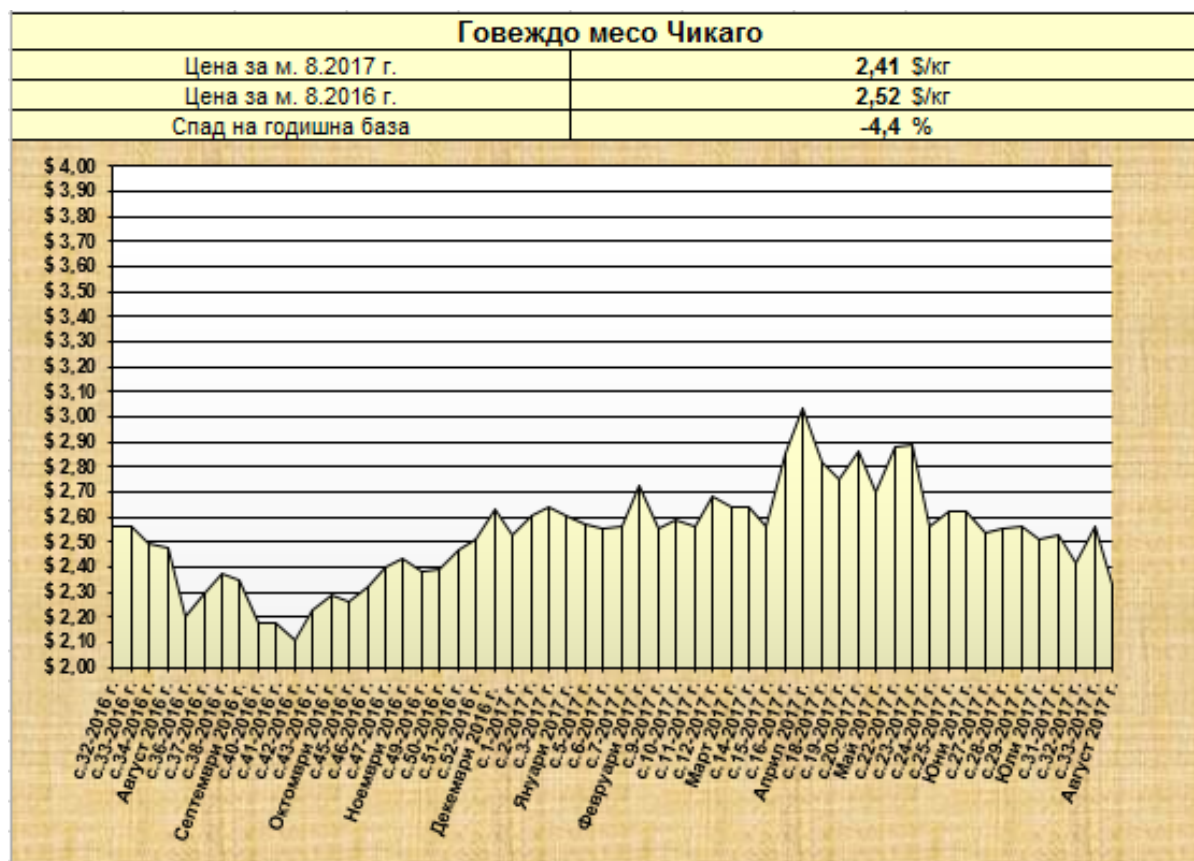

Фиг. 84

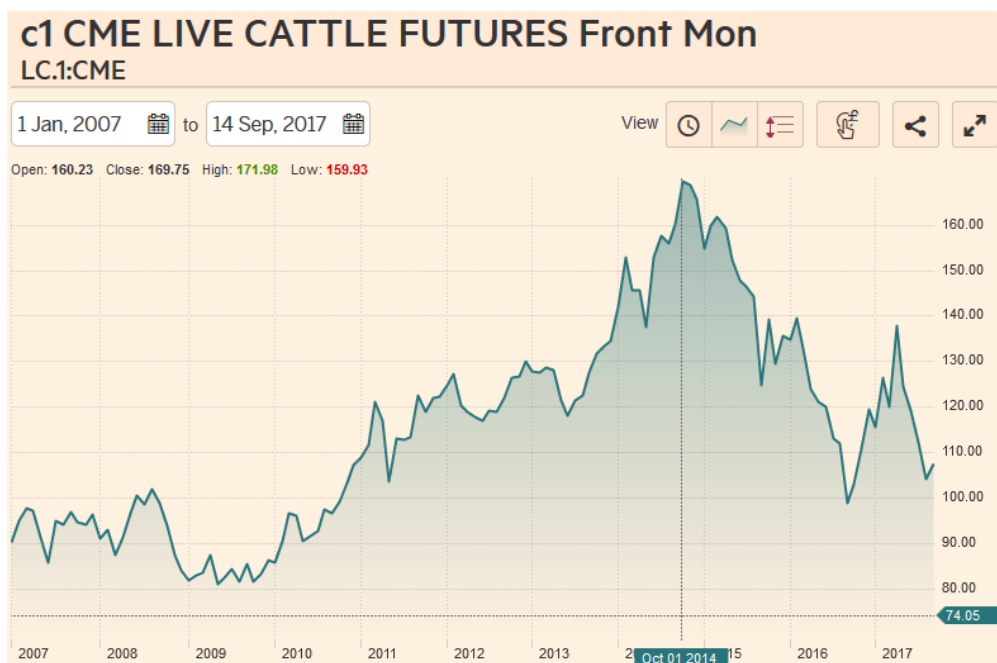

Фиг.85 Цена на свинско месо на стоковата борса в Чикаго за периода 2007 –2017 г.

При цената на **говеджото месо** има спад на годишна база от 4.4% на стоковата борса в Чикаго (фиг.80,81)

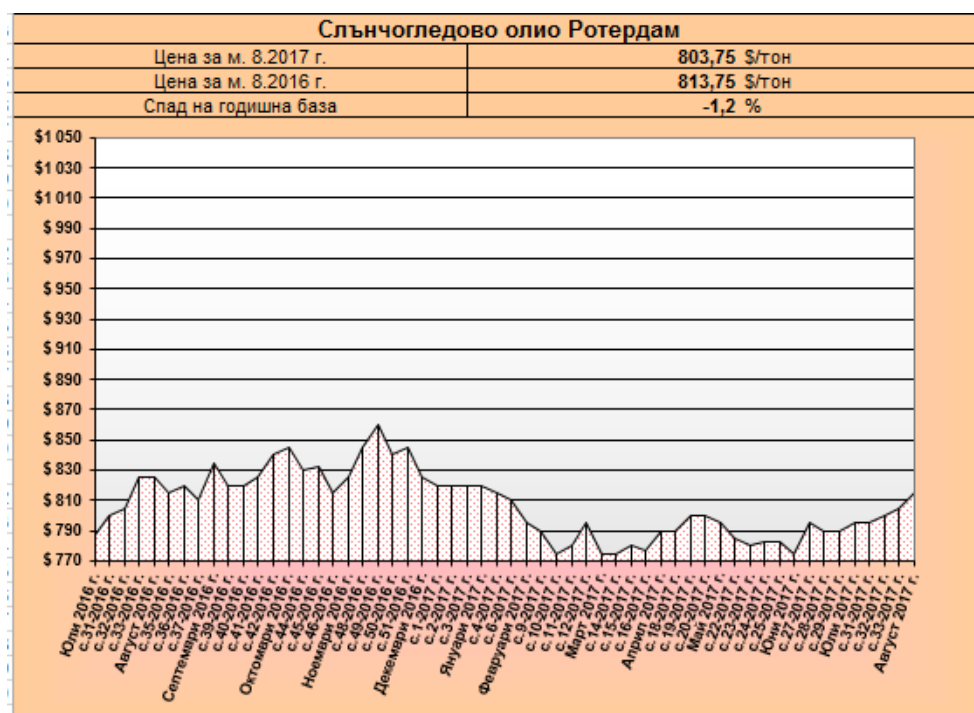

Фиг. 86

Фиг. 87 Цена на говеждо месо на стоковата борса в Чикаго за периода 2007 – юли 2017 г.

Цената на нерафинираното **слънчогледово олио** на борсата в Ротердам през м. август 2017 г. стъпва на ниво от 803.75 \$/тон и бележи спад на годишна база от 1.2%. Като цяло през последните две години цената на слънчогледовото олио на международния пазар е стабилна, а от края на 2016 г. се наблюдава плавен и устойчив низходящ тренд. В края на м. септември 2015 г. има краткотраен пик на стойностите, когато цената достига 1010 долара/тон. Следва бързо спад, последван от устойчива тенденция на стабилизиране на кривата. (фиг.88,89)

Фиг.88

Фиг.89

С уважение,
ВЛАДИМИР ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДКСБТ

м. септември 2017 г.

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

През месец септември пазарът на храни остава сравнително спокоен и балансиран. Запазват се устойчивите тенденции на стабилни цени на основните хранителни стоки, наблюдавани от началото на годината. Известно раздвижване в двете посоки се забелязва при цените на някои хранителни стоки. Ръст на **месечна база** е отчетен при цените на млечните произведения, който е най-силно изразен при цената на кравето масло.

През месеца се наблюдава леко понижение на цените на зърнените храни, и стабилизиране на цените на млечните и месните произведения на **международния пазар**.

През месец септември при цените на плодовете и зеленчуците се наблюдават характерните за сезона тенденции, обусловени от активния период на производство и предлагане на тези стоки. Поскъпване е отчетено при голяма част на зеленчуците и при плодовете, които са в края на сезона.

На **годишна база** се наблюдава низходящ тренд при по-голяма част от хранителните стоки. Поскъпване спрямо същия период на предходната година на годишна база има при млечните произведения, което е най-силно изразено при кравето масло. При месото и месните произведения трендът е преобладаващо низходящ.

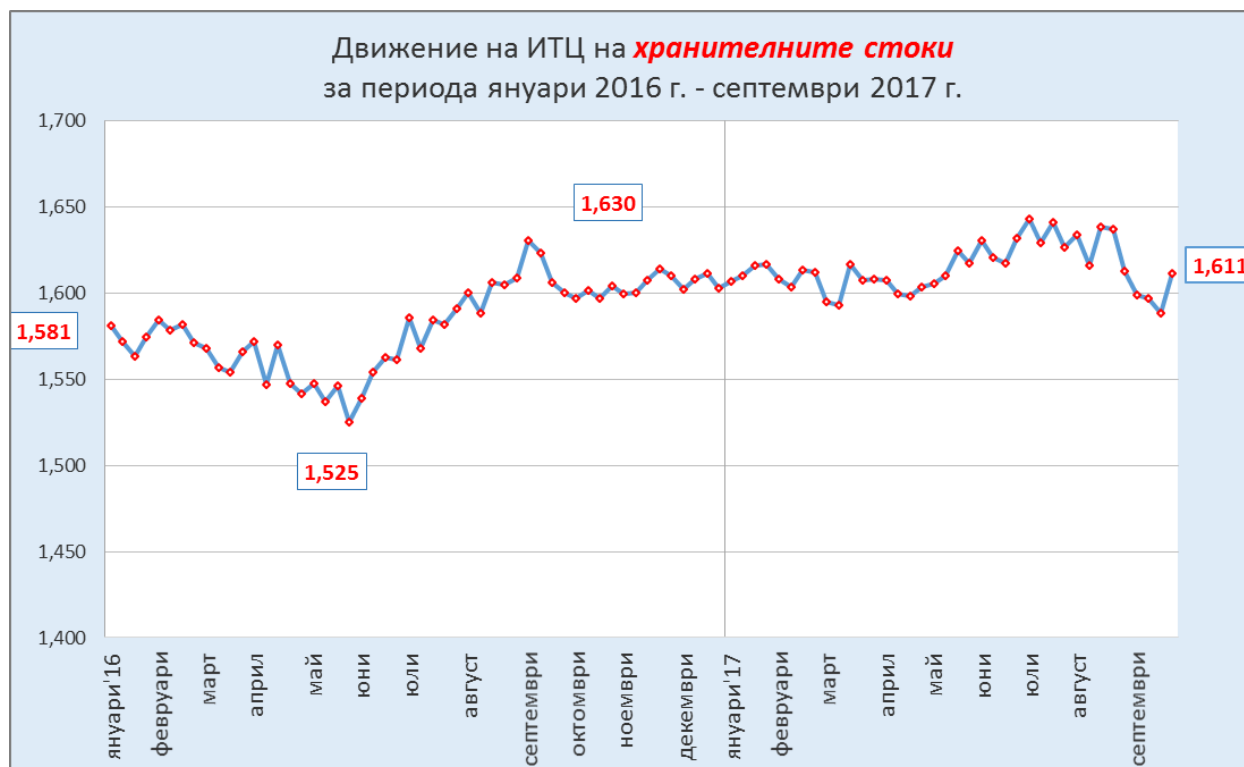
Наблюденията на годишна база на цените на зеленчуците и плодовете, показват разнопосочни тенденции, като ценовите колебания в двете посоки са 20-40%.

Ретроспективният анализ на движението на цените през месец септември в **периода 2012 – 2017 г.** показва, че през тази година цените на хранителните продукти са около нивата спрямо същия месец на предходните две - три години. Цените на млечните продукти са по-високи спрямо предходния пет годишен период. Тенденциите при движението на цените на зеленчуците са разнопосочни, в зависимост от конкретните метеорологични условия през м. септември на шестгодишния период.

През първите девет месеца на 2017 г. кривата на **Индекса на тържищните цени** следва тенденциите, наблюдавани от предходните години, като остава под нивото от 2012 и 2015 г., стабилизира се малко над кривите от 2014 и 2016 г. и се доближава до нивото от 2013 г.

1. Хранителни стоки

Тенденциите при движението на цените на едро на хранителните стоки през м. септември са преобладаващо низходящи. Наблюдава се поскъпване на месечна база само на яйцата с 12% (2 ст./бр.). Запазва се тенденцията от предходните месеци на стабилизиране на цените на варивата и на ориза, като намалението на стойностите им на месечна база са 1-3%. Цената на захарта остава стабилна с леко отклонение надолу от 2%. Поевтиняване на месечна база има при олиото (2%) и брашното (4%).

Фиг. 1

Конструираният от Комисията групов Индекс на тържищните цени на хранителните стоки илюстрира общото относително изменение на цените на едро на хранителните стоки, които влизат в неговия състав¹. (фиг.1)

От средата на м. септември 2016 г. кривата на индекса има стабилен характер и с незначителни отклонения в двете посоки се движи на ниво от около 1.600 пункта. В началото на март 2017 г. има известни колебания, но те са в пренебрежимо малки граници. От м. май се наблюдава известен възходящ тренд, който се запазва и през следващите два месеца. През м. юли и август кривата се стабилизира на ниво от около 1.630 пункта, като остава над стойностите от същия месец на предходната година. Покачването на индекса на хранителни стоки през

¹ Този индекс отразява цените на следните стоки: захар, фасул, ориз, леща, брашно и олио

тези два месеци се дължи на поскъпването на ориза, брашното и яйцата. От края на м. август и през м. септември кривата има низходящ тренд в резултат на поевтиняването на олиото, брашното и варивата. През последната седмица на месеца цената на част от стоките от този индекс бележат слаб ръст на седмична база, което рефлектира върху стойностите на индекса. Средно месечните стойности на индекса през м. септември тази година се доближават до стойностите от същия месец на предходната година. (фиг. 1)

Наблюденията от предходните години показват, че най-високи стойности индексът на хранителните стоки е имал през 2008 г., 2011 г. и 2012 г., когато се наблюдаваше повишаване на цените на голяма част от основни хранителни стоки. (фиг. 2)

Фиг. 2

През м. септември се запазва възходящата тенденция при движението на цените на **млечните произведения**, наблюдавана и през м. август. Най-силно изразено е повишението на цената на кравето масло, което поскъпва на месечна база с 11%. Повишението на цената на кравето масло започва от м. април и през следващите месеци има устойчива възходяща тенденция. Поскъпването му за този период е 35%. Ръст от 1-2% е отчетен при цената на кравето сирене и кашкавала. Цената на киселото мляко има ръст от 4%, а на прясното мляко - 1%. (табл. 1, фиг.11,38-43)

Наблюденията от предходни години показват, че при движението на цените на млечните произведения се наблюдават определени сезонни тенденции, изразяващи се в по-високи есенно-зимни стойности и спад на цените през пролетта и лятото. През последните три – четири години тези сезонни колебания са все по-слабо изразени. От началото на есента на 2016 г. се наблюдава известна възходяща тенденция при движението на цената на млечните произведения. При кравето сирене и при маслото тази тенденция се запазва и през първите месеци на настоящата година. Кривата на цената на кашкавала през зимните месеци има низходящ тренд, а в периода март – април се наблюдава покачване на цената. Следва стабилизирание на стойностите, но на високото ниво от началото на април. И при цената на кашкавала се наблюдава възходящ тренд през м. август и септември на настоящата година.

Движението на кривата на Индекса на Тържищните Цени на млечните произведения се обуславя от движението на цените на стоките, които влизат в неговата структура² .(фиг.3)

Фиг. 3

² Стоките, които влизат в структурата на този индекс са сирене – краве и овче, кашкавал "Витоша" и краве масло

През 2016 г. кривата на ИТЦ на млечните произведения следва типичните за тези стоки тенденции. През м. януари 2017 г. се запазва наблюдаваният от декември лек възходящ тренд на стойностите, което се дължи на поскъпването на сиренето и кравето масло. През февруари стойностите се стабилизират и се наблюдава лек низходящ тренд, но остават над нивото от същия месец на предходната година. През пролетта и лятото кривата запазва плавна и устойчива тенденция нагоре, а през м. юли кривата придобива стръмен характер. Върху движението на индекса през този период най-силно рефлектира покачването на цената на кравето масло. Стойностите през м. юли се покачват значително и кривата стъпва на ниво от 1.777 пункта. Повишението на стойностите на месечна база е близо 2%, а на годишна база то е съответно 6.5%. Устойчивият възходящ тренд се запазва и през м. август, като кривата придобива по-стръмен характер. В края на месеца стойностите на индекса стъпват на ниво от 1.812 пункта, което в сравнение със същия период на предходната година е с 8% по-високо. С изключение на цената на маслото, при останалите млечни произведения се наблюдава известно стабилизиране през м. септември, макар и на високото ниво от м. август. В резултат на това кривата на индекса с леки отклонения в двете посоки има стабилен характер. В края на месеца стойностите на индекса стъпват на ниво от 1.821 пункта, което в сравнение със същия период на предходната година е с 9% по-високо. (фиг.3)

Ретроспективният анализ на цените на млечните произведения показва, че индексът на тази група стоки е най-висок в началото на 2014 г. Рязък скок на стойностите беше наблюдаван през лятото на 2007 г. и през 2010 г. В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на индекса на млечните продукти имаше устойчив възходящ тренд. Въпреки покачването на индекса през последните месеци на 2016 г., през първите девет месеца на настоящата година и значителното покачване на стойностите през м. август, стойностите остават под пиковите нива от 2014 г. (фиг. 4)

Фиг. 4

Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки.

Стойностите на ФАО³ индекса на млечните продукти⁴ на международните цени през м. септември стъпват на ниво от 224,2 пункта, което е с 4.5 пункта (2.1%) по-високо от нивото през м. август. Това ниво на индекса е с 27.4% по-високо от стойностите за същия месец на предходната година, но все още са с 18.6% по-ниски от пиковите стойности, достигнати през м. февруари 2014 г.

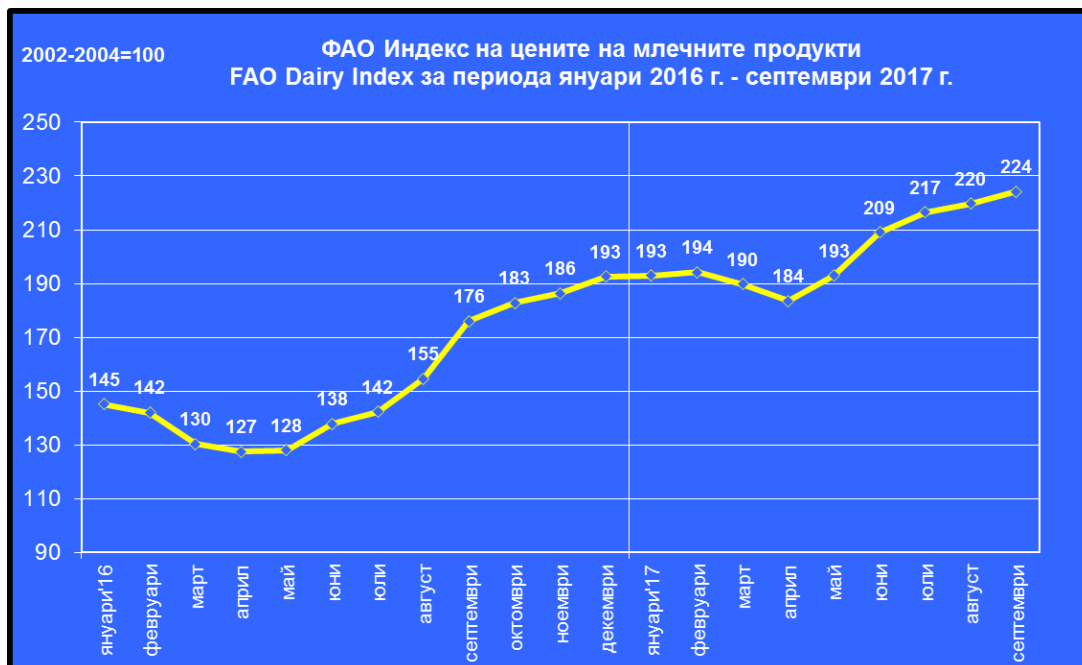
Септемврийският ръст на този индекс се обяснява със запазване на тенденцията на слабо предлагане от страните Австралия, Нова Зеландия и ЕС, а също така и с незначителния ръст на предлагане от САЩ. Най-голямо търсене, особено в Азия има отново на масло и сирене. В същото време международните цени на сухото мляко се понижиха, заради намаленото търсене. (фиг.5)

В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на ФАО индекса на млечните продукти имаше устойчив въходящ тренд и през м.февруари 2014 г.

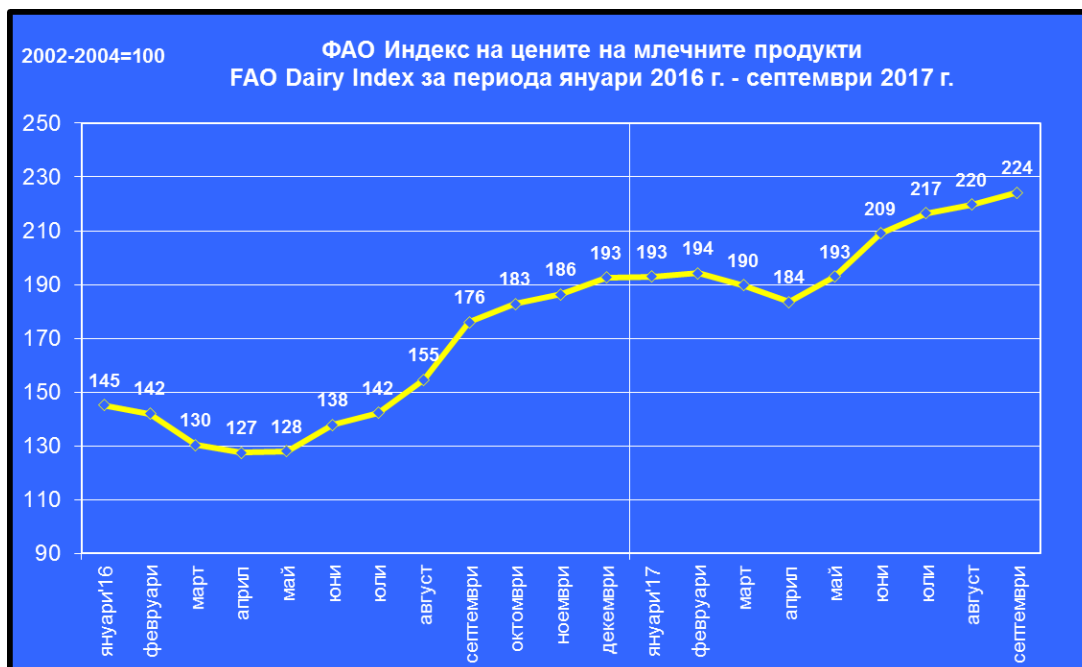
³ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations, Организация за прехрана и земеделие на ООН

⁴ FAO Index of International Prices of Selected Dairy Products

достига пиковите си за последните години стойности. Следва почти двугодишен низходящ тренд. Тенденцията се обръща през 2016 г, а в началото на 2017 г. се стабилизира и от м. март се наблюдава спад на стойностите. Трендът отново се обръща през април, за да достигне през септември максималните за последните три години стойности. (фиг.6)

Фиг. 5

Фиг. 6

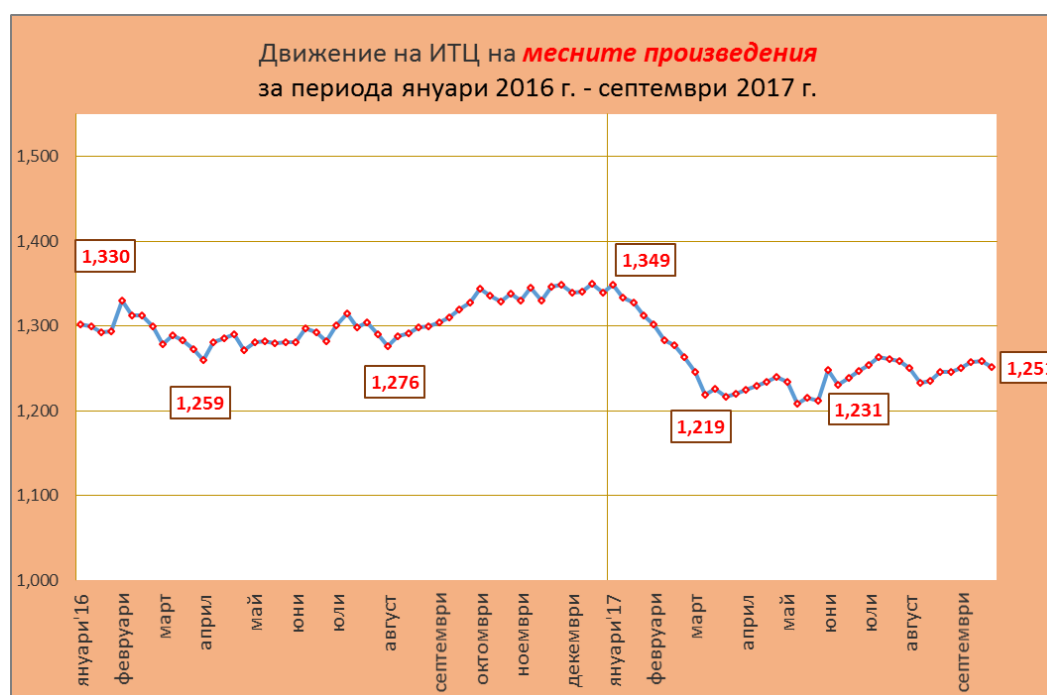
Стойностните колебания на цените на **месото и месните произведения** през м. септември спрямо предходния месец са в диапазона $\pm 1\text{-}5\%$. Поскъпване на месечна база с 6% е отчетено при цената на свинското месо. Незначителни

колебания нагоре на месечна база има при колбасите и каймата. Цените на пилето, пилешките разфасовки и кренвиршите бележат лек спад спрямо предходния месец с 1-2%.

Тенденциите при цените на рибите са разнопосочни и са в диапазон $\pm 3-7\%$. Поскъпване на месечна база има при скумрията, копърката, филето от хек и хоки, а цените на сафрида и пангасиуса бележат спад. (табл. 1, фиг.11,28-37)

ИТЦ на **месото, месните произведения и рибата**⁵ е относителен измерител на общото състояние на пазара на едро на този вид хранителни стоки. С най-голямо тегло в тази група е цената на пилешкото месо. (фиг. 7,8)

Индексът на месото и месните произведения от началото на тази година има устойчив низходящ тренд, което се дължи на поевтиняването на месните произведения. В края на м. февруари този индекс стъпва на ниво от 1.264 пункта и спадът на стойностите му спрямо началото на годината е 6.3% През м. март стойностите се стабилизират на ниското ниво от м. февруари, а през м. април трендът се обръща и кривата придобива плавен възходящ тренд. Повишението на индекса през този период се дължи на покачването на цените на свинското месо, пилешките разфасовки и някои месни произведения. През м. май стойностите отново се стабилизират, но през втората половина на юни кривата леко тръгва нагоре. В периода юли - септември кривата се стабилизира на нивото от около 1.25 пункта. През последната седмица на септември индексът стъпва на ниво от 1.251 пункта. (фиг.7)

Фиг. 7

⁵ В структурата на индекса влизат стоките: пиле, колбаси малотрайни и шпеков салам; кренвирши; кайма и риба (скумрия).

В периода 2006 – 2008 г. индексът на тази стокова група имаше устойчив възходящ тренд. През следващите години кривата следва разнопосочни тенденции. През 2014 г. стойностите трайно се движат надолу, а през 2015 и 2016 г. индексът се стабилизира на ниво от около 1.300 пункта.

През първите три месеца на 2017 г. се наблюдава рязък спад на стойностите, което се дължи на поевтиняването на месото и някои месни произведения. През следващите месеци на годината кривата има стабилен характер и стойностите се движат в тесен диапазон от 1.20 – 1.25 пункта, като остават много под нивото от същия период на 2016 г. (фиг. 8)

Фиг. 8

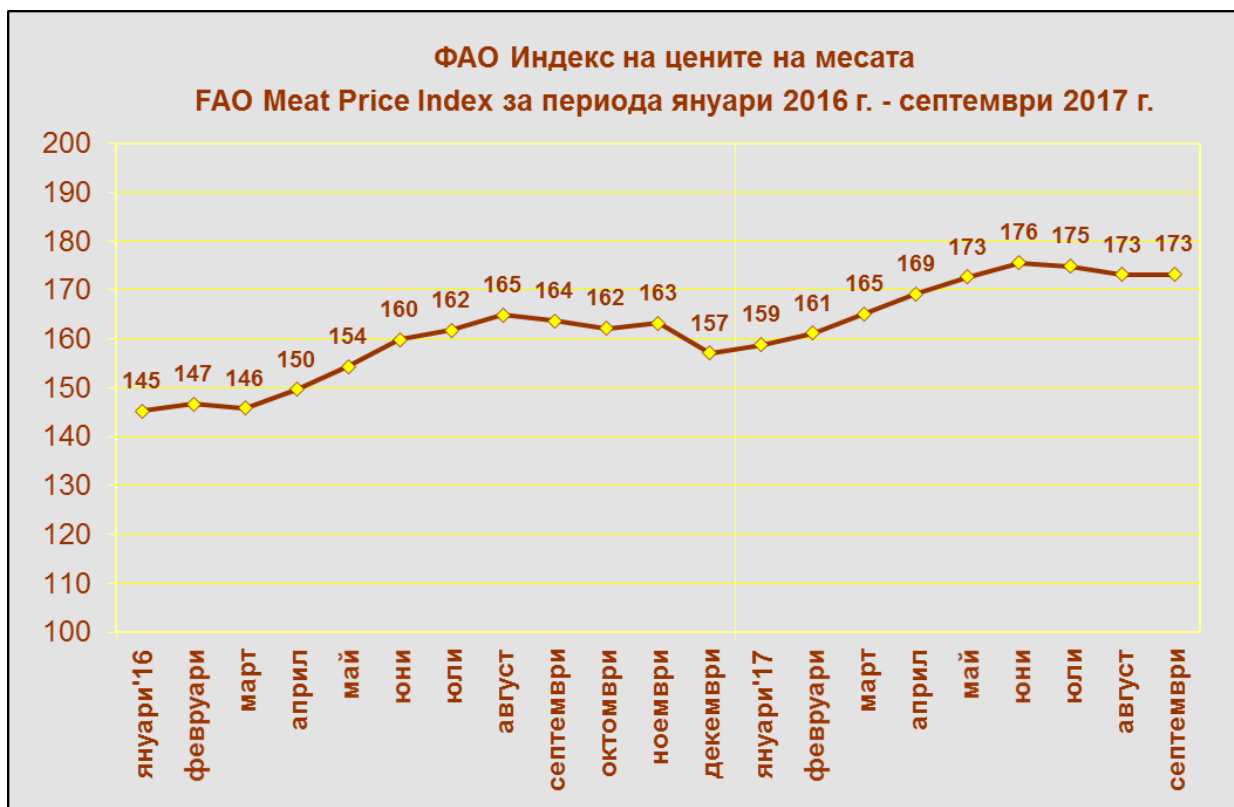
Анализът по данни на ФАО⁶ за състоянието на пазара на месо през последните години показва, че от 2009 г. цените на месните продукти започват да растат, като плавната възходяща тенденция се запазва до пролетта на 2011 г. Следва стабилизиране на кривата, като тенденцията се запазва в началото 2014 г, но стойностите остават на високото ниво от 2011 г. От средата на 2014 г. се заражда устойчив низходящ тренд, който продължава до м. март 2016 г. През м. април 2017 г. индексът стъпва на ниво от 166.6 пункта, което е с 2.8 пункта (1.7%) по-високо в сравнение с м. март. През м. юни индексът на месата се стабилизира

на ниво от 175.2 пункта, което и с 3.2 пункта (1.8%) по-високо от м май. През месеците май и юни зародилата се от началото на годината тенденция на плавно покачване на стойностите се запазва. През м. юли индексът е 175.1 пункта, като стойностите са почти без промяна спрямо предходния месец. В сравнение със същия месец на миналата година индексът е с 8.2% по-висок, но е със 17.4% по-нисък от пиковите стойности, достигнати през м. август 2014 г.

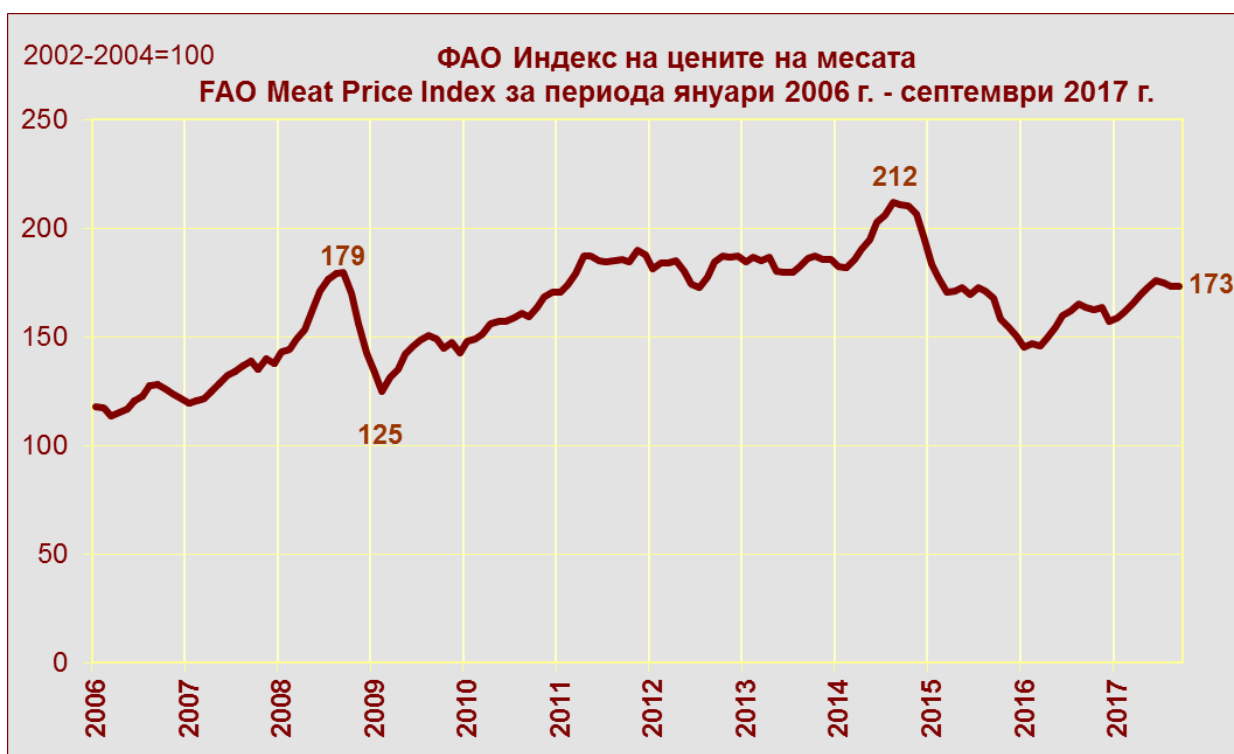
През м. август ФАО индексът на месото стъпва на ниво от 172.4 пункта, което е с 2.1 пункта (1.2%) под нивото от м. юли. Стойностите на индекса са с 8.5% по-високи от нивото от през м. януари тази година, но е с 18.7% по-ниски от пиковото ниво от м. август 2014 г. Докато международните цени на говеждото месо се понижиха, цените на агнешкото и пилешкото месо останаха стабилни. Понижението на котировките на говеждото месо се дължи на увеличението износ от Австралия, а също и от очакванията за увеличено предлагане на месо в САЩ. При увеличеното търсене на агнешко, свинско и пилешко месо, предлагането на тези меса от основните региони – производители като цяло е достатъчно.

Средно месечните стойности на този индекс през м. септември са 173.2 пункта, като се задържат на нивото от предходния месец, а спрямо същия месец на предходната година е с 9.5 пункта (5.8%) по висок. През месеца покачването на международните цени на агнешкото компенсираха намалението на котировките на свинското месо, а цените на говеждото и пилешкото месо останаха почти без промяна. Цените на агнешкото месо се покачиха във връзка с голямото импортно търсене, особено от страните на Близкия изток и Юго-Източна Азия, а така също и във връзка със запазването на ограниченото предлагане в Океания. В същото време цените на свинското месо леко се понижиха, свързано с увеличените доставки от Бразилия. Цените на говеждото и пилешкото месо се задържаха в резултат на достатъчното предлагане.(фиг. 9, 10)

⁶ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

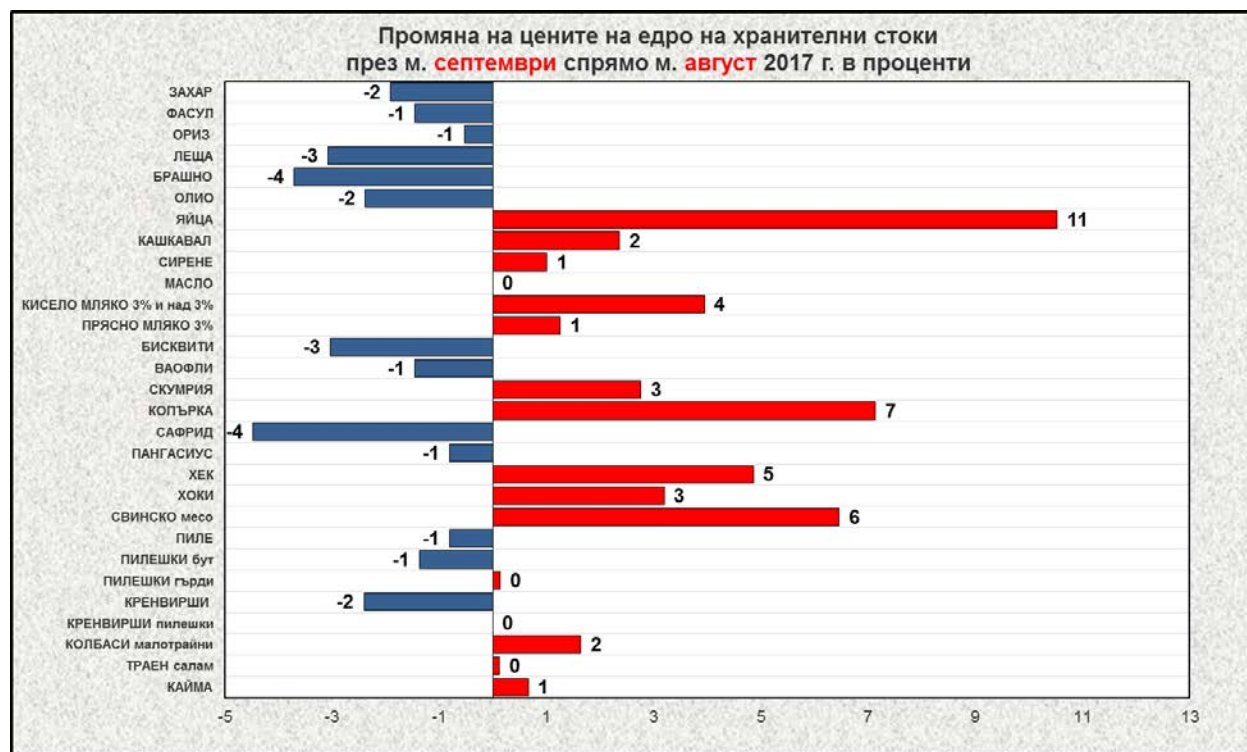
Фиг.9

Фиг.10

Таблица 1

СТОКА	август '17	септември '17	промяна в %	промяна в лв.	септември '16	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЗАХАР	1,57	1,54	-1,9	-0,03	1,56	-1,3	-0,02
ФАСУЛ	3,44	3,39	-1,5	-0,05	3,19	6,3	0,20
ОРИЗ	1,89	1,88	-0,5	-0,01	1,92	-2,1	-0,04
ЛЕЩА	3,25	3,15	-3,1	-0,10	3,23	-2,5	-0,08
БРАШНО	0,81	0,78	-3,7	-0,03	0,79	-1,3	-0,01
ОЛИО	2,10	2,05	-2,4	-0,05	2,14	-4,2	-0,09
ЯЙЦА	0,19	0,21	10,5	0,02	0,18	16,7	0,03
КАШКАВАЛ	10,15	10,39	2,4	0,24	9,30	11,7	1,09
СИРЕНЕ	5,96	6,02	1,0	0,06	5,40	11,5	0,62
МАСЛО	1,86	1,86	0,0	0,00	1,35	37,8	0,51
КИСЕЛО МЛЯКО 3% и над 3%	0,76	0,79	3,9	0,03	0,73	8,2	0,06
ПРЯСНО МЛЯКО 3%	1,59	1,61	1,3	0,02	1,58	1,9	0,03
БИСКВИТИ	1,65	1,60	-3,0	-0,05	1,56	2,6	0,04
ВАОФЛИ	2,76	2,72	-1,4	-0,04	2,65	2,6	0,07
СКУМРИЯ	3,62	3,72	2,8	0,10	3,80	-2,1	-0,08
КОПЪРКА	2,10	2,25	7,1	0,15	2,16	4,2	0,09
САФРИД	3,35	3,20	-4,5	-0,15	3,16	1,3	0,04
ПАНГАСИУС	3,74	3,71	-0,8	-0,03	3,86	-3,9	-0,15
ХЕК	5,14	5,39	4,9	0,25	5,25	2,7	0,14
ХОКИ	4,69	4,84	3,2	0,15	4,89	-1,0	-0,05
СВИНСКО месо	6,66	7,09	6,5	0,43	6,30	12,5	0,79
ПИЛЕ	3,71	3,68	-0,8	-0,03	3,73	-1,3	-0,05
ПИЛЕШКИ бут	2,93	2,89	-1,4	-0,04	3,07	-5,9	-0,18
ПИЛЕШКИ гърди	6,98	6,99	0,1	0,01	7,75	-9,8	-0,76
КРЕНВИРШИ	4,58	4,47	-2,4	-0,11	4,44	0,7	0,03
КРЕНВИРШИ пилешки	3,23	3,23	0,0	0,00	3,23	0,0	0,00
КОЛБАСИ малотрайни	4,27	4,34	1,6	0,07	4,69	-7,5	-0,35
ТРАЕН салам	7,87	7,88	0,1	0,01	8,22	-4,1	-0,34
КАЙМА	4,54	4,57	0,7	0,03	4,76	-4,0	-0,19

Фиг. 11

Спрямо същия месец на миналата година при цените на едро на по-голяма част от хранителните стоки се наблюдава низходящ тренд. (табл. 1, фиг. 12)

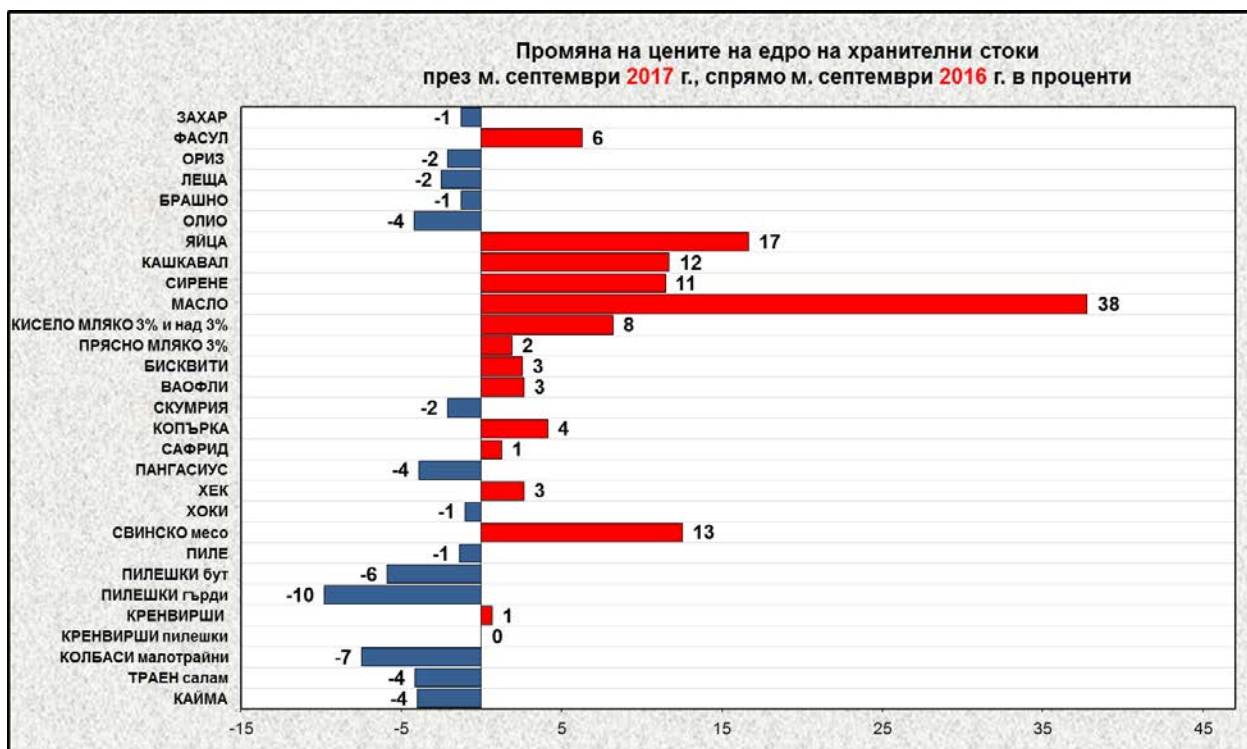
От началото на 2015 г. кривата на цената на захарта има плавен и траен възходящ тренд, който се запазва и през първите осем месеца на 2016 г. В периода септември 2016 г – април 2017 г. кривата на цената на захарта се стабилизира, но на високото ниво от м. август 2016 г. След краткотраен спад на цената, в периода април - май има лек възходящ тренд. Следва отново стабилизиране на ниво от около 1.60 лв./кг. От края на август се наблюдава спад на цената на захарта, което се запазва като тенденция и през септември. Намалените на средно месечните стойности през септември 2017 г. спрямо същия месец на предходната година е 1%.(фиг. 12,16,17)

В средата на м. август имаше краткотрайно покачване на цената на брашното, но през следващите седмици стойностите се върнаха на нивата. от началото на месеца. На годишна база брашното поевтинява с 1%. В сравнение с предходната година са отчетени по-ниски цени на олиото с 4%, на ориза и лещата с 1%. Поскъпване на годишна база има при яйцата със 17%.(табл. 1, фиг. 12)

При цените на млечните произведения се наблюдава поскъпване на годишна база, което е най-силно изразено при кравето масло 38%. Цените на кравето сирене и на кашкавал „Витоша“ са се покачили в сравнение със същия месец на миналата година с 11-12%. Цената на едро на киселото мляко е с 8% по-висока, а на прясното мляко с 2%.

Тенденциите при движението на цените на месото и месните произведения през м. септември тази година спрямо същия месец на предходната година са преобладаващо низходящи, като отрицателните колебания са в диапазона 4-10%. Поскъпване се наблюдава при свинското месо с 13%, а цените на кренвиршите се задържат около нивата от същия месец на предходната година.

Наблюденията на цените на рибата на годишна база показват възходящ тренд при копърката, сафрида и филето от хек, като положителните колебания са 2-4%. Цените на скумрията, пангасиуса и филето от хоки намаляват спрямо предходната година съответно с 1-4%. Цените на захарните изделия бележат слаб ръст на годишна база от 3%. (фиг. 12)

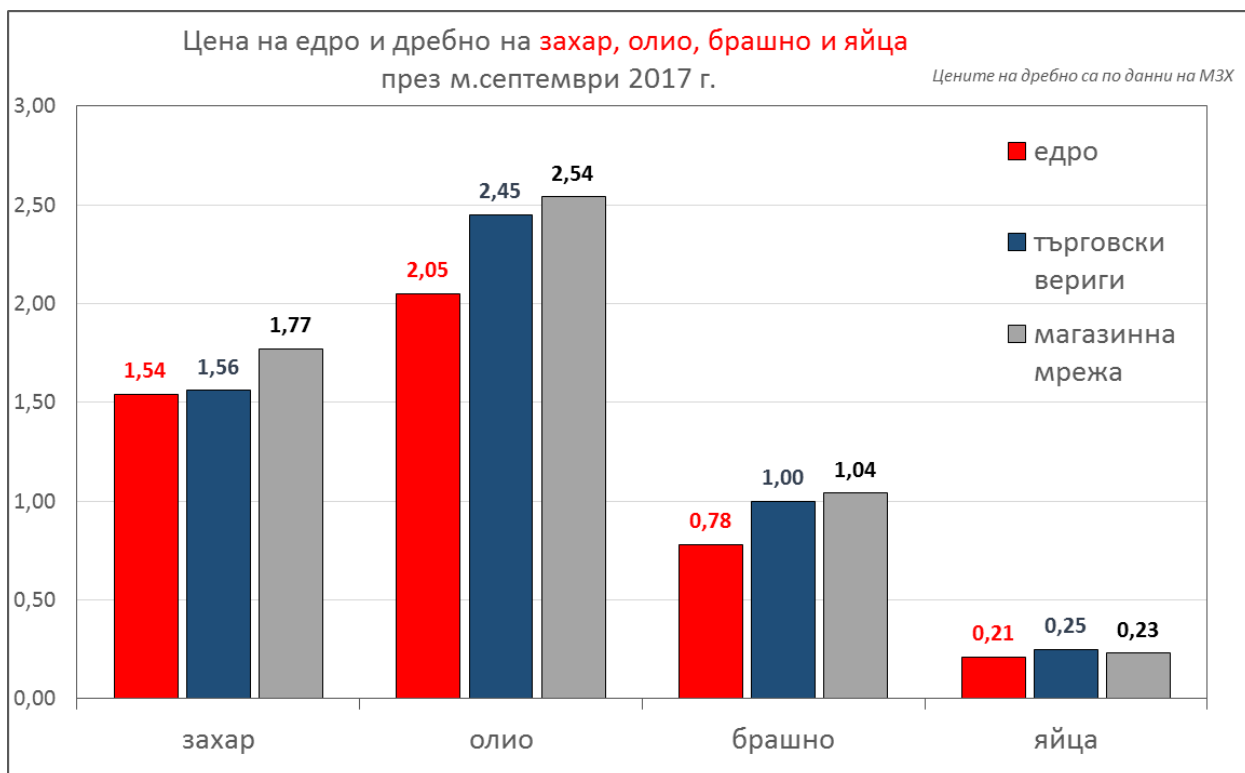

Фиг.12

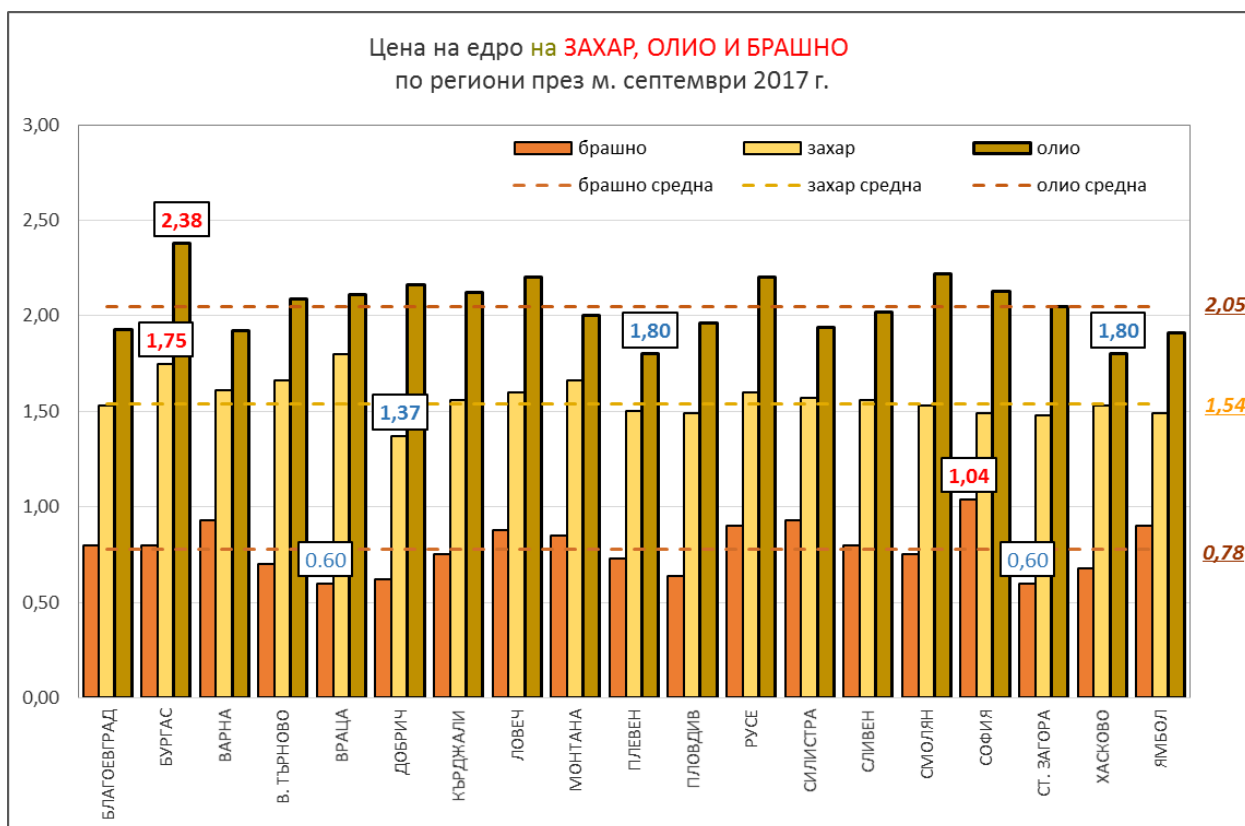
Наблюдението на цените на **дребно** на основните хранителни продукти: захар, олио, брашно и яйца показва, че през м. септември най-високи са цените в магазинната мрежа, като само при яйцата се наблюдава по-висока цена в големите търговски вериги. Надценките на цените на дребно, спрямо цените на едро, в големите търговски вериги са най-големи при брашното – 28%, следвани от олиото и яйцата – 18-19%, а най-малка надценка има при захарта само 1%. В магазинната мрежа най-голямата надценка от 33% е при брашното, при яйцата тя е 10%, при олиото 24% и при захарта 15%. (табл.2 и фиг.13)

Таблица 2

СТОКА	цени на едро на тържищата	цени на дребно в търговските вериги	надценка в %	надценка в лв.	цени на дребно в магазинната мрежа	надценка в %	надценка в лв.
захар	1,54	1,56	1	0,02	1,77	15	0,23
олио	2,05	2,45	20	0,40	2,54	24	0,49
брашно	0,78	1,00	28	0,22	1,04	33	0,26
яйца	0,21	0,25	19	0,04	0,23	10	0,02

Фиг. 13

Фиг.14

Анализът на цените на едро на основните хранителни стоки: брашно, захар и олио по **региони** показва, че отклоненията в цените в различните региони от средната за страната цена са в диапазона $\pm 20 - 40\%$.

При средна цена за страната през м. септември на брашното 0.78 лв./кг, средната цена на брашното на тържищата в област София е 1.04 лв./кг, а в област Стара Загора и Враца 0.60 лв./кг. Най-висока цена на едро на захарта през септември е отчетена в област Бургас – 1.75 лв./кг, а най-ниска в област Добрич – 1.37 лв./кг, при средна цена на едро за страната 1.54 лв./кг. Най-скъпо се е търгувало през месеца олиото на тържищата в област Бургас - 2.38 лв./л, най-евтино е било то в Хасковска област – 1.80 лв./л, а средната за страната цена на олиото през месеца е 2.05 лв./л. (фиг.14)

Таблица 3 Цени на едро на хранителни стоки през м. септември 2012/2017 г.

септември	ЗАХАР	ФАСУЛ	ОРИЗ	БРАШНО	ОЛИО	ЯЙЦА	КАШКАВАЛ	СИРЕНЕ	МАСЛО	СКУМРИЯ	СВИНСКО месо	ПИЛЕ	КАЙМА
година													
2012	2,08	2,93	1,99	0,96	2,90	0,24	9,99	4,90	1,18	4,40	7,22	3,99	4,99
2013	1,85	3,81	1,95	0,87	2,22	0,18	10,70	5,57	1,26	4,23	7,45	4,14	4,94
2014	1,24	4,18	2,04	0,81	1,94	0,18	10,73	5,71	1,33	4,20	7,41	3,97	4,63
2015	1,30	3,12	2,12	0,82	2,19	0,19	9,75	5,32	1,36	4,16	6,84	3,81	4,70
2016	1,56	3,19	1,92	0,79	2,14	0,18	9,30	5,40	1,35	3,80	6,30	3,73	4,76
2017	1,54	3,39	1,88	0,78	2,05	0,21	10,39	6,02	1,86	3,72	7,09	3,68	4,57

Анализът на цените на хранителните стоки през м. септември 2017 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2012 - 2017 г.) показва, че като цяло цените се движат в сравнително тесни стойностни диапазони. Цените на захарта, ориза, брашното, олиото и яйцата се движат около нивата от 2013 – 2016 г. При млечните продукти се наблюдава ръст на годишна база спрямо предходните 2-3 години, а цената на кравето сирене и маслото през м. септември тази година са най-високи спрямо същия месец на предходния петгодишен период. Цените на месото, месните произведения и рибата се доближават до стойностите от предходните години, като поскъпване на годишна база спрямо предходните две години е отчетено при свинското месо. (табл.3 и фиг.15)

- През 2011 г. цената на *захарта* бележи драстичен скок и за шест месеца се покачва със 70%. В резултат на този скок цената на захарта през м. юли 2012 г.

е най-висока в сравнение със същия месец на следващите години. През м. септември 2017 г. цената на захарта бележи ръст на годишна база спрямо 2014 и 2015 г., но остава на по-ниско ниво спрямо периода 2012–2013 г. и 2016 г. (фиг.16,17)

- От 2012 г. цената на *фасула* започва да расте и през м. септември 2014 г. тя е най-висока за последния шестгодишен период. От средата на същата година трендът се обръща, в резултат на което цената през септември 2015 и 2016 г. е по-ниска. През м. септември 2017 г. цената на фасула е малко над нивото от същия месец на предходните две години, като остава под нивото от м. септември на 2013 и 2014 г. (фиг. 24,25)

- Цената на *ориза* през последните години остава сравнително стабилна и се движи на ниво от около и малко под 1,80-2,00 лв./кг. През месец септември настоящата година цената на ориза у нас се доближава до нивото от предходните години, като остава малко под нивата им. Стабилният характер на цената на ориза се дължи на това, че производството на ориз в страната особено в периода след 2007 г. е в известен възход и тенденциите на световния пазар на ориз не дават силно отражение върху нашия пазар. (фиг. 26,27)

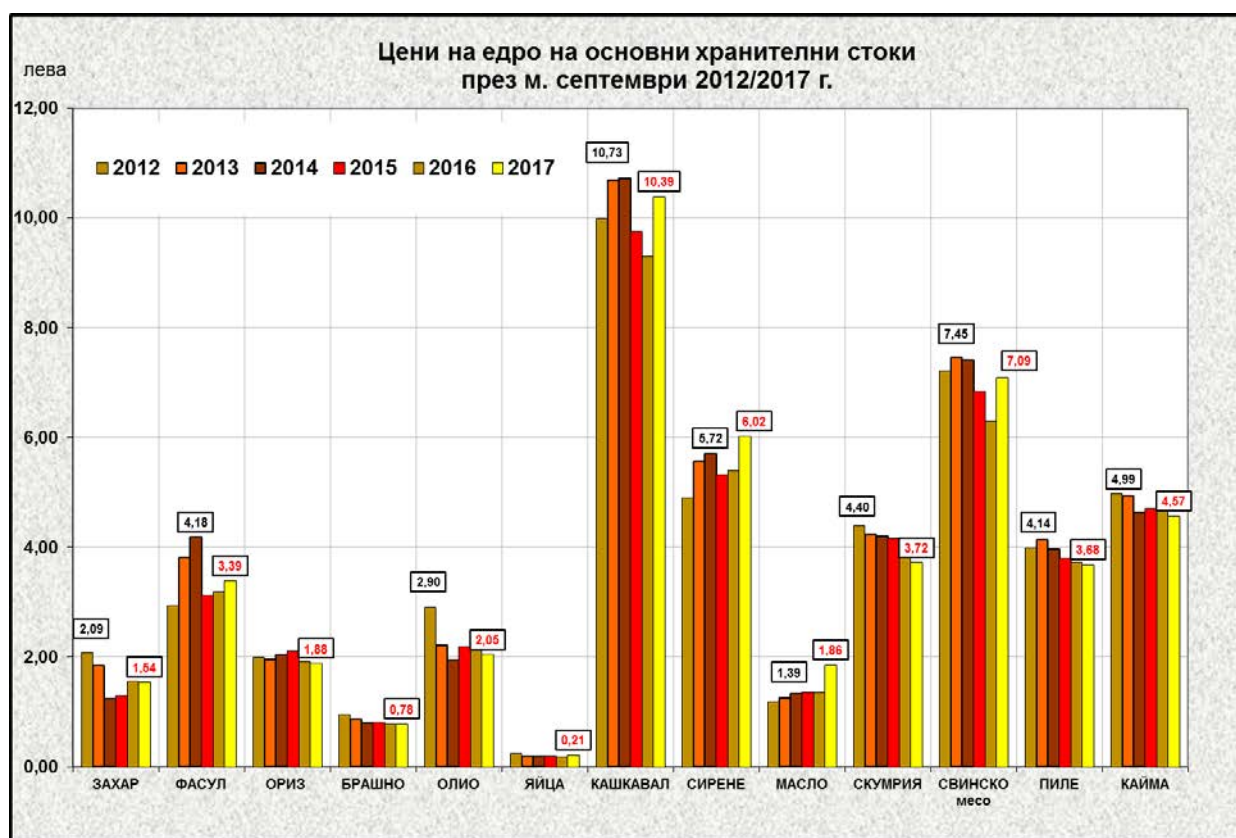
- През цялата 2012 г. кривата на цената на *брашното* има възходящ тренд, в резултат на което през м. септември 2012 г. цената на брашното е най-висока за периода. През м. септември настоящата година цената на брашното е на нивата от 2014 – 2016 г. (фиг.20,21)

- Наред с други хранителни стоки и при *олиото* през 2012 г. се наблюдаваше трайно поскъпване. По тази причина през м. септември 2012 г. цената на олиото има най-високи стойности в сравнение със същия месец на другите години от периода. През 2015 г. беше регистрирано поскъпване на олиото, в резултат на което през м. септември същата година стойностите са на малко по-високо ниво. През м. септември на настоящата година цената на олиото е по-ниска спрямо предходните години, като се доближава до цената през 2014 г.. (фиг.18,19)

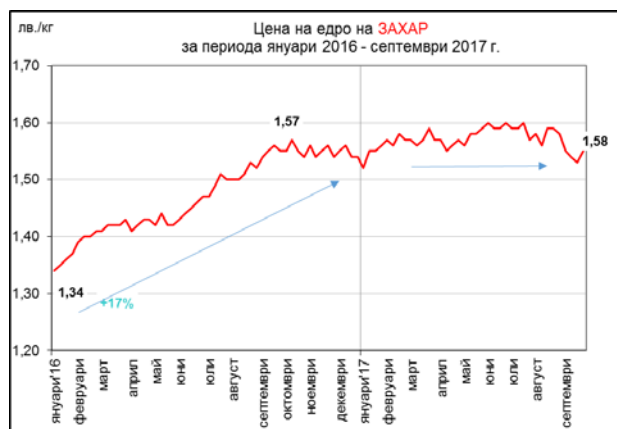
- През месец септември 2017 година цените на *млечните произведения* са на по-високи нива спрямо предходните две години. Цената на кашкавал „Витоша“ следва устойчив възходящ тренд в периода 2012 – 2014 г., когато през м. септември 2014 г. са достигнати най-високите нива за шестгодишния период. Следва обръщане на тенденцията и през месец септември 2015 и 2016 г. цената следва низходяща тренд. През м. септември на настоящата година стойностите

са на по-високо ниво в сравнение с предходните две години, но остава под цената от 2013 – 2014 г. Цената на кравето сирене през тази година е на най-високо ниво, спрямо същия месец на предходните пет години. Цената на кравето масло през септември в периода 2012 – 2016 г. е стабилна и се движи около 1.35 - 1.40 лв./бр. През тази година се наблюдава ръст на стойностите на годишна база спрямо предходния петгодишен период и цената достига до 1.86 лв./бр. (фиг.38-43)

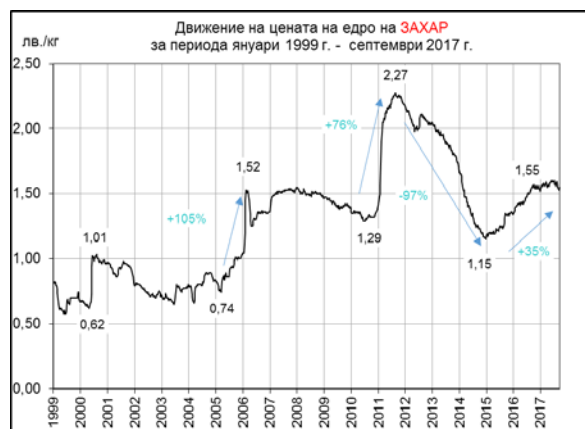
- В периода 2013 – 2017 г. цените на *месото и месните изделия* имат траен и плавен низходящ тренд. През септември 2013 г. са отчетни най-високите стойности на цената на свинското месо. Тогава се наблюдаваше и голям скок на цената на месото на световния пазар. (фиг.85) Трендът на цената на пилешкото месо и каймата има устойчив низходящ тренд през анализирания месец на шестгодишния период. Цената на скумрията през този период също следва низходящ тренд, а през м. септември тази година бележи най-ниски стойности.

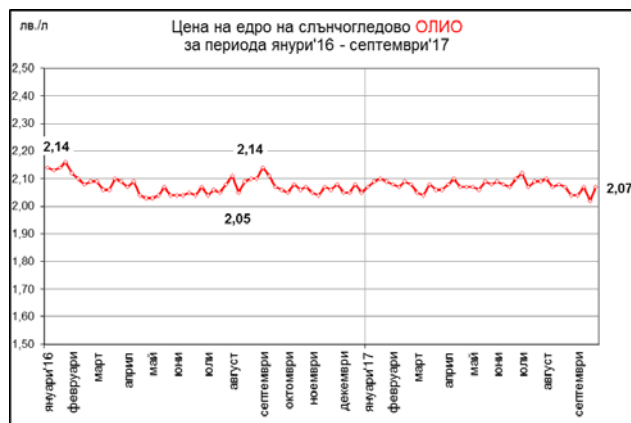
Фиг. 15

Фиг. 16

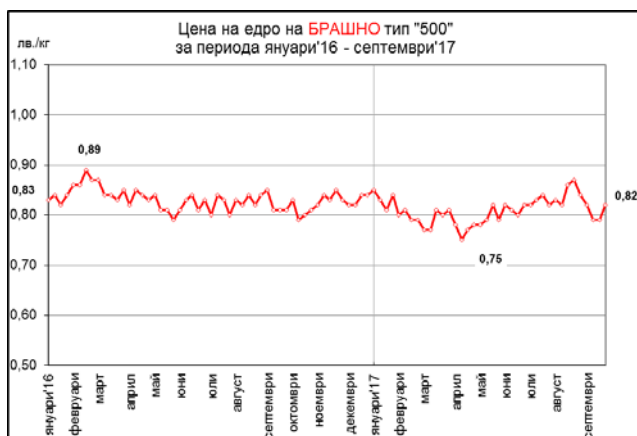
Фиг.17

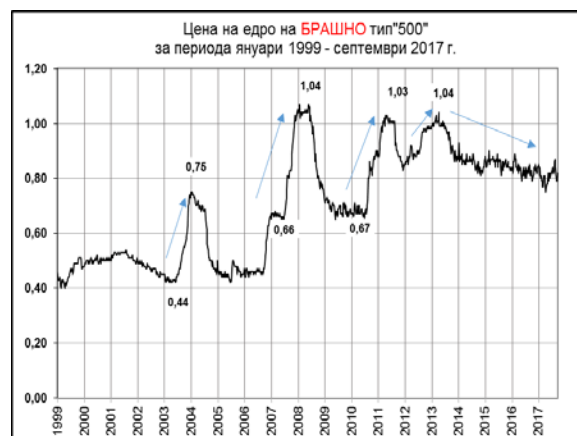
Фиг. 18

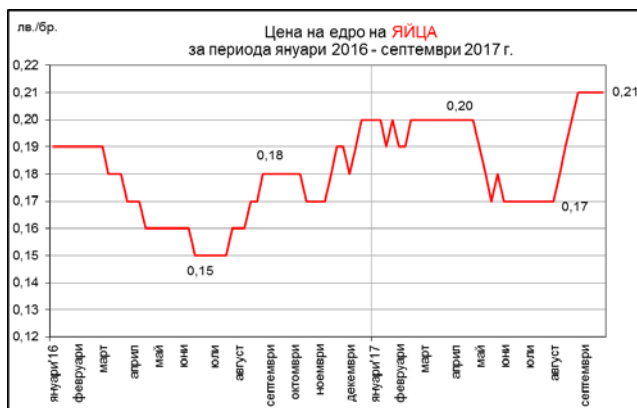
Фиг. 19

Фиг. 20

Фиг. 21

Фиг. 22

Фиг. 23

Фиг. 24

Фиг. 25

Фиг. 26

Фиг. 27

Фиг. 28

Фиг. 29

Фиг. 30

Фиг. 31

Фиг. 32

Фиг. 33

Фиг. 34

Фиг. 35

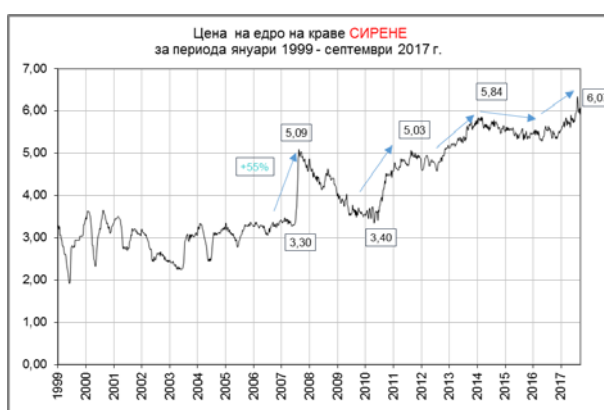
Фиг. 36

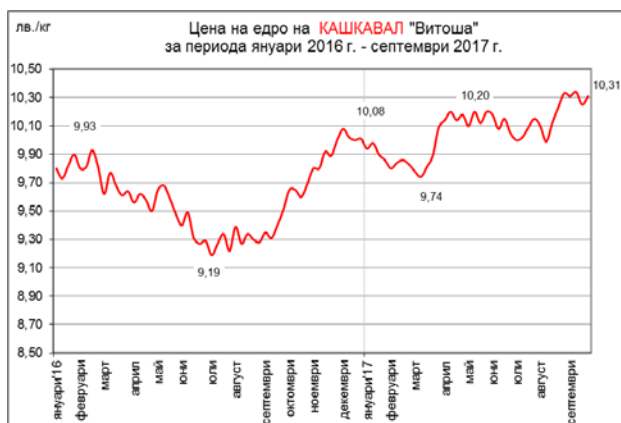
Фиг. 37

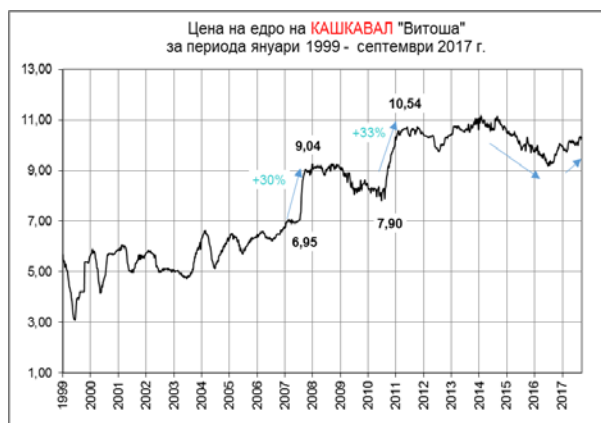
Фиг. 38

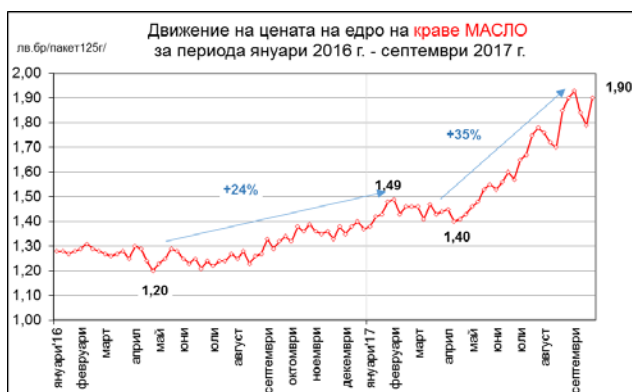
Фиг. 39

Фиг. 40

Фиг. 41

Фиг. 42

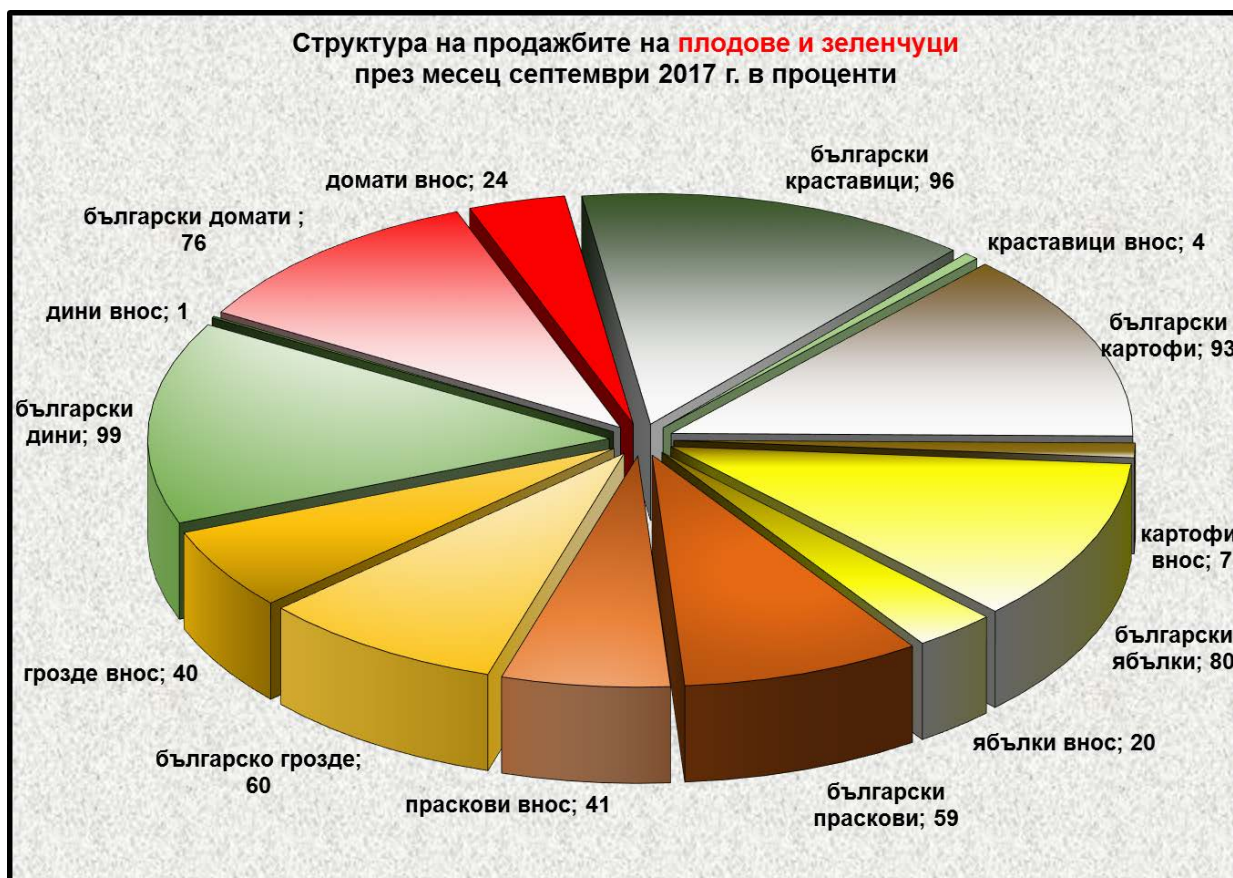
Фиг. 43

2. Плодове и зеленчуци

От късните есенни до ранните пролетни месеци относителният дял на българските плодове и зеленчуци на пазара е изключително нисък, но през летните месеци количествата българска продукция се увеличават. Наблюденията върху пазара на плодове и зеленчуци през м. септември показват, че предлаганите количества българската продукция са преобладаващи. (фиг. 44)

Съотношението между продажбите на български домати и домати от внос през месеца показва превес от 76% на българските домати. През м. септември 96% от предлаганата продукция на пазара на краставици е българско производството. Много голям е относителният дял на пазара и на българските картофи, който е 93%.

Количествата българска продукция през м. септември от ябълки, праскови, грозде и дини съставляват по-голям относителен дял от общите количества на пазара. Най-голям превес на родното производство има при дините – 99%, следвани от ябълките – 80%, прасковите – 59% и гроздето - 60%. (фиг. 44)

Фиг. 44

Движението на кривата на ИТЦ⁷ на плодовете и зеленчуците следва характерните за тези продукти сезонни тенденции. Максимални зимни стойности се наблюдават обикновено в периода януари – февруари, а минималните летни стойности, в зависимост от конкретните метеорологични стойности се регистрират през август.

През първата седмица на годината се наблюдава известен спад на стойностите, свързан с понижената търговска активност на населението непосредствено след празниците. През следващите седмици на януари кривата отново придобива стръмен възходящ тренд. В този период се наблюдава значително поскъпване на повечето оранжерийни зеленчуци и на някои плодове. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.437 пункта, като повишението на стойностите спрямо началото на януари е 11.5%. (фиг. 45)

В началото на м. февруари индексът на плодовете и зеленчуците стартира от ниво 1.406 пункта и през целия месец кривата има низходящ характер, което е в резултат на стабилизирането и слабото понижение на цените на зеленчуците.

В началото на м. март трендът се обръща и стойностите започват да се покачват. В този период се наблюдава поскъпване на оранжерийните домати, зелето, зрелия чесън. През последната седмица на месеца се забелязва успокояване на пазара на плодове и зеленчуци и индексът бележи лек спад. В края на периода кривата стъпва на ниво от 1.403 пункта, като остава над стойностите от същия период на миналата година.

Трендът на индекса през м. април е устойчиво възходящ. Причина за покачването на стойностите през месеца е поскъпването на домати, зелето и повечето плодове. Наблюдаваното необичайно застудяване в средата на април, както и повишената търговска активност около Великденските празници рефлектира върху цените и съответно върху движението на кривата на индекса на плодовете и зеленчуците. От последната седмица на април се наблюдава обръщане на тенденцията на кривата и трендът е низходящ.

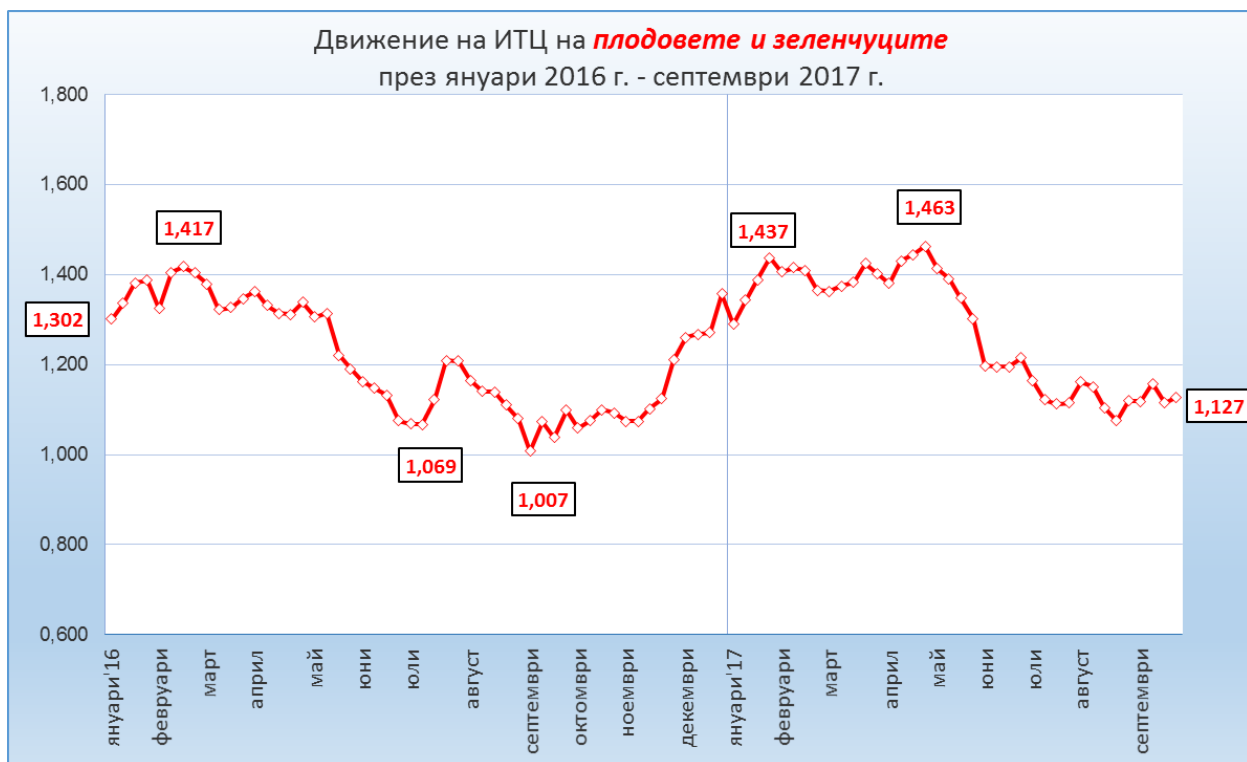
Тази тенденция се запазва през следващите два месеца. Причина за този спад на индекса е сезонното поевтиняване на плодовете и зеленчуците, които са в активен период на производство и предлагане. В края на юни се наблюдава известно задържане на стойностите, свързано с лекото поскъпване на някои плодове, които са в края на активния сезон.

През последните три месеца кривата има устойчив низходящ тренд, с леки колебания нагоре в средата на м. юли и в края на м. август, когато стойностите се стабилизират на ниво от 1.119 пункта.

През м. септември индексът се стабилизира, като се наблюдават слаби отклонения в двете посоки. Въпреки необичайните високи температури през септември, цените на някои плодове и зеленчуци, които са в края на активния период на производство и предлагане започнаха плавно да се покачват.

В сравнение със същия период на предходната година средно месечните стойности на този индекс са със 7% по-високи. (фиг.45)

⁷ В състава на този индекс са включени следните стоки: ябълки български и ябълки от внос, картофи български и от внос, лук зрял, чесън зрял, домати оранжерийни и домати от внос, краставици оранжерийни и от внос, пипер зелен, зеле, банани, портокали и лимони

Фиг. 45

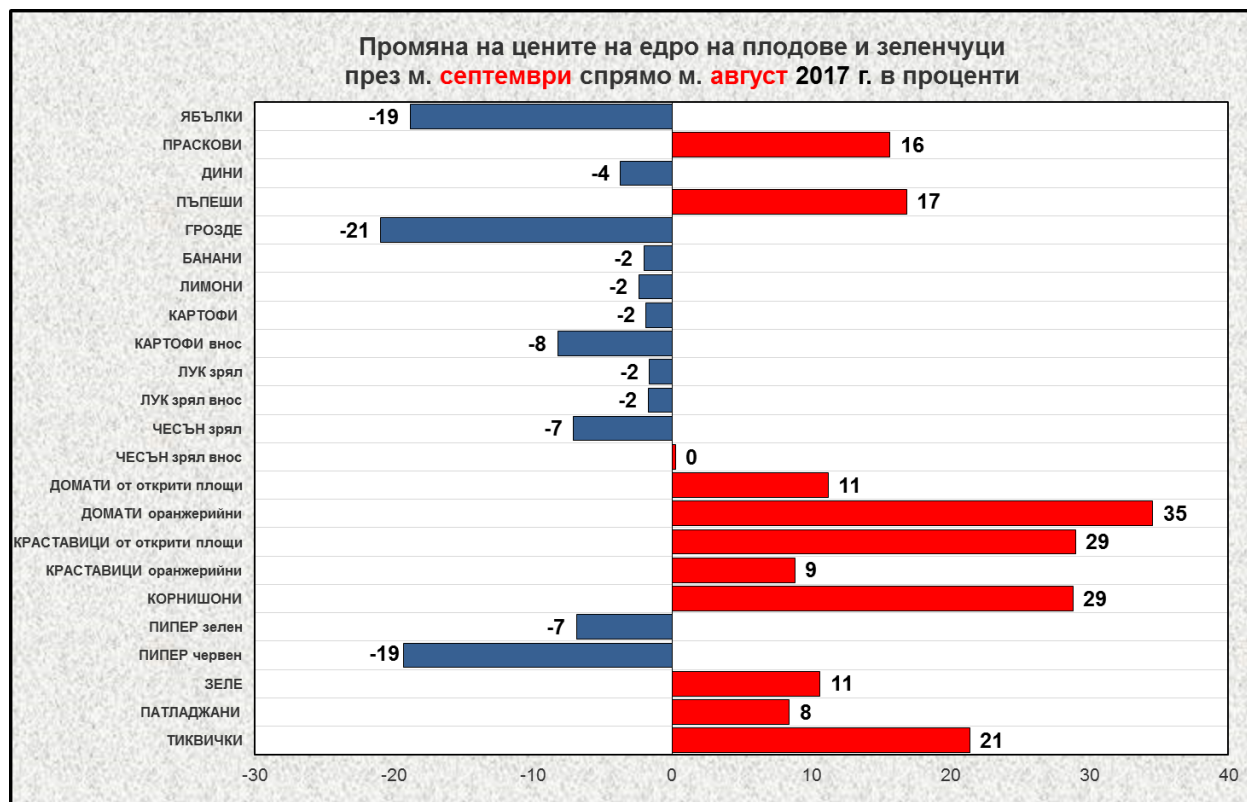
Анализът на движението на кривата на индекса през годините показва, че най-високи зимни стойности са отчетени през 2008 г., а на най-ниско ниво индексът се е стабилизирал през лятото на 2006 г. (фиг. 46)

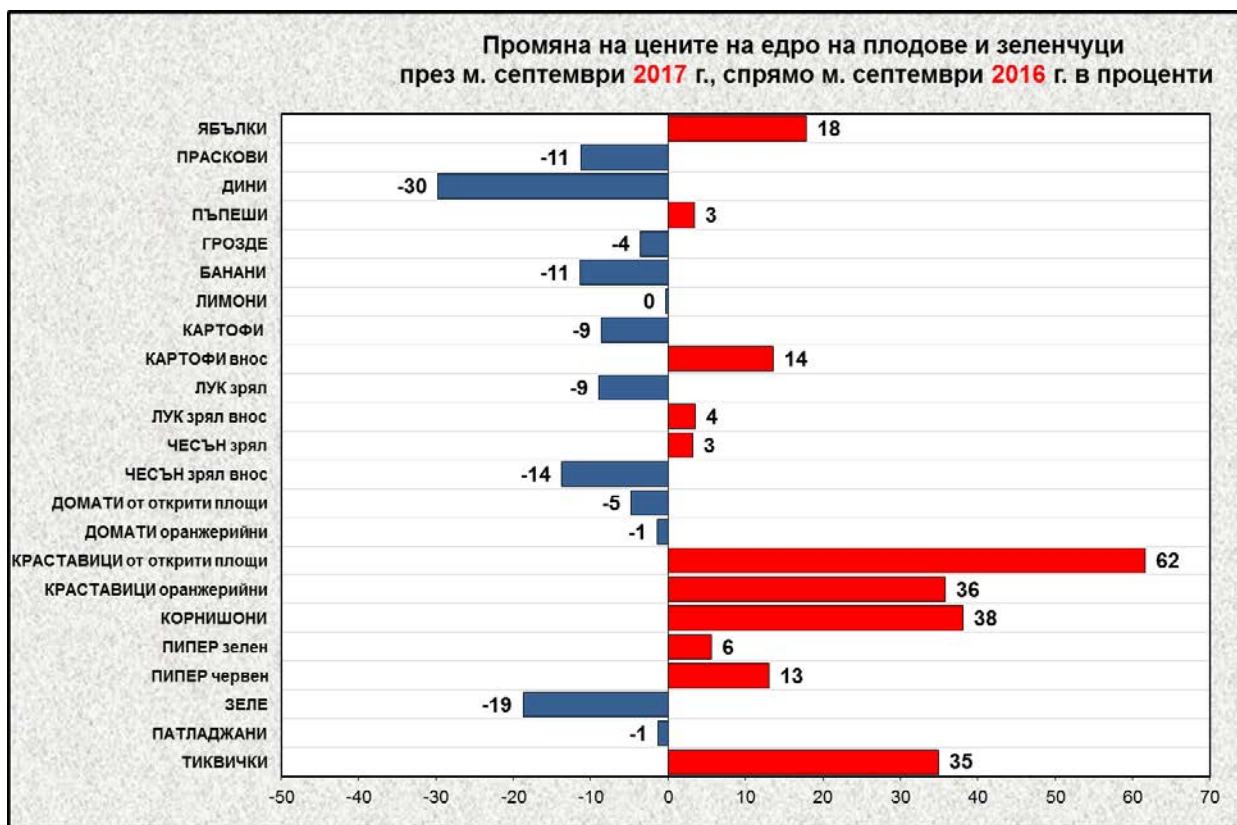
Фиг. 46

Таблица 4

СТОКА	август '17	септември '17	промяна в %	промяна в лв.	септември '16	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЯБЪЛКИ	1,38	1,12	-19	-0,26	0,95	18	0,17
ПРАСКОВИ	1,02	1,18	16	0,16	1,33	-11	-0,15
ДИНИ	0,27	0,26	-4	-0,01	0,37	-30	-0,11
ПЪПЕШИ	0,77	0,90	17	0,13	0,87	3	0,03
ГРОЗДЕ	1,72	1,36	-21	-0,36	1,41	-4	-0,05
БАНАНИ	2,00	1,96	-2	-0,04	2,21	-11	-0,25
ЛИМОНИ	2,92	2,85	-2	-0,07	2,86	0	-0,01
КАРТОФИ	0,54	0,53	-2	-0,01	0,58	-9	-0,05
КАРТОФИ внос	0,73	0,67	-8	-0,06	0,59	14	0,08
ЛУК зрял	0,62	0,61	-2	-0,01	0,67	-9	-0,06
ЛУК зрял внос	0,59	0,58	-2	-0,01	0,56	4	0,02
ЧЕСЪН зрял	3,82	3,55	-7	-0,27	3,44	3	0,11
ЧЕСЪН зрял внос	3,61	3,62	0	0,01	4,20	-14	-0,58
ДОМАТИ от открити площи	0,89	0,99	11	0,10	1,04	-5	-0,05
ДОМАТИ оранжерийни	1,07	1,44	35	0,37	1,46	-1	-0,02
КРАСТАВИЦИ от открити площи	1,24	1,60	29	0,36	0,99	62	0,61
КРАСТАВИЦИ оранжерийни	1,36	1,48	9	0,12	1,09	36	0,39
КОРНИШОНИ	1,04	1,34	29	0,30	0,97	38	0,37
ПИПЕР зелен	1,02	0,95	-7	-0,07	0,90	6	0,05
ПИПЕР червен	1,40	1,13	-19	-0,27	1,00	13	0,13
ЗЕЛЕ	0,47	0,52	11	0,05	0,64	-19	-0,12
ПАТЛАДЖАНИ	0,71	0,77	8	0,06	0,78	-1	-0,01
ТИКВИЧКИ	0,70	0,85	21	0,15	0,63	35	0,22
МОРКОВИ	0,72	0,68	-6	-0,04	0,68	0	0,00

Фиг. 47

Фиг. 48

При движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. септември спрямо м. август се наблюдават разнопосочни тенденции, като при зеленчуците те са преобладаващо възходящи, а при цените на плодовете, които са в активен период на предлагане се наблюдава спад на стойностите. (табл. 4 и фиг.47)

Цените на едро на домати бележат ръст на месечна база, като при домати от открити площи поскъпването е 11%, а на оранжерийните домати то е 35%. (фиг.48,49) При краставиците се наблюдава поскъпване на оранжерийните краставици с 9%. Нетипично за сезона е силният ръст на цените на корнишоните с 29%. и на краставиците от открити площи с 29%. Поскъпване на месечна база има и при зелето (11%), патладжаните (8%) и тиквичките (21%). Цената на картофите, лука и чесъна поевтиняват спрямо предходния месец в диапазона 2-7%. (фиг. 54-63) (фиг. 63-68)

При цените на плодовете се наблюдава покачване на стойностите на месечна база при прасковите и пъпешите с 16-17%. Цените на останалите плодове, предмет на този анализ поевтиняват спрямо предходния месец. Най-голям спад на цените има при гроздето и ябълките (около 20%), а останалите плодове поевтиняват с 2-4%.

В сравнение със същия месец на миналата година при цените на плодовете и зеленчуци наблюдаваните тенденции са разнопосочни, но преобладават низходящите при плодовете и възходящите при зеленчуците. (табл.4 и фиг.48)

През м. септември спрямо същия месец на миналата година е отчетен спад на цените на българските картофи, лука и зелето. Цените на домати се доближават до нивата от същия месец на предходното година. Значително поскъпване на годишна база има при краставиците и корнишоните, като положителните отклонения са 40-60%.

През м. септември 2017 г. се наблюдава поевтиняване на годишна база при голяма част от плодовете. Намалението на цените на едро на дините е 30%, на прасковите, гроздето, и бананите е 5-10%. Поскъпване спрямо предходната година има при ябълките (18%) и пъпешите (3%). (фиг. 65-68))

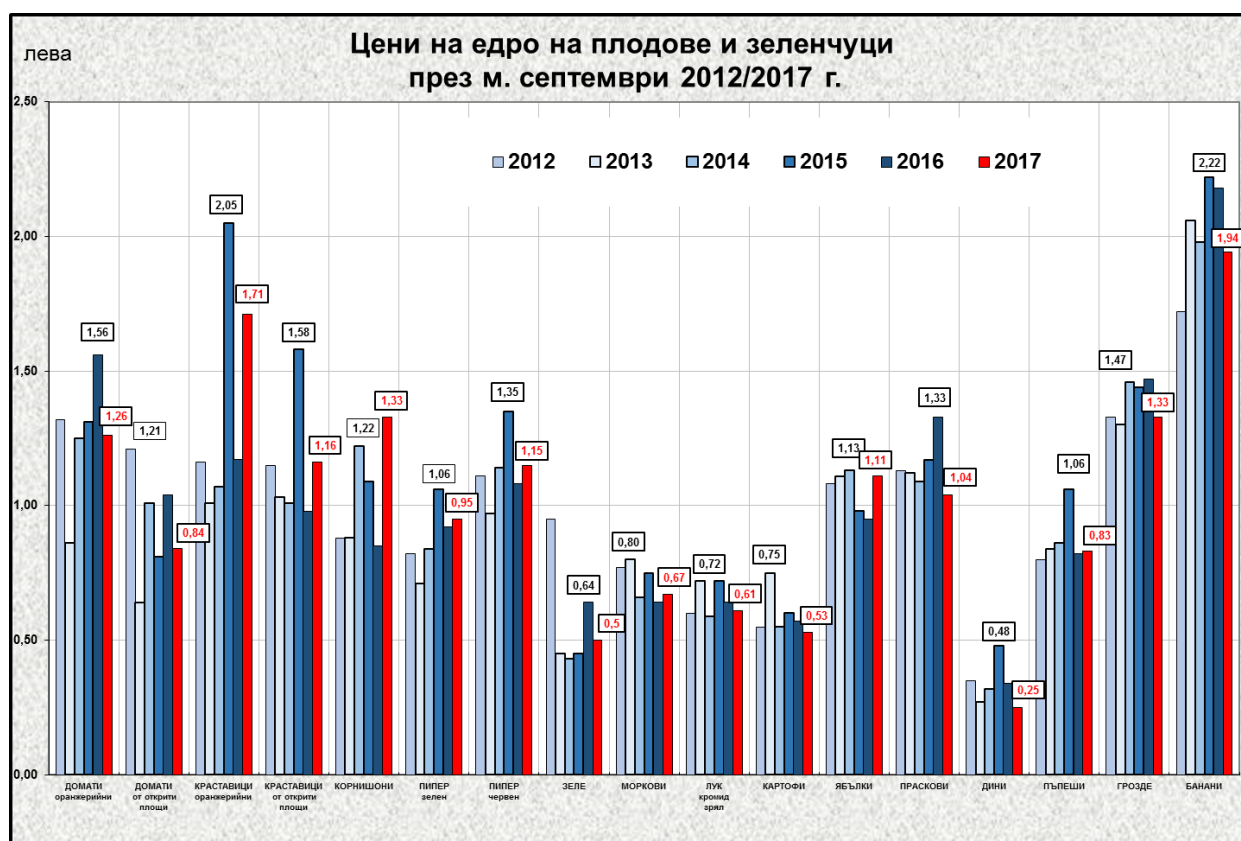
Анализът на движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. септември 2017 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2012 – 2017 г.) показва следните тенденции: (табл. 5 и фиг. 49)

- Плодовете и зеленчуците имат изцяло сезонен характер, а цените им силно се влияят от конкретните климатични и метеорологични условия. По тази причина цените на тези стоки са силно чувствителни и варират в сравнително големи диапазони за кратки времеви периоди.

- По същата причина относителният дял на количествата българска продукция през м. септември на последните шест години е функция и от конкретните метеорологични условия, като българската продукция е преобладаваща.

Таблица 5 Цени на едро на зеленчуци и плодове през м. септември 2012/2017г.

септември	ДОМАТИ оранжерийни	ДОМАТИ от открити площи	КРАСТАВИЦИ оранжерийни	КРАСТАВИЦИ от открити площи	КОРНИШОНИ	ПИПЕР зелен	ПИПЕР червен	ЗЕЛЕ	МОРКОВИ	ЛУК кромид зрял	КАРТОФИ	ЯБЪЛКИ	ПРАСКОВИ	ДИНИ	ПЪПЕШИ	ГРОЗДЕ	БАНАНИ
година																	
2012	1,48	1,31	1,07	1,06	0,92	0,82	1,12	0,94	0,78	0,60	0,57	1,01	1,25	0,41	0,88	1,35	1,98
2013	1,22	0,89	1,47	1,16	1,21	0,81	1,00	0,47	0,82	0,70	0,74	1,05	1,43	0,31	0,91	1,31	2,07
2014	1,41	1,17	1,14	1,10	1,32	0,95	1,27	0,46	0,69	0,58	0,55	1,07	1,34	0,32	0,95	1,54	2,07
2015	1,42	0,96	1,54	1,27	1,06	1,07	1,31	0,52	0,73	0,72	0,58	0,97	1,33	0,52	1,05	1,42	2,25
2016	1,46	1,04	1,09	0,99	0,97	0,90	1,00	0,64	0,68	0,67	0,58	0,95	1,33	0,37	0,87	1,41	2,21
2017	1,44	0,99	1,48	1,60	1,34	0,95	1,13	0,52	0,68	0,61	0,53	1,12	1,18	0,26	0,90	1,36	1,96

Фиг. 49

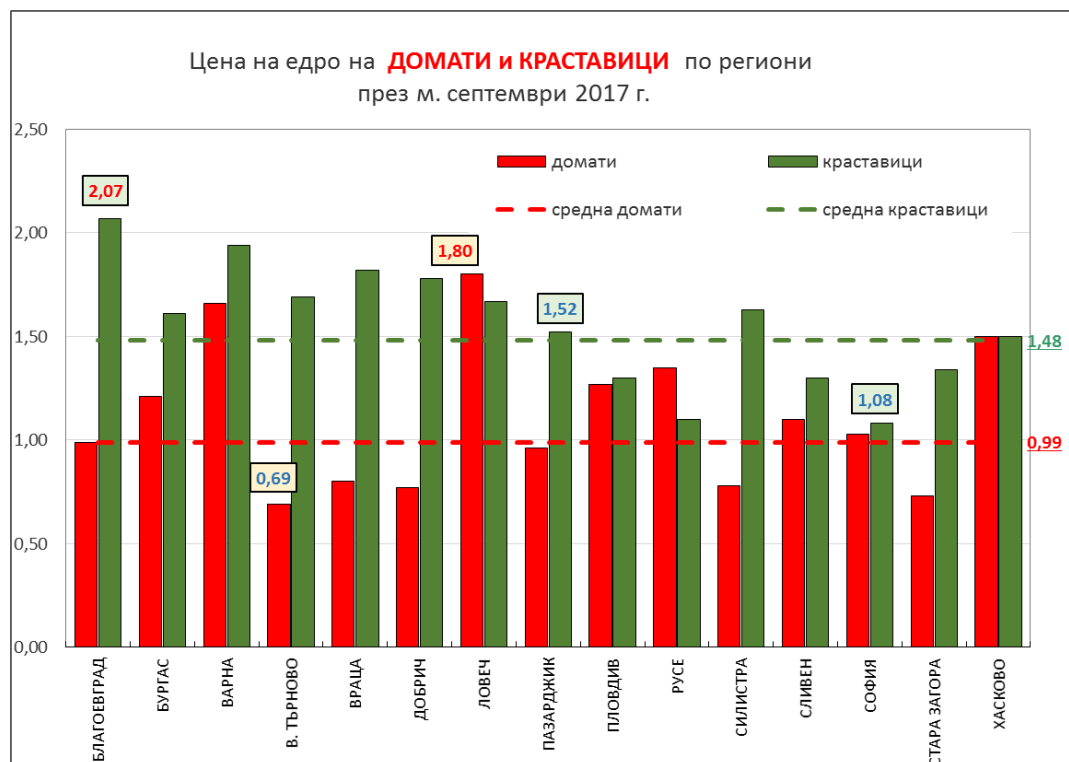
- Цените на домати през м. септември 2017 г. са на по-ниско ниво спрямо същия месец на 2016, доближават се до нивата от 2014 г. и са по-високи спрямо 2013 г.
- Цената на българските оланжерийни краставици през м. септември на настоящата година е най-висока спрямо предходните години, като остава под нивото само от 2014 г. Цената на корнишоните през тази година е най-висока за анализирания шестгодишен период.
- Цената на картофите през тази година е близка до нивата от предходните години и остава много под нивото от м. септември 2013 г.
- При цените на пипера през месеца са регистрирани по-високи цени спрямо миналата година и остават под нивата от 2015 г.
- Цените на зелето, морковите и зрелия лук са около и под нивата от предходните години.
- Цената на едро на ябълките през месец септември 2017 г. е по-висока в сравнение със същия месец на предходните две години и се доближава до нивата от м. септември 2012 – 2014 г.

- Цените на прасковите, пъпешите и гроздето през м. септември настоящата година се движат около и малко под нивата от предходните години. Дините през тази година са най-евтини в сравнение с предходния петгодишен период .

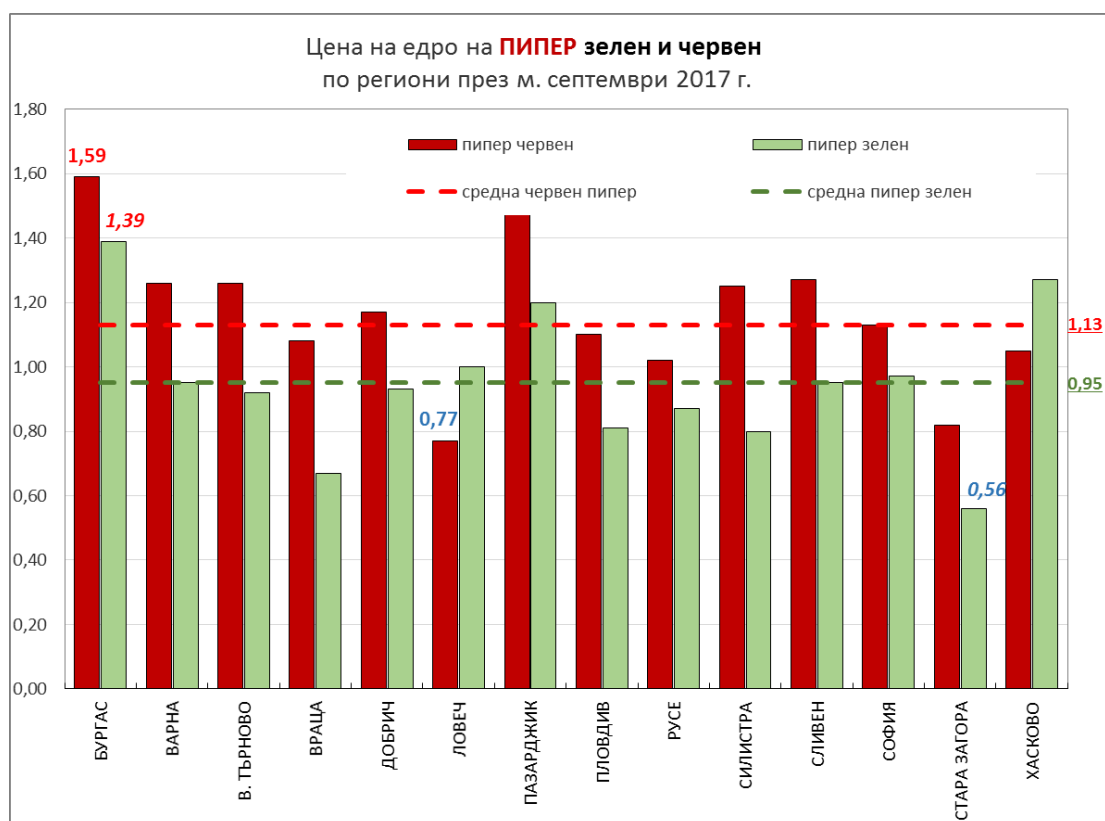
- Цените на бананите през м. септември 2017 г. е по-ниска в сравнение със същия месец на предходните две години и по-висока спрямо м. септември на 2012 и 2014 г.

Анализът на цените на едро на плодовете и зеленчуците по *региони* показва, че отклоненията на цените в различните региони от средната за страната цена са значителни и достигат до 60 - 80%. (фиг.50,51)

При средна за страната цена на едро на домати 0.99 лв./кг, цената на тържищата в област Ловеч е 1.80 лв./кг, а в област Велико Търново тяхната цена през месеца е била 0.69 лв./кг. Най-висока цена на краставиците през м. септември е регистрирана в област Благоевград – 2.07 лв./кг, най-ниска е била в София – 1.08 лв./кг, а средната цена за страната на краставиците през месеца е 1.48 лв./кг. (фиг. 50) Средната за страната цена на червения пипер през месеца е 1.13 лв./кг., като максимални стойности са регистрирани в област Бургас – 1.59 лв./кг, а минималните цени са в област Ловеч – 0.77 лв./кг. Минималните и максималните цени през месеца на зеления пипер са отчетени съответно в област Стара Загора – 0.56 лв./кг и в Бургас – 1.39 лв./кг. Средната цена за страната на зеления пипер е 0,95 лв./кг.

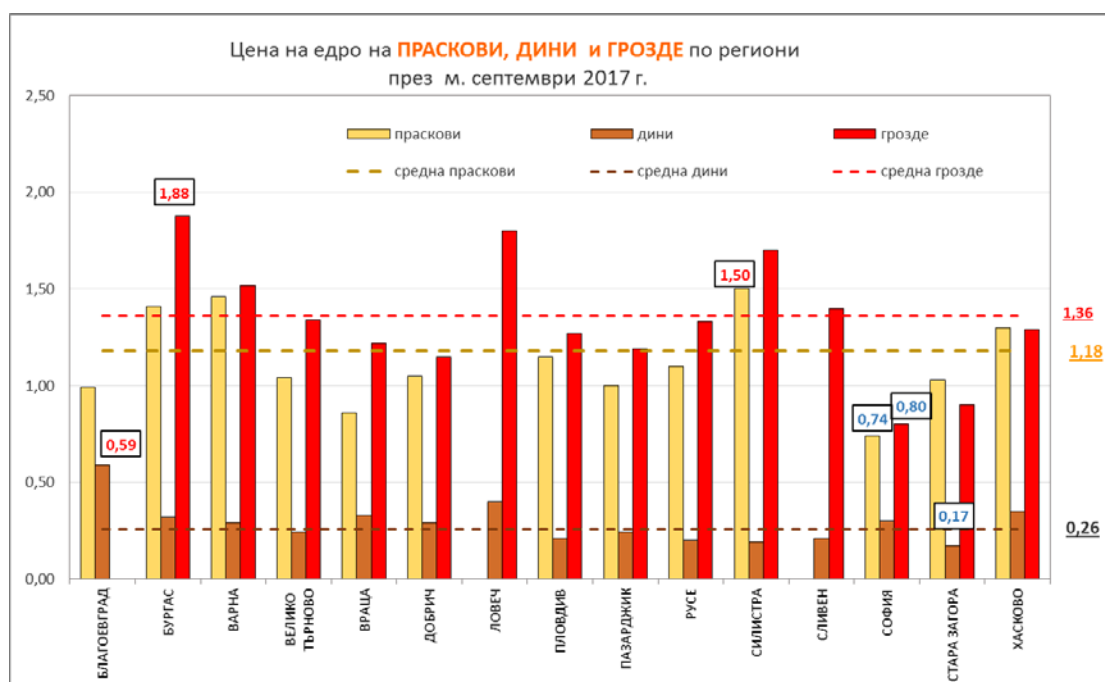

Фиг. 50

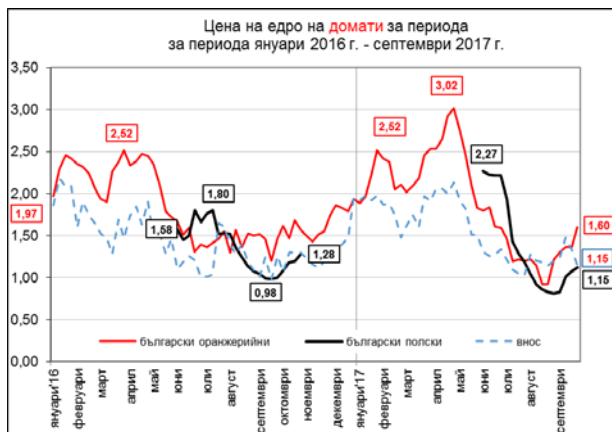

Фиг. 51

През м. септември средната цена на прасковите е 1.18 лв./кг. Максимални стойности са регистрирани в Силистра – 1.50 лв./кг, а минималните отчетени цени са в София – 0,74 лв./кг. Гроздето са е търгувало най-скъпо в област Бургас – 1.88 лв./кг, а най-евтино то е били в област София 0.74 лв./кг. Средната цена на гроздето през месеца е 1.36 лв./кг. При средна за страната цена на дините 0.26 лв./кг, цената им на едро в Благоевград е 0.59 лв./кг, а в Стара Загора – 0.17 лв./кг. (фиг.52)

Фиг. 52

Фиг. 53

Фиг. 54

Фиг. 55

Фиг. 56

Фиг. 57

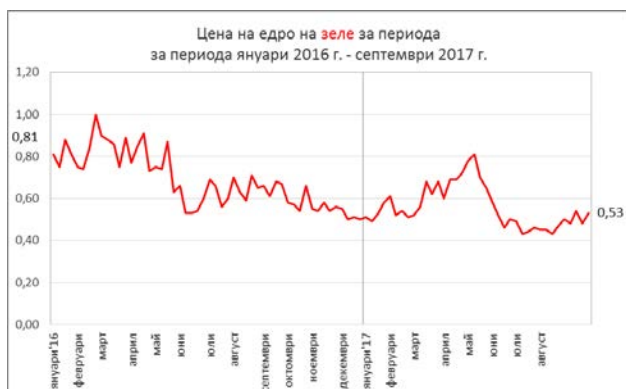
Фиг. 58

Фиг. 59

Фиг. 60

Фиг. 61

Фиг. 62

Фиг. 63

Фиг. 64

Фиг. 65

Фиг. 66

Фиг. 67

Фиг. 68

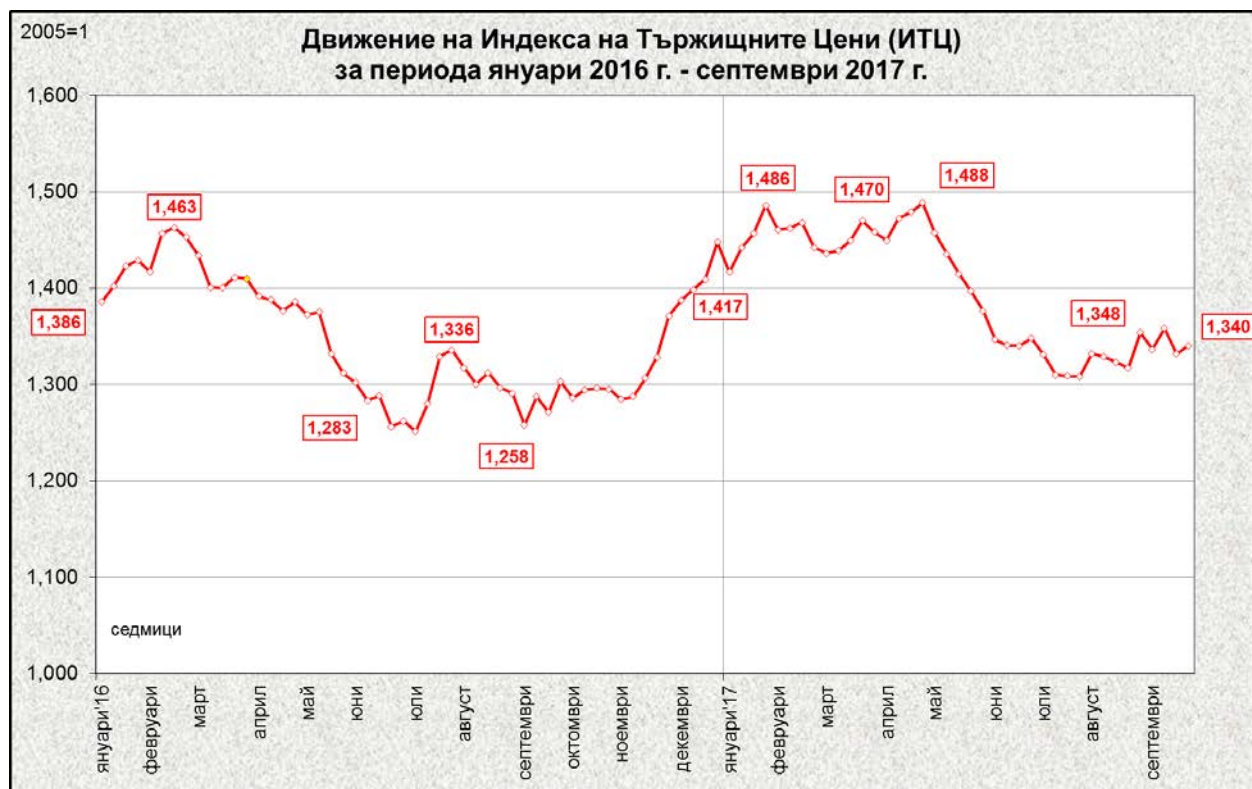
3. Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)

След краткотрайния спад на кривата на индекса на тържищните цени през първата седмица на годината, стойностите възстановяват нивата от края на декември и кривата придобива възходящ тренд. Наблюденията от предходните години показват, че най-високите си стойности индексът има в края на януари и през февруари. В началото на годината индексът стартира от ниво 1.417 пункта. През следващите седмици кривата запазва устойчив възходящ тренд. В края на януари стойностите се стабилизират на ниво от 1.486 пункта. Още от първата седмица на февруари индексът тръгва надолу и кривата придобива устойчив низходящ тренд. Понижението на стойностите на индекса за месеца е 5%, а стойностите се доближават до нивото от същия период на предходната година.

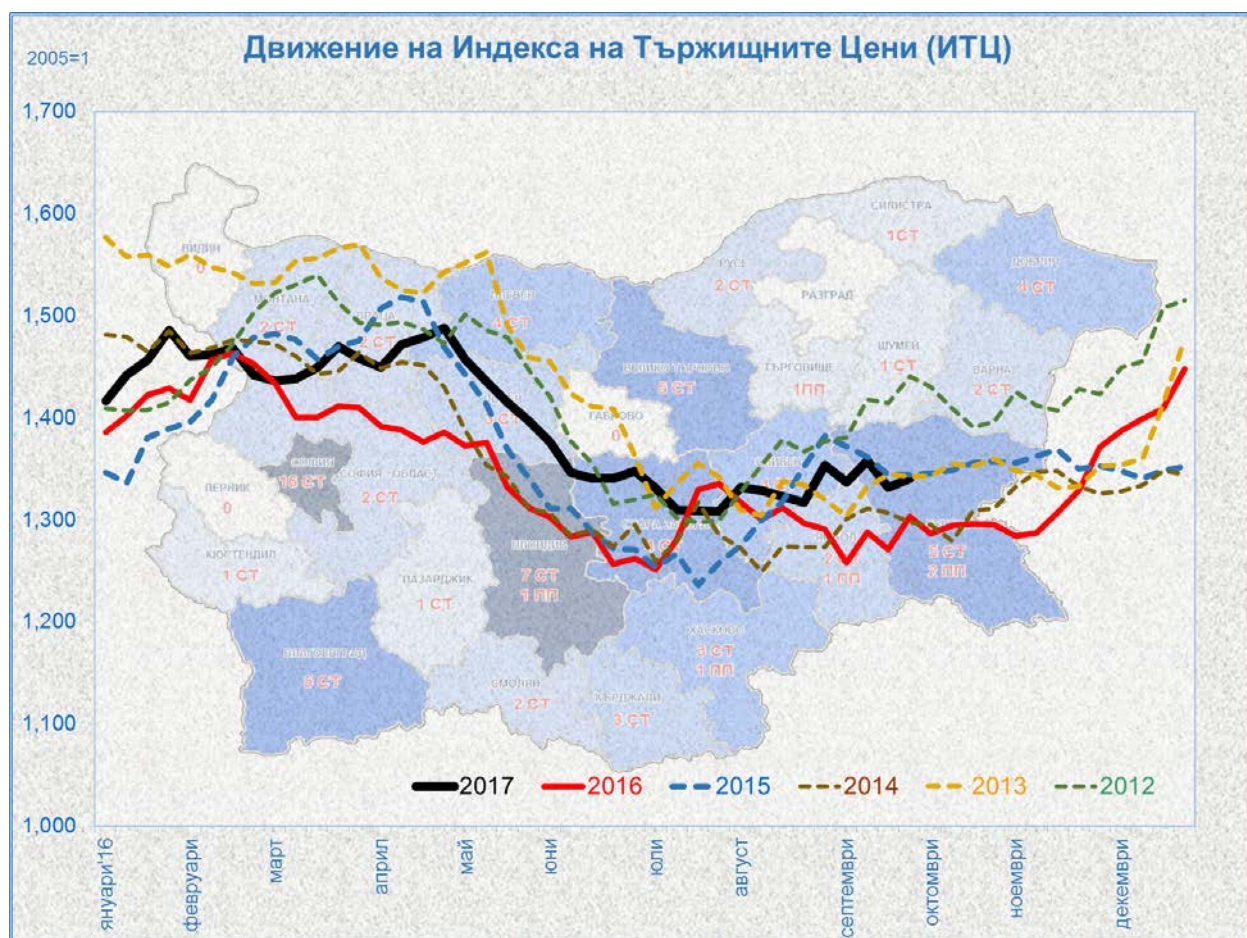
От началото на м. март трендът се обръща и кривата тръгва плавно нагоре. В предпоследната седмица на месеца стойностите стъпват на ниво от 1.470 пункта, като покачването на индекса за този период е 2.4%. В края на месеца пазарът на храни, особено на плодовете и зеленчуците се успокоява, стойностите се понижават и кривата се стабилизира на ниво от 1.458 пункта.

От началото на м. април кривата на индекса на тържищните цени има слаб възходящ тренд и през последната седмица на месеца индексът се стабилизира на ниво от 1.488 пункта, като повишението на стойностите спрямо края на м. март е около 2%. В сравнение със същия период на миналата година това ниво е по-високо с 5.5%.

От началото на м. май стойностите на индекса на тържищните цени започват да падат. Тенденцията се задържа през целия месец и през последната седмица кривата стъпва на ниво от 1,376 пункта. Понижението на стойностите спрямо началото на месеца е 7.5%. Спрямо същия месец на предходната година индексът се стабилизира на по-високо ниво, като повишението на стойностите на годишна база е 7.2%. (фиг. 69)

Фиг. 69

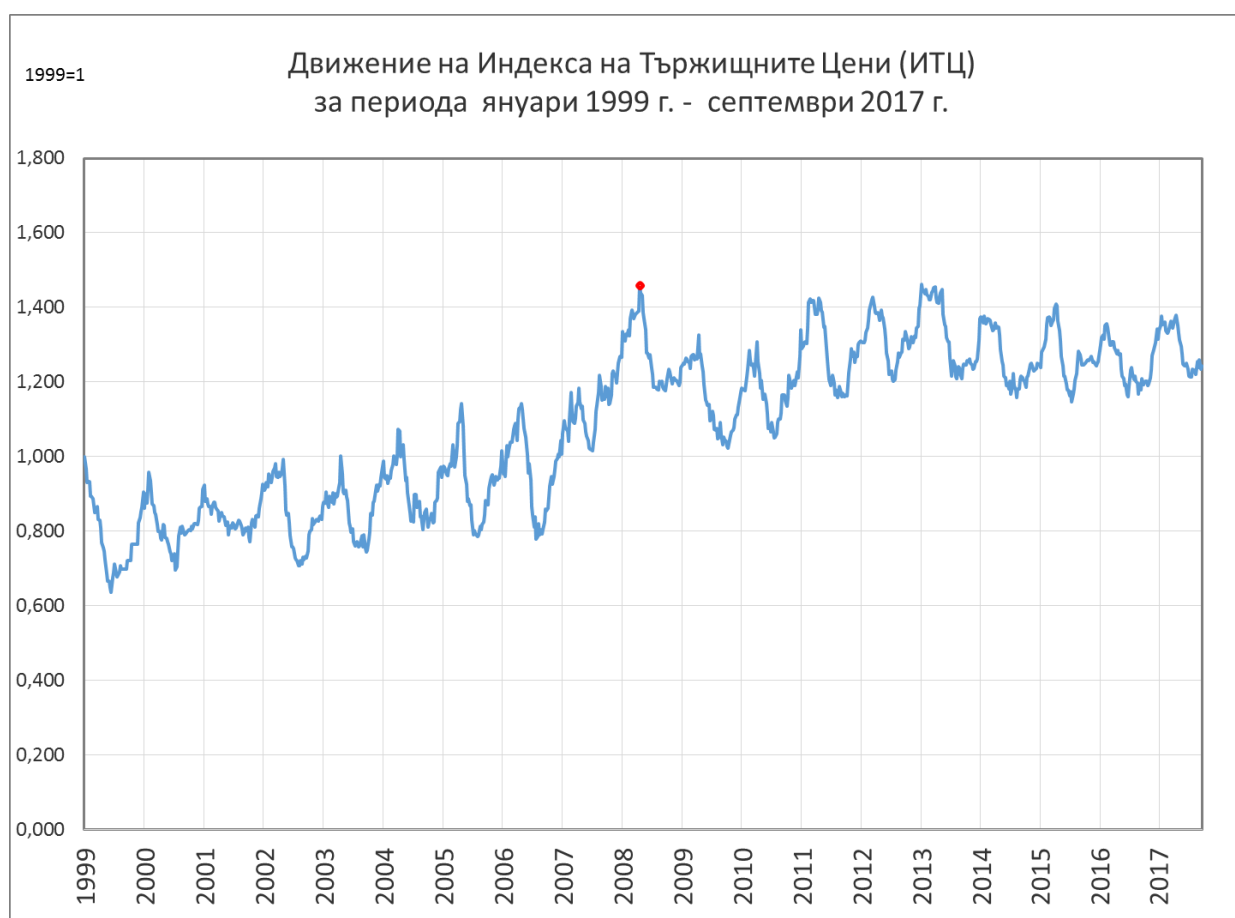

Фиг. 70

И през първата седмица на м. юни се запазва низходящият тренд при движението на кривата на индекса на тържищните цени. В края на периода кривата стъпва на ниво от 1.347 пункта, като понижението на стойностите на седмична база е 2%, а спрямо началото на месец май индексът бележи спад от 9.5%. От средата на м. юни се наблюдава стабилизиране на стойностите на индекса на тържищните цени, а през последната седмица има незначителен ръст. Слабото повишение на индекса през този период се дължи на повишението на цените на някои плодове, които са в края на сезона на производство и предлагане, както и на лекия ръст на цената на брашното и сиренето. През последната седмица на юни кривата стъпва на ниво от 1,348 пункта, като се доближава до нивото от началото на месеца. Средно месечните стойности на индекса през м. юни тази година спрямо същия месец на миналата годи са с 5% по-високи. През м. юли се наблюдава намаляване на стойностите на индекса на тържищните цени, което се дължи основно на сезонното поевтиняване на плодовете и зеленчуците, в съчетание със запазване на тенденцията на сравнително стабилни цени на хранителните стоки и месните произведения. През последните седмици на месеца стойностите на индекса се стабилизират и стъпват на ниво от около 1,309 пункта, като понижението на индекса спрямо началото на месеца е 3%. В сравнение със същия период на предходната година индексът се стабилизира на по-ниско ниво. През м. юли 2016 г. се наблюдаваше нетипично покачване на стойностите, свързано с краткотрайното поскъпване на зеленчуците. След краткотрайно колебание в края на юли, от началото на м. август Индексът на тържищните цени се стабилизира и тръгва надолу. Отново в края на месеца има краткотрайно покачване на стойностите и кривата стъпва на ниво от 1.354 пункта. В сравнение със същия период на миналата година индексът е с близо 5% по-висок. По-високите стойности през тази година се дължат на покачването на цените на млечните произведения и на по-високите цени на някои зеленчуци.

След известно колебание нагоре, което беше отчетено пред последната седмица на август, в началото на септември стойностите на индекса на тържищните цени се стабилизират, което е в резултат на сравнително спокойния пазар на основните хранителни стоки и запазване на низходящите тенденции при движението на част от плодовете и зеленчуците. В края на седмицата индексът стъпва на ниво от 1.337 пункта, като спрямо последната седмица на август е отбелязан спад на стойностите от 1,2%. През първата половина на м. септември

кривата на индекса има сравнително стабилен характер, като колебанията в двете посоки са незначителни. През следващата седмица стойностите стъпват на ниво от 1.332 пункта и в сравнение със същия период на миналата година се стабилизират на малко по-високо ниво. Повишението на индекса на годишна база е 2.5%. През м. септември кривата на ИТЦ има сравнително стабилен характер, като колебанията в двете посоки са незначителни. Средно месечните стойности на индекса през м. септември се доближават до стойностите през м. август, а спрямо същия месец на предходната година индексът се стабилизира на по-високо ниво, като покачването на годишна база е 4.8%. (фиг. 69)

Фиг. 71

През първите девет месеца на 2017 г. кривата на **Индекса на тържищните цени** следва тенденциите, наблюдавани от предходните години, като остава под нивото от 2012 и 2015 г., се стабилизира малко над кривите от 2014 и 2016 г. и се доближава до нивото от 2013 г. (фиг. 70)

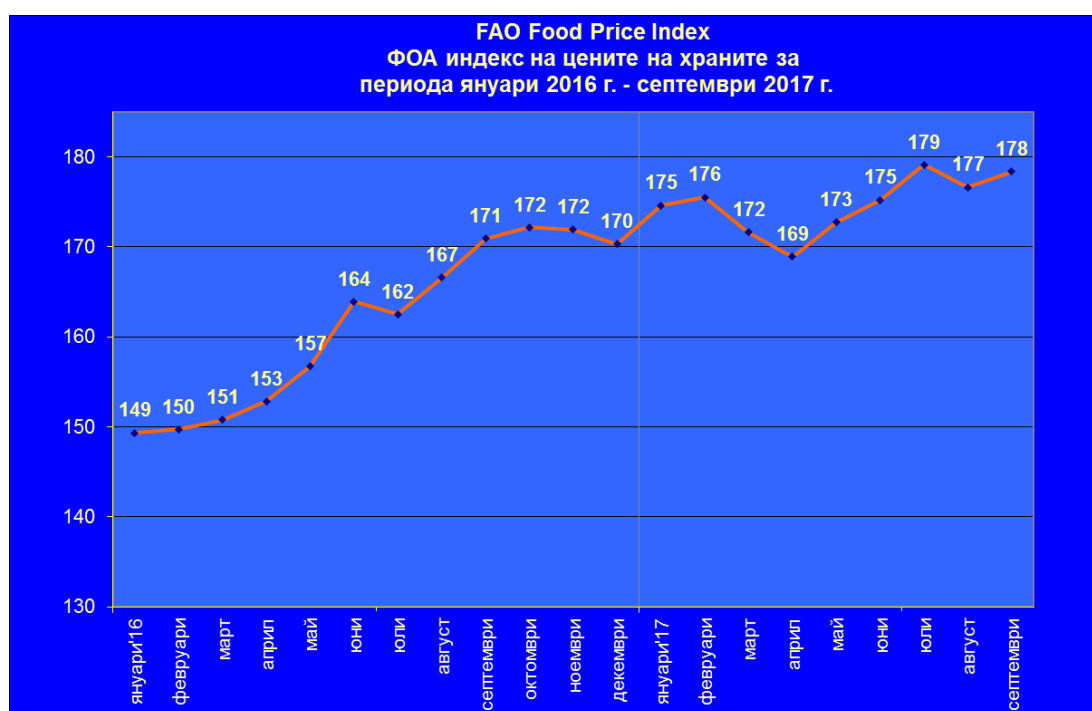
Движението на ИТЦ в периода януари 1999 г. – септември 2017 г. следва определени тенденции на силен ръст на стойностите през зимата и ниски нива през лятото. Най-високите стойности за този период индексът достига през зимата на 2008 г. (фиг. 71)

4. *Международни цени*

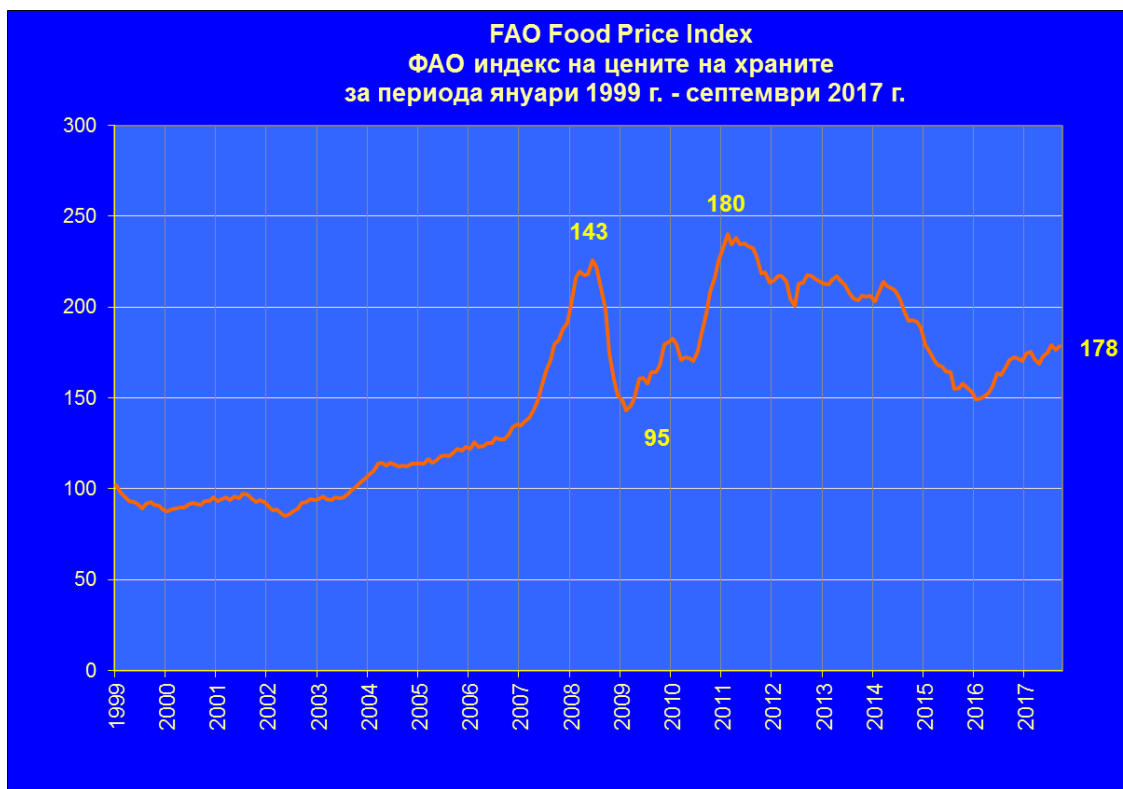
Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари. Цените на стоки като олио, захар, брашно, ориз и др. са силно зависими от борсовите цените на тези стоки на големите световни и европейски стокови борси.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки. (фиг.72-75) През м. септември 2017 г. средните стойности на Индекса на цените на храните на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (ФАО) са 178.4 пункта, като нивото е с 1.4 пункта (0.8%) по-високо в сравнение с м. август и със 7.4 пункта (4.3%) по-високо от м. септември на миналата година. Незначителният ръст на ФАО индекса през септември е свързано със стабилизирането на цените на млечните произведения и растителните масла. (фиг.75)

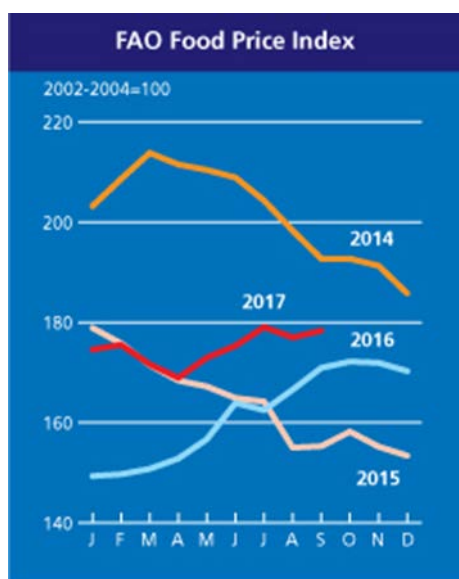
ФАО индексът на зърнените храни през месец септември стъпва на ниво от 152.2 пункта, като се е понижил спрямо август с 1.6 пункта или 1%. Въпреки понижението на стойностите на този индекс вече втори месец, неговите стойности са все още с 8% по-високи в сравнение със същия месец на миналата година. Цените на царевичата отбелязаха спад във връзка с достатъчното предлагане от Южна Америка и доброто качество на реколтата в Северното полукълбо. Котиروвете на пшеницата също се понижиха през месеца под влияние най-вече на повишените очаквания от реколтата в Русия. В същото време цената на ориза остава стабилна през целия месец.

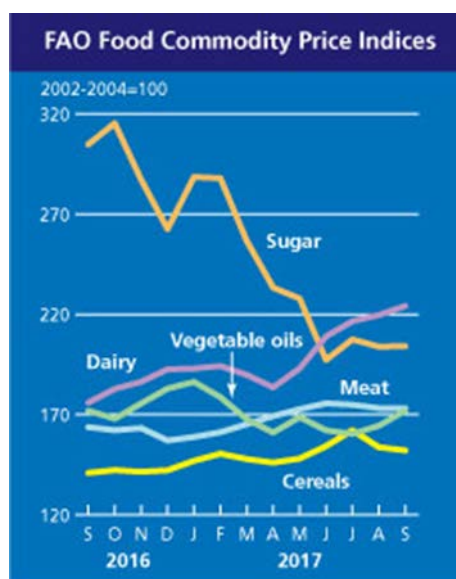
Фиг. 72

Фиг. 73

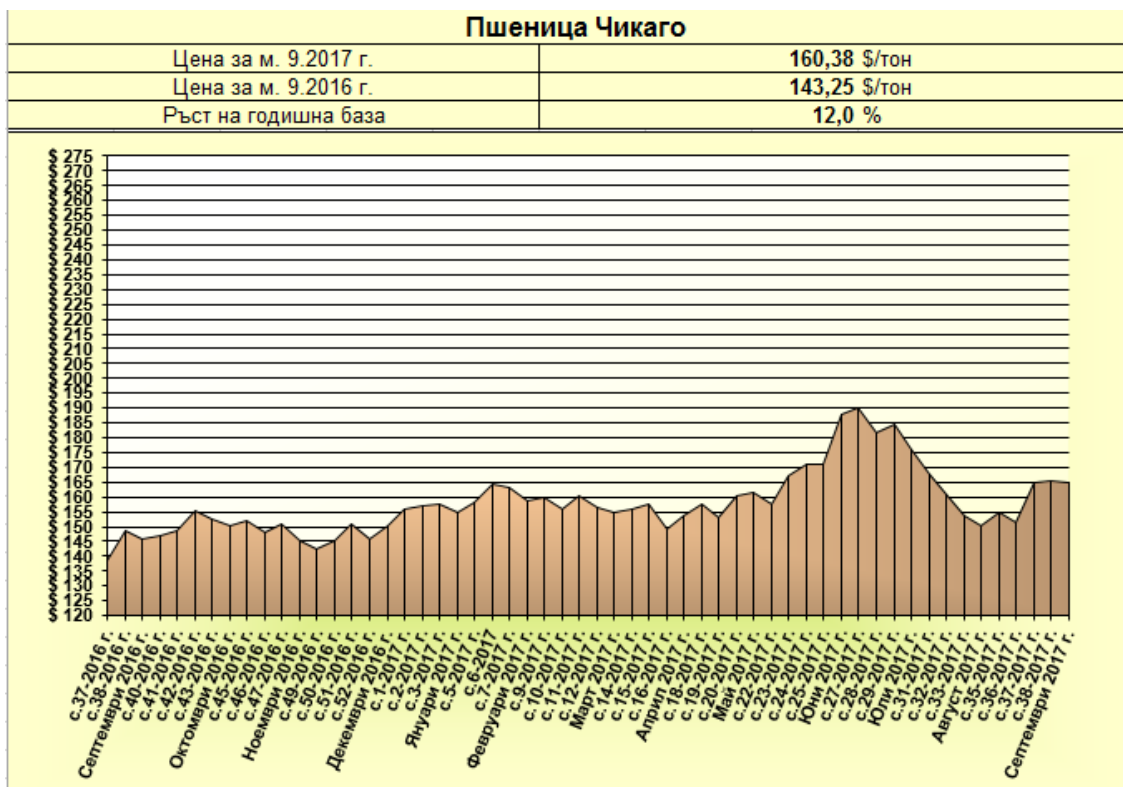
Фиг. 74

Фиг. 75

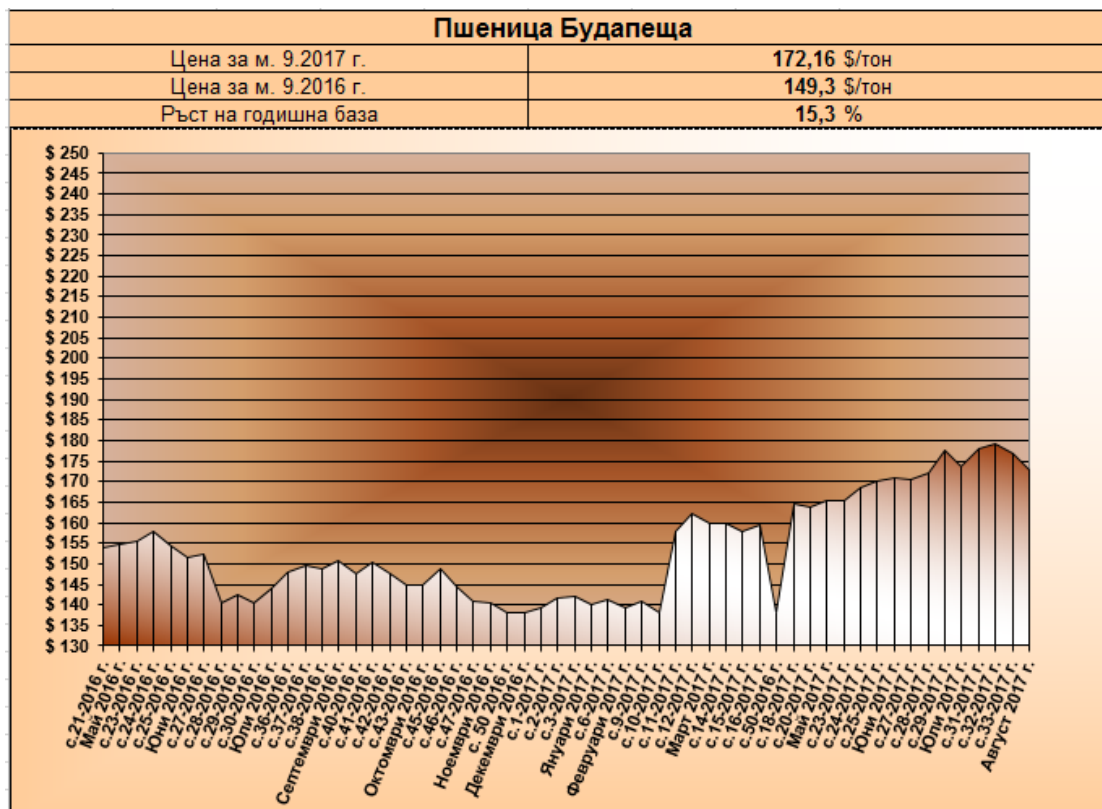
През м. септември 2017 г. се наблюдава ръст на цената на **пшеницата** на стоковата борса в Чикаго, като средната цена за месеца е 160,38 \$/тон, а на годишна база отчетният ръст 12%. (фиг.76)

Наблюденията за последните 10 години показват, че цената на пшеницата през м. август 2016 г. е на най-ниското ниво от 2007 г., а най-високите стойности за периода са регистрирани в началото на 2008 г. (фиг. 78)

Фиг. 76

Цената на пшеницата на стоковата борса в Будапеща също бележи ръст на годишна база от 15,3%. (фиг. 77)

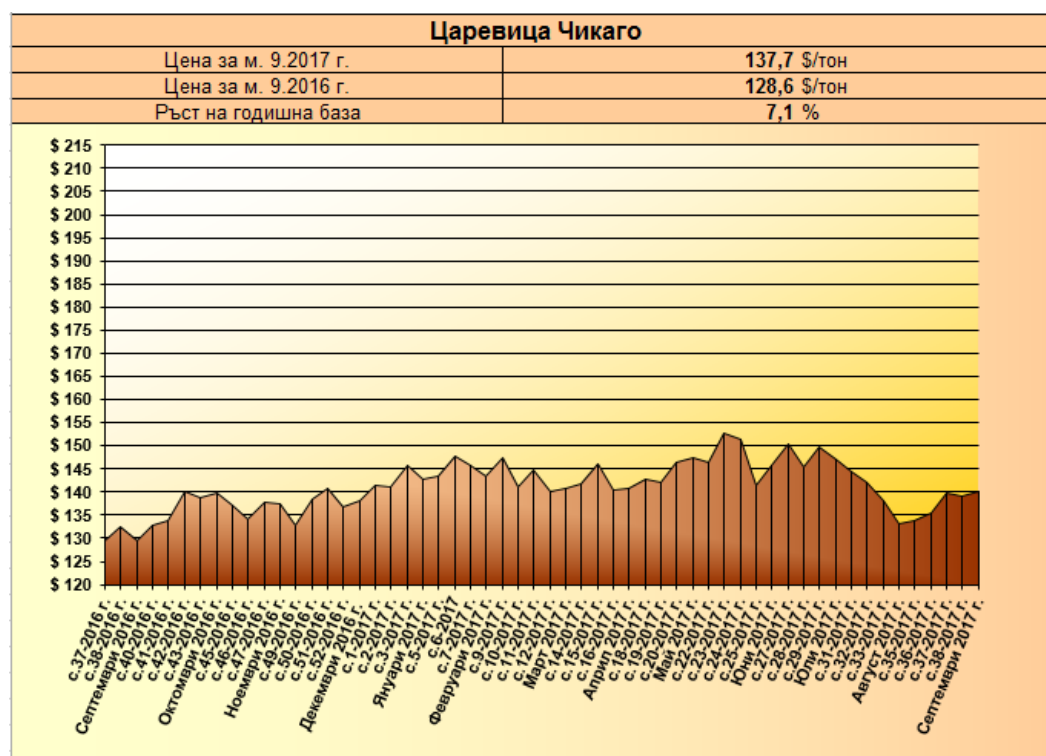

Фиг. 77

Фиг. 78 Цена на пшеницата на стоковата борса в Чикаго за периода 2007 –2017 г.

Цената на *царевицата* в Чикаго през м. септември 2017 г. има ръст на годишна база от 7.1% и се стабилизира на ниво от 137.7 \$/тон. Ръст спрямо предходната година с 22.78% отчетен и на стоковата борса в Будапеща. (фиг.79,81)

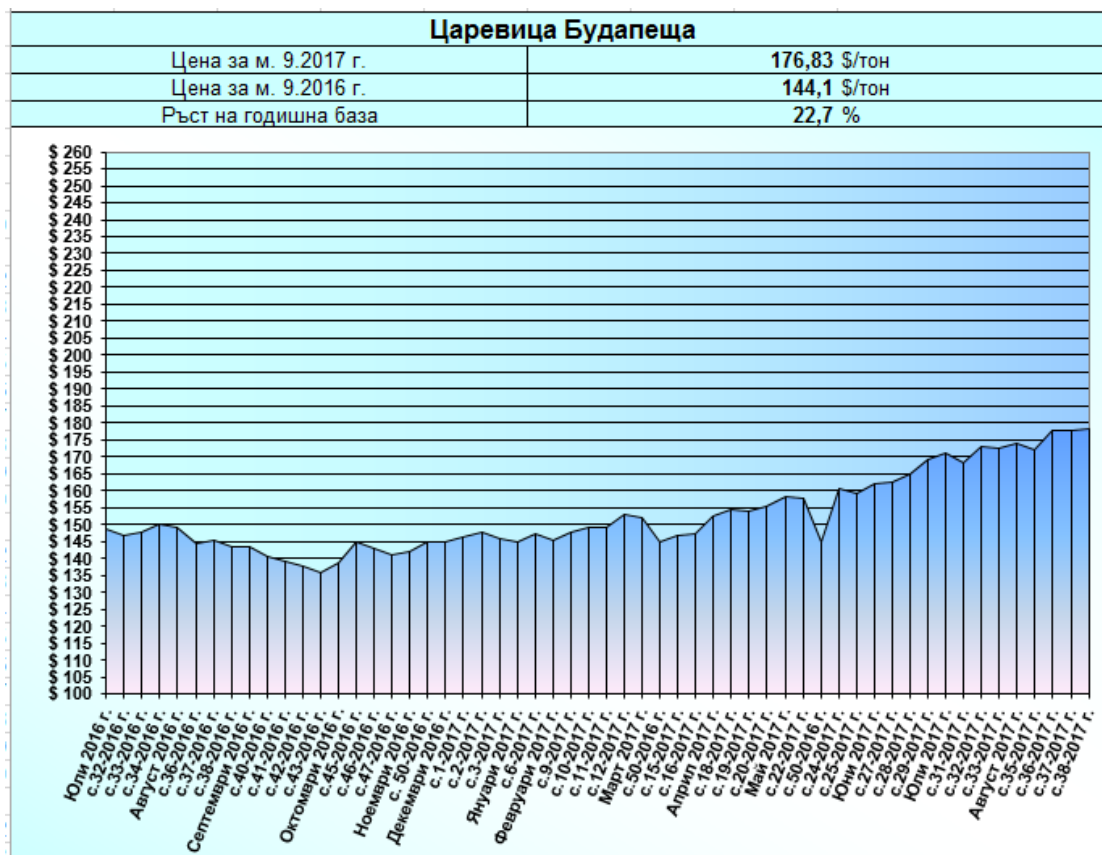

Фиг. 79

Наблюденията за последните 10 години показват, че цената на царевичата на стоковата борса в Чикаго е била най-ниска през лятото на 2016 г. , а най-висока през 2012 г. (фиг. 80)

Фиг. 80 Цена на царевичата на стоковата борса в Чикаго за периода 2007 –2017 г.

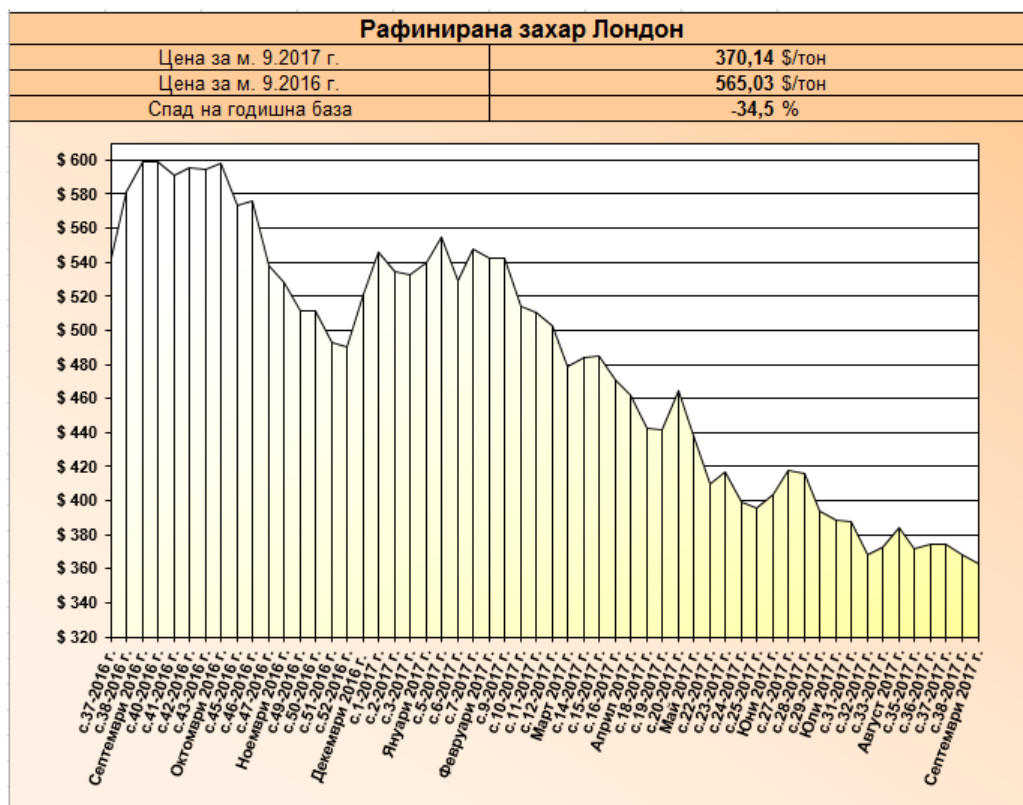

Фиг. 81

В периода 19 февруари – 24 март 2016 г. е отчетен значителен ръст на цената на **захарта** на Лондонската стокова борса, когато стойностите се покачват с 26%. След известен спад през втората половина на м. март, през м. април и май кривата отново тръгва нагоре. Наблюдаваният от м. април 2016 г. възходящ тренд при движението на цената на захарта на международния пазар се запазва и през септември, като през втората половина на месеца тенденцията се засилва и придобива стръмен характер. През м. октомври същата година кривата се стабилизира, но на високото ниво от м. септември. През м. ноември се наблюдава устойчив низходящ тренд, като цената на захарта на борсата в Лондон бележи спад за месеца от 11%. От края на м. декември се наблюдава обръщане на тренда и цената на Лондонската стокова борса започва да се покачва. След стабилизиране на кривата в периода януари - средата на февруари 2017 г., се заражда трайна и устойчива низходяща тенденция, която с леки колебания в двете посоки се задържа и до момента. (фиг.83)

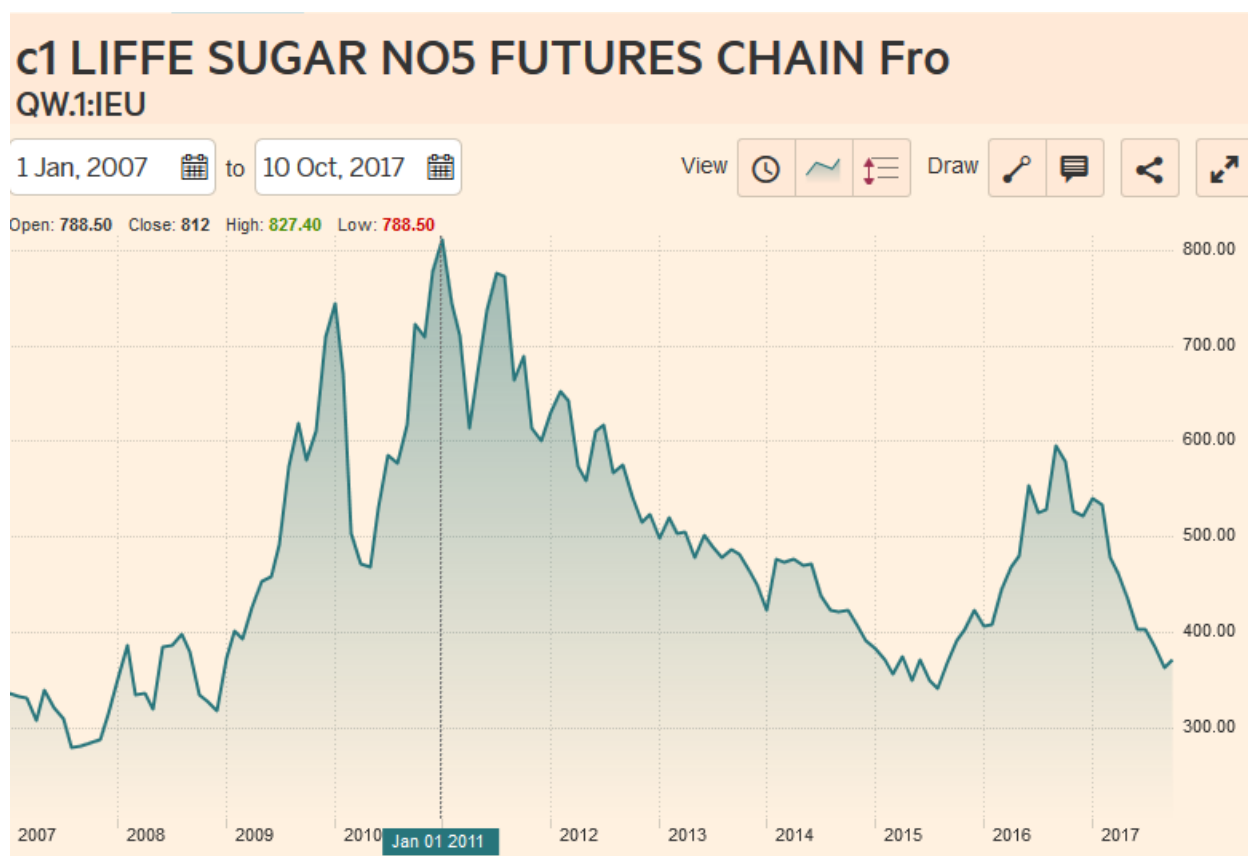
Въпреки наблюдаваният устойчив ръст на цената на захарта на международния пазар в периода средата на 2015 – средата на 2016 г. тя остава много под пиковите стойности от 2011 г., когато цената достигна исторически за последните 20 години стойности от 850 долара/тон. (фиг. 83)

На годишна база е отчетен спад на цената на рафинираната захар на борсата в Лондон от 34.5%. (фиг. 82)

Фиг. 82

Средните стойностите на ФАО индекса на цената на захарта през м. септември са 204.2 пункт и се доближават до нивото от предходния месец. Спрямо същия месец на миналата година индексът е със 101 пункта (33%) по-нисък от същия месец на миналата година. Бързият спад на котировките на захарта от началото на тази година отразява свръхпредлагането на световните пазари, съчетано с намаленото търсене. (фиг.74)

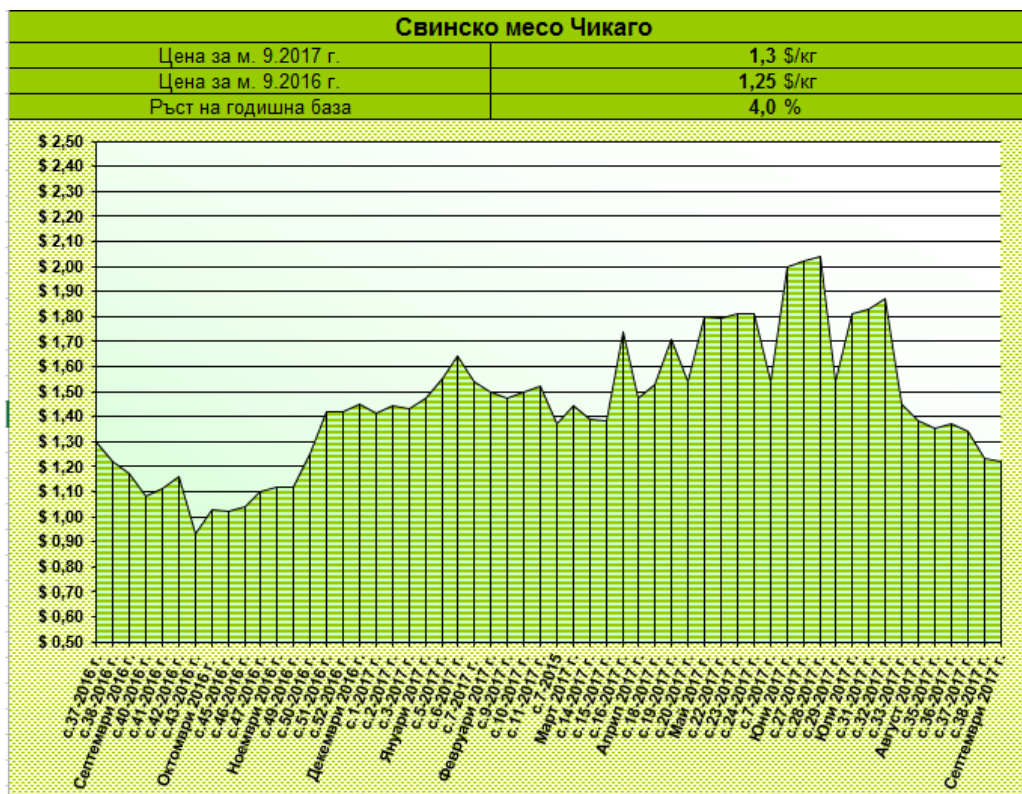

Фиг. 83 Цена на рафинирана захар на стоковата борса в Лондон за периода 2007 – 2017г.

След няколко месеца на покачване на международната цена на **свинското месо**, през м. юни и юли 2016 г. се наблюдава стабилизиране и спад на стойностите. През следващите два месеца на същата година се наблюдава силна и устойчива низходяща тенденция, като намалението на международната цена на свинското месо в периода юни – септември 2016 г. е 45%. От началото на октомври кривата тръгва нагоре, но без да достига високото ниво от лятото на 2016 г. През декември 2016 и януари 2017 г. цената на свинското месо на световния пазар се стабилизира на ниво от около 1.40 – 1.50 \$/кг. През м. февруари се наблюдава ново повишаване на цената на свинското месо, след което кривата отново се стабилизира. Периодът средата на март - средата на април 2017 г. се характеризира с низходящ тренд. В средата на април се наблюдава краткотраен пик на стойностите, последван от нов спад на цената. През последните седмици на април се заражда устойчива възходяща тенденция,

която се задържа и в периода май – средата на юли. Следва обръщане на тренда и през втората половина на юли, и през следващите два месеца кривата отново тръгва надолу. (фиг. 85)

През м. септември на борсата в Чикаго цената на свинското месо бележи ръст на годишна база от 4 %.(фиг.84)

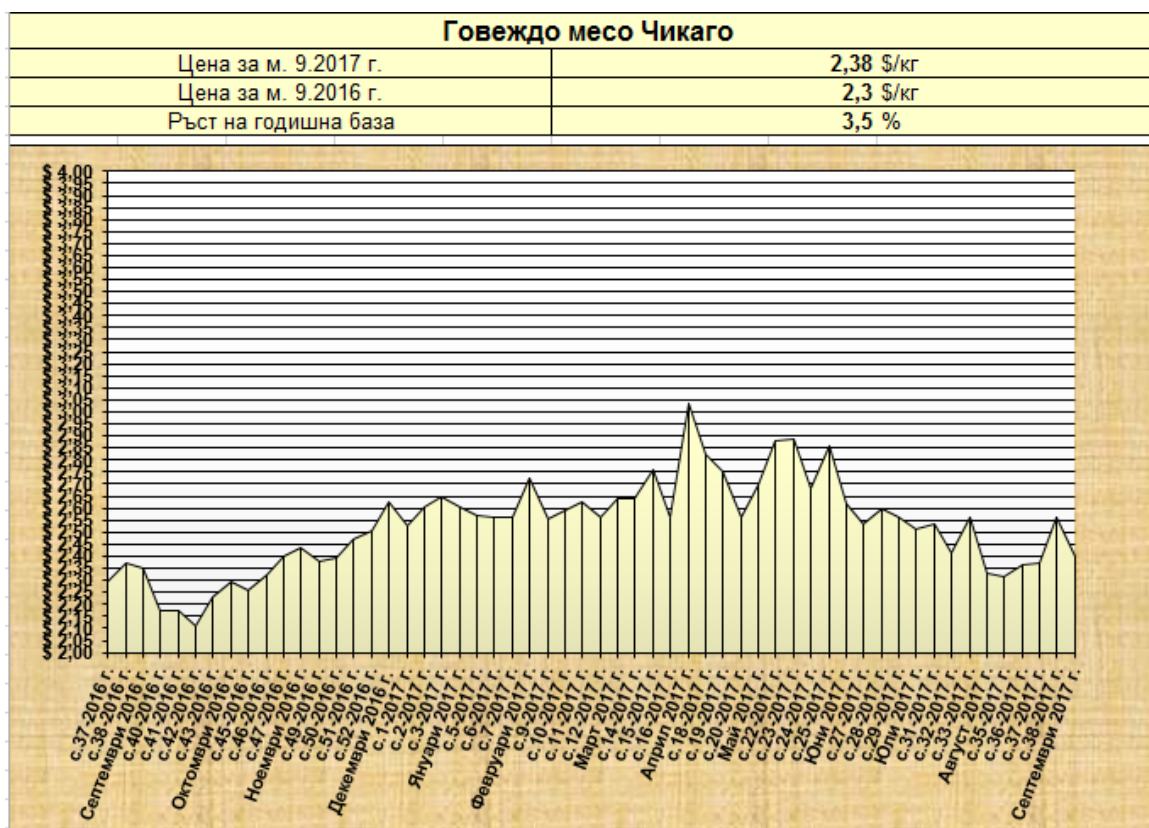

Фиг. 84

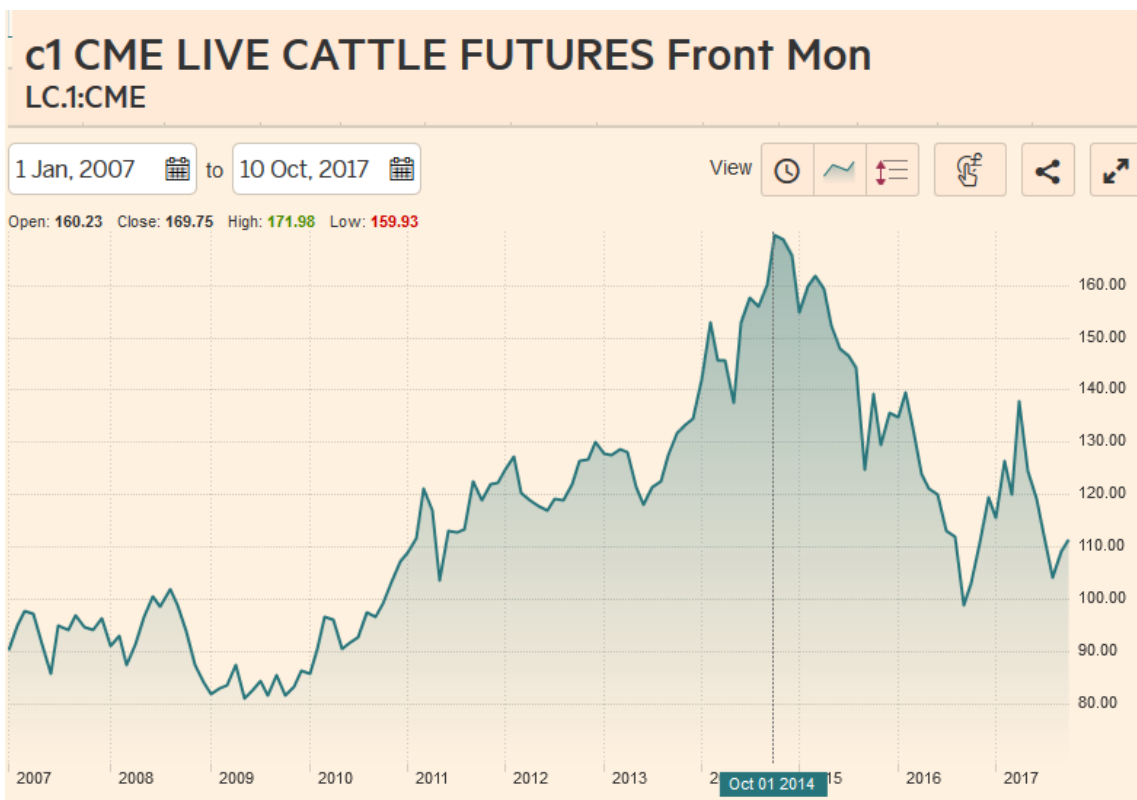

Фиг.85 Цена на свинско месо на стоковата борса в Чикаго за периода 2007 –2017 г.

При цената на **говеждото месо** има ръст на годишна база от 3.5% на стоковата борса в Чикаго (фиг.80,81)

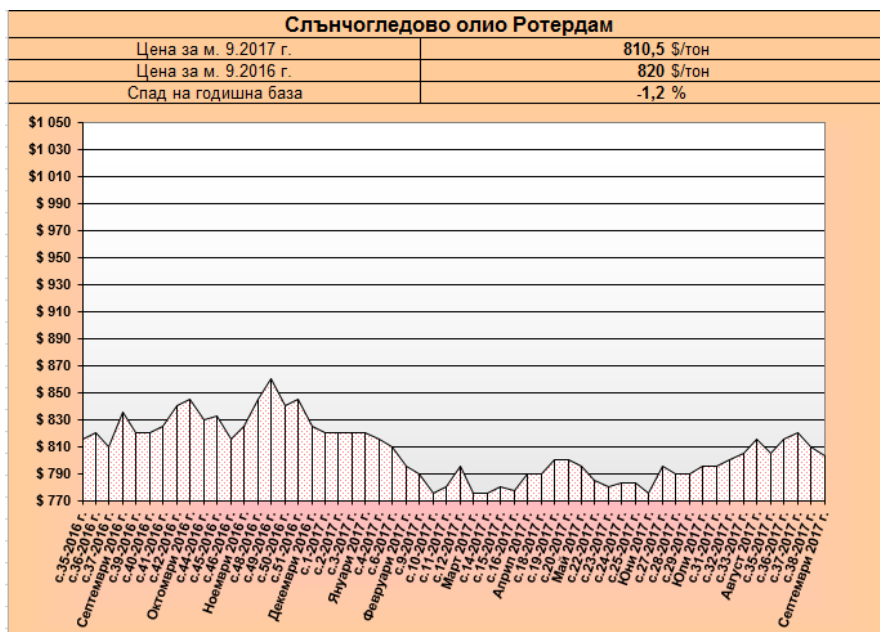

Фиг. 86

Фиг. 87 Цена на говеждо месо на стоковата борса в Чикаго за периода 2007 – юли 2017 г.

Цената на нерафинираното **слънчогледово олио** на борсата в Ротердам през м. септември 2017 г. стъпва на ниво от 810,50 \$/тон и бележи спад на годишна база от 1.2%. Като цяло през последните две години цената на слънчогледовото олио на международния пазар е стабилна, а от края на 2016 г. се наблюдава плавен и устойчив низходящ тренд. В края на м. септември 2015 г. има краткотраен пик на стойностите, когато цената достига 1010 долара/тон. Следва бързо спад, последван от устойчива тенденция на стабилизиране на кривата. (фиг.88,89)

Фиг.88

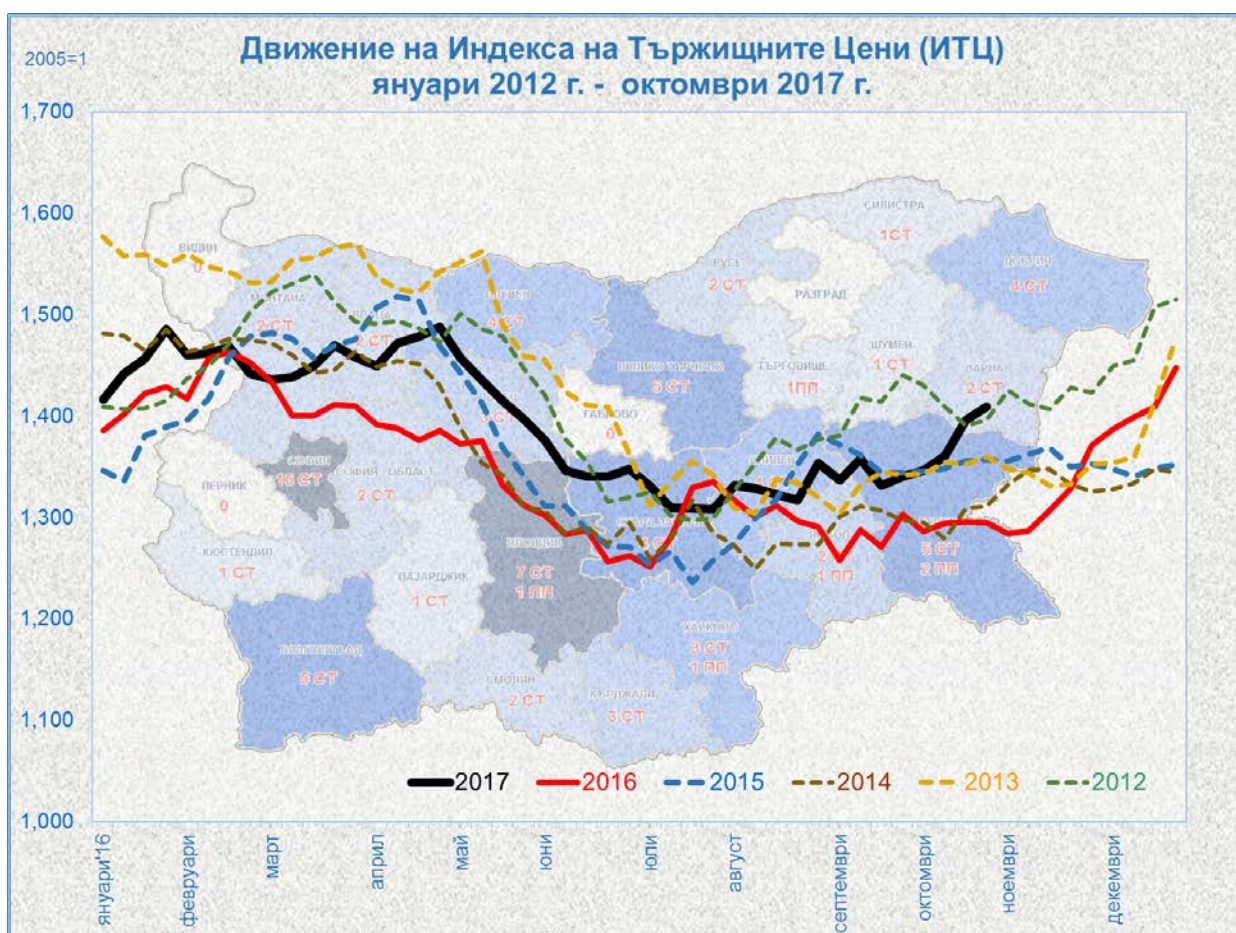

Фиг.89

С уважение,
ВЛАДИМИР ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДКСБТ

Месечен бюлетин

за цените на едро на хранителни продукти
на стоковите тържища в България

м. октомври 2017 г.

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

През месец октомври пазарът на храни остава сравнително спокоен и балансиран. Запазват се устойчивите тенденции на стабилни цени на основните хранителни стоки, наблюдавани от началото на годината. Известно раздвижване в двете посоки се забелязва при цените на някои хранителни стоки. Ръст на **месечна база** е отчетен при цените на млечните произведения, който е най-силно изразен при цената на кравето масло. През последната седмица на месеца се заражда възходящ тренд при цената на яйцата. Засилва се тенденцията на спад на цената на захарта. През месец октомври при цените на плодовете и зеленчуците се наблюдават характерните за сезона тенденции, обусловени от активния период на производство и предлагане на тези стоки. Поскъпване е отчетено при голяма част на зеленчуците и при плодовете, които са в края на сезона.

През месеца се наблюдава леко задържане на цените на зърнените храни, и лек спад на цените на млечните, месните произведения и захарта на **международния пазар**.

На **годишна база** се наблюдават разнопосочни тенденции, като поскъпване спрямо същия период на предходната година има при млечните произведения, което е най-силно изразено при кравето масло. При месото и месните произведения трендът е преобладаващо низходящ. Наблюденията на годишна база на цените на зеленчуците и плодовете, показват разнопосочни тенденции, като ценовите колебания в двете посоки са 10-30%.

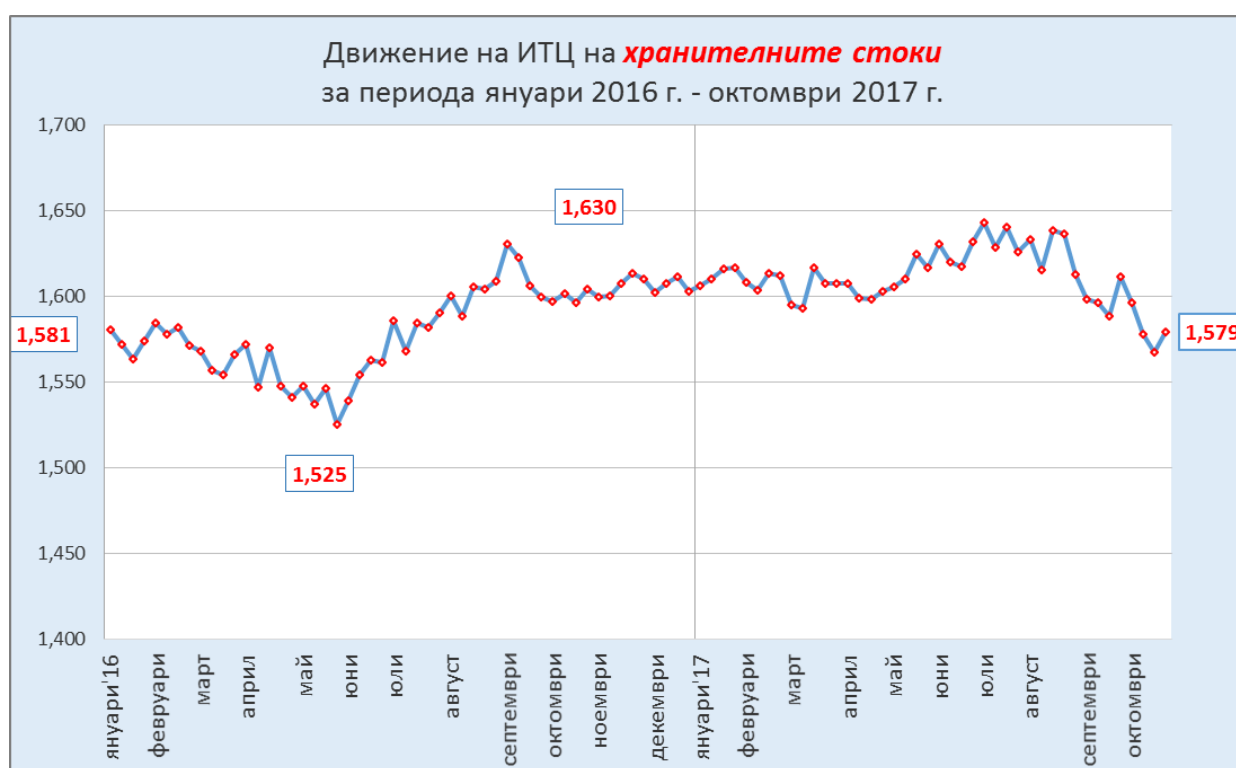
Ретроспективният анализ на движението на цените през месец октомври в **периода 2012 – 2017 г.** показва, че през тази година цените на хранителните продукти са около нивата спрямо същия месец на предходните две - три години. Цените на млечните продукти са по-високи спрямо предходния пет годишен период. Тенденциите при движението на цените на зеленчуците са разнопосочни, в зависимост от конкретните метеорологични условия през м. октомври на шестгодишния период.

В периода януари - октомври 2017 г. кривата на **Индекса на тържищните цени** следва тенденциите, наблюдавани от предходните години, като остава под нивото от 2012 г., стабилизира се малко над кривите от 2014 и 2016 г. и се доближава до нивото от 2013 и 2015 г.

1. Хранителни стоки

Тенденциите при движението на цените на едро на хранителните стоки през м. октомври са разнопосочни. Ръст спрямо м. септември е отбелязан при цената на яйцата (5%). Възходящият тренд при тях се засилва през втората половина на октомври и особено последната седмица на месеца.

Запазва се тенденцията от предходните месеци на стабилизиране на цените на варивата и на ориза, като намалението на стойностите им на месечна база са 1-3%. При цената на захарта се запазва низходящият тренд, наблюдаван през последните месеци, а поевтиняването на месеча база е 5%. С известни колебания в двете посоки цените на брашното и олиото се задържат около нивото от предходния месец.

Фиг. 1

Конструираният от Комисията групов Индекс на тържищните цени на хранителните стоки илюстрира общото относително изменение на цените на едро на хранителните стоки, които влизат в неговия състав¹. (фиг.1)

От средата на м. септември 2016 г. кривата на индекса има стабилен характер и с незначителни отклонения в двете посоки се движи на ниво от около 1.600 пункта. В началото на март 2017 г. има известни колебания, но те са в пренебрежимо малки граници. От м. май се наблюдава известен възходящ тренд, който се запазва и през следващите два месеца. През м. юли и август кривата се

стабилизира на ниво от около 1.630 пункта, като остава над стойностите от същия месец на предходната година. Покачването на индекса на хранителните стоки през тези два месеца се дължи на поскъпването на ориза, брашното и яйцата. От края на м. август и през м. септември кривата има низходящ тренд в резултат на поевтиняването на олиото, брашното и варивата. През последната седмица на месеца цената на част от стоките от този индекс бележат слаб ръст на седмична база, което рефлектира върху стойностите на индекса. Средно месечните стойности на индекса тази година се доближават до стойностите от същия месец на предходната година.

През м. октомври кривата на индекса бележи спад, като средно месечните стойности са с 1.2% по-ниски спрямо м. септември. Понижението на индекса се дължи на продължаващия спад на цената на захарта и стабилизирането на цените на варивата. В края на месеца стойностите стъпват на ниво от 1.579 пункта, което е с 1.25% по-ниско спрямо същия период на миналата година. (ф. 1)

Наблюденията от предходните години показват, че най-високи стойности индексът на хранителните стоки е имал през 2008 г., 2011 г. и 2012 г., когато се наблюдаваше повишаване на цените на голяма част от основни хранителни стоки. (фиг. 2)

Фиг. 2

¹ Този индекс отразява цените на следните стоки: захар, фасул, ориз, леща, брашно и олио

През месец октомври цените на **млечните произведения** се стабилизираха, но цената на маслото продължи да се покачва, като поскъпването на месечна база е 16%. Повишението на цената на кравето масло започва от м. април и през следващите месеци има устойчива възходяща тенденция и в края на м. октомври цената е 2.38 лв./бр. Поскъпването на маслото от пролетта до есента е 70%.

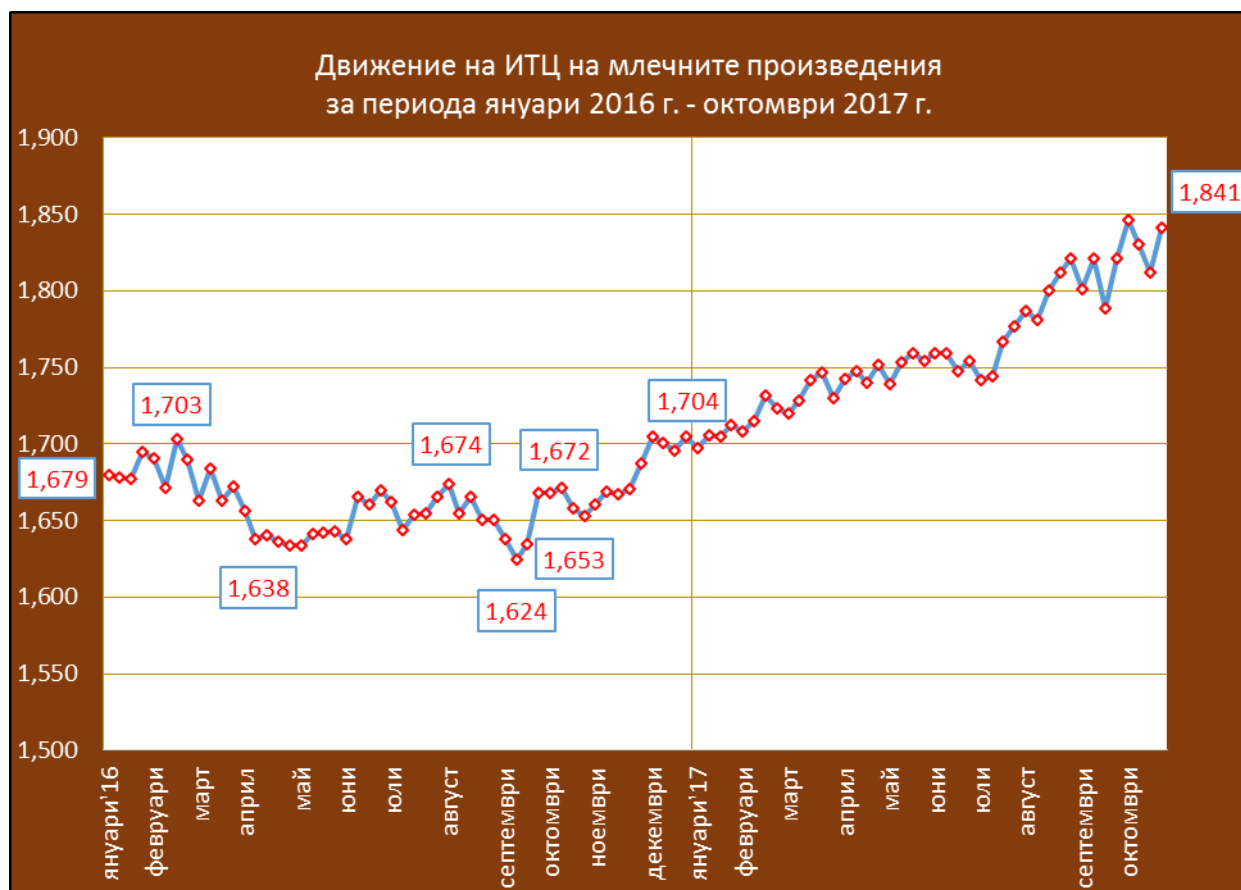
Ръст от 1-2% е отчетен при цената на кравето сирене, кашкавала, киселото и прясното мляко. (табл. 1, фиг.11,38-43)

Наблюденията от предходни години показват, че при движението на цените на млечните произведения се наблюдават определени сезонни тенденции, изразяващи се в по-високи есенно-зимни стойности и спад на цените през пролетта и лятото. През последните три – четири години тези сезонни колебания са все по-слабо изразени.

От началото на есента на 2016 г. се наблюдава известна възходяща тенденция при движението на цената на млечните произведения. При кравето сирене и при маслото тази тенденция се запазва и през първите месеци на настоящата година. Кривата на цената на овчето сирене през зимните месеци има низходящ тренд, а в периода март – април се наблюдава покачване на цената. Следва стабилизирание на стойностите, но на високото ниво от началото на април. И при цената на кашкавала се наблюдава възходящ тренд през м. август и септември на настоящата година.

Движението на кривата на Индекса на Тържищните Цени на млечните произведения се обуславя от движението на цените на стоките, които влизат в неговата структура². (фиг.3)

² Стоките, които влизат в структурата на този индекс са сирене – краве и овче, кашкавал "Витоша" и краве масло

Фиг. 3

През 2016 г. кривата на ИТЦ на млечните произведения следва типичните за тези стоки тенденции. През м. януари 2017 г. се запазва наблюдаваният от декември лек възходящ тренд на стойностите, което се дължи на поскъпването на сиренето и кравето масло. През февруари стойностите се стабилизират и се наблюдава лек низходящ тренд, но остават над нивото от същия месец на предходната година. През пролетта и лятото кривата запазва плавна и устойчива тенденция нагоре, а през м. юли кривата придобива стръмен характер. Върху движението на индекса през този период най-силно рефлектира покачването на цената на кравето масло. Стойностите през м. юли се покачват значително и кривата стъпва на ниво от 1.777 пункта. Повишението на стойностите на месечна база е близо 2%, а на годишна база то е съответно 6.5%. Устойчивият възходящ тренд се запазва и през м. август, като кривата придобива по-стръмен характер. В края на месеца стойностите на индекса стъпват на ниво от 1.812 пункта, което в сравнение със същия период на предходната година е с 8% по-високо. С изключение на цената на маслото, при останалите млечни произведения се наблюдава известно стабилизиране през м. септември, макар и на високото ниво от м. август. В резултат на това кривата на индекса с леки отклонения в двете

посоки има стабилен характер. В края на месеца стойностите на индекса стъпват на ниво от 1.821 пункта, което в сравнение със същия период на предходната година е с 9% по-високо. През м. октомври се запазва възходящата тенденция, която е обусловена основно от покачването на цената на маслото. Средномесечните стойности на индекса през октомври са с 1.3% по-високи спрямо предходния месец, а в сравнение със същия месец на предходната година стойностите са с 9% по-високи.(фиг.3)

Ретроспективният анализ на цените на млечните произведения показва, че индексът на тази група стоки е най-висок в началото на 2014 г. Рязък скок на стойностите беше наблюдаван през лятото на 2007 г. и през 2010 г. В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на индекса на млечните продукти имаше устойчив въходящ тренд. Въпреки покачването на индекса през последните месеци на 2016 г., през първите десет месеца на настоящата година, стойностите остават под пиковите нива от 2014 г. (фиг. 4)

Фиг. 4

Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки.

Стойностите на ФАО³ индекса на млечните продукти⁴ на международните цени през м. октомври стъпват на ниво от 214.8 пункта, което е с 9.4 пункта (4.2%) по-ниско от нивото през м. септември и това понижение е първото от м. май тази година. Това ниво на индекса е с 32 пункта (17.5%) по-високо от октомврийските стойности през 2016 г., но с 22 пункта по-ниско от пиковите стойности през м. февруари 2014 г. Международните цени на маслото и сухото мляко се намалиха през месеца, а в същото време цените на сиренето останаха стабилни. Цената на маслото отбеляза спад, тъй като вносителите забавиха закупуването на големи количества в очакване на новите доставки от Океания. Намаленото търсене и наличието в ЕС на значителни интервенционни резерви ускори намаляването на цените на сухото мляко. Равновесието на пазара на сирене доведоха до стабилизиране на котировките на този продукт. (фиг.5)

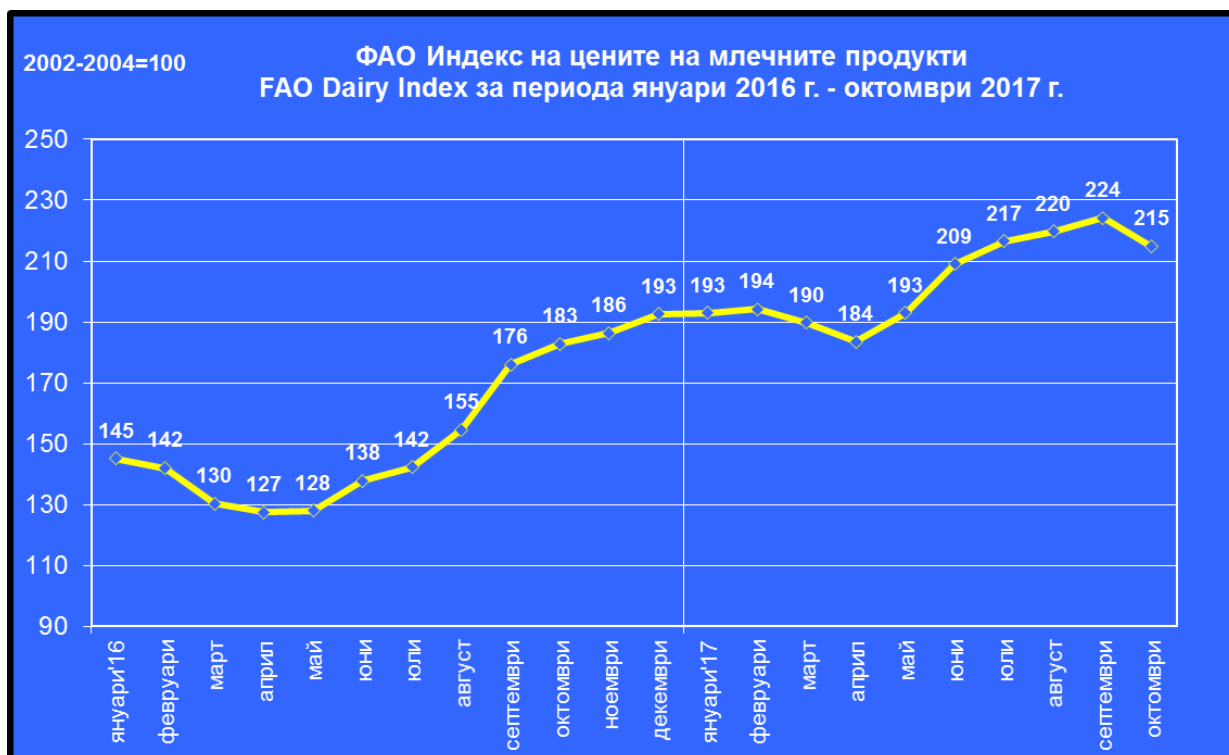
В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на ФАО индекса на млечните продукти имаше устойчив въходящ тренд и през м.февруари 2014 г. достига пиковите си за последните години стойности. Следва почти двугодишен низходящ тренд.

Тенденцията се обръща през 2016 г, а в началото на 2017 г. се стабилизира и от м. март се наблюдава спад на стойностите. Трендът отново се обръща през април, за да достигне през септември максималните за последните три години стойности.

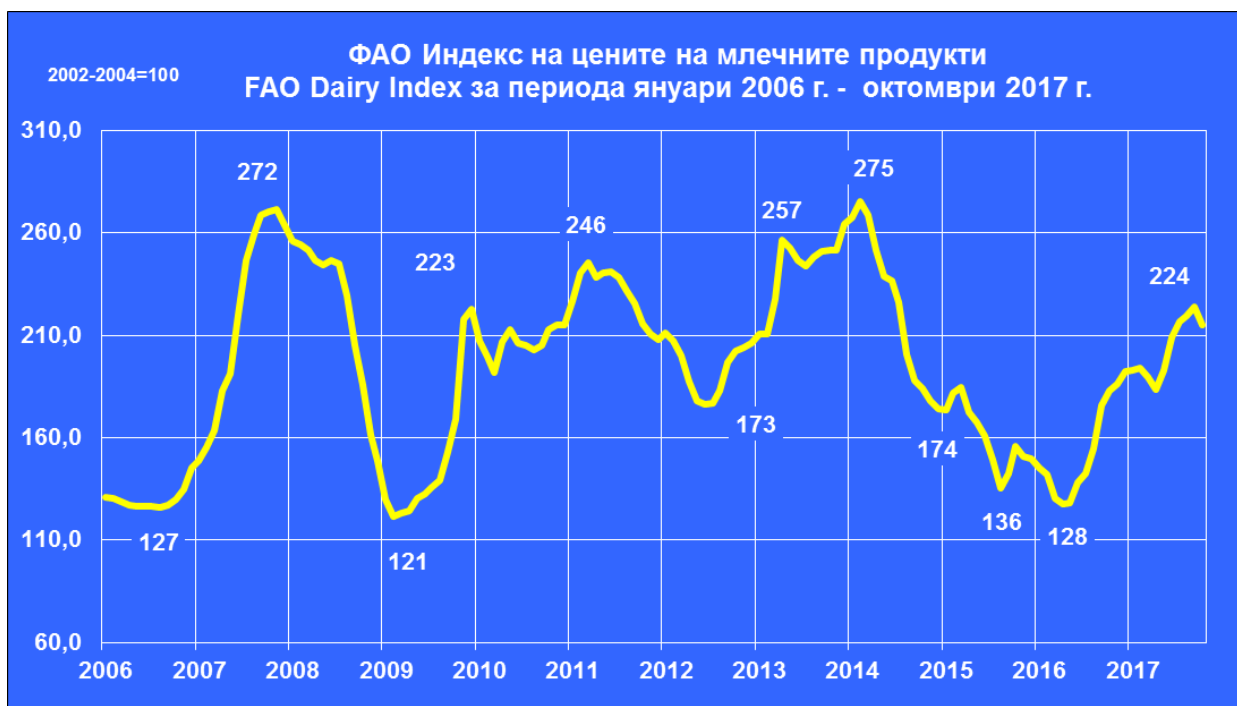
През м. октомври за първи път от пролетта на тази година е регистриран спад на стойностите и индексът стъпва на ниво то 215 пункта.(фиг.6)

³ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations, Организация за прехрана и земеделие на ООН

⁴ FAO Index of International Prices of Selected Dairy Products

Фиг. 5

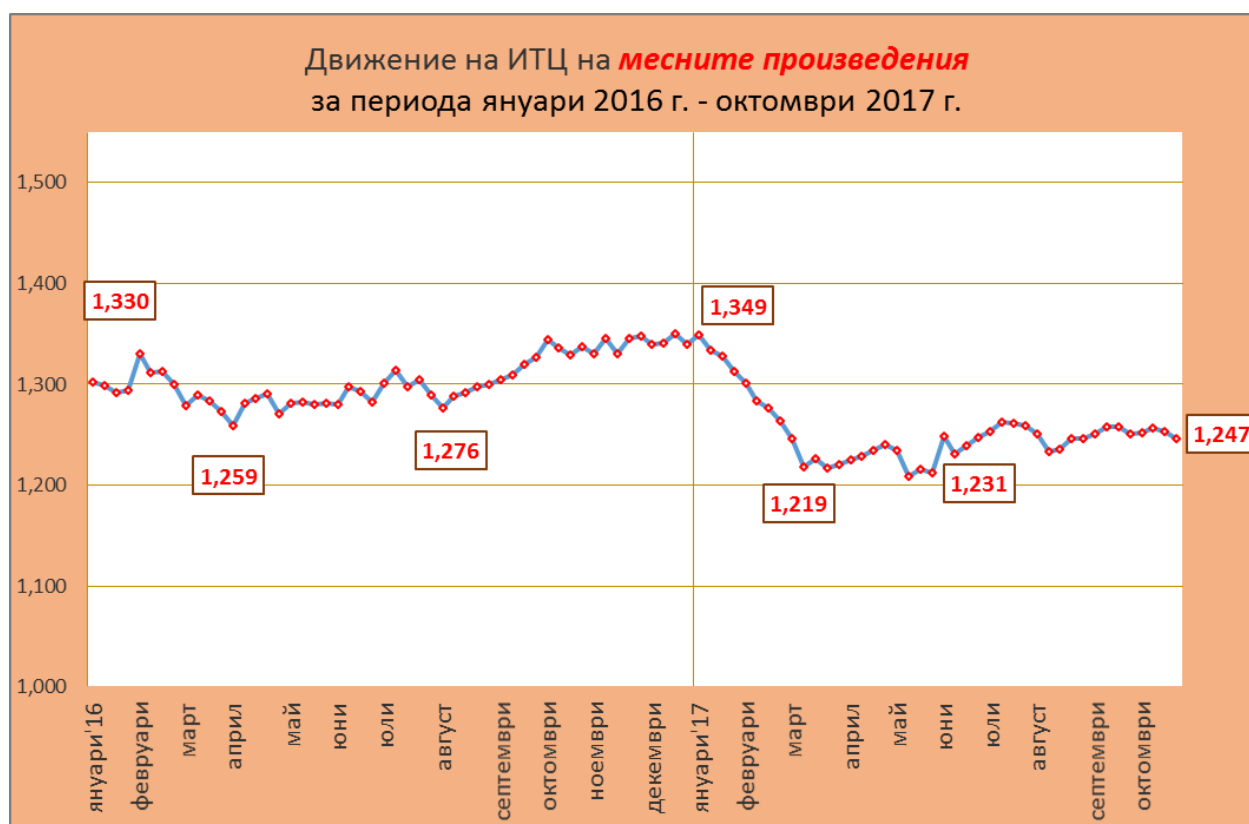
Фиг. 6

Стойностните колебания на цените на **месото и месните произведения** през м. октомври спрямо предходния месец са в диапазона $\pm 1-3\%$. Поевтиняване на месечна база със 7% е отчетено при цената на свинското месо. Незначителни колебания нагоре на месечна база в диапазона 1-3% има при пилето и пилешките разфасовки, кренвиршите и кймата.

Тенденциите при цените на рибите са преобладаващо низходящи, като само при цената на копърката има слаб ръст от 3%. (табл. 1, фиг.11,28-37)

ИТЦ на **месото, месните произведения и рибата**⁵ е относителен измерител на общото състояние на пазара на едро на този вид хранителни стоки. С най-голямо тегло в тази група е цената на пилешкото месо. (фиг. 7,8)

Индексът на месото и месните произведения от началото на тази година има устойчив низходящ тренд, което се дължи на поевтиняването на месните произведения. В края на м. февруари този индекс стъпва на ниво от 1.264 пункта и спадът на стойностите му спрямо началото на годината е 6.3% През м. март стойностите се стабилизират на ниското ниво от м. февруари, а през м. април трендът се обръща и кривата придобива плавен възходящ тренд. Повишението на индекса през този период се дължи на покачването на цените на свинското месо, пилешките разфасовки и някои месни произведения. През м. май стойностите отново се стабилизират, но през втората половина на юни кривата леко тръгва нагоре. В периода юли - октомври кривата се стабилизира на нивото от около 1.250 пункта. През последната седмица на октомври индексът стъпва на ниво от 1.247 пункта. (фиг.7)

Фиг. 7

⁵ В структурата на индекса влизат стоките: пиле, колбаси малотрайни и шпеков салам; кренвирши; кайма и риба (скуприя).

В периода 2006 – 2008 г. индексът на тази стокова група имаше устойчив възходящ тренд. През следващите години кривата следва разнопосочни тенденции. През 2014 г. стойностите трайно се движат надолу, а през 2015 и 2016 г. индексът се стабилизира на ниво от около 1.300 пункта.

През първите три месеца на 2017 г. се наблюдава рязък спад на стойностите, което се дължи на поевтиняването на месото и някои месни произведения. През следващите месеци на годината кривата има стабилен характер и стойностите се движат в тесен диапазон от 1.20 – 1.25 пункта, като остават много под нивото от същия период на 2016 г. (фиг. 8)

Фиг. 8

Анализът по данни на ФАО⁶ за състоянието на пазара на месо през последните години показва, че от 2009 г. цените на месните продукти започват да растат, като плавната възходяща тенденция се запазва до пролетта на 2011 г. Следва стабилизиране на кривата, като тенденцията се запазва в началото 2014 г, но стойностите остават на високото ниво от 2011 г. От средата на 2014 г. се заражда устойчив низходящ тренд, който продължава до м. март 2016 г. През м. април 2017 г. индексът стъпва на ниво от 166.6 пункта, което е с 2.8 пункта (1.7%) по-високо в сравнение с м. март. През м. юни индексът на месата се стабилизира

⁶ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

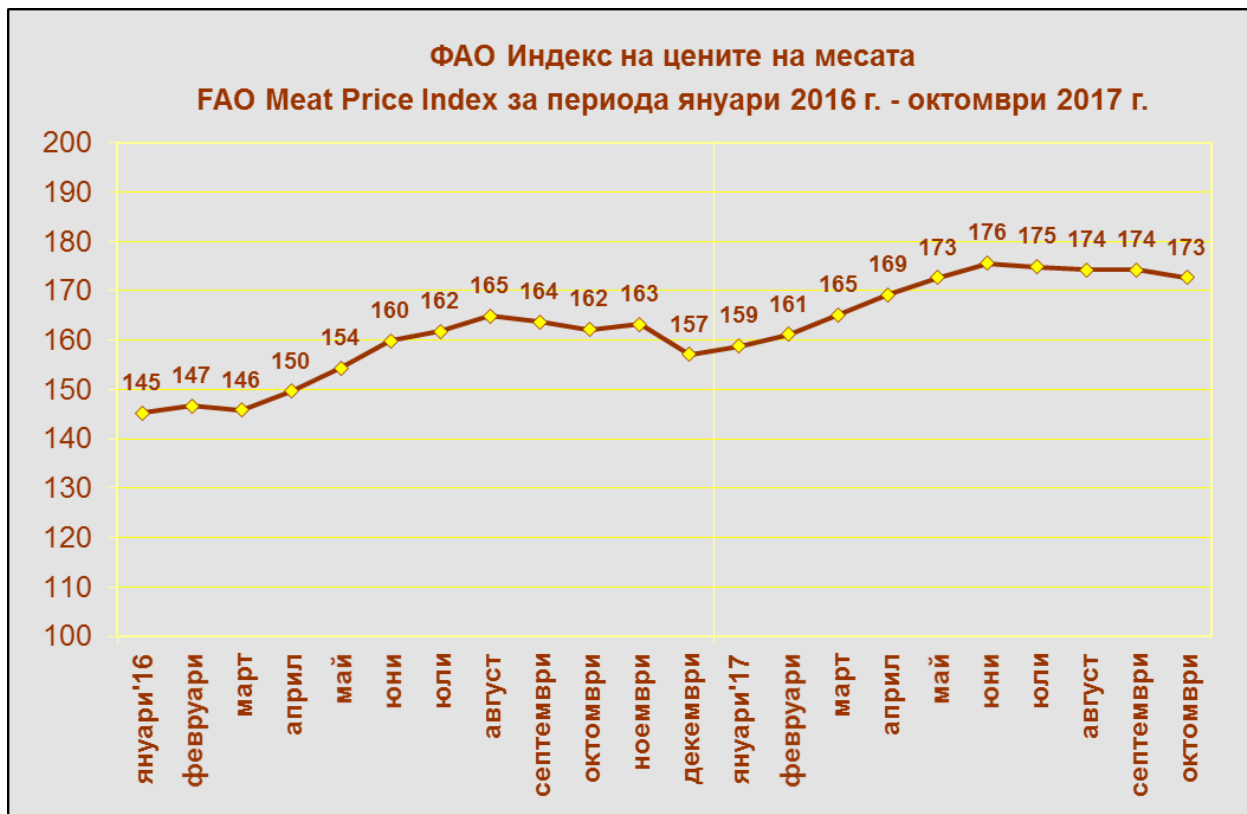
на ниво от 175.2 пункта, което е с 3.2 пункта (1.8%) по-високо от м май. През месеците май и юни зародилата се от началото на годината тенденция на плавно покачване на стойностите се запазва. През м. юли индексът е 175.1 пункта, като стойностите са почти без промяна спрямо предходния месец. В сравнение със същия месец на миналата година индексът е с 8.2% по-висок, но е със 17.4% по-нисък от пиковите стойности, достигнати през м. август 2014 г.

През м. август ФАО индексът на месото стъпва на ниво от 172.4 пункта, което е с 2.1 пункта (1.2%) под нивото от м. юли. Стойностите на индекса са с 8.5% по-високи от нивото от през м. януари тази година, но е с 18.7% по-ниски от пиковото ниво от м. август 2014 г. Докато международните цени на говеждото месо се понижиха, цените на агнешкото и пилешкото месо останаха стабилни. Понижението на котировките на говеждото месо се дължи на увеличения износ от Австралия, а също и от очакванията са за увеличено предлагане на месо в САЩ. При увеличеното търсене на агнешко, свинско и пилешко месо, предлагането на тези меса от основните региони – производители като цяло е достатъчно.

Средно месечните стойности на този индекс през м. септември са 173.2 пункта, като се задържат на нивото от предходния месец, а спрямо същия месец на предходната година е с 9.5 пункта (5.8%) по висок. През месеца покачването на международните цени на агнешкото компенсирала намалението на котировките на свинското месо, а цените на говеждото и пилешкото месо останаха почти без промяна. Цените на агнешкото месо се покачиха във връзка с голямото импортно търсене, особено от страните на Близкия изток и Юго-Източна Азия, а така също и във връзка със запазването на ограниченото предлагане в Океания. В същото време цените на свинското месо леко се понижиха, свързано с увеличените доставки от Бразилия. Цените на говеждото и пилешкото месо се задържаха в резултат на достатъчното предлагане.

През м. октомври средно месечните стойности на този индекс са 172.7 пункта, което е с 1.6 пункта (0.9%) по ниско от септемврийските стойности, като се запазва започналата през м. юли тази година тенденция на умерен спад на индекса. Международните цени на свинското и агнешкото месо през октомври се намалиха, цените на говеждото се покачиха, а цената на пилешкото месо остана стабилна. Силната конкуренция между износителите и слабото търсене от страна на вносителите, наблюдавано през последните месеци доведе до намаляване на цената на свинското месо. Цената на говеждото месо, обаче продължава да расте вече трети месец в резултат на ограниченото предлагане от Океания. Сезонният

ръст на доставките на агнешко месо в Океания понижи цената му, а пазарът на пилешко месо остана балансиран.(фиг. 9, 10)

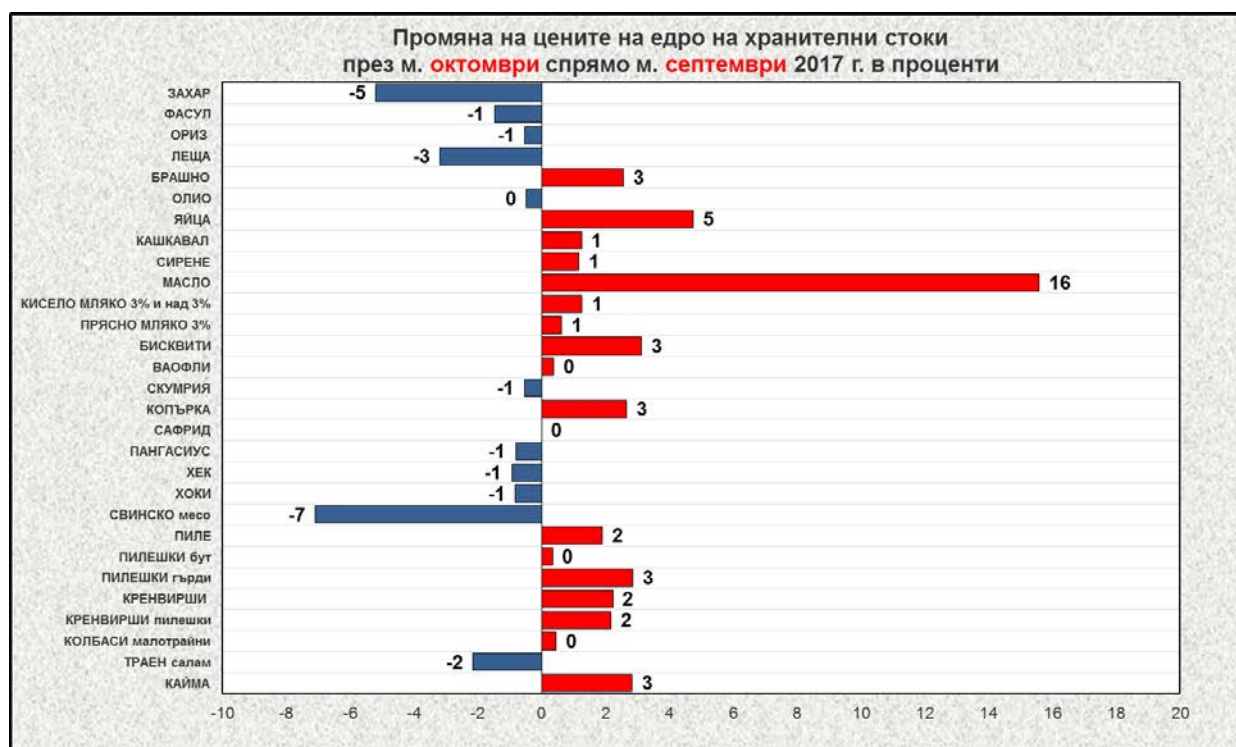
Фиг.9

Фиг.10

Таблица 1

СТОКА	септември'17	октомври'17	промяна в %	промяна в лв.	октомври'16	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЗАХАР	1,54	1,46	-5,2	-0,08	1,55	-5,8	-0,09
ФАСУЛ	3,40	3,35	-1,5	-0,05	3,16	6,0	0,19
ОРИЗ	1,88	1,87	-0,5	-0,01	1,90	-1,6	-0,03
ЛЕЩА	3,15	3,05	-3,2	-0,10	3,08	-1,0	-0,03
БРАШНО	0,78	0,80	2,6	0,02	0,79	1,3	0,01
ОЛИО	2,07	2,06	-0,5	-0,01	2,11	-2,4	-0,05
ЯЙЦА	0,21	0,22	4,8	0,01	0,17	29,4	0,05
КАШКАВАЛ	10,40	10,53	1,3	0,13	9,60	9,7	0,93
СИРЕНЕ	6,02	6,09	1,2	0,07	5,38	13,2	0,71
МАСЛО	1,86	2,15	15,6	0,29	1,37	56,9	0,78
КИСЕЛО МЛЯКО 3% и над 3%	0,79	0,80	1,3	0,01	0,74	8,1	0,06
ПРЯСНО МЛЯКО 3%	1,61	1,62	0,6	0,01	1,66	-2,4	-0,04
БИСКВИТИ	1,60	1,65	3,1	0,05	1,52	8,6	0,13
ВАОФЛИ	2,60	2,61	0,4	0,01	2,54	2,8	0,07
СКУМРИЯ	3,72	3,70	-0,5	-0,02	3,77	-1,9	-0,07
КОПЪРКА	2,25	2,31	2,7	0,06	2,20	5,0	0,11
САФРИД	3,20	3,20	0,0	0,00	3,16	1,3	0,04
ПАНГАСИУС	3,71	3,68	-0,8	-0,03	3,94	-6,6	-0,26
ХЕК	5,39	5,34	-0,9	-0,05	5,10	4,7	0,24
ХОКИ	4,84	4,80	-0,8	-0,04	5,01	-4,2	-0,21
СВИНСКО месо	6,91	6,42	-7,1	-0,49	6,49	-1,1	-0,07
ПИЛЕ	3,68	3,75	1,9	0,07	3,77	-0,5	-0,02
ПИЛЕШКИ бут	2,89	2,90	0,3	0,01	3,01	-3,7	-0,11
ПИЛЕШКИ гърди	7,00	7,20	2,9	0,20	7,64	-5,8	-0,44
КРЕНВИРШИ	4,47	4,57	2,2	0,10	4,33	5,5	0,24
КРЕНВИРШИ пилешки	3,23	3,30	2,2	0,07	3,23	2,2	0,07
КОЛБАСИ малотрайни	4,34	4,36	0,5	0,02	4,65	-6,2	-0,29
ТРАЕН салам	7,90	7,73	-2,2	-0,17	8,57	-9,8	-0,84
КАЙМА	4,58	4,71	2,8	0,13	4,72	-0,2	-0,01

Фиг. 11

Спрямо същия месец на миналата година при цените на едро на по-голяма част от хранителните стоки се наблюдава низходящ тренд. (табл. 1, фиг. 12)

От началото на 2015 г. кривата на цената на захарта има плавен и траен възходящ тренд, който се запазва и през първите осем месеца на 2016 г. В периода септември 2016 г – април 2017 г. кривата на цената на захарта се стабилизира, но на високото ниво от м. август 2016 г. След краткотраен спад на цената, в периода април - май има лек възходящ тренд. Следва отново стабилизиране на ниво от около 1.60 лв./кг. От края на август се наблюдава спад на цената на захарта, което се запазва като тенденция и през следващите месеци, като през октомври тенденцията се засилва. Намалените на средно месечните стойности през октомври 2017 г. спрямо същия месец на предходната година е 6%.(фиг. 12,16,17)

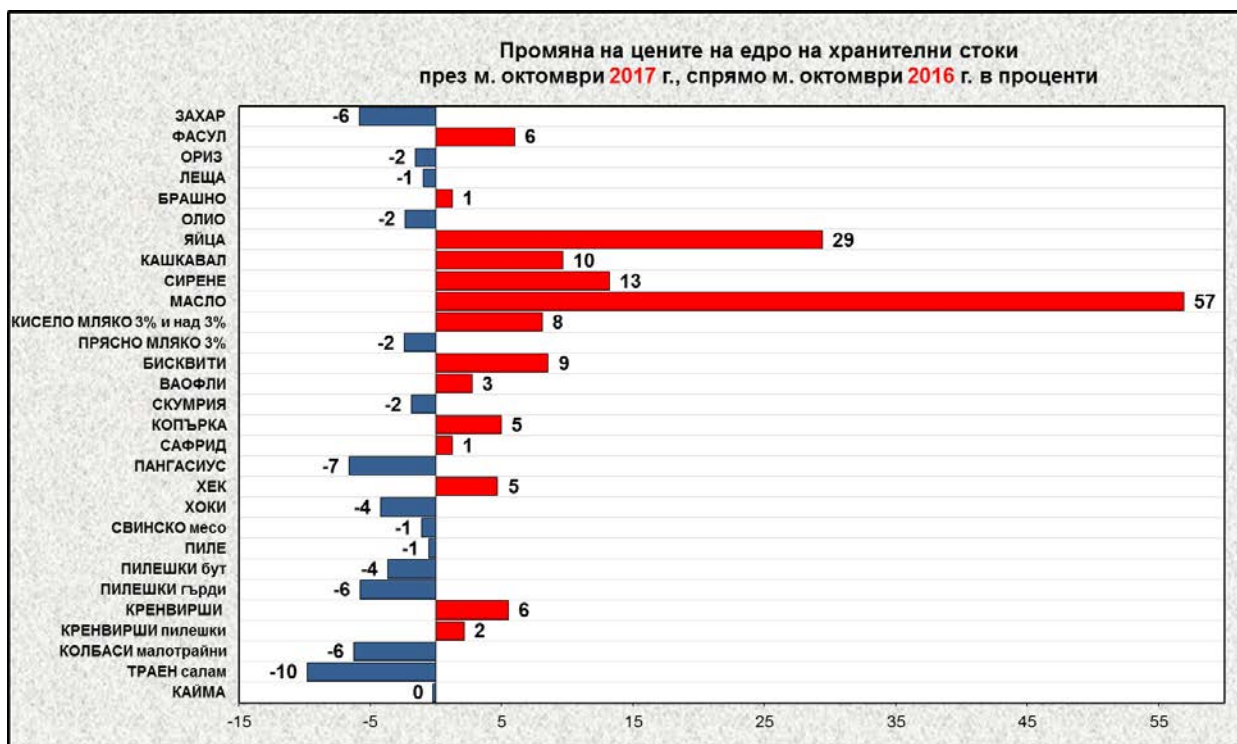
В средата на м. август имаше краткотрайно покачване на цената на брашното, но през следващите седмици стойностите се върнаха на нивата. от началото на месеца. На годишна база брашното поскъпва с 1%. В сравнение с предходната година са отчетени по-ниски цени на олиото с 2%, на ориза и лещата с 1-2%. Поскъпване на годишна база има при фасула с 6% и при яйцата с 29%.(табл. 1, фиг. 12)

При цените на млечните произведения се наблюдава поскъпване на годишна база, което е най-силно изразено при кравето масло 57%. Цените на кравето сирене и на кашкавал „Витоша“ са се покачили в сравнение със същия месец на миналата година с 10-13%. Цената на едро на киселото мляко е с 8% по-висока, а пряското мляко поевтинява на годишна база с 2%.

Тенденциите при движението на цените на месото и месните произведения през м. октомври тази година спрямо същия месец на предходната година са преобладаващо низходящи, като отрицателните колебания са в диапазона 4-10%. Леко поскъпване се наблюдава при кренвиршите.

Наблюденията на цените на рибата на годишна база показват възходящ тренд при копърката, сафрида и филето от хек, като положителните колебания са 1-5%. Цените на скумрията, пангасиуса и филето от хоки намаляват спрямо предходната година съответно с 2-7%.

Цените на захарните изделия бележат слаб ръст на годишна база от 3-9%. (фиг. 12)

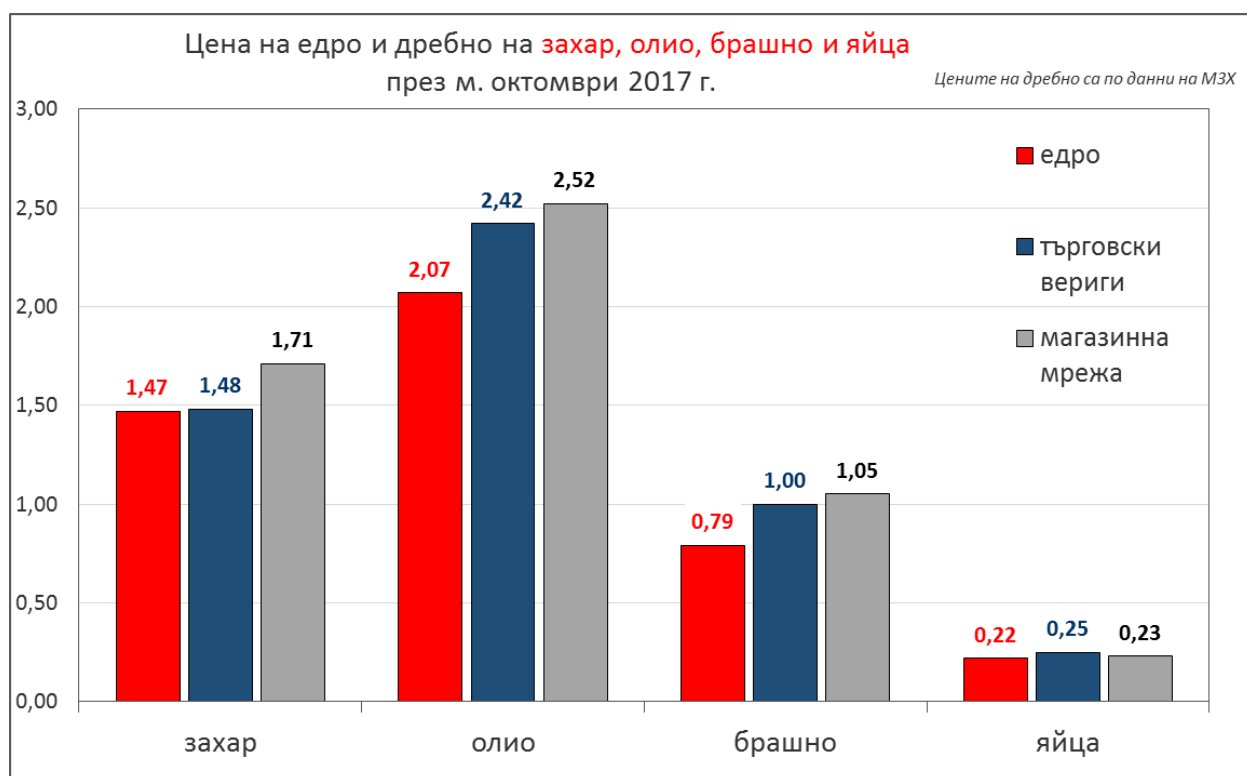

Фиг.12

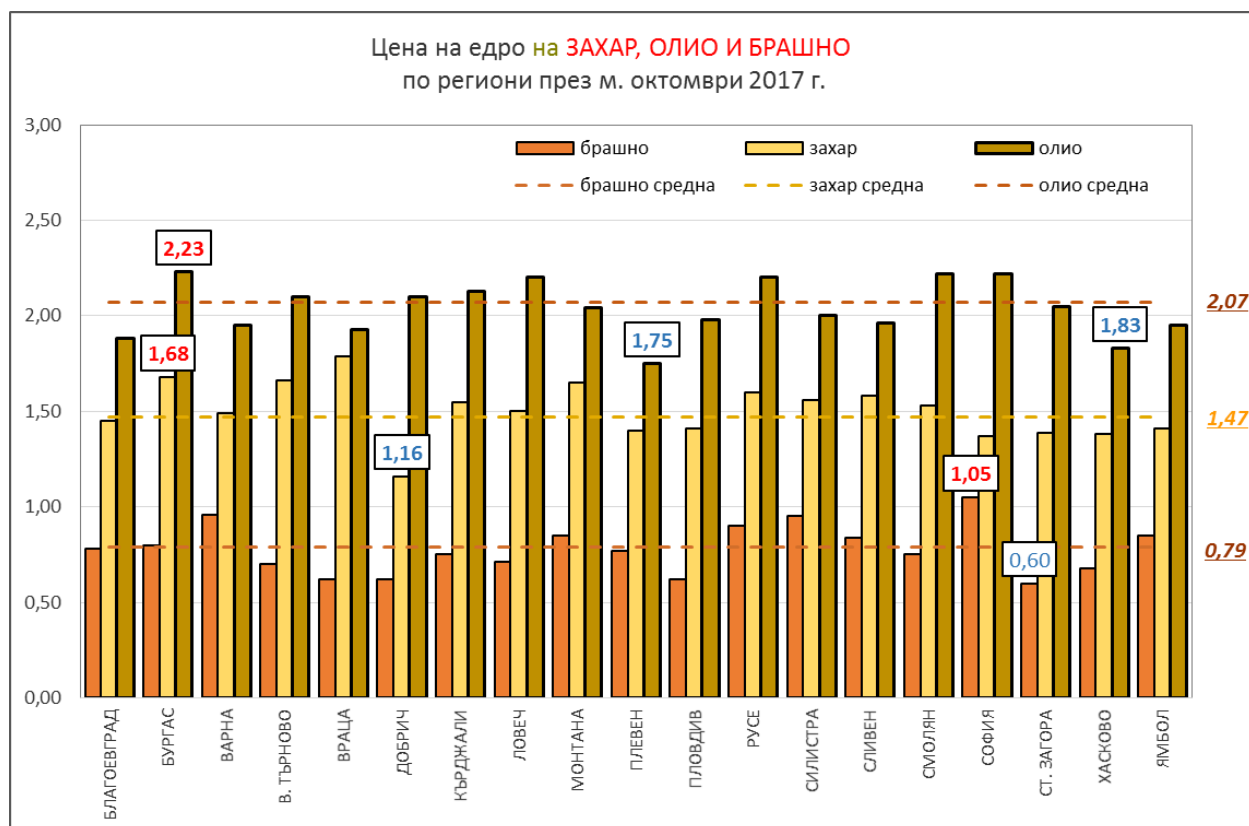
Наблюдението на цените на **дребно** на основните хранителни продукти: захар, олио, брашно и яйца показва, че през м. октомври най-високи са цените в магазинната мрежа, като само при яйцата се наблюдава по-висока цена в големите търговски вериги. Надценките на цените на дребно, спрямо цените на едро, в големите търговски вериги са най-големи при брашното – 27%, следвани от олиото и яйцата – 17-14%, а най-малка надценка има при захарта само 1%. В магазинната мрежа най-голямата надценка от 33% е при брашното, при яйцата тя е 5%, при олиото 22% и при захарта 16%. (табл.2 и фиг.13)

Таблица 2

СТОКА	цени на едро на тържищата	цени на дребно в търговските вериги	надценка в %	надценка в лв.	цени на дребно в магазинната мрежа	надценка в %	надценка в лв.
захар	1,47	1,48	1	0,01	1,71	16	0,24
олио	2,07	2,42	17	0,35	2,52	22	0,45
брашно	0,79	1,00	27	0,21	1,05	33	0,26
яйца	0,22	0,25	14	0,03	0,23	5	0,01

Фиг. 13

Фиг.14

Анализът на цените на едро на основните хранителни стоки: брашно, захар и олио по **региони** показва, че отклоненията в цените в различните региони от средната за страната цена са в диапазона $\pm 20 - 40\%$.

При средна цена за страната през м. октомври на брашното 0.79 лв./кг, средната цена на брашното на тържищата в област София е 1.05 лв./кг, а в област Стара Загора е 0.60 лв./кг. Най-висока цена на едро на захарта през октомври е отчетена в област Бургас – 1.68 лв./кг, а най-ниска в област Добрич – 1.16 лв./кг, при средна цена на едро за страната 1.47 лв./кг. Най-скъпо се е търгувало през месеца олиото на тържищата в област Бургас - 2.23 лв./л, най-евтино е било то в Хасковска област – 1.83 лв./л, а средната за страната цена на олиото през месеца е 2.07 лв./л. (фиг.14)

Таблица 3 Цени на едро на хранителни стоки през м. октомври 2012/2017 г.

ОКТОМВРИ	ЗАХАР	ФАСУЛ	ОРИЗ	БРАШНО	ОЛИО	ЯЙЦА	КАШКАВАЛ	СИРЕНЕ	МАСЛО	СКУМРИЯ	СВИНСКО МЕСО	ПИЛЕ	КАЙМА
година													
2012	2,06	2,97	1,99	0,97	2,90	0,24	10,22	4,98	1,19	4,37	7,45	4,13	5,08
2013	1,81	3,99	1,92	0,86	2,14	0,19	10,80	5,64	1,28	4,21	7,28	4,15	5,02
2014	1,21	4,12	2,06	0,80	1,91	0,18	10,71	5,62	1,34	4,10	7,35	3,98	4,72
2015	1,33	3,19	2,08	0,83	2,24	0,20	10,00	5,34	1,31	3,94	7,02	3,82	4,65
2016	1,55	3,16	1,90	0,79	2,11	0,17	9,60	5,38	1,37	3,77	6,49	3,77	4,72
2017	1,47	3,32	1,86	0,79	2,07	0,22	10,50	6,08	2,14	3,67	6,42	3,73	4,69

Анализът на цените на хранителните стоки през м. октомври 2017 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2012 - 2017 г.) показва, че като цяло цените се движат в сравнително тесни стойностни диапазони. Цените на захарта, ориза, брашното, олиото и яйцата се движат около нивата от 2013 – 2016 г. При млечните продукти се наблюдава ръст на годишна база спрямо предходните 2-3 години, а цената на кравето сирене и маслото през м. октомври тази година са най-високи спрямо същия месец на предходния петгодишен период. Цените на месото, месните произведения и рибата се доближават и са малко под нивата от предходните години. (табл.3 и фиг.15)

- През 2011 г. цената на *захарта* бележи драстичен скок и за шест месеца се покачва със 70%. В резултат на този скок цената на захарта през м. октомври

2012 г. е най-висока в сравнение със същия месец на следващите години. През м. октомври 2017 г. цената на захарта бележи ръст на годишна база спрямо 2014 и 2015 г., но остава на по-ниско ниво спрямо периода 2012 – 2013 г. и 2016 г. (фиг.16,17)

- От 2012 г. цената на *фасула* започва да расте и през м. октомври 2014 г. тя е най-висока за последния шестгодишен период. От средата на същата година трендът се обръща, в резултат на което цената през октомври 2015 и 2016 г. е по-ниска. През м. октомври 2017 г. цената на фасула е малко над нивото от същия месец на предходните две години, като остава под нивото от м. октомври на 2013 и 2014 г. (фиг. 24,25)

- Цената на *ориза* през последните години остава сравнително стабилна и се движи на ниво от около и малко под 1,80-2,00 лв./кг. През месец октомври настоящата година цената на ориза у нас се доближава до нивото от предходните години, като остава малко под нивата им. Стабилният характер на цената на ориза се дължи на това, че производството на ориз в страната особено в периода след 2007 г. е в известен възход и тенденциите на световния пазар на ориз не дават силно отражение върху нашия пазар. (фиг. 26,27)

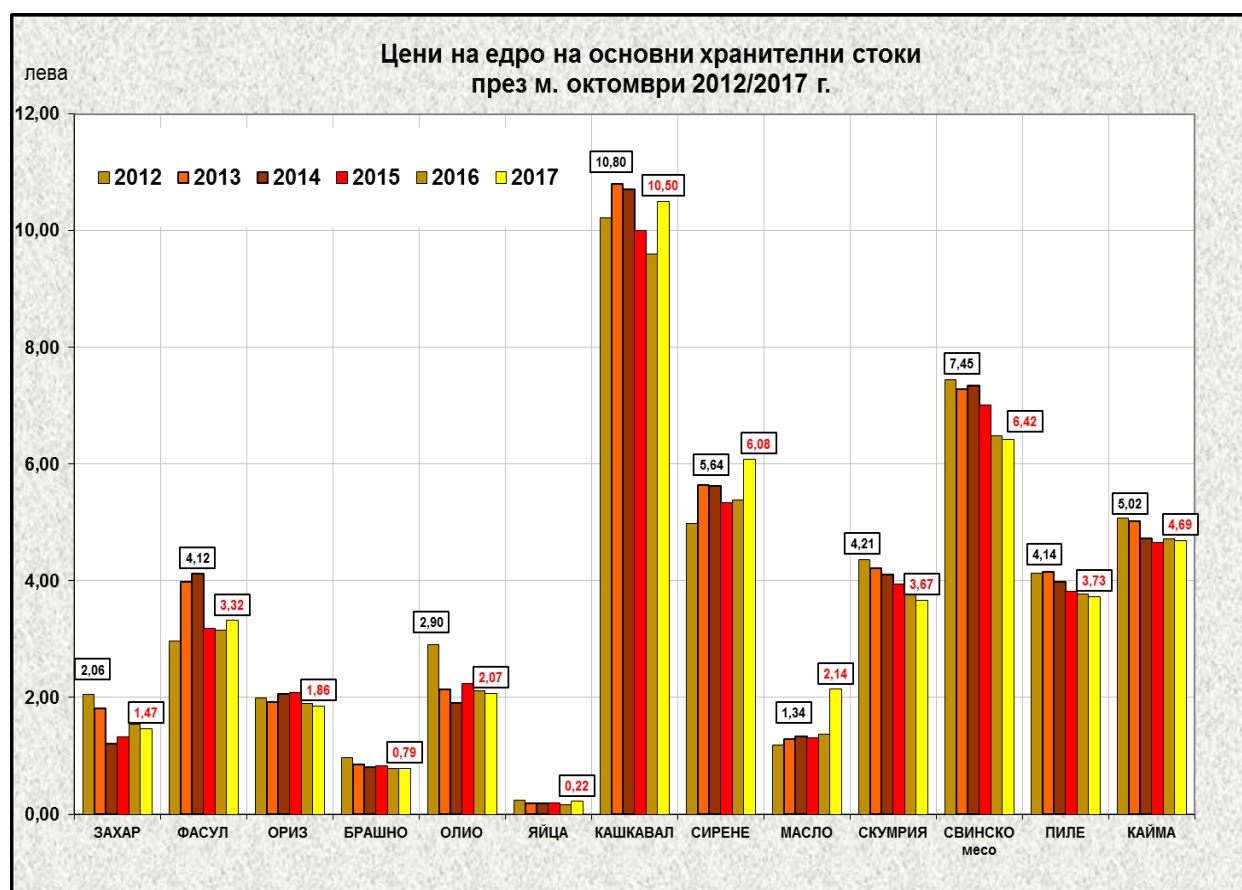
- През цялата 2012 г. кривата на цената на *брашното* има възходящ тренд, в резултат на което през м. октомври 2012 г. цената на брашното е най-висока за периода. През м. октомври настоящата година цената на брашното остава на нивата от 2014 – 2016 г. (фиг.20,21)

- Наред с други хранителни стоки и при *олиото* през 2012 г. се наблюдаваше трайно поскъпване. По тази причина през м. октомври 2012 г. цената на олиото има най-високи стойности в сравнение със същия месец на другите години от периода. През 2015 г. беше регистрирано поскъпване на олиото, в резултат на което през м. октомври същата година стойностите са на малко по-високо ниво. През м. октомври на настоящата година цената на олиото е по-ниска спрямо предходните години, като се доближава до цената през 2014 г.. (фиг.18,19)

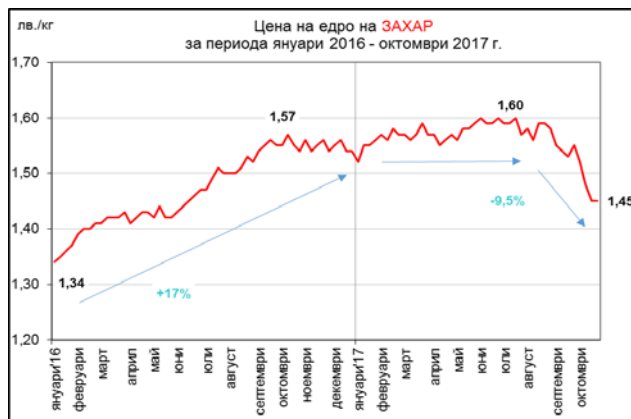
- През месец октомври 2017 година цените на *млечните произведения* са на по-високи нива спрямо предходните две години. Цената на кашкавал „Витоша“ следва устойчив възходящ тренд в периода 2012 – 2014 г., когато през м. октомври 2014 г. са достигнати най-високите нива за шестгодишния период. Следва обръщане на тенденцията и през месец октомври 2015 и 2016 г. цената следва низходяща тренд. През м. октомври на настоящата година стойностите са

на по-високо ниво в сравнение с предходните две години, но остава под цената от 2013 – 2014 г. Цената на кравето сирене през тази година е на най-високо ниво, спрямо същия месец на предходните пет години. Цената на кравето масло през септември в периода 2012 – 2016 г. е стабилна и се движи около 1.35 - 1.40 лв./бр. През тази година се наблюдава ръст са стойностите на годишна база спрямо предходния петгодишен период и цената на маслото достига до 2.14 лв./бр. (фиг.38-43)

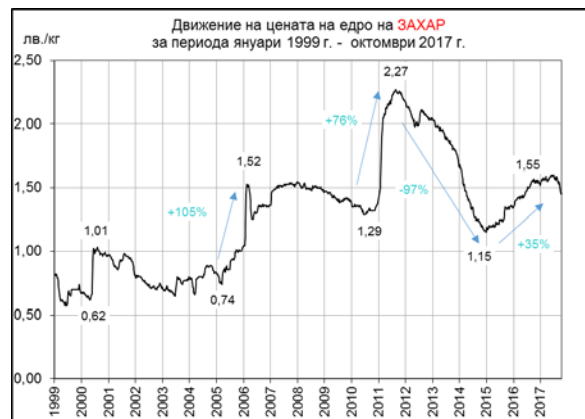
- В периода 2013 – 2017 г. цените на *месото и месните* изделия имат траен и плавен низходящ тренд. През октомври 2012 г. са отчетни най-високите стойности на цената на свинското месо. Тогава се наблюдаваше и голям скок на цената на месото на световния пазар. Трендът на цената на пилешкото месо и каймата има устойчив низходящ тренд през анализирания месец на шестгодишния период. Цената на скумрията през този период също следва низходящ тренд, а през м. октомври тази година бележи най-ниски стойности.

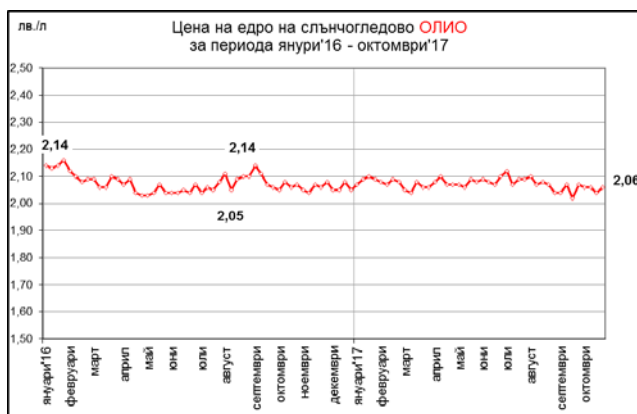
Фиг. 15

Фиг. 16

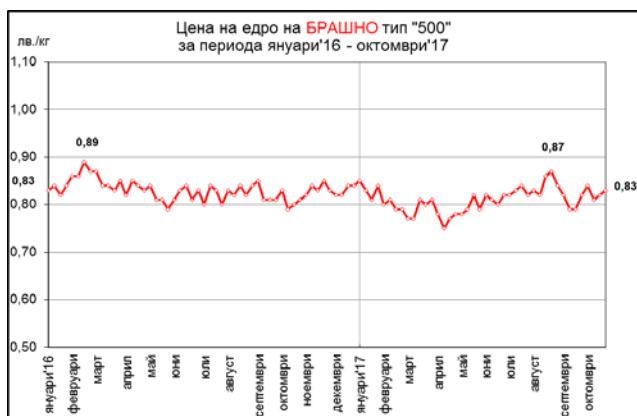
Фиг.17

Фиг. 18

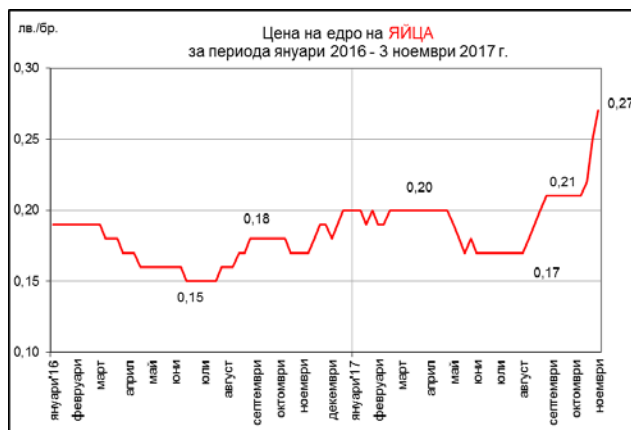
Фиг. 19

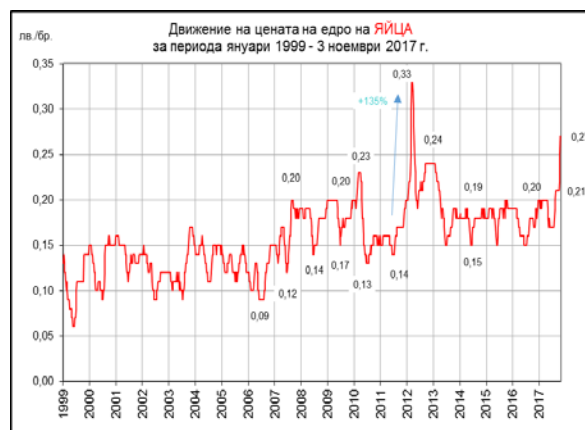
Фиг. 20

Фиг. 21

Фиг. 22

Фиг. 23

Фиг. 24

Фиг. 25

Фиг. 26

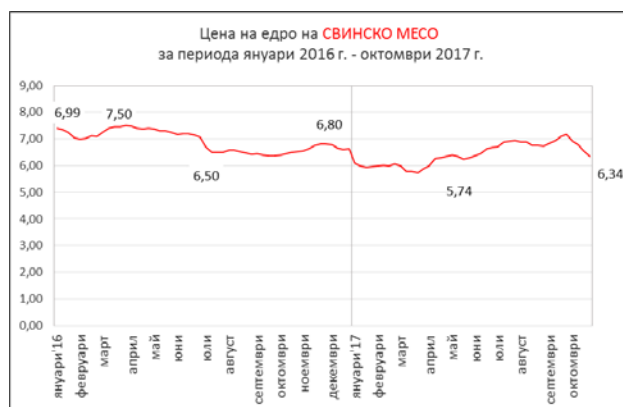
Фиг. 27

Фиг. 28

Фиг. 29

Фиг. 30

Фиг. 31

Фиг. 32

Фиг. 33

Фиг. 34

Фиг. 35

Фиг. 36

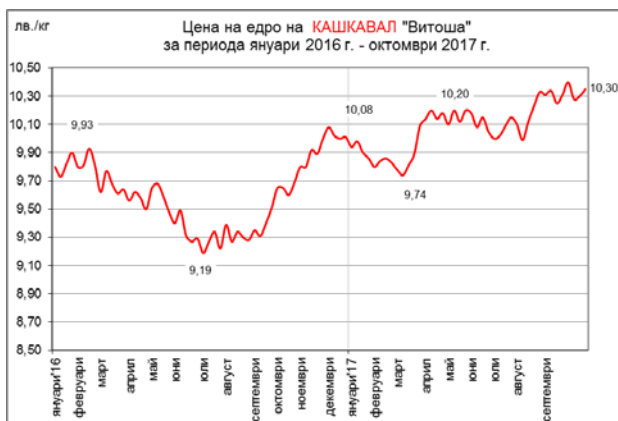
Фиг. 37

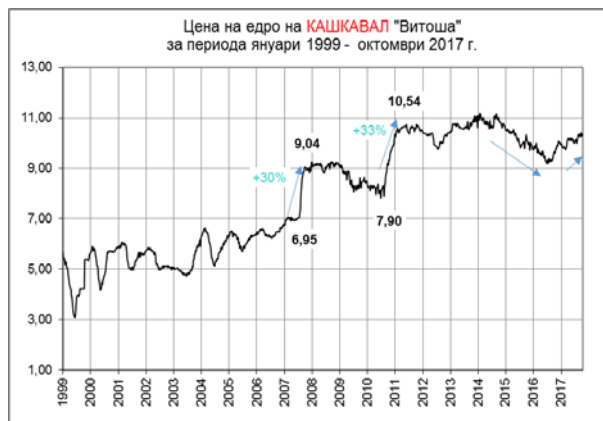
Фиг. 38

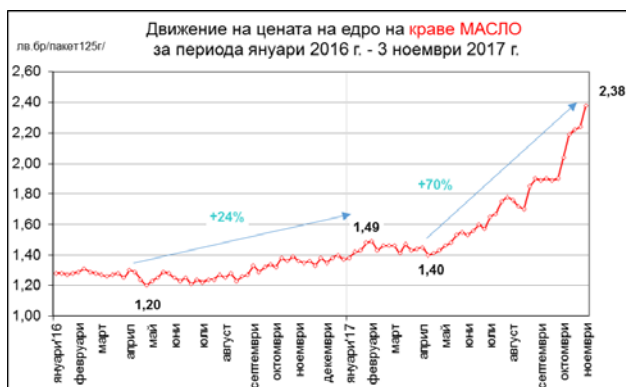
Фиг. 39

Фиг. 40

Фиг. 41

Фиг. 42

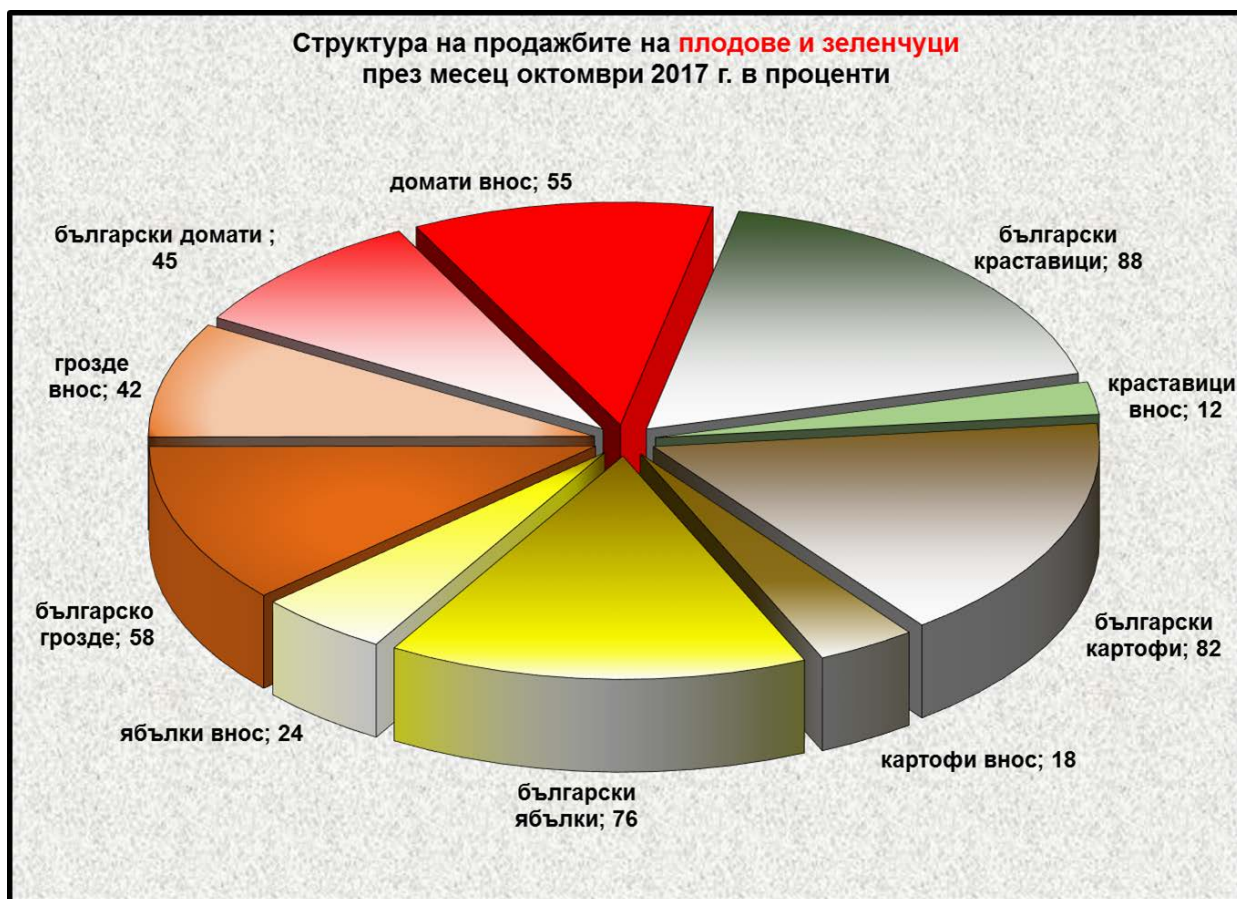
Фиг. 43

2. Плодове и зеленчуци

От късните есенни до ранните пролетни месеци относителният дял на българските плодове и зеленчуци на пазара е изключително нисък, но през летните месеци количествата българска продукция се увеличават. Наблюденията върху пазара на плодове и зеленчуци през м. октомври показват, че предлаганите количества българската продукция са преобладаващи. (фиг. 44)

Съотношението между продажбите на български домати и домати от внос през месеца показва почти равностойно присъствие на пазара на българските и вносните домати. През м. октомври 88% от предлаганата продукция на пазара на краставици е българско производството. Много голям е относителният дял на пазара и на българските картофи, който е 82%.

Количествата българска продукция през м. октомври от ябълки съставляват по-голям относителен дял от общите количества на пазара (76%). Количествата българско грозде са с малко по-голям относителен дял – 58%. (фиг. 44)

Фиг. 44

Движението на кривата на ИТЦ⁷ на плодовете и зеленчуците следва характерните за тези продукти сезонни тенденции. Максимални зимни стойности се наблюдават обикновено в периода януари – февруари, а минималните летни стойности, в зависимост от конкретните метеорологични стойности се регистрират през август.

През първата седмица на годината се наблюдава известен спад на стойностите, свързан с понижената търговска активност на населението непосредствено след празниците. През следващите седмици на януари кривата отново придобива стръмен възходящ тренд. В този период се наблюдава значително поскъпване на повечето оранжерийни зеленчуци и на някои плодове. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.437 пункта, като повишението на стойностите спрямо началото на януари е 11.5%. (фиг. 45)

В началото на м. февруари индексът на плодовете и зеленчуците стартира от ниво 1.406 пункта и през целия месец кривата има низходящ

⁷ В състава на този индекс са включени следните стоки: ябълки български и ябълки от внос, картофи български и от внос, лук зрял, чесън зрял, домати оранжерийни и домати от внос, краставици оранжерийни и от внос, пипер зелен, зеле, банани, портокали и лимони

характер, което е в резултат на стабилизирането и слабото понижение на цените на зеленчуците.

В началото на м. март трендът се обръща и стойностите започват да се покачват. В този период се наблюдава поскъпване на оранжерийните домати, зелето, зрелия чесън. През последната седмица на месеца се забелязва успокояване на пазара на плодове и зеленчуци и индексът бележи лек спад. В края на периода кривата стъпва на ниво от 1.403 пункта, като остава над стойностите от същия период на миналата година.

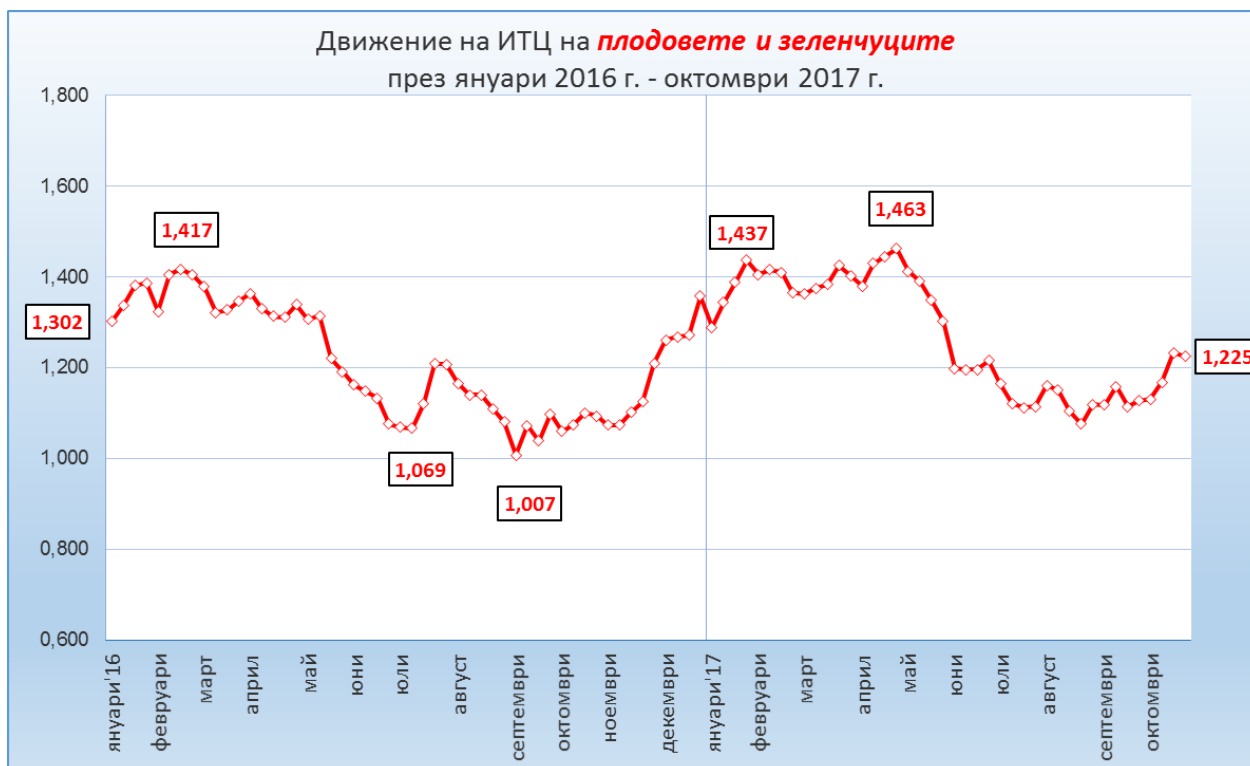
Трендът на индекса през м. април е устойчиво възходящ. Причина за покачването на стойностите през месеца е поскъпването на домати, зелето и повечето плодове. Наблюдаваното необичайно застудяване в средата на април, както и повишената търговска активност около Великденските празници рефлектира върху цените и съответно върху движението на кривата на индекса на плодовете и зеленчуците. От последната седмица на април се наблюдава обръщане на тенденцията на кривата и трендът е низходящ.

Тази тенденция се запазва през следващите два месеца. Причина за този спад на индекса е сезонното поевтиняване на плодовете и зеленчуците, които са в активен период на производство и предлагане. В края на юни се наблюдава известно задържане на стойностите, свързано с лекото поскъпване на някои плодове, които са в края на активния сезон.

През последните три месеца кривата има устойчив низходящ тренд, с леки колебания нагоре в средата на м. юли и в края на м. август, когато стойностите се стабилизират на ниво от 1.119 пункта.

През м. септември индексът се стабилизира, като се наблюдават слаби отклонения в двете посоки. Въпреки необичайните високи температури през септември, цените на някои плодове и зеленчуци, които са в края на активния период на производство и предлагане започнаха плавно да се покачват.

През октомври индексът се покачва в резултат на сезонното поскъпване на зеленчуците и плодовете. В края на месеца кривата стъпва на ниво от 1.225 пункта. В сравнение със същия период на предходната година средно месечните стойности на този индекс са с 10% по-високи. (фиг.45)

Фиг. 45

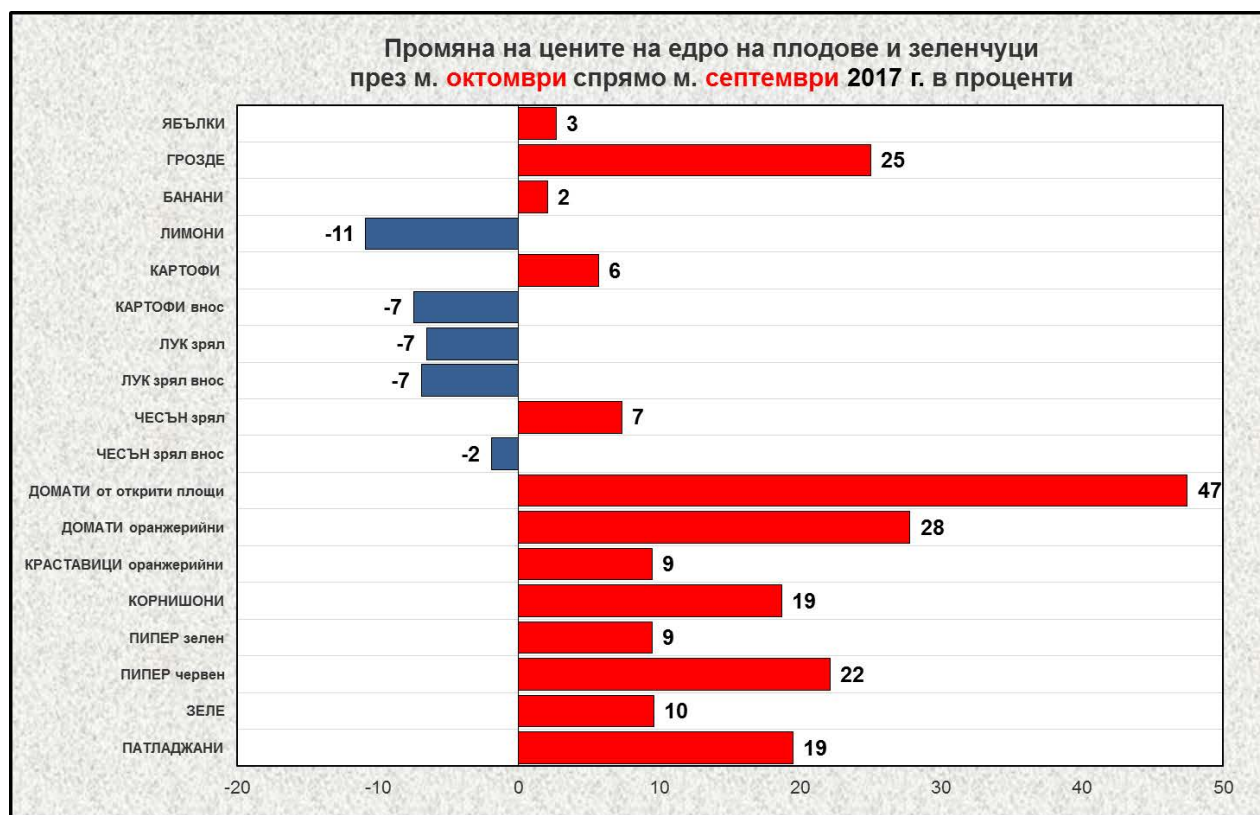
Анализът на движението на кривата на индекса през годините показва, че най-високи зимни стойности са отчетени през 2008 г., а на най-ниско ниво индексът се е стабилизирал през лятото на 2006 г. (фиг. 46)

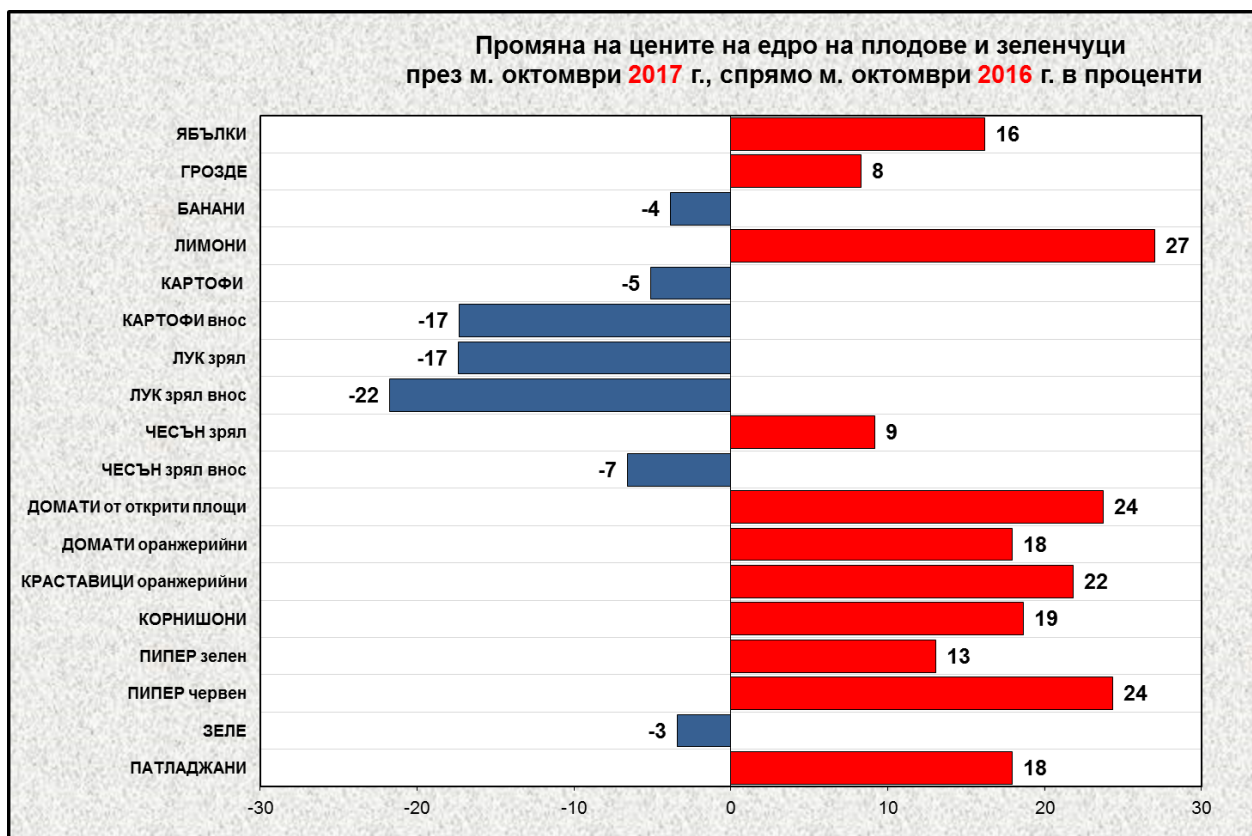
Фиг. 46

Таблица 4

СТОКА	септември'17	октомври'17	промяна в %	промяна в лв.	октомври'16	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЯБЪЛКИ	1,12	1,15	3	0,03	0,99	16	0,16
ГРОЗДЕ	1,36	1,70	25	0,34	1,57	8	0,13
БАНАНИ	1,96	2,00	2	0,04	2,08	-4	-0,08
ЛИМОНИ	2,85	2,54	-11	-0,31	2,00	27	0,54
КАРТОФИ	0,53	0,56	6	0,03	0,59	-5	-0,03
КАРТОФИ внос	0,67	0,62	-7	-0,05	0,75	-17	-0,13
ЛУК зрял	0,61	0,57	-7	-0,04	0,69	-17	-0,12
ЛУК зрял внос	0,58	0,54	-7	-0,04	0,69	-22	-0,15
ЧЕСЪН зрял	3,55	3,81	7	0,26	3,49	9	0,32
ЧЕСЪН зрял внос	3,62	3,55	-2	-0,07	3,80	-7	-0,25
ДОМАТИ от открити площи	0,99	1,46	47	0,47	1,18	24	0,28
ДОМАТИ оранжерийни	1,44	1,84	28	0,40	1,56	18	0,28
КРАСТАВИЦИ оранжерийни	1,48	1,62	9	0,14	1,33	22	0,29
КОРНИШОНИ	1,34	1,59	19	0,25	1,34	19	0,25
ПИПЕР зелен	0,95	1,04	9	0,09	0,92	13	0,12
ПИПЕР червен	1,13	1,38	22	0,25	1,11	24	0,27
ЗЕЛЕ	0,52	0,57	10	0,05	0,59	-3	-0,02
ПАТЛАДЖАНИ	0,77	0,92	19	0,15	0,78	18	0,14
МОРКОВИ	0,68	0,70	3	0,02	0,69	1	0,01

Фиг. 47

Фиг. 48

При движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. октомври спрямо м. септември се наблюдават преобладаващо възходящи тенденции. (табл. 4 и фиг.47)

Цените на едро на домати бележат ръст на месечна база, като при домати от открити площи поскъпването е 47%, а на оранжерийните домати то е 28%. (фиг.48,49) При краставиците се наблюдава поскъпване на месечна база в диапазона 9 – 19%. Поскъпване на месечна база има и при зелето (10%), патладжаните (19%) и пипера (9 - 22%). Цената на картофите, лука и чесъна се променят в двете посоки в интервала $\pm 6-7\%$. (фиг. 54-63) (фиг. 63-68)

При цените на плодовете се наблюдава покачване на стойностите на месечна база при ябълките и бананите с 2-3% и на гроздето с 25%. Поевтиняване на месечна база с 11% има при лимоните.

В сравнение със същия месец на миналата година при цените на плодовете и зеленчуци наблюдаваните тенденции са разнопосочни, но преобладават възходящите. (табл.4 и фиг.48)

През м. октомври спрямо същия месец на миналата година е отчетен спад на цените на картофите, лука и зелето. Цените на доматиите, краставиците, пипер и патладжаните поскъпват на годишна база с 15-20%.

През м. октомври 2017 г. се наблюдава поевтиняване на годишна база само при бананите. Поскъпване спрямо предходната година има при ябълките (16%), гроздето (8%) и лимоните (27%). (фиг. 65-68)

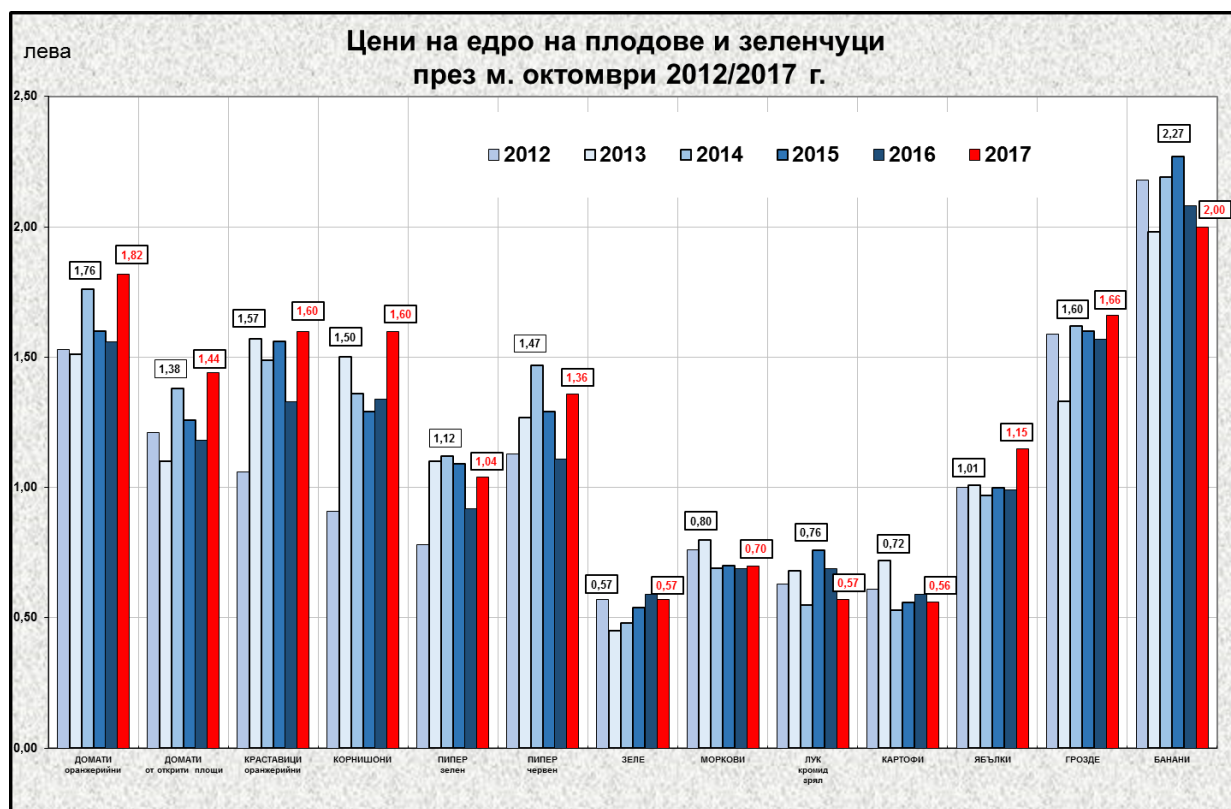
Анализът на движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. октомври 2017 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2012 – 2017 г.) показва следните тенденции: (табл. 5 и фиг. 49)

- Плодовете и зеленчуците имат изцяло сезонен характер, а цените им силно се влияят от конкретните климатични и метеорологични условия. По тази причина цените на тези стоки са силно чувствителни и варират в сравнително големи диапазони за кратки времеви периоди.

- По същата причина относителният дял на количествата българска продукция през м. октомври на последните шест години е функция и от конкретните метеорологични условия, като българската продукция е преобладаваща.

Таблица 5 Цени на едро на зеленчуци и плодове през м. октомври 2012/2017г.

октомври	ДОМАТИ оранжерийни	ДОМАТИ от открити площи	КРАСТАВИЦИ оранжерийни	КОРНИШОНИ	ПИПЕР зелен	ПИПЕР червен	ЗЕЛЕ	МОРКОВ И	ЛУК кромид зрял	КАРТОФ И	ЯБЪЛКИ	ГРОЗДЕ	БАНАНИ
година													
2012	1,53	1,21	1,06	0,91	0,78	1,13	0,57	0,76	0,63	0,61	1,00	1,59	2,18
2013	1,51	1,10	1,57	1,50	1,10	1,27	0,45	0,80	0,68	0,72	1,01	1,33	1,98
2014	1,76	1,38	1,49	1,36	1,12	1,47	0,48	0,69	0,55	0,53	0,97	1,62	2,19
2015	1,60	1,26	1,56	1,29	1,09	1,29	0,54	0,70	0,76	0,56	1,00	1,60	2,27
2016	1,56	1,18	1,33	1,34	0,92	1,11	0,59	0,69	0,69	0,59	0,99	1,57	2,08
2017	1,82	1,44	1,60	1,60	1,04	1,36	0,57	0,70	0,57	0,56	1,15	1,66	2,00

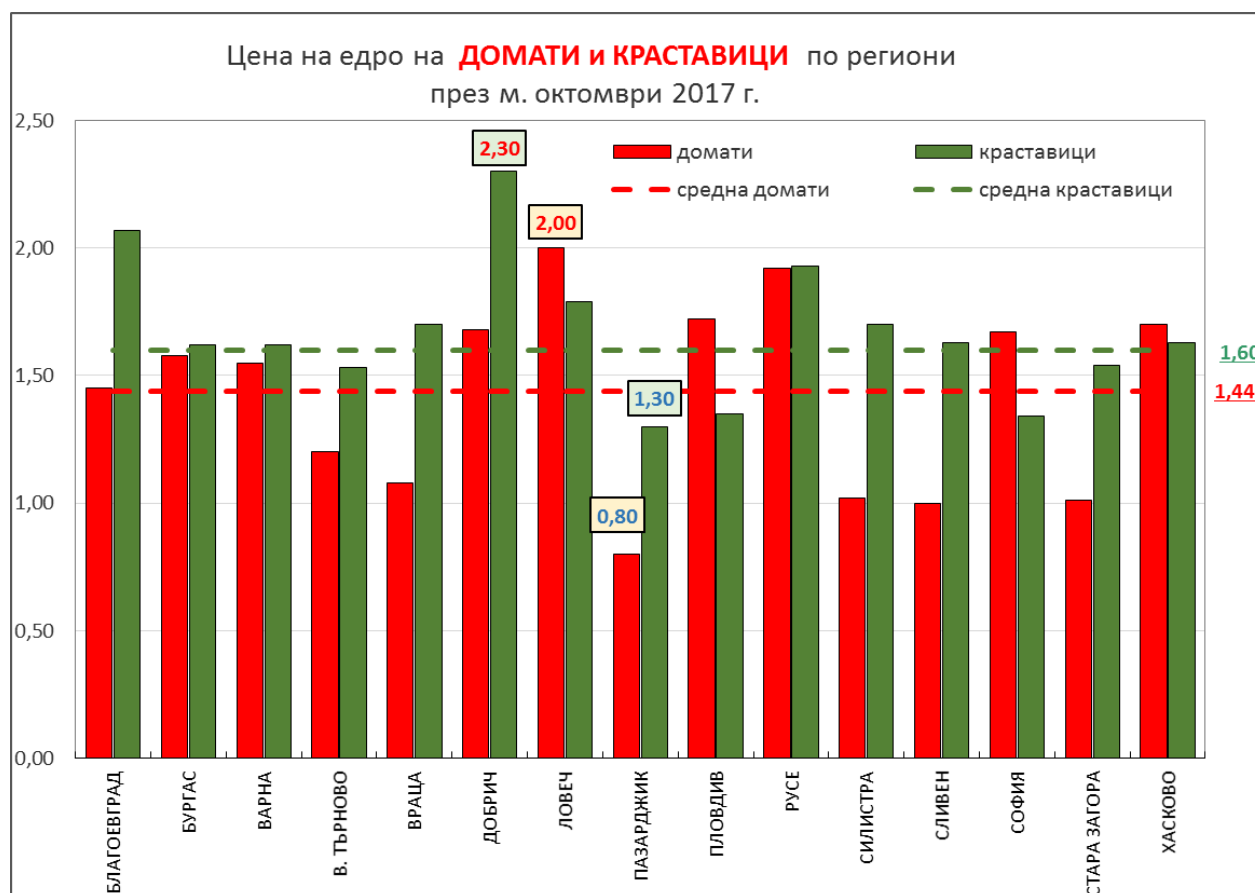
Фиг. 49

- Цените на доматиите през м. октомври 2017 г. са на най-високо ниво спрямо същия месец на предходния петгодишен период..
- Цените на българските оранжерийни краставици през м. октомври на настоящата година също са най-високи спрямо предходните години, като се доближават до нивата от 2013 и 2015 г. Цената на корнишоните през тази година е най-висока за анализирания шестгодишен период.
- Цената на картофите през тази година е близка до нивата от предходните години и остава много под нивото от м. октомври 2013 г.
- При цените на пипера през месеца са регистрирани по-високи цени спрямо миналата година и остават под нивата от 2013 - 2015 г.
- Цените на зелето, морковите и зрелия лук са около и под нивата от предходните години.
- Цената на едро на ябълките през месец октомври 2017 г. е най-висока в сравнение със същия месец на предходните пет години.
- Цената на гроздето през м. октомври настоящата година се движат около и малко над нивата от предходните години.
- Цените на бананите през м. октомври 2017 г. е по-ниска в сравнение със същия месец на предходните две години и се доближава до нивото то 2013 г.

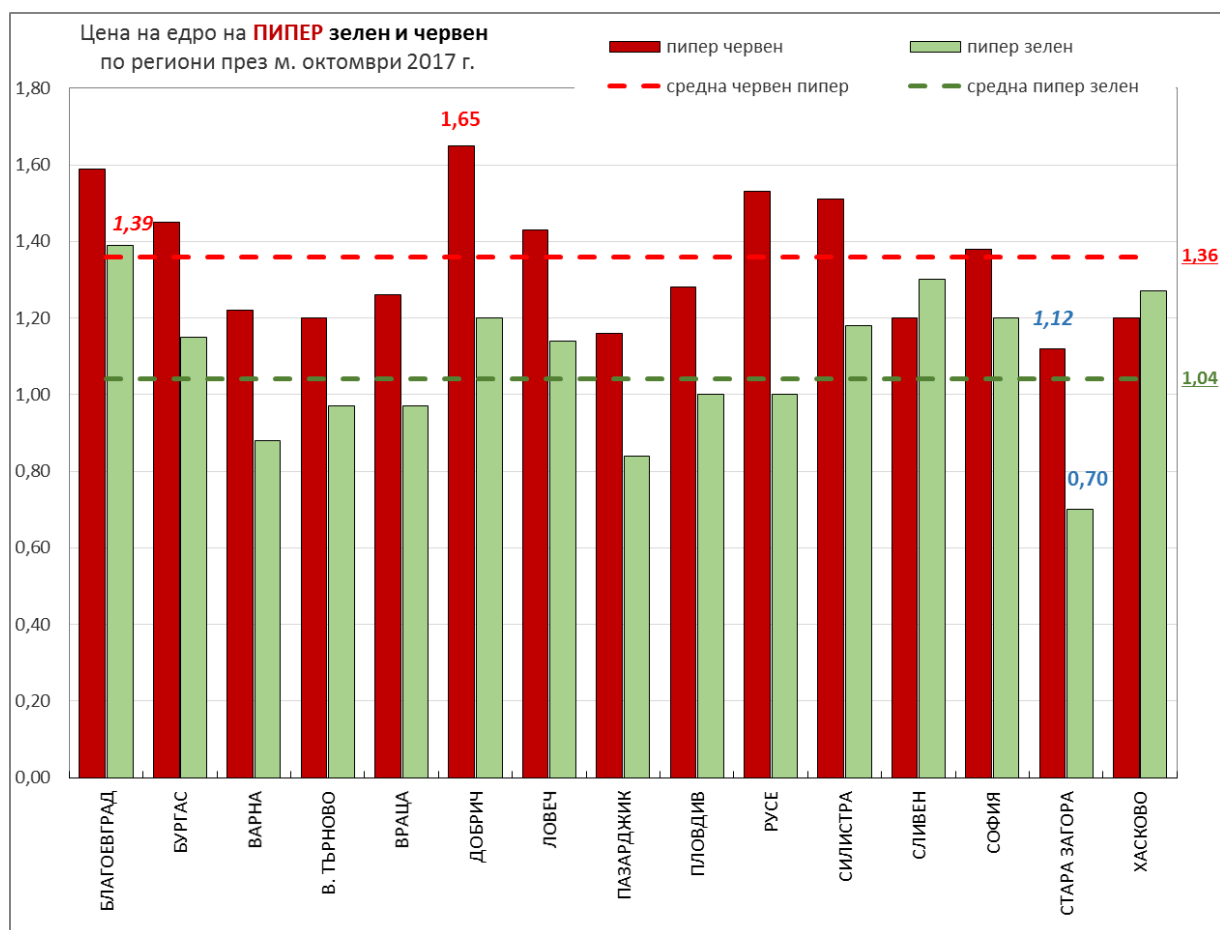
Анализът на цените на едро на плодовете и зеленчуците по *региони* показва, че отклоненията на цените в различните региони от средната за страната цена са значителни и достигат до 60 - 80%. (фиг.50,51)

При средна за страната цена на едро на домати 1,44 лв./кг, цената на тържищата в област Ловеч е 2.00 лв./кг, а в област Пазарджик тяхната цена през месеца е била 0.80 лв./кг. Най-висока цена на краставиците през м. октомври е регистрирана в област Добрич – 2.30 лв./кг, най-ниска е била в Пазарджик – 1.30 лв./кг, а средната цена за страната на краставиците през месеца е 1.60 лв./кг. (фиг. 50)

Средната за страната цена на червения пипер през месеца е 1.36 лв./кг., като максимални стойности са регистрирани в област Добрич – 1.65 лв./кг, а минималните цени са в област Стара Загора – 1.12 лв./кг. Минималните и максималните цени през месеца на зеления пипер са отчетени съответно в област Стара Загора – 0.70 лв./кг и в Благоевград – 1.39 лв./кг. Средната цена за страната на зеления пипер е 1.04 лв./кг.

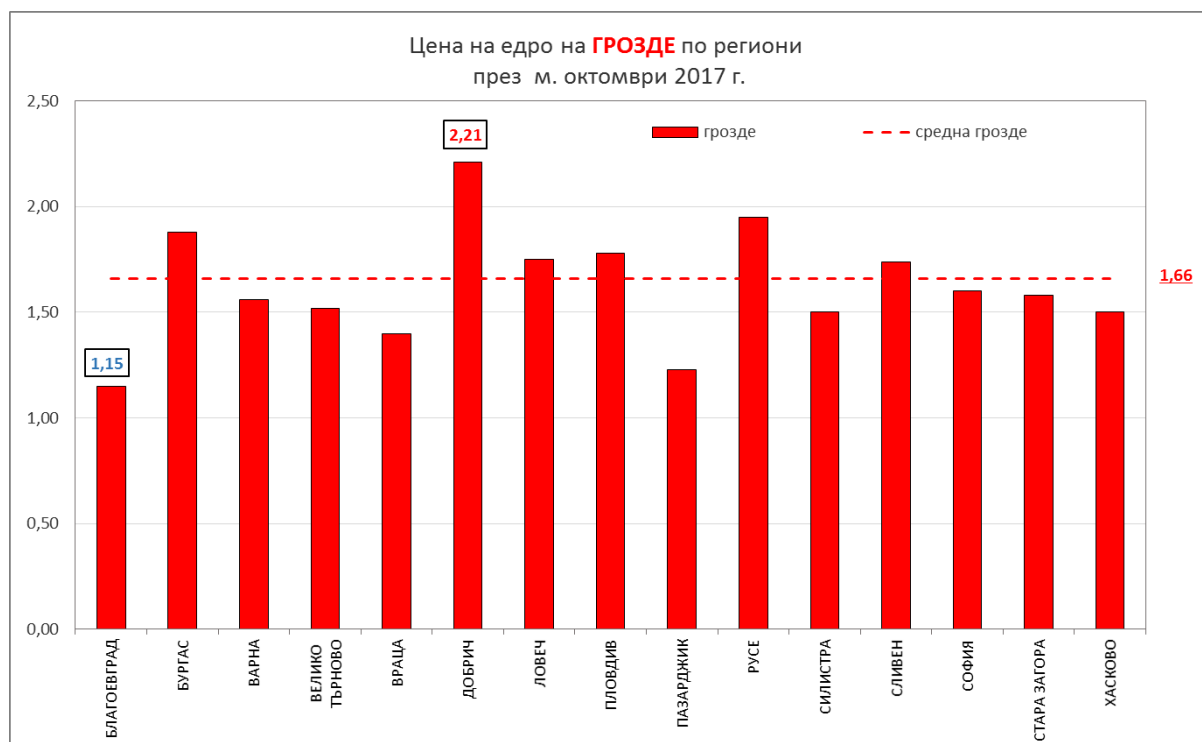

Фиг. 50

Фиг. 51

Гроздето през месеца се е търгувало най-скъпо в област Добрич – 2.21 лв./кг, а най-евтино то е било в област Благоевград – 1.15 лв./кг. Средната цена на гроздето през месеца е 1.66 лв./кг. (фиг.52)

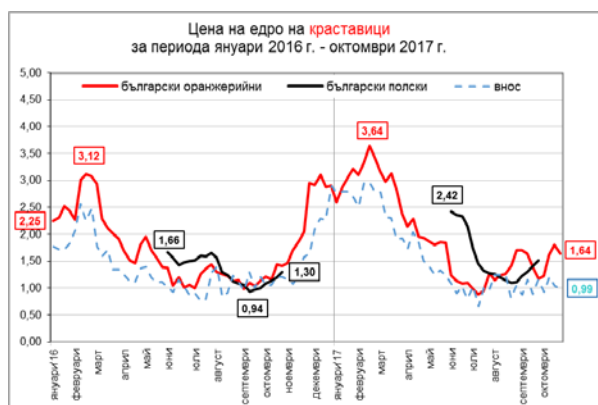
Фиг. 52

Фиг. 53

Фиг. 54

Фиг. 55

Фиг. 56

Фиг. 57

Фиг. 58

Фиг. 59

Фиг. 60

Фиг. 61

Фиг. 62

Фиг. 63

Фиг. 64

Фиг. 65

Фиг. 66

3. Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)

След краткотрайния спад на кривата на индекса на тържищните цени през първата седмица на годината, стойностите възстановяват нивата от края на декември и кривата придобива възходящ тренд. Наблюденията от предходните години показват, че най-високите си стойности индексът има в края на януари и през февруари. В началото на годината индексът стартира от ниво 1.417 пункта. През следващите седмици кривата запазва устойчив възходящ тренд. В края на януари стойностите се стабилизират на ниво от 1.486 пункта. Още от първата

седмица на февруари индексът тръгва надолу и кривата придобива устойчив низходящ тренд. Понижението на стойностите на индекса за месеца е 5%, а стойностите се доближават до нивото от същия период на предходната година.

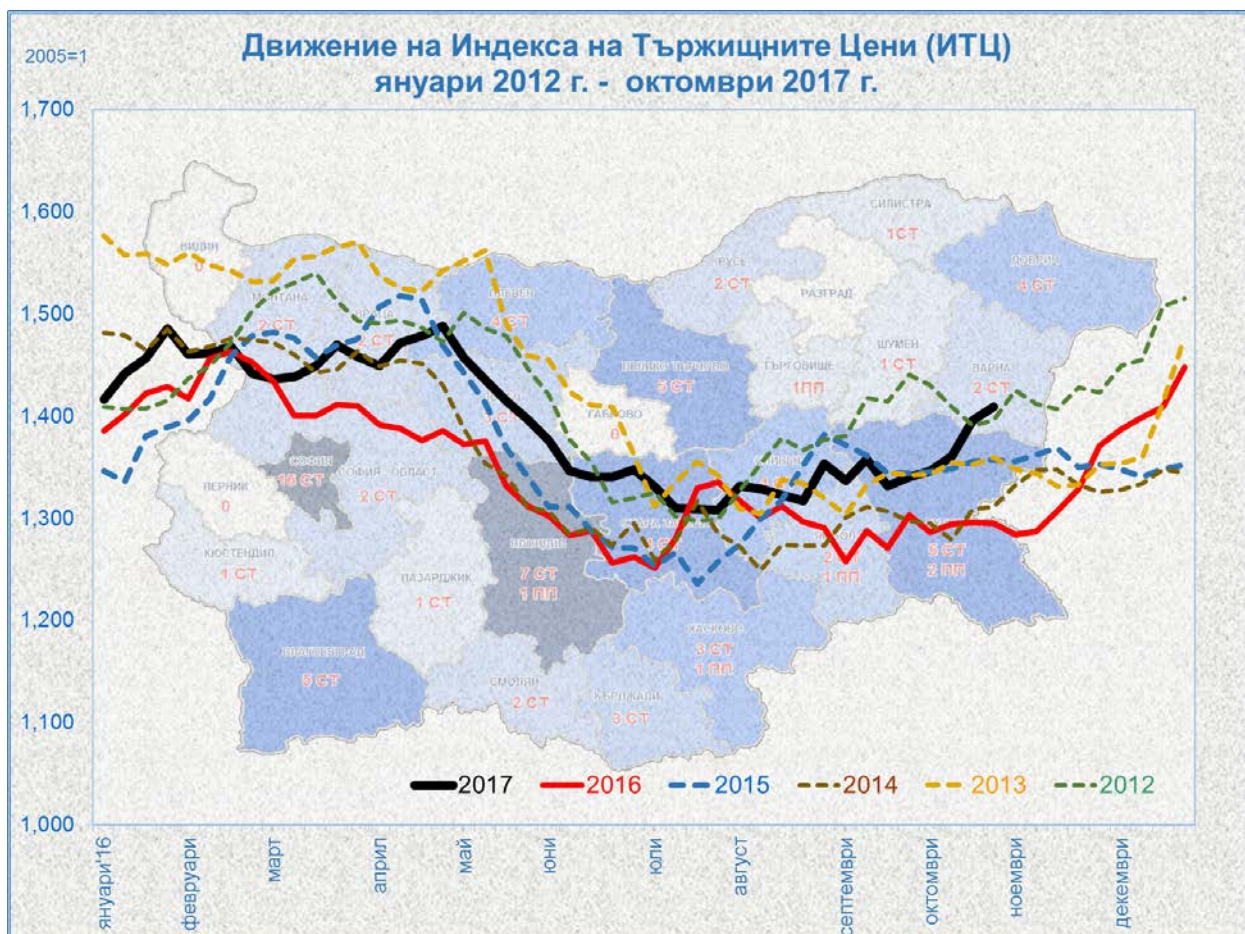
От началото на м. март трендът се обръща и кривата тръгва плавно на горе. В предпоследната седмица на месеца стойностите стъпват на ниво от 1.470 пункта, като покачването на индекса за този период е 2.4%. В края на месеца пазарът на храни, особено на плодовете и зеленчуците се успокоява, стойностите се понижават и кривата се стабилизира на ниво от 1.458 пункта.

От началото на м. април кривата на индекса на тържищните цени има слаб възходящ тренд и през последната седмица на месеца се стабилизира на ниво от 1.488 пункта, като повишението на стойностите спрямо края на м. март е около 2%. В сравнение със същия период на миналата година това ниво е по-високо с 5.5%.

От началото на м. май стойностите на индекса на тържищните цени започват да падат. Тенденцията се задържа през целия месец и през последната седмица кривата стъпва на ниво от 1,376 пункта. Понижението на стойностите спрямо началото на месеца е 7.5%. Спрямо същия месец на предходната година индексът се стабилизира на по-високо ниво, като повишението на стойностите на годишна база е 7.2%. (фиг. 67)

Фиг. 67

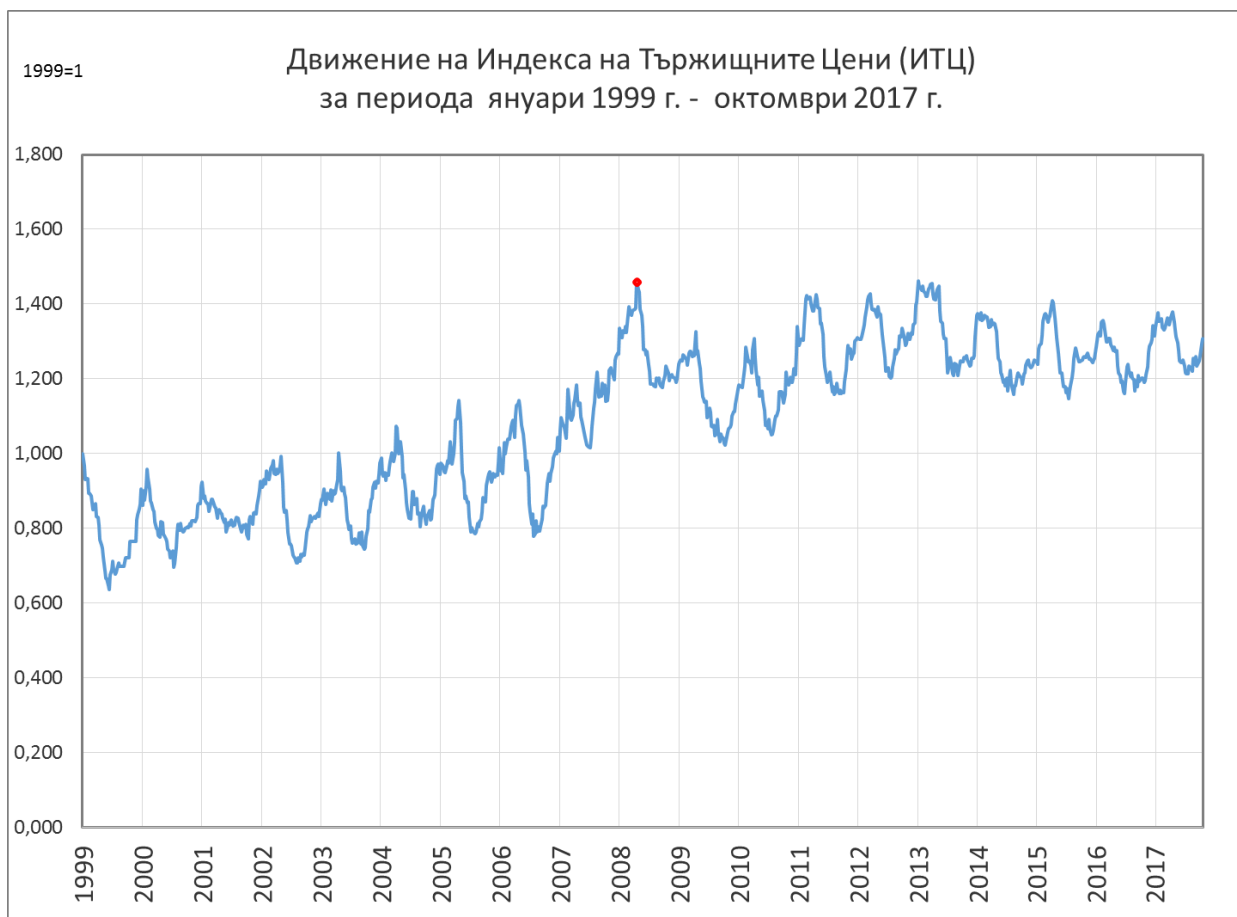
Фиг. 68

И през първата седмица на м. юни се запазва низходящият тренд при движението на кривата на индекса на тържищните цени. В края на периода кривата стъпва на ниво от 1.347 пункта, като понижението на стойностите на седмична база е 2%, а спрямо началото на месец май индексът бележи спад от 9.5%. От средата на м. юни се наблюдава стабилизиране на стойностите на индекса на тържищните цени, а през последната седмица има незначителен ръст. Слабото повишение на индекса през този период се дължи на повишението на цените на някои плодове, които са в края на сезона на производство и предлагане, както и на лекия ръст на цената на брашното и сиренето. През последната седмица на юни кривата стъпва на ниво от 1,348 пункта, като се доближава до нивото от началото на месеца. Средно месечните стойности на индекса през м. юни тази година спрямо същия месец на миналата годи са с 5% по-високи. През м. юли се наблюдава намаляване на стойностите на индекса на тържищните цени, което се дължи основно на сезонното поевтиняване на плодовете и зеленчуците, в съчетание със запазване на тенденцията на сравнително стабилни цени на хранителните стоки и месните произведения. През последните седмици на месеца стойностите на индекса се стабилизират и

стъпват на ниво от около 1,309 пункта, като понижението на индекса спрямо началото на месеца е 3%. В сравнение със същия период на предходната година кривата се стабилизира на по-ниско ниво. През м. юли 2016 г. се наблюдаваше нетипично покачване на стойностите, свързано с краткотрайното поскъпване на зеленчуците. След краткотрайно колебание в края на юли, от началото на м. август Индексът на тържищните цени се стабилизира и тръгва надолу. Отново в края на месеца има краткотрайно покачване на стойностите и кривата стъпва на ниво от 1.354 пункта. В сравнение със същия период на миналата година индексът е с близо 5% по-висок. По-високите стойности през тази година се дължат на покачването на цените на млечните произведения и на по-високите цени на някои зеленчуци.

След известно колебание нагоре, което беше отчетено пред последната седмица на август, в началото на септември стойностите на индекса на тържищните цени се стабилизират, което е в резултат на сравнително спокойния пазар на основните хранителни стоки и запазване на низходящите тенденции при движението на част от плодовете и зеленчуците. В края на седмицата индексът стъпва на ниво от 1.337 пункта, като спрямо последната седмица на август е отбелязан спад на стойностите от 1,2%. През първата половина на м. септември кривата има сравнително стабилен характер, като колебанията в двете посоки са незначителни. През следващата седмица стойностите стъпват на ниво от 1.332 пункта и в сравнение със същия период на миналата година се стабилизират на малко по-високо ниво. Повишението на индекса на годишна база е 2.5%. През м. септември кривата на ИТЦ има сравнително стабилен характер, като колебанията в двете посоки са незначителни. Средно месечните стойности на индекса през м. септември се доближават до стойностите през м. август, а спрямо същия месец на предходната година индексът се стабилизира на по-високо ниво, като покачването на годишна база е 4.8%.

От края на м. септември се наблюдава устойчива възходяща тенденция при движението на Индекса на тържищните цени, която е резултат от плавното сезонно покачване на цените на някои от плодовете и зеленчуците, както и от поскъпването на млечните произведения и яйцата. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1,4097 пункта, като повишението на стойностите спрямо края на септември е 5%. Отбелязан е ръст на годишна база от 12%. (фиг. 67)

Фиг. 69

В периода януари - октомври 2017 г. кривата на **Индекса на тържищните цени** следва тенденциите, наблюдавани от предходните години, като остава под нивото от 2012 г., стабилизира се малко над кривите от 2014 и 2016 г. и се доближава до нивото от 2013 и 2015 г. (фиг. 68)

Движението на ИТЦ в периода януари 1999 г. – октомври 2017 г. следва определени тенденции на силен ръст на стойностите през зимата и ниски нива през лятото. Най-високите стойности за този период индексът достига през зимата на 2008 г. (фиг. 69)

4. **Международни цени**

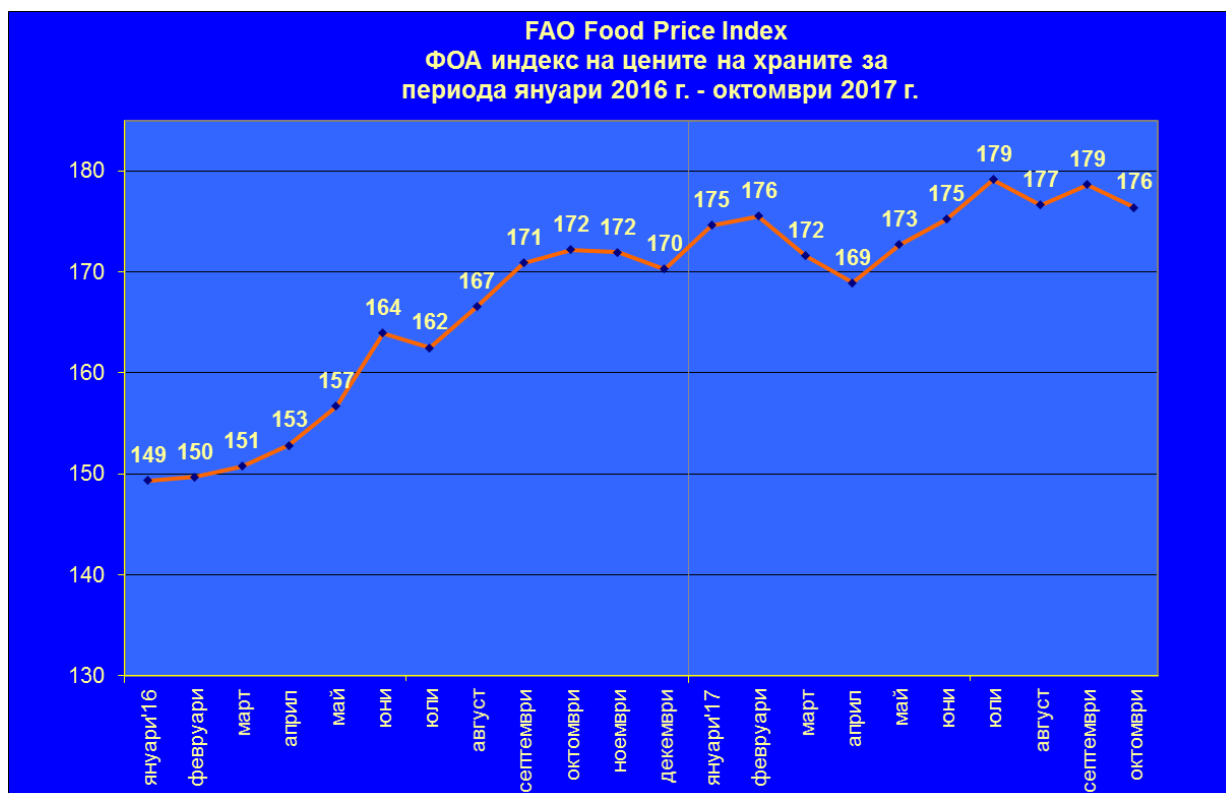
Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюктурата на международните пазари. Цените на стоки като олио, захар, брашно, ориз и др. са силно зависими от борсовите цените на тези стоки на големите световни и европейски стокови борси.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки. (фиг.70-73) През м.

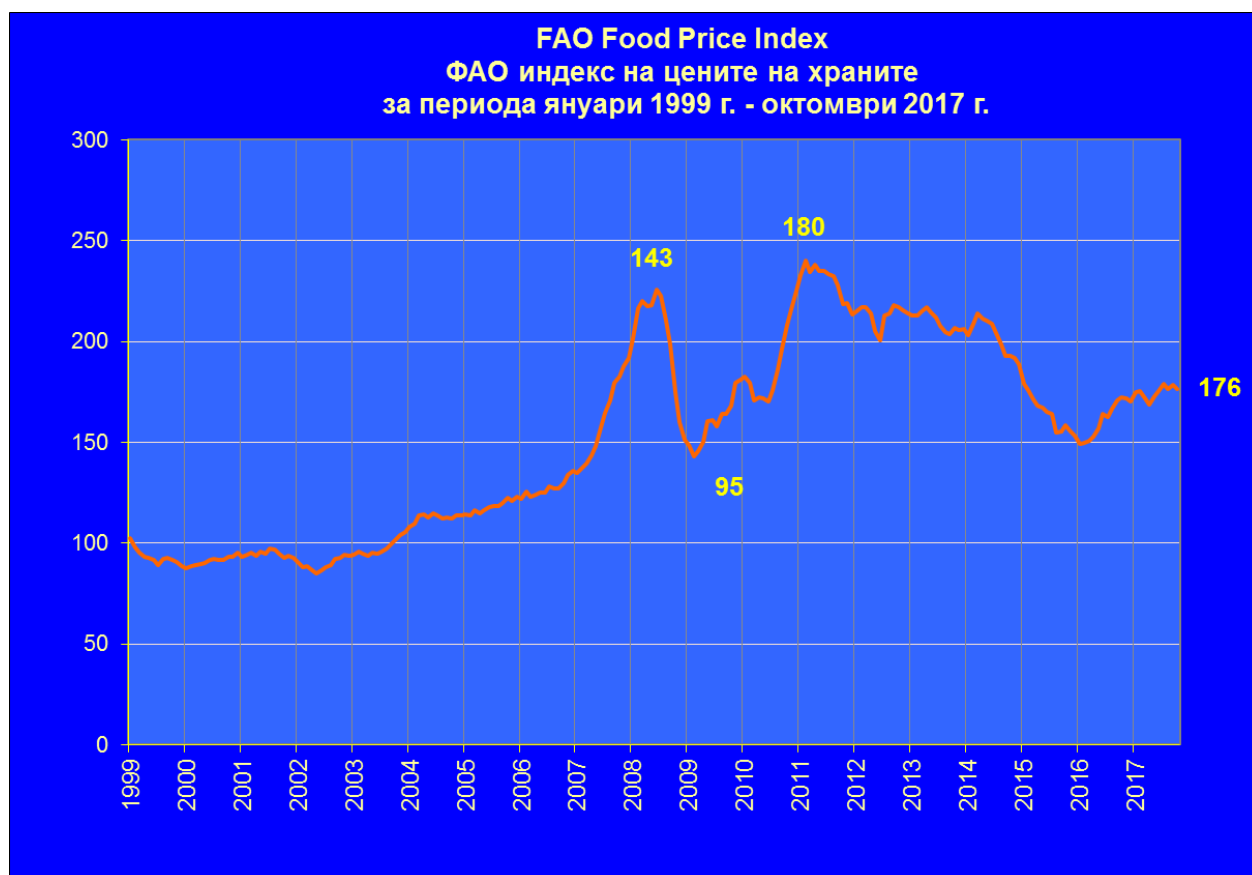
октомври 2017 г. средните стойности на Индекса на цените на храните на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (ФАО) са 176.4 пункта, като нивото е с 2.2 пункта (1.3%) по-ниско в сравнение с м. септември и все още с 4 пункта (2.4%) по-високо от м. октомври на миналата година. Независимо от устойчивият възходящ тренд на ФАО индекса през последните месеци, неговите стойности остават с 27% под историческия максимум от 240 пункта, достигнат през м. февруари 2011 г.

С изключение на цените на зърнените храни, цените на всички останали групи хранителни продукти бележат през м. октомври спад. (фиг.73)

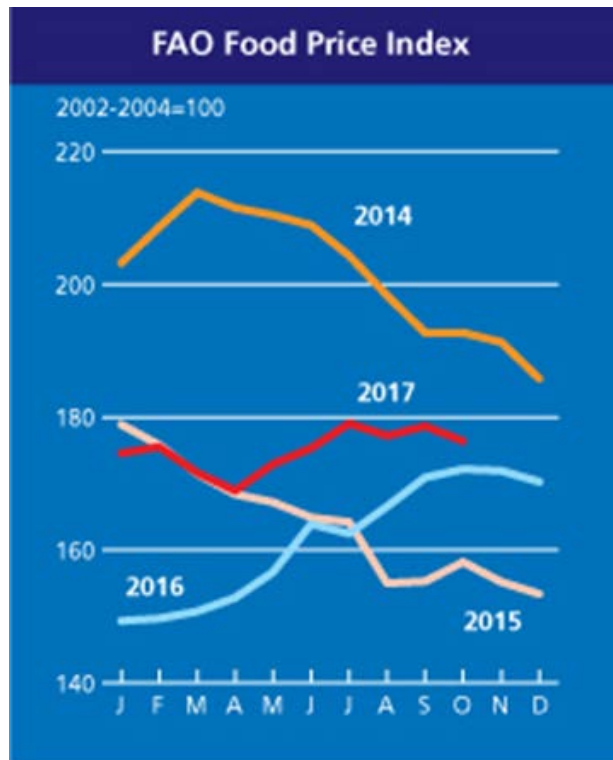
ФАО индексът на зърнените храни през месец октомври стъпва на ниво от 152.8 пункта, което е малко по-високо от септемврийските му стойности и с 10.5 пункта (7.4%) по-високо от м. октомври миналата година. Котировките на пшеницата като цяло остават по-ниски в резултат на предлагането на големите износители от Черноморския регион и от засилената конкуренция между всички износители. Цените на царевичата се покачиха леко в САЩ, докато в Южна Америка, в резултат на значителните количества, предлагани на пазара, цените се понижиха. В същото време цената на ориза остава стабилна през целия месец.

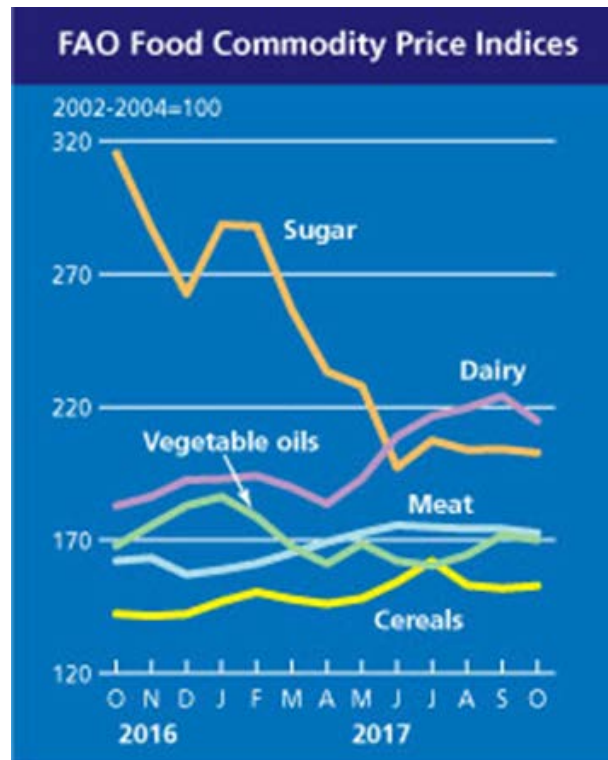
Фиг. 70

Фиг. 71

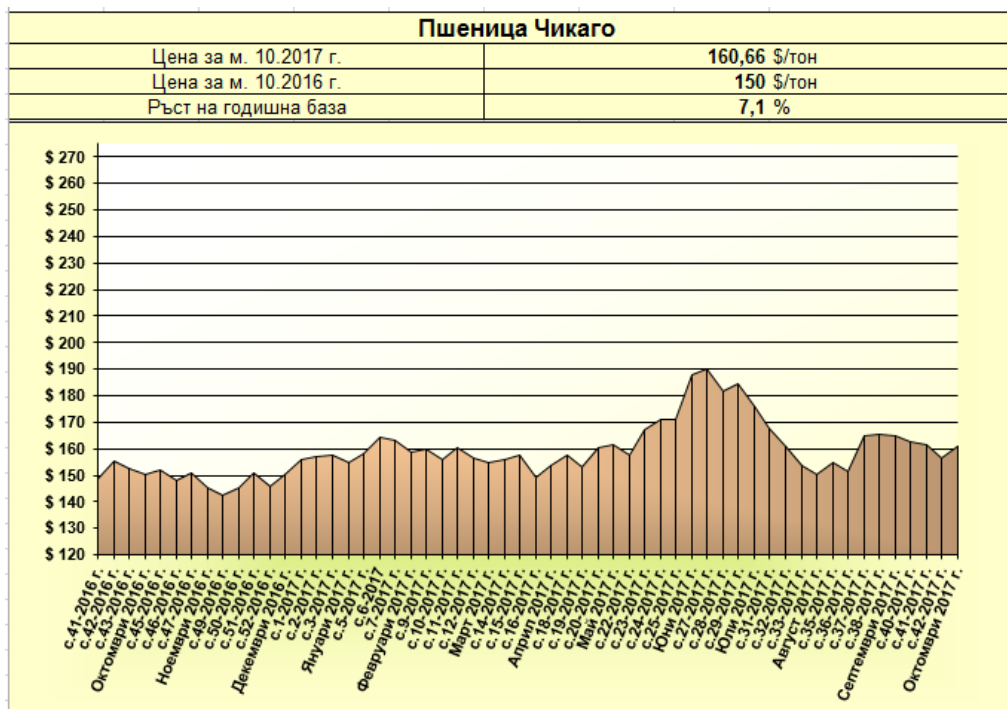
Фиг. 72

Фиг. 73

През м. октомври 2017 г. се наблюдава ръст на цената на **пшеницата** на стоковата борса в Чикаго, като средната цена за месеца е 160,66 \$/тон, а на годишна база отчетният ръст 7,1%. (фиг.74)

Наблюденията за последните години показват, че цената на пшеницата през м. август 2016 г. е на най-ниското ниво от 2007 г., а най-високите стойности за периода са регистрирани в началото на 2008 г. (фиг. 75)

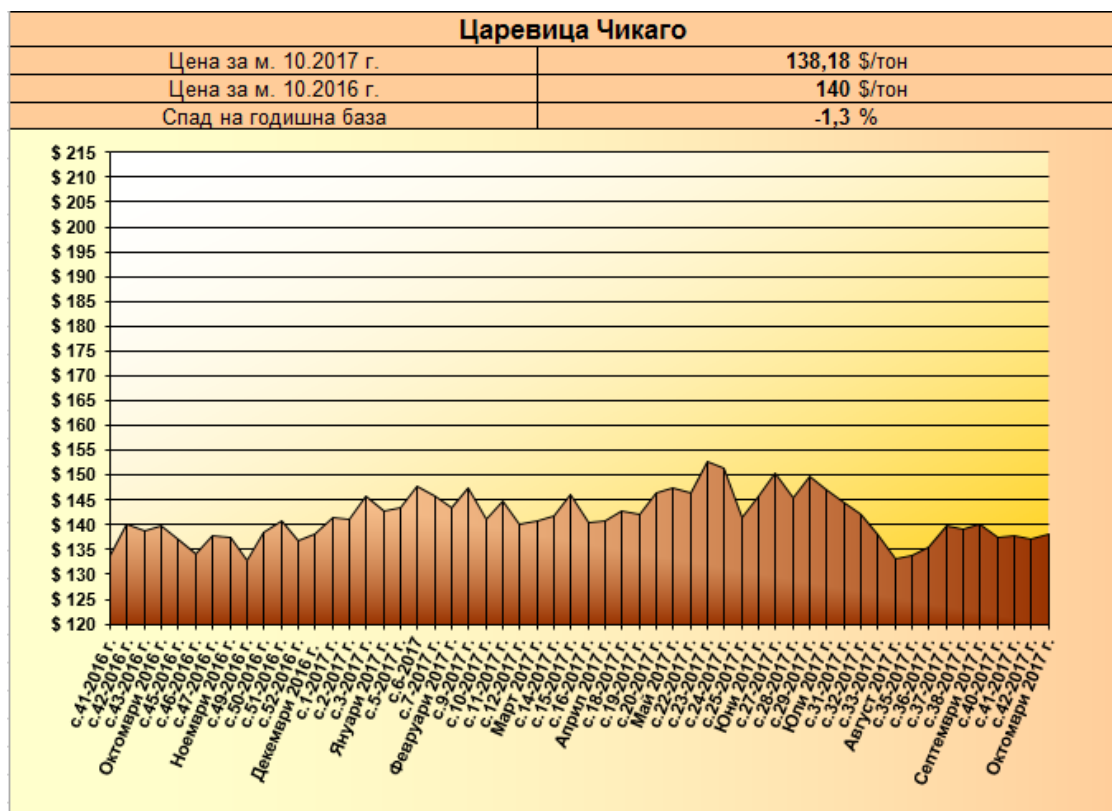

Фиг. 74

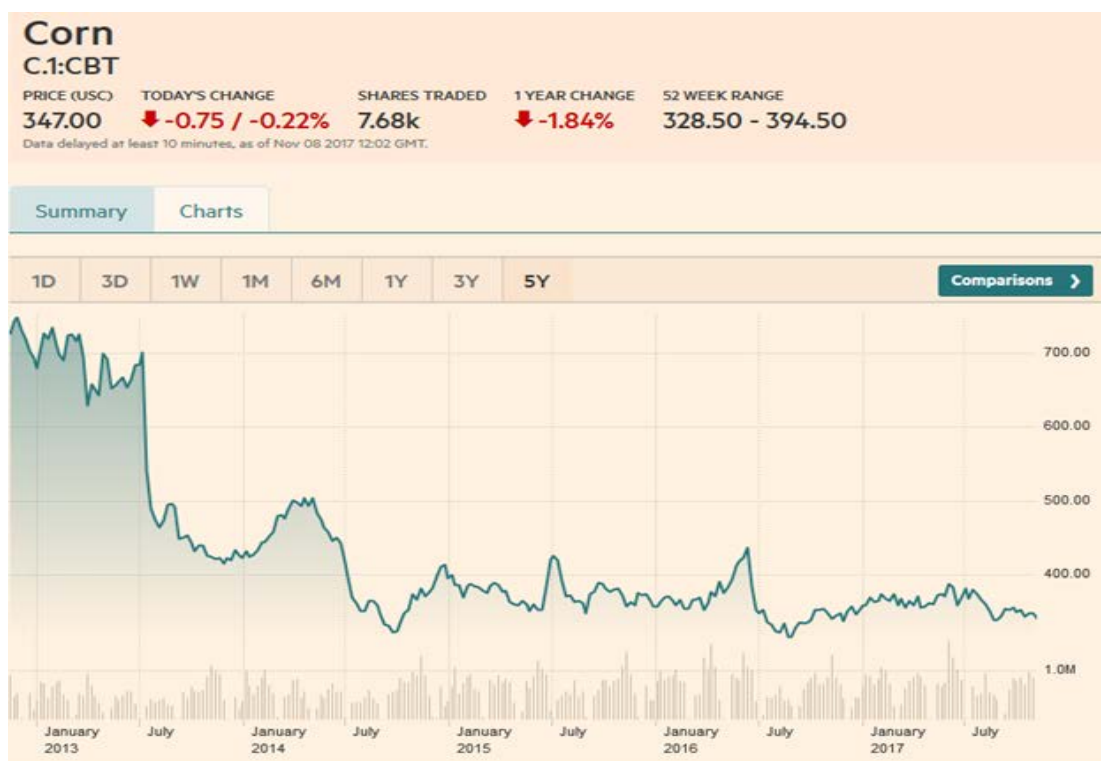
Фиг. 75 Цена на пшеницата на стоковата борса в Чикаго за периода 2013 –2017 г.

Цената на *царевицата* в Чикаго през м. октомври 2017 г. има спад на годишна база от 1.3% и се стабилизира на ниво от 138.18 \$/тон. (фиг.76)

Фиг. 76

Наблюденията за последните години показват, че цената на *царевицата* на стоковата борса в Чикаго е била най-ниска през лятото на 2016 г. , а най-висока през 2012 г. (фиг. 77)

Фиг. 77 Цена на *царевицата* на стоковата борса в Чикаго за периода 2013 –2017 г.

В периода 19 февруари – 24 март 2016 г. е отчетен значителен ръст на цената на **захарта** на Лондонската стокова борса, когато стойностите се покачват с 26%. След известен спад през втората половина на м. март, през м. април и май кривата отново тръгва нагоре. Наблюдаваният от м. април 2016 г. възходящ тренд при движението на цената на захарта на международния пазар се запазва и през септември, като през втората половина на месеца тенденцията се засилва и придобива стръмен характер. През м. октомври същата година кривата се стабилизира, но на високото ниво от м. септември. През м. ноември се наблюдава устойчив низходящ тренд, като цената на захарта на борсата в Лондон бележи спад за месеца от 11%. От края на м. декември се наблюдава обръщане на тренда и цената на Лондонската стокова борса започва да се покачва.

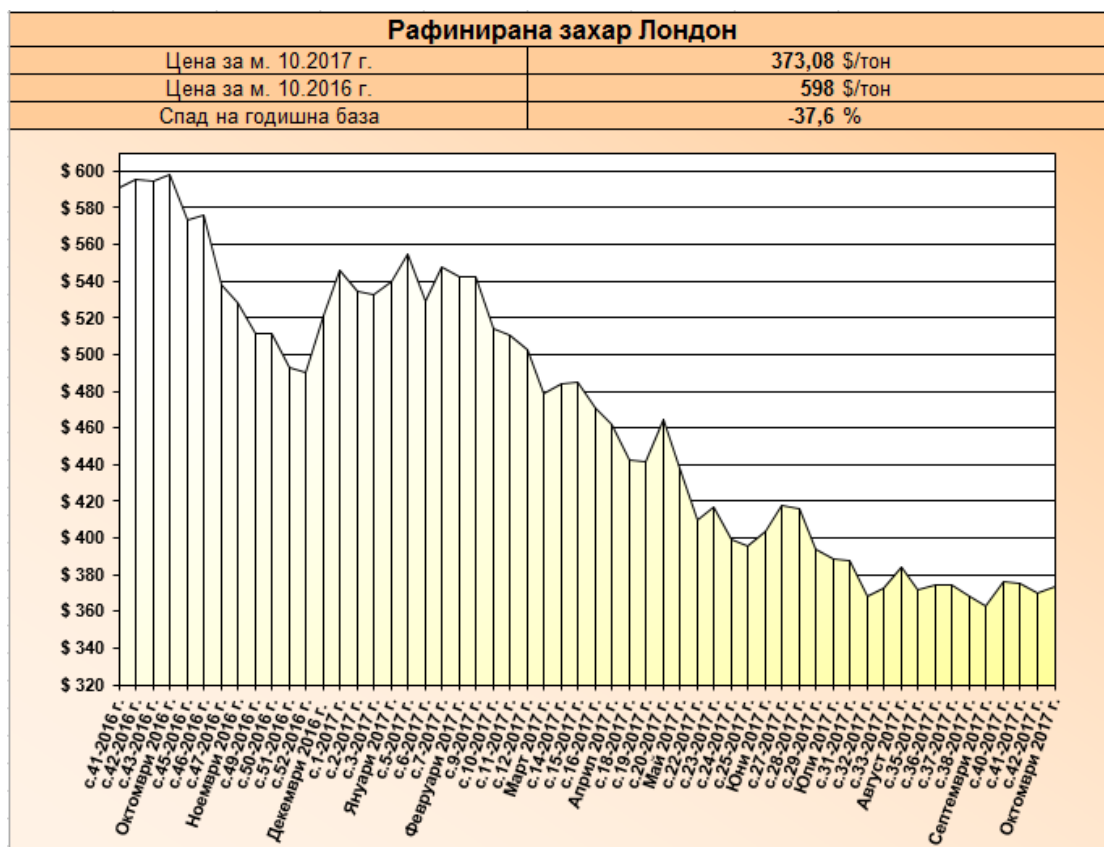
След стабилизиране на кривата в периода януари - средата на февруари 2017 г., се заражда трайна и устойчива низходяща тенденция, която с леки колебания в двете посоки се задържа и до момента. (фиг.83)

Въпреки наблюдаваният устойчив ръст на цената на захарта на международния пазар в периода средата на 2015 – средата на 2016 г. тя остава много под пиковите стойности от 2011 г., когато цената достигна исторически за последните 20 години стойности от 850 долара/тон.

След продължителния устойчив низходящ тренд на цената на захарта през цялата 2016 г., в началото 2017 г. тенденцията се обръща и започва покачване на стойностите, като тенденцията се запазва през първите два месеца на годината.

Следва отново спад на стойностите, който продължава до м. юли. След краткотрайно повишение на цената през лятото, през есента цената на захарта се стабилизира на ниво от около 360 \$/тон. (фиг. 79)

На годишна база е отчетен спад на цената на рафинираната захар на борсата в Лондон от 37.6%. (фиг. 78)

Фиг. 78

Средните стойностите на ФАО индекса на цената на захарта през м. октомври са 203 пункта, като е отчетен спад на месечна база от 1.4 пункта (0.7%). В сравнение със същия месец на миналата година стойностите са със 112 пункта (36%) по-ниски. (фиг.73)

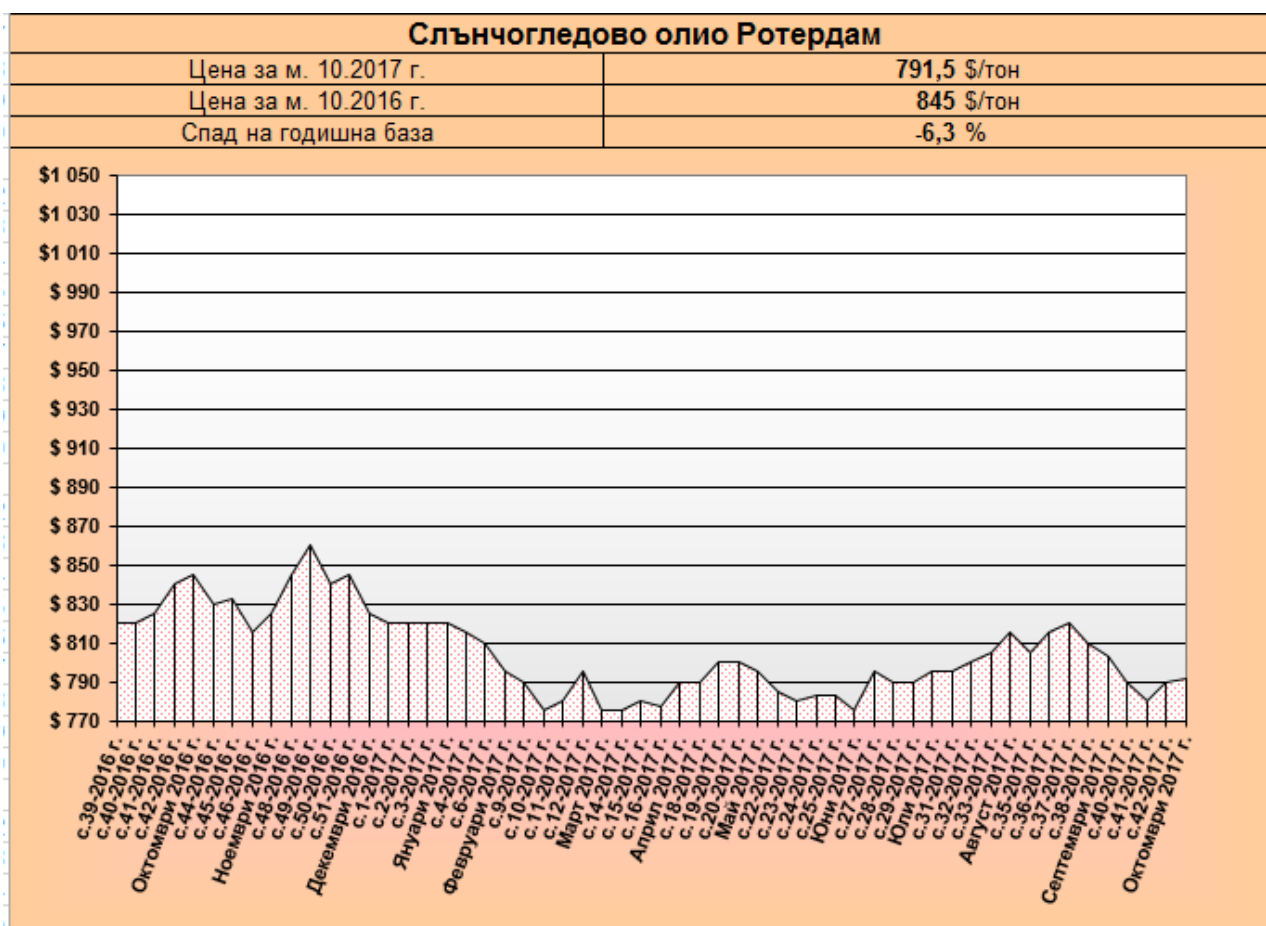
Фиг. 79 Цена на рафинирана захар на стоковата борса в Лондон за периода 2013 – 2017г.

Цената на нерафинираното **слънчогледово олио** на борсата в Ротердам през м. октомври 2017 г. стъпва на ниво от 791.5 \$/тон и бележи спад на годишна база от 6.3%. (фиг.80)

Като цяло през последните две години цената на слънчогледовото олио на международния пазар е стабилна, а от края на 2016 г. се наблюдава плавен и устойчив низходящ тренд.

В края на м. септември 2015 г. има краткотраен пик на стойностите, когато цената достига 1010 долара/тон.

Следва бързо спад, последван от устойчива тенденция на стабилизиране на кривата. (фиг.81)

Фиг.80

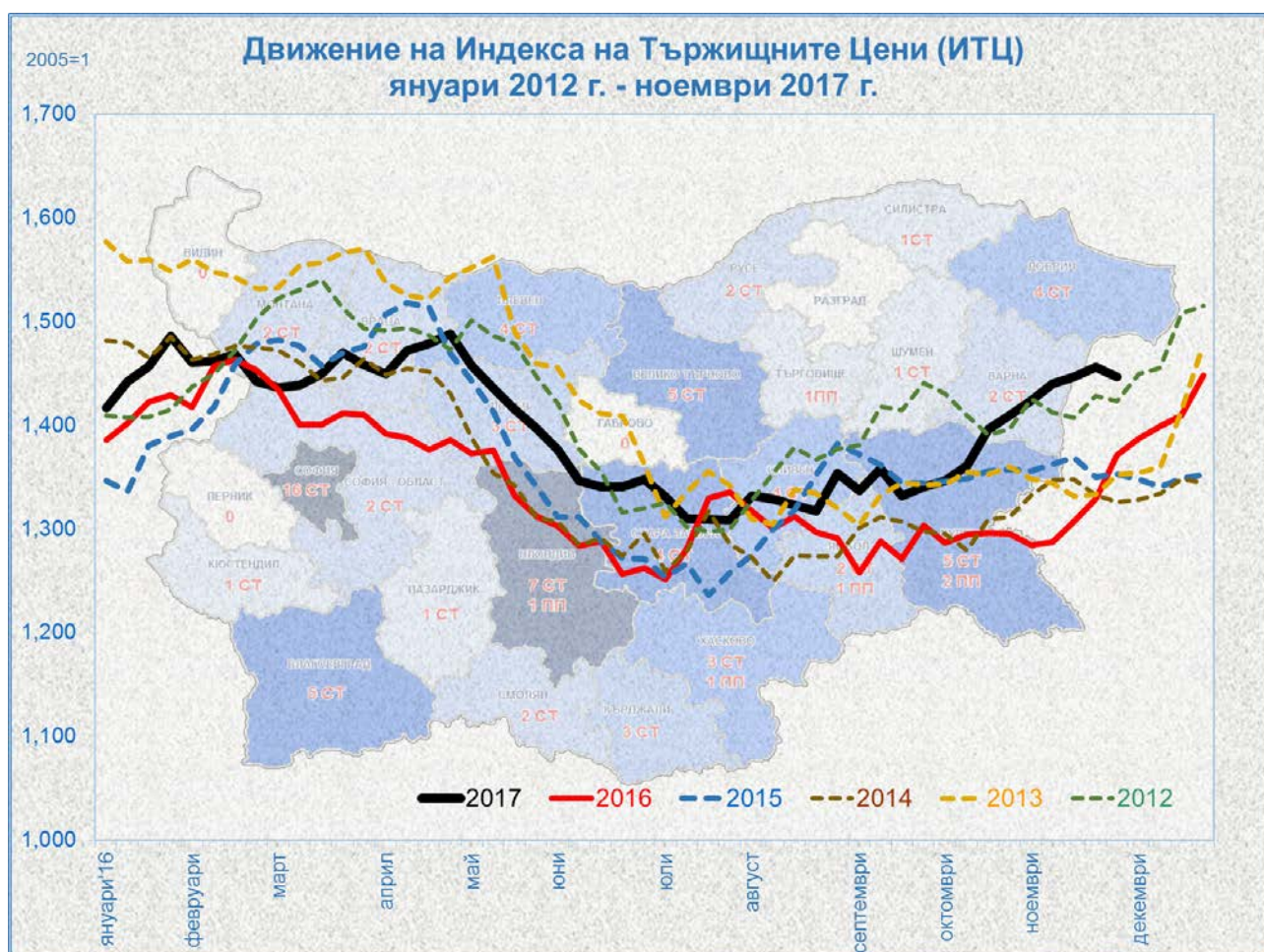

Фиг.81

С уважение,
ВЛАДИМИР ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДКСБТ

Месечен бюлетин

за цените на едро на хранителни продукти
на стоковите тържища в България

м. ноември 2017 г.

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

През месец ноември пазарът на храни остава сравнително спокоен и балансиран. Запазват се устойчивите тенденции на стабилни цени на основните хранителни стоки, наблюдавани от началото на годината.

През месеца се засилва низходящият тренд при цената на захарта и олиото. Цените на млечните произведения остават почти без промяна, като и цената на маслото се стабилизира, макар и на високото ниво от предходния месец.

През последната седмица на месец октомври започна поскъпване на яйцата, а през ноември кривата придоби стръмен характер. На **месечна база** цената им се покачи с 25%.

През месец ноември при цените на плодовете и зеленчуците се наблюдават характерните за сезона тенденции, обусловени от активния период на производство и предлагане на тези стоки. Поскъпване е отчетено при голяма част на зеленчуците и при плодовете.

За разлика от нашия пазар, на **международния пазар** е отчетен ръст на цената на захарта, който обаче до голяма степен е компенсиран от падането на цените на млечните продукти. Цените на месото и зърнените храни остават стабилни

На **годишна база** се наблюдават разнопосочни тенденции, като поскъпване спрямо същия период на предходната година има при млечните произведения, което е най-силно изразено при кравето масло. При месото и месните произведения трендът е преобладаващо низходящ. Най-голям ръст на годишна база е регистриран при цената на яйцата.

Наблюденията на годишна база на цените на зеленчуците и плодовете, показват разнопосочни тенденции, като ценовите колебания в двете посоки са 20-40%.

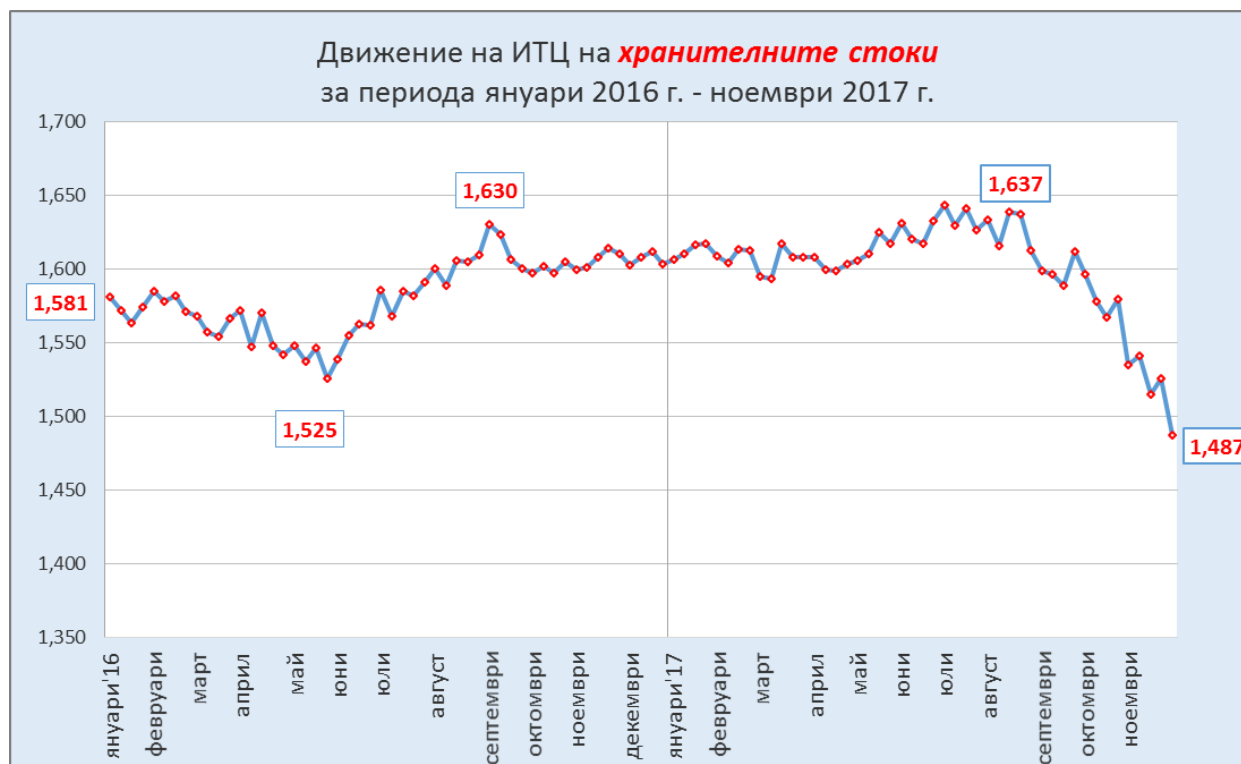
Ретроспективният анализ на движението на цените през месец ноември в **периода 2012 – 2017 г.** показва, че през тази година цените на хранителните продукти са около нивата спрямо същия месец на предходните две - три години. Цените на млечните продукти и на яйцата са по-високи спрямо предходния пет годишен период.

Тенденциите при движението на цените на зеленчуците са разнопосочни, в зависимост от конкретните метеорологични условия през м. ноември на шестгодишния период.

В периода януари – ноември 2017 г. кривата на **Индекса на тържищните цени** следва тенденциите, наблюдавани от предходните години, но от края на м. октомври минава над нивата от предходните пет години.

1. Хранителни стоки

Тенденциите при движението на цените на едро на хранителните стоки през м. октомври са разнопосочни. Ръст спрямо м. октомври е отбелязан при цената на яйцата (26%). Възходящият тренд при тях се засилва през месец ноември, а в края на периода цената се стабилизира, но на високото ниво от 0.30 лв./бр.(фиг.22) Запазва се тенденцията от предходните месеци на стабилизиране на цените на варивата и на ориза, като промяната на стойностите им на месечна база е $\pm 1-3\%$. При цената на захарта се запазва силният низходящ тренд, наблюдаван през последните месеци, а поевтиняването на месеча база е 8%. (фиг.16) С известни колебания в двете посоки цената на брашното се задържа около нивото от предходния месец, а при олиото се наблюдава поевтиняване, което спрямо предходния месец е 5%.(фиг.18)

Фиг. 1

Конструираният от Комисията групов Индекс на тържищните цени на хранителните стоки илюстрира общото относително изменение на цените на едро на хранителните стоки, които влизат в неговия състав¹. (фиг.1)

От средата на м. септември 2016 г. кривата на индекса има стабилен характер и с незначителни отклонения в двете посоки се движи на ниво от около 1.600 пункта. В началото на март 2017 г. има известни колебания, но те са в пренебрежимо малки граници. От м. май се наблюдава известен възходящ тренд, който се запазва и през следващите два месеца. През м. юли и август кривата се стабилизира на ниво от около 1.630 пункта, като остава над стойностите от същия месец на предходната година. Покачването на индекса на хранителните стоки през тези два месеца се дължи на поскъпването на ориза, брашното и яйцата. От края на м. август до края на ноември кривата има устойчив низходящ тренд в резултат на трайното поевтиняване на олиото, захарта, брашното и варивата. Средно месечните стойности на индекса тази година са значително под нивото от предходната година, а намалението на годишна база е 5.3%

През м. ноември кривата на индекса бележи спад, като средно месечните стойности са с 3.7% по-ниски спрямо м. октомври. Понижението на индекса се дължи на продължаващия спад на цената на захарта и олиото и стабилизирането на цените на варивата. В края на месеца стойностите стъпват на ниво от 1.487 пункта, което е със 7.4% по-ниско спрямо същия период на миналата година. (фиг. 1)

Наблюденията от предходните години показват, че най-високи стойности индексът на хранителните стоки е имал през 2008 г., 2011 г. и 2012 г., когато се наблюдаваше повишаване на цените на голяма част от основни хранителни стоки. (фиг. 2)

¹ Този индекс отразява цените на следните стоки: захар, фасул, ориз, леща, брашно и олио

Фиг. 2

През месец ноември цените на **млечните произведения** се стабилизираха. Цената на маслото достигна пикови стойности от 2.35 лв./бр. през първата седмица на месеца. През следващите седмици стойностите спряха да растат и кривата се стабилизира на това ниво. Поскъпването на месечна база е 5%. Повишението на цената на кравето масло започва от м. април и през следващите месеци има устойчива възходяща тенденция. Поскъпването на маслото от пролетта до края на есента е 70%.

Цените на останалите млечни продукти остават стабилни и се задържат около нивата от предходния месец. (табл. 1, фиг.11,38-43)

Наблюденията от предходни години показват, че при движението на цените на млечните произведения се наблюдават определени сезонни тенденции, изразяващи се в по-високи есенно-зимни стойности и спад на цените през пролетта и лятото. През последните три – четири години тези сезонни колебания са все по-слабо изразени.

От началото на есента на 2016 г. се наблюдава известна възходяща тенденция при движението на цената на млечните произведения. При кравето сирене и при маслото тази тенденция се запазва и през първите месеци на настоящата година. Кривата на цената на овчето сирене през зимните месеци има низходящ тренд, а в периода март – април се наблюдава покачване на цената.

Следва стабилизирание на стойностите, но на високото ниво от началото на април. И при цената на кашкавала се наблюдава възходящ тренд през м. август и септември на настоящата година. През октомври и ноември възходящият тренд се засилва.

Движението на кривата на Индекса на Тържищните Цени на млечните произведения се обуславя от движението на цените на стоките, които влизат в неговата структура² .(фиг.3)

Фиг. 3

През 2016 г. кривата на ИТЦ на млечните произведения следва типичните за тези стоки тенденции. През м. януари 2017 г. се запазва наблюдаваният от декември лек възходящ тренд на стойностите, което се дължи на поскъпването на сиренето и кравето масло. През февруари стойностите се стабилизират и се наблюдава лек низходящ тренд, но остават над нивото от същия месец на предходната година. През пролетта и лятото кривата запазва плавна и устойчива тенденция нагоре, а през м. юли кривата придобива стръмен характер. Върху движението на индекса през този период най-силно рефлектира покачването на

² Стоките, които влизат в структурата на този индекс са сирене – краве и овче, кашкавал "Витоша" и краве масло

цената на кравето масло. Стойностите през м. юли се покачват значително и кривата стъпва на ниво от 1.777 пункта. Повишението на стойностите на месечна база е близо 2%, а на годишна база то е съответно 6.5%. Устойчивият възходящ тренд се запазва и през м. август, като кривата придобива по-стръмен характер. В края на месеца стойностите на индекса стъпват на ниво от 1.812 пункта, което в сравнение със същия период на предходната година е с 8% по-високо. С изключение на цената на маслото, при останалите млечни произведения се наблюдава известно стабилизиране през м. септември, макар и на високото ниво от м. август. В резултат на това кривата на индекса с леки отклонения в двете посоки има стабилен характер. В края на месеца стойностите на индекса стъпват на ниво от 1.821 пункта, което в сравнение със същия период на предходната година е с 9% по-високо. През м. октомври се запазва възходящата тенденция, която е обусловена основно от покачването на цената на маслото. Средномесечните стойности на индекса през октомври са с 1.3% по-високи спрямо предходния месец, а в сравнение със същия месец на миналата година стойностите са с 9% по-високи. През м. ноември кривата придобива стръмен характер и през последната седмица стъпва на ниво от 1.898 пункта. Покачването на този индекс за периода юли - ноември е близо 10%.(фиг.3)

Ретроспективният анализ на цените на млечните произведения показва, че индексът на тази група стоки е най-висок в началото на 2014 г. Рязък скок на стойностите беше наблюдаван през лятото на 2007 г. и през 2010 г. В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на индекса на млечните продукти имаше устойчив възходящ тренд. Въпреки покачването на индекса през последните месеци на 2016 г., през първите десет месеца на настоящата година, стойностите остават под пиковите нива от 2014 г. През м. ноември стойностите на индекса минават над нивото от 2014 г. и достигат пикови стойности за последните 10 години. (фиг. 4)

Фиг. 4

Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки.

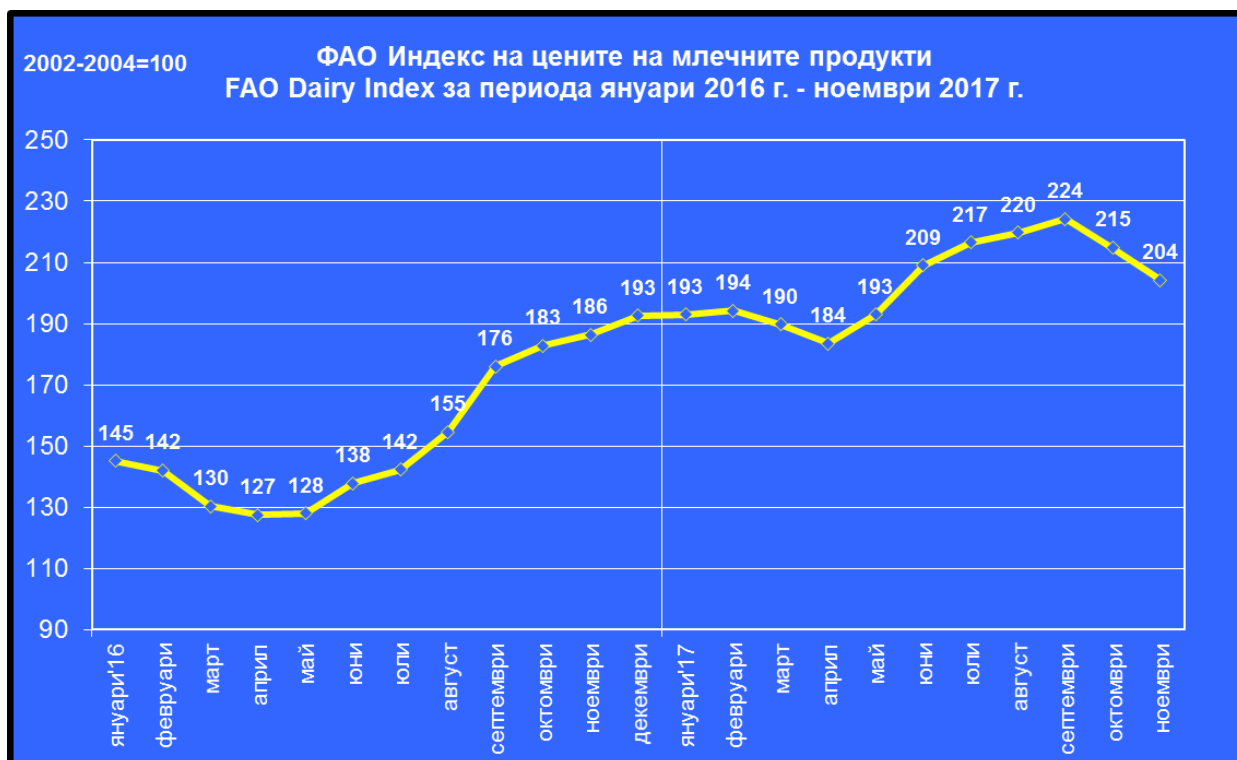
Стойностите на ФАО³ индекса на млечните продукти⁴ на международните цени продължават да се понижават вече втори месец и през ноември стъпват на ниво от 204.2 пункта, което е с 10.6 пункта (4.9%) по-ниско от нивото през м. октомври. Въпреки това обаче индексът все още е с 9.6% по-висок от ноемврийските стойности през 2016 г. и със 71,2 пункта по-нисък от пиковите стойности през м. февруари 2014 г. Котировките на световните цени на маслото, сиренето и сухото мляко спадат, тъй като ръстът на производство на мляко във всички водещи страни производителки доведе до по-голямо предлагане. (фиг.5)

В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на ФАО индекса на млечните продукти имаше устойчив въходящ тренд и през м.февруари 2014 г. достига пиковите си за последните години стойности. Следва почти двугодишен

³ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations, Организация за прехрана и земеделие на ООН

⁴ FAO Index of International Prices of Selected Dairy Products

низходящ тренд. Тенденцията се обръща през 2016 г, а в началото на 2017 г. се стабилизира и от м. март се наблюдава спад на стойностите. Трендът отново се обръща през април, за да достигне през септември максималните за последните три години стойности. През м. октомври за първи път от пролетта на тази година е регистриран спад на индекса, който продължава и през м. ноември, като стойностите стъпват на ниво от 204 пункта.(фиг.6)

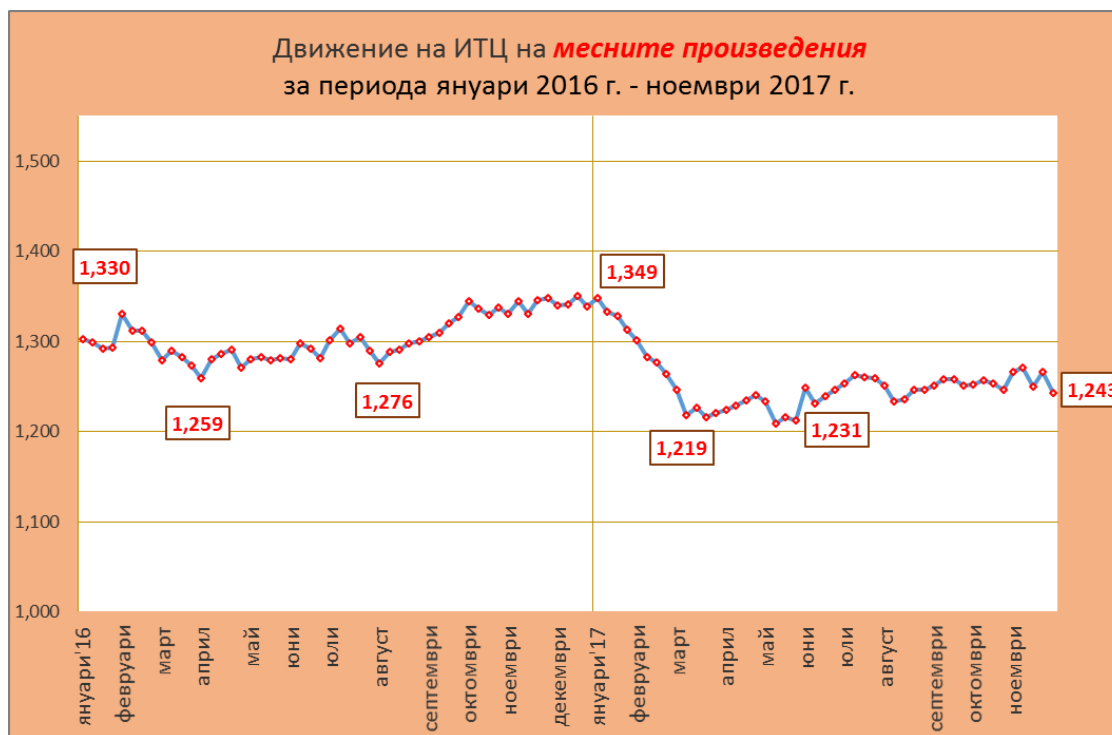
Фиг. 5

Фиг. 6

Стойностните колебания на цените на **месото и месните произведения** през м. ноември спрямо предходния месец са в диапазона $\pm 1-4\%$. Поевтиняване на месечна база с 4% е отчитено при цената на пилешкия бут. Незначителни колебания нагоре на месечна база в диапазона 2–4 % има при кренвиршите и трайния салам. Тенденциите при цените на рибите са преобладаващо низходящи, като колебанията надолу са в диапазона 1-3%. (табл. 1, фиг.11,28-37)

ИТЦ на **месото, месните произведения и рибата**⁵ е относителен измерител на общото състояние на пазара на едро на този вид хранителни стоки. С най-голямо тегло в тази група е цената на пилешкото месо. (фиг. 7,8) Индексът на месото и месните произведения от началото на тази година има устойчив низходящ тренд, което се дължи на поевтиняването на месните произведения. В края на м. февруари този индекс стъпва на ниво от 1.264 пункта и спадът на стойностите му спрямо началото на годината е 6.3% През м. март стойностите се стабилизират на ниското ниво от м. февруари, а през м. април трендът се обръща и кривата придобива плавен възходящ тренд. Повишението на индекса през този период се дължи на покачването на цените на свинското месо, пилешките разфасовки и някои месни произведения. През м. май стойностите отново се стабилизират, но през втората половина на юни кривата леко тръгва нагоре. В периода юли - ноември кривата се стабилизира на 1.250 пункта. През последната седмица на ноември индексът стъпва на ниво от 1.243 пункта.

Фиг. 7

⁵ В структурата на индекса влизат стоките: пиле, колбаси малотрайни и шлеков салам; кренвирши; кайма и риба (скуприя).

В периода 2006 – 2008 г. индексът на тази стокова група имаше устойчив възходящ тренд. През следващите години кривата следва разнопосочни тенденции. През 2014 г. стойностите трайно се движат надолу, а през 2015 и 2016 г. индексът се стабилизира на ниво от около 1.300 пункта.

През първите три месеца на 2017 г. се наблюдава рязък спад на стойностите, което се дължи на поевтиняването на месото и някои месни произведения. През следващите месеци на годината кривата има стабилен характер и стойностите се движат в тесен диапазон от 1.20 – 1.25 пункта, като остават много под нивото от същия период на 2016 г. (фиг. 8)

Фиг. 8

Анализът по данни на ФАО⁶ за състоянието на пазара на месо през последните години показва, че от 2009 г. цените на месните продукти започват да растат, като плавната възходяща тенденция се запазва до пролетта на 2011 г. Следва стабилизиране на кривата, като тенденцията се запазва в началото 2014 г, но стойностите остават на високото ниво от 2011 г. От средата на 2014 г. се заражда устойчив низходящ тренд, който продължава до м. март 2016 г. През м. април 2017 г. индексът стъпва на ниво от 166.6 пункта, което е с 2.8 пункта (1.7%)

⁶ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

по-високо в сравнение с м. март. През м. юни индексът на месата се стабилизира на ниво от 175.2 пункта, което е с 3.2 пункта (1.8%) по-високо от м май. През месеците май и юни зародилата се от началото на годината тенденция на плавно покачване на стойностите се запазва. През м. юли индексът е 175.1 пункта, като стойностите са почти без промяна спрямо предходния месец. В сравнение със същия месец на миналата година индексът е с 8.2% по-висок, но е със 17.4% по-нисък от пиковите стойности, достигнати през м. август 2014 г.

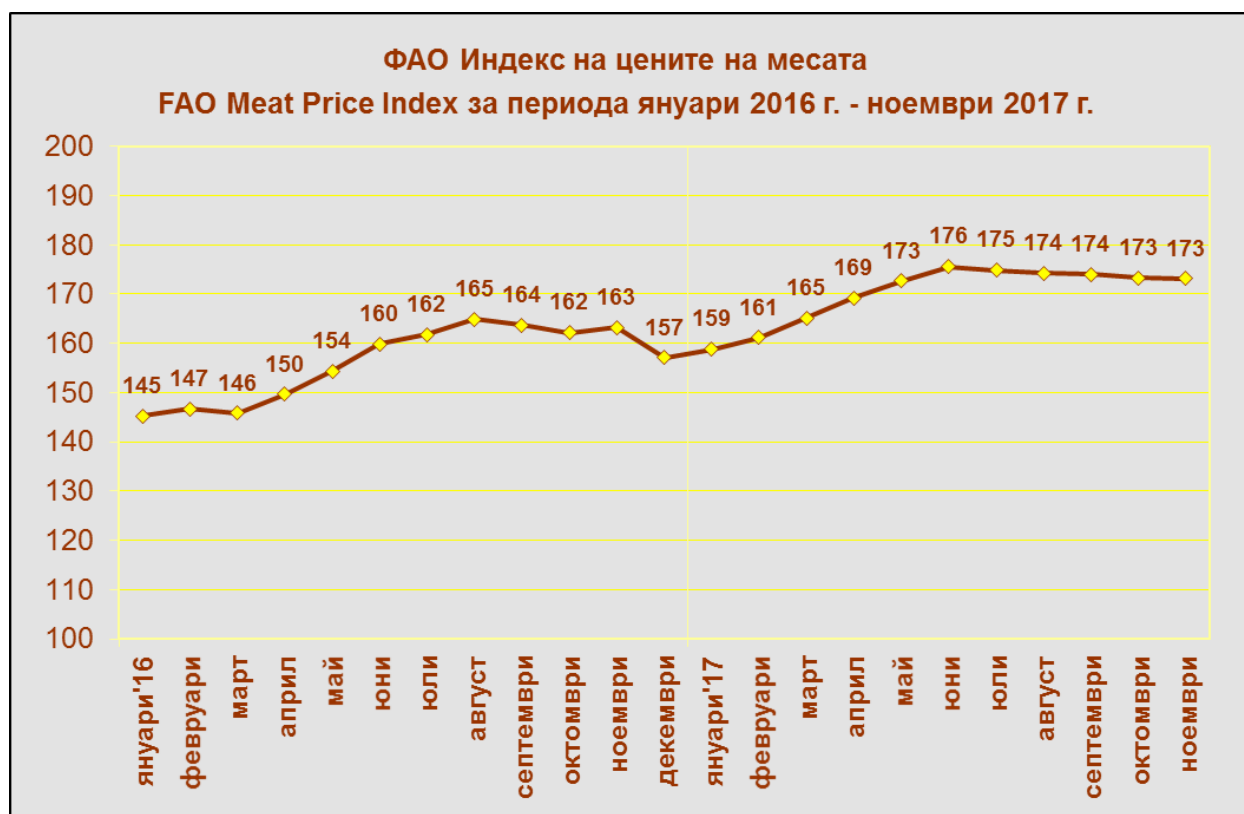
През м. август ФАО индексът на месото стъпва на ниво от 172.4 пункта, което е с 2.1 пункта (1.2%) под нивото от м. юли. Стойностите на индекса са с 8.5% по-високи от нивото от през м. януари тази година, но е с 18.7% по-ниски от пиковото ниво от м. август 2014 г. Докато международните цени на говеждото месо се понижиха, цените на агнешкото и пилешкото месо останаха стабилни. Понижението на котировките на говеждото месо се дължи на увеличения износ от Австралия, а също и от очакванията за увеличено предлагане на месо в САЩ. При увеличеното търсене на агнешко, свинско и пилешко месо, предлагането на тези меса от основните региони – производители като цяло е достатъчно.

Средно месечните стойности на този индекс през м. септември са 173.2 пункта, като се задържат на нивото от предходния месец, а спрямо същия месец на предходната година е с 9.5 пункта (5.8%) по висок. През месеца покачването на международните цени на агнешкото компенсира намалението на котировките на свинското месо, а цените на говеждото и пилешкото месо останаха почти без промяна. Цените на агнешкото месо се покачиха във връзка с голямото импортно търсене, особено от страните на Близкия изток и Юго-Източна Азия, а така също и във връзка със запазването на ограниченото предлагане в Океания. В същото време цените на свинското месо леко се понижиха, свързано с увеличените доставки от Бразилия. Цените на говеждото и пилешкото месо се задържаха в резултат на достатъчното предлагане.

През м. октомври средно месечните стойности на този индекс са 172.7 пункта, което е с 1.6 пункта (0.9%) по-ниско от септемврийските стойности, като се запазва започналата през м. юли тази година тенденция на умерен спад на индекса. Международните цени на свинското и агнешкото месо през октомври се намалиха, цените на говеждото се покачиха, а цената на пилешкото месо остана стабилна. Силната конкуренция между износителите и слабото търсене от страна на вносителите, наблюдавано през последните месеци доведе до намаляване на цената на свинското месо. Цената на говеждото месо, обаче продължава да расте

вече трети месец в резултат на ограниченото предлагане от Океания. Сезонният ръст на доставките на агнешко месо в Океания понижи цената му, а пазарът на пилешко месо остана балансиран.

Средно месечните стойности на индекса през м. ноември са 173.2 пункта, като се задържат на нивото от предходния месец. Устойчивият спад на котировките на свинското месо продължава трети месец, което се дължи на намаленото търсене, съчетано с големи количества износ. Аналогично вече втори пореден месец намаляват котировките на агнешко месо, поради продължаващото увеличаване на предлагането на това месо от страните на Океания. В същото време цените на говеждото месо се покачват поради ограниченото предлагане на пазарите на страните в същия район. Цените на пилешкото месо през месеца остават стабилни. (фиг. 9, 10)

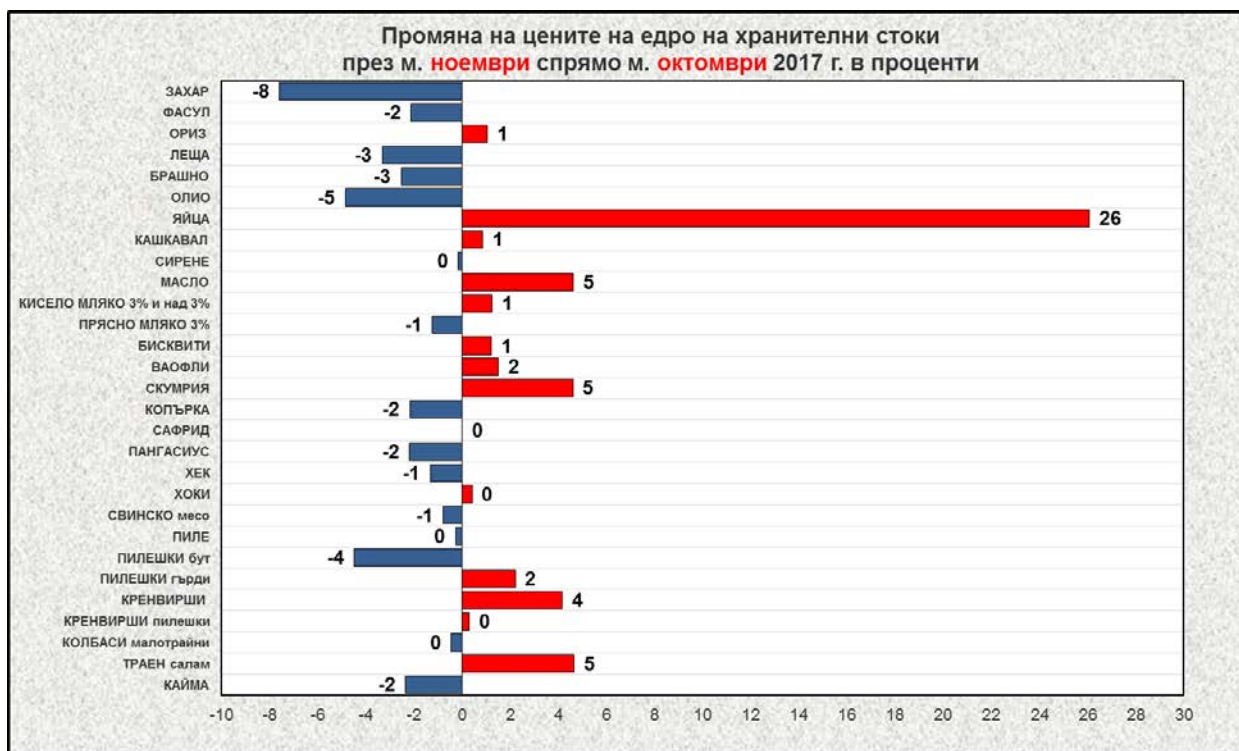
Фиг.9

Фиг.10

Таблица 1

СТОКА	октомври'17	ноември'17	промяна в %	промяна в лв.	ноември'16	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЗАХАР	1,45	1,34	-7,6	-0,11	1,56	-14,1	-0,22
ФАСУЛ	3,32	3,25	-2,1	-0,07	3,17	2,5	0,08
ОРИЗ	1,87	1,89	1,1	0,02	1,94	-2,6	-0,05
ЛЕЩА	3,02	2,92	-3,3	-0,10	3,02	-3,3	-0,10
БРАШНО	0,79	0,77	-2,5	-0,02	0,79	-2,5	-0,02
ОЛИО	2,06	1,96	-4,9	-0,10	2,10	-6,7	-0,14
ЯЙЦА	0,23	0,29	26,1	0,06	0,17	70,6	0,12
КАШКАВАЛ	10,46	10,55	0,9	0,09	9,75	8,2	0,80
СИРЕНЕ	6,07	6,06	-0,2	-0,01	5,37	12,8	0,69
МАСЛО	2,16	2,26	4,6	0,10	1,37	65,0	0,89
КИСЕЛО МЛЯКО 3% и над 3%	0,80	0,81	1,3	0,01	0,72	12,5	0,09
ПРЯСНО МЛЯКО 3%	1,62	1,60	-1,2	-0,02	1,60	0,0	0,00
БИСКВИТИ	1,64	1,66	1,2	0,02	1,58	5,1	0,08
ВАОФЛИ	2,63	2,67	1,5	0,04	2,40	11,3	0,27
СКУМРИЯ	3,69	3,86	4,6	0,17	3,82	1,0	0,04
КОПЪРКА	2,31	2,26	-2,2	-0,05	2,20	2,7	0,06
САФРИД	3,20	3,20	0,0	0,00	3,03	5,6	0,17
ПАНГАСИУС	3,67	3,59	-2,2	-0,08	3,85	-6,8	-0,26
ХЕК	5,33	5,26	-1,3	-0,07	5,13	2,5	0,13
ХОКИ	4,80	4,82	0,4	0,02	5,19	-7,1	-0,37
СВИНСКО месо	6,38	6,33	-0,8	-0,05	6,75	-6,2	-0,42
ПИЛЕ	3,75	3,74	-0,3	-0,01	3,74	0,0	0,00
ПИЛЕШКИ бут	2,91	2,78	-4,5	-0,13	2,94	-5,4	-0,16
ПИЛЕШКИ гърди	7,21	7,37	2,2	0,16	7,21	2,2	0,16
КРЕНВИРШИ	4,56	4,75	4,2	0,19	4,39	8,2	0,36
КРЕНВИРШИ пилешки	3,30	3,31	0,3	0,01	3,29	0,6	0,02
КОЛБАСИ малотрайни	4,36	4,34	-0,5	-0,02	4,62	-6,1	-0,28
ТРАЕН салам	7,72	8,08	4,7	0,36	9,37	-13,8	-1,29
КАЙМА	4,69	4,58	-2,3	-0,11	4,61	-0,7	-0,03

Фиг. 11

Спрямо същия месец на миналата година при цените на едро на по-голяма част от хранителните стоки се наблюдава низходящ тренд. (табл. 1, фиг. 12)

От началото на 2015 г. кривата на цената на захарта има плавен и траен възходящ тренд, който се запазва и през първите осем месеца на 2016 г. В периода септември 2016 г – април 2017 г. кривата на цената на захарта се стабилизира, но на високото ниво от м. август 2016 г. След краткотраен спад на цената, в периода април - май има лек възходящ тренд. Следва отново стабилизиране на ниво от около 1.60 лв./кг. От края на август се наблюдава спад на цената на захарта, което се запазва като тенденция и през следващите месеци, като през октомври и ноември тенденцията се засилва. Намалението на средно месечните стойности през ноември 2017 г. спрямо същия месец на предходната година е 14%.(фиг. 12,16,17)

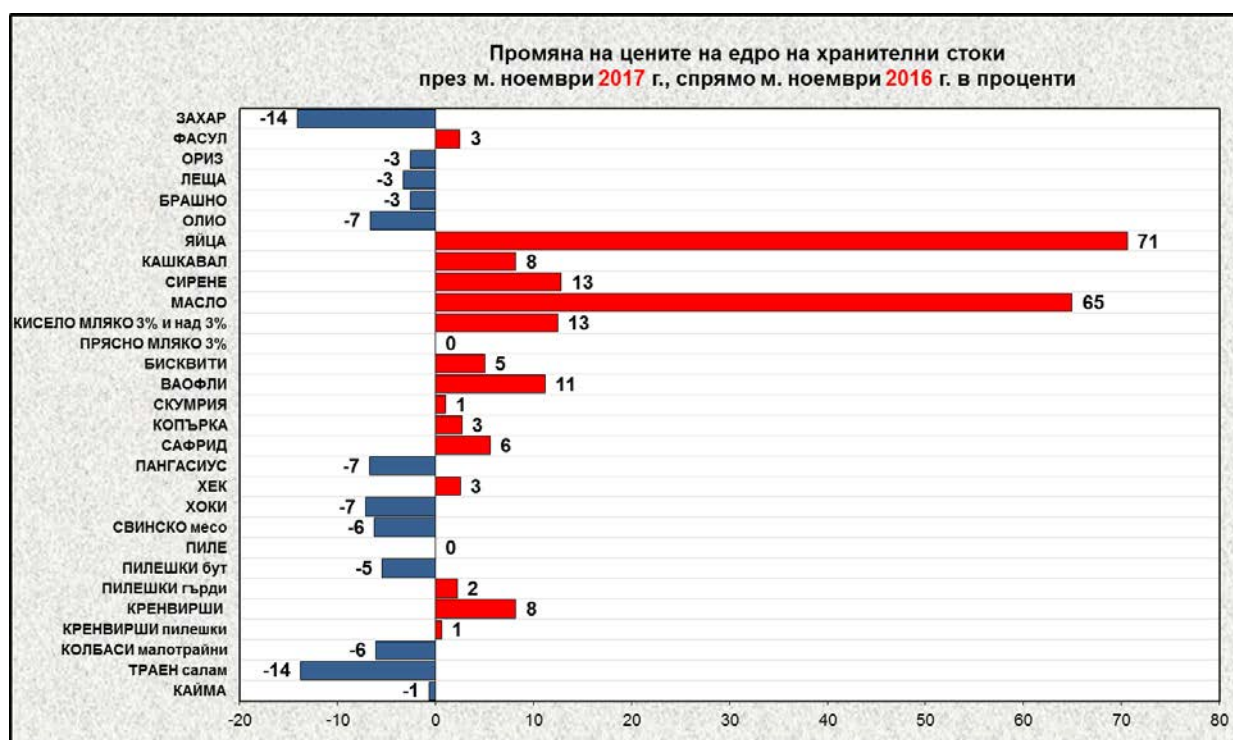
В средата на м. август тази година имаше краткотрайно покачване на цената на брашното, но през следващите седмици стойностите се върнаха на нивата. от началото на месеца. На годишна база брашното поевтинява с 3%. През последните два месеца се наблюдава устойчив низходящ тренд при цената на олиото и на годишна база то поевтинява със 7%. В сравнение с предходната година са отчетени по-ниски цени на ориза и лещата с 3%. Поскъпване на годишна база има при фасула с 3% и при яйцата със 71%. (табл. 1, фиг. 12)

При цените на млечните произведения се наблюдава поскъпване на годишна база, което е най-силно изразено при кравето масло 65%. Цените на кравето сирене и на кашкавал „Витоша“ са се покачили в сравнение със същия месец на миналата година с 8-13%. Цената на едро на киселото мляко е с 13% по-висока, а цената на прясното мляко се задържа около нивото от предходната година.

Тенденциите при движението на цените на месото и месните произведения през м. ноември тази година спрямо същия месец на предходната година са преобладаващо низходящи, като отрицателните колебания са в диапазона 5-14%. Леко поскъпване се наблюдава при кренвиршите.

Наблюденията на цените на рибата на годишна база показват възходящ тренд при скумрията, копърката, сафрида и филето от хек, като положителните колебания са 1-6%. Цената на филето от хоки и пангасиуса намаляват спрямо предходната година със 7%.

Цените на захарните изделия бележат ръст на годишна база от 5 - 11%. (фиг. 12)

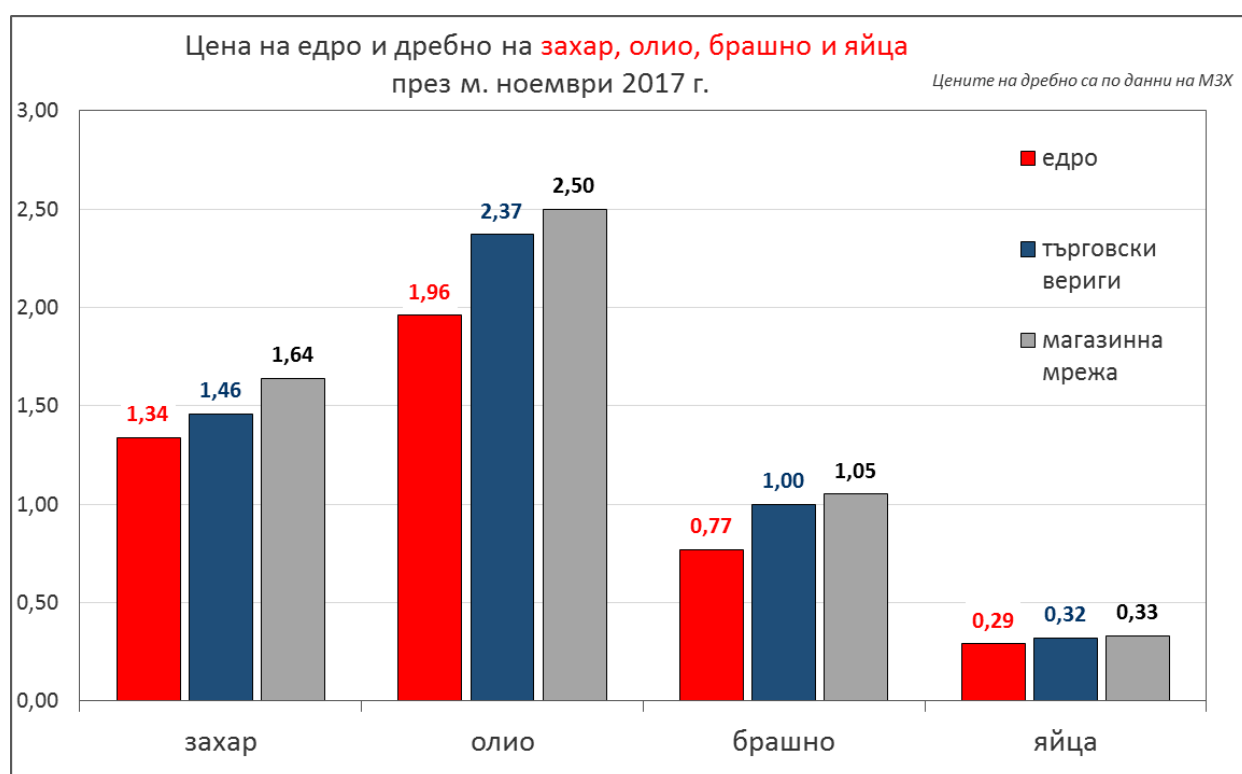
Фиг.12

Наблюдението на цените на **дребно** на основните хранителни продукти: захар, олио, брашно и яйца показва, че през м. ноември най-високи са цените в магазинната мрежа. Надценките на цените на дребно, спрямо цените на едро, в големите търговски вериги са най-големи при брашното – 30%, следвани от

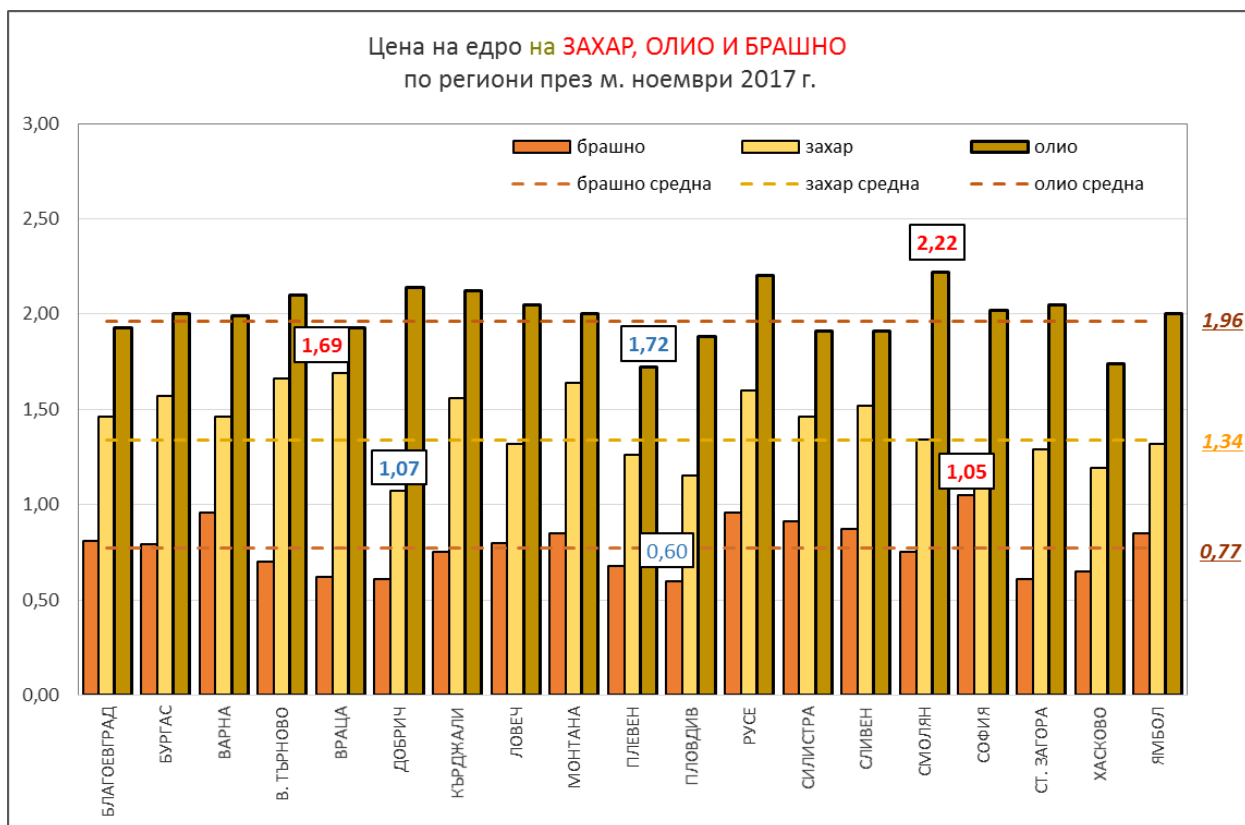
олиото, яйцата и захарта, съответно 21, 10 и 9%. В магазинната мрежа най-голямата надценка от 36% е при брашното, при яйцата тя е 14%, при олиото 28% и при захарта 22%. (табл.2 и фиг.13)

Таблица 2

СТОКА	цени на едро на тържищата	цени на дребно в търговските вериги	надценка в %	надценка в лв.	цени на дребно в магазинната мрежа	надценка в %	надценка в лв.
захар	1,34	1,46	9	0,12	1,64	22	0,30
олио	1,96	2,37	21	0,41	2,50	28	0,54
брашно	0,77	1,00	30	0,23	1,05	36	0,28
яйца	0,29	0,32	10	0,03	0,33	14	0,04

Фиг. 13

Фиг.14

Анализът на цените на едро на основните хранителни стоки: брашно, захар и олио по **региони** показва, че отклоненията в цените в различните региони от средната за страната цена са в диапазона $\pm 15 - 35\%$.

При средна цена за страната през м. ноември на брашното 0.77 лв./кг, средната цена на брашното на тържищата в област София е 1.05 лв./кг, а в областите Враца, Добрич, Пловдив и Стара Загора цената е около 0.60 лв./кг. Най-висока цена на едро на захарта през ноември е отчетена в област Враца – 1.69 лв./кг, а най-ниска в област Добрич – 1.07 лв./кг, при средна цена на едро за страната 1.34 лв./кг. Най-скъпо се е търгувало през месеца олиото на тържищата в област Смолян - 2.22 лв./л, най-евтино е било то в Плевенска област – 1.72 лв./л, а средната за страната цена на олиото през месеца е 1.96 лв./л. (фиг.14)

Таблица 3 Цени на едро на хранителни стоки през м. ноември 2012/2017 г.

ноември	ЗАХАР	ФАСУЛ	ОРИЗ	БРАШНО	ОЛИО	ЯЙЦА	КАШКАВАЛ	СИРЕНЕ	МАСЛО	СКУМРИЯ	СВИНСКО месо	ПИЛЕ	КАЙМА
година													
2012	2,03	3,01	1,98	0,97	2,87	0,24	10,37	5,20	1,21	4,31	7,57	4,17	5,04
2013	1,79	4,14	1,92	0,85	2,15	0,19	10,94	5,69	1,30	4,24	6,82	4,10	5,02
2014	1,18	4,07	2,06	0,81	1,88	0,19	10,59	5,61	1,33	4,03	7,23	3,94	4,66
2015	1,34	3,03	2,08	0,82	2,21	0,19	9,83	5,33	1,33	3,95	7,05	3,79	4,67
2016	1,56	3,17	1,94	0,79	2,10	0,17	9,75	5,37	1,37	3,82	6,75	3,74	4,61
2017	1,34	3,25	1,89	0,77	1,96	0,29	10,55	6,06	2,26	3,86	6,33	3,74	4,58

Анализът на цените на хранителните стоки през м. ноември 2017 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2012 - 2017 г.) показва, че цените на основните хранителни стоки (захар, ориз, брашно и олио) са около и под нивата от същия месец на предходния петгодишен период. В резултат на поскъпването на яйцата през м. ноември, тяхната цена е най-висока.

При млечните продукти се наблюдава ръст на годишна база спрямо предходните 2-3 години, а цената на кравето сирене и маслото през м. ноември тази година са най-високи спрямо същия месец на предходните пет години. Цените на месото, месните произведения и рибата се доближават и са малко под нивата от същия месец на 2012/2016 г. (табл.3 и фиг.15)

- През 2011 г. цената на *захарта* бележи драстичен скок и за шест месеца се покачва със 70%. В резултат на този скок цената на захарта през м. ноември 2012 г. е най-висока в сравнение със същия месец на следващите години. През м. ноември 2017 г. цената на захарта остава на по-ниско ниво спрямо периода 2012-2016 г, като е малко по-висока само в сравнение на 2014 г. (фиг.16,17)

- От 2012 г. цената на *фасула* започва да расте и през м. ноември 2013 г. тя е най-висока за последния шестгодишен период. От средата на същата година трендът се обръща, в резултат на което цената през ноември 2015 и 2016 г. е по-ниска. През м. ноември 2017 г. цената на фасула е малко над нивото от същия

месец на предходните две години, като остава под нивото от м. ноември на 2013 и 2014 г. (фиг. 24,25)

- Цената на *ориза* през последните години остава сравнително стабилна и се движи на ниво от около и малко под 1,80-2,00 лв./кг. През месец ноември настоящата година цената на ориза у нас се доближава до нивото от предходните години, като остава малко под нивата им. Стабилният характер на цената на ориза се дължи на това, че производството на ориз в страната особено в периода след 2007 г. е в известен възход и тенденциите на световния пазар на ориз не дават силно отражение върху нашия пазар. (фиг. 26,27)

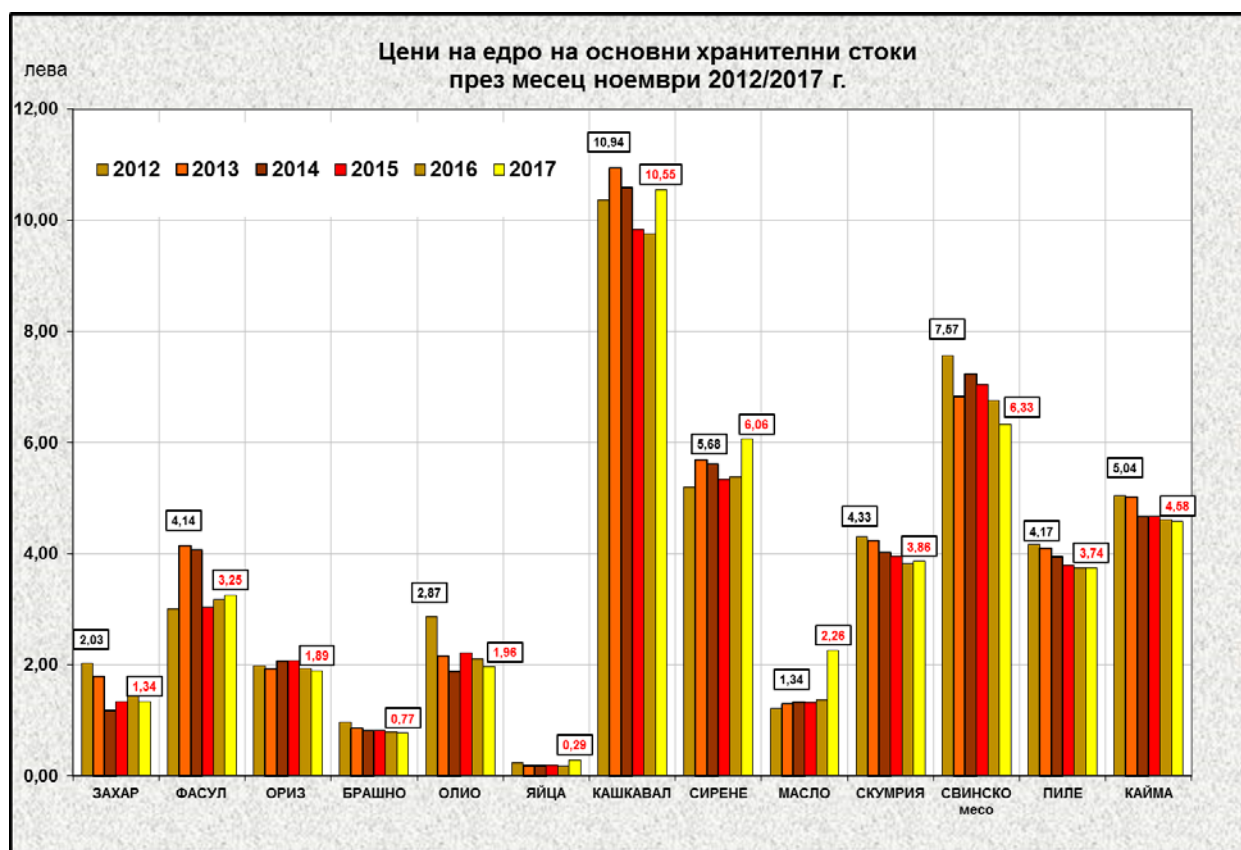
- През цялата 2012 г. кривата на цената на *брашното* има възходящ тренд, в резултат на което през м. ноември 2012 г. цената на брашното е най-висока за периода. През м. ноември настоящата година цената на брашното остава на нивата от 2014 – 2016 г. (фиг.20,21)

- Наред с други хранителни стоки и при *олиото* през 2012 г. се наблюдаваше трайно поскъпване. По тази причина през м. ноември 2012 г. цената на олиото има най-високи стойности в сравнение със същия месец на другите години от периода. През 2015 г. беше регистрирано поскъпване на олиото, в резултат на което през м. ноември същата година стойностите са на малко по-високо ниво. През м. ноември на настоящата година цената на олиото е по-ниска спрямо предходните години, като се доближава до цената през 2014 г. (фиг.18,19)

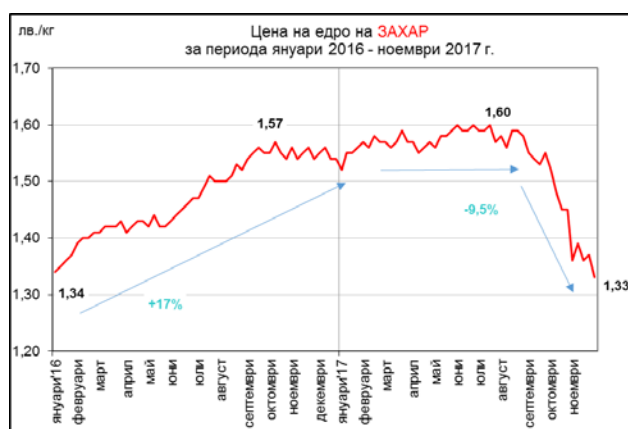
- През месец ноември 2017 г. цените на *млечните произведения* са на по-високи нива спрямо предходните две години. Цената на кашкавал „Витоша“ следва устойчив възходящ тренд в периода 2012 – 2013 г., когато през м. ноември 2013 г. са достигнати най-високите нива за шестгодишния период. Следва обръщане на тенденцията и през месец ноември 2015 и 2016 г. цената следва низходяща тренд. През м. ноември на настоящата година стойностите са на по-високо ниво в сравнение с предходните години, но остава под цената от 2014 г. Цената на кравето сирене през тази година е на най-високо ниво, спрямо същия месец на предходните пет години. Цената на кравето масло през ноември в периода 2012 – 2016 г. е стабилна и се движи около 1.35 - 1.40 лв./бр. През тази година се наблюдава ръст на стойностите на годишна база спрямо предходния петгодишен период и цената на маслото достига до 2.26 лв./бр. (фиг.38-43)

- В периода 2013 – 2017 г. цените на *месото и месните изделия* имат траен и плавен низходящ тренд. През ноември 2012 г. са отчетни най-високите стойности на цената на свинското месо. Тогава се наблюдаваше и голям скок на

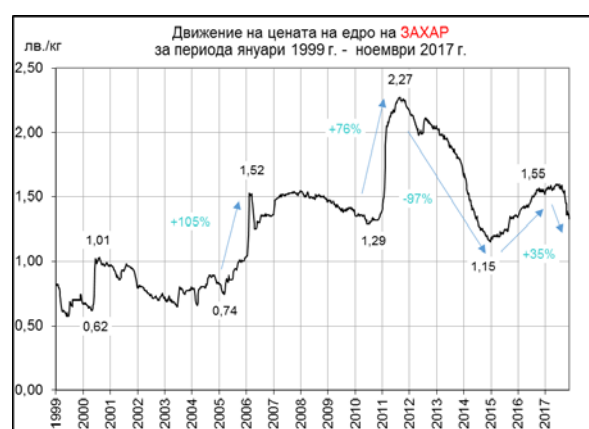
цената на месото на световния пазар. Трендът на цената на пилешкото месо и каймата има устойчив низходящ тренд през анализирания месец на шестгодишния период. Цената на скумрията през този период също следва низходящ тренд и през м. ноември тази година стойностите се доближават до нивата от предходните 2-3 години.

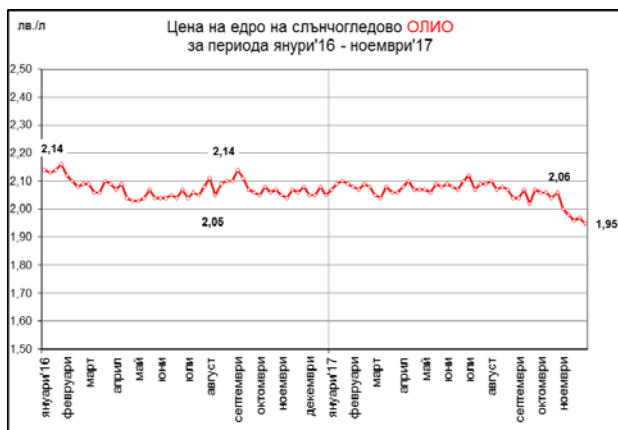
Фиг. 15

Фиг. 16

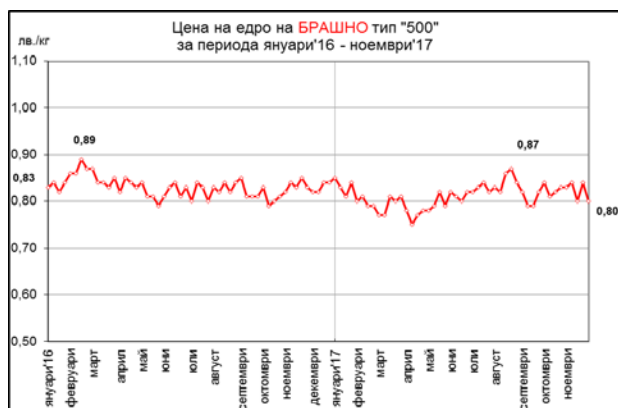
Фиг.17

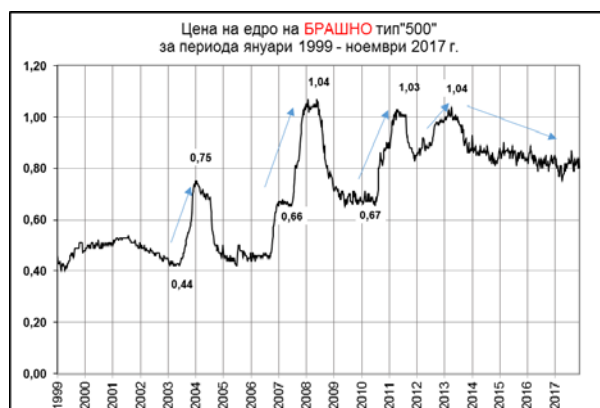
Фиг. 18

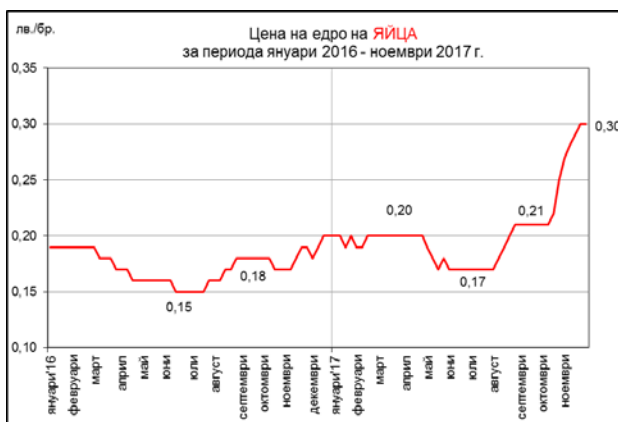
Фиг. 19

Фиг. 20

Фиг. 21

Фиг. 22

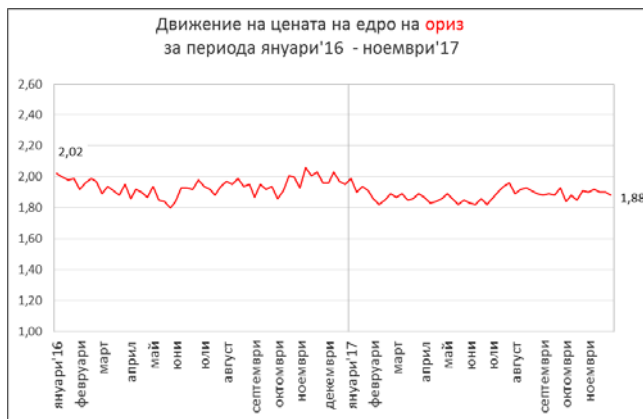
Фиг. 23

Фиг. 24

Фиг. 25

Фиг. 26

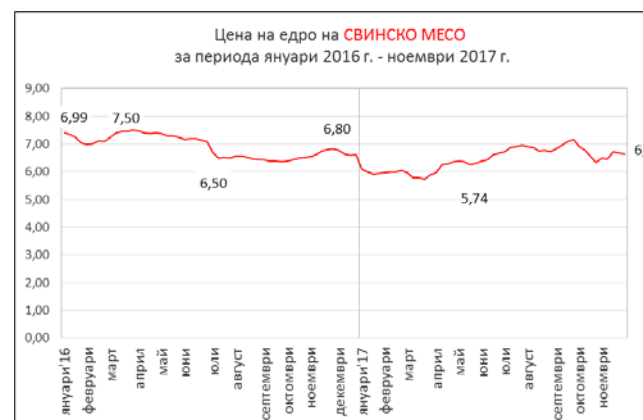
Фиг. 27

Фиг. 28

Фиг. 29

Фиг. 30

Фиг. 31

Фиг. 32

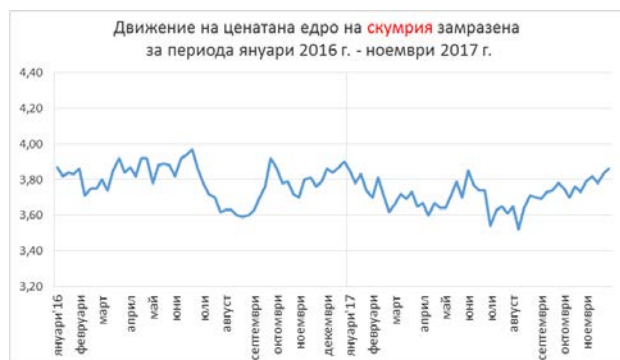
Фиг. 33

Фиг. 34

Фиг. 35

Фиг. 36

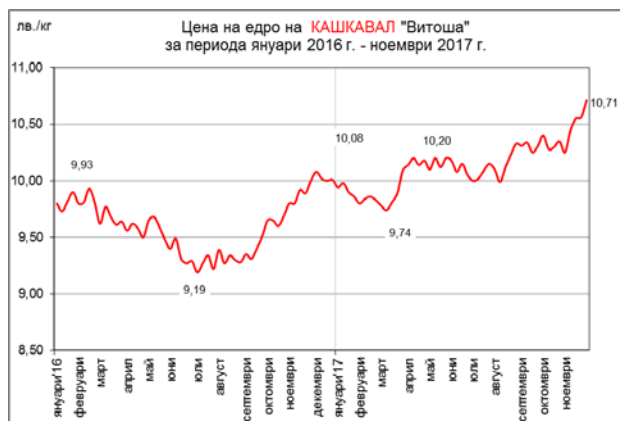
Фиг. 37

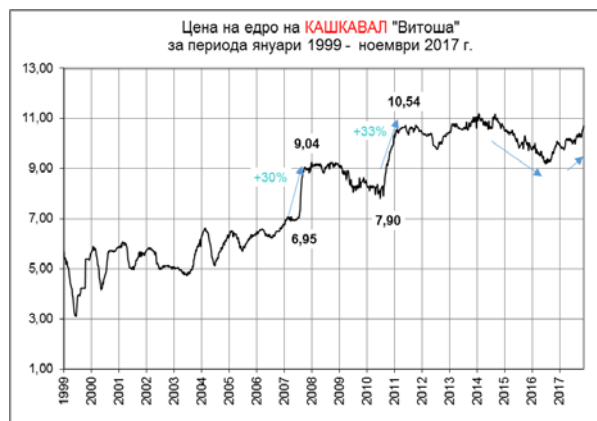
Фиг. 38

Фиг. 39

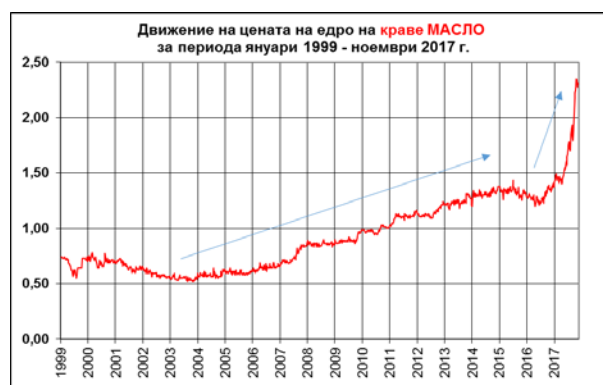
Фиг. 40

Фиг. 41

Фиг. 42

Фиг. 43

2. Плодове и зеленчуци

От късните есенни до ранните пролетни месеци относителният дял на българските плодове и зеленчуци на пазара е изключително нисък, но през летните месеци количествата българска продукция се увеличават. Наблюденията върху пазара на плодове и зеленчуци през м. ноември показват, че предлаганите количества българската продукция започват да намаляват. Преобладаващо предлагане все още има на българските картофи и ябълките (фиг. 44)

Съотношението между продажбите на български домати и домати от внос през месеца показва лек превес на количествата домати от внос, като съотношението е 66% към 34%. През м. ноември 57% от предлаганата продукция на пазара на краставици е българско производството. Много голям е относителният дял на пазара и на българските картофи, който е 85%.

Количествата българска продукция през м. ноември от ябълки съставляват по-голям относителен дял от общите количества на пазара, а количествата българско грозде са с по-малък относителен дял – 24%. (фиг. 44)

Фиг. 44

Движението на кривата на ИТЦ⁷ на плодовете и зеленчуците следва характерните за тези продукти сезонни тенденции. Максимални зимни стойности се наблюдават обикновено в периода януари – февруари, а минималните летни стойности, в зависимост от конкретните метеорологични стойности се регистрират през август.

През първата седмица на годината се наблюдава известен спад на стойностите, свързан с понижената търговска активност на населението непосредствено след празниците. През следващите седмици на януари кривата отново придобива стръмен възходящ тренд. В този период се наблюдава значително поскъпване на повечето оранжерийни зеленчуци и на някои плодове. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.437 пункта, като повишението на стойностите спрямо началото на януари е 11.5%. (фиг. 45)

В началото на м. февруари индексът на плодовете и зеленчуците стартира от ниво 1.406 пункта и през целия месец кривата има низходящ

⁷ В състава на този индекс са включени следните стоки: ябълки български и ябълки от внос, картофи български и от внос, лук зрял, чесън зрял, домати оранжерийни и домати от внос, краставици оранжерийни и от внос, пипер зелен, зеле, банани, портокали и лимони

характер, което е в резултат на стабилизирането и слабото понижение на цените на зеленчуците.

В началото на м. март трендът се обръща и стойностите започват да се покачват. В този период се наблюдава поскъпване на оранжерийните домати, зелето, зрелия чесън. През последната седмица на месеца се забелязва успокояване на пазара на плодове и зеленчуци и индексът бележи лек спад. В края на периода кривата стъпва на ниво от 1.403 пункта, като остава над стойностите от същия период на миналата година.

Трендът на индекса през м. април е устойчиво възходящ. Причина за покачването на стойностите през месеца е поскъпването на домати, зелето и повечето плодове. Наблюдаваното необичайно застудяване в средата на април, както и повишената търговска активност около Великденските празници рефлектира върху цените и съответно върху движението на кривата на индекса на плодовете и зеленчуците. От последната седмица на април се наблюдава обръщане на тенденцията на кривата и трендът е низходящ.

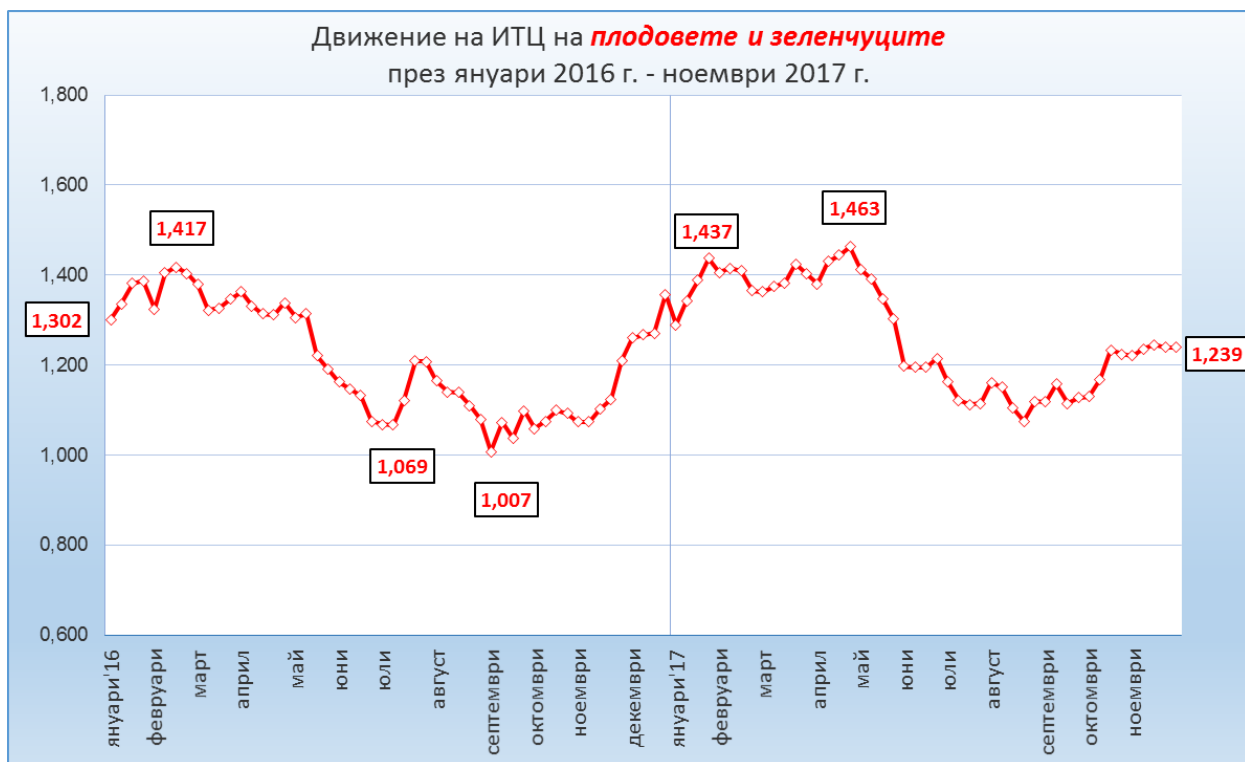
Тази тенденция се запазва през следващите два месеца. Причина за този спад на индекса е сезонното поевтиняване на плодовете и зеленчуците, които са в активен период на производство и предлагане. В края на юни се наблюдава известно задържане на стойностите, свързано с лекото поскъпване на някои плодове, които са в края на активния сезон.

През следващите два месеца кривата има устойчив низходящ тренд, с леки колебания нагоре в средата на м. юли и в края на м. август, когато стойностите се стабилизират на ниво от 1.119 пункта.

През м. септември индексът се стабилизира, като се наблюдават слаби отклонения в двете посоки. Въпреки необичайните високи температури през септември, цените на някои плодове и зеленчуци, които са в края на активния период на производство и предлагане започнаха плавно да се покачват.

През октомври индексът се покачва в резултат на сезонното поскъпване на зеленчуците и плодовете. В края на месеца кривата стъпва на ниво от 1.225 пункта. В сравнение със същия период на предходната година средно месечните стойности на този индекс са с 10% по-високи.

През м. ноември индексът се стабилизира на нивото от предходния месец и се доближава по стойност от същия период на миналата година. (фиг.45)

Фиг. 45

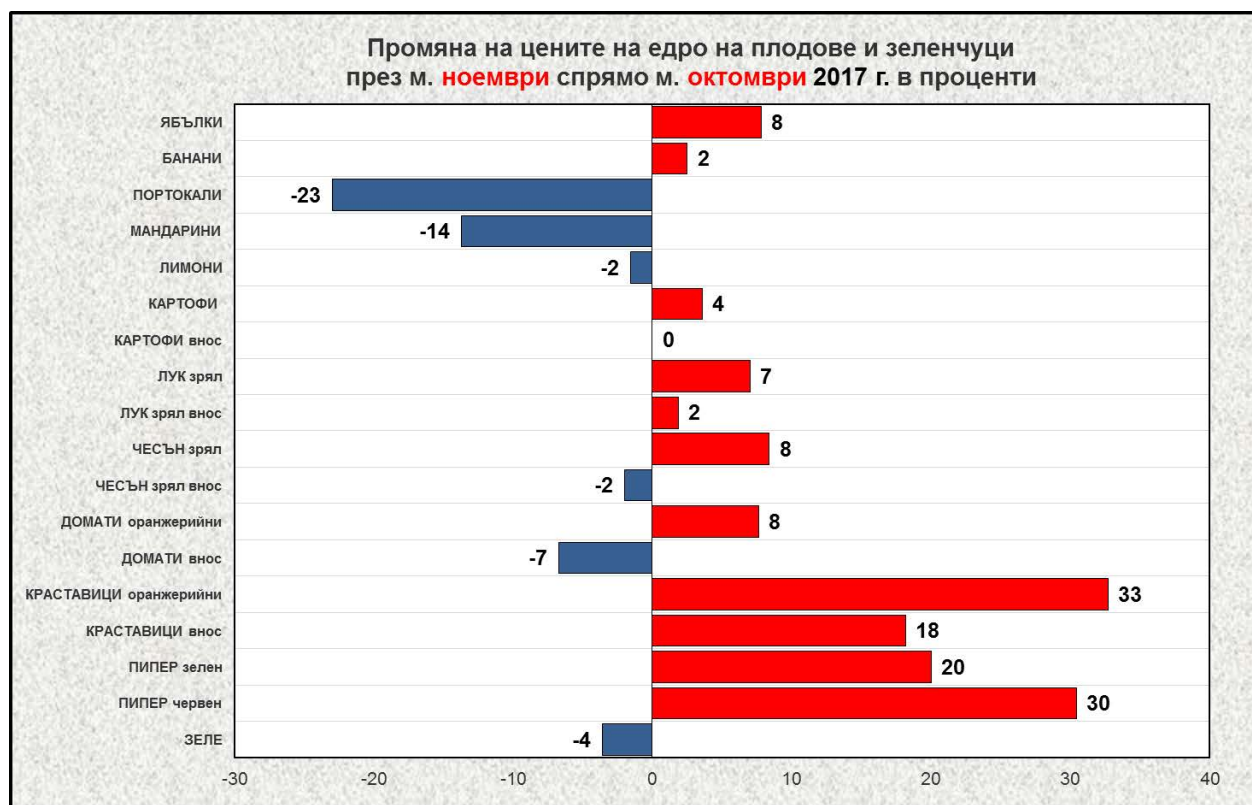
Анализът на движението на кривата на индекса през годините показва, че най-високи зимни стойности са отчетени през 2008 г., а на най-ниско ниво индексът се е стабилизирал през лятото на 2006 г. (фиг. 46)

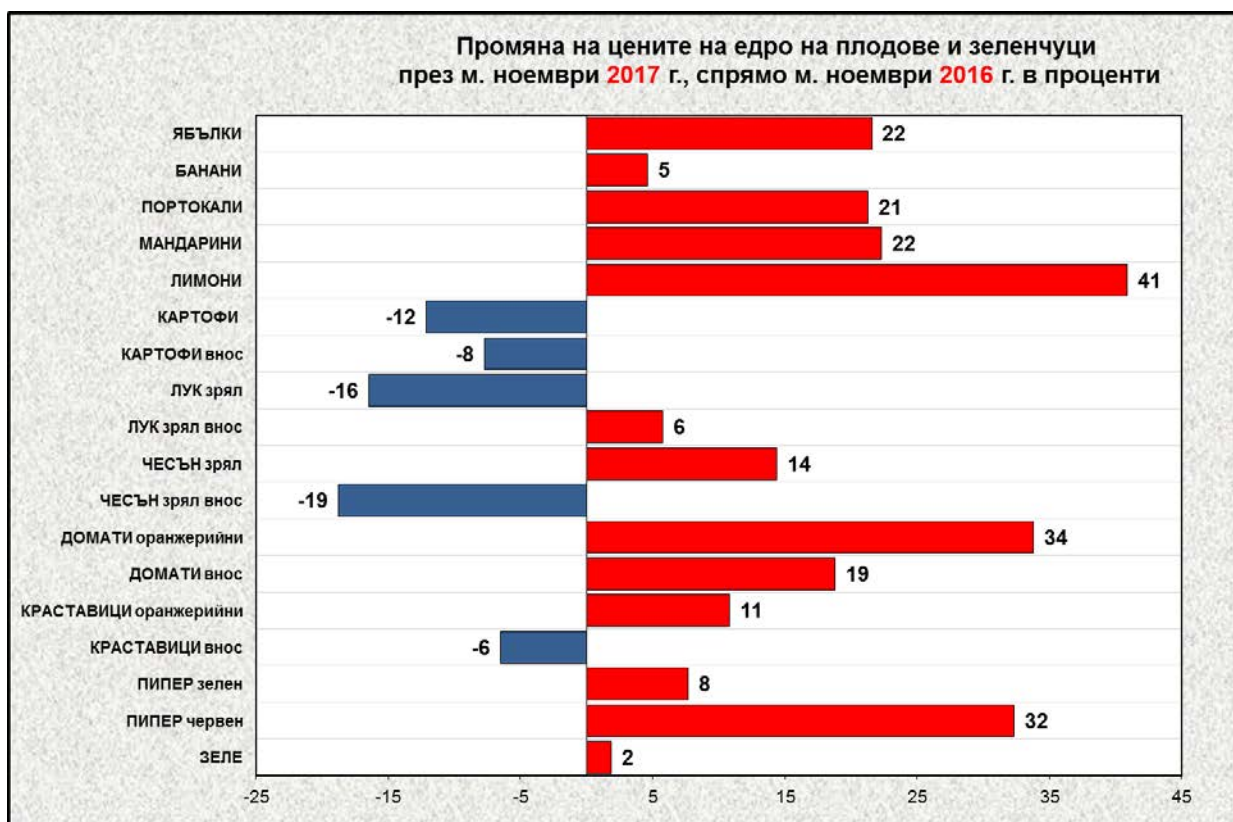
Фиг. 46

Таблица 4

СТОКА	октомври'17	ноември'17	промяна в %	промяна в лв.	ноември'16	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЯБЪЛКИ	1,15	1,24	8	0,09	1,02	22	0,22
БАНАНИ	2,00	2,05	2	0,05	1,96	5	0,09
ПОРТОКАЛИ	2,00	1,54	-23	-0,46	1,27	21	0,27
МАНДАРИНИ	1,97	1,70	-14	-0,27	1,39	22	0,31
ЛИМОНИ	2,52	2,48	-2	-0,04	1,76	41	0,72
КАРТОФИ	0,56	0,58	4	0,02	0,66	-12	-0,08
КАРТОФИ внос	0,60	0,60	0	0,00	0,65	-8	-0,05
ЛУК зрял	0,57	0,61	7	0,04	0,73	-16	-0,12
ЛУК зрял внос	0,54	0,55	2	0,01	0,52	6	0,03
ЧЕСЪН зрял	3,81	4,13	8	0,32	3,61	14	0,52
ЧЕСЪН зрял внос	3,54	3,47	-2	-0,07	4,27	-19	-0,80
ДОМАТИ оранжерийни	1,84	1,98	8	0,14	1,48	34	0,50
ДОМАТИ внос	1,49	1,39	-7	-0,10	1,17	19	0,22
КРАСТАВИЦИ оранжерийни	1,62	2,15	33	0,53	1,94	11	0,21
КРАСТАВИЦИ внос	1,10	1,30	18	0,20	1,39	-6	-0,09
ПИПЕР зелен	1,05	1,26	20	0,21	1,17	8	0,09
ПИПЕР червен	1,38	1,80	30	0,42	1,36	32	0,44
ЗЕЛЕ	0,56	0,54	-4	-0,02	0,53	2	0,01
МОРКОВИ	0,70	0,68	-3	-0,02	0,70	-3	-0,02

Фиг. 47

Фиг. 48

При движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. ноември спрямо м. октомври се наблюдават преобладаващо възходящи тенденции. (табл. 4 и фиг.47)

Цените на едро на българските оранжерийни домати бележат ръст на месечна база от 8%. С увеличаване на количества от внос, цената на домати от внос се понижава, като поевтиняването на месечна база при тях е 7%. (фиг.48,49)

При краставиците се наблюдава поскъпване на месечна база в диапазона 18-33%. Поскъпване на месечна база има и при пипера (20-30%). Цените на картофите, лука и чесъна се покачват спрямо предходния месец в интервала 4-8%. (фиг. 54-63) (фиг. 63-68)

При цените на плодовете се наблюдава покачване на стойностите на месечна база при ябълките и бананите с 2-8%. Поевтиняване спрямо м. октомври с 14-23% има при портокалите и мандарините, а цената на лимоните се задържа на нивото от предходния месец.

В сравнение със същия месец на миналата година при цените на плодовете и зеленчуци наблюдаваните тенденции са разнопосочни, но преобладават възходящите. (табл.4 и фиг.48)

През м. ноември спрямо същия месец на миналата година е отчетен спад на цените на картофите, българския лук, чесъна и краставиците от внос.. Цените на домати, българските краставици, пипера, вносия лук и българския чесън поскъпват на годишна база с 10-30%.

През м. ноември 2017 г. цените на всички плодове, предмет на този анализ са по-високи, като положителните колебания са около 20%, а при лимоните те са 40%. (фиг. 65-68)

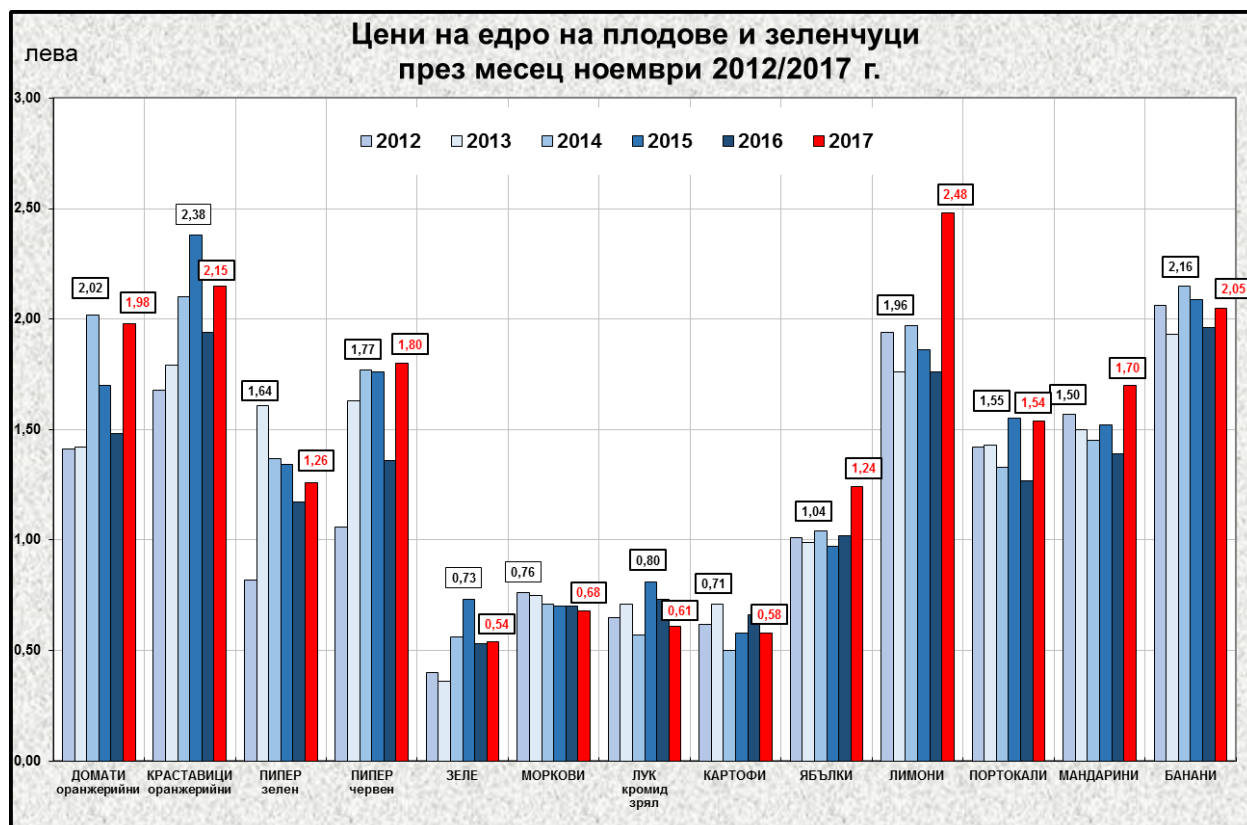
Анализът на движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. ноември 2017 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2012 – 2017 г.) показва следните тенденции: (табл. 5 и фиг. 49)

- Плодовете и зеленчуците имат изцяло сезонен характер, а цените им силно се влияят от конкретните климатични и метеорологични условия. По тази причина цените на тези стоки са силно чувствителни и варират в сравнително големи диапазони за кратки времеви периоди.

- По същата причина относителният дял на количествата българска продукция през м. ноември на последните шест години е функция и от конкретните метеорологични условия.

Таблица 5 Цени на едро на зеленчуци и плодове през м. ноември 2012/2017г.

ноември	ДОМАТИ оранжерийни	КРАСТАВИЦИ оранжерийни	ПИПЕР зелен	ПИПЕР червен	ЗЕЛЕ	МОРКОВИ	ЛУК кромид зрял	КАРТОФИ	ЯБЪЛКИ	ЛИМОНИ	ПОРТОКАЛИ	МАНДАРИНИ	БАНАНИ
година													
2012	1,41	1,68	0,82	1,06	0,40	0,76	0,65	0,62	1,01	1,94	1,42	1,57	2,06
2013	1,42	1,79	1,61	1,63	0,36	0,75	0,71	0,71	0,99	1,76	1,43	1,50	1,93
2014	2,02	2,10	1,37	1,77	0,56	0,71	0,57	0,50	1,04	1,97	1,33	1,45	2,15
2015	1,70	2,38	1,34	1,76	0,73	0,70	0,81	0,58	0,97	1,86	1,55	1,52	2,09
2016	1,48	1,94	1,17	1,36	0,53	0,70	0,73	0,66	1,02	1,76	1,27	1,39	1,96
2017	1,98	2,15	1,26	1,80	0,54	0,68	0,61	0,58	1,24	2,48	1,54	1,70	2,05

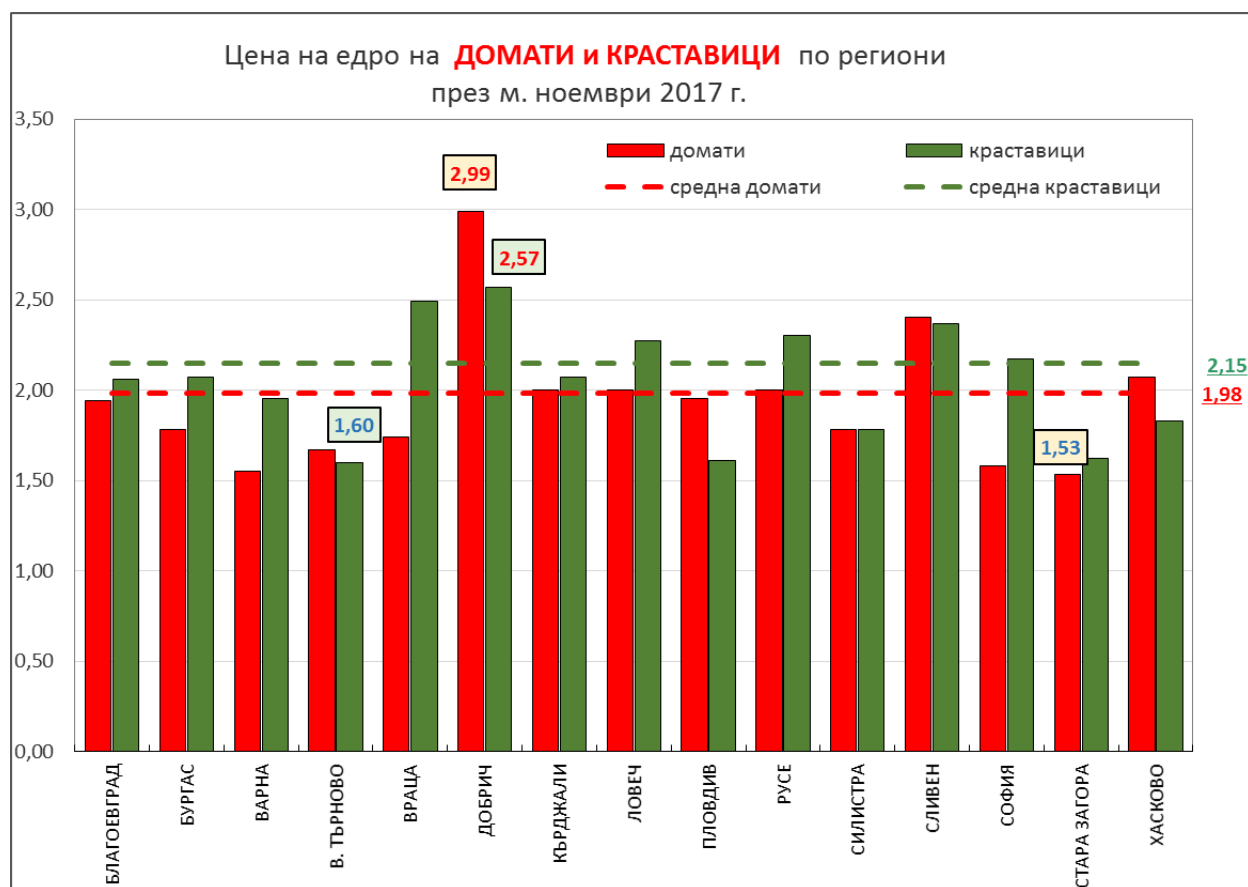
Фиг. 49

- Цените на домати през м. ноември 2017 г. са на най-високо ниво спрямо същия месец на предходния петгодишен период, като остават под нивото само от 2014 г.
- Цените на българските оранжерийни краставици през м. ноември на настоящата година се доближават до нивата от 2014 г. и са над нивата от останалите години на анализирания период.
- Цената на картофите през тази година е близка до нивата от предходните години и остава много под нивото от м. ноември 2013 и 2016 г.
- При цените на зеления пипер през месеца са регистрирани по-високи цени спрямо миналата година и остават под нивата от 2013 - 2015 г., а цената на червения пипер е най-висока през тази година.
- Цените на зелето, морковите и зрелия лук са около и под нивата от предходните години.
- Цените на едро на ябълките, лимоните и мандарините през месец ноември 2017 г. са най-високи в сравнение със същия месец на предходните пет години.

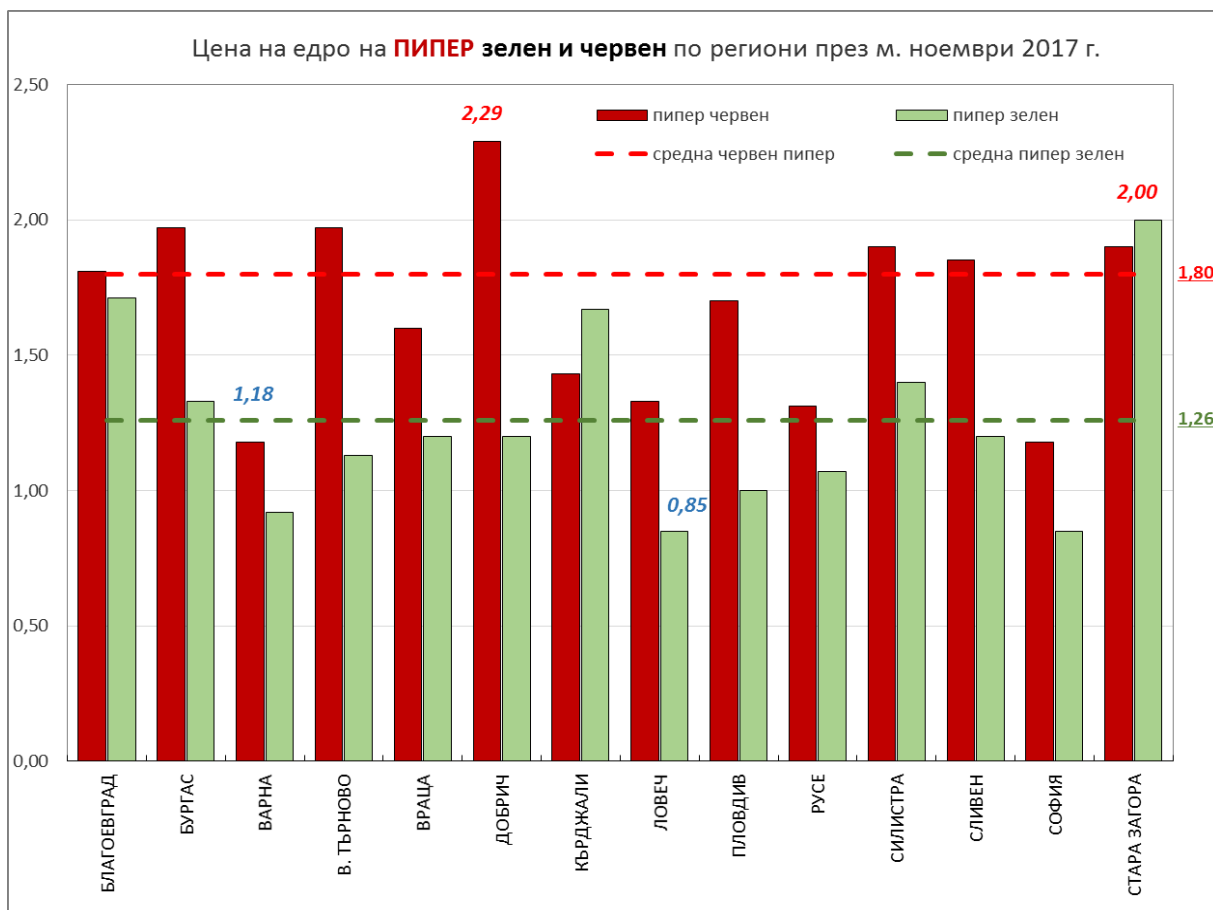
Анализът на цените на едро на плодовете и зеленчуците по *региони* показва, че отклоненията на цените в различните региони от средната за страната цена са 30-70%. (фиг.50,51)

При средна за страната цена на едро на домати 1,98 лв./кг, цената на тържищата в област Добрич е 2.99 лв./кг, а в област Стара Загора тяхната цена през месеца е била 1,53 лв./кг. Най-висока цена на краставиците през м. ноември е регистрирана също в област Добрич – 2,57 лв./кг, най-ниска е била във Велико Търново– 1,60 лв./кг, а средната цена за страната на краставиците през месеца е 2,15 лв./кг. (фиг. 50)

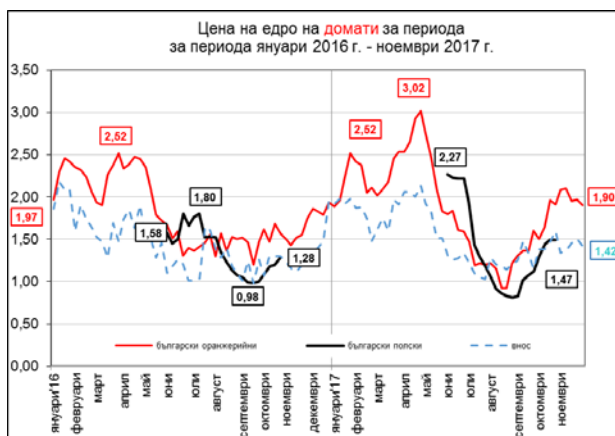
Средната за страната цена на червения пипер през месеца е 1,80 лв./кг., като максимални стойности са регистрирани в област Добрич – 2,29 лв./кг, а минималните цени са в област Варна – 1.18 лв./кг. Минималните и максималните цени през месеца на зеления пипер са отчетени съответно в област Стара Загора – 2,00 лв./кг и в Ловеч – 0,85 лв./кг. Средната цена за страната на зеления пипер е 1,26 лв./кг.(фиг.51)

Фиг. 50

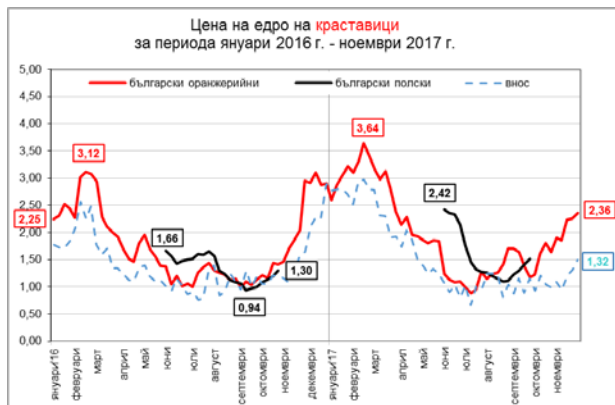
Фиг. 51

Фиг. 52

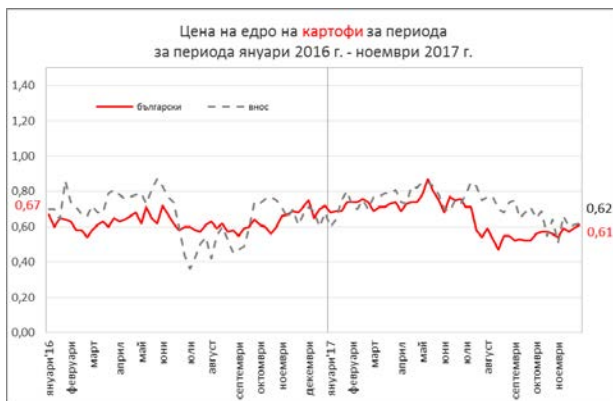
Фиг. 53

Фиг. 54

Фиг. 55

Фиг. 56

Фиг. 57

Фиг. 58

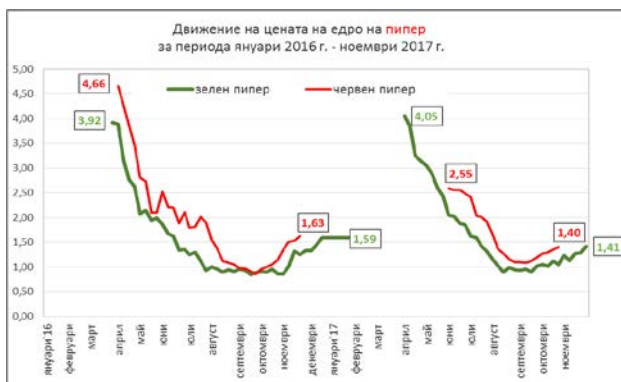
Фиг. 59

Фиг. 60

Фиг. 61

Фиг. 62

Фиг. 63

Фиг. 64

Фиг. 65

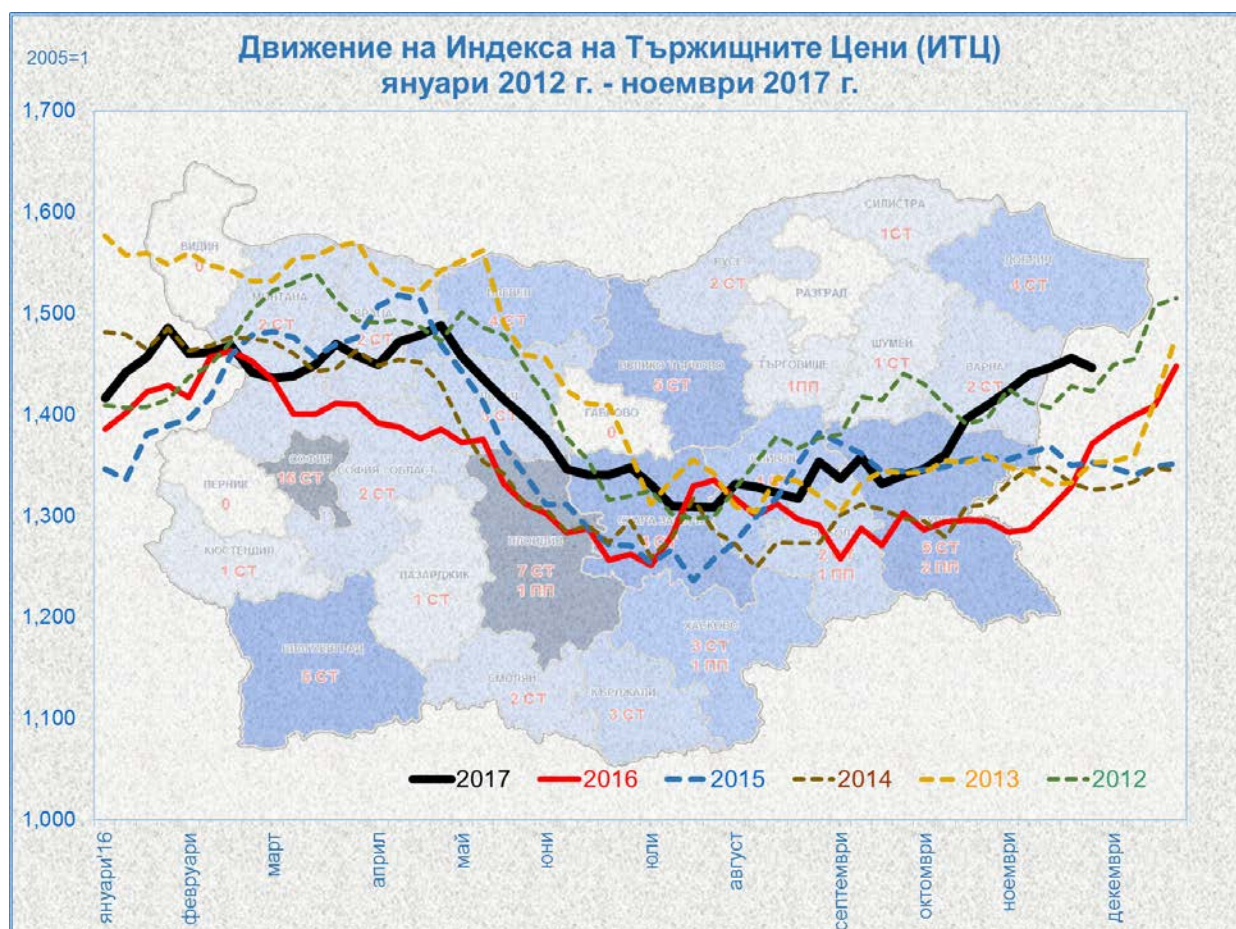
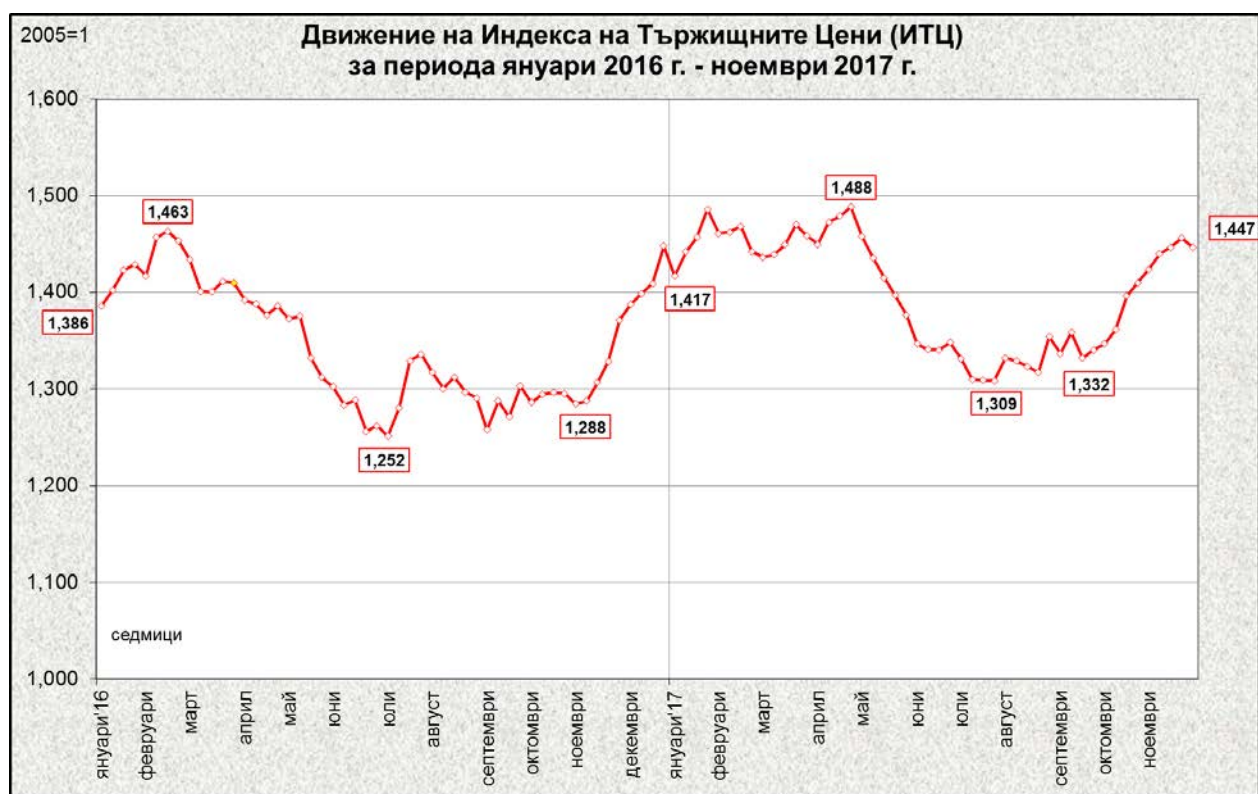
3. Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)

След краткотрайния спад на кривата на индекса на тържищните цени през първата седмица на годината, стойностите възстановяват нивата от края на декември и кривата придобива възходящ тренд. Наблюденията от предходните години показват, че най-високите си стойности индексът има в края на януари и през февруари. В началото на годината индексът стартира от ниво 1.417 пункта. През следващите седмици кривата запазва устойчив възходящ тренд. В края на януари стойностите се стабилизират на ниво от 1.486 пункта. Още от първата седмица на февруари индексът тръгва надолу и кривата придобива устойчив низходящ тренд. Понижението на стойностите на индекса за месеца е 5%, а стойностите се доближават до нивото от същия период на предходната година.

От началото на м. март трендът се обръща и кривата тръгва плавно на горе. В предпоследната седмица на месеца стойностите стъпват на ниво от 1.470 пункта, като покачването на индекса за този период е 2.4%. В края на месеца пазарът на храни, особено на плодовете и зеленчуците се успокоява, стойностите се понижават и кривата се стабилизира на ниво от 1.458 пункта.

От началото на м. април кривата на индекса на тържищните цени има слаб възходящ тренд и през последната седмица на месеца се стабилизира на ниво от 1.488 пункта, като повишението на стойностите спрямо края на м. март е около 2%. В сравнение със същия период на миналата година това ниво е по-високо с 5.5%.

От началото на м. май стойностите на индекса на тържищните цени започват да падат. Тенденцията се задържа през целия месец и през последната седмица кривата стъпва на ниво от 1,376 пункта. Понижението на стойностите спрямо началото на месеца е 7.5%. Спрямо същия месец на предходната година индексът се стабилизира на по-високо ниво, като повишението на стойностите на годишна база е 7.2%. (фиг. 66)

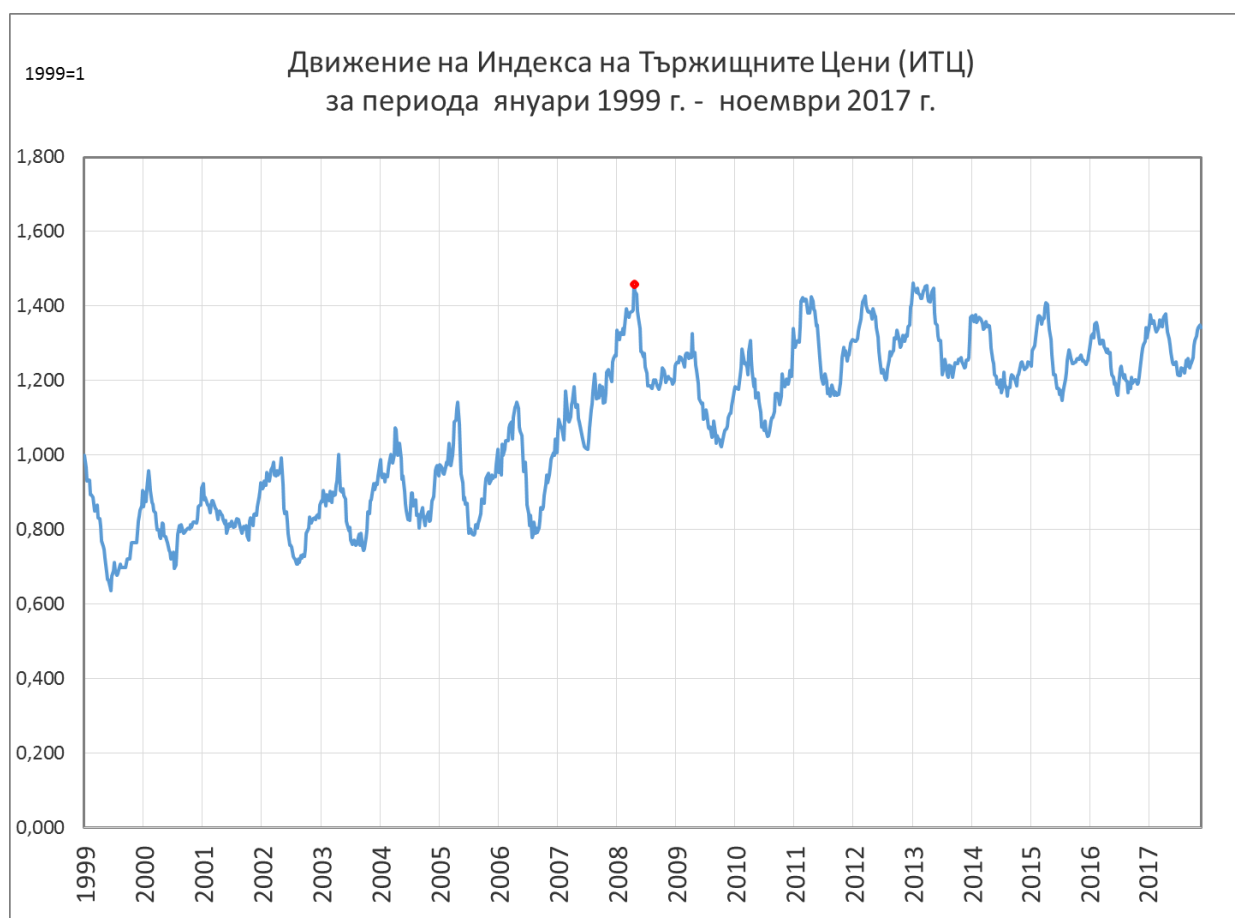

И през първата седмица на м. юни се запазва низходящият тренд при движението на кривата на индекса на тържищните цени. В края на периода кривата стъпва на ниво от 1.347 пункта, като понижението на стойностите на седмична база е 2%, а спрямо началото на месец май индексът бележи спад от 9.5%. От средата на м. юни се наблюдава стабилизиране на стойностите на индекса на тържищните цени, а през последната седмица има незначителен ръст. Слабото повишение на индекса през този период се дължи на повишението на цените на някои плодове, които са в края на сезона на производство и предлагане, както и на лекия ръст на цената на брашното и сиренето. През последната седмица на юни кривата стъпва на ниво от 1,348 пункта, като се доближава до нивото от началото на месеца. Средно месечните стойности на индекса през м. юни тази година спрямо същия месец на миналата годи са с 5% по-високи. През м. юли се наблюдава намаляване на стойностите на индекса на тържищните цени, което се дължи основно на сезонното поевтиняване на плодовете и зеленчуците, в съчетание със запазване на тенденцията на сравнително стабилни цени на хранителните стоки и месните произведения. През последните седмици на месеца стойностите на индекса се стабилизират и стъпват на ниво от около 1,309 пункта, като понижението на индекса спрямо началото на месеца е 3%. В сравнение със същия период на предходната година кривата се стабилизира на по-ниско ниво. През м. юли 2016 г. се наблюдаваше нетипично покачване на стойностите, свързано с краткотрайното поскъпване на зеленчуците. След краткотрайно колебание в края на юли, от началото на м. август Индексът на тържищните цени се стабилизира и тръгва надолу. Отново в края на месеца има краткотрайно покачване на стойностите и кривата стъпва на ниво от 1.354 пункта. В сравнение със същия период на миналата година индексът е с близо 5% по-висок. По-високите стойности през тази година се дължат на покачването на цените на млечните произведения и на по-високите цени на някои зеленчуци.

След известно колебание нагоре, което беше отчетено пред последната седмица на август, в началото на септември стойностите на индекса на тържищните цени се стабилизират, което е в резултат на сравнително спокойния пазар на основните хранителни стоки и запазване на низходящите тенденции при движението на част от плодовете и зеленчуците. В края на седмицата индексът стъпва на ниво от 1.337 пункта, като спрямо последната седмица на август е отбелязан спад на стойностите от 1,2%. През първата половина на м. септември

кривата има сравнително стабилен характер, като колебанията в двете посоки са незначителни. През следващата седмица стойностите стъпват на ниво от 1.332 пункта и в сравнение със същия период на миналата година се стабилизират на малко по-високо ниво. Повишението на индекса на годишна база е 2.5%. През м. септември кривата на ИТЦ има сравнително стабилен характер, като колебанията в двете посоки са незначителни. Средно месечните стойности на индекса през м. септември се доближават до стойностите през м. август, а спрямо същия месец на предходната година индексът се стабилизира на по-високо ниво, като покачването на годишна база е 4.8%.

От края на м. септември до края на ноември се наблюдава устойчива възходяща тенденция при движението на Индекса на тържищните цени, която е резултат от плавното сезонно покачване на цените на някои от плодовете и зеленчуците, както и от поскъпването на млечните произведения и яйцата. В края на месец ноември индексът стъпва на ниво от 1,447 пункта, като повишението на стойностите спрямо септември е 8,7%. Отбелязан е ръст на годишна база от 5,5%. (фиг. 67)

Фиг. 68

В периода януари - ноември 2017 г. кривата на **Индекса на тържищните цени** следва тенденциите, наблюдавани от предходните години, но през ноември минава над нивата от същия месец на периода 2012 – 2016 г. (фиг. 67)

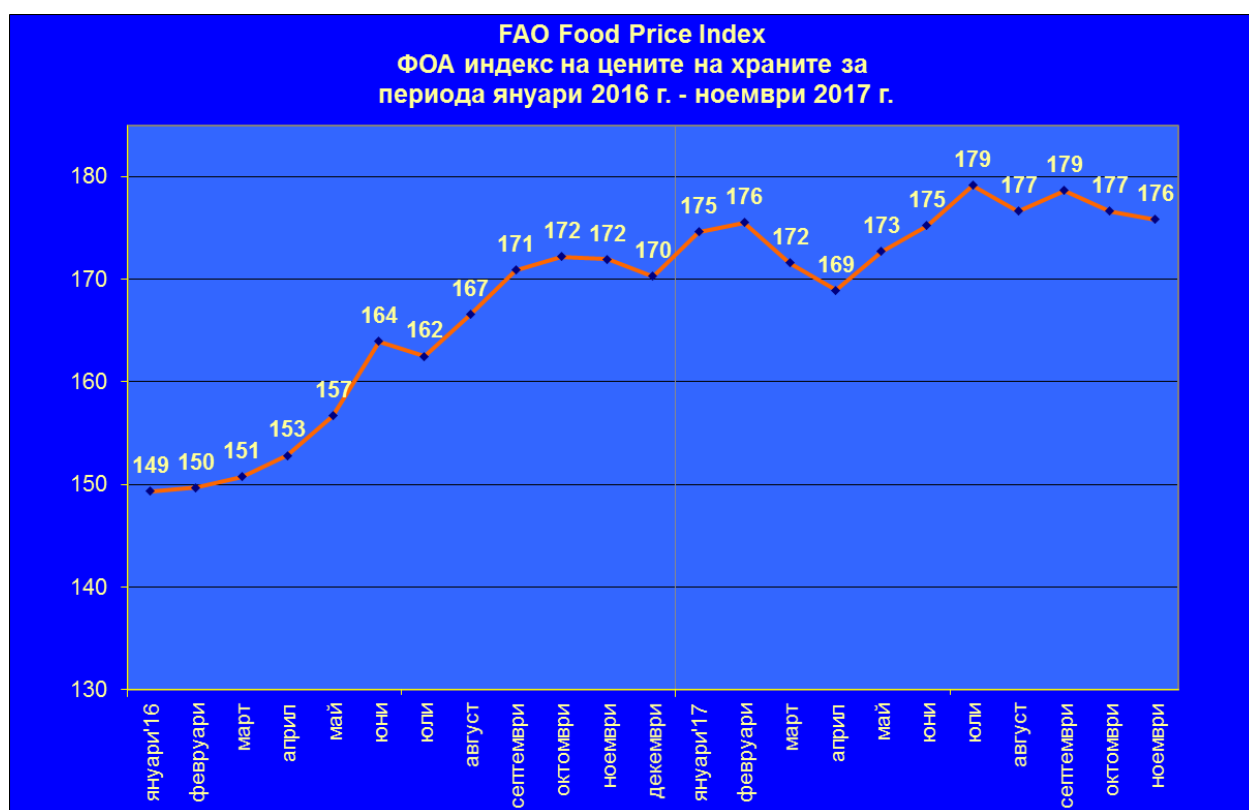
Движението на ИТЦ в периода януари 1999 г. – ноември 2017 г. следва определени тенденции на силен ръст на стойностите през зимата и ниски нива през лятото. Най-високите стойности за този период индексът достига през зимата на 2008 г. (фиг. 68)

4. Международни цени

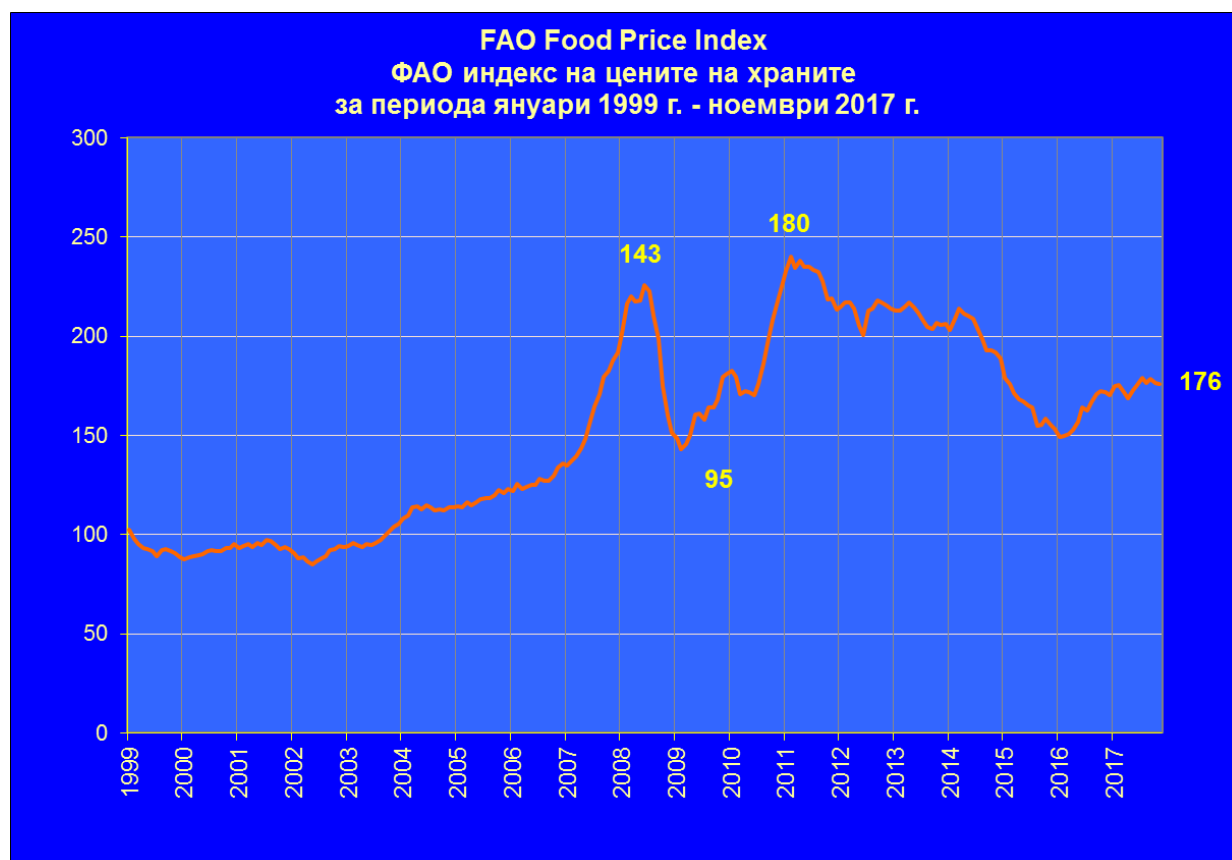
Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари. Цените на стоки като олио, захар, брашно, ориз и др. са силно зависими от борсовите цените на тези стоки на големите световни и европейски стокови борси.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки. (фиг.70-73) През м. ноември 2017 г. средните стойности на Индекса на цените на храните на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (ФАО) са 175,8 пункта, като има незначителен спад спрямо предходния месец от 0.5%, но все още е с около 4 пункта (2.3%) по-висок в сравнение със същия период на миналата година. Силният ръст на котировките на захарта и растителните масла беше компенсиран от падането на котировките на млечната продукция, а световните цени на зърнените храни и месата останаха сравнително стабилни. (фиг.73)

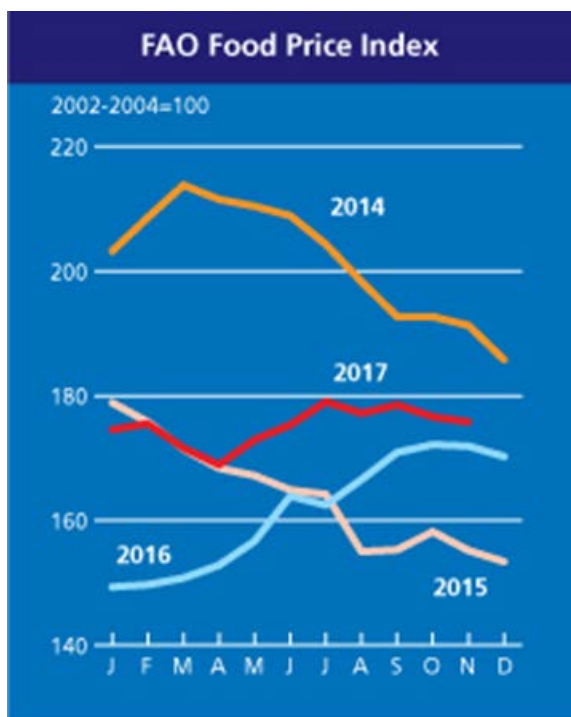
ФАО индексът на зърнените храни през месец ноември стъпва на ниво от 153.1 пункта, което е почти без изменение спрямо показателите от м. октомври, но е с 12 пункта (8.3%) по-ниско от стойностите през м. ноември 2016 г. От м. август този индекс запазва относителна стабилност, която отразява баланса между търсенето и предлагането, особено на пазара на пшеницата и царевичата. През ноември цената на ориза се покачи с 1.1%.

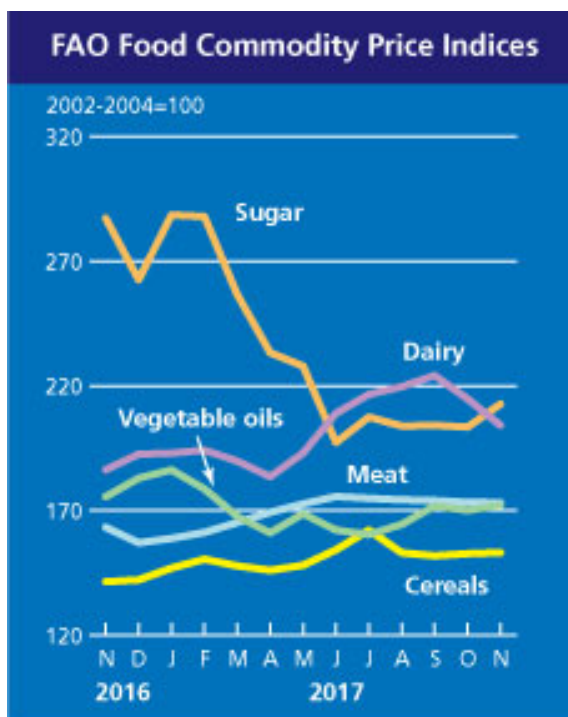
Фиг. 69

Фиг. 70

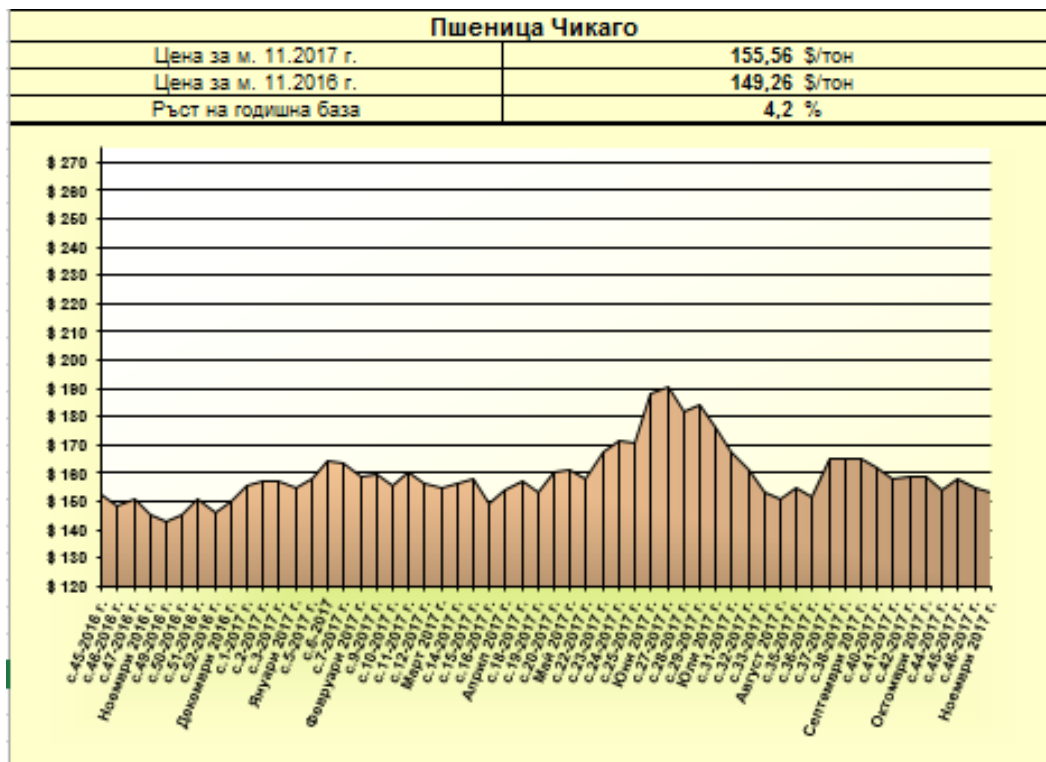
Фиг. 71

Фиг. 72

През м. ноември 2017 г при цената на **пшеницата** на стоковата борса в Чикаго е отчетен рът на годишна база от 4.2%. (фиг.73)

Наблюденията за последните години показват, че цената на пшеницата през м. август 2016 г. е на най-ниското ниво от 2007 г., а най-високите стойности за периода са регистрирани в началото на 2008 г. (фиг. 74)

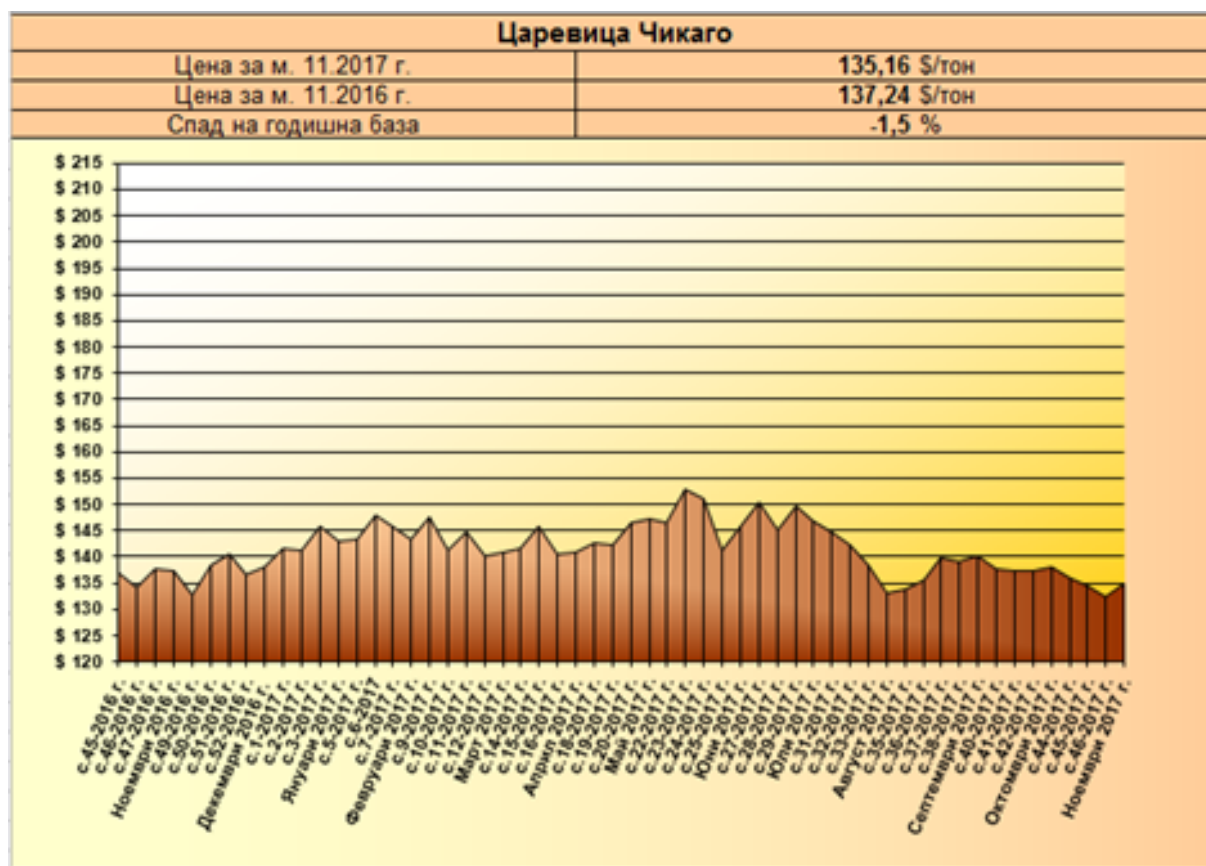

Фиг. 73

Фиг. 74 Цена на пшеницата на стоковата борса в Чикаго за периода 2005 –2017 г.

Цената на *царевицата* в Чикаго през м. ноември 2017 г. има спад на годишна база от 1.5% и се стабилизира на ниво от 135,16 \$/тон. (фиг.75)

Фиг. 75

Наблюденията за последните години показват, че цената на царевичата на стоковата борса в Чикаго е била най-ниска през лятото на 2016 г., а най-висока през 2012 г. (фиг. 76)

Фиг. 76 Цена на царевичата на стоковата борса в Чикаго за периода 2007 – 2017 г.

В периода 19 февруари – 24 март 2016 г. е отчетен значителен ръст на цената на **захарта** на Лондонската стокова борса, когато стойностите се покачват с 26%. След известен спад през втората половина на м. март, през м. април и май кривата отново тръгва нагоре. Наблюдаваният от м. април 2016 г. възходящ тренд при движението на цената на захарта на международния пазар се запазва и през септември, като през втората половина на месеца тенденцията се засилва и придобива стръмен характер. През м. октомври същата година кривата се стабилизира, но на високото ниво от м. септември. През м. ноември се наблюдава устойчив низходящ тренд, като цената на захарта на борсата в Лондон бележи спад за месеца от 11%. От края на м. декември се наблюдава обръщане на тренда и цената на Лондонската стокова борса започва да се покачва.

След стабилизиране на кривата в периода януари - средата на февруари 2017 г., се заражда трайна и устойчива низходяща тенденция, която с леки колебания в двете посоки се задържа и до момента. (фиг.83)

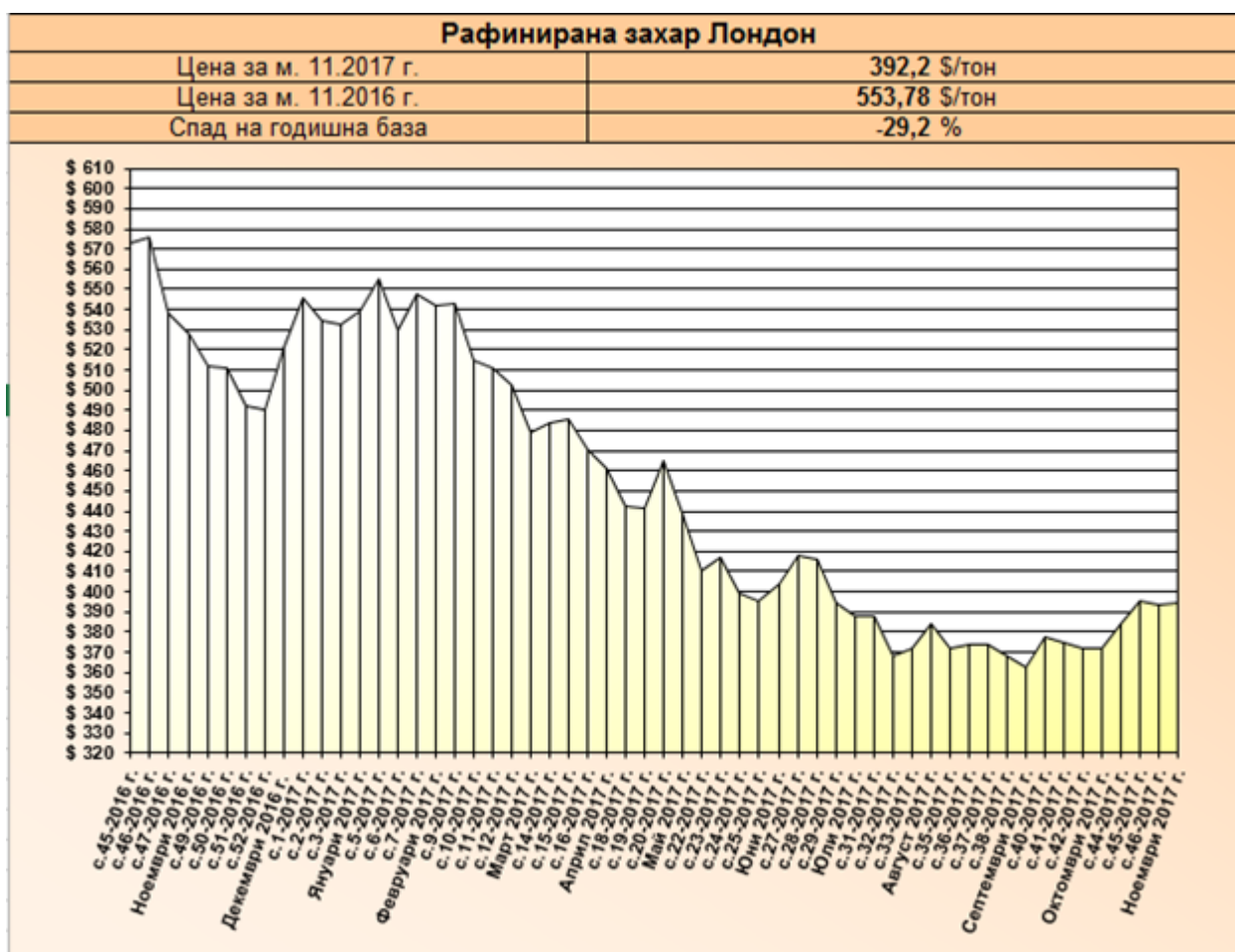
Въпреки наблюдаваният устойчив ръст на цената на захарта на международния пазар в периода средата на 2015 – средата на 2016 г. тя остава

много под пиковите стойности от 2011 г., когато цената достигна исторически за последните 20 години стойности от 850 долара/тон.

След продължителния устойчив низходящ тренд на цената на захарта през цялата 2016 г., в началото 2017 г. тенденцията се обръща и започва покачване на стойностите, като тенденцията се запазва през първите два месеца на годината.

Следва отново спад на стойностите, който продължава до м. юли. След краткотрайно повишение на цената през лятото, през есента цената на захарта се стабилизира на ниво от около 360 \$/тон. От средата на м. октомври започва ръст на цената на захарта, който се задържа и през м. ноември. В края на същия месец тенденцията отново се обръща и кривата тръгва надолу. (фиг. 78)

На годишна база е отчетен спад на цената на рафинираната захар на борсата в Лондон от 29.2%. (фиг. 77)

Фиг. 77

Средните стойностите на ФАО индекса на цената на захарта през м. ноември са 212.7 пункта, като е отчетен ръст на месечна база от 9.2 пункта (4.5%). В сравнение със същия месец на миналата година стойностите са 26% по-

ниски. През м. ноември световните цени на захарта се покачиха основно поради намаляване на износа от Бразилия и прогнозите за евентуално покачване на цената на петрола, което би могло да доведе до увеличена употреба на пулп от захарна тръстика за производство на етанол.(фиг.72)

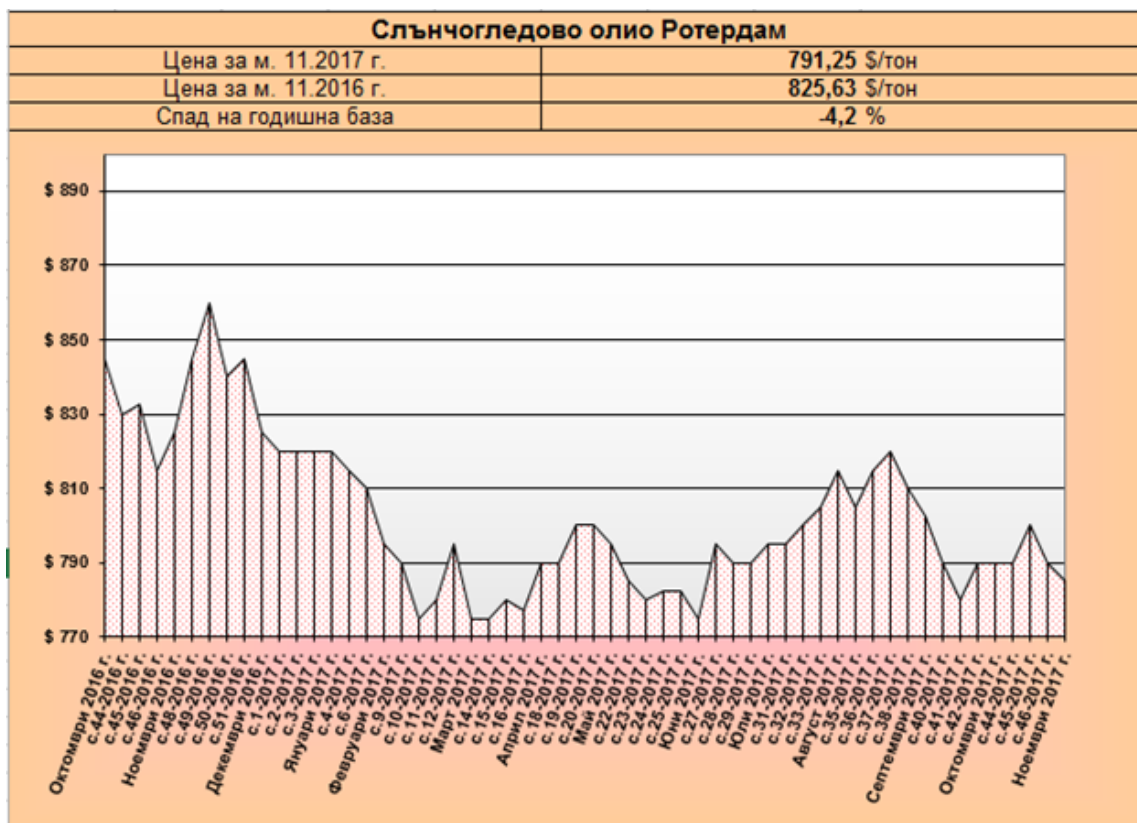
Фиг. 78 Цена на рафинирана захар на стоковата борса в Лондон за периода 2005 – 2017г.

Цената на нерафинираното **слънчогледово олио** на борсата в Ротердам през м. ноември 2017 г. стъпва на ниво от 791.25 \$/тон и бележи спад на годишна база от 4.2%. (фиг.79)

Като цяло през последните две години цената на слънчогледовото олио на международния пазар е стабилна, а от края на 2016 г. се наблюдава плавен и устойчив низходящ тренд.

В края на м. септември 2015 г. има краткотраен пик на стойностите, когато цената достига 1010 долара/тон.

Следва бърз спад, последван от устойчива тенденция на стабилизиране на кривата. (фиг.80)

Фиг.79

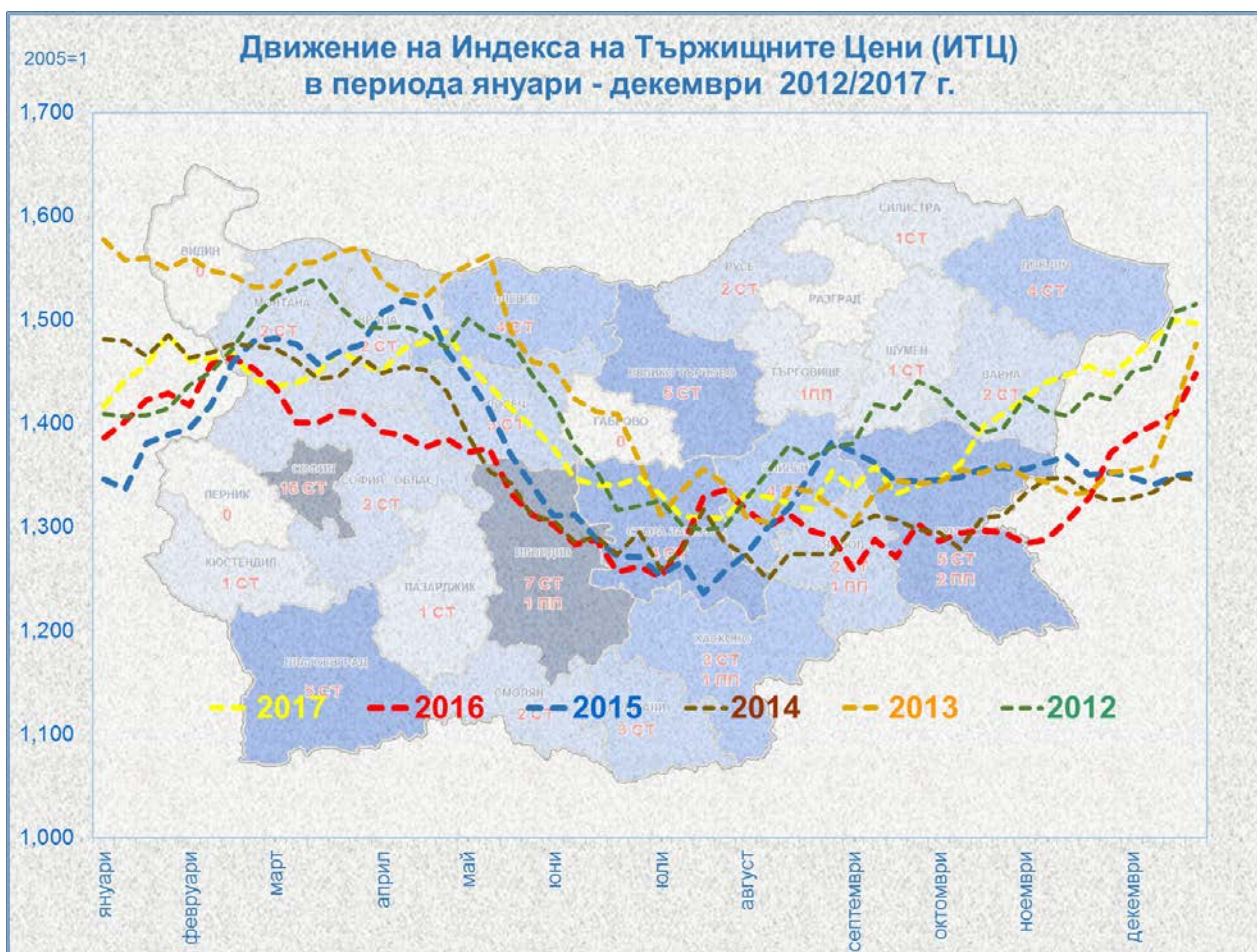

Фиг.80

С уважение,
ВЛАДИМИР ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДКСБТ

Месечен бюлетин

за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

м. декември 2017 г.

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

През месец декември пазарът на храни остава сравнително спокоен и балансиран. През първите седмици на месеца се наблюдава известно напрежение, свързано с повишената търговска активност преди празниците, но не се наблюдават резки и драстични отклонения на цените. В края на месеца има успокояване на пазара на едро на храни.

Запазват се устойчивите тенденции на стабилни цени на основните хранителни стоки, наблюдавани от началото на годината.

През месеца се засилва низходящият тренд при цената на захарта и олиото. Цените на млечните произведения остават почти без промяна, като и цената на маслото се стабилизира, макар и на високото ниво от предходния месец.

През последната седмица на месец октомври започна поскъпване на яйцата, а през ноември кривата придоби стръмен характер. През декември цената им се стабилизира, а през последната седмица се наблюдава лек спад на стойностите.

През месец декември при цените на плодовете и зеленчуците се наблюдават характерните за сезона тенденции, обусловени от активния период на производство и предлагане на тези стоки. Поскъпване е отчетено при голяма част на зеленчуците и при плодовете.

На **международния пазар** е отчетен спад при цените на млечните продукти, растителните масла и захарта, а цените на зърнените култури и месото леко падат.

На **годишна база** се наблюдават разнопосочни тенденции, като поскъпване спрямо същия период на предходната година има при млечните произведения, което е най-силно изразено при кравето масло. При месото и месните произведения трендът е преобладаващо низходящ. Голям ръст на годишна база е регистриран при цената на яйцата.

Наблюденията на годишна база на цените на зеленчуците и плодовете, показват разнопосочни тенденции, като ценовите колебания в двете посоки са 20-30%.

Ретроспективният анализ на движението на цените през месец декември в периода 2012 – 2017 г. показва, че през тази година цените на хранителните продукти са около нивата спрямо същия месец на предходните две - три години. Цените на млечните продукти и на яйцата са по-високи спрямо предходния пет годишен период.

Тенденциите при движението на цените на зеленчуците са разнопосочни, в зависимост от конкретните метеорологични условия през м. ноември на шестгодишния период.

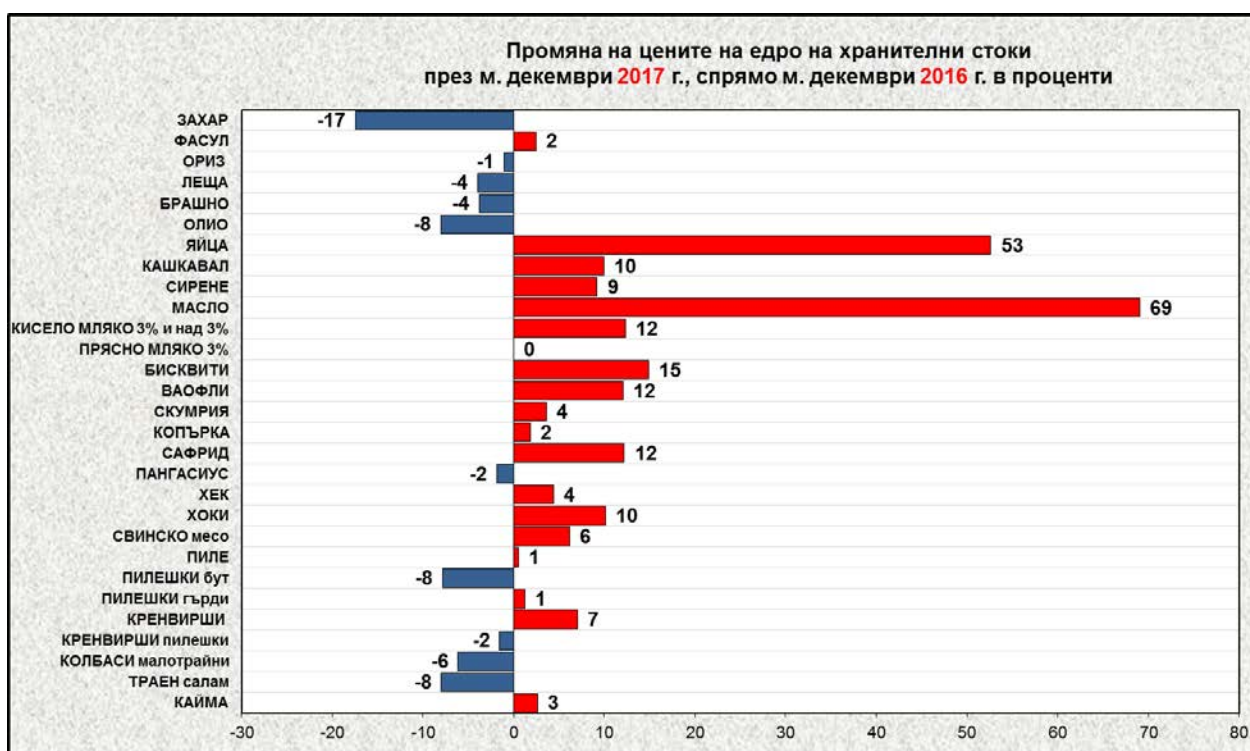
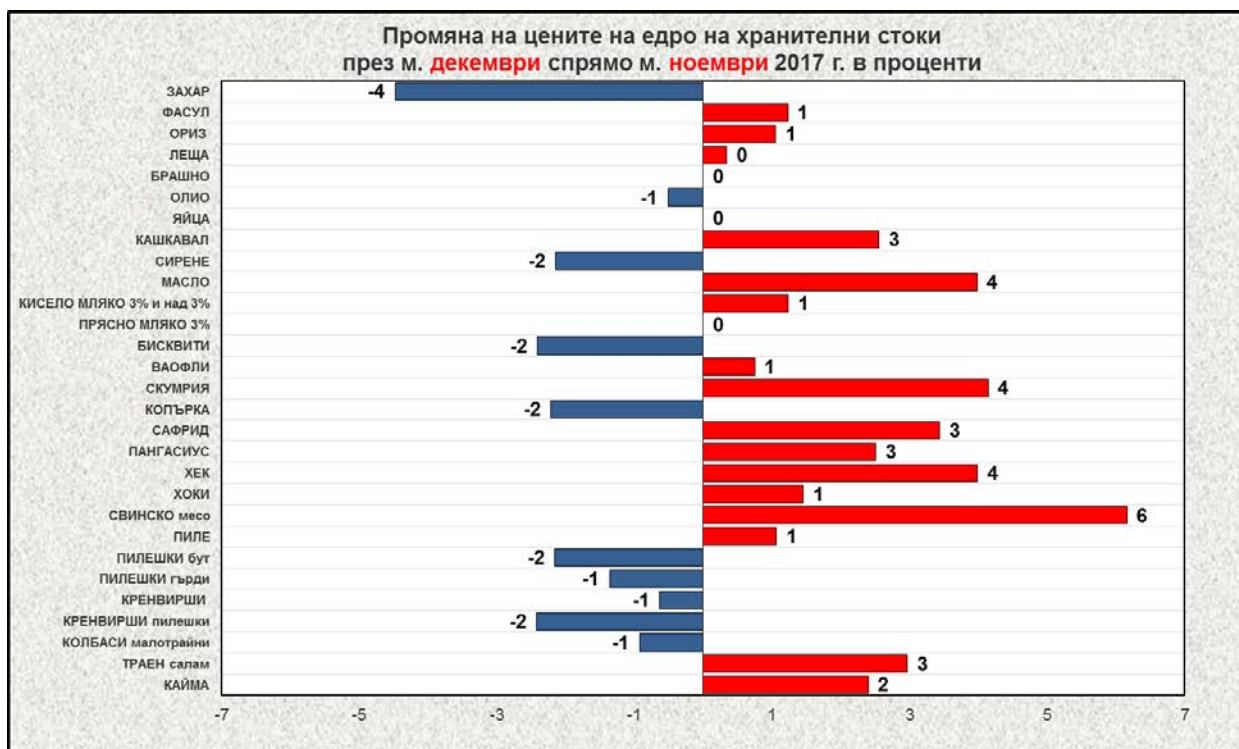
В периода януари – декември 2017 г. кривата на **Индекса на тържищните цени** следва тенденциите, наблюдавани от предходните години, но от края на м. октомври минава над нивата от предходните пет години.

1. Хранителни стоки

Наблюденията на цените на едро през м. декември 2017 г. спрямо същия месец на 2016 г. показва, че при цените на основните хранителни стоки има поевтиняване със 17% при захарта и 8% при олиото. Намалението на цените на годишна база при тези стоки е резултат от силния и устойчив спад на стойностите, особено през втората половина на годината.

В диапазон 1-4% е поевтиняването на годишна база при ориза, лещата и брашното. Незначителен ръст от 2% има при цената на фасула.

СТОКА	ноември'17	декември'17	промяна в %	промяна в лв.	декември'16	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЗАХАР	1,34	1,28	-4,5	-0,06	1,55	-17,4	-0,27
ФАСУЛ	3,25	3,29	1,2	0,04	3,21	2,5	0,08
ОРИЗ	1,89	1,91	1,1	0,02	1,93	-1,0	-0,02
ЛЕЩА	2,92	2,93	0,3	0,01	3,05	-3,9	-0,12
БРАШНО	0,77	0,77	0,0	0,00	0,80	-3,8	-0,03
ОЛИО	1,96	1,95	-0,5	-0,01	2,12	-8,0	-0,17
ЯЙЦА	0,29	0,29	0,0	0,00	0,19	52,6	0,10
КАШКАВАЛ	10,55	10,82	2,6	0,27	9,84	10,0	0,98
СИРЕНЕ	6,06	5,93	-2,1	-0,13	5,43	9,2	0,50
МАСЛО	2,26	2,35	4,0	0,09	1,39	69,1	0,96
КИСЕЛО МЛЯКО 3% и над 3%	0,81	0,82	1,2	0,01	0,73	12,3	0,09
ПРЯСНО МЛЯКО 3%	1,60	1,60	0,0	0,00	1,60	0,0	0,00
БИСКВИТИ	1,66	1,62	-2,4	-0,04	1,41	14,9	0,21
ВАОФЛИ	2,67	2,69	0,7	0,02	2,40	12,1	0,29
СКУМРИЯ	3,86	4,02	4,1	0,16	3,88	3,6	0,14
КОПЪРКА	2,26	2,21	-2,2	-0,05	2,17	1,8	0,04
САФРИД	3,20	3,31	3,4	0,11	2,95	12,2	0,36
ПАНГАСИУС	3,59	3,68	2,5	0,09	3,75	-1,9	-0,07
ХЕК	5,26	5,47	4,0	0,21	5,24	4,4	0,23
ХОКИ	4,82	4,89	1,5	0,07	4,44	10,1	0,45
СВИНСКО месо	6,33	6,72	6,2	0,39	6,33	6,2	0,39
ПИЛЕ	3,74	3,78	1,1	0,04	3,76	0,5	0,02
ПИЛЕШКИ бут.	2,78	2,72	-2,2	-0,06	2,95	-7,8	-0,23
ПИЛЕШКИ гърди	7,37	7,27	-1,4	-0,10	7,18	1,3	0,09
КРЕНВИРШИ	4,75	4,72	-0,6	-0,03	4,41	7,0	0,31
КРЕНВИРШИ пилешки	3,31	3,23	-2,4	-0,08	3,28	-1,5	-0,05
КОЛБАСИ малотрайни	4,34	4,30	-0,9	-0,04	4,58	-6,1	-0,28
ТРАЕН салам	8,08	8,32	3,0	0,24	9,04	-8,0	-0,72
КАЙМА	4,58	4,69	2,4	0,11	4,57	2,6	0,12

Наблюденията на цените на едро през м. декември 2017 г. спрямо същия месец на 2016 г. показва, че при цените на основните хранителни стоки има поевтиняване със 17% при захарта и 8% при олиото. Намалението на цените на годишна база при тези стоки е резултат от силния и устойчив спад на стойностите, особено през втората половина на годината.

В диапазон 1-4% е поевтиняването на годишна база при ориза, лещата и брашното. Незначителен ръст от 2% има при цената на фасула.

При цените на млечните произведения е регистриран ръст на годишна база, който е най-силно изразен при кравето масло (69%). Повишението на цените спрямо същия месец на предходната година на кравето сирене, кашкавала и киселото мляко е в диапазона 9-12%. Почти без промяна е цената на прясното мляко.

В резултат от големия скок на цената на яйцата през октомври и особено през ноември цената им през тази година е с 53% по-висока.

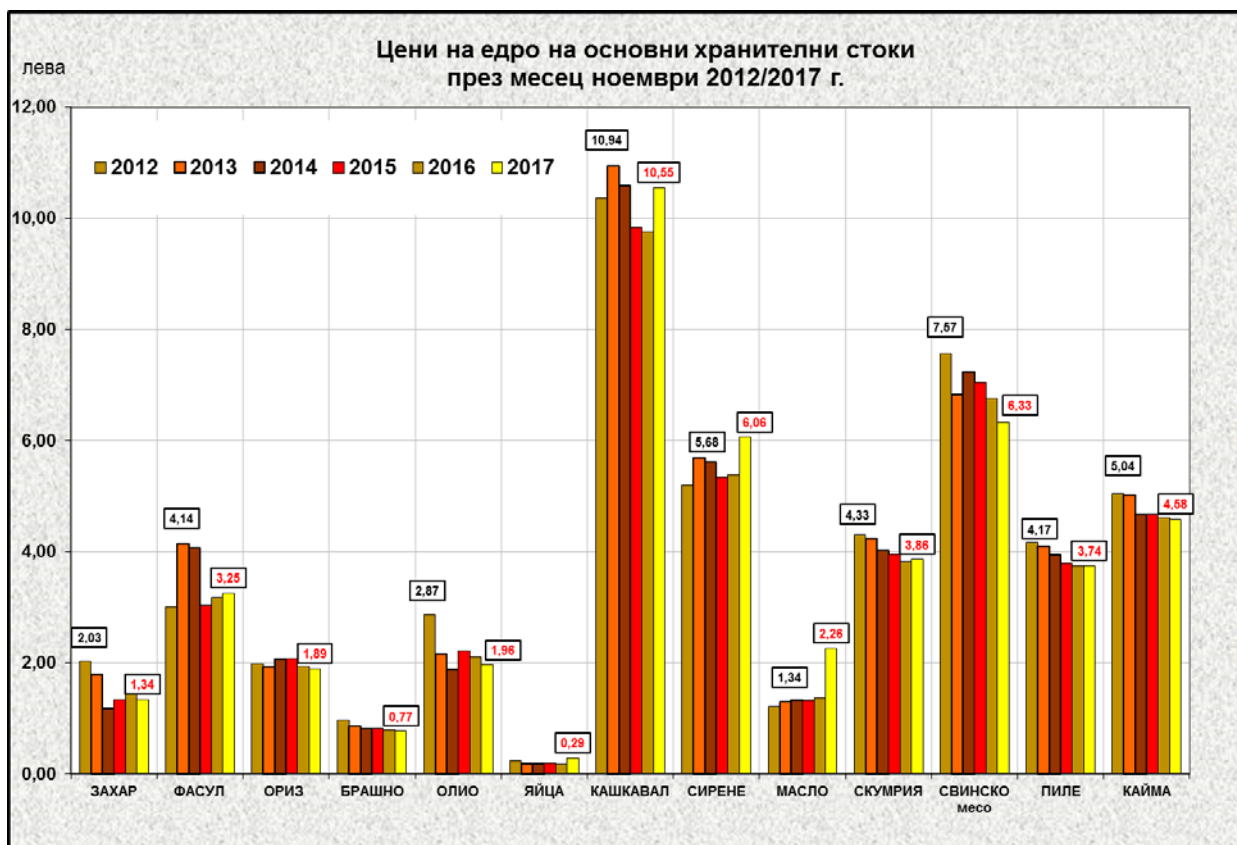
Промяната на годишна база при месото и месните произведения са разнопосочни. Ръст на стойностите от 6-7% има при свинското месо и кренвиршите. Спад на годишна база от 6-8% е регистриран при цената на пилешкия бут, колбасите и трайния салам. Цените на пилето, пилешките гърди и каймата се движат около нивата от предходната година.

Наблюденията на цените на рибата през м. декември 2017 г., спрямо същия месец на 2016 г. показват преобладаващо възходящи тенденции. Поскъпването на повечето риби е в интервала 4-12%. (фиг.108)

По-високи цени с 12-15% са регистрирани и при захарните изделия.

Цени на едро на хранителни стоки през м. декември 2012/2017 г.

декември	ЗАХАР	ФАСУЛ	ОРИЗ	БРАШНО	ОЛИО	ЯЙЦА	КАШКАВАЛ	СИРЕНЕ	МАСЛО	СКУМРИЯ	СВИНСКО месо	ПИЛЕ	КАЙМА
година													
2012	2,04	3,07	1,97	0,98	2,79	0,24	10,41	5,16	1,24	4,15	7,63	4,15	5,08
2013	1,73	4,27	1,93	0,86	2,16	0,18	10,97	5,75	1,27	4,24	6,91	4,11	5,01
2014	1,17	4,04	2,06	0,81	1,90	0,18	10,49	5,71	1,37	4,00	7,38	3,91	4,71
2015	1,36	3,02	2,01	0,82	2,19	0,19	9,75	5,45	1,34	3,97	6,96	3,79	4,73
2016	1,55	3,22	1,94	0,80	2,12	0,19	9,84	5,43	1,39	3,88	6,33	3,76	4,57
2017	1,28	3,29	1,91	0,78	1,95	0,29	10,82	5,97	2,35	4,02	6,72	3,78	4,71

Анализът на цените на хранителните стоки през м. декември 2017 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2012 - 2017 г.) показва, че цените на основните хранителни стоки (захар, ориз, брашно и олио) са около и под нивата от същия месец на предходния петгодишен период. В резултат на поскъпването на яйцата през м. ноември, тяхната цена е най-висока.

При млечните продукти се наблюдава ръст на годишна база спрямо предходните 2-3 години, а цената на кравето сирене и маслото през м. декември тази година са най-високи спрямо същия месец на предходните пет години. Цените на месото, месните произведения и рибата се доближават и са малко под нивата от същия месец на 2012/2016 г. (фиг.109)

- През 2011 г. цената на захарта бележи драстичен скок и за шест месеца се покачва със 70%. В резултат на този скок цената на захарта през м. декември 2012 г. е най-висока в сравнение със същия месец на следващите години. През м. декември 2017 г. цената на захарта остава на по-ниско ниво спрямо периода 2012- 2016 г, като е малко по-висока само в сравнение на 2014 г.

- От 2012 г. цената на фасула започва да расте и през м. декември 2013 г. тя е най-висока за последния шестгодишен период. От средата на същата година трендът се обръща, в резултат на което цената през декември 2015 и 2016 г. е по-

ниска. През м. декември 2017 г. цената на фасула е малко над нивото от същия месец на предходните две години, като остава под нивото от м. декември на 2013 и 2014 г.

- Цената на *ориза* през последните години остава сравнително стабилна и се движи на ниво от около и малко под 1,80-2,00 лв./кг. През месец декември настоящата година цената на ориза у нас се доближава до нивото от предходните години, като остава малко под нивата им. Стабилният характер на цената на ориза се дължи на това, че производството на ориз в страната особено в периода след 2007 г. е в известен възход и тенденциите на световния пазар на ориз не дават силно отражение върху нашия пазар.

- През цялата 2012 г. кривата на цената на брашното има възходящ тренд, в резултат на което през м. декември 2012 г. цената на брашното е най-висока за периода. През м. декември настоящата година цената на брашното остава на нивата от 2014 – 2016 г.

- Наред с други хранителни стоки и при олиото през 2012 г. се наблюдаваше трайно поскъпване. По тази причина през м. декември 2012 г. цената на олиото има най-високи стойности в сравнение със същия месец на другите години от периода. През 2015 г. беше регистрирано поскъпване на олиото, в резултат на което през м. декември същата година стойностите са на малко по-високо ниво. През м. декември на настоящата година цената на олиото е по-ниска спрямо предходните години, като се доближава до цената през 2014 г.

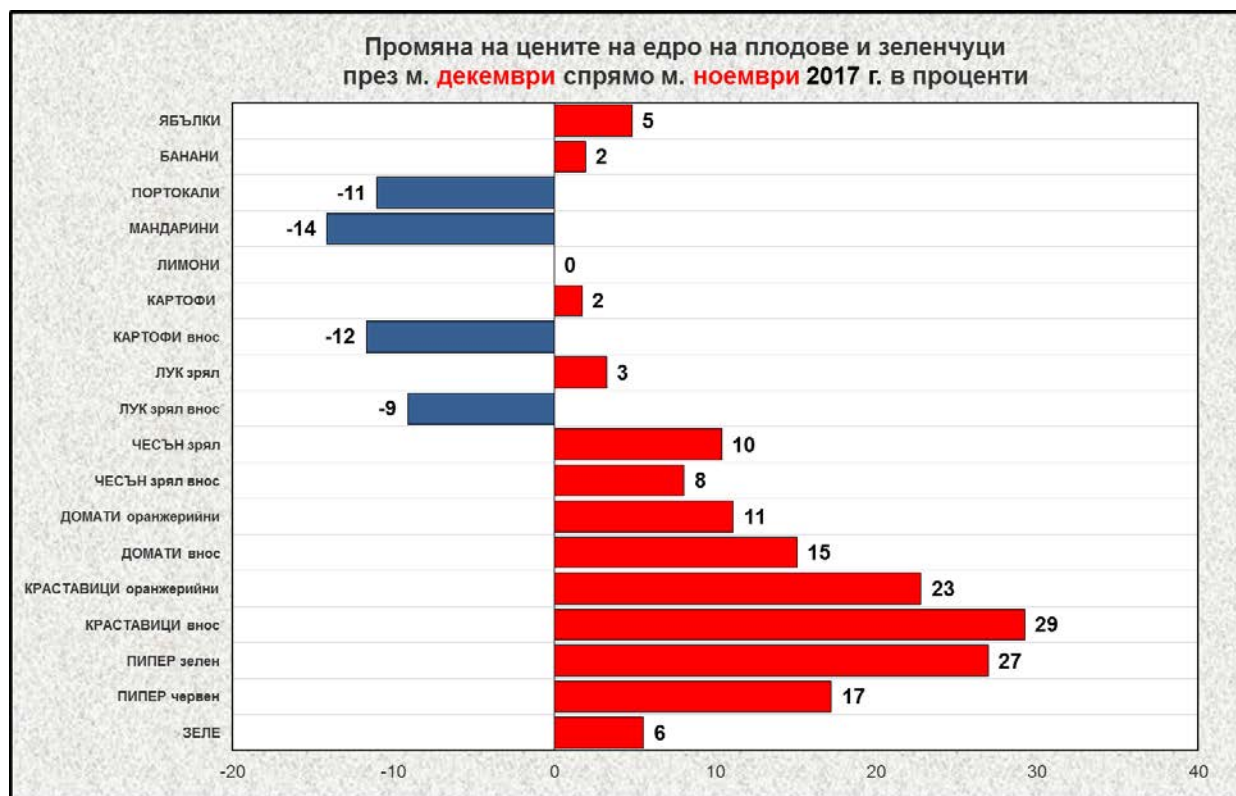
- През месец декември 2017 г. цените на млечните произведения са на по-високи нива спрямо предходните години. Цената на кашкавал „Витоша“ следва устойчив възходящ тренд в периода 2012 – 2013 г., когато през м. декември 2013 г. са достигнати най-високите нива за шестгодишния период. Следва обръщане на тенденцията и през месец декември 2015 и 2016 г. цената следва низходящ тренд. През м. декември на настоящата година стойностите са на по-високо ниво в сравнение с предходните години, но остава под цената от 2012 г. Цената на кравето сирене през тази година е на най-високо ниво, спрямо същия месец на предходните пет години. Цената на кравето масло през декември в периода 2012 – 2016 г. е стабилна и се движи около 1.35 - 1.40 лв./бр. През тази година се наблюдава ръст на стойностите на годишна база спрямо предходния петгодишен период и цената на маслото достига до 2.35 лв./бр.

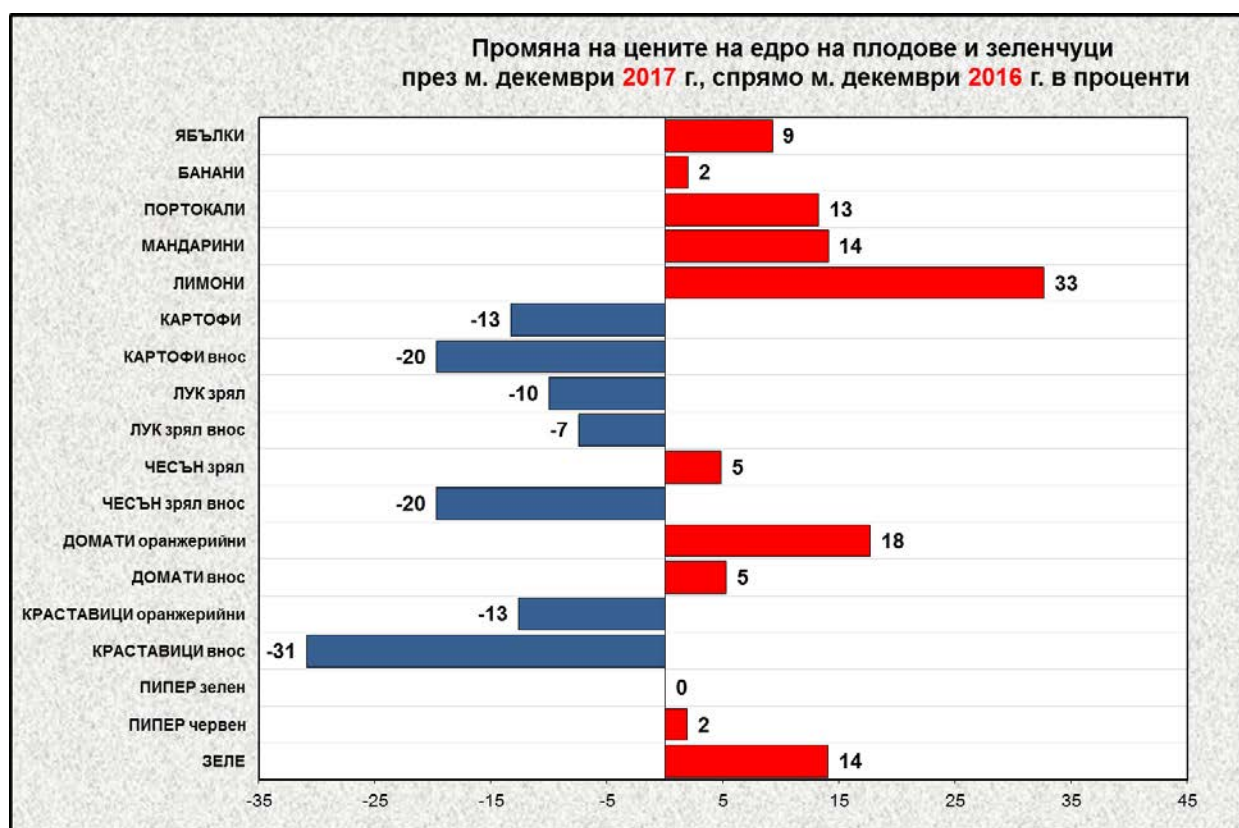
- В периода 2013 – 2017 г. цените на месото и месните изделия имат траен и плавен низходящ тренд. През декември 2012 г. са отчетни най-високите

стойности на цената на свинското месо. Тогава се наблюдаваше и голям скок на цената на месото на световния пазар. Трендът на цената на пилешкото месо и каймата има устойчив низходящ тренд през анализирания месец на шестгодишния период. Цената на скумрията през този период също следва низходящ тренд и през м. декември тази година стойностите се доближават до нивата от предходните 2-3 години.

2. Плодове и зеленчуци

СТОКА	ноември'17	декември'17	промяна в %	промяна в лв.	декември'16	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЯБЪЛКИ	1,24	1,30	5	0,06	1,19	9	0,11
БАНАНИ	2,05	2,09	2	0,04	2,05	2	0,04
ПОРТОКАЛИ	1,54	1,37	-11	-0,17	1,21	13	0,16
МАНДАРИНИ	1,70	1,46	-14	-0,24	1,28	14	0,18
ЛИМОНИ	2,48	2,48	0	0,00	1,87	33	0,61
КАРТОФИ	0,58	0,59	2	0,01	0,68	-13	-0,09
КАРТОФИ внос	0,60	0,53	-12	-0,07	0,66	-20	-0,13
ЛУК зрял	0,61	0,63	3	0,02	0,70	-10	-0,07
ЛУК зрял внос	0,55	0,50	-9	-0,05	0,54	-7	-0,04
ЧЕСЪН зрял	4,13	4,56	10	0,43	4,35	5	0,21
ЧЕСЪН зрял внос	3,47	3,75	8	0,28	4,67	-20	-0,92
ДОМАТИ оранжерийни	1,98	2,20	11	0,22	1,87	18	0,33
ДОМАТИ внос	1,39	1,60	15	0,21	1,52	5	0,08
КРАСТАВИЦИ оранжерийни	2,15	2,64	23	0,49	3,02	-13	-0,38
КРАСТАВИЦИ внос	1,30	1,68	29	0,38	2,43	-31	-0,75
ПИПЕР зелен	1,26	1,60	27	0,34	1,60	0	0,00
ПИПЕР червен	1,80	2,11	17	0,31	2,07	2	0,04
ЗЕЛЕ	0,54	0,57	6	0,03	0,50	14	0,07
МОРКОВИ	0,68	0,66	-3	-0,02	0,74	-11	-0,08

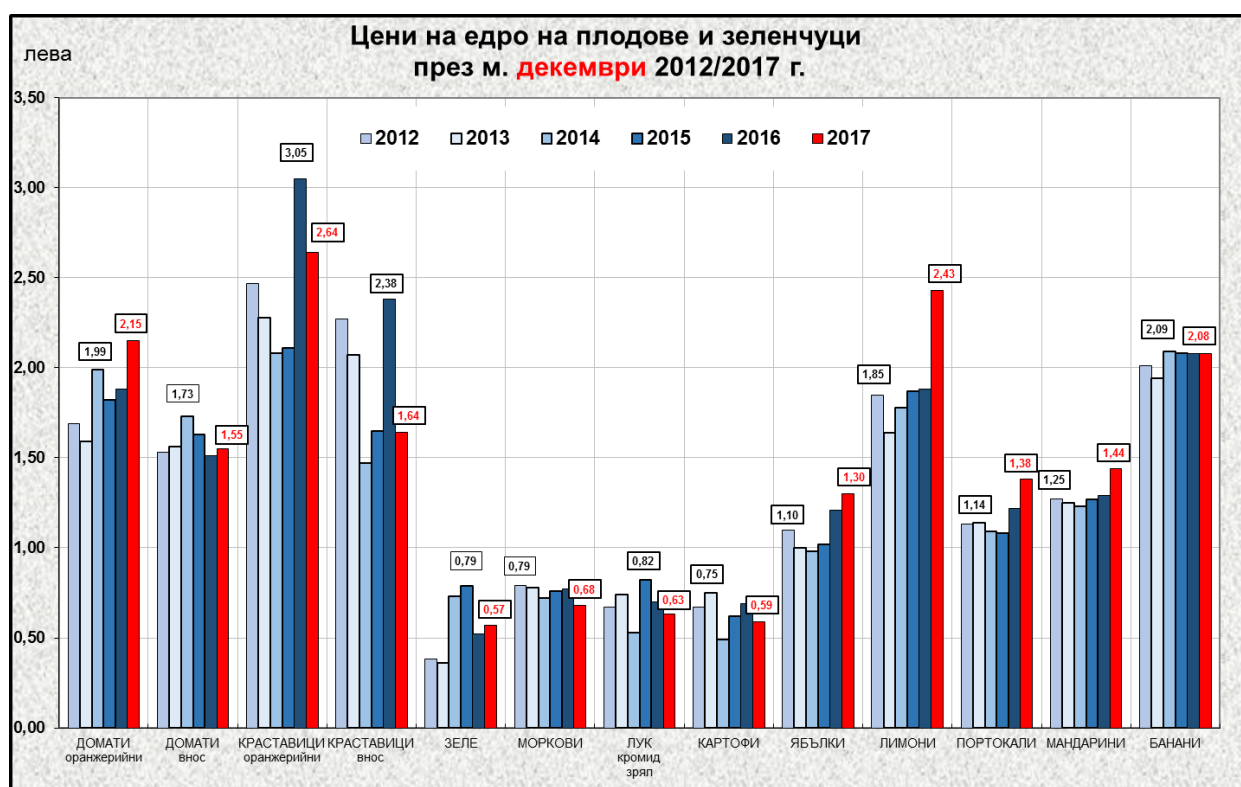

През м. декември 2017 г. в сравнение със същия месец на миналата година при цените на плодовете и зеленчуци се наблюдават разнопосочни тенденции, като при плодовете има преобладаващо възходящи тенденции.(фиг.110)

По-значително поскъпване на годишна база от 14-18% има при оранжерийните домати и зелето. С 2-5% е покачването на цените на годишна база при българския зрял чесън, домати от внос и червения пипер. При останалите зеленчуци, предмет на този анализ се наблюдава поевтиняване на годишна база в диапазона 10-20%.

Цените на плодовете през тази година са по-високи, спрямо същия месец на миналата година. Най-голям ръст е регистриран при лимоните – 33%, портокалите, мандарините и ябълките поскъпват с 9-14%, а бананите с 2%.

декември	ДОМАТИ оранжерийни	ДОМАТИ внос	КРАСТАВИЦИ оранжерийни	КРАСТАВИЦИ внос	ЗЕЛЕ	МОРКОВИ	ЛУК кромид зрял	КАРТОФИ	ЯБЪЛКИ	ЛИМОНИ	ПОРТОКАЛИ	МАНДАРИНИ	БАНАНИ
година													
2012	1,69	1,53	2,47	2,27	0,38	0,79	0,67	0,67	1,10	1,85	1,13	1,27	2,01
2013	1,59	1,56	2,28	2,07	0,36	0,78	0,74	0,75	1,00	1,64	1,14	1,25	1,94
2014	1,99	1,73	2,08	1,47	0,73	0,72	0,53	0,49	0,98	1,78	1,09	1,23	2,09
2015	1,82	1,63	2,11	1,65	0,79	0,76	0,82	0,62	1,02	1,87	1,08	1,27	2,08
2016	1,88	1,51	3,05	2,38	0,52	0,77	0,70	0,69	1,21	1,88	1,22	1,29	2,08
2017	2,15	1,55	2,64	1,64	0,57	0,68	0,63	0,59	1,30	2,43	1,38	1,44	2,08

- Цените на оранжерийните домати през м. декември 2017 г. са на най-високо ниво спрямо същия месец на предходния петгодишен период, като остават под нивото само от 2014 г.

- Цените на българските оранжерийни краставици през м. декември на настоящата година са по-високи спрямо същия месец на 2012-2015 г. и остават под нивата от миналата година.

- Цената на картофите през тази година е близка до нивата от предходните години и остава много под нивото от м. декември 2013 и 2016 г.
- Цените на зелето, морковите и зрелия лук са около и под нивата от предходните години.
- Цените на едро на ябълките, лимоните и мандарините през месец декември 2017 г. са най-високи в сравнение със същия месец на предходните пет години.

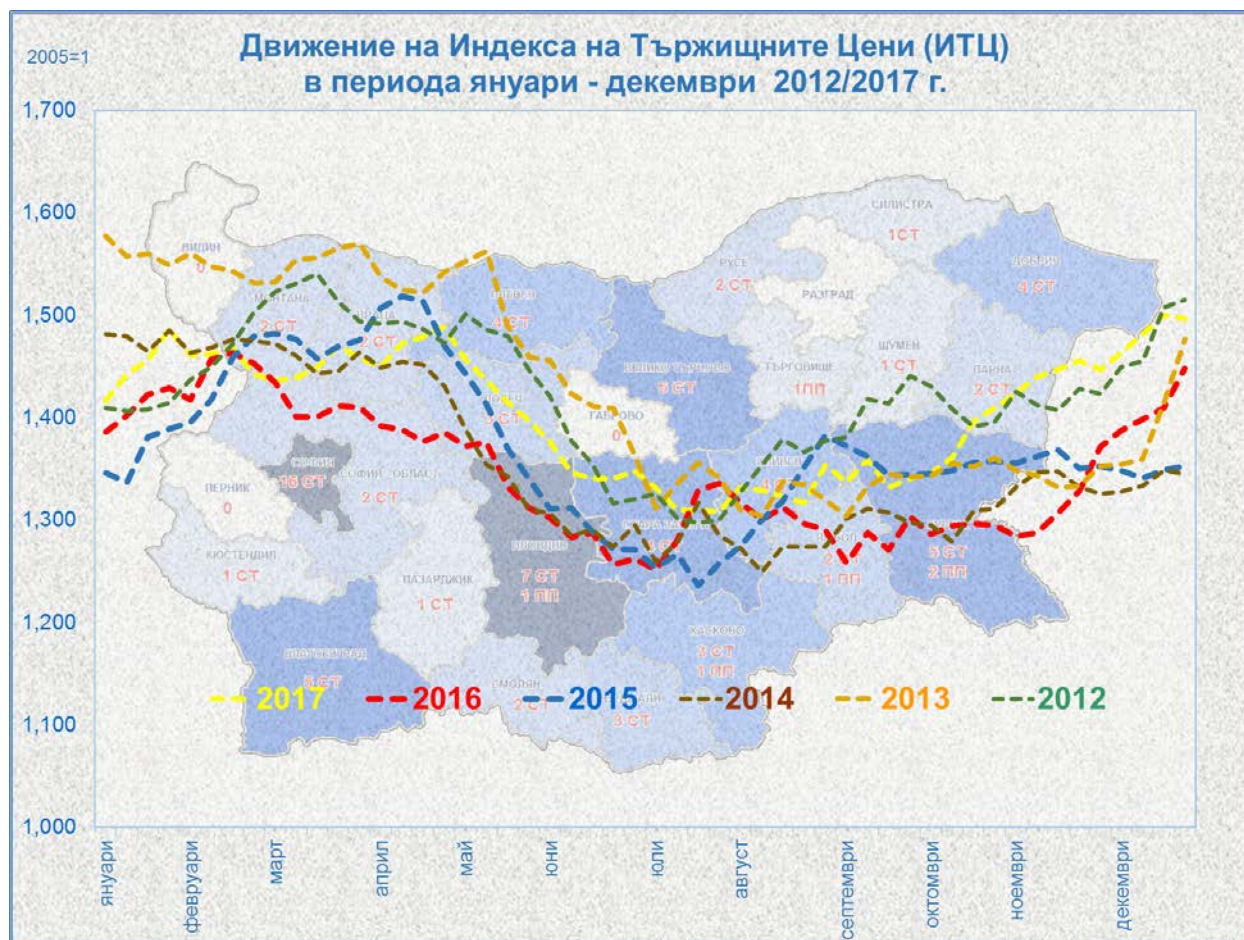
3. Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)

В периода на **септември-октомври-втората половина на ноември** се наблюдава устойчива възходяща тенденция при движението на Индекса на тържищните цени, която е резултат от плавното сезонно покачване на цените на някои от плодовете и зеленчуците, както и от поскъпването на млечните произведения и яйцата. Това е периодът, през който кривата на индекса минава над нивото от кривите през предходните пет години. През последната седмица на ноември се наблюдава краткотраен спад на стойностите на индекса, което е резултат от стабилизирането на цените на млечните произведения и засиления спад на цената на захарта и олиото. В края на месец ноември индексът стъпва на

ниво от 1,445 пункта, като повишението на стойностите спрямо септември е 8,7%.
Отбелязан е ръст на годишна база от 5,5%.

Още от началото на м. **декември** възходящият тренд се възстановява и през третата седмица на декември стъпва на ниво от 1.500 пункта. След Коледните празници пазарът на храни става по-вял и индексът бележи лек спад. В края на годината кривата стъпва на ниво от 1.496 пункта, което ниво е над стойностите от предходните пет години и се доближава до нивото от 2012 г.

С уважение,
ВЛАДИМИР ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДКСБТ